

Jurisprudență

Gabriela Cristina Frențiu

Dreptul familiei

Practică judiciară conform
noului Cod civil. Jurisprudență C.E.D.O.

- ☐ Căsătoria, divorțul
- ☐ Autoritatea părintească
- ☐ Obligația de întreținere
- ☐ Filiația, adopția, plasamentul
- ☐ Tutela, curatela

II 440 344

BCU IASI

Editura
Hamangiu
2013

II 440 344
BCU IASI

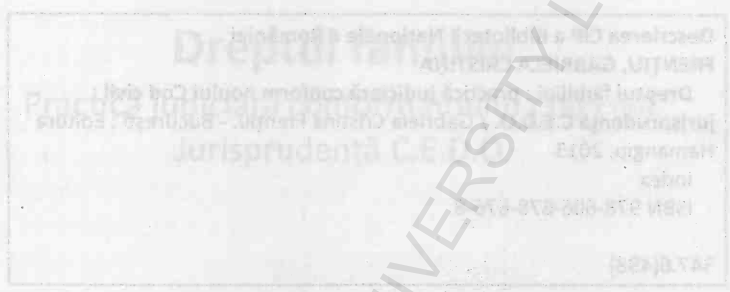
BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Jud. dr. Gabriela Cristina Frangiu
Președinte al Secției I de Litigii Civile, Judecătoria Iași
ISBN 978-606-878-675-6
Editura Hamangiu 2018

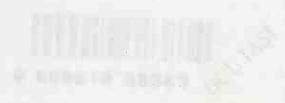
Dreptul familiei

Practică judiciară conform noului Cod civil.

Jurisprudență C.E.D.O.

Editor: Hamangiu
București, Str. Col. Popovici
nr. 38, sector 5
011561, Cl. 52
Tel./Fax:
021.385.44.43
021.802.80.20
021.802.80.21
Vânzare:
021.385.01.22
021.432.41.24
0288.813.09
E-mail:
contact@hamangiu.ro
distributie@hamangiu.ro

17.04.2018

Copyright © 2013
Editura Hamangiu SRL

Editură acreditată CNCS - Consiliul Național al Cercetării Științifice

Toate drepturile rezervate Editurii Hamangiu
Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată
fără acordul scris al Editurii Hamangiu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

FRENȚIU, GABRIELA CRISTINA

**Dreptul familiei : practică judiciară conform noului Cod civil :
jurisprudență C.E.D.O. / Gabriela Cristina Frențiu. - București : Editura
Hamangiu, 2013**

Index

ISBN 978-606-678-676-8

347.6(498)

Editura Hamangiu:
București, Str. Col. Popeia
nr. 36, sector 5
O.P. 5, C.P. 91

Vânzări:
021.336.01.25
031.425.42.24
0788.673.209

Tel./Fax:
021.336.04.43
031.805.80.20
031.805.80.21

E-mail:
redactie@hamangiu.ro
distributie@hamangiu.ro

Jud. dr. Gabriela Cristina Frențiu
Președinte al Secției I civile a Tribunalului Bistrița-Năsăud

662 926

Dreptul familiei

Practică judiciară conform noului Cod civil.
Jurisprudență C.E.D.O.

0 000010 38383

BCU IASI

Editura
Hamangiu
2013

2105 304 7 1

17 AUG. 2015

Cuvânt-înainte

Din cele mai vechi timpuri dreptul a evoluat, adaptându-se schimbărilor produse în realitatea socială și politică din fiecare țară, respectând tradițiile și spiritul caracteristic diverselor popoare, necesitățile sociale și istorice specifice.

Într-o societate în care abundența legilor și modificarea lor rapidă nu dau timpul necesar pentru a fi reținute în comportamentul de zi cu zi al cetățeanului, am simțit nevoia să aducem o mică contribuție la asigurarea certitudinii și siguranței în domeniul dreptului familiei.

Întrucât una dintre principalele deficiențe cu care se confruntă sistemul judiciar român, cu incidență asupra calității actului de justiție și a credibilității justiției, este reprezentată de practica judiciară și aplicarea neunitară a legislației în vigoare, am încercat, prin prezenta lucrare, să contribuim la cristalizarea unei jurisprudențe care să constituie un ghid de orientare pentru teoreticienii și practicienii dreptului.

În realizarea acestui deziderat, în cuprinsul acestei cărți am prezentat modul de soluționare a diferitelor cauze pe care le-am considerat relevante și am redat *in extenso* argumentarea instanței de control judiciar.

Am considerat oportună realizarea acestei culegeri de jurisprudență pornind și de la considerentul că în prezent soluționarea cauzelor în materia familiei date în competența în primă instanță a judecătoriei, potrivit art. 94 pct. 1 lit. a) NCPC, se încheie la nivelul tribunalelor, art. 483 alin. (2) NCPC excluzând calea de atac a recursului, astfel că diferitele moduri de interpretare a textelor de lege de către fiecare instanță de control judiciar pot genera o practică neuniformă, cu consecințe directe și nefaste în primul rând asupra justițiabilului.

Se impune să reliefam aportul colegilor redactori ai hotărârilor publicate în prezenta lucrare, fără de care eforturile noastre pentru uniformizarea practicii în domeniu ar fi rămas doar la stadiul de proiect.

Gabriela Cristina Frențiu

Cuvânt-înainte

În cele mai vechi timpuri dreptul a evoluat adaptându-se schimbărilor produse în viața socială și politică din fiecare țară, respectând tradițiile și spiritul caracteristic diverselor popoare, naționalități sociale și istorice specifice.

Într-o societate în care abundanța legilor și modificarea lor rapidă nu dau timpului necesar pentru a fi reținute în comportamentul de zi cu zi al cetățeanului, sau mijlul necesar să aducem o mică cunoaștere în asigurarea certitudinii și siguranței în domeniul dreptului familiei.

Întrucât una dintre pricinile de deficiență cu care se confruntă sistemul judiciar român, cu încălțarea asupră delictelor actului de justiție și a credibilității justiției, este lipsa unității de practică judiciară și aplicarea necorespunzătoare a legislației în vigoare, am încercat, prin prezenta lucrare, să contribuim la cristalizarea unei jurisprudențe care să constituie un ghid de orientare pentru aplicarea și practica dreptului.

În realizarea acestui deciziv, în organizarea acestei cărți am prezentat modelul de soluționare a diferitelor cazuri care le-am considerat relevante și am rețut în extensiv argumentarea instanței de control judiciar.

Așa considerăm oportunitatea realizării acestei lucrări de jurisprudență pornind și de la considerentul că în prezenta soluționare cauzelor în materie familială date în competența în primul rând instanței de prim instanță, potrivit art. 94 pct. 1 lit. a) NCJPC, se face în nivelul instanței art. 483 alin. (2) NCJPC examinând cauze de atac a hotărârilor, astfel că distinge metoda de interpretare a textelor de lege de către fiecare instanță de control judiciar pot genera o practică neunitară, cu consecințe directe și negative în primul rând asupra justițiabilului.

Să împartă această lucrare asupra categoriilor de cazuri redactate în hotărâri de prim instanță, în prezenta lucrare, înțeleg de care eforturile noastre pentru realizarea unei practici în domeniul ar fi rămas doar la stadiul de proiect.

Abrevieri

alin.	alineatul
art.	articolul
C. civ. 1864	Codul civil din 1864
C. fam.	Codul familiei
C.A.	Curtea de Apel
C.E.D.O.	Curtea Europeană a Drepturilor Omului
C.P.J.	Culegere de practică judiciară
C.S.J.	Curtea Supremă de Justiție
CPC	Codul de procedură civilă din 1865
D.G.A.S.P.C.	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
dec.	decizia
Dreptul	revista Dreptul
Ed.	Editura
ed.	ediția
H.G.	Hotărârea Guvernului
I.C.C.J.	Înalta Curte de Casație și Justiție
înch.	încheierea
Jud.	Judecătoria
lit.	litera
M. Of.	Monitorul Oficial al României, Partea I
NCC	noul Cod civil (Legea nr. 287/2009, republicată, M. Of. nr. 505/2011)
NPCPC	noul Cod de procedură civilă (Legea nr. 134/2010, republicată, M. Of. nr. 545/2012)
nr.	numărul
O.G.	Ordonanța Guvernului

O.U.G.	Ordonanța de urgență a Guvernului
op. cit.	opera citată
p.	pagina
P.R.	revista Pandectele Române
pct.	punctul
s.	secția
s. civ.	secția civilă
sent.	sentința
sent. civ.	sentința civilă
Trib.	Tribunalul
urm.	următoarele
vol.	volumul

Cuprins

Capitolul I. Căsătoria	1
1. Căsătorie minor. Autorizare. Condiții	1
2. Autorizare căsătorie minor. Condiții. Motive temeinice	2
3. Autorizare căsătorie minor. Consimțământul părintelui căruia i s-a încredințat minorul	5
4. Capacitate de exercițiu anticipată. Recunoaștere de către instanța de tutelă	6
5. Nulitate căsătorie. Alienat sau debil mintal. Legea aplicabilă	7
6. Nulitate căsătorie. Bigamie	9
Capitolul al II-lea. Divorțul	11
7. Divorț. Intrarea în vigoare a noului Cod civil pe parcursul soluționării apelului. Legea aplicabilă	11
8. Divorț. Intrarea în vigoare a noului Cod civil pe parcursul judecății în apel. Legea aplicabilă	15
9. Divorț. Acțiune promovată anterior intrării în vigoare a noului Cod civil. Legea aplicabilă	21
10. Divorț prin acordul soților. Cerere promovată anterior intrării în vigoare a noului Cod civil. Legea aplicabilă	26
11. Divorț. Cereri accesorii. Acțiune promovată în perioada de aplicare a Codului familiei	30
12. Divorț din culpă. Vătămarea gravă a relațiilor dintre soți	33
13. Divorț acceptat de celălalt soț. Cereri accesorii. Învoială	35
14. Divorț. Numele purtat după desfacerea căsătoriei. Sintagma „motive temeinice”	38
15. Numele soților. Lipsa acordului privind menținerea numelui dobândit prin căsătorie	39
16. Divorț. Păstrarea numelui dobândit prin căsătorie	42
17. Divorț prin acordul soților. Întreținere minor. Regula generală	46
18. Divorț. Executarea în natură a întreținerii	49
19. Divorț. Exercițarea în comun a autorității părintești. Învoiala soților	52
20. Divorț prin acord. Cereri accesorii. Autoritate părintească	55
21. Stabilirea locuinței copiilor. Interesul superior al acestora	58

22.	Modificarea măsurilor cu privire la locuința minorului	60
23.	Stabilirea locuinței minorului. Modificarea împrejurărilor	62
24.	Program de vizită minor. Acord între soți. Verificarea interesului superior al copilului	64
25.	Program de vizită minor. Necesitatea menținerii legăturii cu părintele căruia nu i s-a încredințat copilul	66
26.	Program de vizită minor. Interesul superior al copilului	72
27.	Cerere de stabilire a unui program de vizitare minor. Condiții	79
28.	Divorț. Prezența părților la judecată. Lipsa nejustificată a reclamantului. Consecințe	81
29.	Divorț. Prezența obligatorie a reclamantului. Dovada imposibilității de prezentare	83
30.	Divorț. Reclamant cu reședință în străinătate. Lipsa mandatarului ales	84
31.	Cerere de divorț. Respingere ca nesustținută	86
32.	Netimbrarea cererii de divorț. Reclamant aflat în stare de detenție	89
33.	Divorț din culpă. Evacuare din locuință, provizoriu, până la partaj	91
34.	Evacuare. Foști soți. Inadmisibilitate	95
35.	Partaj bunuri comune. Dovada dreptului de proprietate	97
36.	Partaj bunuri comune. Competență teritorială	99
37.	Divorț. Declinare de competență. Inadmisibilitatea căii de atac	100
38.	Divorț. Necompetența generală a instanțelor române	102
Capitolul al III-lea. Autoritatea părintească		105
39.	Autoritate părintească comună. Regula	105
40.	Minor rezultat din relații de concubinaj. Autoritate părintească	106
41.	Exercitarea autorității părintești de un singur părinte. Excepție de la regula autorității părintești comune. Motive	108
42.	Exercitarea autorității părintești de un singur părinte. Copil rezultat din relația de concubinaj	109
43.	Exercitarea autorității părintești de un singur părinte. Condiții	111

44.	Minor din afara căsătoriei. Exercitarea autorității părintești de un singur părinte. Condiții	114
45.	Exercitarea autorității părintești de un singur părinte. Excepție	115
46.	Durata autorității părintești. Interesul superior al copilului	118
47.	Modificarea exercițiului autorității părintești. Interesul superior al copilului	121
48.	Modificarea exercițiului autorității părintești. Intrarea în vigoare a unei norme mai favorabile. Interesul superior al copilului. Criterii de apreciere	123
49.	Modificarea exercitării autorității părintești. Vârsta minorului	133
50.	Autoritate părintească. Locuința copilului minor. Modificarea măsurii stabilite inițial	135
51.	Încredințarea copilului mamei. Cerere ulterioară de exercitare a autorității părintești de ambii părinți	139
52.	Modificarea măsurilor privitoare la copilul minor. Schimbarea împrejurărilor inițiale	141
53.	Legături personale cu minorul. Modalitatea de exercitare a acestui drept	144
Capitolul al IV-lea. Obligația de întreținere		148
54.	Obligația de întreținere a minorului. Venituri realizate în străinătate	148
55.	Întreținere. Venituri realizate în străinătate	150
56.	Obligație de întreținere. Neluarea în calcul la veniturile lunare a normei de hrană	152
57.	Obligație de întreținere. Lipsă venituri	156
58.	Obligație de întreținere. Lipsa locului de muncă	159
59.	Pensie de întreținere. Limita maximă în cazul a doi copii minori	160
60.	Obligație de întreținere. Persoană majoră aflată în continuarea studiilor	161
61.	Stabilire obligație de întreținere. Creditor major aflat în continuarea studiilor	162
62.	Stabilire obligație de întreținere. Major aflat în continuarea studiilor	163
63.	Nașterea unui copil după pronunțarea sentinței. Consecințe	165

64.	Reducere quantum obligație de întreținere minor. Condiții	167
65.	Reducere obligație de întreținere. Întreținere stabilită în procent	169
66.	Diminuare obligație de întreținere. Condiții	171
67.	Majorare obligație de întreținere. Justificarea interesului	172
68.	Majorare obligație de întreținere minor. Condiții	173
69.	Majorare obligație de întreținere. Plata în avans de către debitor a întreținerii datorate. Efecte	174
70.	Transformare obligație de întreținere	177
71.	Sistare obligație de întreținere. Realizarea de venituri de către creditor	178
72.	Încetare obligație de întreținere. Condiții	179
73.	Sistare întreținere între foștii soți. Divorț din culpă	180
Capitolul al V-lea. Filiația		182
74.	Stabilirea paternității. Recunoaștere voluntară. Copil din afara căsătoriei	182
75.	Stabilirea paternității. Copil născut anterior intrării în vigoare a noului Cod civil. Legea aplicabilă	185
76.	Stabilirea paternității. Condiții. Probe	187
77.	Stabilirea paternității. Admisibilitate. Probe	192
78.	Contestarea filiației stabilite prin actul de naștere. Legea aplicabilă	195
79.	Acțiunea în tăgada paternității promovată după intrarea în vigoare a noului Cod civil. Legea aplicabilă	196
80.	Tăgada paternității. Prescripție	198
81.	Tăgada paternității. Începutul termenului de prescripție	201
82.	Acțiune în tăgada paternității. Prezumția de paternitate. Recunoașterea copilului de un alt bărbat. Efecte	202
83.	Tăgada paternității. Acțiune promovată de mama copilului	204
84.	Tăgada paternității. Numele copilului	208
85.	Contestarea paternității copilului din căsătorie	209
86.	Tăgada paternității. Răsturnarea prezumției de paternitate	211
87.	Tăgada paternității. Copil născut după intrarea în vigoare a noului Cod civil. Recunoașterea mamei	213
88.	Tăgada paternității. Recunoașterea mamei	214

Capitolul al VI-lea. Adopția	216
89. Suplinirea consimțământului părintelui la adopție	216
90. Deschiderea procedurii adopției. Interesul superior al copilului	218
91. Deschiderea procedurii adopției. Imposibilitatea redării copilului în familie	220
92. Încuviințare adopție. Interesul superior al copilului	222
93. Încredințare în vederea adopției. Compatibilitate între adoptat și adoptator	225
94. Revocarea încredințării în vederea adopției. Interesul minorului	226
95. Adopție major. Condiții	227
96. Nulitate adopție. Caracterul fictiv al adopției. Legea aplicabilă	228
Capitolul al VII-lea. Plasamentul	232
97. Plasament. Revocarea măsurii. Interesul superior al copilului	232
98. Reintegrarea minorului în familie	236
99. Plasament minor. Necesitatea menținerii sistemului de protecție specială	238
100. Plasament de urgență. Menținerea măsurii de protecție specială	240
101. Plasament de urgență. Înlocuirea măsurii	241
102. Reintegrarea minorului în familie. Interesul superior al copilului	242
103. Reintegrare în familie. Disparația împrejurărilor care au determinat instituirea măsurii de protecție specială	244
Capitolul al VIII-lea. Acte ce privesc minorul. Măsuri de protecție a familiei	247
104. Înapoiere minor. Interesul superior al copilului	247
105. Încuviințare nume minor. Copil rezultat din relații de concubinaj, recunoscut de tată	254
106. Încuviințare nume minor. Încheierea unei noi căsătorii de către mamă	256
107. Încuviințare purtare nume. Relevanța momentului stabilirii filiației	256
108. Măsuri de protecție a familiei în cazul violenței unui soț	259
109. Emitere ordin de protecție. Condiții	261
110. Ordin de protecție. Condiții de admisibilitate	264

111. Ordin de protecție. Condiții de admisibilitate.	
Lipsa stării de pericol	267
112. Înregistrare tardivă a nașterii. Lipsa certificatului medical	
constatator al nașterii minorului	269
113. Înregistrare tardivă naștere. Condiții	271
114. Autorizare acte minor. Interesul superior al minorului.	
Aprecieri	272
115. Autorizare încheiere contract de schimb de către minor.	
Aprecieria interesului acestuia	274
116. Autorizare eliberare pașaport. Competență teritorială	276
Capitolul al IX-lea. Tutela	277
117. Tutelă minor. Lipsire de ocrotirea părintească	277
118. Minor lipsit de ocrotire părintească. Instituire tutelă	278
119. Numire curator minor. Condiția existenței intereselor	
contrare	279
120. Punere sub interdicție. Instituire tutelă. Dispoziții legale	
aplicabile	281
121. Punere sub interdicție. Aplicabilitatea prevederilor	
Decretului nr. 32/1954	284
122. Punere sub interdicție. Obligatorietatea îndeplinirii	
cerințelor art. 164 NCC	286
123. Punere sub interdicție judecătorească. Condiții	287
124. Instituire tutelă la cererea notarului public, pentru	
minori care vin la succesiunea defunctului în calitate	
de fii	288
125. Autorizare pentru încheiere acte de dispoziție de către	
tutore. Interzis judecătoresc. Dezbatere succesorală	289
126. Cerere de autorizare a tutorelui de încheiere a unui	
act de vânzare a unui bun la care o persoană pusă sub	
interdicție are vocație succesorală	291
127. Autorizare pentru încheiere acte de dispoziție de către	
tutore. Interzis judecătoresc. Constituirea consiliului	
de familie	292
128. Tutore. Interzis judecătoresc. Descărcare de gestiune	295
129. Încetare tutelă. Descărcarea tutorelui de gestiune	296
Capitolul al X-lea. Curatela	298
130. Cazuri de instituire a curatelei. Desemnare curator	298
131. Cerere numire curator special. Persoană având	
discernământul diminuat	299

132. Instituire curatelă. Persoană suferind de demență senilă. Lipsa discernământului	300
133. Instituire curatelă. Condiții. Imposibilitatea exprimării consimțământului	301
134. Curatelă major. Condiții. Motive temeinice	303
135. Numire curator pentru minor. Condiții	305
136. Numire curator special. Interese contrare între părinte și minor	307
137. Instituire curatelă persoană minoră	308
138. Instituire curator persoană cu handicap. Consimțământul celui reprezentat. Procedura	309
139. Validarea curatorului special desemnat de notarul public	311
140. Validare curator. Existența unor interese contrare	313
141. Instituire curator. Încheiere de acte juridice. Validarea numirii curatorului special	315

Capitolul al XI-lea. Ordonanța președințială în raporturile de familie

142. Suplinire acord al părintelui. Ordonanță președințială. Condiții	318
143. Stabilire locuință minor. Ordonanță președințială. Condiția urgenței	320
144. Stabilire domiciliu provizoriu minor. Ordonanță președințială. Urgență	322
145. Stabilirea provizorie a domiciliului minorilor. Ordonanță președințială. Condițiile care trebuie verificate	323
146. Program de vizită minor. Ordonanță președințială. Admisibilitate	325
147. Program de vizită minor. Legăturile personale ale bunicilor cu nepoții lor, element fundamental al vieții de familie	328
148. Autorizare efectuare acte. Măsură provizorie până la partaj. Ordonanță președințială	331
149. Exercițarea autorității părintești. Ordonanță președințială	332
150. Reintegrare în imobil. Evacuare. Justificarea interesului	338
151. Evacuare. Ordonanță președințială. Caracterul vremelnic al măsurii	341

Index	343
-------	-----

Capitolul I. Căsătoria

I. Căsătorie minor. Autorizare. Condiții

Pentru motive temeinice, minorul care a împlinit vârsta de 16 ani se poate căsători în temeiul unui aviz medical, cu încuviințarea părinților săi sau, după caz, a tutorelui și cu autorizarea instanței de tutelă în a cărei circumscripție minorul își are domiciliul. Instanța admite cererea de autorizare, având în vedere certificatul de naștere al petentei, declarația dată de părinții acesteia, certificatul medico-legal prin care se concluzionează că minora prezintă o dezvoltare psiho-somatică corespunzătoare căsătoriei.

*Jud. Năsăud, sent. civ. nr. 837 din 9 aprilie 2012,
nerepublicată*

Prin cererea înregistrată petenta minoră F.M., asistată de reprezentanta sa legală F.S., a solicitat instanței autorizarea încheierii căsătoriei acesteia.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, potrivit art. 272 NCC, căsătoria se poate încheia dacă viitorii soți au împlinit vârsta de 18 ani, iar pentru motive temeinice, minorul care a împlinit vârsta de 16 ani se poate căsători în temeiul unui aviz medical, cu încuviințarea părinților săi sau, după caz, a tutorelui și cu autorizarea instanței de tutelă în a cărei circumscripție minorul își are domiciliul.

Verificând actele depuse de petenta minoră la dosar, respectiv certificatul său de naștere, declarația dată de părinții petentei, respectiv de F.S. și F.I., prin care se declară de acord cu încheierea căsătoriei acesteia, certificatul medico-legal prin care se concluzionează că petenta minoră prezintă o dezvoltare psiho-somatică corespunzătoare căsătoriei, instanța, în baza art. 272 alin. (2) NCC, a admis cererea petentei conform dispozitivului.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Prin art. 12 din Convenția europeană este garantat dreptul fundamental, pentru un bărbat sau o femeie, de a se căsători și a întemeia o familie. Exercițarea sa antrenează consecințe de ordin personal, social și juridic. El este condiționat de legile naționale ale statelor contractante, dar limitările ce rezultă nu trebuie să restrângă sau să reducă dreptul în cauză într-o modalitate sau într-o proporție care să prejudicieze însăși substanța acestuia (*Rees c. Regatului Unit*,

17.10.1986). În toate statele membre ale Consiliului Europei, aceste „limitări” apar în calitate de condiții și figurează ca reguli de procedură sau de fond. Primele se referă în special la publicitatea și celebrarea căsătoriei, cele din urmă examinează, în primul rând, capacitatea, consimțământul și unele impedimente. Interdicția aplicată reclamantului, de a se căsători pe o durată ce atinge durata maximă de trei ani, se înscrie în cadrul reglementării exercitării dreptului la căsătorie, art. 12 nefăcând deosebire între căsătorie și recăsătorire. Totodată, aceasta constituie o sancțiune civilă aplicabilă din oficiu, întrucât constituie o materie de ordine publică, protejând stabilitatea căsătoriei și vizând, în același timp, ocrotirea altor persoane, de fapt, a viitorilor soți ai persoanelor divorțate. Chiar dacă ea prezintă un scop legitim și conform interesului public, în cazul în care legislația națională recunoaște divorțul – ceea ce Convenția nu cere –, art. 12 garantează celui divorțat dreptul de a se recăsători fără a suferi restricții iraționale, astfel încât măsura litigioasă a afectat însăși substanța dreptului la căsătorie, dovedindu-se a fi neproportională cu scopul legitim urmărit (*C.E.D.O., F. c. Elveției, 18 decembrie 1987, în Hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului. Culegere selectivă, p. 351-364*).

2. Autorizare căsătorie minor. Condiții. Motive temeinice

Instanța reține avizul medical favorabil încheierii căsătoriei, acordul părinților minorei cu capacitate de exercițiu restrânsă în acest sens, faptul că din relația de dragoste a minorei cu concubinul a rezultat minorul în vârstă de aproape 1 an, iar coabitarea în afara căsătoriei nu este permisă de religia îmbrățișată de către reclamantă și viitorul soț; raportat și la concluziile anchetei sociale și apreciind asupra interesului superior al minorei, se constată existența unor motive temeinice pentru autorizarea încheierii căsătoriei.

Jud. Beclean, sent. civ. nr. 1200 din 2 octombrie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată reclamanta C.I.M., minoră cu capacitate de exercițiu restrânsă, asistată de părinții săi L.V. și C.N., a solicitat instanței să dispună autorizarea încheierii căsătoriei înainte de împlinirea vârstei de 18 ani.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța a reținut că din înscrisurile depuse la dosar rezultă faptul că reclamanta s-a născut la data de 16.05.1996, având, în prezent, împlinită vârsta de 16 ani, părinții săi fiind C.V., căsătorit (la data de 2.02.2005) L.V., și L.N., căsătorită (la data de 2.02.2005) C.N. Din certificatul medico-legal depus de reclamantă la dosarul cauzei rezultă faptul că aceasta prezintă o dezvoltare

psihosomatică corespunzătoare pentru încheierea căsătoriei. Potrivit certificatului de naștere depus la dosar, la data de 25.10.2011 reclamanta l-a născut pe minorul L.M.A.C., pe care l-a recunoscut tatăl acestuia, L.E.D., persoană cu care reclamanta dorește în prezent să se căsătorească. Instanța mai reține că L.V. și C.N., părinții reclamantei, prezenți la termenul de judecată din 28.09.2012, s-au declarat de acord față de intenția de căsătorie a acesteia, confirmând că fiica lor este angajată într-o relație cu L.E.D. de o mai lungă perioadă de timp. Și din ancheta socială efectuată în cauză reiese că reclamanta are o relație de concubinaj cu numitul L.E.D., la domiciliul căruia s-a și mutat și unde reclamanta locuiește împreună cu acesta și cu copilul lor minor L.M.A.L.

Potrivit art. 5 alin. (1) din Legea nr. 71/2011, dispozițiile Codului civil se aplică tuturor actelor și faptelor încheiate sau, după caz, produse sau săvârșite după intrarea sa în vigoare, precum și situațiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare. Conform dispozițiilor art. 272 NCC, căsătoria se poate încheia dacă viitorii soți au împlinit vârsta de 18 ani. Pentru motive temeinice, minorul care a împlinit vârsta de 16 ani se poate căsători în temeiul unui aviz medical, cu încuviințarea părinților săi sau, după caz, a tutorelui și cu autorizarea instanței de tutelă în a cărei circumscripție minorul își are domiciliul. În cazul în care unul dintre părinți refuză să încuviințeze căsătoria, instanța de tutelă hotărăște și asupra acestei divergențe, având în vedere interesul superior al copilului.

Potrivit art. 229 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 71/2011 raportat la art. 107 NCC, până la reglementarea prin lege a organizării și funcționării instanței de tutelă, atribuțiile acesteia, prevăzute de Codul civil, sunt îndeplinite de instanțele, secțiile sau, după caz, completele specializate de minori și familie. În concluzie, având în vedere starea de fapt prezentată și dispozițiile legale sus-menționate, instanța reține avizul medical favorabil încheierii căsătoriei, acordul părinților reclamantei în acest sens, faptul că din relația de dragoste a minorei cu numitul L.E.D. a rezultat minorul L.M.A.L., în vârstă de aproape 1 an, iar coabitarea în afara căsătoriei nu este permisă de religia îmbrățișată de către reclamantă și viitorul soț; raportat și la concluziile anchetei sociale și apreciind asupra interesului superior al minorei, se constată existența unor motive temeinice pentru autorizarea încheierii căsătoriei înainte de împlinirea vârstei de 18 ani, astfel că a fost admisă cererea astfel cum a fost formulată.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Interdicția aplicată unui soț de a pune patronimul soției sale, nume de familie, înaintea numelui său, în condi-

tile în care legislația elvețiană permitea varianta inversă, reprezintă o încălcare a art. 8 al Convenției europene. Parlamentul elvețian, dornic să păstreze unitatea familiei și să evite ruptura de tradiție, nu a consimțit niciodată introducerea egalității absolute între soți în privința alegerii numelui și în mod deliberat a limitat dreptul femeii de a adăuga numele său la cel al soțului. Această regulă nu poate profita prin analogie soților în familiile care au luat numele soției. Progresul spre egalitatea sexelor este astăzi un scop important al statelor membre ale Consiliului Europei; prin urmare, numai considerații puternice ar putea justifica o diferență de tratament bazată exclusiv pe sex ca fiind compatibilă cu Convenția europeană. Convenția trebuie interpretată în lumina condițiilor de astăzi și în special în funcție de importanța acordată principiului nediscriminării. Nu există nicio diferență între alegerea de către soți a unuia dintre numele lor, de preferință a celui alt, ca nume comun. Cât privește alte tipuri de nume, cum ar fi cele compuse sau alte forme particulare, tribunalul federal însuși le-a distins de numele de familie legal, singurul care poate figura în documentele oficiale ale unei persoane. Ele nu pot fi deci considerate ca echivalente cu acesta. Diferența de tratament în cauză, lipsită de o justificare obiectivă și rezonabilă, a încălcat art. 14 coroborat cu art. 8 din Convenția europeană (*C.E.D.O., Burghartz c. Elveției*, 22 februarie 1994, www.echr.coe.int).

2. Căsătoriile care nu sunt conforme dreptului național nu împiedică o viață de familie (*C.E.D.O., Abdulaziz, Cabales și Balkandali c. Regatului Unit*, 28 mai 1985, www.echr.coe.int).

3. Limitările impuse dreptului unui bărbat și al unei femei de a se căsători și de a fonda o familie nu trebuie să fie de o severitate atât de înaltă, încât acest drept să fie atins în substanța sa. Interdicția mariajului între socrii și nora ori ginerele lor semnifică că reclamanții nu pot face să fie recunoscută social și juridic relația lor. Faptul că mariajul ar putea fi ipotetic încheiat dacă foștii lor soți ar deceda nu suprimă atingerea substanței acestui drept. De asemenea, posibilitatea de a sesiza Parlamentul, care să emită o lege individuală de excepție, nu poate avea altă semnificație, cât timp procedura este excepțională și foarte costisitoare, iar corpul legislativ nu are stabilită vreo procedură ori vreun criteriu clar pentru emiterea unei astfel de legi. Împiedicarea căsătoriei, chiar dacă vizează un scop legitim – protecția integrității familiei și protecția intereselor și sentimentelor copiilor –, nu poate împiedica existența faptică a unei relații care să aducă atingere acestor interese. Tocmai de aceea, într-o situație analogă, Parlamentul a estimat că interdicția nu vizează vreun scop util ordinii publice. Curtea a apreciat că incoerența între scopurile declarate de către statul pârât și derogările de interdicție compromise raționalitatea și logica legii în discuție. De aceea, există o violare a art. 12 din Convenție (*C.E.D.O., B. și L. c. Regatului Unit*, 13 septembrie 2005, www.echr.coe.int).

4. Noțiunea de „familie” vizată de art. 8 din Convenție nu se limitează doar la relațiile bazate pe căsătorie, ci poate îngloba alte legături de „familie” *de facto*, atunci când părțile conviețuiesc în afara oricărei legături maritale (*C.E.D.O., Johnston și alții c. Irlandei, 18 decembrie 1986, www.echr.coe.int*).

3. Autorizare căsătorie minor. Consimțământul părintelui căruia i s-a încredințat minorul

În vechea reglementare a art. 43 alin. (1) C. fam., părintele căruia i s-a încredințat minorul exercita cu privire la acesta drepturile părintești. În actuala reglementare, având în vedere definiția dată autorității părintești în art. 483 NCC, la încheierea căsătoriei minorei este suficient consimțământul părintelui căruia i-a fost încredințată aceasta prin hotărâre judecătorească intrată în puterea lucrului judecat.

Jud. Bistrița, s. civ., înch. nr. 11150 din 15 decembrie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată la data de 07.12.2011, petenta Z.T.V., în vârstă de 16 ani, asistată de mama sa T.A., a solicitat instanței să încuviințeze încheierea căsătoriei sale cu numitul B.V.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, potrivit art. 272 alin. (2) NCC, „pentru motive temeinice, minorul care a împlinit vârsta de 16 ani se poate căsători în temeiul unui aviz medical, cu încuviințarea părinților săi sau, după caz, a tutorelui și cu autorizarea instanței de tutelă în a cărei circumscripție minorul își are domiciliu”. Minora, născută la data de 18.11.1995, se află în prezent într-o relație cu numitul B.V., astfel încât instanța apreciază că este în interesul minorei oficializarea căsătoriei dintre cei doi, pentru ca minora să beneficieze de toate drepturile și garanțiile conferite de lege și care izvorăsc din relațiile de familie.

Totodată, instanța reține că, în vechea reglementare a art. 43 alin. (1) C. fam., părintele căruia i s-a încredințat minorul exercită cu privire la acesta drepturile părintești. În actuala reglementare, având în vedere definiția dată autorității părintești în art. 483 NCC, conform cu care această autoritate părintească reprezintă suma drepturilor și obligațiilor pe care părinții le au față de copiii lor minori, instanța constată că, în raport de art. 272 alin. (4) coroborat cu art. 398 NCC, față de hotărârea judecătorească depusă la dosar prin care minora a fost încredințată mamei sale T.A., hotărâre intrată în puterea lucrului judecat, este suficient consimțământul părintelui căruia i-a fost încredințată minora.

Având în vedere certificatul medico-legal nr. 3077/I/c/95/06.12.2011, emis de Serviciul medico-legal județean Bistrița-Năsăud, prin care s-a concluzionat că minora Z.T.V. are o dezvoltare psiho-somatică corespunzătoare pentru încheierea căsătoriei, aceasta având, în prezent, vârsta de 16 ani, văzând și acordul mamei acesteia, exprimat în fața instanței, constatând îndeplinite condițiile cerute de lege, instanța, în considerarea dispozițiilor art. 272 alin. (4) coroborat cu art. 398 NCC, a admis cererea petentei și a autorizat încheierea căsătoriei acesteia cu numitul B.V.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Prin art. 12 din Convenția europeană este garantat dreptul fundamental, pentru un bărbat și o femeie, de a se căsători și de a fonda o familie. Totuși, cel de-al doilea aspect nu este o condiție a primului, iar incapacitatea pentru un cuplu de a concepe sau a crește un copil nu poate constitui în sine un motiv de privare de dreptul vizat de prima teză a dispoziției în cauză. Exercițarea dreptului la căsătorie comportă consecințe sociale, personale și juridice. El este supus legilor naționale ale statelor părți, dar limitele care rezultă din acestea nu trebuie să îl restrângă sau să îl reducă de o manieră sau la un grad care ar aduce atingere înseși substanței acestuia. Dacă aparține statului să determine, în special, condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o persoană transsexuală, revendicând recunoașterea juridică a noii sale identități sexuale, pentru a stabili că schimbarea sa de sex a fost realizată, precum și acelea în care o căsătorie anterioară încetează de a mai fi valabilă ori formalitățile aplicabile unei viitoare căsătorii (spre exemplu, informațiile care trebuie furnizate viitorilor soți), Curtea nu vede niciun motiv care să justifice privarea transsexualilor, în orice circumstanță, de dreptul de a se căsători. Ea concluzionează, deci, existența violării art. 12 din Convenție (*C.E.D.O., Christine Goodwin c. Marii Britanii, 11 iulie 2002, în C.-L. Popescu, Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului 1999-2002, Ed. All Beck, București, 2003 și www.echr.coe.int*).

4. Capacitate de exercițiu anticipată. Recunoaștere de către instanța de tutelă

Potrivit art. 40 NCC, pentru motive temeinice, instanța de tutelă poate recunoaște minorului care a împlinit vârsta de 16 ani capacitate deplină de exercițiu. Atât din depozițiile martorilor audiați, cât și din raportul de expertiză medico-legală psihiatrică întocmit rezultă că reclamanta prezintă un intelect normal, fără probleme de natură psihică, are discernământul păstrat, similar cu al unei persoane adulte, având capacitate de exercițiu.

*Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 1252 din 9 februarie 2012,
nepublicată*

Prin acțiunea civilă înregistrată, petenta B.M. a chemat în judecată pe pârâta B.E.L., solicitând instanței să-i recunoască capacitatea de exercițiu deplină anticipată, conform dispozițiilor art. 40 NCC sau să se dispună instituirea altei măsuri de ocrotire, conform dispozițiilor art. 104 și urm. NCC.

Analizând actele dosarului, instanța reține că din căsătoria numiților B.E.L. și B.T. a rezultat minora B.M., născută la data de 5.01.1996. La data de 01.04.2008, la vârsta de 37 ani decedează tatăl minorei, numitul B.T., care era asociat unic la SC F.E. SRL, cu sediul în com. T.B., sat M.B., nr. (...), având ca obiect de activitate principal exploatarea și prelucrarea lemnului. Prin moștenire, petenta a dobândit 3/4 părți din societate, iar mama sa 1/4 părți, conform art. 8 din actul constitutiv actualizat. Fiind singurul copil la părinți, având în vedere că mama sa a avut nevoie de sprijin, petenta s-a implicat în toate problemele familiei încă de la data decesului tatălui său, maturizându-se prematur.

Atât din depozițiile martorilor audiați, cât și din raportul de expertiză medico-legală psihiatrică întocmit în cauză rezultă că numita B.M. prezintă intelect normal, fără probleme de natura psihică, are discernământul păstrat, similar cu al unei persoane adulte, având capacitate de exercițiu. Potrivit art. 40 NCC, pentru motive temeinice, instanța de tutelă poate recunoaște minorului care a împlinit vârsta de 16 ani capacitate deplină de exercițiu.

5. Nulitate căsătorie. Alienat sau debil mintal. Legea aplicabilă

1. Potrivit art. 25 alin. (1) din Legea nr. 71/2011, validitatea căsătoriei încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil se stabilește potrivit dispozițiilor legii în vigoare la data încheierii ei.

2. Căsătoria celui suferind de alienație sau debilitate mintală este lovită de nulitate absolută, fără a distinge după cum persoana se află sau nu sub interdicție judecătorească, pentru că acest impediment este de ordin biologic și social, chiar dacă încheierea căsătoriei a avut loc într-un moment de luciditate pasageră.

Nulitatea absolută a căsătoriei pentru lipsa vremelnică a facultăților mintale este condiționată de absența discernământului în momentul încheierii căsătoriei, ceea ce echivalează cu inexistența consimțământului.

Prin sentința civilă nr. 3573/2011, pronunțată de Judecătoria Năsăud la data de 28 decembrie 2011, s-a admis acțiunea civilă formulată de reclamantul R.A. împotriva pârâtei N.M., reprezentată prin curator special C.M., și a pârâtului N.V. și, în consecință, s-a constatat nulitatea căsătoriei încheiate între pârâtii N.V. și N.M. și înregistrate la nr. 89/13.11.2008 în registrul stării civile existent la Primăria orașului N., cu consecința nulității privind numele de familie avut anterior căsătoriei.

Împotriva acestei sentințe au declarat apel pârâtul N.V. și pârâta N.M., prin curatorul special desemnat. Apelul declarat nu este fondat.

Instanța de fond a fost sesizată cu o acțiune în constatarea nulității absolute a căsătoriei apelanților, pe considerentul că apelanta era lipsită de discernământ la momentul încheierii căsătoriei. Acțiunea s-a promovat la data de 31 martie 2011, când în vigoare erau prevederile Codului familiei, act normativ abrogat numai la data de 1.10.2011, când a intrat în vigoare noul Cod civil. Potrivit art. 25 alin. (1) din Legea nr. 71/2011, validitatea căsătoriei încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil se stabilește potrivit dispozițiilor legii în vigoare la data încheierii ei.

Nulitatea absolută solicitată este sancțiunea care intervine în cazul nerespectării unei condiții de valabilitate la momentul încheierii căsătoriei. Prin urmare, întrucât acțiunea formulată a impus analiza condițiilor de fond cerute pentru încheierea căsătoriei, aceasta trebuie examinată prin prisma prevederilor Codului familiei, în vigoare la data încheierii căsătoriei (13.11.2008, conform certificatului de căsătorie depus în copie la dosar), așa cum rezultă din prevederile art. 25 alin. (1) din Legea nr. 71/2011, mai sus indicate.

Pârâta-apelantă suferă de oligofrenie în grad de imbecilitate, având discernământul abolit la momentul examinării sale – 31.07.2008, conform certificatului medico-legal nr. 2124/I/f/11 din 31.07.2008, ale cărui concluzii s-au menținut și de comisiile medicale superioare care au examinat starea apelantei. Așa cum corect a reținut instanța de fond, căsătoria celui suferind de alienație sau debilitate mintală este lovită de nulitate absolută, fără a distinge după cum persoana se află sau nu sub interdicție judecătorească, pentru că acest impediment este de ordin biologic și social, chiar dacă încheierea căsătoriei a avut loc într-un moment de luciditate pasageră. Nulitatea absolută a căsătoriei pentru lipsa vremelnică a facultăților mintale este condiționată de absența discernământului în momentul încheierii căsătoriei, ceea ce echivalează cu inexistența consimțământului.

În cauză se poate observa faptul că medical s-a constatat lipsa discernământului anterior încheierii căsătoriei, la data de 31.07.2008, astfel încât la momentul încheierii căsătoriei – 13.11.2008 – este evident că apelanta nu avea discernământ. Ulterior, în baza acestui act medical a fost și pusă sub interdicție judecătorească prin sentința civilă nr. 1725/23.11.2010.

Având în vedere că art. 9 C. fam. oprește căsătoria debilului mintal, că medical s-a constatat că apelanta suferă de debilitate mintală, aceasta nu poate încheia vreo căsătorie până când nu se constată medical că are discernământul păstrat. Prin urmare, soluția instanței de fond, de constatare a nulității absolute a căsătoriei, este legală. Art. 19 C. fam. prevede expres sancțiunea nulității absolute în cazul căsătoriei alienatului sau debilului mintal, nulitate care nu poate fi acoperită.

Ca efect al nulității absolute, părțile sunt repuse în situația anterioară încheierii actului, considerându-se practic că acea căsătorie nu a existat. Prin urmare, în mod corect s-a dat eficiență efectelor nulității și s-a dispus ca apelanta să revină la numele avut anterior încheierii celei de a doua căsătorii.

Faptul că la momentul încheierii căsătoriei nu s-a formulat opoziție, că prima căsătorie a dăinuit în timp până la încetarea ei ca urmare a morții soțului, nu are relevanță în privința soluției nulității, atât timp cât nulitatea absolută poate fi invocată oricând, cât timp ea intervine dacă se constată lipsa vreunei condiții de valabilitate.

Faptul că aproximativ 5 ani de zile a fost în ființă o primă căsătorie nu poate justifica menținerea celei de a doua căsătorii. Pe de o parte, chiar dacă și prima căsătorie ar fi fost nulă, nulitatea nu a fost invocată de vreo persoană până la încetarea căsătoriei prin deces. Pe de altă parte, deși este foarte probabil ca starea apelantei să dateze din copilărie, în condițiile în care medicii au constatat că, la data de 31.07.2008, când a avut loc examinarea apelantei, apelanta avea discernământul abolit, fără a se putea pronunța în privința perioadei de debut a bolii, prima căsătorie, care cuprinde perioada 15.06.2002 - 7.02.2007, este anterioară datei la care s-a constatat lipsa discernământului, astfel că aparent este valabilă.

6. Nulitate căsătorie. Bigamie

Este nulă absolut căsătoria încheiată de persoana care în fapt era căsătorită legal la data noii căsătorii.

*Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 4227 din 10 aprilie 2012,
nepublicată*

Prin acțiunea înregistrată la data de 24.02.2012, reclamantul Municipiul Bistrița-Năsăud, prin primar, a chemat în judecată pe pârâții S.N. și S.C.N., solicitând instanței să constate nulitatea absolută a căsătoriei încheiate la data de 15.11.2008 în fața ofițerului de stare civilă a municipiului Bistrița și să se dispună anularea actului de căsătorie înregistrat în registrele de stare civilă ale municipiului Bistrița sub nr. 713/15.11.2008.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, în fapt, numitul S.N., deși era căsătorit legal, a încheiat o nouă căsătorie. Situația de fapt este susținută de următoarele probe: certificat de căsătorie seria CE nr. 259286 și extras din registrul de căsătorie nr. 5118/31.03.2009 al Primăriei G.

Conform art. 5 din Legea nr. 4/1953, în vigoare la data încheierii celei de-a doua căsătorii a pârâtului, este oprit să se căsătorească bărbatul care este căsătorit sau femeia care este căsătorită. Art. 19 din Legea nr. 4/1953 prevede că este nulă căsătoria încheiată cu încălcarea dispozițiilor prevăzute la art. 4, 5, 6, 7 lit. a), art. 9, 13¹ și 16.

Notă. Art. 5 și art. 19 din Legea nr. 4/1953 (C. fam.) au drept corespondente art. 273 și art. 293 NCC.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Protecția vieții de familie are în vedere numai viața de familie existentă, nu și cea aflată în stadiu de proiect. Absența dispozițiilor care să permită desfacerea căsătoriei și corelativ capacitatea de a încheia o căsătorie subsecventă nu încalcă prevederile art. 8 și art. 12 ale Convenției europene. Dreptul de a se căsători nu se poate deduce din art. 8. El are în vedere formarea de relații conjugale, și nu dizolvarea lor, iar lucrările preparatorii la art. 12 din Convenție nu au avut în vedere încorporarea vreunei garanții a „dreptului la divorț”. Convenția trebuie interpretată unitar și, de vreme ce un astfel de drept este exclus din conținutul art. 12, ar fi absurdă recunoașterea sa în contextul art. 8. În cauză, reclamantii nu se puteau căsători între ei, deși conviețuiau de peste 15 ani, din cauza stării de persoană căsătorită a unuia dintre concubini și din cauza inadmisibilității divorțului în dreptul irlandez (*C.E.D.O., Johnston și alții c. Irlandei, 18 decembrie 1986, www.echr.coe.int*).

Capitolul al II-lea. Divorțul

7. Divorț. Intrarea în vigoare a noului Cod civil pe parcursul soluționării apelului. Legea aplicabilă

Acțiunea având ca obiect desfacerea căsătoriei, înregistrată anterior intrării în vigoare a noului Cod civil, trebuie soluționată în baza Codului familiei, în vigoare la data intentării acțiunii de divorț.

C.A. Cluj, s. I civ., dec. nr. 4309/R din 17 octombrie 2012, nepublicată

Prin sentința civilă nr. 834/22.03.2011, pronunțată de Judecătoria Vișeu de Sus, a fost admisă cererea formulată de reclamanta A.M. împotriva pârâtului A.I. și, în contradictoriu cu autoritatea tutelară a Primăriei S. și P., s-a declarat desfăcută căsătoria părților încheiată la data de 10.06.2006 și trecută la nr. 12 în registrul stării civile al Primăriei P., din vina pârâtului; reclamanta a revenit la numele purtat anterior încheierii căsătoriei, respectiv acela de G., au fost încredințați minorii: A.V.I.A., născut la 01.01.2008 și A.V.M.I., născută la 19.01.2010, spre creștere și educare reclamantei, a fost obligat pârâtul la plata unei pensii de întreținere în favoarea minorilor în cuantum de câte 100 lei lunar, începând cu data înregistrării cererii, 20.10.2010, pentru minoră și data pronunțării sentinței, 22.03.2011, pentru minor, până la majoratul acestora, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea pârâtului-reclamant A.I. în contradictoriu cu pârâta-reclamantă A.M. pentru încredințarea minorului A.V.I.A., născut la 01.01.2008, spre creștere și educare, a fost obligat pârâtul să plătească reclamantei suma de 2936,00 cheltuieli de judecată.

Prin decizia civilă nr. 104/A/05.04.1202 a Tribunalului Maramureș, a fost admis apelul declarat de către apelantul A.I. împotriva sentinței civile nr. 834/22.03.2011, pronunțată de Judecătoria Vișeu de Sus, care a fost schimbată în parte, în sensul că a fost admisă în parte acțiunea civilă formulată de către reclamanta A.M. în contradictoriu cu pârâtul A.I. și a fost admisă cererea reconvențională formulată de pârâtul-reclamant reconvențional A.I. și, în consecință, a fost desfăcută din culpa ambilor soți căsătoria părților încheiată la data de 10.06.2006, în fața delegatului stării civile al com. P.; s-a dispus ca exercitarea autorității părintești să revină în comun ambilor părinți cu privire la minorii: A.V.I.A., născut la data de 1.01.2008 și A.V.M.I., născută la data de 19.01.2010; a fost

stabilită locuința minorului A.V.I.A., născut la data de 1.01.2008, la tatăl-apelant și locuința minorei A.V.M.I., născută la data de 19.01.2010, la mama-intimată; a fost stabilită la câte 100 lei lunar contribuția fiecărui părinte la cheltuielile de creștere și educare a minorilor și s-a dispus compensarea acestora, au fost menținute restul dispozițiilor sentinței civile nr. 834/22.03.2011 care nu contravin deciziei și au fost compensate cheltuielile de judecată la fond și în apel.

Împotriva acestei decizii a formulat recurs reclamanta. Recursul declarat este fondat.

Reclamanta a investit Judecătoria Vișeu de Sus cu o acțiune având ca obiect desfacerea căsătoriei prin divorț, încredințarea copiilor și obligarea pârâtului la pensie de întreținere, la data de 20.10.2010. Sentința civilă nr. 834/2011 a Judecătoriei Vișeu de Sus a fost pronunțată la data de 22.03.2011, înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 287/2009 (noul Cod civil). Apelul declarat de pârât a fost înregistrat la data de 28.04.2011, înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 287/2009. În timpul soluționării apelului, la data de 1.10.2011 a intrat în vigoare noul Cod civil și ulterior intrării în vigoare a noului Cod civil, în ședința publică din 22.12.2011, instanța de apel a pus în discuție dispozițiile art. 40 și art. 46 din Legea nr. 71/2011, precum și dispozițiile art. 397 și art. 398, art. 382 NCC, apreciind că în speță se aplică noul Cod civil.

Esențial pentru soluționarea acestei cauze este stabilirea dispozițiilor de drept material aplicabile. După cum s-a arătat, sentința a fost pronunțată și motivele de apel au fost formulate anterior intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009, perioadă în care era incident Codul familiei. În timpul soluționării apelului a intrat în vigoare Legea nr. 287/2009, însă prin Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Codului civil s-au stabilit dispoziții speciale pentru situațiile tranzitorii, precum prezenta acțiune. Într-adevăr, art. 6 NCC stabilește modul de aplicare în timp a legii civile. Această dispoziție este ilustrarea principiilor aplicării imediate a legii civile noi, precum și a principiului neretroactivității legii civile. Această dispoziție legală stabilește reguli care au aplicabilitate nu numai pentru Codul civil, ci și pentru alte acte normative viitoare, dacă nu vor conține dispoziții exprese privind succesiunea legilor în timp.

Această dispoziție legală este o dispoziție de principiu care se aplică tuturor actelor normative pentru a asigura coerența și previzibilitatea normei juridice. Într-adevăr, art. 6 alin. (6) prevede că dispozițiile legii noi sunt, de asemenea, aplicabile și efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acesteia, derivate din (...) căsă-

torie (...), dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a legii noi.

Referirea expresă la situațiile juridice derivate din căsătorie nu poate conduce la ideea că dispozițiile noului Cod civil se aplică tuturor litigiilor aflate pe rolul instanțelor care au legătură cu această instituție.

Pentru a evita apariția unor confuzii referitoare la modul în care se aplică legea civilă în timp, legiuitorul a adoptat Legea nr. 71/2011 de punere în aplicare a noului Cod civil, care are dispoziții exprese referitoare la succesiunea legilor în timp. Astfel, în art. 223 din Legea nr. 71/2011 se stipulează următoarele „dacă prin prezenta lege nu se prevede altfel, procesele și cererile în materie civilă sau comercială în curs de soluționare la data intrării în vigoare a Codului civil, se soluționează de către instanțele legal investite, în conformitate cu dispozițiile legale materiale și procedurale în vigoare la data când acestea au fost pornite”. Această dispoziție legală este dispoziția generală în materie pentru litigiile cu care sunt investite instanțele la data intrării în vigoare a noului Cod civil. Din această dispoziție legală rezultă că instanțele trebuie să soluționeze cauzele potrivit dispozițiilor legale și procedurale de la data investirii instanței.

În cazul de față, acțiunea având ca obiect desfacerea căsătoriei, fiind înregistrată anterior intrării în vigoare a noului Cod civil, trebuia soluționată în baza Codului familiei, în vigoare la data intentării acțiunii de divorț. Articolul 6 alin. (6) NCC instituie o derogare de la ultraactivitatea legii vechi, însă stabilește aplicabilitatea legii noi în privința efectelor viitoare ale situațiilor juridice trecute. În cazul de față, acțiunea de desfacere a căsătoriei este o situație juridică în curs de formare (*facta pendentia*) la data intrării în vigoare a noului Cod civil, iar în această situație nu are aplicabilitate art. 6 alin. (6) NCC.

Art. 223 din Legea nr. 71/2011 constituie regula în materie pentru succesiunea în timp a legilor, însă există și anumite excepții (regăsite în text prin sintagma „dacă prin prezenta lege nu se prevede altfel”). Verificând dispozițiile tranzitorii referitoare la Cartea a II-a „Despre familie” a Codului civil din Legea nr. 71/2011, Curtea constată că există norme derogatorii cu privire la divorțul părților prin acordul soților – art. 40, art. 41. Tot o normă derogatorie este și art. 42, care stipulează că, în cererile de divorț formulate anterior intrării în vigoare a Codului civil, instanța de judecată poate să dispună divorțul în temeiul art. 373 lit. b) și art. 379 alin. (1) NCC, chiar dacă reține culpa exclusivă a reclamantului, în măsura în care motivele de divorț subzistă și după intrarea în vigoare

a Codului civil. Aceste dispoziții legale se referă doar la desfacerea căsătoriei, nu și la cererile accesorii acesteia.

Dacă legiuitorul ar fi dorit să deroge de la dispozițiile art. 223 din Legea nr. 71/2011 și cu privire la încredințarea copiilor și pensia de întreținere aflate pe rolul instanței, în curs de soluționare, ar fi stipulat expres ca și în cazul divorțului. Întrucât regula aplicării legii civile în timp este stabilită prin art. 223 din Legea nr. 71/2011, iar excepțiile sunt de strictă interpretare și nu pot fi aplicate prin analogie la alte situații, Curtea constată că, în mod greșit, instanța de apel a aplicat dispozițiile noului Cod civil apelului cu care a fost investită.

În ceea ce privește aplicarea art. 46 din Legea nr. 71/2011, Curtea apreciază că aceste dispoziții nu sunt incidente în cauzele în care se solicită desfacerea căsătoriei prin divorț și încredințarea copiilor aflate pe rolul instanței la data intrării în vigoare a noului Cod civil. Dispozițiile legale din acest articol se referă la „hotărâri judecătorești privitoare la relațiile personale și patrimoniale dintre copii și părinții lor divorțați înainte de intrarea în vigoare a Codului civil”, reținându-se că acestea pot fi modificate potrivit dispozițiilor art. 403 NCC. Or, interpretând acest text legal, rezultă că legiuitorul a permis ca, în situațiile în care există o hotărâre irevocabilă care reglementează încredințarea copiilor, să poată fi modificată în condițiile art. 403 NCC, dacă s-au schimbat împrejurările care au stat la baza luării acelor măsuri. Art. 46 este, de fapt, o aplicare a art. 6 alin. (6) din Legea nr. 287/2009, stabilind aplicarea noului Cod civil la situații juridice trecute (*facta praeterita*) – părinți divorțați sub regimul Codului familiei, cărora li se aplică noua reglementare referitoare la raporturile juridice dintre copii și părinții lor divorțați.

Curtea apreciază că, în ceea ce privește raporturile care se stabilesc între părinții divorțați și copiii lor minori, aflate în curs de desfășurare la data intrării în vigoare a noului Cod civil, nu există nicio excepție de la regula stabilită în art. 223 din Legea nr. 71/2011, motiv pentru care consideră că aplicabil în prezenta cauză este Codul familiei, și nu Legea nr. 287/2009 (noul Cod civil). Instanța de apel a pus în discuția părților prevederile art. 40 și art. 46 din Legea nr. 71/2011, însă dispozițiile art. 40 din Legea nr. 71/2011 se referă la divorțul prin acordul soților, dacă există cererea ambilor soți sau cererea unui soț și acceptată de celălalt soț, potrivit dispozițiilor art. 373 lit. a), iar această dispoziție legală nu este incidentă în prezenta speță, unde soții nu doresc divorțul prin acord.

În ceea ce privește art. 46 din Legea nr. 71/2011, în considerentele mai sus reținute s-a arătat de ce nu sunt incidente aceste dispoziții unei

acțiuni de divorț aflate pe rolul instanței – art. 46 are în vedere situații juridice născute anterior intrării în vigoare a noului Cod civil.

Având în vedere că instanța de apel a aplicat greșit dispozițiile tranzitorii stabilite prin Legea nr. 71/2011 pentru punere în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, în temeiul art. 304 pct. 9 coroborat cu art. 306 alin. (2) CPC, Curtea a admis recursul declarat de A.M. împotriva deciziei civile nr. 104/A din 05.04.2012 a Tribunalului Maramureș, pe care a casat-o și a trimis cauza spre rejudecarea apelului aceleiași instanțe, Tribunalul Maramureș. Într-adevăr, în cursul soluționării apelului a intrat în vigoare Legea nr. 287/2009, însă aplicarea noului Cod civil nu se poate face în orice circumstanțe, cu nerespectarea dispozițiilor legale procedurale. Cu ocazia rejudecării, instanța de apel va soluționa apelul în temeiul dispozițiilor legale materiale aflate în vigoare la data învestirii instanței, respectiv Codul familiei.

Notă. În sens contrar, a se vedea speța nr. 8.

8. Divorț. Intrarea în vigoare a noului Cod civil pe parcursul judecării în apel. Legea aplicabilă

Deși la data pronunțării sentinței apelate, respectiv la 19.11.2010, erau în vigoare dispozițiile Codului familiei, ale Codului civil din 1864, în prezent, la data judecării apelului, atât instituția divorțului, cât și cea a exercitării autorității părintești asupra minorului sunt guvernate de dispozițiile noului Cod civil, de imediată aplicabilitate.

Trib. Bihor, s. I civ., dec. nr. 312/2011, www.juridice.ro

Prin sentința civilă nr. 13339 din 19.11.2010, pronunțată de Judecătoria Oradea, s-a respins acțiunea de divorț formulată de reclamantul C.O. împotriva pârâtei C.C. Împotriva acestei hotărâri a declarat apel reclamantul.

În ceea ce privește legea aplicabilă fondului cauzei, respectiv divorțului și capetelor accesorii, instanța a reținut că, deși la data pronunțării sentinței apelate, respectiv la 19.11.2010, erau în vigoare dispozițiile Codului familiei, ale Codului civil din 1864, în prezent, la data judecării apelului, atât instituția divorțului, cât și cea a exercitării autorității părintești asupra minorului sunt guvernate de dispozițiile noului Cod civil, de imediată aplicabilitate.

Astfel, potrivit art. 39 alin. (2) din LPA a NCC, divorțul pronunțat anterior intrării în vigoare a noului Cod civil produce efectele stabilite de legea în vigoare la data când s-a pronunțat hotărârea rămasă irevo-

cabilă. Aceste dispoziții impun instanței de control judiciar să verifice motivele de divorț invocate de părți din perspectiva Codului civil actual. Mai mult, aceste prevederi se coroborează și cu art. 6 alin. (6) NCC, care prevăd că dispozițiile legii noi se aplică și efectelor viitoare ale situațiilor juridice ivite sub imperiul legii vechi derivate din starea de căsătorie, obligația legală de întreținere.

Totodată, în același sens, art. 46 din LPA a NCC prevede că hotărârile privitoare la relațiile personale și patrimoniale dintre copii și părinții lor divorțați înainte de intrarea în vigoare a Codului civil pot fi modificate potrivit art. 403. Printr-o interpretarea *a fortiori* a acestui text se ajunge la concluzia că prevederile noii legi se vor aplica relațiilor dintre părinți și copii cu atât mai mult dacă divorțul se află încă pe rol, într-o cale de atac ordinară, respectiv în apel, divorțul nefiind încă pronunțat. Practic, dacă instanța va considera apelul ca fiind întemeiat, va rejudeca cauza și, dacă consideră cererea de divorț întemeiată, va pronunța o hotărâre de divorț sub imperiul legii noi. În consecință, judecarea în apel a cererii de divorț și a capetelor accesorii acestuia reclamă o analiză din perspectiva dispozițiilor noului Cod civil, în vigoare la data judecării apelului.

Sub imperiul vechii reglementări, desfacerea căsătoriei nu era posibilă din vina exclusivă a reclamantului, în condițiile în care pârâta se opunea ferm cererii și dacă nu se putea face dovada unei culpe comune și a unor motive temeinice care să facă imposibilă continuarea relațiilor de familie. În calea de atac însă părțile și-au modificat poziția procesuală și au arătat că doresc desfacerea căsătoriei prin acord. Chiar dacă forma inițială a art. 38 C. fam. nu permitea desfacerea căsătoriei prin acord dacă din căsătorie au rezultat copii, chiar și anterior intrării în vigoare a noului Cod civil, la data judecării cauzei în fața instanței de fond, existența copiilor minori ai familiei nu mai împiedică desfacerea căsătoriei prin acord, așa cum rezultă din prevederile art. 613¹ CPC și art. 38 C. fam., modificate prin Legea nr. 202/2010, instanța putând lua act de acordul părților în privința desfacerii căsătoriei, cât și în privința unor convenții asupra capetelor de cerere accesorii divorțului. Totodată, și art. 373 alin. (1) lit. a) NCC prevede că divorțul poate avea loc prin acordul soților, la cererea ambilor soți sau a unuia dintre ei, acceptată de celălalt soț, iar art. 374 alin. (1) NCC prevede că divorțul prin acordul soților poate fi pronunțat indiferent de durata căsătoriei și indiferent dacă există sau nu copii minori rezultați din căsătorie. În condițiile art. 396 NCC, instanța, odată cu admiterea cererii de divorț, se va pronunța în mod obligatoriu și asupra raporturilor dintre părinți și copii, ținând seama de interesul superior al copilului, de ancheta socială ce s-a efectuat în cauză, de poziția minorei audiate în camera de consiliu și de învoiala părților.

Referitor la stabilirea domiciliului minorei, instanța apreciază că înțelegerea părinților privind stabilirea domiciliului acesteia la mamă este în interesul superior al copilului, întrucât mama a fost mereu o prezență constantă și susținută în viața fiicei sale, oferind acesteia întreținere, îngrijire de zi cu zi, un sprijin material și moral substanțial în formarea profesională a fiicei, care și-a exprimat intenția clară de a locui alături de mama sa, cu care se înțelege bine și care se implică atât în educația, cât și în creșterea sa. Totodată, se reține că și în prezent, de la părăsirea domiciliului conjugal de tată, minora locuiește împreună cu mama sa, în aceleași condiții și împrejurări cu care s-a obișnuit în decursul timpului, astfel încât stabilirea domiciliului la mamă oferă copilului stabilitate și nu l-ar expune la noi experiențe și la o nouă adaptare. De asemenea, potrivit avizului autorității tutelare, mama poate oferi condiții bune de creștere și educare minorei, iar în privința condițiilor locative, se arată că acestea locuiesc într-un apartament cu trei camere și, potrivit declarațiilor minorei, în acest apartament, fostul domiciliu conjugal al soților, are camera proprie și condiții optime de trai și învățatură.

Cât privește exercitarea autorității părintești, aceasta revine ambilor părinți și după divorț, iar numai cu titlu excepțional, dacă există motive temeinice și interesul superior al copilului o reclamă, instanța poate hotărî ca exercitarea acestei autorități să revină doar unuia dintre părinți. Totodată, părintele care nu locuiește împreună cu minora, respectiv tatăl, are dreptul de a păstra legături personale cu aceasta, în condițiile art. 401 NCC. Programul de vizită se va stabili de comun acord de părinți și copil în funcție de activitatea profesională, timpul liber și nevoia de comunicare a fiecărei părți implicate și având în vedere că părțile au declarat în fața instanței, iar minora în cameră de consiliu, că nu există niciun impediment în calea întâlnirilor periodice dintre tată și fiică, instanța constată că nu se impune stabilirea prin hotărâre a unui program de vizită. În condițiile art. 401 alin. (2) coroborat cu art. 496 alin. (5) NCC, instanța va putea impune un asemenea program de vizită, limitând astfel dreptul părintelui și a copilului de a avea legături personale, numai în cazul în care părțile nu se înțeleg și dacă interesul superior al copilului o reclamă.

În ceea ce privește contribuția părinților la cheltuielile de creștere, educare și învățare, tatăl și mama sunt obligați în solidar să dea întreținere copilului lor minor, asigurându-i cele necesare traiului, precum și educația, învățatura și pregătirea sa profesională, în condițiile art. 499 NCC.

În consecință, se va analiza situația ambilor părinți. Astfel, potrivit înscrisurilor de la dosar, mama minorei, la care s-a stabilit domiciliul acesteia, realizează un salariu net de 788 lei lunar, care îi permite să aloce o sumă necesară nevoilor de întreținere ale fiicei. Totodată, se con-

stată că tatăl nu este în prezent angajat, fiind șomer, iar potrivit acordului părților, acesta s-a angajat să achite lunar suma de 200 lei, cu titlu de pensie de întreținere, sumă ce depășește cota legală maximă din salariul minim net pe economie, la care ar fi îndreptățită minora în cazul în care părintele ce prestează întreținerea nu are un loc de muncă.

Cu privire la cuantumul pensiei de întreținere la care urmează a fi obligat reclamantul, față de prevederile art. 499 alin. (4) coroborat cu art. 529 alin. (2) NCC și cu art. 613¹ alin. (4) teza finală CPC, instanța a stabilit cuantumul acesteia la nivelul indicat de părți prin acord, mai exact la 200 de lei lunar, constatând că acest acord se încadrează în dispozițiile legale enunțate și este în conformitate cu interesul superior al minorei, având în vedere că suma astfel stabilită este îndestulătoare pentru asigurarea nevoilor materiale și spirituale din prezent ale minorei, cu atât mai mult cu cât la această sumă se adaugă și întreținerea prestată de mamă.

Notă. 1. În sens contrar, a se vedea speța nr. 7.

2. În privința legii aplicabile, a se vedea Decizia nr. 4/2013 a Înaltei Curți de Casație și Justiție pronunțată în interesul legii, publicată în M. Of. nr. 226 din 19 aprilie 2013, prin care s-a statuat, cu caracter obligatoriu pentru instanțe, că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 223 raportat la art. 39 alin. (2) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, **prevederile art. 396-404 NCC, referitoare la efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori, sunt aplicabile și cererilor de divorț formulate înainte de intrarea în vigoare a noului Cod civil și aflate pe rolul instanțelor de judecată în căile de atac.**

În motivare s-a reținut că, în ceea ce privește aplicarea în timp a prevederilor noului Cod civil, art. 6 NCC conține anumite dispoziții privind aplicarea în timp a legii civile, însă textul stabilește reguli generale în materie, deci reguli care au vocația să se aplice și în cazul unor acte normative viitoare, în măsura în care acestea nu vor conține dispoziții exprese privind succesiunea legilor în timp. Astfel, în ceea ce privește aplicarea în timp a Codului civil din 2009 în raport cu reglementările anterioare, trebuie avute în vedere și dispozițiile corespunzătoare din Legea nr. 71/2011.

Potrivit art. 223 aflat în cadrul Capitolul X, intitulat „Dispoziții finale”, al Legii nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, „dacă prin prezenta lege nu se prevede altfel, procesele și cererile în materie civilă sau comercială în curs de soluționare la data intrării în vigoare a Codului civil se soluționează de către instanțele legal învestite, în conformitate cu dispozițiile legale, materiale și procedurale în vigoare la data când acestea au fost pornite”. Ca atare, prevederile

art. 223 se aplică doar dacă Legea nr. 71/2011 nu conține norme derogatorii.

Or, potrivit art. 39 alin. (2) din Legea nr. 71/2011 (articol aflat în Secțiunea 1 „Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare a Cărții a II-a «Despre familie» a Codului civil” din Capitolul IV, intitulat „Dispoziții cu privire la cartea a II-a «Despre familie» a Codului civil și cu privire la unele legi”), „divorțul pronunțat anterior intrării în vigoare a Codului civil produce efectele stabilite de legea în vigoare la data când s-a pronunțat hotărârea rămasă irevocabilă”. Astfel, legiuitorul leagă, ca regulă, momentul în funcție de care trebuie determinată legea aplicabilă efectelor divorțului nu de data formulării cererii de divorț, ci de cea a rămânerii irevocabile a hotărârii. Aceste dispoziții legale sunt consecvente legislației aplicabile în materia divorțului. Astfel, atât potrivit vechilor norme, art. 39 alin. (1) C. fam., cât și normelor noului Cod civil, art. 382 alin. (1) (interpretat în sensul prevăzut de art. 222 din Legea nr. 71/2011), căsătoria este desfăcută din ziua când hotărârea prin care s-a pronunțat divorțul a rămas irevocabilă (definitivă, potrivit NCPC, n.n.). Efectele divorțului sunt reglementate de prevederile art. 382 și urm. NCC, cele cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori regăsindu-se la art. 396 și urm.

În aceeași secțiune menționată anterior (Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare a Cărții a II-a „Despre familie” a Codului civil) se regăsesc prevederi derogatorii de la regula menționată în art. 39 alin. (2) din Legea nr. 71/2011, pentru anumite situații, de exemplu, art. 44 (referitor la aplicarea în timp a dispozițiilor art. 386 NCC, ce reglementează regulul juridic al actelor încheiate în fraudă la celuilalt soț) și art. 45 (privitor la aplicarea în timp a dispozițiilor art. 388 NCC privind acordarea despăgubirilor și cele ale art. 390 NCC privind acordarea prestației compensatorii). Printre acestea nu se află dispozițiile ce reglementează efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori.

Mai mult, prin art. 46 din Legea nr. 71/2011 se prevede expres posibilitatea modificării inclusiv a dispozițiilor hotărârilor judecătorești privitoare la relațiile personale și patrimoniale dintre copii și părinții lor divorțați înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, potrivit dispozițiilor art. 403 NCC, în cazul schimbării împrejurărilor avute în vedere la momentul pronunțării divorțului. Sintagma „divorțați înainte de intrarea în vigoare a Codului civil” nu poate însemna decât divorțați prin hotărâre irevocabilă, întrucât, așa cum s-a menționat anterior, doar de la această dată se produc efectele divorțului, cererile accesorii, așa cum sunt cele privind numele purtat după divorț sau custodia copilului, neputând în mod logic deveni irevocabile separat sau mai devreme.

Interpretând *a fortiori* acest text de lege, se ajunge la concluzia că prevederile legii noi se aplică relațiilor dintre părinți și copii, cu atât mai mult dacă divorțul se află pe rol într-o cale de atac. În cazul în care părțile solicită în apel sau recurs aplicarea normelor noului Cod civil în ceea ce privește custodia comună, conform art. 397 NCC, nu se

poate aprecia că această cerere ar fi inadmisibilă, conform art. 294 alin. (1) CPC [art. 478 alin. (3) NCPC, n.n.].

Astfel, pe de-o parte, nu s-ar putea reține schimbarea cauzei sau a obiectului litigiului, prin solicitarea aplicării art. 397 NCC, având în vedere că în acest caz este vorba despre aplicarea legii în timp, iar nu de modificarea unor elemente ale acțiunii civile.

Pe de altă parte, nu se poate reține nici că ar fi vorba despre o cerere nouă formulată direct în apel sau recurs, luând în considerare că încredințarea spre creștere și educare unuia dintre părinți/exercitarea autorității părintești de către ambii părinți reprezintă modalități de exercitare a unei singure măsuri de ocrotire care se dispune, potrivit legii, în interesul superior al copilului minor, chiar fără a exista o cerere expresă a soților în acest sens, tocmai pentru a se evita lăsarea minorilor fără întreținere și îngrijire în perioada de timp până la formularea în mod expres a unei astfel de cereri de către părinți sau alte persoane prevăzute de lege.

Conținutul instituției autorității părintești este prevăzut la art. 483 și urm. NCC.

Analizând aceste prevederi, concluzia este în sensul că „exercitarea autorității părintești ca urmare a divorțului” implică nu numai luarea unei decizii cu privire la custodia comună, reglementată de art. 397 NCC, care instituie regula în materie, ci și posibila statuare asupra celorlalte aspecte incluse în instituția complexă a autorității părintești, care privesc, de exemplu, situația existenței excepțiilor de la regula menționată anterior, locuința copilului după divorț, drepturile părintelui separat de copil, stabilirea contribuției părinților, dispozițiile procedurale specifice (*I.C.C.J., Completul competent să judece recursul în interesul legii, Dec. nr. 4 din 18 martie 2013, M. Of. nr. 226 din 19 aprilie 2013*).

Jurisprudență C.E.D.O. 1. În condițiile în care instanța nu a audiat minora de 5 ani în legătură cu relația pe care o are cu tatăl său, la recomandarea unui psiholog îngrijorat că un interviu cu judecătorul i-ar da copilului impresia că perspectiva ei este decisivă, Curtea Europeană a stipulat că acuratețea și integritatea informațiilor referitoare la relația (atitudinea) copilului cu părintele care cere dreptul de vizită sunt instrumente indispensabile în stabilirea dorințelor reale ale copilului; în lipsa acestor informații, instanța nu poate obține o balanță corectă a intereselor părinților. Marea Cameră a considerat că judecătorul german era îndreptățit să se bazeze pe recomandarea specialistului, chiar dacă psihologul nu întrebase minora despre relația în care se afla cu tatăl ei; a susținut că se merge prea departe în a spune că minorul trebuie întotdeauna audiat în cazurile de custodie și drept de acces. Dacă aceste audieri sunt necesare, aceasta depinde de toate circumstanțele cazului, ținând în special

cont de vârsta și maturitatea copilului (*C.E.D.O., Marea Cameră, Sahin c. Germaniei, 8 iulie 2003, RJ & D 2003 – VIII, p. 63*).

2. Când personalitatea, motivele și dorințele copilului au o importanță crucială în luarea deciziei, atunci copilul ar trebui audiat, chiar dacă este foarte tânăr. Două fete foarte tinere, sub vârsta de șapte ani, și-au pierdut părinții într-un accident de mașină. Instanța trebuia să decidă dacă custodia celor două orfane trebuia acordată bunicilor, în condițiile în care o mătușă și soțul ei își doreau de asemenea custodia fetelor. Într-o primă fază instanța a acordat custodia fetei celei mai mici, în vârstă de doi ani, bunicilor. Instanța a acordat custodia fetei celei mari, în vârstă de șase ani, mătușii și unchiului. Buncii au făcut apel. Curtea de apel nu a stabilit vreo audiere. Fata cea mare, la momentul respectiv în vârstă de șapte ani, nu a făcut un secret din dorința ei de a locui cu mătușă și unchiul. Curtea de apel era conștientă de această dorință puternică, dar a ignorat-o, acordând custodia bunicilor. Curtea de apel a remarcat că fata, chiar dacă era foarte clară în exprimarea dorințelor sale, era „foarte tânără”. De asemenea, ea a „revelat o instabilitate emoțională atunci când a fost chestionată de oficialii instanței”. Curtea Europeană a considerat că audierea copilului, a mătușii și a unchiului era indispensabilă în vederea luării unei decizii privind viitorul copilului. Aceasta fiind o decizie care schimbă circumstanțele de fapt și, în acest caz, caracterul copilului, motivele și dorințele sale jucau un rol central (*C.E.D.O., Jucius și Juciu-vienė c. Lituaniei, 25 noiembrie 2008, www.echr.coe.int*).

9. Divorț. Acțiune promovată anterior intrării în vigoare a noului Cod civil. Legea aplicabilă

În lipsă de dispoziții contrare, legea aplicabilă se determină în raport de data introducerii acțiunii sau formulării cererii de divorț.

Prevederile art. 223 din Legea nr. 71/2011, care consacră o excepție de la principiul aplicării imediate a legii noi, și anume supraviețuirea legii vechi, sunt dispoziții tranzitorii cu caracter general, care își găsesc aplicabilitatea numai în situația în care legea nouă – NCC nu ar dispune altfel.

În condițiile existenței regulii de bază cu privire la aplicarea legii în timp, instituită de art. 223 din Legea nr. 71/2011, în lipsa unor reglementări speciale derogatorii, expres enunțate, textul art. 6 alin. (6) NCC trebuie interpretat în sensul că este aplicabilă legea în vigoare de la data sesizării instanței și atunci când promovarea acțiunii este determinată de o situație [din cele expres enunțate în art. 6 alin. (6) NCC – derivate din starea și capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție, obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor și din raporturile de vecinătate] născută înaintea intrării în vigoare a

legii existente la momentul sesizării instanței, cu condiția ca situația să persiste și după intrarea în vigoare a noii legi.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ.,
dec. nr. 28/A din 22 februarie 2012, nepublicată*

Prin sentința civilă nr. 2054/2011, pronunțată de Judecătoria Năsăud la data de 16.06.2001, s-a admis în parte acțiunea civilă principală formulată de reclamantul C.G. împotriva pârâtei C.L., s-a admis în parte acțiunea reconvențională formulată de pârâta-reclamantă C.L. împotriva reclamantului-pârât C.G. și, în consecință: s-a dispus desfacerea căsătoriei încheiate și înregistrate la nr. 16/2.11.2009 din registrul stării civile existent la Primăria comunei S., județul Bistrița-Năsăud, între reclamantul C.G. și pârâta C.L., din vina ambelor părți; s-a dispus ca pârâta să-și reia numele avut anterior încheierii căsătoriei, respectiv acela de D.; a fost încredințat spre creștere și educare în favoarea tatălui reclamant minorul C.I.F., născut la data de 3.12.1999 în localitatea Bistrița, județul Bistrița-Năsăud. A fost obligată pârâta să plătească reclamantului, în favoarea minorului, o pensie lunară de întreținere, în cuantum de 167,50 lei, începând cu data de 08.07.2010 și până la majoratul acestuia.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel pârâta. Apelul declarat nu este fondat.

Un prim aspect care se impune a fi analizat, anterior antamării fondului dreptului dedus judecării, este legat de legea aplicabilă în cauză, având în vedere faptul că acțiunea de divorț s-a promovat la data de 8.07.2010, hotărârea judecătorească s-a pronunțat la data de 16.06.2011, iar apelul s-a declarat la data de 26.08.2011, conform ștampilei oficiului poștal de expediție, când în vigoare erau încă dispozițiile Codului familiei. Noul Cod civil a intrat în vigoare abia la data de 1.10.2011, când deja apelul era în curs de soluționare.

Legea nr. 71/2011 a fost considerată actul normativ complementar și, totodată, legea specială, care poate extinde aplicarea unei legi generale la cazuri particulare sau poate crea un domeniu derogator pentru cazuri determinate, esențial în materie de interpretare, aplicare și abrogare a regulilor de drept. Această lege extinde și derogă pe planul interpretării și aplicării noului Cod civil ori modifică, abrogă sau completează unele dispoziții ale legii generale – noul Cod civil.

În privința soluționării conflictului de legi, Legea nr. 71/2011 reglementează aplicarea individualizată a principiilor generale a neretroactivității legii noi și a aplicării imediate a legii civile noi, înscrise în art. 6 NCC. Cu referire strictă la instituția divorțului, cu tot ceea ce implică aceasta (deci inclusiv la cererile accesorii), se impune a se sublinia că

art. 223 din Legea nr. 71/2011 consacră principiul general al aplicabilității dispozițiilor legale (de drept material și procedural) în vigoare la data formulării cererii sau sesizării instanței de judecată cu procesul de divorț, ori de câte ori nu există dispoziții exprese derogatorii ce instituie principiul aplicării imediate a legii noi. Ca atare, potrivit acestui text legal, în lipsă de dispoziții contrare, legea aplicabilă se determină în raport de data introducerii acțiunii sau formulării cererii de divorț. Dacă această dată este anterioară zilei de 1.10.2011, devin incidente reglementările vechi în vigoare până la intrarea în vigoare a noului Cod civil, adică dispozițiile Codului familiei. Dimpotrivă, dacă cererea de divorț se formulează după data de 1.10.2011 sau chiar în ziua de 1.10.2011, devin aplicabile prevederile noului Cod civil.

Prin derogare de la prevederile art. 223 din Legea nr. 71/2011, ce constituie norma generală, de bază, în privința legii aplicabile proceselor și cererilor aflate în curs de soluționare la data intrării în vigoare a noului Cod civil, Legea nr. 71/2011 cuprinde anumite dispoziții derogatorii, speciale, prin care se instituie expres aplicabilitatea noii legi și proceselor și cererilor în curs de soluționare la data de 1.10.2011. Dispozițiile derogatorii se aplică limitativ, strict la situația pe care o reglementează, fără posibilitate de extrapolare la alte situații specifice aceleiași materii, dar nereglementate expres prin norme derogatorii. În materia dreptului familiei, este vorba de dispozițiile art. 36 alin. (2), art. 40, art. 42 din Legea nr. 71/2011. Prin urmare, numai în aceste situații expres și limitativ reglementate, unde există norme derogatorii de la regula instituită de art. 223 din Legea nr. 71/2011, legea nouă este de imediată aplicare.

Art. 223 din Legea nr. 71/2011 constituie dreptul tranzitoriu, aplicabil ori de câte ori legea nouă de procedură nu cuprinde dispoziții menite să rezolve diversele aspecte ale conflictului dintre legea veche și legea nouă. Ca atare, în cazul în care legea nouă conține dispoziții speciale cu caracter tranzitoriu, conform cărora normele nou-introduse sunt de imediată aplicare, fiind incidente și în cazurile *pendentes*, adică în curs de judecată, acestea au prioritate în aplicare, fiind dispoziții cu caracter special, în temeiul principiului *generalia specialibus derogant* și *lex posterior derogat prior*. Prevederile art. 223 din Legea nr. 71/2011, care consacră o excepție de la principiul aplicării imediate a legii noi, și anume supraviețuirea legii vechi, sunt dispoziții tranzitorii cu caracter general, care își găsesc aplicabilitatea numai în situația în care legea nouă – NCC nu ar dispune altfel.

Prevederile art. 6 alin. (6) NCC, conform cărora „dispozițiile legii noi sunt de asemenea aplicabile și efectelor viitoare ale situațiilor juri-

dice născute anterior intrării în vigoare a acesteia, derivate din starea și capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție și obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor, și din raporturile de vecinătate, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a legii noi”, trebuie coroborate cu dispozițiile tranzitorii din Legea nr. 71/2011, care prevăd expres situația în care legea nouă este de imediată aplicare, respectiv consacră aplicabilitatea legii în vigoare la data sesizării instanței pentru acele situații care nu se încadrează în normele de excepție (art. 223).

Textul art. 6 alin. (6) NCC nu trebuie interpretat automat în sensul că ar reglementa aplicarea imediată a legii noi, ci doar că instituie principiul aplicării legii noi efectelor viitoare (consecințelor) ale unor situații născute anterior intrării în vigoare a acesteia, expres și limitativ enunțate (derivate din starea și capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție, obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor și din raporturile de vecinătate), dacă situațiile există și după intrarea în vigoare a legii noi.

În condițiile existenței regulii de bază cu privire la aplicarea legii în timp, instituită de art. 223 din Legea nr. 71/2011, în lipsa unor reglementări speciale derogatorii, expres enunțate, textul art. 6 alin. (6) NCC trebuie interpretat în sensul că este aplicabilă legea în vigoare de la data sesizării instanței și atunci când promovarea acțiunii este determinată de o situație [din cele expres enunțate în art. 6 alin. (6) NCC] născută înaintea intrării în vigoare a legii existente la momentul sesizării instanței, cu condiția ca situația să persiste și după intrarea în vigoare a noii legi.

Ca atare, divorțul, care nu este altceva decât disoluția căsătoriei, constituie un efect viitor al unei situații juridice născute din căsătorie. Aplicarea direct în calea de atac a dispozițiilor noului Cod civil cu privire la exercițiul autorității părintești, la obligația de întreținere, în lipsa unei prevederi exprese în acest sens, ar încălca principiul previzibilității legii, definit ca posibilitatea oferită celor interesați de norma juridică de a-și reprezenta consecințele punerii ei în operă ori cele ce derivă din ignorarea sau încălcarea ei.

Conform jurisprudenței Curții Europene (cauza *Sunday Times c. Regatului Unit*, 1979), cetățeanul trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat și să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat.

Așadar, în baza acestor considerente, tribunalul reține aplicabilitatea în cauză a legii vechi, Codul familiei, în funcție de dispozițiile căruia va analiza hotărârea atacată.

În ceea ce privește fondul dreptului dedus judecății, tribunalul reține faptul că soluția instanței de încredințare a minorului spre creștere și educare tatălui concordă interesului superior al copilului. Părțile sunt separate de la finele anului 2009, când apelanta a plecat în Spania, unde locuiește și în prezent, începând o relație de prietenie cu un alt bărbat, lângă care conviețuiește și în prezent, aspect necontestat prin apelul declarat. Atât anterior despărțirii soților, cât și ulterior acestui moment, de la nașterea sa minorul a locuit la același domiciliu, alături de bunicii paterni, o perioadă împreună și cu părinții și apoi, după plecarea mamei, numai cu tatăl.

Apelanta a solicitat încredințarea copilului spre creștere și educare pe considerentul că acesta ar avea condiții foarte bune la bunica maternă, că apelanta este cea care îi trimite produse și bani din străinătate și se preocupă mai mult decât intimatul (a se vedea cuprinsul întâmpinării depuse la instanța de fond). Din probatoriul administrat la fond și în calea de atac (depoziții de martori, anchetă socială) rezultă că încă de la nașterea sa minorul a locuit în același imobil, în prezent frecventează cursurile școlare din localitatea S., fiind îngrijit permanent de bunica paternă, care îl duce și-l aduce de la școală și care constituie o prezență permanentă în viața copilului. Minorul este bine îngrijit și beneficiază de condiții materiale foarte bune de viață. Totodată, mediul în care acesta trăiește este adecvat și din punct de vedere moral, în privința familiei lărgite în mijlocul căreia minorul trăiește nefiind relevante aspecte care ar putea pune sub semnul îndoielii moralitatea acestuia.

Fără a contesta condițiile materiale bune pe care le poate oferi apelanta minorului său, atașamentul apelantei față de minor și a minorului față de mamă, tribunalul apreciază însă că o măsură de scoatere a copilului din mediul în care a trăit, din comunitatea școlară unde învață și obligarea acestuia să trăiască într-un alt mediu care nu îi este familiar (fie la bunica maternă, fie la apelantă în Spania, țară a cărei limbă nu o cunoaște, așa cum a arătat în cursul audierii sale în apel) ar destabiliza emoțional copilul, fapt ce ar putea avea consecințe negative pentru dezvoltarea viitoare a copilului.

În cursul audierii sale de instanța de apel, minorul a arătat că ține la mamă, însă „nu-l suportă pe bărbatul cu care stă mama lui, pentru că i-a luat mama”. Este poziția unui minor care suferă din cauza despărțirii părinților, care ar dori să-i aibă pe amândoi alături, dar care conștient

fiind că acest lucru nu este posibil, preferă să rămână în mediul în care a trăit, minorul fiind la o vârstă la care poate discerne între bine și rău.

În condițiile în care minorul nu a locuit cu bunica maternă, nu manifestă afecțiuni sau cel puțin înțelegere pentru bărbatul cu care mama sa conviețuiește, s-a obișnuit bine în mediul în care trăiește și în prezent, pentru moment, tribunalul apreciază că asigurarea stabilității de ordin afectiv și locativ trebuie să constituie o prioritate pentru părinții acestui copil, deja afectat considerabil de situația conflictuală existentă între părinții săi.

Chiar dacă apelanta este, la rândul său, atașată de minor, în calitate de părinte, trebuie să accepte faptul că o nouă schimbare radicală în viața minorului este de natură a-l traumatiza și contravine interesului superior al acesteia.

În baza acestor considerente și făcând aplicarea dispozițiilor art. 296 CPC, tribunalul a respins ca nefondat apelul declarat. Întrucât la dosarul cauzei s-au depus acte justificative din care rezultă că pe rolul instanței spaniole nu există vreun proces de divorț sau de separare de corp, nu s-a mai pus problema incidenței Regulamentului nr. 2201/2003, care reglementează competența de soluționare în favoarea primei instanțe sesizate, dacă aceasta și-a reținut propria competență.

Notă. Conform Deciziei în interesul legii nr. 4/2013 (M. Of. nr. 226 din 19 aprilie 2013), prevederile art. 396-404 NCC, referitoare la efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori, sunt aplicabile și cererilor de divorț formulate înainte de intrarea în vigoare a noului Cod civil și aflate pe rolul instanțelor de judecată în căile de atac.

10. Divorț prin acordul soților. Cerere promovată anterior intrării în vigoare a noului Cod civil. Legea aplicabilă

Având în vedere că divorțul urmează să fie pronunțat sub imperiul noului Cod civil, efectele patrimoniale și nepatrimoniale care decurg din acesta vor fi supuse tot noilor reglementări.

O aplicare a acestui principiu este prevăzută de art. 46 din Legea nr. 71/2011, potrivit căruia dispozițiile hotărârilor judecătorești privitoare la relațiile personale și patrimoniale dintre copii și părinții lor divorțați înainte de intrarea în vigoare a Codului civil pot fi modificate potrivit dispozițiilor art. 403 NCC. *Per a contrario*, pentru divorțurile pronunțate după intrarea în vigoare a Codului civil, cu privire la relațiile personale dintre copii și părinții lor divorțați, legea nouă

este aplicabilă, astfel încât nu este nevoie de modificarea hotărârii instanței de tutelă.

Jud. Sectorului 2 București,
sent. civ. nr. 14686 din 24 octombrie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată la data de 24.06.2011, petenții S.A. și S.A. au formulat cerere de desfacere a căsătoriei prin acordul părților, prin care au solicitat instanței ca prin hotărârea ce va pronunța să dispună: desfacerea căsătoriei încheiate la data de 13.06.2003, încredințarea spre creștere și educare a minorei S.R., născută la data de 11.07.2003, numitei S.A., obligarea numitului S.A. la plata pensiei de întreținere în valoare de 1/4 din venitul minim pe economie, începând cu data introducerii acțiunii, precum și revenirea numitei S.A. la numele anterior căsătoriei, și anume acela de S. Analizând înscrisurile atașate cererii, instanța reține următoarele:

Conform certificatului de căsătorie, petenții s-au căsătorit la data de 13.06.2003, căsătoria fiind înregistrată în registrul de stare civilă al Primăriei Sectorului 3 București, sub nr. 868. Din certificatul de naștere rezultă că în timpul căsătoriei, la data de 11.07.2003, s-a născut minora S.R.

Cu titlu preliminar, sub aspectul aplicării legii în timp, instanța constată că cererea a fost introdusă pe data de 24.06.2011 și a fost întemeiată pe dispozițiile Codului familiei. Ulterior, la data de 1.10.2011 a intrat în vigoare Legea nr. 287/2009 privind Codul civil. În materia divorțului, legiuitorul a optat pentru aplicarea imediată a legii civile noi, statuând în art. 40 din Legea nr. 71/2011 că, în cazul cererilor de divorț formulate anterior intrării în vigoare a Codului civil, instanța poate să dispună divorțul prin acordul soților, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 373 lit. a) și art. 374 NCC.

Mai mult, având în vedere că divorțul urmează să fie pronunțat sub imperiul noului Cod civil, efectele patrimoniale și nepatrimoniale care decurg din acesta vor fi supuse tot noilor reglementări. O aplicare a acestui principiu este prevăzută de art. 46 din Legea nr. 71/2011, potrivit căruia dispozițiile hotărârilor judecătorești privitoare la relațiile personale și patrimoniale dintre copii și părinții lor divorțați înainte de intrarea în vigoare a Codului civil pot fi modificate potrivit dispozițiilor art. 403 NCC. *Per a contrario*, pentru divorțurile pronunțate după intrarea în vigoare a Codului civil, cu privire la relațiile personale dintre copii și părinții lor divorțați, legea nouă este aplicabilă, astfel încât nu este nevoie de modificarea hotărârii instanței de tutelă.

Așadar, instanța urmează să analizeze cererea potrivit dispozițiilor noului Cod civil.

În ceea ce privește capătul de cerere privind desfacerea căsătoriei, instanța constată că cererea petenților se încadrează în dispozițiile art. 373 lit. a) NCC. Având în vedere art. 374 alin. (3) NCC, instanța constatând existența consimțământului liber și nevițiat al fiecărui soț și observând dispozițiile art. 617 alin. (4) CPC, va pronunța desfacerea căsătoriei încheiate de părți la data de 13.06.2003, căsătoria fiind înregistrată în registrul de stare civilă al Primăriei Sectorului 3 București, sub nr. 868, pe baza acordului soților.

Constatând că între părți nu a intervenit o înțelegere privind păstrarea numelui purtat în timpul căsătoriei, instanța, în baza art. 383 alin. (3) NCC, va dispune ca petenta să poarte numele anterior căsătoriei, respectiv S.

În ceea ce privește efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori, potrivit dispozițiilor art. 396 alin. (1) NCC, „instanța de tutelă hotărăște, odată cu pronunțarea divorțului, asupra raporturilor dintre părinții divorțați și copiii lor minori, ținând seama de interesul superior al copiilor, de concluziile raportului de anchetă psihosocială, precum și, dacă este cazul, de învoiala părinților, pe care îi ascultă”.

Autoritatea părintească, conform prevederilor art. 483 alin. (1) NCC, reprezintă ansamblul de drepturi și îndatoriri care privesc atât persoana, cât și bunurile copilului și aparțin în mod egal ambilor părinți. De asemenea, potrivit alin. (2) din același articol, părinții sunt ținuți a exercita autoritatea părintească numai în interesul superior al copilului, cu respectul datorat persoanei acestuia, asociindu-l pe copil la toate deciziile care îl privesc, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate. Mai mult, ambii părinți răspund pentru creșterea copiilor lor minori – art. 483 alin. (2) NCC. Din coroborarea dispozițiilor mai sus enunțate, instanța constată că regula este ca autoritatea părintească să fie exercitată de către ambii părinți în comun, iar numai în situații excepționale, în cazul în care prin exercitarea autorității părintești de către unul dintre părinți ar fi lezat interesul superior al copilului, instanța de tutelă poate dispune exercitarea autorității părintești în mod exclusiv de către un singur părinte, potrivit art. 398 alin. (1) NCC.

Așadar, având în vedere susținerilor petenților, precum și ancheta psihosocială efectuată în cauză, instanța reține că ambii părinți sunt interesați de buna creștere și educare a minorului și contribuie la dezvoltarea acestuia. Prin urmare, instanța consideră că este în interesul minorului

ca ambii părinți să exercite autoritatea părintească și, prin urmare, va dispune în consecință.

Cât privește capătul de cerere privind locuința copilului după divorț, potrivit dispozițiilor art. 400 alin. (1) NCC, instanța constată că părțile s-au înțeles în sensul ca minorului să-i fie stabilită locuința la domiciliul petentei. Prin urmare, instanța consideră că înțelegerea părților este în interesul superior al minorului și va stabili locuința minorei S.R. la domiciliul petentei.

Relativ la stabilirea contribuției părinților, conform dispozițiilor art. 402 alin. (1) NCC, „instanța de tutelă, prin hotărârea de divorț, stabilește contribuția fiecărui părinte la cheltuielile de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională a copiilor”, drept pentru care, potrivit prevederilor alin. (2) din același articol, aplică în mod corespunzător dispozițiile Titlului V privind obligația de întreținere. Astfel, în ceea ce o privește pe petentă, având în vedere că la domiciliul acesteia urmează a se stabili locuința minorului, contribuția ei privind cheltuielile de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională a copilului se va realiza în natură, potrivit dispozițiilor art. 530 alin. (1) NCC, prin asigurarea celor necesare traiului. În ceea ce îl privește pe petent, instanța ia act că părțile s-au înțeles ca acesta să contribuie cu 1/4 lunar la cheltuielile de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională a minorului, prin raportare la venitul minim pe economia națională. Instanța consideră că această sumă poate contribui la asigurarea unei bune creșteri și dezvoltări a minorului.

Relativ la durata pentru care se datorează pensia de întreținere, cât privește data de început, instanța consideră că dispozițiile art. 532 alin. (1) NCC sunt norme dispozitive, prin care se instituie o prezumție relativă potrivit căreia minorul se află în stare de nevoie încă de la data introducerii cererii de chemare în judecată, ce nu a fost răsturnată în cauză. În consecință, petentul va contribui la cheltuielile de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională a minorului de la data înregistrării cererii de chemare în judecată, respectiv 24.06.2011, și până la majoratul copilului.

Notă. A se vedea Decizia în interesul legii nr. 4/2013 (M. Of. nr. 226 din 19 aprilie 2013).

11. Divorț. Cereri accesorii. Acțiune promovată în perioada de aplicare a Codului familiei

La soluționarea cererilor accesorii, instanța a avut în vedere prevederile art. 40, art. 42, art. 86, art. 94 C. fam., în considerarea faptului că acțiunea de divorț s-a promovat anterior intrării în vigoare a noului Cod civil, în cauză fiind aplicabile prevederile art. 223 din Legea nr. 71/2011, ce consacră principiul general al aplicabilității dispozițiilor legale (de drept material și procedural) în vigoare la data formulării cererii sau sesizării instanței de judecată cu procesul de divorț, ori de câte ori nu există dispoziții exprese derogatorii ce instituie principiul aplicării imediate a legii noi.

Cum în materia dreptului familiei dispozițiile derogatorii se regăsesc în art. 36 alin. (2), art. 40, art. 42 din Legea nr. 71/2011, care nu se referă la numele purtat ulterior desfacerii căsătoriei, la încredințarea copilului minor și la obligația de întreținere a acestuia, dispozițiile art. 223 din Legea nr. 71/2011 își găsesc pe deplin aplicabilitatea.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ.,
dec. nr. 68/A din 23 mai 2012, nepublicată*

Prin sentința civilă nr. 1695/2011, pronunțată de Judecătoria Beclean la data de 7.10.2011, s-a admis acțiunea civilă formulată de reclamanta M.M.E. împotriva pârâtului M.R.I. și, în consecință, s-a dispus desfacerea căsătoriei încheiate între părți la data de 15.08.2009 și înregistrată în registrul de stare civilă al orașului Beclean sub nr. 48/15.08.2009, pe baza acordului ambilor soți; s-a dispus ca reclamanta să-și păstreze numele dobândit prin încheierea căsătoriei, acela de M.; s-a încredințat reclamantei, spre creștere și educare, minora R.M., născută la data de 07.05.2010, domiciliul minorei fiind stabilit la mamă; a fost obligat pârâtul la plata unei pensii de întreținere, în cuantum de 167,5 lei lunar, în favoarea minorei începând cu data de 18.07.2011 (data introducerii acțiunii) și până la majoratul minorei; s-a stabilit în favoarea pârâtului un program de vizitare a minorei astfel: în fiecare zi de joi și duminică, între orele 09,00-20,00; la fiecare al doilea sfârșit de săptămână de vineri, de la ora 16,00, până duminica, la ora 17,00; o lună dintre lunile iunie, iulie sau august și o săptămână cu ocazia sărbătorilor de iarnă.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel pârâtul. Analizând hotărârea atacată, tribunalul constată că apelul declarat este fondat, pentru considerentele care urmează a fi relevate.

Intimata a promovat acțiune de divorț la data de 18.07.2011, solicitând desfacerea căsătoriei încheiate la data de 15.08.2009. Pe parcursul judecării cauzei, între părți a intervenit un acord în privința desfacerii

căsătoriei, dar și a cererilor accesorii divorțului (privitoare la nume, la încredințarea minorei rezultate din căsătorie, la obligația de întreținere, la stabilirea unui program de vizită a minorei), astfel încât instanța de fond, ținând seama de înțelegerea soților și de prevederile art. 613¹ CPC, a pronunțat o hotărâre conformă voinței părților. Ulterior pronunțării acestei hotărâri, la data de 11.10.2011, intimata a mandatat rudele sale să se ocupe de creșterea, educarea și îngrijirea minorei până la majorat, după care a plecat în străinătate, respectiv în Elveția, așa cum rezultă din cuprinsul anchetei sociale întocmite în cauză și indirect, din cuprinsul imputernicirii conferite de intimată prin care mandatarilor li se acordă dreptul de a duce minora în Elveția pe perioadă nedeterminată. La data de 20.10.2011 minora a fost luată de apelant la domiciliul său, dată de la care aceasta a rămas alături de apelant, care a refuzat să înapoieze minora mandatarilor, așa cum rezultă din sesizarea adresată Poliției Beclean la data de 24.10.2011.

Prin sentința civilă nr. 2041/2011, pronunțată de Judecătoria Beclean la data de 21.11.2011, minora a fost încredințată provizoriu tatălui apelant. Din cuprinsul anchetelor sociale întocmite în cauză, din depozițiile martorilor audiați în apel rezultă că apelantul are condiții materiale net superioare față de cele de care dispune intimata. Minora se bucură de grija și atenția tatălui, care este ajutat de mama sa, locuiește cu tatăl și bunicii paterni, persoane care dispun de condiții morale și materiale pentru creșterea și educarea minorei. Fiind plecată în străinătate, reclamanta-intimată nu poate asigura grija zilnică și educația permanentă a copilului său aflat la o vârstă la care are nevoie zilnică de părinți pentru formarea caracterului său. Convorbirile telefonice sau alte manifestări de afecțiune de la distanță nu pot suplini afecțiunea de care are nevoie minora, nevoia de orientare a minorei zi de zi.

Având în vedere faptul că, ulterior pronunțării hotărârii de divorț, intimata a plecat de la domiciliu în străinătate, lăsând copilul în grija rudelor sale, ținând seama de vârsta fragedă a minorei, de 2 ani, de nevoia de afecțiune a copilului din partea părinților săi, de faptul că pârâtul desfășoară activitate aducătoare de venituri, dispune de condiții morale și materiale de creștere și educare a copilului său, tribunalul apreciază că este în interesul superior al copilului ca acesta să fie încredințat tatălui.

Urmare a încredințării minorei spre creștere și educare tatălui, se impune ca intimata să plătească în favoarea minorei o pensie de întreținere, stabilită, conform solicitării apelantului și în lipsa dovezii cuantumului veniturilor realizate de intimată, la nivelul venitului minim pe economia națională. Obligația se impune a fi stabilită de la data la care

apelantul a luat minora la domiciliul său – 20.10.2011 și până la majoratul acesteia, în cotă de 1/4 părți din venitul minim pe economie, dat fiind faptul că intimata nu mai are alți minori în întreținere.

În privința cuantumului lunar al obligației de întreținere, acesta va fi de 167,5 lei în intervalul 20.10.2011-31.12.2011, când în vigoare erau prevederile H.G. nr. 1193/2010, care stabileau cuantumul venitului minim pe economie la suma de 670 lei lunar, respectiv de 175 lei lunar, începând din data de 1.01.2012, când în vigoare este H.G. nr. 1225/2011, care majorează cuantumul venitului minim la suma de 700 lei lunar.

Totodată, având în vedere faptul că apelantul a revenit asupra acordului dat ca intimata să-și păstreze numele dobândit prin căsătorie, anterior definitivării acestuia, că nu s-au dovedit motive temeinice care să justifice îndreptățirea reclamantei-intimate la purtarea pe viitor a numelui dobândit prin căsătorie, tribunalul apreciază că se impune ca reclamanta să revină la numele avut anterior căsătoriei, acela de P.

Prin sintagma „motive temeinice” se înțelege interesul moral sau material pe care îl manifestă titularul cererii, care poate fi vătămat în ipoteza în care s-ar reveni la numele anterior de familie, respectiv o prejudiciere semnificativă în cazul în care nu s-ar păstra numele actual. Un asemenea interes trebuie dovedit ca atare, fiind necesar a se proba vătămarea efectivă pe care ar suferi-o un soț în cazul schimbării numelui său de familie dobândit prin căsătorie sau, după caz, vătămarea pe care ar suferi-o copilul în cazul schimbării numelui de familie al părintelui său.

În baza considerentelor reținute, tribunalul a admis apelul declarat, a schimbat în parte hotărârea atacată (în limitele a ceea ce s-a criticat) în sensul că a dispus ca reclamanta să-și reia numele avut anterior căsătoriei, acela de P.; a încredințat pârâtului spre creștere și educare pe minora născută la data de 7.05.2010 în Bistrița; a obligat reclamanta să plătească pârâtului în favoarea minorei o pensie lunară de întreținere în cuantum de 167,5 lei lunar, începând cu data luării minorei de către apelant – 20.10.2011 și până la data de 31.12.2011, și de 175 lei lunar, începând din 1.01.2012 și până la majoratul minorei. A fost înlăturată, dată fiind soluția adoptată în apel, dispoziția privitoare la programul de vizită stabilit în favoarea pârâtului. S-au menținut dispozițiile necriticate în apel privitoare la desfacerea căsătoriei dintre soți și la cheltuielile de judecată la fond.

La soluționarea cererilor accesorii tribunalul a avut în vedere prevederile art. 40, art. 42, art. 86, art. 94 C. fam., în considerarea faptului că acțiunea de divorț s-a promovat anterior intrării în vigoare a noului Cod civil, în cauză fiind aplicabile prevederile art. 223 din Legea nr. 71/2011,

ce consacră principiul general al aplicabilității dispozițiilor legale (de drept material și procedural) în vigoare la data formulării cererii sau sesizării instanței de judecată cu procesul de divorț, ori de câte ori nu există dispoziții exprese derogatorii ce instituie principiul aplicării imediate a legii noi. Art. 223 din Legea nr. 71/2011 constituie dreptul tranzitoriu, aplicabil ori de câte ori legea nouă de procedură nu cuprinde dispoziții menite să rezolve diversele aspecte ale conflictului dintre legea veche și legea nouă. Dispozițiile derogatorii se aplică limitativ, strict la situația pe care o reglementează, fără posibilitate de extrapolare la alte situații specifice aceleiași materii, dar nereglementate expres prin norme derogatorii. Cum în materia dreptului familiei dispozițiile derogatorii se regăsesc în art. 36 alin. (2), art. 40, art. 42 din Legea nr. 71/2011, care nu se referă la numele purtat ulterior desfacerii căsătoriei, la încredințarea copilului minor și la obligația de întreținere a acestuia, dispozițiile art. 223 din Legea nr. 71/2011 își găsesc pe deplin aplicabilitatea.

12. Divorț din culpă. Vătămarea gravă a relațiilor dintre soți

Relațiile de căsătorie dintre soți sunt grav deteriorate în mod exclusiv din cauza comportamentului neadecvat al soțului față de soție. În concret, instanța a reținut că pârâtul, pe fondul consumului în mod exagerat de băuturi alcoolice, manifesta un comportament total dezinteresat și necorespunzător față de familia sa. S-a mai reținut că soții sunt despărțiți în fapt de peste trei luni de zile și nu mai sunt șanse de reluare a conviețuirii.

*Jud. Năsăud, sent. civ. nr. 2864 din 3 decembrie 2012,
nepublicată*

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamanta B.V.E. l-a chemat în judecată pe pârâtul B.A., solicitând instanței să dispună desfacerea căsătoriei încheiate între părți la data de 17.09.2005, în fața delegatului de stare civilă de pe lângă Primăria orașului S.-B., din vina exclusivă a pârâtului; reluarea de către reclamantă a numelui de familie avut anterior încheierii căsătoriei, acela de L.; autoritatea părintească față de minorii B.E.A. și B.A. să fie exercitată în comun de către ambii părinți; stabilirea locuinței minorilor la domiciliul reclamantei; stabilirea contribuției pârâtului la cheltuielile de creștere, educare și pregătire profesională ale minorilor raportat la veniturile pe care le realizează pârâtul.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța a reținut faptul că reclamanta s-a căsătorit cu pârâtul la data de 17.09.2005, în fața dele-

gatului de stare civilă de pe lângă Primăria oraşului S.-B., iar din mariajul acestora au rezultat doi copii, respectiv B.E.A., născut la data de 08.01.2008, şi B.A., născut la data de 06.03.2005.

Din declaraţiile martorilor audiaţi în cauză, instanţa a reţinut că relaţiile de căsătorie dintre cele două părţi sunt grav deteriorate din cauza în mod exclusiv a comportamentului neadecvat al pârâtului faţă de reclamantă. În concret, instanţa a reţinut că pârâtul, pe fondul consumului în mod exagerat de băuturi alcoolice, manifestă un comportament total dezinteresat şi necorespunzător faţă de familia sa. S-a mai reţinut că părţile sunt despărţite în fapt de peste trei luni de zile şi nu mai sunt şanse de reluare a convieţuirii.

Faţă de cele constatate, instanţa apreciază că relaţia de căsătorie dintre cei doi soţi nu mai poate continua, astfel că, în baza art. 373 lit. b) NCC, a dispus desfacerea căsătoriei din vina exclusivă a pârâtului. În baza art. 383 alin. (3) NCC, s-a dispus ca reclamanta să revină la numele de familie avut anterior căsătoriei, acela de L.

De asemenea, în condiţiile art. 396 NCC, instanţa odată cu admiterea cererii de divorţ, se va pronunţa în mod obligatoriu şi asupra raporturilor dintre părinţi şi copii, ţinând seama de interesul superior al copilului, de ancheta psihosocială ce s-a efectuat în cauză, precum şi de poziţia reclamantei.

Referitor la stabilirea locuinţei minorilor, instanţa apreciază că se impune ca aceştia să locuiască în continuare la domiciliul actual al mamei reclamante, întrucât mama a fost mereu o prezenţă constată şi susţinută în viaţa copiilor săi, oferind acestora întreţinere, îngrijire de zi cu zi, precum şi un sprijin material şi moral substanţial. Prin urmare, având în vedere concluziile anchetei psihosociale care concordă cu interesul superior al copilului, în temeiul art. 400 NCC, instanţa a stabilit locuinţa celor doi minori la domiciliul actual al mamei reclamante.

Cât priveşte exercitarea de către părinţi a autorităţii părinteşti faţă de minori, instanţa, raportându-se în continuare la concluziile anchetei psihosociale, la poziţia reclamantei, cât şi la declaraţiile martorilor pe acest aspect, în baza art. 397 NCC, a dispus ca această autoritate să fie exercitată în comun de către ambii părinţi.

În ceea ce priveşte contribuţia părinţilor la cheltuielile de creştere, educare şi învăţare, instanţa reţine că tatăl şi mama sunt obligaţi în solidar să dea întreţinere copilului lor minor, asigurându-i cele necesare traiului, precum şi educaţia, învăţătura şi pregătirea sa profesională, în condiţiile art. 499 NCC.

În temeiul art. 402 NCC, instanța a admis capătul de cerere privind obligarea pârâtului la plata unei pensii de întreținere în favoarea minorilor, începând cu data 28.08.2012 și până la majoratul acestora, pensie de întreținere ce va fi calculată raportat la venitul minim pe economia națională, astfel că, în conformitate cu dispozițiile art. 529 alin. (2) NCC, a fost obligat pârâtul la plata unei pensii lunare de întreținere în cuantum de 117 lei lunar pentru fiecare minor.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Durata excesivă a procesului de divorț, de 27 de ani, datorată exclusiv părților din litigiu, poate pune în discuție eficacitatea și imaginea justiției. Și într-o asemenea situație Curtea Europeană a reținut încălcarea art. 6 paragraf 1 din Convenție, pe considerentul că statele sunt obligate să-și construiască sistemele judiciare de așa manieră încât să evite prelungirea procedurilor (*C.E.D.O., Berlin c. Luxembourg, 15 iulie 2003, www.echr.coe.int*).

13. Divorț acceptat de celălalt soț. Cereri accesorii. Învoială

Instanța este obligată să verifice existența consimțământului liber și neviciat al fiecărui soț, precum și oportunitatea ca soluționarea cererilor accesorii privind alte efecte ale divorțului să implice aceeași bună învoială a părților.

Jud. Năsăud, sent. civ. nr. 2458 din 25 octombrie 2012, nepublicată

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamantul P.L. a chemat-o în judecată pe pârâta P.M., solicitând instanței să dispună desfacerea căsătoriei inițial pe considerente de culpă și ulterior prin consimțământul părților, în ipoteza acceptării de către pârâta a acestei modalități de divorț, să se ia act de învoiala intervenită între părți în legătură cu menținerea numelui de familie dobândit de către pârâta prin căsătorie, să se ia act de învoiala părților în sensul ca exercitarea autorității părintești pentru minoră să revină în comun ambilor părinți, să se stabilească locuința minorei la domiciliul mamei pârâte, cu obligația reclamantului la plata unei pensii de întreținere în favoarea minorei P.L.D., născută la data de 15.03.1995, în cuantum de 250 lei, conform acceptului pârâtului. Din oficiu s-a dispus efectuarea unor adrese privind starea materială a părților, precum și pentru întocmirea anchetei sociale la domiciliile părților.

Nu s-a mai impus administrarea probatoriului testimonial preconizat de părți, prin raportare la modalitatea de divorț adoptată de către părți – prin acord – și dispozițiile art. 613¹ alin. (3) CPC, conform cărora

„instanța va trece la judecarea cererii fără a administra probe cu privire la motivele de divorț”. Potrivit dispozițiilor art. 374 NCC, „divorțul prin acordul soților poate fi pronunțat indiferent de durata căsătoriei și indiferent dacă există sau nu copii minori rezultați din căsătorie”. În acest context însă, instanța este obligată să verifice existența consimțământului liber și neviciat al fiecărui soț, precum și oportunitatea ca soluționarea cererilor accesorii privind alte efecte ale divorțului să implice aceeași bună învoială a părților.

Analizând actele dosarului, poziția comună adoptată de părți, prin raportare și la dispozițiile art. 607, art. 613¹ și urm. CPC, coroborate cu art. 374 NCC, reținând și existența consimțământului liber și neviciat al soților exprimat în fața instanței, precum și modalitatea amiabilă de soluționare a cererilor accesorii divorțului, instanța a apreciat că, în speță, se regăsesc cumulativ condițiile prevăzute de dispozițiile legale incidente, astfel încât a admis acțiunea civilă precizată, conform dispozitivului.

Părțile s-au căsătorit în data de 03.05.1991 la Primăria comunei I.M., iar din căsătoria părților a rezultat minora P.L.D., născută la data de 15.03.1995, în orașul Năsăud. După încheierea căsătoriei, părțile și-au stabilit domiciliul conjugal în localitatea I.M., la părinții pârâtei, ulterior mutându-se la locuința construită din contribuție comună. Pe fondul unor disensiuni conjugale și al unei stări de animozitate, părțile au adoptat soluția convergentă de separare și chiar varianta divorțului prin acord pentru o despărțire în mod civilizat.

În baza art. 383 NCC, instanța a luat act de învoiala părților privind menținerea numelui de familie dobândit de către pârâtă prin căsătorie, ținând seama și de opțiunile congruente exprimate de părți și de posibilitatea legală pentru această soluție și implicit numele de familie comun care a fost adoptat prin mariaj și pentru similitudine nume între mamă și fiică.

În mod corelativ, prin raportare la dispozițiile art. 396 și art. 397 NCC, coroborat cu dispozițiile art. 613¹ alin. (4) CPC, instanța a luat act de învoiala părților privind exercitarea autorității părintești în comun de către ambii părinți și prin raportare la principiul respectării interesului superior al minorei. Potrivit dispozițiilor legale în vigoare, regula rezidă în exercitarea autorității părintești în comun și doar excepția reflectă ipoteza singulară cu atributul pentru unul dintre părinți, dar cu antrenarea unor motive temeinice. De asemenea, prin raportare la dispozițiile art. 400 NCC, coroborat cu art. 496 alin. (1) NCC, instanța a stabilit ca locuința minorei să fie similară cu domiciliul mamei pârâte, respectiv în

comuna (...), reținând conveniența părților și propunerile aferente din ancheta socială.

În acest context, instanța a apreciat ca plauzibilă această învoială a părților atât prin raportare la opiniile părților exprimate în speță, cât și la condițiile locative, materiale și morale optime oferite de către pârâtă și concluziile anchetei sociale, propunerile concrete, congruente, redată în acest sens, atașamentul existent între părinte și minoră, opțiunea exprimată în camera de consiliu de către minoră, precum și asumarea pecuniară contributivă pentru care s-a angajat tatăl reclamant, precum și situația conjuncturală determinată de mediul ambiental, familial.

Potrivit dispozițiilor art. 402, art. 499, art. 524, art. 527, art. 528, art. 529, art. 530, art. 532 NCC, instanța a luat act de învoiala părților privind obligația corelativă a tatălui reclamant de plată a pensiei lunare de întreținere, în cuantum de 250 lei pentru minoră. Conform anchetei sociale și recunoașterii implicite a părților, s-a reținut că reclamantul este angajat la SN C.F.R. SA și obține, în calitate de persoană încadrată în muncă, un venit net de 980 lei lunar și nu mai datorează alte obligații de întreținere. Reținând această bază de calcul, reclamantul s-a declarat de acord cu determinarea și achitarea benevolă a cuantumului de 250 lei lunar în favoarea minorei rezultate din mariaj și în scopul evident al asigurării condițiilor de creștere și educare corespunzătoare și care să satisfacă interesul superior al minorei.

Cuantumul obligației de întreținere trebuie să reflecte o proporție între nevoia celui care solicită întreținerea și mijloacele materiale și pecuniare ale celui ce urmează să o plătească, iar în raport de fluctuația acestor elemente, instanța va putea determina, mări sau micșora acest cuantum. În temeiul art. 529 alin. (2) NCC, în ipoteza în care întreținerea este datorată de către părinte pentru 1 copil, se stabilește un plafon maxim până la care poate fi acordată obligația de întreținere, respectiv, în speță, până la $\frac{1}{4}$ din câștigul din muncă al debitorului, respectiv din venitul net lunar al celui obligat (conform calculului exact, în cuantum de 245 lei). Totuși, în speță, instanța a reținut acceptul reclamantului privind achitarea benevolă a cuantumului de 250 lei lunar, cu titlu de pensie de întreținere și prin raportare la venitul net declarat. Potrivit art. 532 NCC, „pensia de întreținere se datorează de la data cererii de chemare în judecată”, iar, în speță, s-a reținut acest aspect.

14. Divorț. Numele purtat după desfacerea căsătoriei. Sintagma „motive temeinice”

Prin sintagma „motive temeinice” se înțelege interesul moral sau material pe care îl manifestă titularul cererii, care poate fi vătămat în ipoteza în care s-ar reveni la numele anterior de familie, respectiv o prejudiciere semnificativă în cazul în care nu s-ar păstra numele actual.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ.,
dec. nr. 63/A din 9 mai 2012, nepublicată*

Prin sentința civilă nr. 441/2012, pronunțată de Judecătoria Bistrița la data de 23.01.2012, s-a admis acțiunea formulată de reclamanta M.I. împotriva pârâtului M.G. ca fiind întemeiată și, în consecință, s-a dispus desfacerea căsătoriei încheiate între părți la data de 12.10.1985 și înregistrată la Primăria comunei B.B. sub nr. 41/1985, din vina exclusivă a pârâtului; s-a încuviințat ca pe viitor reclamanta să poarte numele dobândit ca urmare a încheierii căsătoriei, acela de M.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel pârâtul numai în ceea ce privește numele pe care urmează a-l purta reclamanta după desfacerea căsătoriei. Apelul declarat este fondat.

Pentru motive temeinice, justificate de interesul unuia dintre soți sau de interesul superior al copilului, instanța poate să încuviințeze ca soții să păstreze numele purtat în timpul căsătoriei, chiar în lipsa unei înțelegeri între ei. Dacă nu a intervenit o înțelegere sau dacă instanța nu a dat încuviințarea, fiecare dintre foștii soți poartă numele dinaintea căsătoriei. În lipsa învoielii și în lipsa dovedirii unor motive temeinice care ar justifica păstrarea numelui, art. 383 alin. (3) NCC consacră regula conform căreia fiecare dintre foștii soți va purta numele avut anterior căsătoriei. Ca atare, regula desprinsă din art. 383 NCC este aceea că, în urma divorțului, fiecare dintre foștii soți redobândește numele avut înainte de încheierea căsătoriei. Norma legală instituie în același timp două excepții, și anume: învoiala dintre ei ca soțul care a purtat în timpul căsătoriei numele de familie al celuilalt să poarte acest nume și ulterior momentului despărțenii și ipoteza încuviințării de către instanță a păstrării acestui nume pentru motive temeinice.

Din cuprinsul actelor aflate în dosarul de fond nu rezultă existența vreunei învoieli între soți cu privire la numele ce va fi purtat după desfacerea căsătoriei. Dimpotrivă, din poziția pârâtului-apelant, exprimată la termenul de judecată din data de 23.01.2012, rezultă evidenta sa opoziție

față de întreaga acțiune de divorț, deci implicit și față de cererea accesorie privitoare la nume. În aceste condiții, prevederile art. 383 alin. (1) NCC nu sunt incidente în cauză.

Prin nicio probă reclamanta-intimată nu a dovedit existența unor motive temeinice care ar îndreptăți-o să poarte pe viitor numele dobândit prin căsătorie, motive justificate, conform art. 383 alin. (2) NCC, de interesul unuia dintre soți sau de interesul superior al copilului. Asemenea motive nici măcar nu au fost relevate de reclamantă și nici reținute de instanța de fond.

Prin sintagma „motive temeinice” se înțelege interesul moral sau material pe care îl manifestă titularul cererii, care poate fi vătămat în ipoteza în care s-ar reveni la numele anterior de familie, respectiv o prejudiciere semnificativă în cazul în care nu s-ar păstra numele actual. Un asemenea interes trebuie dovedit ca atare, fiind necesar a se proba vătămarea efectivă pe care ar suferi-o un soț în cazul schimbării numelui său de familie dobândit prin căsătorie sau, după caz, vătămarea pe care ar suferi-o copilul în cazul schimbării numelui de familie al părintelui său.

În condițiile în care nu s-au dovedit motive temeinice care să justifice îndreptățirea reclamantei la purtarea pe viitor a numelui dobândit prin căsătorie, în care fiica rezultată din căsătoria părților este majoră, căsătorită, așa cum însăși reclamanta relevă prin acțiunea de divorț, iar pârâtul nu a fost de acord ca reclamanta să-și păstreze numele dobândit prin căsătorie, devine aplicabilă regula generală prevăzută de art. 383 alin. (3) NCC, potrivit căreia fiecare soț își va relua numele avut anterior căsătoriei.

Având în vedere lipsa unui acord între soți în privința numelui care va fi purtat de reclamantă după desfacerea căsătoriei, lipsa unor motive temeinice care să justifice încuviințarea de a purta numele dobândit prin căsătorie chiar în condițiile lipsei învoielii, tribunalul a constatat că în cauză trebuia aplicată regula generală, aceea a reluării de către reclamantă a numelui avut anterior căsătoriei, acela de C.

15. Numele soților. Lipsa acordului privind menținerea numelui dobândit prin căsătorie

În condițiile în care nu s-au dovedit motive temeinice care să justifice îndreptățirea reclamantei la purtarea pe viitor a numelui dobândit prin căsătorie, iar pârâtul nu a fost de acord ca reclamanta să-și păstreze numele dobândit prin căsătorie, devine aplicabilă

regula generală prevăzută de art. 383 alin. (3) NCC, potrivit căreia fiecare soț își va relua numele avut anterior căsătoriei.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ.,
dec. nr. 562/A din 30 aprilie 2013, nepublicată*

Prin sentința civilă nr. 242/2013, pronunțată de Judecătoria Bistrița la data de 15.01.2013, s-a admis în parte cererea formulată de reclamanta N.I. în contradictoriu cu pârâtul N.V., s-a admis cererea reconvențională și, în consecință, s-a dispus desfacerea căsătoriei încheiate la data de 02.06.2005 și înregistrate cu nr. 21/2005 în registrul de stare civilă al Primăriei P.B., prin acordul părților; s-a dispus ca reclamanta să poarte în continuare numele din căsătorie, acela de N., iar autoritatea părintească să fie exercitată în comun de ambii părinți. Totodată, locuința minorului a fost stabilită la mama acestuia. A fost obligat pârâtul la prestarea obligației de întreținere față de minor prin plata unei pensii lunare de întreținere de 193 lei, începând cu data de 11.04.2012 și până la majoratul minorului.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel pârâtul, solicitând admiterea apelului, schimbarea în parte a hotărârii atacate numai în privința numelui reclamantei, în sensul încuviințării reluării numelui avut anterior căsătoriei.

Analizând hotărârea atacată prin prisma motivelor de apel formulate și în limitele apelului declarat, tribunalul constată că apelul declarat este fondat, hotărârea instanței de fond fiind nelegală în privința modului de soluționare a cererii privitoare la numele pe care reclamanta îl va purta după desfacerea căsătoriei, pentru considerentele care urmează a fi relevante.

Potrivit art. 383 NCC, text în baza căruia instanța a analizat cererea accesorie divorțului, „la desfacerea căsătoriei prin divorț, soții pot conveni să păstreze numele purtat în timpul căsătoriei. Instanța ia act de această înțelegere prin hotărârea de divorț. Pentru motive temeinice, justificate de interesul unuia dintre soți sau de interesul superior al copilului, instanța poate să încuviințeze ca soții să păstreze numele purtat în timpul căsătoriei, chiar în lipsa unei înțelegeri între ei. Dacă nu a intervenit o înțelegere sau dacă instanța nu a dat încuviințarea, fiecare dintre foștii soți poartă numele dinaintea căsătoriei”. În lipsa învoielii și în lipsa dovedirii unor motive temeinice care ar justifica păstrarea numelui, art. 383 alin. (3) NCC consacră regula conform căreia fiecare dintre foștii soți va purta numele avut anterior căsătoriei. Ca atare, regula desprinsă din art. 383 NCC este aceea că, în urma divorțului, fiecare dintre foștii soți redobândește numele avut înainte de încheierea căsătoriei. Norma

legală instituie în același timp două excepții, și anume: învoiala dintre ei că soțul care a purtat în timpul căsătoriei numele de familie al celuilalt să poarte acest nume și ulterior momentului despărțeniei și ipoteza încuviințării de către instanță a păstrării acestui nume pentru motive temeinice.

Din cuprinsul actelor aflate în dosarul de fond nu rezultă existența vreunei învoieli între soți cu privire la numele ce va fi purtat după desfacerea căsătoriei. Dimpotrivă, din poziția pârâtului-apelant, exprimată prin cererea reconvențională depusă la dosar la data de 17.05.2012, rezultă evidenta sa opoziție față de păstrarea de către reclamantă a numelui dobândit prin căsătorie, pârâtul solicitând expres a se dispune reluarea numelui avut anterior căsătoriei. Totodată, la termenul de judecată din data de 20.11.2012 s-a relevat acordul pârâtului numai în privința desfacerii căsătoriei prin acordul părților și a programului de vizită a minorului. Cu ocazia cuvântului la fondul cauzei, pârâtul, prin reprezentant, a solicitat admiterea în întregime a cererii reconvenționale, cerere prin care s-a solicitat, printre altele, și reluarea de către reclamantă a numelui avut anterior căsătoriei. În aceste condiții, în care evident că lipsește acordul pârâtului, prevederile art. 383 alin. (1) NCC nu sunt incidente în cauză.

Prin nicio probă reclamanta-intimată nu a dovedit existența unor motive temeinice care ar îndreptăți-o să poarte pe viitor numele dobândit prin căsătorie, motive justificate, conform art. 383 alin. (2) NCC, de interesul unuia dintre soți sau de interesul superior al copilului. Asemenea motive nici măcar nu au fost relevate de reclamantă și nici reținute de instanța de fond. În condițiile în care nu s-au dovedit motive temeinice care să justifice îndreptățirea reclamantei la purtarea pe viitor a numelui dobândit prin căsătorie, iar pârâtul nu a fost de acord ca reclamanta să-și păstreze numele dobândit prin căsătorie, devine aplicabilă regula generală prevăzută de art. 383 alin. (3) NCC, potrivit căreia fiecare soț își va relua numele avut anterior căsătoriei. De altfel, în fața instanței de apel reclamanta-intimată a fost de acord cu cererea de reluare a numelui avut anterior căsătoriei.

Având în vedere lipsa unui acord între soți în privința numelui care va fi purtat de reclamantă după desfacerea căsătoriei, lipsa unor motive temeinice care să justifice încuviințarea de a purta numele dobândit prin căsătorie chiar în condițiile lipsei învoielii, tribunalul a constatat că în cauză trebuia aplicată regula generală, aceea a reluării de către reclamantă a numelui avut anterior căsătoriei, acela de G.

În baza considerentelor reținute și a textelor legale invocate, făcând și aplicarea dispozițiilor art. 296 CPC, tribunalul a admis apelul decla-

rat, a schimbat în parte hotărârea atacată numai în privința numelui purtat după desfacerea căsătoriei și, în consecință, a dispus ca reclamanta să-și reia numele avut anterior căsătoriei, acela de G. Au fost menținute restul dispozițiilor hotărârii, acestea neconstituind obiect al apelului.

16. Divorț. Păstrarea numelui dobândit prin căsătorie

Raportat la activitatea profesională a pârâtei, respectiv față de împrejurarea că aceasta este și a fost cunoscută în viața socială și profesională – fiind medic stomatolog – cu numele de familie dobândit la încheierea căsătoriei, își desfășoară activitatea în cadrul unui cabinet privat, se justifică solicitarea pârâtei, chiar împotriva voinței reclamantului, de a i se încuviința purtarea acestui nume și după desfacerea căsătoriei.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 5283 din 11 mai 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată la Judecătoria Cluj-Napoca și declinată pentru competență soluționare Judecătoriei Bistrița, conform sentinței civile nr. 13944/16.09.2011, pronunțată de Judecătoria Cluj-Napoca, reclamantul G.O.I. a solicitat să se dispună desfacerea căsătoriei încheiate cu pârâta G.A.R. la data de 28.08.2001, înregistrată sub nr. 1462/28.08.2004 în registrul de stare civilă al Primăriei Cluj-Napoca, din vina ambelor părți.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că părțile s-au căsătorit la data de 28.08.2004, iar din căsătoria lor a rezultat minora G.A.M., născută la data de 12.01.2009.

Potrivit art. 39 alin. (1) din Legea nr. 71/2011, „dispozițiile Codului civil (noului Cod civil, n.n.) privind divorțul se aplică fără a se deosebi între căsătoriile încheiate înainte sau după intrarea sa în vigoare”. Art. 40 din același act normativ prevede că, „în cazul cererilor de divorț formulate anterior intrării în vigoare a Codului civil, instanța poate să dispună divorțul prin acordul soților dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 373 lit. a) și art. 374 NCC”. Art. 373 lit. a) NCC dispune că divorțul poate avea loc prin acordul soților, la cererea ambilor soți sau a unuia dintre soți acceptată de celălalt soț. Art. 374 alin. (1) din același act normativ dispune că divorțul prin acordul soților poate fi pronunțat indiferent de durata căsătoriei și indiferent dacă există sau nu copii minori rezultați din căsătorie.

În cauză, cererea de desfacere a căsătoriei formulată de reclamant a fost acceptată de către pârâta prin acțiunea reconvențională formulată;

ambele părți, prezente în instanță, și-au exprimat consimțământul liber și neviciat la desfacerea căsătoriei, conform art. 374 alin. (3) NCC. Ca atare, având în vedere poziția părților exprimată în fața instanței, văzând îndeplinite condițiile prevăzute de textele de lege mai sus citate, precum și cele ale art. 613¹ CPC, instanța, în baza art. 373 lit. a) NCC, a dispus desfacerea căsătoriei încheiate între părți, prin divorț prin acordul soților.

Conform art. 396 (1) NCC, „instanța de tutelă hotărăște, odată cu pronunțarea divorțului, asupra raporturilor dintre părinții divorțați și copiii lor minori, ținând seama de interesul superior al copiilor, de concluziile raportului de anchetă psihosocială, precum și, dacă este cazul, de învoiala părinților, pe care îi ascultă”. Astfel, odată cu pronunțarea divorțului, instanța este obligată să se pronunțe și cu privire la toate aspectele legate de situația minorilor rezultați din căsătorie.

Potrivit art. 397 NCC, „după divorț, autoritatea părintească revine în comun ambilor părinți, afară de cazul în care instanța decide altfel”, iar conform art. 398 (1) NCC, „dacă există motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, instanța hotărăște ca autoritatea părintească să fie exercitată numai de către unul dintre părinți”. Din aceste dispoziții legale rezultă că noul Cod civil instituie în privința exercitării autorității părintești după divorț, regula ca aceasta să se exercite în comun de ambii părinți și numai în mod excepțional, atunci când există motive temeinice, din punct de vedere al interesului superior al minorului, instanța va hotărî ca autoritatea părintească să se exercite de unul dintre părinți. În cauză nu a rezultat existența unor motive temeinice pentru ca autoritatea părintească să fie exercitată de către unul dintre părinți, existând și înțelegerea părților în acest sens.

Pentru aceste considerente, instanța a admis cererile formulate de părți și a dispus ca autoritatea părintească față de minoră să se exercite în comun de către ambii părinți.

În ceea ce privește locuința minorei, instanța, având în vedere înțelegerea părților care este în concordanță cu interesul superior al minorului, precum și concluziile autorității tutelare, în temeiul art. 400 NCC, a stabilit locuința acesteia la domiciliul mamei din Bistrița.

Conform art. 499 alin. (1) NCC, „tatăl și mama sunt obligați, în solidar, să dea întreținere copilului lor minor, asigurându-i cele necesare traiului, precum și educația, învățătura și pregătirea sa profesională”. Conform art. 527 NCC, „(1) Poate fi obligat la întreținere numai cel care are mijloacele pentru a o plăti sau are posibilitatea de a dobândi aceste mijloace. (2) La stabilirea mijloacelor celui care datorează întreținerea se ține seama de veniturile și bunurile acestuia, precum și de posibilită-

țile de realizare a acestora; de asemenea, vor fi avute în vedere celelalte obligații ale sale”.

Astfel, având în vedere faptul că locuința minorei a fost stabilită la mamă, prezumându-se că aceasta prestează în natură întreținerea minorei, tatăl va fi obligat la plata unei pensii de întreținere în favoarea minorei în funcție de mijloacele de care dispune. Deși prin sentința civilă nr. 2485/02.03.2012, instanța a stabilit în favoarea minorei o pensie de întreținere în cuantum de 627 lei, având în vedere înțelegerea părților, prin care acestea au fost de acord ca pensia de întreținere să fie stabilită în cotă de 1/4 din venitul declarat de reclamant de 2.600 lei, instanța a admis cererea reclamantului și a pârâtei-reclamante reconvențional și l-a obligat pe reclamant la plata unei pensii de întreținere în favoarea minorei în valoare de 650 lei lunar, începând cu data de 24.05.2011, data introducerii acțiunii, și în continuare, până la majoratul minorei sau noi dispoziții, sumă reprezentând o pătrime din venitul lunar declarat de reclamant, având în vedere și prevederile art. 529 alin. (1) NCC.

Cu privire la solicitarea pârâtei-reclamante reconvențional de a i se încuviința ca și după divorț să poarte numele dobândit cu ocazia încheierii căsătoriei, instanța reține că, în conformitate cu dispozițiile art. 383 alin. (2) NCC, „pentru motive temeinice, justificate de interesul unuia dintre soți sau de interesul superior al copilului, instanța poate să încuviințeze ca soții să păstreze numele purtat în timpul căsătoriei, chiar în lipsa unei înțelegeri între ei”. Legiuitorul nu a arătat care sunt „motivele temeinice” pentru care soțul divorțat poate să poarte numele avut în căsătorie. În doctrină s-a arătat expres că orice interes de natură morală sau materială care ar putea fi prejudiciat de schimbarea numelui este motiv temeinic pe care instanța îl poate avea în vedere în ipoteza în care încuviințează purtarea numelui avut în timpul căsătoriei, chiar și în lipsa unei învoielii între soți. Sintagma „motive temeinice” evocă orice interes de natură morală ori materială primejduit prin faptul reluării numelui avut la data încheierii căsătoriei, de exemplu, când soțul s-a afirmat în viața culturală, științifică, publică sub numele comun, pretenția sa asupra acestui nume este îndreptățită.

În primul rând, raportat la activitatea profesională a pârâtei-reclamante reconvențional, respectiv față de împrejurarea că aceasta este și a fost cunoscută în viața socială și profesională – fiind medic stomatolog – cu numele de familie dobândit la încheierea căsătoriei, își desfășoară activitatea în cadrul unui cabinet privat, justifică solicitarea pârâtei, chiar împotriva voinței reclamantului, de a i se încuviința purtarea acestui nume și după desfacerea căsătoriei.

De asemenea, dacă copilul este încredințat spre creștere și educare părintelui care a dobândit numele celui alt soț prin încheierea căsătoriei, această împrejurare constituie un motiv temeinic care să permită instanței să dispună purtarea numelui avut în căsătorie. Numele este o componentă importantă a identității unei persoane, astfel încât păstrarea aceluiași nume de către ambii părinți este foarte importantă pentru consolidarea personalității copilului și menținerea stimei de sine. Potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (3) și (6) lit. a) din Legea nr. 272/2004, în orice decizie judiciară care privește direct sau indirect un copil, instanța trebuie să țină seama de interesul acestuia, care să prevaleze în raport cu alte interese, în speță, cu interesele părinților. Având în vedere această dispoziție din legea specială privind protecția copilului, instanța consideră că un alt criteriu pentru încuviințarea păstrării numelui din căsătorie este interesul copilului încredințat spre creștere și educare părintelui care solicită păstrarea numelui.

Instanța va avea în vedere și art. 12 din Legea nr. 272/2004, care stipulează dreptul copilului la stabilirea și păstrarea identității. Decizia părinților de a divorța va produce modificări în viața copiilor, însă acestea trebuie să fie cât mai puține pentru a evita traumatisme majore. De regulă, efectele divorțului sunt cel mai puternic resimțite de către copii, care pierd nu numai unitatea familiei, ci și legătura, cel puțin formală, dintre membrii acesteia, exprimată prin numele comun. Chiar dacă numele comun al minorilor cu cel al mamei lor creează numai aparența unei familii încheiate, el este suficient pentru a constitui un motiv temeinic în sensul încuviințării sale de către instanța de judecată.

Față de considerentele expuse, instanța a încuviințat capârâta-reclamantă reconvențional să-și păstreze numele dobândit prin căsătorie, acela de G., motiv pentru care a admis doar în parte acțiunea promovată de reclamant și a admis cererea reconvențională.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Recurentei i s-a permis să poarte numele din căsătorie, cu motivarea că era cunoscută cu acest nume în mediul profesional și că reclamantul își dăduse acordul în cererea sa introductivă în instanță, chiar dacă ulterior și-a schimbat poziția. Starea civilă a persoanelor intră în sfera drepturilor cu caracter civil în sensul art. 6 paragraf 1 din Convenția europeană. Dreptul la o procedură în contradictoriu, în sensul art. 6 paragraf 1, „implică, în principiu, pentru părțile la un proces, penal sau civil, facultatea de a lua la cunoștință orice probă sau observație prezentată judecătorului, chiar și de către un magistrat independent, pentru a-i influența decizia, și de a o discuta”. Nu contează foarte mult faptul că această cauză ține de contenciosul civil, în care

autoritățile naționale se bucură de o marjă de apreciere mai mare decât în domeniul penal. Într-adevăr, din hotărârile *Lobo Machado* și *Vermeulen* reiese că, în materie, cerințele care decurg din dreptul la o procedură contradictorie sunt aceleași în civil ca și în penal. Curtea apreciază că ar fi cazul să ia în considerare caracteristicile procedurii în cauză atunci când sunt în joc cerințele art. 6 paragraf 1 din Convenție. În această privință, în speță, Curtea de Apel a decis să redeschidă dezbaterile fără a-l informa pe reclamant, după ce a amânat cauza în vederea pronunțării. După anularea hotărârilor pronunțate de judecătoria și de instanța de apel, Curtea de Apel a pronunțat o nouă hotărâre pe fond, defavorabilă reclamantului. Prin urmare, Curtea nu poate decât să constate că procedura internă a fost continuată fără știrea reclamantului. În măsura în care art. 6 paragraf 1 din Convenție urmărește, înainte de toate, să apere interesele părților și cele ale unei bune administrări a justiției, aceste elemente îi sunt suficiente Curții pentru a constata că procesul reclamantului nu a fost desfășurat în mod echitabil, având în vedere lipsa dezbaterii în contradictoriu în procedura de recurs. Prin urmare, a avut loc încălcarea art. 6 paragraf 1 din Convenție (*C.E.D.O., Grozescu c. României*, 27 septembrie 2007, M. Of. nr. 293/2009).

17. Divorț prin acordul soților. Întreținere minor. Regula generală

Față de dispozițiile art. 530 NCC, se va dispune ca reclamanta să execute obligația de întreținere în natură, respectiv prin asigurarea celor necesare traiului și a cheltuielilor privind educarea, învățătura și pregătirea profesională a minorului.

*Jud. Beclean, sent. civ. nr. 645 din 31 mai 2012,
nepublicată*

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamanta K.S.A. l-a chemat în judecată pârâtul K.C., solicitând instanței să dispună desfacerea căsătoriei prin acordul soților; reluarea numelui avut anterior căsătoriei, acela de M.; exercitarea autorității părintești asupra minorului D.T. de către ambii părinți; stabilirea domiciliului minorului la locuința sa, a reclamantei, în localitatea B., str. (...); obligarea pârâtului la plata pensiei de întreținere în cuantum de 450 lei, conform înțelegerii intervenite.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut faptul că părțile s-au căsătorit la data de 25.09.2004, în fața delegatului de stare civilă al Primăriei comunei B., stabilindu-și domiciliul conjugal în orașul Beclean, unde au locuit cu chirie. Din relația de căsătorie, a rezultat minorul D.T., născut la data de 03.09.2007.

Întrucât ambii soți și-au exprimat liber și nevicat consimțământul cu privire la desfacerea căsătoriei, fiind îndeplinite condițiile prevăzute de art. 374 NCC, în temeiul art. 373 lit. a) NCC, aplicabil în baza art. 40 din Legea nr. 71/2011, instanța a dispus desfacerea căsătoriei încheiate între părți la data de 25.09.2004, în fața delegatului de stare civilă al Primăriei comunei B. și înregistrate sub nr. 14/25.09.2004, prin acordul părților. În temeiul art. 383 NCC, reclamanta își va relua numele avut anterior căsătoriei, acela de M.

Având în vedere solicitarea reclamantei și acordul pârâtului privind încredințarea minorului D.T., născut la data de 03.09.2007 și, totodată, raportat la concluziile consemnate în cuprinsul anchetei sociale (din al cărei cuprins, instanța a reținut faptul că minorul este în îngrijirea mamei de la despărțirea în fapt a soților, locuind cu aceasta) și având în vedere interesul minorului, în virtutea dispozițiilor art. 496 și art. 505 alin. (2) NCC, raportat la art. 397 și art. 400 NCC, instanța a stabilit ca exercitarea autorității părintești să se facă de către ambii părinți.

În ceea ce privește locuința minorului D.T., născut la data de 03.09.2007, instanța a luat act de înțelegerea părților și, în temeiul art. 400 NCC, a stabilit locuința minorului la domiciliul mamei sale, respectiv în com. B., str. (...).

Totodată, instanța a luat act de înțelegerea intervenită între cei doi soți și cu privire la cuantumul pensiei de întreținere – de 450 lei lunar –, sens în care pârâtul va fi obligat ca, potrivit dispozițiilor art. 402 NCC, să contribuie la cheltuielile de creștere și educare ale minorului prin plata pensiei de întreținere în favoarea acestuia, în valoare de 450 lei lunar, începând cu data de 08.05.2012 (data înregistrării acțiunii) și în continuare, până la majoratul minorului. Față de dispozițiile art. 530 NCC, s-a dispus ca reclamanta să execute obligația de întreținere în natură, respectiv prin asigurarea celor necesare traiului și a cheltuielilor privind educarea, învățătura și pregătirea profesională a minorului sus-menționat.

Notă. Executarea în natură este regula, executarea prin echivalent (sub forma plății pensiei de întreținere) constituind excepția, care devine incidentă numai atunci când există dovada refuzului executării în natură a obligației, în mod benevol. Executarea obligației de întreținere este o procedură care are loc ulterior stabilirii obligației de întreținere. Ca atare, instanța de tutelă va stabili mai întâi obligația de întreținere în sarcina debitorului și apoi modalitatea de executare. Desigur, stabilirea obligației concrete și a modalității de executare se realizează în același cadru procesual.

Față de regula generală care se desprinde din art. 530 alin. (1) NCC, apreciem că executarea obligației de întreținere se dispune de principiu în natură, atunci când din probatoriul administrat nu rezultă că debitorul refuză executarea benevolă a întreținerii în modalitatea stabilită. Desigur, părintele la care locuiește copilul execută obligația de întreținere care îi incumbă în natură. Problema se pune în legătură cu modalitatea de executare a întreținerii de celălalt părinte, la care nu se află copilul. Față de dispozițiile generale ale art. 530 alin. (1) NCC, credem că ambii părinți execută obligația în natură și numai în caz de refuz al acestei modalități de executare ori atunci când se dovedește că părintele obligat la prestarea în natură a întreținerii nu asigură minorului cele necesare traiului, nu contribuie la cheltuielile de educare, învățatură, pregătire profesională, ci, dimpotrivă, achiziționează pentru minor lucruri care nu sunt necesare traiului ori de care minorul s-ar putea lipsi, întreținerea se va presta sub forma plății unei sume de bani.

Executarea în natură a obligației de întreținere este avantajoasă pentru copil, întrucât el va fi beneficiarul întregii sume stabilite în sarcina debitorului cu titlu de întreținere, evitându-se astfel ca suma stabilită în beneficiul copilului să nu fie alocată în întregime nevoilor acestuia, ci parțial să fie folosită de părintele la care se află copilul în alte scopuri decât cel pentru care s-a instituit. În situația în care întreținerea, care, evident, se va stabili la o anumită sumă de bani, se va executa în natură, copilul va beneficia, în limita sumei alocate, de cele necesare traiului (hrană, îmbrăcăminte, încălțăminte, medicamente la nevoie, tratament etc.), de plata cheltuielilor ocazionate cu educația, învățatura, pregătirea sa profesională.

Întreținerea, ca obligație concretă, se va stabili totdeauna în limita unei anumite sume de bani, însă executarea acesteia, ca modalitate de îndeplinire a obligației, va avea loc în natură sau prin plata sumei de bani.

Se poate observa că actuala reglementare a executării întreținerii, cuprinsă în art. 530 NCC, diferă de vechea reglementare conținută în art. 93 C. fam. Astfel, noua reglementare statuează în termeni imperativi că obligația de întreținere se execută în natură, iar numai dacă debitorul nu o execută de bunăvoie în natură, instanța de tutelă poate dispune executarea ei prin plata unei pensii de întreținere stabilite în bani. Ca atare, noua reglementare nu instituie o modalitate alternativă de executare, ci, dimpotrivă, prevede o modalitate principală și una subsidiară, ce devine incidentă ori de câte ori obligația principală nu poate fi îndeplinită. Articolul 93 C. fam. prevedea că obligația de întreținere se execută în natură sau prin plata unei pensii în bani, instanța de judecată stabilind felul și modalitățile executării, ținând seama de împrejurări. Ca atare, în vechea reglementare era instituită o modalitate alternativă de executare a obligației de întreținere, lăsată la aprecierea instanței, în funcție de

circumstanțele cauzei. A se vedea, în acest sens, *G.C. Frențiu*, Comentariile Codului civil. Familia, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 360-361.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Instanța europeană a apreciat că în cauze care implică divergențe profunde între foștii soți, este de așteptat să fie nevoie de trecerea unei perioade consistente de timp pentru ca ambii parteneri să surmonteze traumele emoționale severe și să înceapă să se concentreze pe interesul minorilor (*C.E.D.O., Cristescu c. României*, 10 ianuarie 2012, www.echr.coe.int/).

18. Divorț. Executarea în natură a întreținerii

În condițiile în care nu este probat că pârâtul nu ar executa de bunăvoie obligația de întreținere în natură, instanța va dispune, ca modalitate de executare a obligației de întreținere, executarea în natură.

Executarea în natură a obligației de întreținere este avantajoasă pentru copil, întrucât el va fi beneficiarul întregii sume stabilite în sarcina părintelui cu titlu de întreținere, evitându-se astfel ca suma stabilită în beneficiul copilului să nu fie alocată în întregime nevoilor lui, ci parțial să fie folosită de părintele la care copilul se află în alte scopuri decât cel pentru care a fost instituit.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 8334 din 4 septembrie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, reclamanta T.M. a solicitat să se dispună desfacerea căsătoriei încheiate de aceasta cu pârâtul T.V.I. la data de 25.06.1994, la Primăria municipiului B., înregistrată în registrul stării civile sub nr. 283/25.06.1994, din vina exclusivă a pârâtului; revenirea reclamantei la numele avut anterior căsătoriei, acela de T.; exercitarea autorității părintești asupra minorei T.D.A., născută la data de 03.03.1996, de către ambii părinți; stabilirea locuinței minorei la reclamantă, în Bistrița (...) și obligarea pârâtului la plata unei pensii de întreținere în favoarea minorei, raportată la venitul pe care îl realizează în calitate de angajat la Penitenciarul B.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că petenții s-au căsătorit la data de 25.06.1994, așa cum reiese din certificatul de căsătorie înregistrat sub nr. 283 în registrul stării civile al municipiului Bistrița. Petenții au împreună copilul minor T.D.A., născut la data de 03.03.1996, potrivit certificatului de naștere. Așa cum rezultă din cererea de chemare în judecată, părțile sunt separate în fapt.

Față de data introducerii cererii de chemare în judecată, instanța constată că, în cauză, sunt aplicabile dispozițiile Legii nr. 287/2009 privind Codul civil.

Referitor la cererea de divorț formulată de reclamantă, potrivit art. 373 lit. a) NCC, divorțul poate avea loc prin acordul soților, la cererea ambilor soți sau a unuia dintre soți acceptată de celălalt soț. Prin art. 374 alin. (1) NCC se prevede că divorțul prin acordul soților poate fi pronunțat indiferent de durata căsătoriei și indiferent dacă există sau nu copii minori rezultați din căsătorie. Alin. (2) al aceluiași articol arată că divorțul prin acordul soților nu poate fi admis dacă unul dintre soți este pus sub interdicție, iar alin. (3) prevede obligația instanței de a verifica existența consimțământului liber și neviciat al fiecărui soț.

Instanța constată că, deși prin cererea de chemare în judecată, reclamanta a solicitat desfacerea căsătoriei din culpa exclusivă a pârâtului, în ședința publică din data de 08.05.2012, aceasta și-a modificat cererea, arătând că solicită desfacerea căsătoriei prin acordul părților, pârâtul exprimându-și consimțământul în sensul desfacerii căsătoriei prin acordul părților. Astfel, instanța reține că niciunul dintre soți nu este pus sub interdicție și că părțile și-au dat consimțământul liber și neviciat în sensul desfacerii căsătoriei prin acordul acestora.

Față de cele arătate, instanța constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 374 NCC și a admis astfel capătul cererii de chemare în judecată referitor la desfacerea căsătoriei, dispunând desfacerea căsătoriei prin acordul soților, fără a face mențiuni cu privire la culpa soților, conform art. 617 alin. (5) CPC.

În ceea ce privește numele purtat de soți după desfacerea căsătoriei, în temeiul art. 383 alin. (3) NCC, dacă nu a intervenit o înțelegere sau dacă instanța nu a dat încuviințarea, fiecare dintre foștii soți poartă numele dinaintea căsătoriei. Așa cum reiese din certificatul de căsătorie, la încheierea căsătoriei cu pârâtul reclamanta a luat numele acestuia. Instanța constată că între părți nu a intervenit o înțelegere în sensul păstrării de către reclamantă a numelui dobândit prin căsătorie și că reclamanta nu a solicitat, în temeiul art. 383 alin. (2) NCC, încuviințarea instanței pentru a-și păstra numele astfel dobândit. În consecință, în temeiul art. 383 alin. (3) NCC, instanța a dispus revenirea reclamantei la numele avut anterior căsătoriei, respectiv de T.

Potrivit art. 396 NCC, instanța hotărăște, odată cu pronunțarea divorțului, asupra raporturilor dintre părinții divorțați și copiii lor minori, ținând seama de interesul superior al copiilor, de concluziile raportului de anchetă psihosocială, precum și, dacă este cazul, de învoiala părin-

ților, pe care îi ascultă. În determinarea interesului superior al minorului, instanța trebuie să ia în considerare întregul complex de împrejurări privind vârsta și sexul acestuia, atașamentul acestuia față de unul sau altul dintre părinți, posibilitățile materiale și moralitatea părinților și, în general, existența celor mai adecvate condiții pentru creșterea și educarea minorului.

Conform art. 397 NCC, după divorț, autoritatea părintească revine în comun ambilor părinți, afară de cazul în care instanța decide astfel. Astfel, potrivit acestei dispoziții, regula este ca autoritatea părintească să fie exercitată de ambii părinți, excepția fiind exercitarea autorității părintești de către un singur părinte, însă doar în cazul în care există motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, conform art. 398 alin. (1) NCC. Față de aceste dispoziții legale și având în vedere că nu au fost invocate motive în sensul exercitării autorității părintești de către un singur părinte, instanța a dispus exercitarea autorității părintești de către ambii părinți.

În ceea ce privește locuința minorei, potrivit art. 400 NCC, în lipsa înțelegerii dintre părinți sau dacă aceasta este contrară interesului superior al copilului, instanța stabilește, odată cu pronunțarea divorțului, locuința copilului minor la părintele cu care locuiește în mod statornic. Instanța constată că părțile au căzut de acord ca locuința minorei să fie stabilită la domiciliul reclamantei, apreciind că înțelegerea părților în acest sens nu este contrară interesului superior al minorei. În consecință, în temeiul art. 400 alin. (1) NCC, instanța a stabilit locuința minorei la domiciliul mamei sale.

Conform art. 402 alin. (1) NCC, prin hotărârea de divorț, instanța stabilește contribuția fiecărui părinte la cheltuielile de creștere, educare, învățătură și pregătire profesională a copiilor. Având în vedere că locuința minorei va fi stabilită la domiciliul mamei, care va contribui în natură la cheltuielile de creștere, educare, învățătură și pregătire profesională a minorei, instanța va stabili, în sarcina părântului, o pensie de întreținere lunară în favoarea minorei, care va fi executată tot în natură.

Conform art. 525 alin. (1) NCC, minorul care cere întreținere de la părinții săi se află în nevoie dacă nu se poate întreține din munca sa, chiar dacă ar avea bunuri. În cauza de față, având în vedere vârsta minorei, respectiv 16 ani, este evident că nu se poate întreține din munca sa, fiind astfel îndeplinită condiția prevăzută de art. 525 NCC, ca aceasta să se afle în nevoie.

Instanța reține că, potrivit art. 529 alin. (1) NCC, întreținerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere și cu mijloacele celui care

urmează a o plăti. În ceea ce privește nevoia minorei, având în vedere vârsta acesteia, instanța reține că este necesară efectuarea de cheltuieli pentru creșterea și educarea acesteia. Referitor la mijloacele pârâtului, acesta este angajat la Penitenciarul B. și are o medie a veniturilor pe ultimele 6 luni de 1675 lei. Referitor la mijloacele reclamantei, instanța reține că este angajată la SC L.W.S. SRL și are media veniturilor pe ultimele 6 luni de 1120 lei. În ceea ce privește cuantumul întreținerii, potrivit art. 529 NCC, acesta se stabilește până la o pătrime din venitul net lunar, pentru un copil, instanța stabilind cuantumul întreținerii la 1/4 din venitul lunar al fiecărui părinte.

Referitor la modalitatea de executare a întreținerii, conform art. 530 alin. (1) NCC, instanța reține că obligația de întreținere se execută în natură, prin asigurarea celor necesare traiului și, după caz, a cheltuielilor pentru educare, învățatură și pregătire profesională. Alin. (2) al aceluiași articol prevede că doar dacă obligația de întreținere nu se execută de bunăvoie în natură, instanța va dispune executarea ei prin plata unei pensii de întreținere stabilite în bani. În cauză, nu este probat că pârâtul nu ar executa de bunăvoie obligația de întreținere în natură, astfel că instanța va dispune, ca modalitate de executare a obligației de întreținere, executarea în natură. Executarea în natură a obligației de întreținere este avantajoasă pentru copil, întrucât el va fi beneficiarul întregii sume stabilite în sarcina pârâtului cu titlu de întreținere, evitându-se astfel ca suma stabilită în beneficiul copilului să nu fie alocată în întregime nevoilor lui, ci parțial să fie folosită de părintele la care copilul se află, în alte scopuri decât cel pentru care a fost instituit. Instanța reține că obligația de întreținere aparține ambilor părinți, astfel că va obliga și părintele la care locuiește minora la executarea obligației de întreținere în cuantumul fixat anterior, în natură.

Obligația de întreținere astfel stabilită va fi executată, potrivit art. 523 alin. (1) NCC, de la data introducerii cererii, respectiv 24.02.2012, și până la majoratul minorei.

19. Divorț. Exercițarea în comun a autorității părintești. Învoiala soților

Învoiala părinților este unul dintre criteriile care pot fi avute în vedere de instanță atunci când va lua o hotărâre cu privire la minor, însă, așa cum rezultă din prevederile art. 396 NCC, aceasta va fi avută în vedere numai dacă este în concordanță cu interesul minorului, ce reprezintă criteriul primordial pe care trebuie să îl aibă în vedere autoritățile în luarea deciziilor cu privire la minori.

Înțelegerea părinților ca autoritatea părintească să se exercite doar de unul dintre ei nu poate fi primită, deoarece renunțarea unui părinte la autoritatea părintească echivalează nu numai cu renunțarea lui la exercitarea drepturilor părintești, dar și la îndatoririle părintești, ceea ce nu poate fi primit, nimănui nefiindu-i îngăduit să renunțe la obligații.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 9390 din 28 septembrie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, precizată la termenul din 08.06.2012, reclamanta S.I.F. a solicitat desfacerea căsătoriei încheiate cu pârâtul S.F. la data de 18.10.1997, în fața delegatului de stare civilă de pe lângă Primăria C. și înregistrată în registrul stării civile nr. 32 din 18.10.1997, prin acordul soților; să se încuviințeze ca reclamanta să își reia numele avut anterior căsătoriei, acela de B.; să se încuviințeze ca autoritatea părintească față de minorul S.G.I., născut la 30.03.1998, să fie exercitată de reclamantă, stabilindu-se locuința acestuia la domiciliul reclamantei, iar pârâtul să fie obligat la plata unei pensii de întreținere lunare în funcție de veniturile pe care le realizează, de la data înregistrării acțiunii, raportat la salariul minim pe economie din Spania, unde acesta își are locul de muncă.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că părțile s-au căsătorit la data de 18.10.1997, iar din căsătoria lor a rezultat minorul S.G.I., născut la data de 30.03.1998. Cererea de desfacere a căsătoriei prin acord, precizată de reclamantă, a fost însușită de pârât, iar ambii soți, prezenți în instanță, și-au exprimat consimțământului liber și neviciat la desfacerea căsătoriei, conform art. 374 alin. (3) NCC. Ca atare, având în vedere poziția părților, exprimată în fața instanței, văzând îndeplinite condițiile prevăzute de textele de lege mai sus citate, precum și cele ale art. 613¹ CPC, instanța, în baza art. 373 lit. a) NCC, a dispus desfacerea căsătoriei încheiate între părți prin divorț prin acordul soților. În baza art. 383 alin. (3) NCC, neexistând în cauză o înțelegere contrară, reclamanta urmează să revină la numele purtat anterior încheierii căsătoriei, acela de B.

Odată cu pronunțarea divorțului, instanța este obligată să se pronunțe și cu privire la toate aspectele legate de situația minorilor rezultați din căsătorie. Din dispozițiile art. 397 și art. 398 alin. (1) NCC rezultă că noul Cod civil instituie, în privința exercitării autorității părintești după divorț, regula ca aceasta să se exercite în comun de ambii părinți și numai în mod excepțional, atunci când există motive temeinice, din punct de vedere al interesului superior al minorului, instanța va hotărî

ca autoritatea părintească să se exercite de unul dintre părinți. În cauză nu a rezultat existența unor motive temeinice pentru ca autoritatea părintească să fie exercitată de către mamă, fapt care nici nu a fost invocat, susținându-se că este suficientă înțelegerea părților în acest sens. Învoiata părinților este unul dintre criteriile care pot să fie avute în vedere de instanță atunci când va lua o hotărâre cu privire la minor, însă, așa cum rezultă din prevederile art. 396 NCC, mai sus citat, aceasta va fi avută în vedere numai dacă este în concordanță cu interesul minorului – acesta fiind criteriul primordial pe care trebuie să îl aibă în vedere autoritățile în luarea deciziilor cu privire la minori.

Articolul 483 NCC dispune: „(1) Autoritatea părintească este ansamblul de drepturi și îndatoriri care privesc atât persoana, cât și bunurile copilului și aparțin în mod egal ambilor părinți. (2) Părinții exercită autoritatea părintească numai în interesul superior al copilului, cu respectul datorat persoanei acestuia, și îl asociază pe copil la toate deciziile care îl privesc, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate. (3) Ambii părinți răspund pentru creșterea copiilor lor minori”. Din aceste dispoziții legale rezultă că autoritatea părintească nu este doar un drept al părintelui, ci și un drept al copilului, drept având ca obligații corelative îndatoririle părintești, astfel încât instanța apreciază că înțelegerea părinților ca autoritatea părintească să se exercite doar de unul dintre părinți nu este în concordanță cu interesul superior al minorului, a lua act de această înțelegere ar avea ca efect lipsirea minorului de ocrotirea părintească a unui părinte, fără a exista motive temeinice. Pe de altă parte, instanța apreciază că nu poate fi primită o astfel de înțelegere, deoarece renunțarea unui părinte la autoritatea părintească echivalează nu numai cu renunțarea lui la exercitarea drepturilor părintești, dar și la îndatoririle părintești, ceea ce nu poate fi primit, nimănui nefiindu-i îngăduit să renunțe la obligații.

Pentru aceste considerente, instanța a respins cererea reclamantei privind exercitarea autorității părintești de către mamă, ca fiind neîntemeiată și a dispus ca autoritatea părintească cu privire la acesta să se exercite în comun de ambii părinți. În ceea ce privește locuința minorului, instanța, având în vedere înțelegerea părților, care este în concordanță cu interesul superior al minorului, precum și concluziile autorității tutelare, în temeiul art. 400 NCC, a stabilit locuința minorului la domiciliul mamei.

Având în vedere faptul că locuința minorului a fost stabilită la mamă, prezumându-se că aceasta prestează în natură întreținerea minorei, tatăl a fost obligat la plata unei pensii de întreținere în favoarea minorului,

în funcție de mijloacele de care dispune. Dacă întreținerea este datorată de un părinte pentru un copil, aceasta se stabilește până la o pătrime din venitul său din muncă, pentru doi copii, până la o treime, iar pentru trei sau mai mulți copii, până la jumătate din venituri, astfel după cum rezultă din prevederile art. 94 alin. (3) C. fam. Aceleași dispoziții sunt reluate de către legiuitor și prin prevederile noului Cod civil, în cadrul art. 529 și urm.

În cauză, pârâtul nu este angajat în muncă cu forme legale, dar susține că locuiește și muncește în Spania, aspect confirmat și de reclamantă. În această situație, instanța apreciază că este incidentă prezumția simplă că pârâtul realizează venituri, pentru a se putea întreține, cel puțin egale cu venitul minim pe economie din țara unde își are rezidența, situație ce impune stabilirea cuantumului pensiei de întreținere datorate de acesta la nivelul salariului minim pe economie din Spania, respectiv 641,56 euro. În raport de această stare de fapt, în considerarea dispozițiilor art. 42 C. fam. raportat la art. 529 NCC coroborat cu art. 613¹ alin. (4) CPC, instanța a obligat pârâtul să achite lunar, în favoarea minorului, cu titlu de pensie de întreținere, suma de 160 euro lunar ori echivalentul în lei la data plății, reprezentând 1/4 din nivelul venitului minim pe economie din Spania, începând cu data de 30.12.2011 și în continuare, până la majoratul minorului sau noi dispoziții.

Notă. Conform Deciziei în interesul legii nr. 4/2013 (M. Of. nr. 226 din 19 aprilie 2013), prevederile art. 396-404 NCC, referitoare la efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori, sunt aplicabile și cererilor de divorț formulate înainte de intrarea în vigoare a noului Cod civil și aflate pe rolul instanțelor de judecată în căile de atac. Ca atare, considerăm greșită soluția combinării prevederilor Codului familiei [în speță, art. 42, art. 94 alin. (3)] cu cele ale noului Cod civil (art. 529).

20. Divorț prin acord. Cereri accesorii. Autoritate părintească

De la regula exercitării autorității părintești de către ambii părinți este permisă excepția „motivelor întemeiate”. Aprecierea motivelor întemeiate este lăsată de către legiuitor la latitudinea instanței de judecată, fără a exista stabilite criterii față de care această apreciere să poată fi făcută.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 10057 din 15 octombrie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată la data de 13.07.2012, precizată la termenul din 10.09.2012, reclamanta P.D.E. a solicitat să se dispună desfacerea căsătoriei încheiate la data de 14.08.2004 cu pârâtul P.O.I., prin acordul părților; exercitarea autorității părintești asupra minorului P.D., născut la 27.07.2003, de către ambele părți; stabilirea locuinței minorului la adresa acesteia, respectiv în com. C. (...); revenirea reclamantei la numele avut anterior căsătoriei, acela de B.; obligarea pârâtului la plata unei pensii de întreținere în cuantum de 150 euro lunar, începând cu data introducerii acțiunii și până la majoratul minorului.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că din certificatul de căsătorie rezultă că părțile s-au căsătorit la data de 14.08.2004, iar căsătoria lor a fost înregistrată în registrul stării civile al Primăriei B. sub nr. 443/14.08.2004, din căsătoria acestora rezultând minorul P.D., născut la data de 27.07.2003. Anterior căsătoriei, reclamanta a purtat numele de B.

Potrivit prevederilor art. 374 alin. (1) NCC, divorțul prin acordul soților poate fi pronunțat de către instanța de judecată indiferent de durata căsătoriei și indiferent dacă există sau nu copii minori rezultați din căsătorie. Alin. (3) al aceluiași text legal instituie în sarcina instanței investite cu soluționarea unei atare cereri obligația de a verifica consimțământul liber și neviciat al fiecărui soț. De asemenea, conform art. 613¹ CPC, în cazul în care cererea de divorț se întemeiază pe acordul părților, ea va fi semnată de ambii soți, reiterându-se, în cadrul alin. (2) al aceluiași articol, obligația verificării consimțământului soților.

Verificând îndeplinirea condițiilor cerute de lege, instanța reține că părțile au declarat că stăruie în desfacerea căsătoriei pe baza acordului lor. Așa fiind, în considerarea dispozițiilor art. 374 alin. (1) și (3) NCC, intrat în vigoare la data de 01.10.2011, raportat la prevederile art. 613¹ CPC, instanța a admis cererea și a desfăcut căsătoria dintre părți prin divorț pe baza consimțământului soților. În temeiul art. 383 alin. (3) NCC, văzând și poziția pârâtului în acest sens, a încuviințat ca reclamanta să revină la numele avut anterior căsătoriei, acela de B.

Pe de altă parte, instanța reține că din căsătoria părților a rezultat minorul născut la data de 27.07.2003, astfel după cum rezultă din certificatul de naștere aflat la dosar. Asupra cererii privind exercitarea autorității părintești în comun de către ambele părți, instanța reține că, prin intrarea în vigoare a noului Cod civil, regula exercitării autorității părintești este cea potrivit căreia aceasta revine ambilor părinți, ei având atât drepturi, cât și obligații în privința copiilor lor minori, însă de la această regulă este permisă excepția „motivelor întemeiate”. De remarcat este aspectul

că aprecierea motivelor întemeiate este lăsată de către legiuitor la latitudinea instanței de judecată, fără a exista stabilite criterii față de care această apreciere să poată fi făcută. Ancheta socială dispusă în cauză nu a făcut propuneri de exercitare a autorității părintești asupra minorului P.D., născut la data de 27.07.2003, însă a arătat că, în condițiile prezente la data vizitei la domiciliul reclamantei, consideră că este oportun ca minorul să locuiască alături de mamă, având toate condițiile necesare creșterii și dezvoltării acestuia.

Astfel, în considerarea dispozițiilor art. 396 alin. (1) și ale art. 397 NCC, instanța a dispus ca exercitarea autorității părintești în privința minorului P.D., născut la data de 27.07.2003, să se facă de către ambii părinți, scopul acestei norme juridice fiind acela de a „educa” părinții să învețe să colaboreze în luarea deciziilor privitoare la copiii lor, independent de sentimentele de animozitate care există între aceștia. O măsură de acordare a autorității părintești exclusive ar echivala cu o decădere cel puțin temporară a unuia dintre părinți din drepturile părintești, o asemenea „sanctiune” neputând fi aplicată părintelui decât în situații limitative. Însă, văzând concluziile anchetei psihosociale efectuate în cauză, dar și poziția procesuală a părților, în considerarea prevederilor art. 400 alin. (1) raportat la art. 496 NCC, instanța a stabilit domiciliul minorului la reclamantă.

Totodată, instanța reține că, potrivit art. 529 și urm. NCC, obligația de întreținere există între părinți și copii, iar descendentul, cât timp este minor, are drept la întreținere de la ambii părinți, oricare ar fi cauza nevoii în care se află. Obiectul acestei obligații de întreținere îl constituie mijloacele necesare pentru creșterea, educarea, învățătura și pregătirea profesională a minorului. Dacă întreținerea este datorată de un părinte pentru un copil, aceasta se stabilește până la o pătrime din venitul său din muncă, pentru doi copii, până la o treime, iar pentru trei sau mai mulți copii, până la jumătate din venituri. În cauză, instanța reține că prin procura judiciară autenticată de BNP O.C. sub nr. 346/25.07.2012, pârâtul a împuternicit pe numitul B.E.C. pentru a-l reprezenta în procesul pendinte și prin care a declarat pe proprie răspundere că este de acord să plătească o pensie de întreținere în cuantum de 150 euro lunar în favoarea minorului, sens în care pârâtul a fost obligat la acordarea acestei prestații lunare, începând cu data de 13.07.2012, data introducerii acțiunii, și până la majoratul minorului ori noi dispoziții.

Notă. Considerăm că obligația de întreținere nu poate fi stabilită în monedă euro, ci numai în monedă națională, echivalentul sumei în euro datorate de debitor la momentul plății.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Judecătorul sesizat cu o cerere având ca obiect exercitarea drepturilor părintești este obligat să țină cont cu prioritate de interesul superior al minorului (*C.E.D.O., lordache c. României*, 14 octombrie 2008, M. Of. nr. 797/2009).

21. Stabilirea locuinței copiilor. Interesul superior al acestora

Principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organisme private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești. Acesta este singurul criteriu după care instanța se va călăuzi pentru a decide cu privire la stabilirea locuinței copiilor.

Din cuprinsul referatului de anchetă socială, coroborat cu înscririle depuse la dosar, rezultă că reclamanta dispune de posibilități materiale și prezintă garanții morale, putând oferi copiilor săi condiții optime de îngrijire, creștere și educare, aceasta locuind într-un imobil corespunzător mobilat și întreținut. Copiii sunt corespunzător dezvoltați, fără probleme aparente de sănătate, sociabili, cu un aspect plăcut și îngrijit. Instanța a ascultat minorii în camera de consiliu, ei exprimându-și dorința de a locui cu mama lor, aceasta fiind părintele care se ocupă de creșterea și educarea lor.

*Jud. Sectorului 2 București,
sent. civ. nr. 16353 din 21 noiembrie 2012, nepublicată*

Prin cererea înregistrată la data de 17.07.2012, reclamanta T.Ș.E. a chemat în judecată pe pârâțul T.G. pentru ca să se stabilească domiciliul minorilor T.R.F., T.C.M., T.M.M. la adresă din str. H., nr. (...), sector 2, precum și obligarea pârâtului la plata pensiei de întreținere de la data introducerii acțiunii și până la majorat.

Analizând probele administrate în cauză, instanța reține că, potrivit mențiunilor din certificatele de naștere atașate la dosar, minorii sunt copii rezultați din căsătoria păților. Potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 272/2004, „principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organisme private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești”. Acesta este singurul criteriu după care instanța se va călăuzi pentru a decide cu privire la

stabilirea locuinței copiilor. În consecință, instanța va avea în vedere interesul superior al minorilor, reținând și poziția procesuală adoptată de pârât, care nu a formulat întâmpinare.

Instanța reține, din cuprinsul referatului de anchetă socială, coroborat cu înscrisurile depuse la dosar, că reclamanta dispune de posibilități materiale și prezintă garanții morale, putând oferi copiilor săi condiții optime de îngrijire, creștere și educare, aceasta locuind într-un imobil corespunzător mobilat și întreținut. Copiii sunt corespunzător dezvoltați, fără probleme aparente de sănătate, sociabili, cu un aspect plăcut și îngrijit. Instanța a ascultat minorii în camera de consiliu, aceștia exprimându-și dorința de a locui cu mama lor, aceasta fiind părintele care se ocupă de creșterea și educarea lor. În consecință, instanța a stabilit locuința minorilor la reclamantă.

Cât privește contribuția fiecărui părinte la cheltuielile de creștere și educare a minorilor, în ceea ce o privește pe reclamantă, având în vedere că la domiciliul acesteia urmează a se stabili locuința lor, contribuția sa privind cheltuielile de creștere, educare, învățătură și pregătire profesională se va realiza în natură, potrivit dispozițiilor art. 530 alin. (1) NCC, prin asigurarea celor necesare traiului. Privind situația pârâtului, în vederea stabilirii pensiei de întreținere în favoarea copilului minor, instanța constată, pe de o parte, că sunt întrunite condițiile prevăzute de dispozițiile art. 525 alin. (1) NCC privind creditorul întreținerii, în favoarea minorului care cere întreținere de la părinții săi operând o prezumție relativă conform căreia el se află în nevoie, aceasta nefiind răsturnată în situația din speță, minorii neputându-se întreține din munca lor, chiar dacă s-ar fi făcut dovada că ar avea bunuri. Pe de altă parte, relativ la debitorul întreținerii, instanța, ținând cont de dispozițiile art. 527 NCC, va avea în vedere posibilitățile materiale ale pârâtului. În ceea ce privește cuantumul întreținerii, instanța are în vedere prevederile art. 529 alin. (1) NCC, care fixează limita maximă până la care părintele a trei copii datorează întreținere acestora; ea fiind de $1/2$ din venitul său lunar net.

Relativ la durata pentru care se datorează pensia de întreținere, cât privește data de început, potrivit dispozițiilor art. 532 alin. (1) NCC, pensia de întreținere se datorează de la data înregistrării cererii de chemare în judecată. Instanța consideră că textul de lege menționat instituie o prezumție legală relativă privind nevoia creditorului întreținerii în perioada cuprinsă între data introducerii cererii și data pronunțării hotărârii judecătorești, care poate fi răsturnată prin proba contrară, în sensul că nu a existat starea de nevoie a creditorului anterior pronunțării.

Având în vedere că nu s-a probat că pârâtul ar realiza venituri (adeverința de venituri atașată la dosar, din care rezultă că pârâtul nu mai este angajat al firmei T.E.E. 94 începând cu data de 11.07.2012, așadar, anterior înregistrării cererii de chemare în judecată), instanța l-a obligat pe acesta să contribuie la creșterea, educarea, învățătura și pregătirea profesională ale minorilor cu suma în cuantum de câte 125 lei/lună, în favoarea fiecărui minor, de la data înregistrării cererii, respectiv 17.07.2012, și până la majoratul copiilor.

22. Modificarea măsurilor cu privire la locuința minorului

Împrejurarea că minorul a locuit o anumită perioadă, cu acordul ambilor părinți, la domiciliul tatălui, respectiv că mama minorului a parcurs o perioadă precară din punct de vedere financiar, fiind nevoită, prin urmare, să-l lase pe minor să locuiască cu tatăl său, nu sunt în măsură, în opinia instanței, să atragă schimbarea domiciliului minorului.

Jud. Beclean, sent. civ. nr. 761 din 7 iunie 2012, nepublicată

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamantul P.G. a chemat în judecată pe pârâta R.A.M., solicitând instanței reîncredințarea în favoarea sa a minorului P.G.A., născut la data de 11.05.2006, pârâta urmând a fi obligată la plata unei pensii de întreținere în favoarea acestuia.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța a reținut faptul că părțile s-au căsătorit la data de 08.05.2005, iar din relația de căsătorie a rezultat minorul P.G.A., născut la data de 11.05.2006. Prin sentința civilă nr. 1512/2011 a Judecătoriei Beclean, odată cu desfacerea căsătoriei părților, s-a dispus ca minorul să fie încredințat spre creștere și educare mamei, respectiv pârâtei din prezenta cauză.

Din probatoriul administrat în cauză, instanța a reținut că, după desfacerea căsătoriei, părțile au hotărât de comun acord ca, începând cu luna decembrie 2011, minorul să fie lăsat la domiciliul reclamantului pentru o perioadă de câteva luni (pe durata iernii), având în vedere că salariul modic (de cca. 700-800 lei lunar) pe care îl obținea pârâta nu-i permitea acesteia să plătească chiria (de 100 Euro pe lună), celelalte cheltuieli de întreținere, respectiv să reușească să acopere și cheltuielile legate de persoana minorului. Din cuprinsul aceleiași depoziții, instanța a mai reținut că pârâta este o mamă responsabilă, respectiv că, după desfacerea căsătoriei, minorul a locuit alături de pârâta o bună perioadă de timp în municipiul Bistrița, timp în care pârâta s-a îndeletnicit – pe lângă serviciul stabil deținut – și cu menajul (scopul urmărit fiind acela de suplimentare

a veniturilor). Aceeași martoră a arătat că pârâta a locuit o perioadă, pe timpul iernii, la domiciliul său, întrucât renunțase la serviciul pe care-l deținea în Bistrița și intenționa să plece cât de repede în Germania (unde se află frații ei) pentru a-l duce pe minor și a-l trata, având în vedere problemele oftalmologice ale acestuia. În acest context, pârâta a plecat la sfârșitul lunii martie 2012, împreună cu minorul în Germania, locație unde, în prezent, aceasta are un loc de muncă stabil și unde este ajutată în îngrijirea minorului de frații ei stabiliți în respectiva țară.

S-a mai reținut de către instanță că respectiva plecare s-a realizat de la domiciliul martorei, persoană care – din convorbirile telefonice avute și cu minorul – a aflat că, acolo în Germania, acesta frecventează grădinița, joacă fotbal, iar în timpul liber merge cu mama sa în parc. Martora anterior menționată a mai învederat că minorul manifesta o stare de teamă față de persoana tatălui său, atunci când mama lui îl „amenința” cu plecarea la domiciliul tatălui, respectiv că, în prezența sa, minorul a afirmat că, în perioada de câteva luni cât a locuit la tatăl său, acesta l-a lovit cu palma fie în zona capului, fie în zona dorsală. Tot în această perioadă (în cursul lunii ianuarie 2012), s-a întâmplat ca martora să asiste la o convorbire telefonică purtată de către cei doi foști soți, ocazie cu care reclamantul i-a solicitat expres pârâtei să-l ia pe minor de la domiciliul său, cu motivarea că „se săturase” de acesta.

Din declarațiile martorilor propuși de către reclamant, instanța a reținut că, în perioada de timp cât minorul a locuit la domiciliul reclamantului, acesta a fost vizitat de către pârâtă, respectiv că minorul a frecventat grădinița din localitate (toate celelalte aspecte relevate de către ultimul martor fiindu-i aduse la cunoștință de către reclamantul însuși și, prin urmare, neluate în considerare de către instanță).

Raportat la probatoriul administrat, instanța urmează să constate că, în cauză, temeiurile avute în vedere la momentul încredințării minorului către mama pârâtă nu s-au schimbat. Astfel, așa cum reiese din declarațiile martorilor audiați, reclamanta a fost și este în continuare interesată de soarta minorului, respectiv în a-i asigura acestuia condiții corespunzătoare creșterii și educării, apreciindu-se că însăși hotărârea luată de reclamantă de a pleca în străinătate a fost făcută cu intenția de a-i oferi acestuia un trai mai bun. În opinia instanței, pârâta este o mamă responsabilă, conștientă de atribuțiile, deloc ușoare, ce-i revin în virtutea acestei calități, atribuții pe care le exercită într-un mod corespunzător și benefic persoanei ce i-a fost încredințată. Împrejurarea că minorul a locuit o anumită perioadă – cu acordul ambilor părinți – la domiciliul reclamantului, respectiv că pârâta a parcurs o perioadă precară din punct

de vedere financiar – fiind nevoită, prin urmare, să-l lase pe minor să locuiască cu tatăl său – nu este în măsură, în opinia instanței, să atragă admiterea acțiunii, respectiv schimbarea domiciliului minorului. Este, prin urmare, în interesul superior al minorului ca acesta să locuiască alături de mama lui, cu atât mai mult cu cât – față de tatăl său – acesta manifestă o stare de teamă raportat, cu siguranță, și la violențele de natură fizică exercitate (chiar dacă sporadic) de către reclamant asupra acestuia.

23. Stabilirea locuinței minorului. Modificarea împrejurărilor

Hotărârile în materia drepturilor și îndatoririlor părinților față de copiii lor minori se bucură de autoritate de lucru judecat provizorie, acestea producându-și efectele atât timp cât împrejurările avute în vedere cu ocazia pronunțării lor rămân neschimbate.

În speță sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru modificarea măsurilor dispuse cu privire la minoră. Astfel, mama minorei a plecat în urmă cu aproximativ 3 ani în Italia, lăsând-o pe minoră în grija bunicilor materni, care sunt, în prezent, bolnavi și nu pot să se mai ocupe în mod corespunzător de creșterea și educația ei.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 5306 din 11 mai 2012, nepublicată

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamantul G.N.M. a chemat în judecată pe pârâta G.G.C., solicitând instanței să dispună ca autoritatea părintească cu privire la minora G.D.M., născută la data de 24.09.2001, să se exercite exclusiv de către tată; să stabilească locuința minorei la tată, cu obligarea pârâtei la plata în favoarea minorei a unei pensii lunare de întreținere stabilite în funcție de venitul minim pe economie.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, prin sentința civilă nr. 1176/2004, pronunțată la data de 22.03.2004 de Judecătoria Bistrița, a fost desfăcută căsătoria încheiată între părți, iar minora G.D.M., născută la data de 24.09.2001, rezultată din căsătorie, a fost încredințată spre creștere și educare mamei.

Prin art. 230 lit. m) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, a fost abrogată, începând cu data de 1.10.2011, Legea nr. 4/1953 privind Codul familiei. Conform art. 46 din Legea nr. 7/2011, „dispozițiile hotărârilor judecătorești privitoare la relațiile personale și patrimoniale dintre copii și părinții lor divorțați înainte de intrarea în vigoare a Codului civil pot fi modificate potrivit dispozițiilor art. 403 NCC”. Art. 403 NCC prevede că, „în cazul schimbării împrejurărilor, instanța de tutelă poate modifica măsurile cu

privire la drepturile și îndatoririle părinților divorțați față de copiii lor minori, la cererea oricăruia dintre părinți sau a unui alt membru de familie, a copilului, a instituției de ocrotire, a instituției publice specializate pentru protecția copilului sau a procurorului”. Rezultă că hotărârile în materia drepturilor și îndatoririlor părinților față de copiii lor minori se bucură de autoritate de lucru judecat provizorie, acestea producându-și efectele atât timp cât împrejurările avute în vedere cu ocazia pronunțării lor rămân neschimbate.

Din materialul probator administrat în cauză a rezultat că, de la data pronunțării hotărârii sus amintite, situația s-a schimbat, fiind îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru modificarea măsurilor dispuse cu privire la minoră. Astfel, mama minorei a plecat în urmă cu aproximativ 3 ani în Italia, lăsând-o pe minoră în grija bunicilor materni, care sunt, în prezent, bolnavi și nu pot să se ocupe în mod corespunzător de creșterea și educația ei.

Din dispozițiile art. 397 și art. 398 alin. (1) NCC rezultă că noul Cod civil instituie, în privința exercitării autorității părintești după divorț, regula ca aceasta să se exercite în comun de ambii părinți și numai în mod excepțional, atunci când există motive temeinice, analizate prin prisma interesului superior al minorului, instanța va hotărî ca autoritatea părintească să se exercite de unul dintre părinți. În cauză nu a rezultat existența unor motive temeinice pentru ca autoritatea părintească să fie exercitată de către unul dintre părinți, în același sens fiind și concluziile autorității tutelare. Din dispozițiile art. 483 NCC rezultă că autoritatea părintească nu este doar un drept al părintelui, ci și un drept al copilului, drept având ca obligații corelative îndatoririle părintești, astfel încât instanța apreciază că exercitarea autorității părintească doar de unul dintre părinți nu este în concordanță cu interesul superior al minorului, acesta fiind lipsit de ocrotirea părintească a unui părinte, fără a exista motive temeinice.

Pentru aceste considerente, instanța a respins cererea reclamantului de exercitare în mod exclusiv de către el a autorității părintești și a dispus ca autoritatea părintească față de minoră să se exercite în comun de ambii părinți. În ceea ce privește locuința minorei, instanța, având în vedere interesul superior al minorului, concluziile autorității tutelare, opțiunea exprimată de minoră și situația de fapt rezultată din probe, în temeiul art. 400 NCC, a stabilit locuința minorei la domiciliul tatălui din Bistrița.

Conform art. 499 alin. (1) NCC, „tatăl și mama sunt obligați, în solidar, să dea întreținere copilului lor minor, asigurându-i cele necesare

traului, precum și educația, învățătura și pregătirea sa profesională”. Conform art. 527 NCC, „(1) Poate fi obligat la întreținere numai cel care are mijloacele pentru a o plăti sau are posibilitatea de a dobândi aceste mijloace. (2) La stabilirea mijloacelor celui care datorează întreținerea se ține seama de veniturile și bunurile acestuia, precum și de posibilitățile de realizare a acestora; de asemenea, vor fi avute în vedere celelalte obligații ale sale”. Astfel, având în vedere faptul că locuința minorei a fost stabilită la tată, prezumându-se că acesta prestează în natură întreținerea ei, mama va fi obligată la plata unei pensii de întreținere în favoarea minorei, în funcție de mijloacele de care dispune.

În ceea ce privește mijloacele păratei, din probele administrate în cauză nu rezultă care sunt veniturile cu caracter permanent realizate de aceasta, astfel încât pensia de întreținere se va stabili prin raportare la salariul minim pe economie, stabilit la valoarea de 700 lei lunar, pentru anul 2012, prin H.G. nr. 1125/2011, venit care se prezumă că îl realizează orice persoană aptă de muncă, astfel încât are posibilitatea de a dobândi venituri. Obligația de plată a întreținerii se datorează de la data introducerii cererii de chemare în judecată, respectiv 06.12.2011, dată de la care se prezumă ivirea stării de nevoie a minorei, conform dispozițiilor art. 532 NCC.

24. Program de vizită minor. Acord între soți. Verificarea interesului superior al copilului

Programul de vizită a minorului va fi stabilit avându-se în vedere acordul părinților intervenit în apel, care coincide interesului superior al copilului, ținându-se seama de vârsta fragedă a copilului și de nevoia acestuia de a crește și de a se dezvolta într-un mediu familial stabil, de faptul că legătura părintelui cu copilul trebuie să se realizeze în condiții normale, care să nu-l influențeze negativ și să nu-i pună în primejdie creșterea și dezvoltarea.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ.,
dec. nr. 95/A din 26 septembrie 2012, nepublicată*

Prin sentința civilă nr. 5687/2012, pronunțată de Judecătoria Bistrița la data de 23.05.2012, s-a admis în parte cererea de chemare în judecată formulată de reclamanta M.L.M. în contradictoriu cu pârâtul M.I.A.; s-a admis în parte cererea reconvențională formulată de pârât în contradictoriu cu reclamanta și, în consecință, s-a dispus desfacerea căsătoriei încheiate între părți la data de 27.10.2007 și înregistrate sub nr. 721/27.10.2007 la Consiliul local al municipiului B., din vina ambe-

lor părți; s-a dispus ca reclamanta să revină la numele avut anterior căsătoriei, acela de R., ca autoritatea părintească privitoare la minorul născut la data de 15.06.2011 să fie exercitată de ambii părinți. A fost respinsă cererea reclamantei de a se dispune exercitarea autorității părintești cu privire la minor exclusiv de reclamantă. S-a stabilit domiciliul minorului la reclamantă și a fost obligat pârâtul la plata în favoarea minorului a unei pensii de întreținere în cuantum de 269,75 lei lunar, începând cu data introducerii acțiunii, 13.09.2011, până la majoratul minorului. Totodată, s-a stabilit în favoarea pârâtului următorul program de vizitare a minorului: în zilele de luni și vineri, de la ora 16:00 la ora 20:00, și sâmbăta, o dată la două săptămâni, de la ora 9:00 la ora 20:00, cu posibilitatea luării minorului de la domiciliul reclamantei de către pârât la începutul programului și obligația pârâtului de a readuce minorul la domiciliul reclamantei la sfârșitul programului.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel reclamanta numai în ceea ce privește programul de vizită stabilit. Apelul declarat este fondat.

În considerarea interesului superior al copilului, născut la data de 15.06.2011, în apel părinții minorului au ajuns la un acord în privința programului de vizită, în sensul ca tatăl să-și viziteze minorul o dată pe săptămână, timp de două ore, fără posibilitatea de a lua minorul de la domiciliul mamei. Verificând acest acord dintre părinți, tribunalul apreciază că acesta corespunde interesului superior al copilului. Astfel, se asigură tatălui posibilitatea de a se bucura de compania fiului său în fiecare săptămână.

Potrivit art. 15 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 272/2004, relațiile personale se pot realiza și prin vizitarea copilului la domiciliul acestuia. Într-adevăr, având în vedere vârsta copilului, a cărui imunitate este în formare, regimul special de mâncare, programul de somn, luarea minorului de la domiciliul mamei o dată la două săptămâni, între orele 9:00-20:00, schimbându-i astfel mediul în care s-a obișnuit, l-ar expune riscului de îmbolnăvire și i-ar perturba programul stabilit. De asemenea, tot din cauza vârstei foarte fragede, vizitarea minorului de două ori pe săptămână, la domiciliul său, timp de 4 ore este de natură să tulbure, la acest moment, programul copilului, cu tot ce implică acesta.

Având în vedere acordul părinților intervenit în apel, care coincide interesului superior al copilului, ținând seama de vârsta fragedă a copilului și de nevoia acestuia de a crește și de a se dezvolta într-un mediu familial stabil, de faptul că legătura părintelui cu copilul trebuie să se realizeze în condiții normale, care să nu-l influențeze negativ și să nu-i pună în primejdie creșterea și dezvoltarea, tribunalul, în baza art. 263, art. 401

NCC, art. 5 alin. (2) și art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 272/2004, a stabilit în favoarea pârâtului dreptul de vizită a minorului C.A. în fiecare zi de joi, între orele 17:00-19:00, la domiciliul mamei, fără posibilitatea de a lua minorul de la domiciliul acesteia.

În stabilirea zilei s-a avut în vedere că pârâtul-intimat s-a declarat de acord cu apelul formulat, ceea ce înseamnă că a acceptat ca zi de vizită ziua de joi, indicată de apelantă în cererea sa de apel, nerelevând prin întâmpinarea depusă la dosar vreun impediment în privința acestei zile. În fixarea orei s-a urmărit a se da posibilitatea efectivă pârâtului-intimat de a beneficia integral de cele două ore de vizită, în condițiile în care apelanta a relevat că programul de lucru al pârâtului-intimat se termină la orele 16:00, dar, în același timp, s-a urmărit a nu se afecta programul obișnuit al copilului.

Desigur, pârâtul-intimat va putea solicita însă modificarea acestui program în viitor, având în vedere că, în această materie, hotărârea are autoritate de lucru judecat relativă, întrucât soluția se raportează la împrejurările de fapt existente la data pronunțării ei.

25. Program de vizită minor. Necesitatea menținerii legăturii cu părintele căruia nu i s-a încredințat copilul

Drepturile părintelui de a avea legături personale cu minorul care nu i-a fost încredințat, precum și de a veghea la creșterea, educarea, învățătura și pregătirea lui profesională și care nu a fost decăzut din drepturile părintești ar fi grav încălcate, putând produce majore repercusiuni pentru părțile implicate și care nu depun toate eforturile pentru asigurarea exercitării acestora.

La stabilirea programului de vizitare instanța a avut în vedere neînțelegerile dintre părți cu privire la modalitatea de stabilire a legăturilor firești mamă-minor, precum și la activitățile extrașcolare pe care minorul le frecventează, considerând că este obligația ambilor părinți să se asigure de menținerea stabilității în viața minorului.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 3239 din 19 martie 2012, nepublicată

Prin acțiunea civilă înregistrată la data de 19.12.2011, reclamanta M.A. l-a chemat în judecată pe pârâtul Ș.I., solicitând instanței să stabilească un program de vizitare a minorului Ș.I.M., născut la data de 21.05.2001, cu posibilitatea luării acestuia la domiciliul reclamantei în a doua și a patra săptămână din fiecare lună, începând cu ziua de vineri, ora 12:00, și până duminică, ora 20:00.

Analizând actele și lucrările dosarului prin prisma probelor administrate și a temeiurilor juridice invocate, instanța reține că, prin sentința civilă nr. 565/2005, pronunțată de Judecătoria Năsăud, s-a desfăcut căsătoria încheiată între părți la data 04.11.2000, minorii Ș.I.M., născut la data de 21.05.2001, și Ș.M., născut la data de 10.11.2002, fiind încredințați spre creștere și educare mamei, avându-se în vedere vârsta fragedă a acestora, constanta preocupare manifestată de părâtă în îngrijirea și educarea celor doi minori, condițiile materiale și morale oferite de aceasta. Prin sentința civilă nr. 8317/2011, minorul Ș.I.M. a fost reîncredințat tatălui, cu acordul mamei în acest sens.

Primele texte legale reținute de către instanță și consacrate în mod imperativ de către legiuitorul român sunt cuprinse în Legea nr. 272/2004, instanța reținând relevante în cauză dispozițiile art. 2 alin. (2) și (3) din Legea nr. 272/2004, care prevăd că „principiul interesului superior al copilului este impus inclusiv în legătură cu drepturile și obligațiile ce revin părinților copilului, altor reprezentanți legali ai săi, precum și oricăror persoane cărora acesta le-a fost plasat în mod legal. Principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organisme private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești”. Aceeași lege, în art. 6, prevede că „respectarea și garantarea drepturilor copilului se realizează conform următoarelor principii: a) respectarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului; b) egalitatea șanselor și nediscriminarea”. Totodată, având în vedere obiectul și complexitatea cauzei pendinte, relevante sunt și dispozițiile instituite de către legiuitor prin art. 14, care prevede: „(1) Copilul are dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu părinții, rudele, precum și cu alte persoane față de care copilul a dezvoltat legături de atașament”. Potrivit art. 43 C. fam., părintele divorțat, căruia nu i s-a încredințat copilul, păstrează dreptul de a avea legături personale cu acesta, precum și de a veghea la creșterea, educarea, învățătura și pregătirea lui profesională.

Nu trebuie omis din vedere de către ambele părți litigante că legăturile dintre mama biologică și minor se impun a fi încurajate și perpetuate. Altfel, drepturile părintelui căruia minora nu i-a fost încredințată și care nu a fost decăzut din drepturile părintești ar fi grav încălcate, putând produce majore repercusiuni pentru părțile implicate și care nu depun toate eforturile pentru asigurarea exercitării acestora. Restrângerea unui atare drept, garantat atât de prevederile legislației interne, cât și de art. 8 din Convenția europeană a drepturilor omului, poate avea loc exclusiv atunci când există motive de protecție a minorului, motive care, în speță,

nu pot fi invocate. Mama naturală, în speță reclamanta, nu poate fi „sancționată” nici de către instanță și nici chiar de părțile implicate în litigiu prin îngrădirea dreptului său de a beneficia de timp cu propriul său copil și de a încerca să consolideze relația cu minora.

Așa fiind, în considerarea textelor legale anterior enunțate, instanța a admis în parte cererea formulată de reclamantă referitor la stabilirea unui program de vizitare a minorului și a încuviințat ca reclamanta să aibă legături personale cu minorul Ș.I.M., după cum urmează: în a doua și a patra săptămână din lună, cu luarea minorului la domiciliul său, începând de vinerea, orele 13:00, și până duminica, orele 16:00, timp în care se va îngriji ca minorul să frecventeze activitățile extrașcolare în care acesta este implicat. La stabilirea acestui program de vizitare instanța a avut în vedere neînțelegerile dintre părți cu privire la modalitatea de stabilire a legăturilor firești mamă-minor, precum și la activitățile extrașcolare pe care minorul le frecventează, considerând că este obligația ambilor părinți să se asigure de menținerea stabilității în viața minorului.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Refuzul după divorț al drepturilor parentale ale mamei, având în vedere apartenența sa la martorii lui Iehova, constituie o violare a art. 8 combinat cu art. 14 din Convenție. În cauză, au fost refuzate aceste drepturi mamei în scopul de a proteja interesele copiilor, deoarece „frecventarea de către ei a acestei grupări religioase riscă foarte mult să ducă la marginalizarea lor socială; printre altele, viața le poate fi compromisă printr-un refuz al mamei de a-i lăsa să beneficieze de transfuzia de sânge” (*C.E.D.O., Hoffmann c. Austriei, 23 iunie 1993, www.echr.coe.int*).

2. Curtea Europeană a statuat că legăturile personale dintre părinte și copilul său reprezintă un element fundamental al vieții de familie, chiar dacă relația dintre părinți s-a rupt, iar măsurile interne care ar împiedica o asemenea relație constituie o ingerință în dreptul la viață familială, protejat de art. 8 din Convenție. Totodată, Curtea a apreciat că obligațiile pozitive impuse de art. 8 din Convenție statelor contractante, în materie de reunire a unui părinte cu minorii, trebuie interpretate și în lumina Convenției de la Haga din 25.10.1980 privind aspectele civile ale răpirii internaționale de copii. În materia executării hotărârilor judecătorești de încredințare a copiilor, Curtea a precizat că nu este absolută obligația ce revine autorităților de a lua anumite măsuri în vederea reunirii copilului cu părintele căruia i-a fost încredințat, în ipoteza în care el se găsește la celălalt părinte, întrucât, este posibil, ca o asemenea reunire să necesite pregătirea ei cu deosebită grijă, antrenând mai multe instituții, precum și prezența efectivă a părintelui la toate actele de executare (*C.E.D.O., Fușcă c. României, 13 iulie 2010, www.echr.coe.int*).

3. Curtea Europeană a apreciat că relația dintre părinte și copii intră în sfera vieții de familie, în sensul art. 8 din Convenția europeană, subliniind că posibilitatea părintelui și a copilului de a se bucura reciproc de compania celuilalt reprezintă un element fundamental al vieții de familie, iar măsurile naționale care stânjenesc această posibilitate reprezintă o ingerință în exercitarea acestui drept. Deși obiectul esențial al art. 8 este protejarea individului împotriva acțiunii arbitrare a autorităților publice, există în plus și obligații pozitive inerente „respectării” efective a vieții de familie. Totuși, granițele dintre obligațiile pozitive și cele negative ale statului, în temeiul acestui articol, nu pot fi definite cu precizie. Cu toate acestea, principiile aplicabile sunt similare. În ambele cazuri trebuie avută în vedere obligația de a menține echilibrul corect dintre interesele contrare ale persoanei și ale comunității în ansamblu, în ambele situații statul beneficiind de o anumită marjă de apreciere. Obligațiile pozitive impuse statelor de art. 8 includ luarea măsurilor în vederea asigurării reunirii părintelui cu copilul său. Aceste obligații pozitive trebuie interpretate în lumina Convenției de la Haga, care conține în art. 7 o listă neexhaustivă de măsuri ce trebuie luate de state pentru a asigura înapoierea promptă a copilului, inclusiv inițierea procedurilor judiciare.

Dreptul privind încredințarea, exercitat împreună de părinții care nu au divorțat, este recunoscut de art. 3 lit. b) din Convenția de la Haga. Această interpretare este susținută de Raportul Explicativ la Convenția de la Haga. Nicio prevedere din Convenție nu exclude cuplurile căsătorite. Mai mult, Convenția de la Haga a fost interpretată de instanțele naționale ale altor state europene ca fiind aplicabilă anterior inițierii procedurii de divorț și încredințare a copilului. Autoritățile sunt obligate să se conformeze tuturor obligațiilor impuse de art. 7 din Convenția de la Haga. Ele trebuie să ia sau să determine luarea tuturor măsurilor provizorii, inclusiv a celor extrajudiciare, care pot ajuta la „prevenirea de noi pericole pentru copil sau de pagube pentru părțile interesate”. Interpretarea dată de instanțele naționale garanțiilor din Convenția de la Haga a condus la încălcarea art. 8 din Convenție, în condițiile în care acestea au considerat că, potrivit dreptului național, reclamantul nu avea dreptul de a-i fi înapoiat copilul. Totuși, reiese că acesta fusese deplasat de la reședința sa obișnuită cu încălcarea formalităților impuse de dreptul național. În plus, reclamantul nu a avut câștig de cauză în încercarea sa de a obține restabilirea situației anterioare, în ciuda faptului că exercitase, alături de soția sa, drepturile părintești asupra copilului.

Art. 11 din Convenția de la Haga impune un termen de 6 săptămâni pentru luarea unei decizii, nerespectarea acestui termen dând naștere obligației organului de decizie de a motiva întârzierea. Este posibil ca, la 8 luni după deplasarea fiicei reclamantului din Ungaria, decizia instanțelor, potrivit căreia copilul s-a adaptat la noul mediu și este în interesul său superior să rămână cu mama sa în România, să fie justificată, cu toate că la acel moment nu exista o hotărâre definitivă care să îi stabi-

lească reședința acolo. Totuși, deși o schimbare în situația de fapt poate justifica, în cazuri excepționale, o astfel de decizie, schimbarea trebuie să nu fie determinată de acțiunile sau de inacțiunile statului. Dacă schimbarea împrejurărilor în care s-a aflat copilul a fost influențată în mod considerabil de reacția lentă a autorităților, care nu au făcut eforturi adecvate și eficiente pentru a-l susține pe reclamant în încercarea sa de a obține înapoierea copilului în vederea exercitării drepturilor părintești, a existat o încălcare a art. 8 din Convenție (*C.E.D.O., Monory c. României și Ungariei, 5 aprilie 2005, M. Of. nr. 1055/2005*).

4. Dreptul părintelui și al copilului de a se bucura unul de compania celuilalt constituie un element fundamental al vieții de familie, iar măsurile naționale care împiedică acest drept constituie un amestec în dreptul garantat de art. 8 din Convenția europeană a drepturilor omului. Prin omisiunea de a informa instanțele de divorț despre existența procesului bazat pe Convenția de la Haga, autoritățile, și mai ales Ministerul, au lipsit Convenția de la Haga de însuși scopul acesteia, adică acela de a preveni luarea unei decizii pe fond asupra dreptului legat de încredințare în statul unde este reținut copilul. În chestiunile legate de reunirea copiilor cu părinții lor, oportunitatea unei măsuri trebuie judecată prin rapiditatea cu care este pusă în practică, asemenea cazuri necesitând o soluționare urgentă, deoarece trecerea timpului poate avea consecințe iremediabile asupra relațiilor dintre copii și părintele care nu locuiește cu aceștia. În vreme ce art. 6 acordă o garanție procedurală, și anume „dreptul la o instanță” care să stabilească „drepturile și obligațiile civile”, art. 8 slujește scopul mai amplu al asigurării respectului cuvenit, printre altele, pentru viața de familie (*C.E.D.O., Iosub Caras c. României, 27 iulie 2006, www.echr.coe.int și în extras în A.F. Mateescu, I.C. Gheorghe-Bădescu, Protecția copilului și adopția. Practică judiciară, Ed. Hamangiu, București, 2008, p. 299-300*).

5. Dacă art. 8 din Convenția europeană încearcă, în principal, să apere individul împotriva ingerințelor arbitrare din partea autorităților publice, el implică, de asemenea, și unele obligații pozitive inerente „respectării” efective a vieții de familie. Și într-un caz, și în celălalt trebuie avut în vedere raportul de proporționalitate care trebuie să existe între interesul persoanei și cel al societății, în ansamblul ei; de asemenea, în ambele ipoteze statul se bucură de o anume marjă de apreciere. Fiind vorba de obligația statului de a dispune măsuri pozitive, art. 8 implică dreptul părintelui de a beneficia de măsuri adecvate din partea statului pentru a fi alături de copilul său, precum și obligația autorităților naționale de a dispune aceste măsuri. Cu toate acestea, obligația autorităților naționale de a lua măsuri în acest scop nu este absolută, deoarece este posibil ca reluarea conviețuirii cu minorii care au locuit un timp cu celălalt părinte să nu se realizeze atât de ușor, să nu se poată face imediat și să necesite unele măsuri pregătitoare. Natura și anvergura acestora depind

de circumstanțele fiecărei cauze, dar înțelegerea și cooperarea din partea tuturor persoanelor vizate constituie întotdeauna un factor important.

Dacă autoritățile naționale trebuie să se străduiască să faciliteze o astfel de colaborare în acest domeniu, obligația lor de a recurge la coerciție nu poate fi decât limitată: acestea trebuie să țină seama de interesele și de drepturile și libertățile acelor persoane și, în special, de interesele superioare ale copilului și de drepturile sale, stipulate în art. 8 din Convenție. În ipoteza în care contactele cu părinții riscă să amenințe aceste interese sau să încalce drepturile respective, autoritățile naționale trebuie să vegheze la stabilirea unui raport de proporționalitate între ele. Obligațiile pozitive impuse de art. 8 din Convenție statelor contractante în materie de reunire a unui părinte cu minorii trebuie interpretate în lumina Convenției de la Haga din 25.10.1980 privind aspectele civile ale răpirii internaționale de copii (Convenția de la Haga). Deși art. 8 nu face referire la o anumită procedură, este necesar totuși „ca procesul de decizie privind luarea măsurilor să fie echitabil și să respecte corespunzător drepturile ocrotite de art. 8”. „Rezultă (...) că trebuie stabilit, în funcție de circumstanțele fiecărei cauze și, în special, de gravitatea măsurilor ce urmează a fi luate, dacă părinții au putut să aibă în procesul de decizie, considerat ca un întreg, un rol atât de important pentru a li se acorda protecția cerută de interesele lor. În caz contrar, a existat o încălcare a dreptului la respectarea vieții de familie, iar încălcarea rezultată nu poate fi considerată «necesară» în sensul art. 8”.

Procedurile legate de exercitarea autorității părintești, inclusiv executarea hotărârilor pronunțate, necesită urgență, deoarece trecerea timpului poate avea consecințe ireparabile asupra relațiilor dintre copii și părintele care nu locuiește cu ei, fapt cu atât mai adevărat în situația în care procedura inițiată s-a finalizat printr-o ordonanță președințială. Or, esența unei asemenea acțiuni este de a apăra individul împotriva oricărui prejudiciu ce ar putea rezulta din simpla curgere a timpului. Convenția de la Haga stipulează, în art. 11, că autoritățile judecătorești sau administrative sesizate trebuie să procedeze de urgență în vederea reîncredințării minorului, orice lipsă de acțiune care durează mai mult de 6 săptămâni îndreptățind statul solicitant să ceară explicații cu privire la motivele întârzierii (*C.E.D.O., Ignaccolo-Zenide c. României, 11 ianuarie 2000, M. Of. nr. 6/2001*).

6. Interzicerea drepturilor părintești primului reclamant constituie o ingerință în dreptul său la respectarea vieții sale familiale. În cauzele de acest fel, examinarea elementelor care servesc cel mai bine intereselor copilului este întotdeauna de o importanță fundamentală, interesul copilului trebuie considerat ca fiind primordial și doar un comportament deosebit de nedemn poate determina ca o persoană să fie privată de drepturile sale părintești în interesul superior al copilului. Curtea a constatat că infracțiunea care a determinat condamnarea reclamantului era absolut independentă de aspectele legate de autoritatea părintească și că nicio-

dată nu i s-a reproșat reclamantului absența îngrijirii copiilor sau rele tratamente aplicate lor. Curtea a observat că, în dreptul român, interzicerea exercitării drepturilor părintești se aplică în mod automat și absolut, cu titlu de pedeapsă accesorie, oricărei persoane care execută o pedeapsă cu închisoarea, în absența oricărui control exercitat de către instanțele judecătorești și fără a lua în considerare tipul infracțiunii sau interesul minorilor. Ca atare, ea constituie mai mult o sancțiune morală, având drept scop pedepsirea condamnatului, și nu o măsură de protecție a copilului. În aceste circumstanțe, Curtea a considerat că nu s-a demonstrat că retragerea absolută și prin efectul legii a drepturilor părintești ale primului reclamant corespundea unei necesități primordiale privind interesele copilului și că, în consecință, urmarea un scop legitim, și anume protecția sănătății, moralei sau educației minorilor (*C.E.D.O., Sabou și Pîrcălab c. României, 28 septembrie 2004, M. Of. nr. 484/2005*).

7. Pentru un părinte și copilul său faptul de a fi împreună reprezintă un element fundamental al vieții de familie, iar măsurile interne care împiedică acest lucru constituie o ingerință în dreptul protejat de art. 8 al Convenției. Curtea a arătat că este conștientă de problemele cu care se confruntă autoritățile în situațiile în care trebuie luate urgent măsuri de protecție. Dacă nu se ia nicio măsură, există riscul real al vătămării copilului și autoritățile vor răspunde pentru că nu au intervenit. În același timp, dacă sunt luate măsuri de protecție, autoritățile pot fi blamate pentru o ingerință inacceptabilă în dreptul la respectarea vieții de familie. Totuși, atunci când se analizează posibilitatea luării unei măsuri atât de drastice pentru mamă, ce o privează de copilul nou-născut imediat după naștere, revine autorităților naționale competente sarcina de a examina dacă nu ar fi posibilă o ingerință mai mică în viața de familie, într-un moment atât de critic din viața părinților și a copilului. Curtea a considerat că trebuie să exercite un control mai riguros asupra restricțiilor suplimentare impuse de autorități după separarea copilului, prin luarea față de acesta a măsurii plasamentului, cum ar fi cele vizând exercitarea drepturilor părintești sau dreptul la vizită al părinților sau orice alte garanții legale destinate să asigure o protecție efectivă a drepturilor părinților și copiilor cu privire la respectarea vieții lor de familie. Asemenea limitări suplimentare implică riscul de a rupe definitiv relațiile familiale dintre părinți și un copil mic și de aceea Curtea acordă autorităților o marjă de apreciere mai mică (*C.E.D.O., Haase c. Germaniei, 8 aprilie 2004, www.echr.coe.int, în rezumat în A.F. Mateescu, I.C. Gheorghe-Bădescu, op. cit., p. 294-295*).

26. Program de vizită minor. Interesul superior al copilului

La un an și 3 luni, copilul are nevoie să fie mereu în compania mamei, să o simtă alături de el, mai ales la ora de culcare. Prin

urmare, instanța apreciază că, la acest moment, o soluție de realizare a legăturilor personale cu minorul prin găzduirea acestuia de către reclamânți pe perioadă determinată, la locuința reclamânților sau în alt apartament, prevăzută de art. 15 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 272/2004, respectiv de art. 496 alin. (5) NCC coroborat cu art. 497 NCC, luând minorul de lângă mama sa, cu care este obișnuit să adoarmă, să o simtă în permanență lângă el, să îi audă vocea, ar fi în detrimentul copilului, fiind de natură a-i crea un sentiment de insecuritate, de teamă, care ar putea avea efecte negative asupra dezvoltării sale viitoare.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ.,
dec. nr. 22/A din 6 februarie 2013, nepublicată*

Prin sentința civilă nr. 1158/2012, pronunțată de Judecătoria Beclean la data de 20.09.2012, s-a admis în parte acțiunea civilă formulată de reclamânții L.M., L.E., L.M., L.R. în contradictoriu cu pârâta L.E.A. și, în consecință, s-a încuviințat ca reclamânții să aibă legături personale cu minorul L.M., născut la data de 19.10.2011, în fiecare săptămână, începând cu ziua de joi, orele 10:00 și până vineri, orele 17:00, la domiciliul reclamânților.

Împotriva acestei sentințe au declarat apel reclamânții și pârâta. Analizând apelurile declarate, prin prisma motivelor de apel formulate, tribunalul reține că ambele apeluri sunt fondate, pentru motivele care urmează a se releva.

Instanța de fond a fost sesizată cu o acțiune în stabilirea unui program de vizită a minorului L.M., născut la data de 19.10.2011, în favoarea tatălui, a mătușii paterne (sora tatălui) și a bunicilor paterni, acțiune promovată în timp ce procesul de divorț dintre părinții copilului se afla pe rolul Judecătoriei Beclean. Acțiunea a fost promovată la data de 14.05.2012, când în vigoare erau dispozițiile noului Cod civil, care, în art. 496 alin. (5), reglementează dreptul părintelui la care copilul nu locuiește în mod statornic de a avea legături personale cu minorul, la locuința acestuia, posibilitatea limitării unui asemenea drept de către instanță subzistând doar în ipoteza în care o astfel de limitare este în interesul superior al copilului. De asemenea, conform art. 494 NCC, părinții pot, numai pe baza unor motive temeinice, să împiedice corespondența și legăturile personale ale copilului în vârstă de până la 14 ani. Neînțelegerile se soluționează de instanța de tutelă.

Totodată, în cauză sunt incidente și prevederile art. 14 și art. 15 din Legea nr. 272/2004, conform cărora copilul are dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu părinții, rudele, precum și cu alte

persoane față de care copilul a dezvoltat legături de atașament; are dreptul de a-și cunoaște rudele și de a întreține relații personale cu acestea, precum și cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie, în măsura în care acest lucru nu contravine interesului său superior; părinții sau un alt reprezentant legal al copilului nu pot împiedica relațiile personale ale acestuia cu bunicii, frații și surorile ori cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie, decât în cazurile în care instanța decide în acest sens, apreciind că există motive temeinice de natură a primejdui dezvoltarea fizică, psihică, intelectuală sau morală a copilului. În sensul art. 15 al legii, relațiile personale se pot realiza prin: a) întâlniri ale copilului cu părintele ori cu o altă persoană care are, potrivit prezentei legi, dreptul la relații personale cu copilul; b) vizitarea copilului la domiciliul acestuia; c) găzduirea copilului pe perioadă determinată de către părintele sau de către altă persoană la care copilul nu locuiește în mod obișnuit; d) corespondență ori altă formă de comunicare cu copilul; e) transmiterea de informații copilului cu privire la părintele ori la alte persoane care au, potrivit prezentei legi, dreptul de a menține relații personale cu copilul; f) transmiterea de informații referitoare la copil, inclusiv fotografii recente, evaluări medicale sau școlare, către părintele sau către alte persoane care au dreptul de a menține relații personale cu copilul.

Prin derogare de la regula conform căreia orice drept dă expresie unui interes legitim, dreptul părintelui, al bunicii, al altor rude de a avea legături cu minorul este recunoscut în considerarea interesului exclusiv al copilului. Noțiunea de „interes al copilului” are un caracter complex, interesul fiind legat de vârsta acestuia, de ocupația și comportamentul părinților, de atașamentul copiilor față de părinți, de interesul pe care aceștia l-au manifestat față de minor, de legăturile afective stabilite între părinți și copii, de posibilitățile materiale ale părinților.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că posibilitatea părintelui și a copilului de a se bucura reciproc de compania celuilalt reprezintă un element fundamental al vieții de familie, chiar dacă relația dintre părinți s-a rupt, iar măsurile naționale care stânjenesc această posibilitate reprezintă o ingerință în dreptul protejat de art. 8 din Convenția europeană. Procedurile legate de exercitarea autorității părintești necesită urgență, deoarece trecerea timpului poate avea consecințe ireparabile asupra relațiilor dintre copii și părintele care nu locuiește cu ei (*Ignaccolo-Zenide c. România*, 25 ianuarie 2000).

Esența acțiunii în stabilirea unui program de vizită este aceea de a apăra individul împotriva oricărui prejudiciu ce ar putea rezulta din

simplică curgere a timpului. În lumina jurisprudenței C.E.D.O., părintele are dreptul de a beneficia de măsuri adecvate din partea statului pentru a fi alături de copilul său, iar autoritățile naționale sunt obligate să dispună aceste măsuri. O asemenea obligație nu are însă caracter absolut, deoarece este posibil ca reluarea conviețuirii cu minorul să nu se realizeze atât de ușor și să necesite măsuri pregătitoare. Ca atare, natura și anvergura măsurilor pe care autoritățile trebuie să le ia depind de circumstanțele fiecărei cauze, iar înțelegerea și cooperarea din partea tuturor persoanelor vizate constituie întotdeauna un factor important. O măsură execuțională este apreciată ca fiind adecvată în funcție de celeritatea cu care este pusă în aplicare.

Pornind de la prevederile art. 14 din Legea nr. 272/2004 și de la cele ale art. 8 a Convenției europene, rezultă că în favoarea reclamanților – tatăl copilului, mătușa și bunicii paterni – legea le recunoaște dreptul de a menține legături personale cu minorul, după un program stabilit exclusiv în interesul copilului.

Întrucât din probatoriul administrat (depozițiile martorilor audiați la fond și în apel, fișa de eveniment întocmită de organele de poliție și declarațiile anexate acesteia) rezultă că între părinții copilului, între aceștia și rudele materne și paterne există neînțelegeri, programul de vizită nu poate fi stabilit de comun acord, impunându-se intervenția instanței de judecată, potrivit art. 494 NCC. În vederea stabilirii programului concret de vizită trebuie avute în vedere circumstanțele speciale ale cauzei, ce rezultă din ansamblul probatoriului administrat.

Astfel, copilul este născut la data de 19.10.2011, la momentul soluționării apelului având vârsta de 1 an și 3 luni împliniți. De la data nașterii copilului și până la finele lunii decembrie 2011, copilul a locuit împreună cu ambii părinți, cu mătușa paternă și bunicii paterni la locuința din Ș. nr. (...), județul Bistrița-Năsăud. După această dată, ca urmare a separării în fapt a soților, copilul a locuit cu mama sa, pârâta-apelantă, la locuința bunicilor materni din (...). Între locuințele părinților copilului este o distanță de maxim 10 km, conform declarației martorei K.M., dată în apel. Reclamanții-apelanți locuiesc împreună într-un imobil-casă compus din trei camere și dependințe, o anexă compusă din sufragerie, bucătărie, baie, cămară, tatăl minorului deținând în proprietate și un autoturism D.L., așa cum rezultă din cuprinsul anchetei sociale întocmite la fondul cauzei. Totodată, bunicii paterni sunt și proprietarii unui apartament situat în B., strada (...), înscris în cartea funciară nr. (...), dobândit prin cumpărare la data de 25.01.2012, compus din două camere, bucătărie, cămară, baie, hol, balcon. Reclamanții se gospodăresc împreună,

fiecare obținând venituri salariale, respectiv din pensie, de natură să le permită un trai decent.

Familia reclamantului este una bine încheată, în care domină înțelegerea între membri, relațiile acestora cu membrii comunității locale fiind foarte bune, așa cum se atestă de reprezentanții autorității tutelare. În ceea ce privește programul zilnic al reclamantilor, se reține că bunicii paterni sunt pensionari, mătușa paternă este profesoară în B., având un program de 16 ore pe săptămână, cu 1, 2, 5, maxim 6 ore într-o zi, conform orarului depus la dosar. Tatăl minorului este angajat în funcția de mecanic de locomotivă, având un program de lucru în sistem Turnus, flexibil, cu posibilitatea angajatorului de a stabili un program care să permită tatălui să vină în contact cu copilul său, așa cum rezultă din adeverința nr. 678/4.12.2012, depusă la dosar. La locuința reclamantilor există amenajată o cameră pentru copil, conform fotografiilor depuse la dosar.

Copilul locuiește de la sfârșitul lunii decembrie 2012 împreună cu mama sa, la locuința bunicilor materni din (...), într-un imobil-casă compus din trei camere și dependințe, foarte bine mobilate și întreținute, conform declarației martorei L.A. și concluziilor anchetei sociale efectuate în dosarul de divorț, împreună cu cei doi bunici materni și cu fratele vitreg, copilul pârâtei-apelante dintr-o căsătorie anterioară, în vârstă de 12 ani și 10 luni (născut la data de 19.03.2000), încredințat spre creștere și educare mamei, conform sentinței civile nr. 961/2003. Copilul are condiții bune de trai, așa cum rezultă din fotografiile depuse la dosar. La data de 7.01.2012, pârâta-apelantă a revenit din concediul de îngrijire a copilului, reluându-și activitatea la Spitalul orășenesc B., unde realizează un venit lunar de 753 lei, conform adeverinței nr. 3662/5.12.2012. În perioada în care pârâta-apelantă este la serviciu (în intervalul orar 7:30-15:30, conform declarației martorei K.M., audiată și în apel), copilul rămâne în grija bunicii materne. Și familia pârâtei-apelante este bine primită în comunitatea locală, relațiile dintre membrii familiei se bazează pe încredere reciprocă, respect, suport afectiv, așa cum se atestă de către reprezentanții autorității tutelare în cuprinsul anchetei sociale aflate în dosarul de divorț.

Pornind de la aceste considerente, rezultate din probațiunea administrată, în fond și în apel, tribunalul reține că nu există niciun temei pentru a se limita dreptul reclamantilor de a avea legături personale cu minorul numai 1 zi și 7 ore pe săptămână, așa cum a stabilit instanța de fond. Aceasta în condițiile în care reclamantii au un comportament moral în familie și societate, tatăl minorului se preocupă de întreținerea materială a minorului său, trimițând sume de bani cu titlu de întreținere, din depo-

zițiile martorilor audiați rezultă că reclamanții sunt atașați și preocupați de copil, încercând să-l viziteze cât mai des, participând la botezul acestuia. Întrucât copilul este la o vârstă foarte fragedă, are nevoie să simtă afecțiunea ambilor părinți, trebuie să cunoască figura tatălui, a rudelor paterne, să se obișnuiască cu aceștia. Timpul alocat reclamanților pentru vizită nu este suficient pentru a permite formarea și consolidarea unei puternice legături afective între copil, tată și rudele paterne, ceea ce este în detrimentul copilului. În condițiile în care programul de vizită nu este mai larg, există riscul ca tatăl, bunicii paterni, mătușa să nu poată stabili o legătură afectivă cu copilul, pentru care aceste persoane devin niște străini, pe care îi vede o zi dintr-o săptămână. În aceste condiții, întrucât minorul trebuie să se bucure de compania ambilor părinți, de compania rudelor paterne, trebuie să-și cunoască tatăl, bunicii paterni și mătușa paternă, să stabilească cu aceștia o legătură afectivă, tribunalul apreciază că se impune ca reclamanții să aibă legături personale cu minorul 3 zile pe săptămână.

Pentru a se asigura posibilitatea pentru fiecare părinte, pentru fiecare bunic de a fi în compania copilului atât în zilele lucrătoare, cât și în cele nelucrătoare, se impune ca reclamanții-apelanți să aibă legături cu minorul în prima și a treia săptămână, în fiecare zi de marți, miercuri și joi, de la orele 10:00 și până la orele 17:00, în fiecare zi, iar în a doua și a patra săptămână, în fiecare zi de vineri, sâmbătă și duminică, în același interval orar zilnic. La stabilirea orei de început a vizitei s-a avut în vedere declarația martorei K.M., care în apel a arătat că la acea oră copilul este deja treaz, fiind văzut pe stradă în compania bunicii materne. La stabilirea orei de terminare a vizitei s-a avut în vedere necesitatea asigurării unui interval de 7 ore în fiecare din cele trei zile de vizită, apreciat ca fiind suficient pentru stabilirea și consolidarea relațiilor dintre copil și rudele sale paterne, precum și necesitatea de a asigura copilului posibilitatea ca pentru cel puțin o oră în zilele lucrătoare minorul să fie în compania ambilor părinți.

Vizitarea minorului va avea loc în fiecare din cele trei zile la locuința acestuia, deoarece interesul actual al minorului este acela de a se afla într-un mediu pe care îl cunoaște, cu care s-a obișnuit. La un an și 3 luni, copilul are nevoie să fie mereu în compania mamei, să o simtă alături de el, mai ales la ora de culcare. Prin urmare, tribunalul apreciază că, la acest moment, o soluție de realizare a legăturilor personale cu minorul prin găzduirea acestuia de către reclamanți pe perioadă determinată, la locuința reclamanților sau în apartamentul din B., prevăzută de art. 15 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 272/2004, respectiv de art. 496 alin. (5)

NCC coroborat cu art. 497 NCC, luând minorul de lângă mama cu care este obișnuit să adoarmă, să o simtă în permanență lângă el, să îi audă vocea, ar fi în detrimentul copilului, fiind de natură a-i crea un sentiment de insecuritate, de teamă, care ar putea avea efecte negative asupra dezvoltării sale viitoare. Tot astfel, o eventuală soluție a luării minorului în fiecare din cele trei zile stabilite pentru vizită la domiciliul tatălui și aducerea lui înapoi la finalul programului nu numai că nu este prevăzută de Codul civil sau de art. 15 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 sau de art. 496 NCC, dar ar fi și obositoare pentru copil, i-ar crea sentimentul de teamă de despărțire de persoanele pe care deja le cunoaște, în compania cărora este zilnic, cu consecințe negative asupra sănătății și dezvoltării sale viitoare.

Soluția vizitării copilului la locuința unde stă în prezent este benefică, de natură să permită, în prezenta cauză, începerea și stabilizarea, iar ulterior consolidarea relației tată – fiu, bunici – nepot, mătușă – nepot. Aceasta întrucât minorul nu va trăi cu teama că este luat de lângă cei cu care este obișnuit, că se află în compania unor persoane puțin cunoscute pentru el, ci, dimpotrivă, se va simți în siguranță, văzând zilnic chipul bunicii mateme, cu care este obișnuit, chipul mamei, astfel încât, fiind un copil sociabil, așa cum declară martora K.M. în apel, aflându-se în mediul pe care îl cunoaște, va reuși să coopereze și să se atașeze cu ușurință de tată și de rudele paterne. În acest interval de timp de câte 7 ore pe zi, timp de 3 zile pe săptămână, reclamantii vor avea posibilitatea să fie în preajma minorului, asistând la diferite momente ale programului său, având posibilitatea să îl hrănească, să îl adoarmă, să-i vegheze somnul, să îl îmbrace pentru a-l scoate la aer în plimbările obișnuite ale copilului, să se joace cu el.

Copilul are dreptul de a se bucura de compania reclamantilor liber, nestânjenit, astfel încât legăturile dintre copil și aceștia trebuie să se realizeze fără supraveghere de celălalt părinte sau de altă persoană (bunicii materni ori alte persoane ce locuiesc în imobil), întrucât limitarea dreptului de a avea legături personale nu poate avea loc decât în condițiile art. 496 alin. (5) NCC, adică atunci când păstrarea acestor legături ar fi contrară sau ar pune în pericol interesul copilului, ceea ce nu este cazul în prezenta cauză.

Indiferent de neînțelegerile dintre părinții copilului, de neînțelegerile dintre rude, părinții și rudele minorului trebuie să conștientizeze că numai o relație pașnică, armonioasă între ei în momentele în care se întâlnesc poate contribui la buna dezvoltare a copilului. Atât părâta-apelantă, cât și bunicii materni au obligația de a respecta prezenta hotărâre, asigurând

reclamanților dreptul de a avea legături cu copilul, cu tot ceea ce implică acest drept, inclusiv dreptul de a hrăni copilului, de a-l îmbrăca și a-l scoate la plimbare în jurul locuinței sale, de a-l adormi, de a se juca cu el, drept care trebuie exercitat liber, fără supraveghere. Desigur, programul de vizită poate fi schimbat pe măsură ce minorul crește, pe măsură ce relațiile dintre reclamanți și copil se consolidează.

La stabilirea prezentului program de vizită, tribunalul nu a avut în vedere înregistrarea pe CD depusă de pârâta-apelantă la ultimul termen de judecată, întrucât, pe de o parte, aceasta s-a efectuat fără informarea apelanților, iar, pe de altă parte, nu rezultă din cuprinsul ei motivele pentru care plânge copilul, astfel încât nu se poate prezuma că plânsul se datorează prezenței reclamanților, mai ales că, din discuțiile purtate de părți în limba maghiară, rezultă atitudinea pașnică a reclamanților-apelanți, dorința lor de a fi în compania copilului.

În baza considerentelor reținute și a textelor legale invocate, făcând aplicarea dispozițiilor art. 296 CPC, tribunalul a admis ambele apeluri și, în consecință, a schimbat în parte hotărârea atacată, în sensul că a încuviințat ca reclamanții să aibă legături personale cu minorul L.M., născut la data de 19.10.2011, trei zile pe săptămână, la locuința minorului, astfel: în prima și a treia săptămână, în fiecare zi de marți, miercuri și joi, de la orele 10:00 și până la orele 17:00, în fiecare zi, iar în a doua și a patra săptămână, în fiecare zi de vineri, sâmbătă și duminică, de la orele 10:00 și până la orele 17:00, în fiecare zi. Au fost menținute restul dispozițiilor hotărârii necriticată în calea de atac.

27. Cerere de stabilire a unui program de vizitare minor. Condiții

Deși s-a învederat că reclamanta are domiciliul în Franța, nu s-a putut verifica în ce condiții s-ar realiza programul de vizitare, acest domiciliu nefiind indicat. De asemenea, aceste condiții nu s-au putut verifica nici la adresa indicată în cererea de chemare în judecată, la adresă locuind o altă persoană, împrejurări față de care instanța a respins ca neîntemeiată cererea de stabilire a unui program de vizitare a minorilor, nefiind probat nici că legătura dintre reclamantă și minori nu s-a păstrat după desfacerea căsătoriei.

*Jud. Sectorului 2 București,
sent. civ. nr. 12989 din 26 septembrie 2012, nepublicată*

Prin cererea înregistrată la data de 11.06.2012, ca urmare a declinării competenței de soluționarea a cauzei, reclamanta F.I. a chemat în

judecată pe pârâțul M.M.M., pentru ca prin hotărârea ce va pronunța să se dispună modificarea pensiei de întreținere, respectiv diminuarea acesteia ca urmare a lipsei unui loc de muncă, stabilirea unui program de vizitare a minorilor. Analizând probele administrate în cauză, instanța reține următoarele:

Prin sentința civilă pronunțată de către Judecătoria Sectorului 2 București în dosarul nr. (...) /2008, instanța a dispus, pe cale principală, desfacerea căsătoriei încheiate de reclamantă cu pârâțul, iar, pe cale accesorie, încredințarea către pârât spre creștere și educare a minorilor rezultați din căsătorie, reclamanta fiind obligată să plătească o pensie de întreținere în sumă de 600 lei lunar, începând cu data înregistrării acțiunii, 19.11.2008, și până la majoratul copiilor. Prin sentința civilă nr. 69/07.01.2009, pronunțată de Judecătoria Sectorului 2 București, instanța a dispus în privința programului de vizitare în favoarea reclamantei, fiind stabilit un program de vizitare astfel: în primul și al treilea sfârșit de săptămână al fiecărei luni, de sâmbătă, de la ora 12:00, și până duminică, ora 18:00, precum și în prima săptămână a vacanțelor școlare, până la soluționarea irevocabilă a cauzei înregistrate sub nr. (...) /2008.

În privința cererii de stabilire a unui program de vizitare, instanța arată că, deși s-a învederat în ședința publică de la data de 12.07.2012 că reclamanta are domiciliul în Franța, nu s-a putut verifica în ce condiții s-ar realiza programul de vizitare, acest domiciliu nefiind indicat. De asemenea, nu s-au putut verifica nici la adresa indicată în cererea de chemare în judecată aceste condiții, la adresă locuind o altă persoană, împrejurări față de care instanța a respins ca neîntemeiată cererea de stabilire a unui program de vizitare a minorilor, nefiind probat nici că legătura dintre reclamantă și minori nu s-a păstrat după desfacerea căsătoriei.

În conformitate cu dispozițiile art. 499 alin. (1) NCC, părinții sunt obligați să îl întrețină pe copilul lor minor, asigurându-i cele necesare traiului, precum și educația, învățătura și pregătirea sa profesională. În drept, potrivit prevederilor art. 531 alin. (1) NCC, dacă se ivește o schimbare în ceea ce privește mijloacele celui care prestează întreținerea și nevoia celui care o primește, instanța de tutelă, potrivit împrejurărilor, poate mări sau micșora pensia de întreținere sau poate hotărî încetarea plății ei. Pe de o parte, instanța constată că sunt întrunite condițiile prevăzute de dispozițiile art. 525 alin. (1) NCC privind creditorul întreținerii, în favoarea minorului care cere întreținere de la părintele său operând o prezumție relativă conform căreia el se află în nevoie, aceasta nefiind răsturnată în situația din speță, minorii în continuare neputându-se întreține din munca lor, respectiv nu s-a făcut dovada că ar avea bunuri.

Pe de altă parte, relativ la debitorul întreținerii, instanța, ținând cont de dispozițiile art. 527 NCC, va avea în vedere posibilitățile materiale ale reclamantei, care, din momentul sentinței civile pronunțate în dosarul nr. (...) / 2008, s-au modificat, în sensul că, în prezent, aceasta nu realizează venituri, cerere la care și pârâtul a achiesat.

În ceea ce privește cuantumul întreținerii, instanța are în vedere prevederile art. 529 alin. (2) NCC, care fixează limita maximă până la care părintele a doi copii datorează întreținere acestuia, ea fiind de 1/3 din venitul său lunar net. Potrivit art. 529 alin. (1) NCC, „întreținerea este datorată potrivit cu nevoile celui care o cere și cu mijloacele celui care urmează a o plăti”. Rezultă, așadar, că pentru stabilirea cuantumului întreținerii se va ține cont de veniturile reclamantei, întrucât, conform art. 527 alin. (1) NCC, poate fi obligat la întreținere numai cel care are mijloacele pentru a o plăti sau are posibilitatea de a le realiza. Potrivit alin. (2) ale art. 527 NCC, „la stabilirea mijloacelor celui care datorează întreținerea se ține seama de veniturile și bunurile acestuia, precum și de posibilităților de realizare a acestora; de asemenea, vor fi avute în vedere celelalte obligații ale sale”.

Prin urmare, instanța, având în vedere cele sus-menționate, a redus cuantumul contribuției la care reclamanta a fost obligată prin sentința civilă nr. 3559/16.04.2009, de la 600 lei lunar la 150 lei lunar, cu începere de la data înregistrării cererii, respectiv 13.02.2012, și până la împlinirea de către minorii M.C.A., născut la data de 06.07.1998, și M.E.M., născută la data de 05.06.2002, a vârstei majoratului, prin raportare la venitul minim pe economia națională.

28. Divorț. Prezența părților la judecată. Lipsa nejustificată a reclamantului. Consecințe

În procesul de divorț este obligatorie în mod special prezența reclamantului la fiecare termen de judecată, pârâtul având posibilitatea fie de a se prezenta la fiecare termen de judecată, fie de a lipsi de la judecată.

*Jud. Năsăud, sent. civ. nr. 2252 din 8 octombrie 2012,
nepublicată*

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamantul T.V. a chemat în judecată pe pârâta T.C., solicitând instanței să dispună desfacerea căsătoriei din vina exclusivă a pârâtei, reluarea de către pârâtă a numelui său de familie avut înainte de căsătorie, respectiv acela de S., stabilirea locuinței minorei T.V.L., născută la data de 11.04.2004, la domiciliul său, iar

autoritatea părintească față de minoră să fie exercitată în comun de către ambii părinți.

Din analiza actelor și lucrărilor dosarului se reține faptul că reclamantul, la data înregistrării cererii de divorț la Judecătoria Năsăud, respectiv la data de 10.07.2012, a luat la cunoștință primul termen de judecată stabilit în vederea soluționării cererii, respectiv data de 8.10.2012. Cu toate acestea, s-a constatat că reclamantul nu s-a mai prezentat în fața instanței la primul termen de judecată din data de 08.10.2012 pentru a-și susține cererea. În schimb, pârâta s-a prezentat în fața instanței la termenul de judecată sus-menționat.

Conform art. 614 CPC, în fața instanțelor de fond, părțile se vor înfățișa în persoană, afară numai dacă unul dintre soți execută o pedeapsă privativă de libertate, este împiedicat de o boală gravă, este pus sub interdicție sau are reședința în străinătate. În aceste cazuri, părțile se pot înfățișa prin mandatar. Așadar, în procesul de divorț este obligatorie în mod special prezența reclamantului la fiecare termen de judecată, pârâtul având posibilitatea de a se prezenta la fiecare termen de judecată sau poate lipsi de la judecată.

Conform art. 616 CPC, „dacă la termenul de judecată, în primă instanță, reclamantul lipsește nejustificat și se înfățișează numai pârâtul, cererea va fi respinsă ca nesusținută”. În speță sunt îndeplinite cerințele art. 616 CPC, respectiv reclamantul a lipsit nejustificat de la judecată, iar această lipsă a avut loc în fața primei instanțe. Având în vedere că reclamantul nu s-a prezentat în instanță să-și susțină acțiunea de divorț, în baza textului legal mai sus enunțat, a fost respinsă cererea acestuia, ca nesusținută.

Notă. Art. 614 și art. 616 CPC au drept corespondente art. 920 alin. (1) și art. 921 NCP. Dispozițiile art. 921 NCP nu diferă de vechea reglementare cuprinsă în art. 616 CPC. În schimb, spre deosebire de reglementarea cuprinsă în art. 614 CPC, art. 920 alin. (1) NCP nu mai reglementează limitativ situațiile de excepție în care reclamantul poate fi lipsi de la judecată, ci aceste situații sunt prevăzute enunțativ, în afara situațiilor expres enumerate prevăzându-se și alte situații similare ce împiedică reclamantul să se înfățișeze la judecată.

La fel ca în vechea reglementare, în caz de lipsă justificată, reclamantul poate fi reprezentat prin mandatar legal (tutore, curator) sau convențional (avocat sau persoană fără studii juridice).

29. Divorț. Prezența obligatorie a reclamantului. Dovada imposibilității de prezentare

În materia divorțului, reclamantul trebuie să dovedească imposibilitatea de prezentare chiar pentru termenul la care lipsește, neputându-se amâna judecata pentru ca reclamantul să dovedească faptul că la termenul anterior a lipsit justificat.

*Jud. Bistrița, s. civ.,
sent. nr. 8975 din 20 septembrie 2012, nepublicată*

Prin cererea înregistrată, reclamanta O.A. a solicitat desfacerea căsătoriei încheiate cu pârâtul O.D. la data de 17.10.2008 în fața delegatului de stare civilă de pe lângă Primăria comunei D., înregistrată în registrul stării civile la nr. 12/17.10.2008, din culpa exclusivă a pârâtului; încuviințarea ca pârâta să își reia numele avut anterior căsătoriei, acela de N.; să fie stabilită locuința copiilor minori O.C., născut la data de 13.06.2003, O.M., născută la data de 22.05.2002, O.C.D., născut la data de 15.04.1999, și O.D.I., născută la data de 24.02.1996, la reclamantă.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, potrivit art. 614 CPC, în fața instanțelor de fond, părțile se vor înfățișa în persoană, afară numai dacă unul dintre soți execută o pedeapsă privativă de libertate, este împiedicat de o boală gravă, este pus sub interdicție sau are reședința în străinătate; în aceste cazuri părțile se pot prezenta prin mandatar. Art. 616 CPC prevede că, în situația în care la termenul de judecată, în primă instanță, reclamantul în cadrul cererii de divorț lipsește nejustificat și se înfățișează numai pârâtul, cererea de divorț va fi respinsă ca nesusținută.

Față de conținutul textelor de lege menționate anterior, instanța reține că, în materia divorțului, reclamantul trebuie să dovedească imposibilitatea de prezentare chiar pentru termenul la care lipsește, neputându-se amâna judecata pentru ca reclamantul să dovedească faptul că la termenul anterior a lipsit justificat. Pe de altă parte, instanța reține că, în materia divorțului, reclamantul nu poate să fie reprezentat decât în cele patru situații expres prevăzute de lege: când execută o pedeapsă privativă de libertate, este împiedicat de o boală gravă, este pus sub interdicție sau are reședința în străinătate.

În cauză, reclamanta nu a fost prezentă la termenul de judecată din data de 20.09.2012 și nu a dovedit existența imposibilității de a se prezenta la acest termen. Or, în atare situație, acțiunea de divorț a reclamantei a fost respinsă ca nesusținută.

Notă. Și în actualele condiții procedurale, caracterul justificat al lipsei reclamantului trebuie dovedit la termenul de judecată la care reclamantul trebuie să se prezinte. Nu excludem însă posibilitatea ca reclamantul, aflat în imposibilitate obiectivă de a se prezenta (bunăoară, în drum spre instanță a suferit un accident de circulație, în ziua stabilită pentru judecată sau în ziua anterioară a fost necesară spitalizarea de urgență a reclamantului ori a survenit un deces în familia reclamantului etc.), să solicite personal, prin cerere scrisă sau prin apărătorul său, amânarea judecării cauzei pentru imposibilitatea de prezentare, urmând ca pentru următorul termen de judecată să prezinte instanței dovada lipsei sale justificate. Credem că, în această situație, în baza rolului judecătorului în aflarea adevărului, în justa soluționare a cauzei, consacrat de art. 22 NCPC, instanța nu va putea aplica direct sancțiunea respingerii acțiunii de divorț ca nesusținută, ci va acorda un termen de judecată pentru a da posibilitatea reclamantului să-și justifice absența. Dacă reclamantul se înfățișează la noul termen stabilit și își justifică absența, atunci instanța se pronunță asupra cererii sale pe baza probelor administrate. Dimpotrivă, în cazul în care reclamantul nu prezintă dovezi justificative ale absenței sale, cererea sa se va respinge ca nesusținută. A se vedea, în acest sens, *G.C. Frențiu, D.-L. Băldean*, Noul Cod de procedură civilă comentat și adnotat, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 1308.

30. Divorț. Reclamant cu reședință în străinătate. Lipsa mandatarului ales

Conform art. 614 CPC, în procesele de divorț, în situația când partea are reședința în străinătate, nu este obligată să se prezinte personal în fața instanței, urmând a se înfățișa prin mandatar.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 6391 din 12 iunie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, reclamantul L.A.I.B. a solicitat desfacerea căsătoriei încheiate cu pârâta L.V. la data de 04.10.1996 și înregistrate în registrul stării civile Bistrița sub nr. 408/04.10.1986, precum și reluarea de către pârâtă a numelui avut anterior căsătoriei, acela de P.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța reține că a fost învestită cu o acțiune având ca obiect divorț. La primul termen din 05.06.2012, atât reclamantul, cât și mandatarul său au fost lipsă.

Conform art. 616 CPC, în procesele cu obiect divorț, dacă la termenul de judecată în primă instanță, reclamantul lipsește nejustificat și se prezintă doar pârâtul, cererea va fi respinsă ca nesusținută. Într-adevăr, conform art. 614 CPC, în procesele de divorț, în situația când partea are reședința în străinătate, nu este obligată să se prezinte personal în fața

instanței, urmând a se înfățișa prin mandatar. Reclamantul are reședința în străinătate, în Spania, conform înscrisului de la dosar, reclamantul și-a ales mandatar pentru a se înfățișa în fața instanței pe numitul M.S.C. Întrucât nici mandatarul nu s-a înfățișat la termenul de judecată, instanța a făcut aplicare dispozițiilor art. 616 CPC, respingând acțiunea ca nesusținută.

Notă. Din cuprinsul textului art. 616 CPC rezultă că reclamantul aflat în imposibilitate de a se prezenta la termenul de judecată stabilit trebuie să își justifice lipsa chiar pentru acel termen de judecată. De aici ar rezulta că instanța nu are obligația de a acorda un termen de judecată pentru a se face dovada lipsei justificate a reclamantului (a se vedea, în acest sens, *M. Tăbârcă*, *Drept procesual civil*, Ed. Universul Juridic, București, 2005, vol. II, p. 256; *M. Tăbârcă, Gh. Buta*, *Codul de procedură civilă. Comentat și adnotat cu legislație, jurisprudență și doctrină*, Ed. Universul Juridic, București, 2007, p. 1475, comentariul 2), prezumându-se (prezumție relativă) că, atât timp cât nu s-au depus dovezi justificative, lipsa reclamantului are caracter nejustificat.

Este o sancțiune procedurală specială, bazată pe ideea de culpă procesuală, dedusă din neprezentarea reclamantului la termenul de judecată stabilit, care operează numai dacă lipsa reclamantului este nejustificată și numai dacă se înfățișează pârâtul (*I. Leș*, *Codul de procedură civilă. Comentariu pe articole*, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, p. 1343).

În practica judiciară s-a arătat că, pentru a se pronunța soluția respingerii acțiunii ca nesusținută, ca urmare a lipsei reclamantului de la judecată, instanța de judecată trebuie să verifice dacă reclamantul lipsește nejustificat. Simpla constatare a faptului că reclamantul nu s-a prezentat la un termen de judecată nu constituie motiv suficient pentru respingerea acțiunii de divorț pe acest temei (a se vedea, în acest sens, Trib. București, s. a IV-a civ., dec. nr. 1293 din 23 iunie 1993, în C.P.J. 1993-1997, p. 198; Trib. București, s. a III-a civ., dec. nr. 360 din 19 februarie 1993, în C.P.J. 1993-1997, p. 197).

Desigur, caracterul nejustificat al lipsei poate fi dedus din faptul că la dosarul cauzei nu se depune de către reclamant vreo dovadă a imposibilității sale de prezentare. Ca atare, în lipsa unei dovezi care să ateste caracterul justificat al lipsei, dacă reclamantul nu se prezintă la termenul de judecată stabilit, instanța va respinge acțiunea ca nesusținută. Nu excludem posibilitatea ca reclamantul să fie în imposibilitatea depunerii la dosar a dovezii justificate a lipsei de la judecată și a încunoștințării instanței cu privire la acest aspect, în scopul de a i se acorda un termen de judecată pentru a dovedi caracterul justificat al absenței sale (bunăoară, suferă un accident în drum spre instanța de judecată, ce necesită spitalizare de urgență; în ziua anterioară termenului de judecată suferă un accident care are ca urmare pierderea cunoștinței etc.).

Desigur, în acest caz, în calea de atac a apelului, reclamantul are posibilitatea de a dovedi că lipsa sa de la termenul de judecată stabilit a avut un caracter justificat.

Problema se pune în aceiași termeni și în actualele condiții procedurale.

31. Cerere de divorț. Respingere ca nesusținută

Prin derogare de la dreptul comun, în materia divorțului, dispozițiile art. 616 CPC reglementează o sancțiune procedurală specială – respingerea cererii de divorț ca nesusținută –, ce are drept temei culpa procesuală dedusă din neînfățișarea reclamantului la termenul de judecată, în primă instanță. Sancțiunea operează însă numai atunci când, cumulativ, lipsa reclamantului este nejustificată și doar pârâtul se înfățișează la judecată și se bazează pe prezumția legală de renunțare la judecată.

Efectuarea unui control medical nu poate fi apreciată ca o împiedicare determinată de o boală gravă, în sensul art. 614 lit. b) CPC. Împiedicarea determinată de o boală gravă presupune o imposibilitate a persoanei de a se deplasa la instanță.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ.,
dec. nr. 29/A din 22 februarie 2012, nepublicată*

Prin sentința civilă nr. 9087/2011, pronunțată de Judecătoria Bistrița la data de 19.10.2011, s-a admis în parte acțiunea civilă formulată și precizată de reclamantul C.E. împotriva pârâtei C.M. și, în consecință, s-a dispus desfacerea căsătoriei încheiate între părți la data de 04.11.1974 și înregistrate sub nr. 29/04.11.1974 la Consiliul popular al com. L., din culpa comună a părților; s-a dispus ca pârâta să revină la numele avut anterior căsătoriei, acela de G.; s-a dispus ca autoritatea părintească față de minora C.V.E., născută la data de 13.02.1995, să fie exercitată de ambii părinți; s-a stabilit locuința minorei la domiciliul reclamantului și a fost obligată pârâta la plata în favoarea minorei a unei pensii de întreținere în cuantum de 167,5 lei lunar, începând cu data introducerii cererii de chemare în judecată, 11.06.2010, și până la majoratul acesteia.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel pârâta. Apelul declarat este fondat, hotărârea fiind pronunțată cu încălcarea prevederilor art. 616 CPC, pentru considerentele care urmează a fi relevate.

Prin excepție de la regula înscrisă în art. 67 alin. (1) CPC, potrivit căreia părțile pot să-și exercite drepturile procedurale prin mandatar, conform art. 614 CPC, în procedura de divorț, în fața instanței de fond, soții sunt obligați să se prezinte personal, neputându-se înfățișa prin re-

prezentant. Părțile se pot înfățișa prin mandatar numai în următoarele situații, expres și limitativ prevăzute de art. 614 CPC, și anume: a) dacă unul dintre soți execută o pedeapsă privativă de libertate; b) dacă unul dintre soți este împiedicat de o boală gravă; c) dacă unul dintre soți este pus sub interdicție; d) dacă unul dintre soți are reședința în străinătate. Prin urmare, pentru a putea fi reprezentată prin mandatar în cadrul acțiunii de divorț, este esențial a se stabili dacă partea se află în vreuna dintre situațiile expres prevăzute de art. 614 CPC.

Din examinarea încheierilor de ședință rezultă că, inițial, reclamantul a lipsit la termenul de judecată din data de 19.01.2011, termen la care s-a amânat judecarea cauzei, dispunându-se depunerea de acte doveditoare a lipsei reclamantului. Ulterior, la data de 9.03.2011, se depune la dosar un bilet de ieșire din spital, cu care reclamantul a înțeles să dovedească lipsa sa justificată la termenul anterior. La acest termen de judecată, așa cum rezultă din cuprinsul încheierii de ședință, pârâta, prin reprezentant, a insistat în poziția sa de respingere a acțiunii ca nefiind susținută. La următorul termen de judecată acordat, 20.04.2011, se constată din nou lipsa reclamantului, acordându-se și de această dată un termen pentru justificarea absenței. În scop justificativ, la dosarul cauzei reclamantul a depus un bilet de trimitere eliberat la data de 20.04.2011 de Spitalul de oftalmologie Bistrița.

Contrar susținerilor primei instanțe, tribunalul reține că lipsa reclamantului la cele două termene de judecată nu a fost justificată. Astfel, în ceea ce privește lipsa de la termenul de judecată din data de 19.01.2011 (neanalizată de instanța de fond în considerentele hotărârii pronunțate și nereținută ca fiind justificată în niciuna dintre încheierile de ședință întocmite pe parcursul judecății), tribunalul reține că aceasta nu poate fi considerată justificată prin prisma biletului de ieșire din spital depus la dosar. Contrar poziției reprezentantului reclamantului, care la termenul de judecată din 19.01.2011 a susținut că lipsa se datorează faptului că reclamantul este spitalizat, biletul de externare depus la dosar atestă spitalizarea reclamantului pe perioada 10.01.2011-14.01.2011. Termenul de judecată a fost stabilit la data de 19.01.2011, la 5 zile după data externării. Din cuprinsul său nu rezultă că la externare s-a recomandat evitarea ieșirilor din casă, singurele recomandări fiind tratamentul de urmat cu picături și control oftalmologic peste 3 săptămâni, adică la începutul lunii februarie 2011. Prin urmare, lipsa de la termenul de judecată din data de 19.01.2011 este nejustificată, reclamantul neprobând că s-a aflat într-una dintre situațiile de excepție prevăzute de art. 614 CPC.

Nici lipsa de la termenul de judecată din data de 20.04.2011 nu poate fi apreciată ca justificată. Chiar dacă actul medical depus de reclamant în justificarea lipsei sale este intitulat „bilet de trimitere”, în realitate, acesta constituie o simplă prescripție medicală a tratamentului de urmat. Se poate cu ușurință observa din conținutul său că provine de la o unitate spitalicească – Spitalul de oftalmologie Bistrița, nu indică vreo instituție de trimitere a reclamantului în vederea efectuării vreunei investigații, ci cuprinde doar diagnosticul cu care reclamantul figurează în evidențele medicale și medicația recomandată, cu indicația efectuării unui control peste 6 luni. Ca atare, acest act medical atestă efectuarea de către reclamant a unui simplu control. Or, în condițiile în care nu s-au depus la dosar acte din care să rezulte că acest control a fost stabilit a se efectua exact la data de 20.04.2011, că data stabilită pentru control a fost fixată anterior și reclamantul s-a aflat în imposibilitatea de a înștiința instanța despre această dată (pentru a se fixa, eventual, un alt termen la care să poată fi prezent) ori că a fost vorba de o urgență care a necesitat investigație imediată, simplul fapt al efectuării în ziua termenului de judecată a unui control de rutină nu poate fi considerat lipsă justificată, în condițiile în care, în lipsa unei dovezi contrare, controlul putea fi efectuat în altă zi (în ziua anterioară sau ulterioară datei de 20.04.2011).

Absența reclamantului pentru un control care nu s-a dovedit a fi iminent nu poate fi considerată justificată, în condițiile în care justificarea presupune existența unor motive obiective, a unor împrejurări care nu depind de voința reclamantului. În niciun caz, efectuarea unui control medical nu poate fi apreciată ca o împiedicare determinată de o boală gravă, în sensul art. 614 lit. b) CPC, așa cum greșit susține intimatul în cuprinsul întâmpinării depuse în apel. Împiedicarea determinată de o boală gravă presupune o imposibilitate a persoanei de a se deplasa la instanță. Or, actul medical depus la dosar atestă cu certitudine că reclamantul s-a deplasat la data de 20.04.2011, în Bistrița, de la domiciliul său din com. L., sat D.

Este adevărat că starea de boală poate fi considerată ca motiv justificativ de absență, însă este necesar ca aceasta să survină intempestiv, astfel încât reclamantul să fie pus în imposibilitatea de a încunoștința instanța despre această împrejurare. Un control medical însă este programat din timp, astfel încât reclamantul a avut fie posibilitatea de a solicita o programare pentru o altă dată, dacă a știut data termenului de judecată la momentul la care a avut loc programarea, fie de a solicita instanței de judecată acordarea unui alt termen, dacă la data de 9.03.2011 programarea era deja efectuată.

Prin derogare de la dreptul comun, în materia divorțului, dispozițiile art. 616 CPC reglementează o sancțiune procedurală specială – respingerea cererii de divorț ca nesustținută –, ce are drept temei culpa procesuală dedusă din neînfrățirea reclamantului la termenul de judecată, în primă instanță. Sancțiunea operează însă numai atunci când, cumulativ, lipsa reclamantului este nejustificată și doar pârâtul se înfrățisează la judecată și se bazează pe prezumția legală de renunțare la judecată. Pentru aplicarea acestei sancțiuni, în cauză era suficient faptul că reclamantul nu și-a justificat absența la termenul din data de 19.01.2011.

Reținând lipsa nejustificată a reclamantului la cele două termene de judecată (19.01.2011 și 20.04.2011), faptul că lipsa nejustificată la un singur termen este suficientă pentru aplicarea sancțiunii prevăzute de art. 616 CPC, tribunalul, în baza prevederilor art. 297 CPC raportat la art. 616 CPC, a admis apelul declarat, a schimbat în tot hotărârea atacată, în sensul că a respins ca nesustținută acțiunea de divorț formulată. Dată fiind sancțiunea aplicată, tribunalul nu a mai analizat temeinicia acțiunii de divorț, modalitatea de aplicare a legii civile noi unui proces în curs, în condițiile existenței prevederii art. 223 din Legea nr. 71/2011 și ale lipsei unei modificări de acțiune în condiții procedurale (în formă scrisă, cu elementele cerute de art. 112 CPC).

Notă. Soluția se menține și în condițiile actualelor dispoziții procedurale, atunci când se face aplicarea prevederilor art. 921 NCPD.

32. Netimbrarea cererii de divorț. Reclamant aflat în stare de detenție

Starea de detenție a reclamantului nu impune automat scutirea de la taxa judiciară de timbru, reclamantul având posibilitatea de a presta o activitate pentru care să fie remunerat sau de a formula o cerere pentru acordare de ajutor public judiciar.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 8359 din 4 septembrie 2012, nepublicată

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamantul S.V.V. a chemat în judecată pe pârâta S.R.M., solicitând instanței să dispună desfacerea căsătoriei încheiate între părți, motivat de faptul că sunt despărțiți în fapt de mai bine de 11 ani, iar reclamantul are o altă relație din care au rezultat doi copii minori.

Deși reclamantul a fost citat cu mențiunea de a timbra cererea de chemare în judecată formulată cu taxă de timbru în cuantum de 39 lei și timbru judiciar de 0,3 lei, acesta nu a procedat în sensul solicitat.

Potrivit prevederilor art. 20 din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările și completările ulterioare, taxele judiciare de timbru se plătesc anticipat. Dacă taxa judiciară de timbru nu a fost plătită în cuantumul legal în momentul înregistrării acțiunii sau cererii, instanța va pune în vedere petentului să achite suma datorată până la primul termen de judecată. Neîndeplinirea obligației de plată până la termenul stabilit se sancționează cu anularea cererii.

Starea de detenție a reclamantului nu impune automat scutirea de la taxa judiciară de timbru, reclamantul având posibilitatea de a presta o activitate pentru care să fie remunerat sau de a formula o cerere pentru acordare de ajutor public judiciar, or, în cauză, reclamantul nu a formulat o asemenea cerere.

Față de cele mai sus reținute, instanța a apreciat că excepția netimbrării invocată din oficiu în cauză este întemeiată, astfel că a admis-o și, pe cale de consecință, a anulat acțiunea reclamantului având ca obiect divorț.

Notă. Conform art. 200 NCP, la primirea cererii de chemare în judecată, completul căruia i s-a repartizat aleatoriu cauza are obligația de a verifica dacă cererea cuprinde elementele prevăzute de art. 194 NCP, dacă este însoțită de un număr de copii egal cu numărul părților și un exemplar pentru instanță, dacă este atașată dovada achitării taxei de timbru aferente pretențiilor formulate. În cazul în care se constată necesitatea unor completări sau modificări, completul investit aleatoriu cu soluționarea cauzei va comunica în scris reclamantului necesitatea efectuării completărilor sau modificărilor necesare în termenul imperativ de maxim 10 zile de la data primirii comunicării. Acordarea termenului se face cu mențiunea că neîndeplinirea obligațiilor impuse în termenul stabilit atrage sancțiunea anulării cererii.

Soluția anulării cererii intervine în ipoteza în care reclamantul nu a completat lipsurile în termenul legal de maxim 10 zile și numai dacă până la momentul anulării nu a dispărut cauza de nulitate. Prin urmare, dacă la expirarea celor 10 zile (calculate pe zile libere) completul de judecată constată că reclamantul nu a completat cererea, va proceda la anularea acesteia. Dimpotrivă, dacă la momentul la care completul de judecată verifică dacă reclamantul a completat sau nu cererea, acesta constată că lipsurile au fost acoperite, dar peste termenul legal de 10 zile calculat de la comunicare, anularea cererii nu va interveni, deoarece, conform art. 177 alin. (3) NCP, actul de procedură nu se anulează dacă până la momentul pronunțării asupra excepției de nulitate a dispărut cauza acesteia. Dacă însă acoperirea cauzei de nulitate intervine ulterior pronunțării încheierii de anulare, în intervalul de timp cuprins între momentul anulării cererii prin încheiere și momentul formulării cererii de reexaminare,

nulitatea nu poate fi considerată acoperită în condițiile art. 177 alin. (3) NCPC, deoarece cauza nulității trebuie să dispară până la data pronunțării asupra excepției nulității.

Chiar dacă reclamantul sesizează o instanță incompetentă material sau teritorial, întrucât în procedura regularizării cererii instanța nu-și poate analiza competența, instanța sesizată, chiar posibil incompetentă, va proceda la anularea cererii de chemare în judecată în cazul în care reclamantul nu acoperă lipsurile cererii sale. A se vedea, în acest sens, G.C. Frențiu, D.-L. Băldean, op. cit., p. 405, 407-408.

Așadar, în ipoteza neplății taxei judiciare de timbru în termenul de 10 zile calculat de la data comunicării rezoluției instanței de completare a lipsurilor cererii de chemare în judecată (respectiv nerespectarea prevederilor art. 197 NCPC), instanța va dispune anularea cererii fără ca aceasta să mai fie comunicată pârâtului.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Instanței îi revine sarcina de a explica părții care se află în imposibilitatea de a plăti taxa judiciară de timbru care sunt consecințele neplății, precum și posibilitățile ei legale de exonerare sau eşalonare a acesteia (C.E.D.O., *lordache c. României*, 14 octombrie 2008, M. Of. nr. 797/2009).

33. Divorț din culpă. Evacuare din locuință, provizoriu, până la partaj

Măsura fiind provizorie, reclamată până la partajarea bunurilor comune, nu neagă dreptul de proprietate al colocatarului turbulent, rațiunea ei justificându-se prin existența dreptului fiecărui colocatar la folosința locuinței și sistarea abuzului exercitat de celălalt colocatar. A decide altfel înseamnă a încuraja manifestări de felul celor în discuție, fără posibilitatea reprimării.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 8900 din 18 septembrie 2012,
nepublicată

Prin cererea înregistrată, reclamanta R.L. a solicitat să se dispună desfacerea căsătoriei încheiate la data de 14.09.2005 la Primăria municipiului B. cu pârâtul R.I., din vina exclusivă a acestuia; să se încuviințeze ca reclamanta să revină la numele de familie avut anterior încheierii căsătoriei, acela de R.; să se dispună ca autoritatea părintească față de minorii R.A.I., născut la data de 01.11.2005, și R.D.C., născută la data de 02.06.2007, să fie exercitată în comun de către ambii părinți; să fie stabilită locuința minorilor la reclamantă; să fie obligat pârâtul la plata în favoarea minorilor a unei pensii de întreținere în cuantum de 1/6 părți din salariul minim pe economie pentru fiecare (1/3 părți pentru amândoi), în-

cepând cu data introducerii acțiunii și până la majoratul lor; să se dispună evacuarea provizorie a pârâtului din locuința ce constituie domiciliul comun, din Bistrița, str. (...), până la partajul bunurilor comune.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut faptul că soții R.L. și R.I. s-au căsătorit la data de 14.09.2005, așa cum reiese din certificatul de căsătorie înregistrat sub nr. 555 în registrul stării civile al municipiului Bistrița. Soții au împreună doi copii minori, respectiv R.A.I., născut la data de 01.11.2005, și R.D.C., născută la data de 02.06.2007, potrivit certificatelor de naștere.

Față de data introducerii cererii de chemare în judecată, instanța constată că în cauză sunt aplicabile dispozițiile Legii nr. 287/2009 privind Codul civil. Referitor la cererea de divorț formulată de reclamantă, potrivit art. 373 lit. b) NCC, divorțul poate avea loc atunci când, din cauza unor motive temeinice, raporturile dintre soți sunt grav vătămate și continuarea căsătoriei nu mai este posibilă.

Instanța, pe baza probelor administrate, respectiv audierea martorilor, reține că raporturile dintre soți sunt grav vătămate și continuarea căsătoriei nu mai poate avea loc din culpa pârâtului. Astfel, pârâtul făcea datorii pe care soția ulterior le plătea, el cheltuind sumele de bani pentru alte nevoi decât cele ale casniciei. În repetate rânduri își jigneau și certa soția și copiii, tulburând astfel climatul de liniște necesar în orice familie pentru dezvoltarea armonioasă a membrilor. Pârâtul consuma zilnic băuturi alcoolice, pe timpul necesar achiziționării și consumului lor își lăsa copiii nesupravegheați. Și-a bătut atât fiul, cât și fiica, prin modul în care a acționat le-a periclilit dezvoltarea morală. Prezența pârâtului la domiciliu provoca familiei o stare de disconfort și agitație, motivată de scandalurile provocate de el și toți banii pe care îi câștiga îi pierde la jocuri de noroc, necontribuind la suportarea cheltuielilor casnice.

În ceea ce privește numele purtat de soți după desfacerea căsătoriei, în temeiul art. 383 alin. (3) NCC, dacă nu a intervenit o înțelegere sau dacă instanța nu a dat încuviințarea, fiecare dintre foștii soți poartă numele dinaintea căsătoriei. Așa cum reiese din certificatul de căsătorie, la încheierea căsătoriei cu pârâtul reclamanta a luat numele acestuia. Instanța constată că între părți nu a intervenit o înțelegere în sensul păstrării de către reclamantă a numelui dobândit prin căsătorie și că reclamanta nu a solicitat, în temeiul art. 383 alin. (2) NCC, încuviințarea instanței pentru a-și păstra numele astfel dobândit. În consecință, în temeiul art. 383 alin. (3) NCC, instanța a dispus revenirea reclamantei la numele avut anterior căsătoriei, respectiv de R.

Potrivit art. 396 NCC, instanța hotărăște, odată cu pronunțarea divorțului, asupra raporturilor dintre părinții divorțați și copiii lor minori, ținând seama de interesul superior al copiilor, de concluziile raportului de anchetă psihosocială, precum și, dacă este cazul, de învoiala părinților, pe care îi ascultă. În determinarea interesului superior al minorului, instanța trebuie să ia în considerare întregul complex de împrejurări privind vârsta și sexul acestuia, atașamentul acestuia față de unul sau altul dintre părinți, posibilitățile materiale și moralitatea părinților și, în general, existența celor mai adecvate condiții pentru creșterea și educarea minorului.

Conform art. 397 NCC, după divorț, autoritatea părintească revine în comun ambilor părinți, afară de cazul în care instanța decide altfel. Astfel, potrivit acestei dispoziții, regula este ca autoritatea părintească să fie exercitată de ambii părinți, excepția fiind exercitarea autorității părintești de către un singur părinte, însă doar în cazul în care există motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, conform art. 398 alin. (1) NCC. Față de aceste dispoziții legale și având în vedere că nu au fost invocate motive în sensul exercitării autorității părintești de către un singur părinte, instanța a dispus exercitarea autorității părintești de către ambii părinți.

În ceea ce privește locuința minorilor, potrivit art. 400 NCC, în lipsa înțelegerii dintre părinți sau dacă aceasta este contrară interesului superior al copilului, instanța stabilește, odată cu pronunțarea divorțului, locuința copilului minor la părintele cu care locuiește în mod statornic. Instanța constată că interesul superior al copiilor este să locuiască cu mama lor, tatăl necontribuind nici financiar, nici moral la creșterea și educarea lor. În consecință, în temeiul art. 400 alin. (1) NCC, instanța a stabilit locuința minorilor la domiciliul mamei lor.

Conform art. 402 alin. (1) NCC, prin hotărârea de divorț, instanța stabilește contribuția fiecărui părinte la cheltuielile de creștere, educație, învățătură și pregătire profesională a copiilor. Având în vedere că locuința minorilor va fi stabilită la domiciliul mamei, care va contribui în natură la cheltuielile de creștere, educație, învățătură și pregătire profesională a minorilor, instanța va stabili, în sarcina părâtului, o pensie de întreținere lunară în favoarea minorilor, care va fi executată tot în natură.

Conform art. 525 alin. (1) NCC, minorul care cere întreținere de la părinții săi se află în nevoie dacă nu se poate întreține din munca sa, chiar dacă ar avea bunuri. În cauza de față, având în vedere vârsta minorilor, respectiv 7 și 5 ani, este evident că nu se pot întreține din munca

lor, fiind astfel îndeplinită condiția prevăzută de art. 525 NCC, ca aceștia să se afle în nevoie.

Instanța reține că, potrivit art. 529 alin. (1) NCC, întreținerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere și cu mijloacele celui care urmează a o plăti. În ceea ce privește nevoia minorilor, având în vedere vârsta acestora, instanța reține că este necesară efectuarea de cheltuieli pentru creșterea și educarea acestora. Referitor la mijloacele pârâtului, acesta nu are niciun venit, pentru stabilirea cuantumului obligației de întreținere fiind avut în vedere venitul minim lunar pe economie pe anul 2012, respectiv de 700 lei. Referitor la mijloacele reclamantei, instanța reține că este angajată la SC G. SRL Bistrița și are media veniturilor pe ultimele 6 luni de 700 lei. În ceea ce privește cuantumul întreținerii, potrivit art. 529 NCC, acesta se stabilește până la o treime din venitul lunar net, pentru doi copii, instanța stabilind cuantumul întreținerii la 1/3 din venitul lunar al fiecărui părinte, respectiv 1/6 din venit pentru fiecare copil.

Referitor la modalitatea de executare a întreținerii, conform art. 530 alin. (1) din NCC, instanța reține că obligația de întreținere se execută în natură, prin asigurarea celor necesare traiului și, după caz, a cheltuielilor pentru educare, învățătură și pregătire profesională. Alin. (2) al aceluiași articol prevede că, doar dacă obligația de întreținere nu se execută de bunăvoie în natură, instanța va dispune executarea ei prin plata unei pensii de întreținere stabilite în bani. În cauză, este probat că pârâtul nu ar executa de bunăvoie obligația de întreținere în natură, el cheltuind sumele de bani pe care le câștigă ocazional la jocuri de noroc, astfel că instanța a dispus ca executarea obligației de întreținere să se realizeze prin plata unei sume de bani în cota indicată.

Obligația de întreținere astfel stabilită va fi executată, potrivit art. 523 alin. (1) NCC, de la data introducerii cererii, respectiv 20.04.2012, și până la majoratul minorilor.

Instanța reține că în cauză sunt întrunite concomitent toate cerințele instituite de prevederile art. 581 CPC pentru a se dispune evacuarea provizorie a pârâtului până la partajul bunurilor comune. Probațiunea administrată (declarațiile celor două martore audiate, persoane care au auzit scandalurile provocate de pârâtul-intimat și au adăpostit de mai multe ori pe membrii familiei terorizați de comportamentul violent al soțului/tatălui) demonstrează unitar că folosința pașnică a imobilului garsonieră, domiciliu comun al familiei, este zădărnicită de manifestările abuzive ale pârâtului, care, pe fondul consumului frecvent și excesiv de alcool, provoacă frecvent certuri și scandaluri, chiar în miez de noapte, carac-

terizate de violență verbală excesivă, ce au drept consecință refugiarea reclamantei-recurente și a celor doi copii, terorizați de teamă, pe la vecini și adăpostirea peste noapte. Frecvența și creșterea în intensitate a scandalurilor, existente de mai mulți ani, au determinat-o pe reclamantă să apeleze la ajutorul forțelor de ordine. Este evident și probat pericolul psihic și emoțional la care sunt supuși mama și copiii, neputându-le fi imputat, cu consecința respingerii cererii pentru acest considerent, faptul că au tolerat în timp un atare comportament abuziv. Dimpotrivă, intensificarea scandalurilor, în timpul cărora membrii familiei terorizați de pârât au părăsit domiciliul comun, refugiindu-se la vecinii miloși, au determinat-o pe reclamantă ca, în final, să apeleze la organele de poliție și la justiție. Pe de altă parte, lipsa violențelor fizice nu are semnificația lipsei abuzului, violența psihică și emoțională permanentă pe care o exercită pârâtul asupra reclamantei și a celor doi copii ai cuplului având cele mai grave urmări asupra relațiilor de familie și personalității membrilor săi, copiii fiind în plin proces de formare. Astfel, se conchide că interesele reclamantei și ale celor doi copii pe care aceasta îi crește și îngrijește sunt puse în pericol de pârât, instanței revenindu-i sarcina de a interveni prompt în vederea sistării abuzului și evacuării provizorii a soțului turbulent, aceasta fiind unica măsură eficace în vederea ocrotirii intereselor superioare ale copiilor și familiei.

Măsura fiind provizorie, reclamată până la partajarea bunurilor comune, nu neagă dreptul de proprietate al colocatarului turbulent, rațiunea ei justificându-se prin existența dreptului fiecărui colocatar la folosința locuinței și sistarea abuzului exercitat de cel dintâi. A decide altfel înseamnă a încuraja manifestări de felul celor în discuție, fără posibilitatea reprimării. Sistarea abuzului nu se poate face decât prin evacuarea de îndată, fără somație și trecerea vreunui termen, a soțului turbulent, configurația locuinței comune nepermițând împărțirea, fiind singura măsură eficace care poate fi luată pentru ocrotirea intereselor superioare ale mamei și copiilor.

Notă. Măsura evacuării provizorii poate fi adoptată și în condițiile actuale, potrivit art. 996 NCP.

34. Evacuare. Foști soți. Inadmisibilitate

Evacuarea unui proprietar din locuința proprietatea personală pe calea dreptului comun nu are temeii legal și reprezintă o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate, nepermisă nici de dreptul

intern și nici de art. 1 paragraf 1 din Primul Protocol la Convenția europeană a drepturilor omului.

*Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 9261 din 24 octombrie 2012,
nepublicată*

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamanta M.M.L. a chemat în judecată pe pârâțul M.V., solicitând instanței să dispună evacuarea pârâțului din imobilul situat în com. Ș.M., sat C., nr. (...).

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, prin sentința civilă nr. 5801/2011, pronunțată de Judecătoria Bistrița la data de 15.06.2011, a fost desfăcută căsătoria dintre cele două părți. Imobilul situat în com. Ș.M., sat C., nr. (...), din care se solicită evacuarea pârâțului, este proprietatea comună a celor două părți, fiind un bun dobândit în timpul căsătoriei. Prezenta cauză a fost disjunsă din dosarul nr. (...)/2011, având ca obiect divorț, reclamanta solicitând evacuarea pârâțului din imobilul bun comun, motivat de faptul că pârâțul se manifestă violent față de reclamantă și față de copii.

Evacuarea unei persoane (chiar și a proprietarului) pe calea ordonanței președințiale ar fi, în principiu, admisibilă, desigur, dacă sunt îndeplinite celelalte condiții de admisibilitate, aceasta fiind o măsură vremelnică, ce nu prejudică fondul. Cât privește evacuarea unuia dintre foștii soți (coproprietari) din locuința proprietate comună, fostul Tribunal Suprem (prin decizia civilă nr. 1581/6.09.1979) a statuat că „dificultățile ivite în exercitarea posesiei, folosinței și dispoziției asupra locuinței proprietate comună pot fi înlăturare numai prin împărțeală, neputându-se introduce acțiune în evacuarea unuia dintre proprietari”. Această soluție este împărtășită și astăzi de marea parte a practicii judiciare și a doctrinei juridice, dat fiind faptul că acțiunea în evacuare pe calea dreptului comun are un pronunțat caracter petitoriu și niciunul dintre coproprietari, aflați în indiviziune sau devălmășie, nu deține un titlu mai caracterizant, până la soluționarea partajului de bunuri comune.

Dreptul de proprietate este un drept deplin și exclusiv, ceea ce înseamnă că proprietarul poate să exercite independent de puterile altei persoane toate atributele dreptului de proprietate (posesia, folosința și dispoziția). Astfel, fiecare coproprietar poate să exercite asupra bunului comun atributele dreptului de proprietate, iar în situația în care unul dintre ei exercită abuziv drepturile conferite de lege asupra locuinței ce constituie bun comun, soluția de a pune capăt acestui abuz nu este acțiunea în evacuare, ci ieșirea din indiviziune printr-o acțiune de partaj bunuri comune, procedură în cadrul căreia art. 673¹⁰ CPC instituie posi-

bilitatea pentru părți de a solicita atribuirea provizorie a bunului supus partajului, prin încheiere, în condițiile legii.

În aceste condiții, evacuarea unui proprietar din locuința proprietatea personală pe calea dreptului comun nu are nici temei legal și reprezintă o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate, nepermisă nici de dreptul intern și nici de art. 1 paragraf 1 din Primul Protocol la Convenția europeană a drepturilor omului, astfel încât instanța a respins acțiunea reclamantei, ca inadmisibilă.

35. Partaj bunuri comune. Dovada dreptului de proprietate

Dreptul de proprietate se dovedește cu înscrisuri, respectiv extrasul de carte funciară sau alte probe din care să rezulte că părțile dețin imobilul în calitate de proprietari.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ.,
dec. nr. 310/R din 31 octombrie 2012, nepublicată*

Prin sentința civilă nr. 1249/5.06.2012, pronunțată de Judecătoria Năsăud, instanța a respins ca neîntemeiată acțiunea civilă formulată de reclamanta I.A. împotriva pârâtului I.V. Împotriva sentinței expuse a declarat recurs reclamanta. Recursul declarat nu este fondat.

În mod netemeinic susține recurenta că instanța de fond nu și-a exercitat rolul activ, obligația probării susținerilor din acțiune revenind reclamantei. Cât timp reclamanta a susținut că au dobândit în proprietate în timpul căsătoriei bunurile imobile și mobile indicate în acțiune, aceasta avea obligația să probeze cu înscrisuri sau alte mijloace de probă aceste susțineri. Dispozițiile art. 129 alin. (5) CPC prevăd obligația instanței de a dispune ca părțile să completeze probele doar atunci când probele propuse nu sunt îndestulătoare pentru lămurirea în întregime a pricinii, nu și atunci când probele propuse și administrate nu determină admiterea acțiunii, ci respingerea acesteia. Cum instanța de fond a fost lămurită pe baza probelor administrate la propunerea reclamantei, nu avea obligația să pună în discuție necesitatea completării probațiunii, astfel încât critica privind insuficienta cercetare a fondului pricinii nu este întemeiată.

Neîntemeiată este și critica privind soluția pronunțată de prima instanță. Reclamanta a solicitat ca instanța să constate că, în timpul căsătoriei cu pârâtul, cei doi au dobândit în proprietate un imobil și trei autovehicule. Dreptul de proprietate se dovedește cu înscrisuri, respectiv extrasul de carte funciară sau alte probe din care să rezulte că părțile

dețin imobilul în calitate de proprietari. În speță, imobilul pretins a fi bun comun nu este identificat în cartea funciară, iar din probele administrate rezultă că terenul pe care se află acest imobil nu este proprietatea părților și construcția despre care face vorbire reclamanta a constituit proprietatea unei societăți comerciale și apoi a fost cumpărată de tatăl pârâtului, iar părțile ar fi adus acesteia unele îmbunătățiri, ceea ce le conferă cel mult un drept de creanță față de proprietarul construcției și al terenului, și nu un drept de proprietate. Cum reclamanta susține că sunt proprietari asupra imobilului-construcție și nu a invocat vreun drept de creanță, în mod corect instanța de fond a reținut că acest bun nu poate fi inclus în masa bunurilor comune. Nici în privința autovehiculelor, reclamanta nu a probat că acestea există în patrimoniul comun al soților sau că au existat la data desfacerii căsătoriei prin divorț și că ar fi fost înstrăinate ulterior de către pârât.

Notă. În prezent, rolul activ al judecătorului este reglementat de art. 22 NCPC.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Statul nu poate invoca în sprijinul său, ca motiv al prelungirii procedurilor, supraaglomerarea instanțelor, deoarece acesta are obligația de a-și organiza sistemul judiciar astfel încât să evite acest lucru (*C.E.D.O., Ferreira Alves c. Portugaliei, 4 decembrie 2003, www.echr.coe.int*).

2. Rejudecarea deciziei definitive de partaj în urma recursului în anulare formulat de procurorul general a încălcat principiul securității raporturilor juridice. Dreptul la un proces echitabil în fața unei instanțe, garantat prin art. 6 paragraf 1 din Convenție, trebuie să se interpreteze în lumina preambulului Convenției, care enunță supremația dreptului ca element al patrimoniului comun al statelor contractante. Unul dintre elementele fundamentale ale supremației dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care prevede, printre altele, ca soluția dată în mod definitiv oricărui litigiu de către instanțe să nu mai poată fi supusă rejudecării. Conform acestui principiu, niciuna dintre părți nu este abilitată să solicite modificarea unei sentințe definitive și executorii cu unicul scop de a obține o reanalizare a cauzei și o nouă hotărâre în privința sa. În speță, exercitarea acestei căi extraordinare de atac era limitată la termenul de un an prevăzut de art. 330¹ CPC. Cu toate acestea, în cauza de față se regăsesc două elemente care au determinat Curtea, în cauza *Bru-mărescu*, să constate încălcarea principiului securității raporturilor juridice și, prin urmare, încălcarea art. 6 paragraf 1 din Convenție, și anume intervenția într-un litigiu civil a procurorului general, care nu era parte în proces, și repunerea în discuție a unei hotărâri definitive ce dobândise autoritate de lucru judecat și care, pe deasupra, fusese executată (*C.E.D.O., Sfrijan c. României, 22 noiembrie 2007, M. Of. nr. 719/2008*).

36. Partaj bunuri comune. Competență teritorială

Prevederile art. 13 alin. (1) CPC constituie norme imperative, ce reglementează o competență teritorială exclusivă în materia bunurilor imobile, rațiunea fiind aceea de a se facilita administrarea probatoriului necesar în cauză.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 9467 din 31 octombrie 2012, nepublicată

Prin acțiunea înregistrată la data de 13.10.2011, disjunsă din dosarul nr. 7940/190/2011 al Judecătoriei Bistrița având ca obiect divorț, reclamanta M.A.M. a chemat în judecată pe pârâtul M.I., solicitând să se constate caracterul de bun propriu al imobilelor dobândite anterior încheierii căsătoriei, bunuri situate în Cluj-Napoca. La termenul de judecată din data de 31.10.2011, instanța, din oficiu, a invocat excepția necompetenței teritoriale a Judecătoriei Bistrița în soluționarea litigiului pendinte.

Analizând excepția invocată prin prisma temeiurilor juridice aplicabile, instanța reține că, potrivit dispozițiilor imperative ale art. 137 alin. (1) CPC, instanța de judecată investită cu soluționarea unei cereri de chemare în judecată este ținută să analizeze cu prioritate excepțiile de fond ori de procedură care fac de prisos cercetarea în fond a pricinii. Relevante în cauză sunt și dispozițiile art. 159 alin. (1) pct. 3 CPC, potrivit cărora necompetența este de ordine publică în cazul încălcării competenței teritoriale exclusive pe care părțile nu o pot înlătura. Sancțiunea prevăzută pentru încălcarea competenței teritoriale exclusive este nulitatea absolută.

În speță, bunurile imobile a căror partajare se solicită se găsesc în circumscripția Judecătoriei Cluj-Napoca. Se reține, de asemenea, de către instanță aspectul că particularitățile procedurale în privința cererilor care vizează bunuri imobile se regăsesc în prevederile art. 13 alin. (1) CPC, text potrivit căruia cererile privitoare la bunuri imobile se fac numai la instanța în circumscripția căreia se află imobilele. Evident este, din formularea textului de către legiuitor, că ne găsim în prezența unei norme imperative, ce reglementează o competență teritorială exclusivă în materia bunurilor imobile, rațiunea fiind aceea de a se facilita administrarea probatoriului necesar în cauză. Rezidă astfel concluzia că ne găsim în prezența unei norme de competență teritorială exclusivă, ce vizează ordinea publică, având un caracter absolut, de la care nu este permisă derogarea. Așa fiind, în considerarea dispozițiilor art. 159 alin. (1) pct. 3 CPC raportate la art. 13 alin. (1) CPC, instanța a admis ca fiind

întemeiată excepția necompetenței teritoriale invocată din oficiu, sens în care a declinat competența de soluționare a prezentei cauze la Judecătoria Cluj-Napoca.

Notă. Considerăm greșită soluția declinării de competență, în condițiile în care partajarea bunurilor comune a constituit o cerere accesorie formulată în cadrul procesului de divorț. Apreciem că în această situație devin incidente prevederile art. 17 CPC privitoare la prorogarea de competență. Dată fiind natura cererilor accesorii și a celor incidentale, raportul în care acestea se află cu cererea principală, în ceea ce ne privește, considerăm că prorogarea legală de competență operează chiar împotriva regulilor imperative de competență (materială sau teritorială exclusivă), instanța neavând obligația unei disjungeri, succedată de o declinare de competență, în condițiile în care respectarea normelor de competență absolută se verifică în privința cererii principale (a se vedea *G.C. Frentiu, D.L. Băldean*, Codul de procedură civilă comentat și adnotat, Ed. Hamangiu, București, 2008, p. 116-117; în acest sens, a se vedea și C.S.J., s. civ., dec. nr. 3685 din 26 septembrie 2003, în *Dreptul* nr. 2/2005, p. 218-219; pentru opinia contrară, conform căreia nu se pot încălca regulile imperative ale competenței materiale și teritoriale, a se vedea *I. Deleanu*, Tratat de procedură civilă, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2007, vol. I, p. 439).

Dacă după prorogarea de competență instanța procedează la disjungerea cererii incidente, dispunând formarea unui nou dosar, competența soluționării cererii disjuncte va reveni instanței care soluționează cererea principală, și nu celei căreia i-ar fi revenit competența în cazul în care cererea s-ar fi formulat pe cale principală.

Opinia se menține și în condițiile actualelor dispoziții procedurale, fiind incidente prevederile art. 123 NCP.

37. Divorț. Declinare de competență. Inadmisibilitatea căii de atac

Orice hotărâre prin care instanța stabilește că nu are competența generală, materială sau teritorială de judecare a unei cereri nu este supusă vreunei căi de atac, indiferent de soluția dată după admiterea excepției de necompetență: declinare de competență sau respingerea cererii ca inadmisibilă.

Trib. Ilfov, s. civ., dec. nr. 91A din 18 septembrie 2012,
www.luju.ro

Prin sentința civilă nr. 5348/24.10.2011, Judecătoria Buftea a admis excepția necompetenței generale a instanțelor române și a respins acțiunea principală formulată de reclamantul T.R. și cererea reconvențională

formulată de pârâta T.I.I., ca inadmisibile. Împotriva acestei hotărâri a declarat apel reclamantul. Analizând apelul, tribunalul constată următoarele:

Potrivit art. XXII alin. (2) din Legea nr. 202/2010, dispozițiile art. 158 alin. (3) CPC se aplică numai proceselor, cererilor și sesizărilor privind recursul în interesul legii, începute, respectiv formulate după intrarea în vigoare a prezentei legi. Raportând aceste dispoziții legale la situația dedusă judecății, se reține că cererea de chemare în judecată având ca obiect desfacerea căsătoriei dintre părți și încredințarea spre creștere și educare a copiilor minori rezultați din căsătorie a fost formulată la data de 10.06.2011, așadar, ulterior datei intrării în vigoare a Legii nr. 202/2010, respectiv 26.11.2010.

Deși s-ar părea că reglementarea art. 158 alin. (3) CPC vizează trimiterea dosarului instanței sau organului cu activitate jurisdicțională competent, fără vreo distincție asupra felului soluției date în urma declarării necompetenței, nu ar putea să ducă la concluzia că, atunci când instanța respinge cererea ca inadmisibilă pentru că nu este de competența instanțelor române, hotărârea ar putea fi supusă căilor de atac. Precizarea privitoare la trimiterea dosarului a fost necesară pentru a sublinia faptul că dosarul se trimite în caz de declinare, iar trimiterea se face de îndată. Deși s-ar părea că norma de procedură înscrisă în art. 158 alin. (3) CPC, care exclude de la orice cale de atac hotărârea prin care instanța se declară necompetentă, este aplicabilă numai atunci când, după admiterea excepției de necompetență, se dispune declinarea, soluția trebuie să fie aceeași și atunci când, urmare a stabilirii necompetenței generale, determinate de faptul că cererea trebuie să fie soluționată de o instanță dintr-un alt stat, în condițiile art. 157 alin. (1) din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat, este respinsă ca inadmisibilă. Și aceasta deoarece, după modificare, art. 158 alin. (3) CPC nu se mai referă la „hotărârea de declinare” la a cărei rămânere irevocabilă dosarul era trimis organului judiciar considerat competent.

Pe de altă parte, trebuie avut în vedere că, în caz de litispendență internațională decurgând din introducerea de cereri având același obiect și cauză și între aceleași părți înaintea unor instanțe din state membre diferite, art. 19 alin. (3) din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești prevede posibilitatea pe care o are cea de-a doua instanță judecătorească dintr-un stat membru de a declina în favoarea instanței dintr-un alt stat membru, prima sesizată și a cărei competență a fost stabilită, cererea de divorț,

de separare de drept sau de anulare a căsătoriei între aceleași părți ori, după caz, cererea referitoare la răspunderea părintească privind un copil, având același obiect și aceeași cauză, fiind menționat în teza a doua a alin. (3) că, într-un asemenea caz, partea care a introdus acțiunea la instanța sesizată în al doilea rând poate intenta respectiva acțiune la prima instanță sesizată.

Prin urmare, în opinia tribunalului, orice hotărâre prin care instanța stabilește că nu are competența generală, materială sau teritorială de judecare a unei cereri nu este supusă vreunei căi de atac, indiferent de soluția dată după admiterea excepției de necompetență: declinare de competență sau respingerea cererii ca inadmisibilă. Pe cale de consecință, constatând că legiuitorul a suprimat orice cale de atac împotriva hotărârilor de declinare a competenței de soluționare a cauzelor începute după intrarea în vigoare a Legii nr. 202/2010, tribunalul a reținut că apelantul nu are la îndemână mijlocul procedural al apelului de care a înțeles să uzeze, motiv pentru care apreciază întemeiată excepția inadmisibilității apelului, pe care a admis-o și, în temeiul art. 296 CPC, a respins apelul în consecință.

38. Divorț. Necompetența generală a instanțelor române

1. Nu sunt relevante înscrisurile depuse de reclamant în susținerea faptului că ultimul domiciliu comun al soților a fost în România, localitatea S., unde soțul ar fi continuat să locuiască și după separarea în fapt, deoarece facturile emise pentru utilitățile (gaze, telefonie fixă) aferente imobilului nu fac dovada că soțul a locuit efectiv la această adresă în intervalul analizat.

2. Instanța va interpreta dispozițiile art. 9 alin. (3) din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 în sensul că reclamantul are posibilitatea de a intenta acțiunea de divorț la prima instanță sesizată, cea franceză, deoarece, pe de o parte, normele procesuale române nu reglementează situația declinării competenței la o instanță din afara sistemului judiciar român, iar, pe de altă parte, la instanța franceză s-a deschis o procedură prealabilă divorțului, nefiind investită propriu-zis cu o cerere de divorț.

*Jud. Buftea, sent. nr. 5348 din 24 octombrie 2011,
www.luju.ro*

Prin cererea înregistrată la dată de 10.06.2011, reclamantul T.R., în contradictoriu cu pârâta T.I.I., a solicitat desfacerea căsătoriei din culpa exclusivă a pârâtei, revenirea acesteia la numele avut anterior căsătoriei, încredințarea spre creștere și educare a minorelor N.I. și M.R., ambele

născute la dată de 25.07.2004, fără obligarea pârâtei la plata pensiei de întreținere.

Analizând excepția necompetenței generale a instanței române invocată de pârâtă, instanța reține că, prin ordonanță de neconciliere pronunțată la dată de 27.06.2011, Tribunalul din Basse-Terre, instanță investită de pârâtă cu acțiunea de divorț, a stabilit, pe lângă competența sa în privința soluționării tuturor capetelor de cerere, măsuri provizorii, executorii în privința răspunderii părintești, în sensul fixării provizorii a reședinței minorilor la mamă, în Saint-Martin și stabilirea unui program de vizitare tatălui. În privința competenței sale, instanță franceză a constatat că, la momentul aprecierii asupra competenței – 10.06.2011, reședința stabilă a soților T. era la Saint-Martin, fapt ce a atras incidența dispozițiilor art. 3 și art. 8 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 (Bruxelles II bis), astfel că judecătorul de cauze familiale din Basse-Terre s-a declarat competent pentru a recunoaște desfacerea uniunii soților și responsabilitatea părintească a acestora în privința celor două fiice, N.I. și M.R.

Ordonanța de neconciliere pronunțată la data de 27.06.2011 de Tribunalul din Basse-Terre este recunoscută în România, ca stat membru al Uniunii Europene, în temeiul art. 21 din Constituție, precum și al dispozițiilor Regulamentului CE 2201/2003. Executarea acestei hotărâri a fost încuviințată în parte prin sentința civilă nr. 1419/06.09.2011, pronunțată de Tribunalul București, Secția a IV-a civilă. Se mai reține că, după data de 06.07.2011, tatăl a revenit împreună cu cele două fiice în România în cadrul programului de legături personale stabilit; ulterior, acesta a refuzat să înapoieze copiii mamei, obținând și suspendarea provizorie a executării sentinței civile nr. 1419/06.09.2011; fetele au continuat să locuiască cu tatăl în imobilul din com. S., jud. Ilfov și au fost înscrise la o școală generală din B.

Din actele de identitate ale părinților reiese că reclamantul are domiciliul în Monaco, iar reședința, începând cu data de 05.09.2011, data eliberării cărții provizorii de identitate, în localitatea S., jud. Ilfov, în timp ce pârâta are domiciliu legal în Sectorul 1 București. În condițiile în care soții, de comun acord, s-au mutat împreună cu fetele în luna august 2010 în insula Saint-Martin, iar reîntoarcerea lor în România, din luna iulie 2011, s-a datorat doar refuzului reclamantului de a înapoia pârâtei copiii, lucru ce a generat mai multe procese înregistrate între părți pe rolul instanțelor române, se apreciază că nu au operat schimbări de natură a determina instanța să constate o altă reședință obișnuită a soților, diferită de cea reținută de Tribunalul din Basse-Terre în baza art. 3 din Regulament.

Nu sunt relevante nici înscrisurile depuse de reclamant în susținerea faptului că ultimul domiciliu comun al soților a fost în com. S., localitate unde reclamantul ar fi continuat să locuiască și după separarea în fapt din august 2010, deoarece facturile emise pentru utilitățile (gaze, telefonie fixă) aferente imobilului din str. F., Snagov nu fac dovada că reclamantul a locuit efectiv la această adresă în intervalul analizat. Mai mult, reclamantul și-a stabilit reședința în imobilul din S. după data introducerii prezentei acțiuni de divorț. Ca atare, se constată că sunt incidente în speță dispozițiile art. 3 (a) din Regulamentul (CE) nr. 221/2003, prima situație – reședința obișnuită a soților T. la data de 10.06.2011 era în Saint-Martin, iar prin ordonanța de neconciliere pronunțată la data de 27.06.2011, Tribunalul din Basse-Terre s-a declarat competent pentru a recunoaște desfacerea uniunii soților și responsabilitatea părintească a acestora în privința celor două fice, N.I. și M.R.

Instanța va interpreta dispozițiile art. 9 alin. (3) din Regulament în sensul că reclamantul are posibilitatea de a intenta acțiunea de divorț la prima instanță sesizată, cea franceză, deoarece, pe de o parte, normele procesuale române nu reglementează situația declinării competenței la o instanță din afara sistemului judiciar român, iar, pe de altă parte, la instanța franceză s-a deschis o procedură prealabilă divorțului, nefiind investită propriu-zis cu o cerere de divorț. Acest ultim aspect reiese din menționarea, în cuprinsul ordonanței de neconciliere pronunțate la data de 27.06.2011, a dispozițiilor art. 1113 NCPC, respectiv: „În cele trei luni de la pronunțarea ordonanței, numai soțul care a prezentat cererea inițială poate cere divorțul. În cazul reconcilierii soților sau dacă cererea nu a fost introdusă în cele treizeci de luni de la pronunțarea ordonanței, toate dispozițiile sunt caduce, inclusiv autorizarea de atribuire”. Ca atare, nu vor fi primite nici susținerile reclamantului în sensul că excepția invocată de pârâtă ar trebui calificată ca fiind o litispendență și s-ar impune înaintarea prezentului dosar instanței de pe insula Saint-Martin.

Constatând că reședința soților la momentul formulării acțiunii de divorț a atras incidența dispozițiilor Regulamentului (CE) nr. 2201/2003, iar Tribunalul din Basse-Terre și-a stabilit deja competența de soluționare a divorțului inițiat de pârâta T.I.I., instanța a admis excepția necompetenței generale a instanțelor române și a respins atât acțiunea principală, cât și cererea reconvențională.

Capitolul al III-lea. Autoritatea părintească

39. Autoritate părintească comună. Regula

Autoritatea părintească nu este doar un drept al părintelui, ci și un drept al copilului, drept având ca obligații corelative îndatoririle părintești, astfel încât instanța apreciază că exercitarea autorității părintești doar de unul dintre părinți nu este în concordanță cu interesul superior al minorului, deoarece ar avea ca efect lipsirea minorului de ocrotirea părintească a unui părinte, fără a exista motive temeinice.

*Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 5320 din 11 mai 2012,
nepublicată*

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamanta L.G. a chemat în judecată pe pârâtul P.R.A., solicitând să se dispună exercitarea autorității părintești exclusiv de către reclamantă asupra minorului L.T.G., născut la data de 10.06.2010, precum și stabilirea domiciliului acestuia la reclamantă, cu obligarea pârâtului la plata unei pensii de întreținere în favoarea minorului începând cu data introducerii acțiunii și până la majoratul acestuia, în cuantumul legal.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, potrivit certificatului de naștere seria NJ nr. (...), emis de Primăria municipiului B., minorul L.T.G., născut la data de 10 iunie 2010, este fiul reclamantei și al pârâtului, rezultat din relația extraconjugală a acestora.

Conform art. 505 NCC, „(1) În cazul copilului din afara căsătoriei a cărui filiație a fost stabilită concomitent sau, după caz, succesiv față de ambii părinți, autoritatea părintească se exercită în comun și în mod egal de către părinți, dacă aceștia conviețuiesc. (2) Dacă părinții copilului din afara căsătoriei nu conviețuiesc, modul de exercitare a autorității părintești se stabilește de către instanța de tutelă, fiind aplicabile prin asemănare dispozițiile privitoare la divorț”. Or, art. 397 NCC privitor la divorț dispune că „după divorț, autoritatea părintească revine în comun ambilor părinți, afară de cazul în care instanța decide altfel”, iar conform art. 398 alin. (1) NCC, „dacă există motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, instanța hotărăște ca autoritatea părintească să fie exercitată numai de către unul dintre părinți”. Din aceste dispoziții legale

rezultă că noul Cod civil instituie, în privința exercitării autorității părintești, regula ca aceasta să se exercite în comun de ambii părinți și numai în mod excepțional, atunci când există motive temeinice, din punct de vedere al interesului superior al minorului, instanța va hotărî ca autoritatea părintească să se exercite de unul dintre părinți.

În cauză nu a rezultat existența unor motive temeinice pentru ca autoritatea părintească cu privire la minor să fie exercitată de către unul dintre părinți, invocându-se doar că minorul este pe numele mamei, iar aceasta nu își dorește exercitarea autorității părintești în comun.

Art. 483 NCC dispune: „(1) Autoritatea părintească este ansamblul de drepturi și îndatoriri care privesc atât persoana, cât și bunurile copilului și aparțin în mod egal ambilor părinți. (2) Părinții exercită autoritatea părintească numai în interesul superior al copilului, cu respectul datorat persoanei acestuia și îl asociază pe copil la toate deciziile care îl privesc, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate. (3) Ambii părinți răspund pentru creșterea copiilor lor minori”. Din aceste dispoziții legale rezultă că autoritatea părintească nu este doar un drept al părintelui, ci și un drept al copilului, drept având ca obligații corelative îndatoririle părintești, astfel încât instanța apreciază că exercitarea autorității părintești doar de unul dintre părinți nu este în concordanță cu interesul superior al minorului, deoarece ar avea ca efect lipsirea minorului de ocrotirea părintească a unui părinte, fără a exista motive temeinice.

Pentru aceste considerente, instanța a respins cererea reclamantei privind exercitarea autorității părintești față de minor de către mamă, ca fiind neîntemeiată și a dispus ca autoritatea părintească cu privire la acesta să se exercite în comun de ambii părinți. În ceea ce privește locuința minorului, instanța, având în vedere vârsta fragedă a acestuia, concluziile autorității tutelare, precum și înțelegerea părților, care este în concordanță cu interesul superior al minorului, în temeiul art. 400 NCC, a stabilit locuința acestuia la domiciliul mamei.

40. Minor rezultat din relații de concubinaj. Autoritate părintească

Criteriul locativ nu este unul semnificativ, care trebuie avut în vedere la încredințarea copilului unuia sau altuia dintre părinți. Ceea ce este important și primează este interesul superior al minorului.

Trib. Cluj, s. civ., dec. nr. 255/A din 4 mai 2012, nepublicată

Prin sentința nr. 20250/20.12.2011, pronunțată de Judecătoria Cluj-Napoca, s-a admis în parte acțiunea civilă formulată de reclaman-

tul V.A.C. împotriva pârâtei S.A. S-a stabilit ca autoritatea părintească să revină în comun ambilor părinți cu privire la minora V.A.L., născută la data de 25.08.2009. S-a stabilit domiciliul minorei V.A.L., născută la data de 25.08.2009, la pârâtă. A fost obligată pârâta să permită reclamantului să aibă legături personale cu minora astfel: în vacanța de vară, în anii impari, în luna august, iar în anii pari, în lunile iulie și august, în cursul vacanței de iarnă, în anii pari, în perioada 23 decembrie, de la ora 11:00, și până în 28 decembrie, la ora 20:00, iar în anii impari, în perioada 29 decembrie, de la ora 11:00, și până în 2 ianuarie, la ora 20:00; în anii pari, o săptămână în perioada sărbătorilor pascale, din ajunul sărbătorii, de la ora 11:00, și până în a șaptea zi, la ora 20:00, cu obligația de a o readuce la domiciliul pârâtei.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel reclamantul. Apelul nu este fondat.

Din ancheta socială întocmită la domiciliul intimătei, efectuată de autoritatea tutelară, reiese că pârâta împreună cu minora locuiesc în apartamentul părinților săi, compus din patru camere, situat în Cluj-Napoca, modest mobilat și mai puțin îngrijit. Intimata și minora locuiesc într-o cameră separată, care este mai bine îngrijită decât restul apartamentului. Din ancheta socială întocmită la domiciliul apelantului reiese că, la rândul său, și acesta locuiește cu întreaga familie într-un apartament de patru camere, situat în Florești, familia fiind compusă din părinți, doi frați cu prietenele și copiii lor. Comparând situația locativă a celor doi, se poate ajunge la concluzia că aceasta nu diferă semnificativ, iar, pe de altă parte, criteriul locativ nu este unul semnificativ care trebuie avut în vedere la încredințarea copilului unuia sau altuia dintre părinți. Ceea ce este important și primează este interesul superior al minorei, care are o vârstă fragedă, neîmplinind încă 3 ani și care are nevoie de stabilitate, atenție și afecțiune din partea mamei.

Din probatoriul administrat în cauză a reieșit că reclamanta își îndeplinește obligațiile de creștere și educare a minorei, că se preocupă să-i asigure o creștere și dezvoltare armonioasă, fără a fi constatate curențe și deficiențe din vreun punct de vedere în relația cu propriul copil. Este absolut necesar pentru dezvoltarea armonioasă a unui copil să beneficieze de toată grija și afecțiunea părinților, însă atunci când este nevoie ca domiciliul acesteia să fie stabilit la unul dintre părinți, se pun în balanță acele împrejurări care să influențeze pozitiv evoluția copilului. Din depozitia martorei G.F. reiese că intimata se ocupă de creșterea și educarea minorei, iar când aceasta lipsește, fiind plecată la muncă, fetița este îngrijită de ceilalți membri ai familiei și nu există aspecte negative care să aibă influență cu privire la o dezvoltare echilibrată și armonioasă a copilului.

41. Exercițarea autorității părintești de un singur părinte. Excepție de la regula autorității părintești comune. Motive

Din cuprinsul interogatoriului pârâtului, s-a confirmat susținerea reclamantei privind demersurile exclusive pentru creșterea și educarea minorei, absența diligenței pârâtului pentru dezvoltarea unor relații personale între pârât și minoră și dezinteresul evident pentru creșterea minorei. Atitudinea neutră a pârâtului în calitate de părinte a fost evidențiată și prin considerentul redat de către pârât, respectiv este rezultatul unei relații extraconjugale a reclamantei cu un alt bărbat, fiind prezumtivul tată doar prin faptul că minora s-a născut în timpul mariajului.

Jud. Năsăud, sent. civ. nr. 354 din 16 februarie 2012, nepublicată

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamanta A.M. l-a chemat în judecată pe pârâtul H.I.D., solicitând instanței să dispună exercitarea autorității părintești exclusiv de către mamă; stabilirea domiciliului minorei H.M.A., născută la data de 04.08.2000, la locuința reclamantei din localitatea Căvnic, str. (...).

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că părțile au fost căsătorite, iar prin sentința civilă nr. 675/2006 a Judecătoriei Beclean, s-a admis acțiunea de divorț formulată de reclamanta A.M. în contradictoriu cu pârâtul H.I.D., pe baza acordului de voință al părților. În cadrul acestei hotărâri s-a reținut, conform mențiunilor părților, că din căsătorie nu au rezultat minori. Din certificatul de naștere seria NX nr. (...) înregistrat la nr. 2023 din 14.08.2000, rezultă că minora H.M.A., născută la data de 04.08.2000, este fiica reclamantei și a pârâtului H.I.D. Prin raportare la data nașterii minorei și data survenirii divorțului părților, se reține că această minoră s-a născut în perioada mariajului, iar părțile, în mod deliberat au declarat cu prilejul divorțului că nu există minori rezultați din căsătorie.

Chiar și în circumstanțele faptice expuse, potrivit cărora minora M.A. este rezultatul unei relații extraconjugale a reclamantei, situația juridică a acesteia trebuie reglementată prin intermediul unei acțiuni specifice de tăgadă a paternității și datorită prezumției de paternitate care operează pentru ex-soțul mamei. Deoarece pârâtul manifestă dezinteres în relațiile personale cu minora, respectiv nu și-a exprimat doleanța pentru realizarea unui program de vizită sau demersuri pentru concretizarea metodelor de creștere și educare a acesteia, iar minora implicit se află în îngrijirea exclusivă a reclamantei, se impune clarificarea aspectelor care vizează modalitatea de exercitare a autorității părintești și determinarea

domiciliului minorei prin raportare la părintele cu care locuiește efectiv și în circumstanțele în care pârâtul figurează în continuare drept tată al minorei.

Potrivit dispozițiilor legale în vigoare, regula rezidă în exercitarea autorității părintești în comun de către ambii părinți (chiar și divorțați sau într-o modalitate existențială singulară) și doar excepția reflectă ipoteza singulară cu atributul pentru unul dintre părinți, dar cu antrenarea unor motive temeinice.

În speță, din cuprinsul interrogatoriului pârâtului, s-a confirmat susținerea reclamantei privind demersurile exclusive pentru creșterea și educarea minorei, absența diligenței pârâtului pentru dezvoltarea unor relații personale între pârât și minoră și dezinteresul evident pentru creșterea minorei. Mai mult, această atitudine neutră a pârâtului în calitate de părinte a fost evidențiată și în cuprinsul interrogatoriului prin considerentul redat de către pârât, respectiv în sensul că minora este rezultatul unei relații extraconjugale a reclamantei cu un alt bărbat, fiind prezumtivul tată doar prin faptul că minora s-a născut în timpul mariajului.

În consecință, instanța, reținând considerentele redate din probatoriul administrat, a dispus ca exercitarea autorității părintești pentru minora H.M.A., născută la data de 04.08.2000, prin asimilare și cu ipoteza din cadrul procedurii de divorț și în temeiul dispozițiilor art. 398, art. 503, art. 505 raportat la art. 504 NCC, să fie îndeplinită exclusiv de către mama reclamantă, apreciindu-se că această măsură ocrotește interesul superior al minorei și prin diligența permanentă manifestată de mamă. Prin raportare la dispozițiile art. 400 NCC coroborate cu art. 496 alin. (1) NCC, instanța a stabilit locuința minorei H.M.A. la domiciliul mamei reclamante, respectiv în localitatea Căvnic, str. (...), la domiciliul părintelui cu care locuiește efectiv minora din momentul nașterii și până în prezent.

42. Exercițarea autorității părintești de un singur părinte. Copil rezultat din relația de concubinaj

Prin prisma declarațiilor testimoniale, care fac dovada că tatăl nu s-a interesat niciodată de minor, că l-a văzut doar o singură dată, cât și în raport de starea de fapt concretă, mama minorului necunoscând unde locuiește pârâtul și neputându-l contacta (existând cazuri în care autoritatea părintească comună presupune exprimarea consimțământului expres de către tată), având în vedere faptul că hotărârea judecătorească se impune a fi pronunțată de așa manieră încât să se evite nașterea unor litigii viitoare între părți,

instanța, în considerarea dispozițiilor art. 398 alin. (1) NCC, a dispus ca exercitarea autorității părintești în privința minorului să fie exercitată exclusiv de mama sa.

*Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 7486 din 17 iulie 2012,
nepublicată*

Prin cererea înregistrată, reclamanta T.N. a solicitat să se dispună ca locuința minorului B.T.M.V. să fie la locuința acesteia; autoritatea părintească asupra minorului să fie exercitată doar de reclamantă; obligarea pârâtului B.M. la suportarea cheltuielilor de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională în favoarea minorului, începând cu data de 08.06.2009 și până la vârsta majoratului copilului, în procent de 1/3 din salariul minim pe economie.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că din relația de concubinaj dintre părți a rezultat minorul B.T.M.V., născut la data de 26.12.2003. Din probele administrate în cauză rezultă că din anul 2005 pârâtul nu a mai luat legătura cu minorul, nu s-a interesat de acesta, fiind plecat din țară, iar singura persoană care se îngrijește de creșterea și educarea sa este reclamanta.

Conform art. 396 alin. (1) NCC, „instanța de tutelă hotărăște, (...), asupra raporturilor dintre părinții (...) și copiii lor minori, ținând seama de interesul superior al copiilor, de concluziile raportului de anchetă psihosocială, precum și, dacă este cazul, de învoiala părinților, pe care îi ascultă”. În ceea ce privește locuința minorului, instanța, având în vedere interesul superior al minorului, precum și concluziile autorității tutelare, în temeiul art. 400 NCC, a stabilit locuința minorului la domiciliul reclamantei în Bistrița (...).

Asupra cererii privind exercitarea autorității părintești exclusiv de către reclamantă, instanța reține că, prin intrarea în vigoare a noului Cod civil, regula exercitării autorității părintești este cea a ambilor părinți, ei având atât drepturi, cât și obligații în privința copiilor lor minori, însă de la această regulă este permisă excepția „motivelor întemeiate”. De remarcat este aspectul că aprecierea motivelor întemeiate este lăsată de către legiuitor la latitudinea instanței de judecată, fără a exista stabilite criterii față de care această apreciere să poată fi făcută.

Ancheta socială dispusă în cauză a făcut propuneri de încredințare a minorului către reclamantă, subliniind că aceasta oferă garanții morale și financiare suficiente pentru a se considera că interesul minorului este mai bine protejat prin luarea unei atare măsuri. În cauză, atât prin prisma declarațiilor testimoniale, care fac dovada că pârâtul nu s-a interesat niciodată de minor, că l-a văzut doar o singură dată, cât și în raport de

starea de fapt concretă, reclamanta necunoscând unde locuiește pârâtul și neputându-l contacta (existând cazuri în care autoritatea părintească comună presupune exprimarea consimțământului expres de către pârât), văzând că hotărârea judecătorească se impune a fi pronunțată de o atare manieră încât să se evite nașterea unor litigii viitoare între părți, instanța, în considerarea dispozițiilor art. 398 alin. (1) NCC, a dispus ca exercitarea autorității părintești în privința minorului să fie exercitată exclusiv de mama sa.

Potrivit art. 525 alin. (1) cu raportare la art. 529 alin. (2) și art. 530 alin. (3) NCC, obligația de întreținere există între părinți și copii, iar descendentul, cât timp este minor, are drept la întreținere de la ambii părinți, oricare ar fi cauza nevoii în care se află. Obiectul acestei obligații de întreținere îl constituie mijloacele necesare pentru creșterea, educarea, învățătura și pregătirea profesională a minorului. Dacă întreținerea este datorată de un părinte pentru un copil, aceasta se stabilește până la o pătrime din venitul său din muncă, pentru doi copii, până la o treime, iar pentru trei sau mai mulți copii, până la jumătate din venituri, astfel după cum rezultă din prevederile art. 529 alin. (2) NCC.

În cauză nu se cunoaște dacă pârâtul realizează venituri. În această situație, instanța apreciază că este incidentă prezumția simplă că pârâtul realizează venituri, pentru a se putea întreține, cel puțin egale cu venitul minim pe economie, situație ce impune stabilirea cuantumului pensiei de întreținere datorate de acesta la nivelul salariului minim pe economie. În raport de această stare de fapt, în considerarea dispozițiilor art. 529 NCC coroborate cu art. 613¹ alin. (4) CPC, instanța a obligat pârâtul să achite lunar în favoarea minorului, cu titlu de pensie de întreținere, suma totală de 175 lei, începând cu data de 8.06.2012, data introducerii acțiunii, și până la majoratul minorului ori noi dispoziții, calculată la nivelul venitului minim pe economie, astfel cum acesta a fost stabilit prin art. 1 din H.G. nr. 1193/2010.

43. Exercițarea autorității părintești de un singur părinte. Condiții

Din cuprinsul referatului de anchetă socială coroborat cu înscrisurile depuse la dosar rezultă că reclamanta dispune de posibilități materiale și prezintă garanții morale, oferindu-i fiului său condiții optime de îngrijire, creștere și educare. Instanța va avea în vedere interesul superior al minorului, reținând și poziția procesuală adoptată de pârât, care nu a formulat cerere de exercitare a autorității

părintești cu privire la minor sau de stabilire a locuinței acestuia la el.

Jud. Sectorului 2 București, sent. civ. nr. 7135 din 8 mai 2012, nepublicată

Prin sentința civilă nr. 252 pronunțată la data de 13.01.2012 de către Judecătoria Sectorului 5 a fost declinată competența de soluționare a cererii formulate de către reclamanta S.G. în contradictoriu cu pârâtul B.F.A. și cu autoritatea tutelară din cadrul Primăriei Sectorului 2 București, prin care solicita instanței ca, prin hotărârea ce o va pronunța, să dispună încredințarea spre creștere și educare a minorului F.A., născut la data de 19.04.2005. Analizând ansamblul probatoriu aflat la dosarul cauzei, instanța reține următoarele:

Din relația de concubinaj a părților a rezultat minorul B.F.A., născut la data de 19.04.2005, filiația acestuia fiind stabilită față de ambii părinți, astfel cum rezultă din certificatul de naștere atașat în copie certificată pentru conformitate.

Potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 272/2004, „principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organisme private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești”. Acesta este singurul criteriu după care instanța se va călăuzi pentru a decide cu privire la exercitarea autorității părintești asupra minorului, precum și la stabilirea locuinței acestuia la unul dintre părinți.

Astfel, instanța reține că, din cuprinsul referatului de anchetă socială coroborat cu înscrisurile depuse la dosar, rezultă că reclamanta dispune de posibilități materiale și prezintă garanții morale, oferindu-i fiului său condiții optime de îngrijire, creștere și educare. Se mai reține că reclamanta poate oferi minorului un nivel de trai decent și un cadru stabil afectiv. Instanța va avea în vedere interesul superior al minorului, reținând și poziția procesuală adoptată de pârât, care nu a formulat cerere de exercitare a autorității tutelare privind minorul sau de stabilire a locuinței acestuia la el.

Având în vedere cele expuse, precum și prevederile art. 398 NCC, instanța a dispus ca autoritatea părintească privind minorul să fie exercitată în mod exclusiv de către mama reclamantă, considerând că aceasta îi va putea asigura o educație și o creștere armonioase, minorul locuind în mod statornic cu mama reclamantă, astfel că, față de dispozițiile art. 400 alin. (1) NCC, a stabilit locuința acestuia la mamă.

Cât privește contribuția fiecărui părinte la cheltuielile de creștere și educare a minorului, în ceea ce o privește pe reclamantă, având în

vedere că la domiciliul acesteia urmează a se stabili locuința minorului, contribuția ei privind cheltuielile de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională a copilului se va realiza în natură, potrivit dispozițiilor art. 530 alin. (1) NCC, prin asigurarea celor necesare traiului. În ceea ce privește situația părâtului, în vederea stabilirii pensiei de întreținere în favoarea copilului minor, instanța constată, pe de o parte, că sunt întrunite condițiile prevăzute de dispozițiile art. 525 alin. (1) NCC privind creditorul întreținerii, în favoarea minorilor care cer întreținere de la părinții săi operând o prezumție relativă conform căreia ei se află în nevoie, aceasta nefiind răsturnată în situația din speță, minorul neputându-se întreține din munca sa și dacă s-ar fi făcut dovada că ar avea bunuri. Pe de altă parte, relativ la debitorul întreținerii, instanța, ținând cont de dispozițiile art. 527 NCC, va avea în vedere că nu s-a probat că acesta ar realiza venituri. În ceea ce privește quantumul întreținerii, instanța are în vedere prevederile art. 529 alin. (1) NCC, care fixează limita maximă până la care părintele unui copil datorează întreținere acestuia, ea fiind de 1/4 din venitul său lunar net.

Relativ la durata pentru care se datorează pensia de întreținere, cât privește data de început, potrivit dispozițiilor art. 532 alin. (1) NCC, pensia de întreținere se datorează de la data înregistrării cererii de chemare în judecată. Instanța consideră că textul de lege menționat instituie o prezumție legală relativă privind nevoia creditorului întreținerii în perioada cuprinsă între data introducerii cererii și data pronunțării hotărârii judecătorești, care poate fi răsturnată prin proba contrară, în sensul că nu a existat starea de nevoie a creditorului anterior pronunțării.

Având în vedere soluția exercitării autorității tutelare în mod exclusiv de către mama reclamantă cât privește copilul minor rezultat din relația părților, în temeiul art. 402 NCC, precum și precizarea cererii de către reclamantă, instanța l-a obliga pe pârât să contribuie la cheltuielile de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională ale minorului cu suma în quantum de 150 lei/lună, cu începere de la data pronunțării prezentei hotărâri și până la împlinirea vârstei majoratului de către acesta.

Notă. Exercițarea autorității părintești de către un singur părinte se dispune numai cu titlu excepțional, derogatoriu de la regula autorității părintești comune, atunci când, ținându-se seama de interesul copilului, se constată de instanța de tutelă că exercițiul comun al autorității părintești nu este în beneficiul copilului și ar genera șicane și conflicte între soți. Bunăoară, atunci când între părinții copilului există o stare conflictuală deschisă, care face imposibilă comunicarea între aceștia, când unul dintre părinți este total dezinteresat de copilul său, de tot ceea ce

implică educarea, creșterea și dezvoltarea sa, nu dorește să ia parte în mod direct și constant la creșterea și educarea copilului său, instanța ar putea dispune ca exercitarea autorității părintești să se facă numai de un singur părinte. Derogarea de la regula generală a autorității părintești comune se justifică în condițiile art. 398 NCC, numai dacă există motive întemeiate și numai dacă exercitiul autorității părintești de un singur părinte este în interesul superior al copilului. A se vedea, în acest sens, G.C. Frențiu, op. cit., p. 120-121.

44. Minor din afara căsătoriei. Exercițarea autorității părintești de un singur părinte. Condiții

Pentru a hotărî instanța ca autoritatea părintească să fie exercitată numai de către unul dintre părinți, potrivit art. 398 NCC, trebuie să existe motive întemeiate și să fie respectat interesul superior al copilului.

Trib. Maramureș, dec. nr. 94/A din 30 martie 2012, nepublicată

Prin sentința civilă nr. 9128/20.10.2011, pronunțată de Judecătoria Baia Mare, a fost admisă în parte acțiunea formulată de reclamanta G.M. în contradictoriu cu pârâtul P.S.D. și, în consecință, s-a dispus ca exercitarea autorității părintești cu privire la minorul P.G.S., născut la data de 7.11.2009, să fie exercitată de ambii părinți; s-a stabilit locuința minorului la domiciliul sau reședința reclamantei. S-a respins ca inadmisibilă cererea de renunțare formulată de reclamantă cu privire la pensia de întreținere pentru minor și a fost obligat pârâtul să execute în natură obligația de întreținere față de minor, prin asigurarea celor necesare traiului și, după caz, a cheltuielilor pentru educare, învățătură și pregătire profesională de la data de 5.05.2011 și până la majorat sau noi dispozițiuni.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel reclamanta. Apelul este nefondat.

Potrivit art. 6 alin. (6) NCC, intrat în vigoare la data de 1.10.2011, dispozițiile Codului civil sunt aplicabile și efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia, derivate din starea și capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție și obligația legală de întreținere (...), dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a legii noi. Astfel, prima instanță în mod corect a făcut aplicarea art. 505 alin. (1) și (2) NCC, care arată că, în cazul copilului din afara căsătoriei a cărui filiație a fost stabilită concomitent sau, după caz, succesiv față de ambii părinți, autoritatea părintească se exercită în comun și în mod egal de către părinți, dacă aceștia convie-

țuiesc [alin. (1)]. Dacă părinții copilului din afara căsătoriei nu conviețuiesc, modul de exercitare a autorității părintești se stabilește de către instanța de tutelă, fiind aplicabile prin asemănare dispozițiile privitoare la divorț [alin. (2)]. Potrivit art. 483 NCC, autoritatea părintească este ansamblul de drepturi și îndatoriri care privesc atât persoana, cât și bunurile copilului și aparțin în mod egal ambilor părinți. În conformitate cu dispozițiile art. 503 NCC, părinții exercită împreună și în mod egal autoritatea părintească [alin. (1)]. Față de terții de bună-credință, oricare dintre părinți, care îndeplinește singur un act curent pentru exercitarea drepturilor și îndeplinirea îndatoririlor părintești, este prezumat că are și consimțământul celuilalt părinte [alin. (2)]. Raportat la dispozițiile art. 505 alin. (2) NCC și art. 397 NCC, autoritatea părintească revine în comun ambilor părinți, afară de cazul în care instanța decide altfel.

Pentru a hotărî instanța ca autoritatea părintească să fie exercitată numai de către unul dintre părinți, potrivit art. 398 NCC, trebuie să existe motive întemeiate și să fie respectat interesul superior al copilului. Art. 507 NCC arată motivele pentru care poate fi dispusă exercitarea autorității părintești de către un singur părinte: dacă unul dintre părinți este decedat, declarat mort prin hotărâre judecătorească, pus sub interdicție, decăzut din exercitiul drepturilor părintești sau dacă, din orice motiv, se află în neputința de a-și exprima voința, celălalt părinte exercită singur autoritatea părintească. Apelanta-reclamantă nu a invocat și nu a dovedit, nici în fața primei instanțe și nici în apel, existența unor motive întemeiate în sensul art. 398 și art. 507 NCC, de natură să reclame scindarea autorității părintești.

Apelanta îl poate înscrie pe minor la creșă și poate beneficia de dispozițiile legale vizând măsuri de protecție socială. Apelanta este cotitulara autorității părintești cu privire la minor. Locuința minorului este stabilită la domiciliul sau reședința apelantei-reclamante, prin urmare, nu există niciun impediment de natură a o împiedica pe apelantă să-l înscrie pe minor la creșă sau să beneficieze de măsuri de protecție socială conform dispozițiilor legale.

45. Exercițarea autorității părintești de un singur părinte. Excepție

De 5 ani familia nu a putut lua legătura cu mama minorilor, care nu s-a mai interesat de aceștia, neglijându-și, în aceste condiții, obligațiile pe care le avea față de minori, situație în care se apre-

ciază că autoritatea părintească exercitată de către mamă este pur formală și în detrimentul minorilor.

*Jud. Beclean, sent. civ. nr. 847 din 22 iunie 2012,
nepublicată*

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamantul T.R. a chemat în judecată pe pârâta C.A., solicitând instanței să dispună ca locuința copiilor minori T.A.V., născută la data de 31.03.2002, și T.D.A., născut la data de 19.10.2004, să fie stabilită la domiciliul reclamantului; să se dispună ca autoritatea părintească privind pe copiii minori T.A.V., născută la data de 31.03.2002, și T.D.A., născut la data de 19.10.2004, să fie exercitată numai de reclamant, în calitate de tată al copiilor.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, urmare a relațiilor de concubinaj dintre reclamantul T.R. și pârâta C.A. s-au născut minorii T.A.V., la data de 31.03.2002, și T.D.A., la data de 19.10.2004. Raportat la cele arătate de reclamant și necontestate de pârâtă, confirmate și de ancheta socială efectuată în cauză și așa cum rezultă și din declarațiile martorilor audiati, pârâta, mamă a minorilor, a părăsit locuința familiei din R. în urmă cu aproximativ 5 ani, lăsând pe minori în grija reclamantului, tatăl minorilor. De la data când pârâta a părăsit domiciliul, de creșterea și educarea minorilor s-a ocupat exclusiv tatăl minorilor, acesta fiind ajutat de bunicul patern, precum și de martora M.C.A., care este bona minorilor și care se ocupă și de menajul casei. De îngrijirea și educația minorilor se preocupă și mătușa minorilor, martora T.V. Minorii sunt atașați de tatăl lor și de bunicul patern, împreună cu care locuiesc în casa din R., unde au condiții optime de trai, fiind bine îngrijiți și unde minorilor li se oferă toate condițiile necesare atât pe plan material, dar mai ales afectiv, pentru o creștere și dezvoltare armonioasă. De circa 5 ani, pârâta nu s-a mai preocupat de minori și nu a ținut în niciun fel legătura cu aceștia (fiind ascultați, minorii au afirmat că nu știu unde este mama lor, care este plecată de 5 ani), iar în această perioadă minorii au trecut prin diferite încercări, cum ar fi accidentul minorului T.D.A. din data de 17.08.2011, când acesta a fost spitalizat și operat, situație deosebită, care reclama prezența mamei, cel puțin pentru a semna actele necesare intervenției chirurgicale.

Instanța reține că regula este ca autoritatea părintească, care este un ansamblu de drepturi, dar și obligații cu privire la copil, să se exercite în comun și în mod egal de către ambii părinți și numai atunci când există motive întemeiate, din punct de vedere al interesului superior al minorului, instanța poate decide ca autoritatea părintească să se exercite doar de către unul dintre părinți.

În cauză, se constată că de 5 ani familia nu a putut lua legătura cu mama minorilor, care nu s-a mai interesat de aceștia, neglijându-și, în aceste condiții, obligațiile pe care le avea față de minori, astfel că se apreciază că autoritatea părintească exercitată de către pârâtă este pur formală și în detrimentul minorilor. Întrucât s-a făcut dovada că nu este în interesul minorilor ca ambii părinți să păstreze autoritatea părintească, ci, mai degrabă, interesul superior al minorilor reclamă ca autoritatea părintească să fie exercitată numai de către părintele la care au rămas minorii după separarea părților, instanța a admis cererea reclamantului, dispunând ca autoritatea părintească cu privire la minori să se exercite exclusiv de către reclamant.

În ceea ce privește locuința minorilor, instanța, având în vedere că cererea reclamantului este în concordanță cu interesul superior al minorilor, așa cum rezultă și din concluziile anchetei sociale, în temeiul art. 400 NCC, a stabilit locuința minorilor la domiciliul tatălui din localitatea R.

Instanța mai reține că, potrivit art. 499 NCC, tatăl și mama sunt obligați, în solidar, să dea întreținere copilului lor minor, asigurându-i cele necesare traiului, precum și educația, învățătura și pregătirea profesională, iar potrivit art. 529 NCC, întreținerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere și cu mijloacele celui care urmează a o plăti. Avându-se în vedere că minorii locuiesc la domiciliul tatălui reclamant și aflându-se în îngrijirea acestuia, reclamantul își execută obligația de întreținere în natură, precum și împrejurarea dovedită că pârâta nu locuiește cu minorii de 5 ani și nu execută de bunăvoie și în natură obligația de a contribui la cheltuielile de creștere și educare a minorilor, instanța a obligat pârâta la plata unei pensii de întreținere stabilite în bani în favoarea minorilor.

Cum, în cauză, nu s-a depus dovada veniturilor obținute de pârâtă și nici a împrejurării că pârâta mai are și alți minori în întreținere, iar reclamantul a precizat că solicită ca pensia de întreținere să se stabilească în funcție de venitul minim pe economie, urmează a se lua în considerare acest venit pe care se prezumă că-l realizează orice persoană aptă de muncă (stabilit prin H.G. nr. 1193/2010), instanța obligând-o pe pârâtă la plata unei pensii de întreținere în favoarea minorilor în cuantum de 233 lei lunar (câte 116,5 lei pentru fiecare minor), începând cu data introducerii acțiunii și până la majoratul minorilor.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Când se acordă custodia părinților, instanța nu are voie să acorde credințelor religioase ale unuia dintre părinți un rol decisiv în formularea deciziei. Astfel, faptul că un părinte este martor al lui Iehova nu trebuie să reprezinte un element concludent în decizia de a nu acorda custodia aceluia părinte. Aceste argumente sunt

lipsite de relevanță în raport cu compatibilitatea unui părinte de a deține custodia copilului și, de aceea, sunt discriminatorii. Din acest motiv, Curtea Europeană a descoperit o violare a art. 8 în conjuncție cu art. 14 al Convenției europene în cazul *Hoffman c. Austriei* (23 iunie 1993) și în cazul *Palau-Martinez c. Franței* (16 decembrie 2003). De asemenea, instanța nu este îndreptățită să refuze custodia unui părinte doar în baza faptului că acesta are orientări homosexuale (*C.E.D.O., Salgueiro da Silva Mouta c. Portugaliei*, 21 decembrie 1999, www.echr.coe.int).

46. Durata autorității părintești. Interesul superior al copilului

Ținând seama de interesul superior al minorului rezultat din relația părților, alături de acordul acestora, se va dispune ca autoritatea părintească să revină în comun părinților, iar potrivit prevederilor art. 484 NCC, se va exercita până la data când copilul dobândește capacitate deplină de exercițiu.

*Jud. Sectorului 2 București,
sent. civ. nr. 12986 din 26 septembrie 2012, nepublicată*

Prin cererea înregistrată la data de 06.01.2012, reclamanta S.E.C. a chemat în judecată pe pârâtul E.F.M. pentru ca, prin hotărârea ce va pronunța, să dispună încredințarea spre creștere, educare și supraveghere a minorului E.A.D., născut la data de 7.10.1998, obligarea pârâtului la plata pensiei de întreținere pentru minor în raport de nevoile minorului, în cuantumul maxim permis de dispozițiile art. 94 C. fam. Prin cererea reconvențională, pârâtul solicită instanței stabilirea domiciliului minorului și încredințarea acestuia spre creștere și educare tatălui, cu obligarea reclamantei la plata pensiei de întreținere. În subsidiar, în ipoteza în care se va stabili domiciliul minorului la reclamantă, tot pe calea cererii reconvenționale, pârâtul solicită exercitarea autorității părintești în comun, în conformitate cu dispozițiile art. 505 pct. 2 NCC și art. 31 din Legea nr. 272/2004, stabilirea programului de vizitare a copilului, în sensul ca: în prima și a treia vineri din lună, de la ora 17:00, până duminică, la ora 18:00, minorul să stea împreună cu pârâtul, precum și trei săptămâni în vacanța de vară și 10 zile în vacanța de iarnă a acestuia, în temeiul art. 496 pct. 5 NCC.

În ședința publică din data de 27.03.2012, părțile au arătat că s-au înțeles în privința soluționării amiabile a cererilor, în sensul ca autoritatea părintească să fie exercitată exclusiv de către reclamantă, locuința minorului să fie stabilită la domiciliul acesteia din urmă, iar în ședința publică din data de 24.04.2012, acestea au arătat că solicită ca autoritatea

părintească să fie exercitată în comun de părinți. Potrivit mențiunilor din actele de stare civilă depuse la dosar, minorul E.A.D., născut la data de 07.10.1998, este fiul părților.

Autoritatea părintească, conform prevederilor art. 483 alin. (1) NCC, reprezintă ansamblul de drepturi și îndatoriri care privesc atât persoana, cât și bunurile copilului și aparțin în mod egal ambilor părinți. De asemenea, potrivit alin. (2) din același articol, părinții sunt ținuti a exercita autoritatea părintească numai în interesul superior al copilului, cu respectul datorat persoanei acestuia, asociindu-l pe copil la toate deciziile care îl privesc, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate. Mai mult, ambii părinți răspund pentru creșterea copiilor lor minori – art. 483 alin. (3) NCC.

Instanța, având în vedere dispozițiile anterior menționate, precum și pe cele ale art. 505 NCC, ținând seama de interesul superior al minorului rezultat din relația părților, alături de acordul acestora, va dispune ca autoritatea părintească să revină în comun părinților, iar potrivit prevederilor art. 484 NCC, se va exercita până la data când copilul dobândește capacitate deplină de exercițiu.

Cât privește capătul de cerere privind locuința copilului, potrivit dispozițiilor art. 496 alin. (1) NCC, „copilul minor locuiește la părinții săi”, iar alin. (3) al aceluiași articol dispune: „în caz de neînțelegere între părinți, instanța de tutelă hotărăște, luând în considerare concluziile raportului de anchetă psihosocială și ascultându-i pe părinți și pe copil, dacă a împlinit vârsta de 10 ani”, cu respectarea dispozițiilor art. 264 NCC. Instanța, având în vedere dispozițiile anterior menționate, alături de acordul părților în acest sens, precum și de dorința exprimată de copil cu ocazia audierii, consideră că în interesul superior al minorului este ca acesta să locuiască la mamă, drept pentru care va stabili domiciliul copilului la reclamantă.

Relativ la stabilirea contribuției părinților, conform dispozițiilor art. 402 alin. (1) NCC, „instanța de tutelă, prin hotărârea de divorț, stabilește contribuția fiecărui părinte la cheltuielile de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională a copiilor”, drept pentru care, potrivit prevederilor alin. (2) din același articol, se aplică în mod corespunzător dispozițiile Titlului V privind obligația de întreținere. Astfel, în ceea ce o privește pe reclamantă, având în vedere că la domiciliul acesteia urmează a se stabili locuința minorului, contribuția ei privind cheltuielile de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională a copilului se va realiza în natură, potrivit dispozițiilor art. 530 alin. (1) NCC, prin asigurarea celor necesare traiului.

Privind situația pârâtului, în vederea stabilirii pensiei de întreținere în favoarea copilului minor, instanța constată, pe de o parte, că sunt întrunite condițiile prevăzute de dispozițiile art. 525 alin. (1) NCC privind creditorul întreținerii, în favoarea minorilor care cer întreținere de la părinții săi operând o prezumție relativă conform căreia ei se află în nevoie, aceasta nefiind răsturnată în situația din speță, minorul neputându-se întreține din munca sa, chiar dacă s-ar fi făcut dovada că ar avea bunuri. Pe de altă parte, relativ la debitorul întreținerii, instanța, ținând cont de dispozițiile art. 527 NCC, va avea în vedere posibilitățile materiale ale pârâtului, acesta apreciind că poate contribui cu suma de 200 lei lunar la cheltuielile privind creșterea copilului, sumă agreată și de către reclamantă. În ceea ce privește cuantumul întreținerii, instanța are în vedere prevederile art. 529 alin. (1) NCC, care fixează limita maximă până la care părintele unui copil datorează întreținere acestuia, ea fiind de 1/4 din venitul său lunar net.

Relativ la durata pentru care se datorează pensia de întreținere, cât privește data de început, potrivit dispozițiilor art. 532 alin. (1) NCC, pensia de întreținere se datorează de la data înregistrării cererii de chemare în judecată. Instanța consideră că textul de lege menționat instituie o prezumție legală relativă privind nevoia creditorului întreținerii în perioada cuprinsă între data introducerii cererii și data pronunțării hotărârii judecătorești, care poate fi răsturnată prin proba contrară, în sensul că nu a existat starea de nevoie a creditorului anterior pronunțării, în situația din speță aceasta deducându-se din atitudinea procesuală adoptată de părți.

Prin urmare, instanța, având în vedere considerentele expuse, alături de acordul părților în acest sens, a obligat pârâtul la plata unei pensii de întreținere în favoarea minorului de 200 lei lunar, cu începere de la data pronunțării prezentei hotărâri și până la majoratul copilului.

În privința ultimului capăt de cerere privind drepturile părintelui separat de copil, conform dispozițiilor art. 401 alin. (1) NCC, părintele sau, după caz, părinții separați de copilul lor au dreptul de a avea legături personale cu acesta. Corelativ, părintele la care s-a stabilit locuința copilului are obligația de a asigura celuilalt, care are, de asemenea, calitatea de părinte, realizarea efectivă a drepturilor conferite de lege. Pe de altă parte, conform dispozițiilor art. 14 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, și copilul are dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu ambii părinți, care, potrivit prevederilor art. 15 alin. (1) din același act normativ, se realizează prin întâlniri ale copilului cu părintele, vizitarea copilului la domiciliul

acestui, găzduirea copilului pe perioadă determinată de către părintele său, prin corespondență ori altă formă de comunicare cu copilul, prin transmiterea de informații copilului cu privire la părinte, respectiv prin transmiterea de informații referitoare la copil, inclusiv fotografii recente, evaluări medicale sau școlare, către părintele sau către alte persoane care au dreptul de a menține relații personale cu copilul.

Instanța, având în vedere cu prioritate interesul superior al minorului rezultat din relația părților, ținând seama de acordul părților în acest sens, dar și de posibilitatea prevăzută de dispozițiile art. 16 din Legea nr. 272/2004 de a cenzura acest acord, prin limitarea exercițiului dreptului părintelui separat de a avea legături personale cu copilul, a încuviințat ca exercitarea dreptului tatălui de a avea legături personale cu minorul să se realizeze în cadrul următorului program de vizitare: în primul și al treilea sfârșit de săptămână din fiecare lună, de vineri, de la ora 17:00, până duminică, la ora 18:00, trei săptămâni în vacanța de vară, o săptămână în vacanța de Crăciun.

47. Modificarea exercițiului autorității părintești. Interesul superior al copilului

Caracterizarea școlară a copilului a dovedit că acesta a avut o evoluție școlară foarte bună sub îngrijirea mamei, că este echilibrat emoțional, bine integrat în mediul său, activ și neînhibat, aspecte care dovedesc împrejurarea că încredințarea copilului mamei spre creștere și educare este conformă interesului acestuia, că nu au intervenit elemente care să impună modificarea acestei măsuri, ci, dimpotrivă, elemente care să o confirme.

*Trib. Cluj, s. civ., dec. nr. 161/A din 7 martie 2012,
nepublicată*

Prin sentința civilă nr. 20027/16.12.2011, Judecătoria Cluj-Napoca a respins acțiunea formulată de reclamantul B.V. împotriva pârâtei R.M.R. Împotriva acestei sentințe a declarat apel reclamantul. Apelul declarat nu este fondat.

Într-adevăr, în cuprinsul anchetei sociale întocmite de serviciul autoritate tutelară din cadrul Consiliului local al municipiului Cluj-Napoca, nu este menționată adresa locuinței la care se referă condițiile locative descrise în cuprinsul acesteia, asistentul social care a întocmit referatul arătând că nu precizează adresa din motive de confidențialitate, la solicitarea pârâtei R.M.A., însă această omisiune nu lasă posibilitatea ca ancheta socială să fi fost realizată la o altă locuință decât cea în care lo-

cuiește copilul, căci în cuprinsul acesteia s-a specificat că a fost realizată la locuința concubinului pârâtei, iar martorii G.Ș. și R.A.F. au confirmat împrejurarea că pârâta locuiește împreună cu minora în locuința concubinului său din iunie 2011, în Cluj-Napoca, pe strada (...), nr. (...).

Apelantul reclamă împrejurarea că în procesul-verbal încheiat cu ocazia ascultării copilului, instanța nu a menționat conținutul discuțiilor purtate cu minora. De regulă, cu ocazia ascultării copilului se menționează cuprinsul discuțiilor purtate cu acesta, însă dacă copilul optează pentru confidențialitatea discuțiilor purtate cu judecătorul, justificat, probabil, de dorința de a evita alte discuții contradictorii între părinți sau de a nu-i contraria pe aceștia, aceasta nu trebuie ignorată. Oricum, copilul în cauză având vârsta de 8 ani, ascultarea acestuia nu era obligatorie. În aceste condiții, apelantul nu are interes să reclame împrejurarea că nu-i este cunoscut conținutul discuțiilor purtate de judecător cu fiica sa. Fără a intra în detalii, instanța a dezvăluit totuși conținutul opțiunii exprimate de copil cu ocazia ascultării sale, câtă vreme a arătat spre finalul considerentelor că își bazează concluzia măsurii de încredințare dispuse inițial și pe opțiunea copilului.

Concluzia primei instanțe referitoare la menținerea condițiilor materiale și a garanțiilor morale avute în vedere de instanța care a hotărât încredințarea copilului B. spre creștere și educare mamei sale este corectă, susținută pe deplin de probe. La momentul respectiv, tatăl avea același serviciu și aceeași locuință ca în prezent. Condițiile lui materiale sunt, așadar, neschimbate. Mama locuia în chirie și lucra la firma O. În prezent este angajată într-o relație de concubinaj, locuiește în locuința concubinului său împreună cu minora, locuință compusă din două camere și dependințe, lucrează la firma F., ca operator cablaje auto, având un salariu de 1.000 lei lunar. Este lesne de observat că, în timp ce condițiile materiale ale tatălui s-au menținut, condițiile materiale ale mamei s-au îmbunătățit, la fel și garanțiile morale oferite de aceasta, căci mama s-a stabilizat emoțional, fiind angajată într-o relație stabilă. Comportamentul mamei în relația de cuplu cu reclamantul înaintea divorțului este irelevantă în analizarea cererii de modificare a măsurii de încredințare a copilului dispuse inițial.

Copilul în cauză are vârsta de 8 ani, este încă la o vârstă mică, la care nu poate fi lipsită de grija și afecțiunea mamei, care, în cazul de față, a satisfăcut mai bine decât tatăl această nevoie a copilului. Caracterizarea școlară a copilului a dovedit că acesta a avut o evoluție școlară foarte bună sub îngrijirea mamei, că este echilibrat emoțional, bine integrat în mediul său, activ și neinhibat, aspecte care dovedesc împrejurarea că

încredințarea copilului mamei spre creștere și educare este conformă interesului acestuia, că nu au intervenit elemente care să impună modificarea acestei măsuri, ci, dimpotrivă, elemente care să o confirme.

Desigur că în general este de dorit ca frații să crească împreună, însă un astfel de deziderat exista și la momentul încredințării copiilor la divorț, când totuși s-a apreciat că interesul copilului, analizat în mod particular, impune să fie încredințat mamei sale, chiar dacă aceasta înseamnă să fie separat de fratele său.

48. Modificarea exercițiului autorității părintești. Intrarea în vigoare a unei norme mai favorabile. Interesul superior al copilului. Criterii de apreciere

1. Menținerea prevederii de încredințare a copilului doar către mamă ar reprezenta o diferență gravă de tratament între reclamant și toți ceilalți părinți care divorțează în condițiile noului Cod civil, cu atât mai mult cu cât atât vechea, cât și noua legislație prevăd faptul că, în materia relațiilor dintre părinți și copii, o hotărâre nu este niciodată definitivă, putând fi supusă revizuirii atunci când condițiile sub care hotărârea a fost dată s-au schimbat.

2. Modalitățile de exercitare a drepturilor părintești recunoscute aceluia dintre părinți căruia nu i-au fost încredințati copiii (dreptul de a avea legături personale cu copilul, precum și de a veghea la creșterea, educarea, învățătura și pregătirea profesională a copilului, pe scurt, potrivit terminologiei curente, „dreptul de a avea legături personale cu copilul”) se stabilesc pe cale convențională de către părinții aflați în divorț sau divorțați și, numai în subsidiar, de către instanța de judecată, fie în cadrul procesului de divorț, fie în cadrul unei acțiuni ulterioare.

3. Interesul superior al copilului se determină prin examinarea tuturor criteriilor de apreciere, cum sunt vârsta copilului, conduita fiecărui părinte, situațiile lor materiale, posibilitățile concrete de a se ocupa de copil, iar aceste împrejurări, fără a fi determinante prin ele însele, sunt lăsate la aprecierea instanței pentru a conchide, în raport de ansamblul criteriilor, care dintre părinți poate oferi condiții mai bune pentru creșterea și educarea minorului.

*Jud. Sectorului 2 București, s. civ.,
sent. nr. 10243 din 27 iunie 2012, nepublicată*

Prin cererea înregistrată pe rolul acestei instanțe sub nr. (...)/2012, reclamantul A.V.D. a chemat în judecată pe pârâta S.F. și, în contradictoriu cu Autoritatea Tutelară Sector 2 București, a solicitat exercitarea autorității părintești cu privire la minorul A.A.A., născut la data de

28.01.2005, în comun, stabilirea locuinței minorului la mamă, stabilirea unui program de vizită alternativ după cum urmează: în prima și a treia săptămână din lună, vineri, sâmbătă și duminică, până la ora 20:00, în a doua și a patra săptămână din lună, miercuri și joi, o săptămână în vacanța de iarnă și o lună în vacanța de vară și stabilirea contribuției părinților la cheltuielile de creștere și educare a minorului.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, prin sentința civilă nr. 4430/21.04.2010, pronunțată de Judecătoria Sectorului 2 București, s-a dispus desfacerea căsătoriei părților, încredințarea minorului A.A., născut la data de 28.01.2005, către mamă, obligarea tatălui la plata pensiei de întreținere în cuantum de 500 lei lunar și stabilirea unei program de vizită în favoarea tatălui astfel: primul și al treilea sfârșit de săptămână, de sâmbătă, ora 8:00, până duminică, ora 20:00, două săptămâni în vacanța de vară și o săptămână în vacanța de iarnă, alternativ sărbătoarea Paștelui și cea a Crăciunului și organizarea zilei de naștere împreună cu mama minorului. Pentru a pronunța această hotărâre, instanța a avut în vedere interesul superior al minorului și înțelegerea părinților.

Potrivit art. 403 NCC, în cazul schimbării împrejurărilor, instanța de tutelă poate modifica măsurile cu privire la drepturile și îndatoririle părinților divorțați față de copiii lor minori, iar potrivit art. 397 NCC, după divorț, autoritatea părintească revine în comun ambilor părinți, afară de cazul în care instanța decide altfel. Cum la data pronunțării sentinței civile nr. 4430/21.04.2010 de către Judecătoria Sectorului 2 București, în dreptul intern nu era cunoscută noțiunea prevăzută de art. 397 NCC, instanța constată, având în vedere interesul superior al copilului și starea tensionată dintre părți, că se impune modificare măsurii în sensul stabilirii exercitării autorității părintești în comun de către cei doi părinți. În cadrul acestei noțiuni, instanța trebuie să stabilească locuința minorului, obligația de întreținere, programul de vizită al părintelui cu care minorul nu va locui în chip statornic, dreptul de informare și dreptul de deplasare al minorului în țară și străinătate, aspecte asupra cărora părțile nu se înțeleg, în funcție de probele administrate în cauză și în interesul superior al minorului.

Noua instituție recunoaște în mod explicit dreptul fundamental al copiilor de a fi crescuți și îngrijiți de către ambii părinți, indiferent de raporturile juridice dintre aceștia, prevăzându-se faptul că, după divorț, autoritatea părintească revine ambilor părinți. De asemenea, NCC a adus noutăți legate de preferința de plată a obligației de întreținere în natură și de obligația instanței de a stabili explicit locuința minorului.

Păstrarea autorității părintești exercitate în mod unic doar de către mamă este împotriva interesului superior al copilului, așa cum este reliefat de către noul Cod civil (Titlul „Autoritatea părintească”, precum și Secțiunea „Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori”), de către Legea nr. 272/2004 (art. 30 și urm.), dar și de numeroase studii ale științelor sociale care arată beneficiul incontestabil pe care copiii îl au ca urmare a implementării autorității părintești comune în familiile ce trec prin experiența separării. Menținerea acestei prevederi de încredințare a copilului doar către mamă ar reprezenta o diferență gravă de tratament între reclamant și toți ceilalți părinți care divorțează în condițiile noului Cod civil, cu atât mai mult cu cât atât vechea, cât și noua legislație prevăd faptul că, în materia relațiilor dintre părinți și copii, o hotărâre nu este niciodată definitivă, putând fi supusă revizuirii atunci când condițiile sub care hotărârea a fost dată s-au schimbat.

Simplul fapt al schimbării atât de dramatice a legislației privitoare la relațiile dintre părinți și copiii lor minori, după divorț, prin intrarea în vigoare a unui cod civil modern, mult mai bine adaptat realităților sociale actuale, reprezintă un motiv suficient de a revedea măsurile privitoare la copii, fiind evident că prevederile noului Cod civil sunt mai utile copiilor decât cele oferite de către Codul familiei, normă juridică care făcea referire la realități sociale valabile la mijlocul secolului trecut.

Tot noul Cod civil are un articol special, care menționează imperativ posibilitatea restaurării autorității părintești pentru părinții cărora le-a fost retrasă această autoritate. Chiar dacă art. 512 NCC se referă la părinții decăzuți din drepturile părintești pe motivul că la un anumit moment au reprezentat un pericol pentru copil, este evident că reinstaurarea totală a autorității părintești este cu atât mai necesară în cazul părinților care s-au preocupat întotdeauna cu responsabilitate de creșterea și educarea minorului și nu au reprezentat niciodată un pericol pentru copii.

Un motiv subsidiar este legat și de faptul că reclamantul trăiește cu teama că minorul ar putea fi dus în America, întrucât pârâta s-a căsătorit cu un cetățean american. Pe lângă faptul că nu există niciun indiciu din care să rezulte că pârâta ar vrea să stabilească domiciliul minorului în America fără acordul reclamantului, din probele dosarului rezultă că aceasta are intenția să rămână în România cel puțin o perioadă de timp întrucât și-a închiriat un apartament pe o perioadă de 2 ani și a încheiat un contract de muncă cu o societate comercială din România pe o perioadă de 4 ani. Inclusiv soțul acesteia a făcut demersuri în sensul stabilirii pe teritoriul României. În aceste condiții, apare nejustificată teama reclamantului și, pe cale de consecință, împotrivirea acestuia ca minorul

să poată părăsi țara cu mama lui pentru a vizita SUA, Canada sau orice altă țară. Mai mult, prin reglementarea autorității părintești prin această hotărâre, pârâta ar fi și în imposibilitate să stabilească domiciliul minorului în altă țară fără acordul scris al reclamantului, iar potrivit art. 17 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea dreptului copilului, copilul ai cărui părinți locuiesc în state diferite are dreptul de a întreține relații personale și contacte directe cu aceștia.

Potrivit art. 483 și art. 484 NCC, autoritatea părintească este ansamblul de drepturi și îndatoriri care privesc atât persoana, cât și bunurile copilului și aparțin în mod egal ambilor părinți. Părinții vor exercita autoritatea părintească numai în interesul superior al copilului, cu respectul datorat persoanei acestuia și îl vor asocia pe copil la toate deciziile care îl privesc, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate. Autoritatea părintească se va exercita până la data când copilul dobândește capacitatea deplină de exercițiu, ambii părinți răspunzând pentru creșterea copiilor lor minori.

Potrivit noului Cod civil, părinții au dreptul și îndatorirea de a crește copilul, îngrijind de sănătatea și dezvoltarea lui fizică, psihică și intelectuală, de educația, învățătura și pregătirea profesională a acestuia, potrivit propriilor lor convingeri și înșușirilor copilului. De asemenea, părinții au îndatorirea de a crește copilul în condiții care să asigure dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială în mod armonios. În acest scop, părinții sunt obligați: să coopereze cu copilul, să îi respecte viața intimă, privată și demnitatea, să informeze copilul despre toate actele și faptele care l-ar putea afecta și să ia în considerare opinia acestuia, să ia toate măsurile necesare pentru protejarea și realizarea drepturilor copilului și să coopereze cu persoanele fizice și persoanele juridice cu atribuții în domeniul îngrijirii, educării și formării profesionale a copilului. Măsurile disciplinare nu pot fi luate de părinți decât cu respectarea demnității copilului. Sunt interzise pedepsele fizice, precum și orice alte măsuri care pot afecta dezvoltarea fizică, psihică sau starea emoțională a copilului. Părinții îndrumă copilul, potrivit propriilor convingeri în alegerea unei religii, în condițiile legii. În acest scop, părinții vor ține seama de opinia, vârsta și gradul de maturitate ale copilului. Ei nu îl vor putea obliga să adere la o anumită religie sau la un anumit cult religios. Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani are dreptul să-și aleagă singur credința religioasă. Părinții au dreptul și îndatorirea de supraveghere a copilului minor. Prin stabilirea în art. 493 NCC a acestor drepturi și obligații în sarcina părinților, legiuitorul a vrut să accentueze necesitatea unei implicări conștiente și responsabile a părinților în îndrumarea

continuă a copilului, atât în ceea ce privește dezvoltarea sa intelectuală, cât și conduita sa în societate, în mediul școlar și în relațiile cu alte persoane. Această obligație este apoi preluată în art. 494 NCC, atunci când se punctează în mod particular limitele exercitării acestei supravegheri din partea părinților. Astfel, părinții nu pot, în afara unor motive temeinice, să împiedice corespondența și legăturile personale ale copilului cu bunicii săi ori cu frații și surorile sale sau cu orice alte persoane, chiar dacă nu sunt rude cu el. Potrivit art. 495 NCC, părinții pot cere oricând instanței de tutelă înapoierea copilului. Instanța va avea în vedere interesul superior al copilului, putând proceda la respingerea cererii numai dacă înapoierea este în mod vădit contrară interesului superior al copilului. Ascultarea copilului este, în toate cazurile, obligatorie.

Potrivit art. 496 NCC, copilul minor va locui la părinții săi. Dacă părinții nu locuiesc împreună, aceștia vor stabili, de comun acord, locuința copilului. În caz de neînțelegere între părinți, instanța va fi cea care va hotărî, luând în considerare concluziile raportului de anchetă psihosocială și ascultându-i pe părinți și pe copil, dacă a împlinit vârsta de 10 ani. Locuința copilului stabilită în condițiile reglementate de art. 496 nu poate fi schimbată fără acordul părinților, exceptând cazurile anume stabilite de lege. În ceea ce privește părintele cu care copilul nu locuiește în mod statornic, acesta își păstrează dreptul de a avea legături personale cu minorul la locuința sa. În cazul în care este în interesul superior al copilului, instanța de tutelă poate limita exercițiul acestui drept. Dacă afectează exercițiul autorității sau al unor drepturi părintești, schimbarea locuinței copilului, împreună cu părintele la care locuiește, nu poate avea loc decât cu acordul prealabil al celuilalt părinte. În cazul în care părinții nu se pot înțelege, ei se vor adresa din nou instanței de judecată, aceasta hotărând, desigur, tot potrivit interesului superior al copilului. Și în cadrul acestei proceduri, instanța va avea în vedere concluziile raportului de anchetă psihosocială, îi va asculta pe părinți și, în mod obligatoriu, pe copil.

Din perspectivă patrimonială, patrimoniul părintelui și cel al copilului nu se confundă. Părintele nu are niciun drept asupra bunurilor copilului, iar copilul nu are niciun drept asupra bunurilor părintelui. Desigur că regulile privitoare la moștenire și la întreținere își găsesc pe mai departe aplicația, însă legiuitorul a vrut să sublinieze faptul că minorul este independent patrimonial față de părinții săi. Părinții au dreptul și îndatorirea de a administra bunurile copilului lor minor, precum și de a-l reprezenta în actele juridice civile ori de a-i încuviința aceste acte, după caz. După împlinirea vârstei de 14 ani, minorul își va exercita drepturile și își va executa obligațiile singur, în condițiile legii, însă numai cu încuviința-

rea părinților și, după caz, a instanței tutelare. Art. 498 NCC stabilește că, după împlinirea vârstei de 14 ani, copilul poate cere părinților săi să-și schimbe felul învățaturii, felul pregătirii profesionale, iar în acest context, poate solicita chiar schimbarea locuinței în vederea asigurării condițiilor propice pentru desăvârșirea învățaturii ori a pregătirii sale profesionale. În ipoteza în care părinții se opun acestei solicitări, copilul se poate adresa instanței de tutelă. Instanța va hotărî în funcție de concluziile raportului de anchetă psiho-socială, ascultarea copilului în cadrul procedurii fiind obligatorie.

Este în interesul minorului ca ambii părinți să ia parte la procesul de decizie cu privire la toate deciziile importante pentru copil. Aceste decizii trebuie comunicate copilului doar dacă părinții s-au înțeles și sub nicio formă copilul nu trebuie să asiste la neînțelegerile părinților în procesul decizional. Copilul are dreptul de a avea doi părinți, pe care trebuie să fie lăsat să îi iubească fără frică sau fără a se simți vinovat față de celălalt părinte, de a dezvolta în mod independent o relație de calitate cu fiecare dintre cei doi părinți, de a nu fi expus la discuțiile în contradictoriu purtate de părinți, respectiv de a nu fi pus să aleagă care dintre cei doi părinți are dreptate, de a nu fi expus la comentarii sau comportamente negative din partea unui părinte cu privire la celălalt părinte, de a fi protejat de remarci alienatoare cu privire la celălalt părinte, precum și de atitudini care îl desconsideră pe celălalt părinte, de a nu fi obligat să povestească despre activitățile pe care le desfășoară cu celălalt părinte, respectiv de a fi obligat să-l spioneze pe celălalt părinte sau noua familiei a celuilalt părinte.

Având în vedere interesul superior al minorului, dar și faptul că din probele dosarului nu rezultă vreun motiv care să facă necesară aplicarea art. 398 alin. (1) NCC, instanța a încuviințat ca autoritatea părintească să se exercite în comun de ambii părinți, conform art. 397 NCC.

Având în vedere înțelegerea părților, condițiile locative optime oferite de mama minorului, dar și faptul că, raportat la vârsta minorului, acesta are nevoie, în primul rând, de îngrijirea și prezența mamei sale, prezență absolut necesară ca factor psihologic pentru o bună dezvoltare intelectuală, morală și fizică a copilului, instanța a încuviințat ca locuința minorului să fie la mamă, în București, conform art. 400 alin. (1) NCC. Mama nu va putea schimba domiciliul minorului în altă localitate sau în străinătate decât cu încuviințarea tatălui său; în cazul în care nu există acord, aceasta se va adresa instanței de tutelă.

Astfel cum prevede art. 2 alin. (3) din Legea nr. 272/2004, principiul interesului superior al copilului va prevala în cauzele soluționate de către

instanțele judecătorești, iar în conformitate cu art. 31 alin. (1) și (2) din același act normativ, ambii părinți sunt responsabili de creșterea copiilor lor, iar exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părintești trebuie să aibă în vedere interesul superior al copilului și să asigure bunăstarea materială și spirituală a copilului, în special prin îngrijirea acestuia, prin menținerea relațiilor personale cu el, prin asigurarea creșterii, educării și întreținerii sale, precum și prin reprezentarea sa legală și administrarea patrimoniului său. Interesul superior al copilului se determină prin examinarea tuturor criteriilor de apreciere, cum sunt vârsta copilului, conduita fiecărui părinte, situațiile lor materiale, posibilitățile concrete de a se ocupa de copil, iar aceste împrejurări, fără a fi determinante prin ele însele, sunt lăsate la aprecierea instanței pentru a conchide, în raport de ansamblul criteriilor, care dintre părinți poate oferi condiții mai bune pentru creșterea și educarea minorei.

Din probatoriul administrat în cauză rezultă că mama poate oferi minorului condiții bune de creștere, respectiv locuiește într-o casă cu patru camere și dependințe, corespunzător mobilată și îngrijită, realizează venituri în cuantum de 14.000 lei lunar și este ajutată la îngrijirea minorului de către actualul său soț, cu care copilul are o relație normală și care îi este tată vitreg, chiar dacă reclamantul nu vrea să înțeleagă această noțiune. S-au avut în vedere și dispozițiile art. 5, art. 16, art. 30 alin. (2), art. 31, art. 32 din Legea nr. 272/2004, potrivit cărora copilul are dreptul să fie crescut în condiții care să permită dezvoltarea sa fizică și morală, cu echilibru socio-afectiv, drept afirmat și prin art. 8 din Convenția europeană a drepturilor omului.

În ceea ce privește obligarea tatălui la plata pensiei de întreținere în favoarea minorului, instanța reține faptul că ambii părinți au aceleași drepturi și îndatoriri față de copiii lor minori, fără a deosebi după cu aceștia sunt din căsătorie, din afara căsătoriei sau adoptați. În același sens sunt și dispozițiile art. 487 NCC, potrivit cărora părinții sunt obligați să crească copilul, îngrijind de sănătatea și dezvoltarea lui fizică, de educarea, învățătura și pregătirea profesională a acestuia, potrivit cu însușirile lui. Obligația legală de întreținere dintre părinți și copii este instituită cu caracter general prin dispozițiile art. 499 alin. (1) NCC, iar copilul minor este întreținut de părinții săi, obiectul întreținerii constând în asigurarea mijloacelor necesare traiului copilului minor și suportarea cheltuielilor de creștere, educare, învățătură și pregătire profesională ale acestuia.

Reținând dispozițiile art. 529 alin. (1) NCC, potrivit cărora întreținerea este datorată în raport cu nevoia celui care o cere și cu mijloace-

le celui care urmează a o plăti, precum și dispozițiile art. 525 alin. (1) NCC, potrivit cărora minorul care cere întreținere de la părinții săi se află în nevoie dacă nu se poate întreține din munca sa, chiar dacă ar avea bunuri, instanța apreciază că sunt întrunite condițiile generale și speciale pentru acordarea pensiei de întreținere atât în persoana creditorului, cât și în persoana debitorului acestei obligații legale. În ceea ce privește starea de nevoie a minorului, aceasta este prezumată de lege, iar existența mijloacelor materiale ale reclamantului, urmărilor potrivit art. 409 alin. (1)-(4) CPC, a fost stabilită din actele depuse la dosarul cauzei, neexistând o altă persoană obligată cu prioritate înaintea sa la executarea obligației de întreținere în favoarea minorului.

Având în vedere dispozițiile art. 529 alin. (2) NCC, potrivit cărora pensia poate fi stabilită până la o pătrime din venituri atunci când este datorată pentru un copil, precum și veniturile reclamantului, instanța, în temeiul art. 402 alin. (1) coroborat cu art. 499 alin. (1) NCC, l-a obligat pe tată la plata unei pensii de întreținere în favoarea minorului în cuantum de 500 lei lunar, începând cu data pronunțării hotărârii, întrucât tatăl a acordat minorului întreținere și până la această dată, și până la momentul împlinirii vârstei de 18 ani de către minor.

Potrivit art. 401 alin. (1) NCC, părintele cu care copilul nu locuiește în mod statornic păstrează dreptul de a avea legături personale cu acesta, precum și de a veghea la creșterea, educarea, învățătura și pregătirea lui profesională. Conform art. 2 din Legea nr. 272/2004, principiul interesului superior al copilului este impus inclusiv în legătură cu drepturile și obligațiile ce revin părinților, ceea ce arată că acesta este determinant în stabilirea modalității în care părintele divorțat cu care copii nu locuiesc urmează să păstreze legăturile personale cu aceștia. Interesul superior al copilului, în accepțiunea Legii nr. 272/2004 și care se regăsește, în egală măsură, în Codul civil, se circumscrie dreptului copilului la o dezvoltare fizică și morală normală, la echilibrul socio-afectiv și la viața de familie. Tot astfel, potrivit art. 9 din Convenția cu privire la drepturile copilului (ratificată de România prin Legea nr. 18/1990), statele părți vor veghea ca niciun copil să nu fie separat de părinții săi, decât dacă această separare este în interesul suprem al copilului, iar limitarea exercitării acestui drept se poate realiza în condițiile legii, dacă există motive temeinice, de natură a periclita dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială a copilului [art. 16 alin. (2) din Legea nr. 272/2004].

Dispozițiile art. 14 din Legea nr. 272/2004 consacră dreptul copilului de a avea legături personale cu ambii părinți, iar din acest text legal rezultă că legiuitorul a consacrat atât dreptul părintelui de a menține relații

personale cu copilul său, având în vedere că acest părinte are aceeași răspundere în ceea ce privește creșterea și educarea copilului, cât și dreptul copilului, care, pentru a-și dezvolta armonios personalitatea ca viitor adult și de a avea un psihic echilibrat, are dreptul de a menține legături personale nu numai cu ambii părinți, ci și cu rudele sale și cu celelalte persoane cu care a dezvoltat legături apropiate, dat fiind că între drepturile copilului se înscrie și acela de a crește în familie, iar art. 22 din Legea nr. 272/2004 consacră dreptul copilului la protecția vieții sale de familie.

Din probele dosarului rezultă că tatăl a fost preocupat de contactele sale cu minorul, iar această preocupare și grijă manifestate de părinte, care păstrează nu numai dreptul, dar și obligația de a veghea la creșterea, educarea, învățătura și pregătirea profesională a copilului, nu pot fi limitate întrucât nu ar fi în interesul copilului. Mai mult, minorul este atașat de tată și își dorește să petreacă cât mai mult cu acesta.

Legăturile personale cu minorii au ca scop consolidarea raporturilor afective cu părintele căruia nu i-au fost încredințați copii, iar pentru realizarea efectivă a acestor legături trebuie să se țină cont și de durata de timp în care părintele are legături cu minorii, de interesul manifestat de părinte în acest sens, de vârsta copiilor și de capacitatea acestora de a înțelege nevoia legăturilor mai strânse cu tatăl, specifică vârstei și sexului. În speță nu s-a dovedit că legăturile personale viitoare dintre copil și tată ar dăuna primului; ba, dimpotrivă, o legătură mai strânsă ar fi benefică minorului.

Se apreciază că, în spiritul bunei-credințe și al înțelegerii, în interesul superior al copilului, principal, ambii părinți trebuie să manifeste o disponibilitate maximă și o cooperare deplină, fiind excluse șicanele, de așa manieră încât copilul să se bucure de prezența, afecțiunea, grija și creșterea din partea ambilor părinți.

Modalitățile de exercitare a drepturilor părintești recunoscute aceluia dintre părinți căruia nu i-au fost încredințați copiii (dreptul de a avea legături personale cu copilul, precum și de a veghea la creșterea, educarea, învățătura și pregătirea profesională a copilului, pe scurt, potrivit terminologiei curente, „dreptul de a avea legături personale cu copilul”) se stabilesc pe cale convențională de către părinții aflați în divorț sau divorțați și, numai în subsidiar, de către instanța de judecată, fie în cadrul procesului de divorț, fie în cadrul unei acțiuni ulterioare. Ca forme concrete de îndeplinire, părintele poate vizita copilul la domiciliul părintelui în a cărui grijă se află, poate găzdui copilul la domiciliul său, inclusiv în perioada vacanțelor școlare. În principiu, faptul că părinții domiciliază în localități diferite nu are o semnificație deosebită, putându-se permite

părintelui căruia nu i s-a încredințat copilul să-l ia cu sine pentru scurte perioade de timp; totuși, o atare măsură nu poate fi dispusă dacă, indiferent din ce împrejurări (vârsta fragedă a copilului, starea precară a sănătății sale etc.), ar contraveni interesului superior al copilului (art. 16 din Legea nr. 272/2004). De asemenea, părintele poate corespunde cu copilul sau poate stabili orice altă formă de comunicare, poate transmite informații copilului și este îndreptățit să primească informații privitoare la copil (inclusiv fotografii recente, evaluări medicale sau școlare).

În orice caz, stabilirea practică a planului de legături personale dintre părinte și copil nu trebuie să lipsească demersul de orice finalitate. Exercițarea abuzivă de către părinte a drepturilor ce i-au fost conferite față de persoana copilului încredințat celuilalt soț, de natură a stânjeni sau periclita procesul de creștere, educare, instruire și formare a acestuia, îndreptățește instanța sesizată prin cererea celuilalt părinte să dispună limitarea, suspendarea sau chiar suprimarea acestui drept al părintelui, în funcție de natura și gravitatea abaterilor constatate. Astfel, pârâta va fi obligată să permită reclamantului să aibă legături personale cu minorul după programul ce urmează a fi stabilit de instanță, conform art. 401 alin. (2) NCC, în interesul superior al minorului; întrucât cel solicitat de către reclamant ar anihila dreptul de locuință a minorului, iar copilul nu ar putea avea stabilitate, de care are nevoie la această vârstă. La stabilirea în concret a programului, instanța va avea în vedere relația dintre tată și minor, disponibilitatea reclamantului, dar și faptul că minorul trebuie să petreacă un timp suficient cu tatăl său pentru o dezvoltare armonioasă. Totodată, se va avea în vedere vârsta copilului și faptul că acesta trebuie să aibă un program bine stabilit, întrucât trebuie să meargă la școală.

Accesul părintelui la informații privitoare la minor este reglementat de către Legea nr. 272/2004 și reprezintă un drept fundamental al oricărui părinte față de copiii săi. Acest drept nu poate fi restricționat decât de către instanța de judecată, atunci când furnizarea acestor informații către părintele în cauză ar contraveni interesului superior al copilului. În România sunt însă mulți părinți care, în urma divorțului, nu mai reușesc să aibă acces la informațiile privitoare la copil din cauza unor sentințe judecătorești neclare și a necunoașterii de către părinții ce primesc încredințarea minorilor a obligațiilor lor legale. Astfel, părintele la care minorul nu locuiește în mod statornic are dreptul să fie informat cu privire la schimbarea domiciliului minorului, nu doar cel în drept, ci și cel factic, cu privire la locația unde copilul se află (în caz că aceasta este schimbată temporar, pentru mai mult de o zi, din orice motive, inclusiv activități de turism împreună cu părintele custodian), precum și detaliile de con-

tact (număr de telefon, adresă poștală) unde acesta poate fi contactat la acea locație, cu privire la bolile sau simptomele de boală apărute, data și ora programărilor la medic pentru consultații (înainte de realizarea consultației), medicul care a realizat consultația, tratamentele urmate, vaccinurile la care copilul va fi supus, situația școlară a copilului, notele obținute la școală, concursurile sau competițiile școlare la care acesta ia parte, cu privire la evenimentele și festivitățile școlare la care copilul ia parte (serbări, festivități de deschidere a anului școlar, de premiere etc.), data și ora ședințelor cu părinții, a serbărilor sau a festivităților școlare, cu privire la înscrierea copilului la cercuri sau cluburi școlare, înscrierea copilului la diferite activități extrașcolare (sportive, artistice etc.), cu privire la data și ora diferitelor petreceri la care copilul este invitat și/sau va participa, cu privire la persoanele cu care copilul intră în contact regulat sau cvasi-permanent: bone, baby-sitter, alte persoane din anturajul părintelui custodian etc.

În consecință, tatăl poate vizita minorul la școală în programul stabilit de instituția de învățământ și poate participa la ședințele cu părinții ori la alte acțiuni ale acestor instituții.

Pentru evitarea neînțelegerilor, instanța a încuviințat ca, în perioada programului stabilit prin prezenta acțiune, tatăl să poată părăsi țara cu minorul fără acordul mamei, iar în perioada în care reclamantul nu are stabilit program de vizită, mama să poată părăsi țara cu minorul fără acordul tatălui. În plus, pârâta poate părăsi țara împreună cu minorul o dată pe an, pe o perioadă de maximum 40 de zile, care să nu se suprapună cu luna iulie, pentru a merge în orice țară din exteriorul Uniunii Europene, fără acordul tatălui, perioadă în care programul de vizită al tatălui va fi suspendat.

49. Modificarea exercitării autorității părintești. Vârsta minorului

Este în interesul superior al minorului ca acesta să beneficieze în continuare de îngrijire, educare și protecție din partea ambilor părinți, și prin raportare la vârsta fragedă a acestuia, respectiv 15 ani.

Jud. Năsăud, sent. civ. nr. 1078 din 14 mai 2012, nepublicată

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamantul B.J. a chemat-o în judecată pe pârâta P.F., solicitând instanței să dispună ca autoritatea părintească față de minorul B.A.D., născut la data de 16.05.1997, să fie exercitată exclusiv de către tatăl reclamant, cu stabilirea locuinței minorului la domiciliul acestuia, precum și stabilirea unui program de

vizită în favoarea reclamantului pentru minorul B.C.S., născut la data de 20.03.2005, astfel: în fiecare lună timp de 3 zile, la sfârșit de week-end și pe timpul vacanțelor școlare, pe perioadă nedeterminată.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța a reținut că părțile au fost căsătorite și au împreună trei copii minori, respectiv pe minorii B.A.D., născut la data de 16.05.1997, B.C.S., născut la data de 20.03.2005, și B.I.F., născut la data de 19.10.1995. Prin sentința civilă nr. 2876/2011, pronunțată de Judecătoria Năsăud, a fost declarată desfăcută căsătoria încheiată între reclamant și pârâtă, astfel că minorul B.I.F. a fost încredințat spre creștere și educare tatălui, iar ceilalți doi minori, respectiv B.A.D. și B.C.S., au fost încredințați mamei. Din concluziile anchetei psihosociale efectuate la domiciliul reclamantului din loc. Rodna, str. (...), se reține că minorul B.A.D. locuiește încă din luna noiembrie 2011 cu tatăl său, reclamantul fiind cel care se ocupă în mod constant de creșterea și educarea minorului. S-a mai reținut și faptul că reclamantul deține condiții optime de trai și de locuit.

Potrivit art. 403 NCC, în cazul schimbării împrejurărilor, instanța de tutelă poate modifica măsurile cu privire la drepturile și îndatoririle părinților divorțați față de copiii lor minori, la cererea oricăruia dintre părinți sau a unui alt membru de familie, a copilului. Astfel, se apreciază că în prezent este în interesul superior al minorului B.A.D. ca acesta să beneficieze în continuare de îngrijire, educare și protecție din partea ambilor părinți, și prin raportare la vârsta fragedă a acestuia, respectiv 15 ani, motiv pentru care a fost respinsă solicitarea reclamantului de a i se încuviința exercitarea în mod exclusiv a autorității părintești față de acest minor.

Dat fiind faptul că minorul B.A.D. locuiește de peste 6 luni de zile la domiciliul reclamantului și este atașat de tatăl său, având în vedere și acordul mamei pârâte în ceea ce privește stabilirea locuinței minorului la domiciliul reclamantului, s-a stabilit locuința minorului la domiciliul reclamantului, respectiv în loc. Rodna, str. (...).

În ceea ce privește solicitarea reclamantului de a se stabili în favoarea sa un program de vizită pentru minorul B.C.S., născut la data de 20.03.2005, instanța reține că, prin sentința civilă nr. 2876/2011, minorul B.C.S. a fost încredințat spre creștere și educare mamei pârâte și în prezent locuiește împreună cu aceasta. Potrivit art. 401 NCC, părintele separat de copilul lui are dreptul de a avea legături personale cu acesta. Fiecare copil trebuie să crească în prezența ambilor părinți, deoarece absența imaginii paterne poate determina copilului, în timp, tulburări de personalitate. De altfel și în practica judiciară s-a subliniat faptul că, „în

măsura în care din cercetările efectuate nu rezultă că asemenea legături ar pune în primejdie dezvoltarea fizică, morală sau intelectuală a copilului, se poate admite o asemenea cerere”. Prin urmare, s-a stabilit în favoarea reclamantului un program de vizitare a minorului B.C.S. după cum urmează: în ultimul week-end din fiecare lună, începând de vineri, orele 17:00, și până duminică, orele 17:00, minorul să fie luat de către tatăl reclamant la domiciliul său și readus la domiciliul mamei, după terminarea programului de vizită. Pe perioada vacanțelor, cu permisiunea mamei pârâte, minorul să poată fi vizitat de tatăl său la domiciliul acesteia sau să poată fi luat la domiciliul său și readus ulterior la mamă.

50. Autoritate părintească. Locuința copilului minor. Modificarea măsurii stabilite inițial

1. Din interpretarea dispozițiilor art. 403 NCC rezidă fără echivoc faptul că, la fel ca și în cazul fostei instituții juridice a încredințării minorului, soluția asupra modului de exercitare a autorității părintești nu intră sub puterea lucrului judecat, textul precizat stipulând că „în cazul schimbării împrejurărilor, instanța de tutelă poate modifica măsurile cu privire la drepturile și îndatoririle părinților divorțați față de copiii lor minori, la cererea oricărui dintre părinți (...)”, unde sintagma „drepturile și îndatoririle părinților divorțați față de copiii lor minori” este însăși definiția autorității părintești din art. 483 NCC.

2. Ancheta socială efectuată în cauză a făcut propuneri de stabilire a locuinței minorului la tatăl său. De asemenea, răspunsul dat de către psihologul școlii frecventate de către minor confirmă aspectul că minorul și-a exprimat în nenumărate rânduri opțiunea de a locui cu tatăl său. Totodată, în raport de concluziile audierii minorului în camera de consiliu, coroborate cu reținerile din ancheta socială în același sens, instanța apreciază că interesul minorului este mai bine protejat prin luarea măsurii de stabilire a locuinței sale la tată.

Jud. Bistrița, s. I civ., sent. nr. 5812 din 28 mai 2012, nepublicată

Prin acțiunea civilă înregistrată la data de 21.02.2012, reclamantul F.O. a chemat în judecată pe pârata S.M.A., solicitând instanței să încuviințeze ca autoritatea părintească față de minorul F.A., în vârstă de 13 ani și 8 luni, să fie exercitată de către ambii părinți și să stabilească domiciliul minorului la reclamant, cu obligarea pârâtei la plata unei pensii de întreținere în favoarea acestuia, conform veniturilor pe care le realizează.

Analizând actele dosarului, instanța reține că, prin sentința civilă nr. 2248/16.04.2009, pronunțată de către Judecătoria Bistrița, a fost des-

făcută căsătoria dintre cele două părți litigante, minorul F.A., născut la data de 05.07.1998, fiind încredințat spre creștere și educare mamei, pârâtă în cauza pendinte.

Prin intrarea în vigoare a noului Cod civil la data de 01.10.2011, atât instituția juridică a încredințării minorului, cât și instituția reîncredințării au căzut în desuetudine, fiind înlocuite de o instituție principală, respectiv autoritatea părintească, și una subsidiară acesteia, respectiv stabilirea locuinței minorului. Totuși, deși aceste instituții au suferit modificări consistente, multe elemente au rămas comune, chiar identice sub aspectul condițiilor ce se impun a fi întrunite. Astfel, art. 397 NCC prevede că „după divorț, autoritatea părintească revine în comun ambilor părinți, afară de cazul în care instanța decide altfel”, autoritatea părintească fiind definită, prin art. 483 din același cod, ca fiind „ansamblul de drepturi și îndatoriri care privesc atât persoana, cât și bunurile copilului și aparțin în mod egal ambilor părinți”. Deci, regula instituită de către legiuitor este cea a exercitării în comun a autorității părintești. Totodată, din interpretarea dispozițiilor art. 403 NCC rezidă fără echivoc faptul că, la fel ca și în cazul fostei instituții juridice a încredințării minorului, soluția asupra modului de exercitare a autorității părintești nu intră sub puterea lucrului judecat, textul precitat stipulând că „în cazul schimbării împrejurărilor, instanța de tutelă poate modifica măsurile cu privire la drepturile și îndatoririle părinților divorțați față de copiii lor minori, la cererea oricăruia dintre părinți (...)”, unde sintagma „drepturile și îndatoririle părinților divorțați față de copiii lor minori” este însăși definiția autorității părintești din art. 483 NCC.

De la regula exercitării comune a autorității părintești, legiuitorul a prevăzut, prin art. 398 alin. (1), și o excepție, stabilind textual că, „dacă există motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, instanța hotărăște ca autoritatea părintească să fie exercitată numai de către unul dintre părinți”. Ceea ce se remarcă în privința acestor dispoziții legale este faptul că în niciunul dintre textele Codului civil nu au fost definite exhaustiv ori exemplificativ motivele întemeiate. În atare situație, este neechivocă concluzia că acestea sunt lăsate la suverana apreciere a instanței de judecată, care, prin prisma rolului pe care îl are, este obligată să interpreteze textele legale în raport de probe și să pronunțe o hotărâre prin care să evite nașterea unor procese ulterioare între părți ori a unor abuzuri de drepturi, înlăturând motivat toată probațiunea care nu poate fi luată în considerare soluției agreeate și consacrate juridic într-un litigiu.

Rațiunea unei atare soluții se regăsește în normele Convenției europene a drepturilor omului. O atitudine contrară a instanței în motivarea unei hotărâri ar constitui o încălcare a art. 6 paragraf 1 din Convenția europeană, astfel cum acesta este interpretat de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Exigența motivării este esențială în administrarea adecvată a justiției, în condițiile în care considerentele reprezintă partea cea mai întinsă a hotărârii, locul în care se indică motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței. Pentru a răspunde acestor exigențe, motivarea trebuie să fie pertinentă, completă, întemeiată, omogenă, concretă, convingătoare și accesibilă. Practica instanței supreme este orientată în sensul că inexistența motivării atrage casarea hotărârii, la fel și o motivare necorespunzătoare. Cu alte cuvinte, o motivare excesiv de succintă sau necorespunzătoare în raport cu complexitatea cauzei echivalează, practic, cu inexistența motivării. Instanța nu este întotdeauna datoare să analizeze separat fiecare susținere a părților, putând selecta sau grupa argumentele utile în soluționarea cauzei, dar ignorarea completă a acestora echivalează cu lipsirea părții de un veritabil acces la justiție.

Aceeași concluzie se desprinde și din jurisprudența deja consacrată a Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la dreptul la un proces echitabil. Astfel, Curtea arată că „dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 paragraf 1 din Convenție, înglobează, între altele, dreptul părților unui proces de a-și prezenta observațiile pe care le apreciază ca fiind pertinente cauzei lor. Întrucât Convenția nu vizează garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective, acest drept nu poate fi considerat ca fiind efectiv decât dacă aceste observații sunt cu adevărat «ascultate», adică examinate propriu-zis de către instanța sesizată. Cu alte cuvinte, art. 6 implică, mai ales, în sarcina «tribunalului», obligația de a proceda la o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și cererilor de probă ale părților sub rezerva aprecierii pertinentei acestora” (cauza *Van de Hurk c. Țărilor de Jos*, hot. din 19.04.1994, § 59; în același sens, cauza *Albina c. României*, hot. din 28.04.2005, § 30). Obligația instanței de a răspunde prin motivare la argumentele prezentate de părți este justificată, întrucât „numai prin pronunțarea unei hotărâri motivate poate fi realizat un control public al administrării justiției” (hot. *Hirvisaari c. Finlandei*, 27.09.2001). De asemenea, relevante sunt și concluziile reiterate în fiecare cauză de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului atunci când a soluționat cauze având ca temei art. 8 din Convenție, instanța statuând că ingerința statului în dreptul la viața

de familie a minorului este justificată atunci când urmărește un scop legitim, respectiv protecția sănătății și dezvoltării copilului. Pe de altă parte, tot această instanță statuează că analiza trebuie făcută de către instanță în raport de interesul superior al minorului, sens în care, în estimarea acestuia, este lăsată instanțelor naționale o marjă de apreciere destul de largă, instanța națională fiind însă obligată să aducă o minimă motivare a interesului minorului (hot. *Maniglio-Mathlouthi* și hotărârea *Monroy*).

Măsura reîncredințării minorului – actualmente a stabilirii locuinței minorului – impune instanței reaprecierea condițiilor de care părintele căruia copilul nu i-a fost încredințat spre creștere și educare a avut parte la momentul încredințării copilului către celălalt părinte. Astfel, reclamantul, cu respectarea prevederilor art. 1169 C. civ. 1864, a solicitat instanței, în conformitate cu prevederile art. 167 CPC, încuviințarea și administrarea unor probe care să confere valoare juridică afirmațiilor sale din acțiunea introductivă, mijloacele de probă fiind enumerate în dispozițiile art. 1170 C. civ. 1864. În acest sens, instanța reține că art. 400 alin. (1) raportat la art. 496 NCC obligă instanța ca să stabilească și locuința minorului. Scopul acestei norme juridice este acela de a se consacra în mod efectiv locul în care crește în mod stabil minorul.

În ceea ce privește capătul de cerere vizând exercitarea autorității părintești în comun, având în vedere consacrară regulii conform căreia aceasta se face de către ambii părinți, instanța a admis ca fiind întemeiată această cerere. Referitor la stabilirea locuinței minorului, se reține că ancheta socială efectuată în cauză a făcut propuneri de stabilire a locuinței minorului la tatăl său. De asemenea, răspunsul dat de către psihologul școlii frecventate de către minor confirmă aspectul că minorul și-a exprimat în nenumărate rânduri opțiunea de a locui cu tatăl său. Totodată, văzând concluziile audierii minorului în cameră de consiliu, coroborate cu reținerile din ancheta socială în același sens, instanța apreciază că interesul minorului este mai bine protejat prin luarea măsurii de stabilire a locuinței sale la tată, motiv pentru care a admis și această cerere ca fiind fondată. Așa fiind, în considerarea dispozițiilor art. 397 NCC coroborate cu art. 400 alin. (1) raportat la art. 496 NCC, instanța a admis ca fiind fondată acțiunea reclamantului, sens în care a dispus ca exercitarea autorității părintești cu privire la minor să se facă în comun de către ambii părinți și a stabilit locuința minorului la tatăl reclamant.

51. Încredințarea copilului mamei. Cerere ulterioară de exercitare a autorității părintești de ambii părinți

Având în vedere că din probatoriul administrat rezultă că între părinți există divergențe de opinii în privința minorului, în condițiile unei sănătăți precare a acestuia, instanța consideră că exercitarea autorității părintești în modalitatea stabilită de instanța de divorț, care se transpune în exercitarea sa în exclusivitate de către mamă, care este singura care l-a îngrijit pe minor până la această vârstă și i-a fost în permanență alături, se realizează principiului interesului superior al copilului, care, la această vârstă fragedă și profund afectat de boala cu care fost diagnosticat, trebuie să beneficieze atât de o continuitate a mediului în care a crescut, cât și de o protecție specială, ce implică uneori decizii rapide pentru protejarea vieții acestuia.

*Trib. Mehedinți, dec. nr. 111/A/MF
din 19 octombrie 2012, <http://legeaz.net>*

Prin sentința civilă nr. 558/25.06.2012, pronunțată de Judecătoria Drobeta-Turnu Severin, s-a respins acțiunea formulată de reclamantul C.C.I. împotriva pârâtei G.V.D., având ca obiect exercitarea autorității părintești și modificare program de vizitare minor.

În privința exercitării comune a autorității părintești, instanța a reținut că, față de situația concretă a minorului C.M., în vârstă de numai 3 ani, care are o sănătate precară încă de când s-a născut, care necesită, pe de o parte, o îngrijire specială, pe de altă parte, o protecție sporită și viteză de reacție în ceea ce privește deciziile ce se impun în legătură cu starea sa de sănătate, exercitarea în comun de către ambii părinți a autorității părintești nu se realizează interesului superior al copilului, ce implică și protejarea vieții și sănătății acestuia. Având în vedere că din probatoriul administrat rezultă că între părinți există divergențe de opinii în privința minorului, în condițiile unei sănătăți precare a acestuia, instanța a considerat că exercitarea autorității părintești în modalitatea stabilită de instanța de divorț, care se transpune în exercitarea sa în exclusivitate de către mamă, care este singura care l-a îngrijit pe minor până la această vârstă și i-a fost în permanență alături, se realizează principiului interesului superior al copilului, care, la această vârstă fragedă și profund afectat de boala cu care fost diagnosticat, trebuie să beneficieze atât de o continuitate a mediului în care a crescut, cât și de o protecție specială, ce implică uneori decizii rapide pentru protejarea vieții acestuia.

Împotriva acestei sentințe a declarat recurs reclamantul. Analizând apelul în conformitate cu motivele invocate și cu prevederile art. 295 CPC, tribunalul apreciază că acesta este nefondat.

Divergențele între modul în care fiecare dintre părinți vede relația cu minorul reies chiar din conținutul cererii de chemare în judecată, a precizărilor la această cerere și respectiv a întâmpinării depuse. Un exemplu este solicitarea reclamantului ca minorul să locuiască alternativ la el și la intimata-pârâtă pe perioade egale de timp, deși la momentul acestei solicitări avea cunoștință despre problemele de sănătate ale acestuia, limitările cărora trebuie să le facă față și impactul negativ pe care o astfel de măsură le-ar putea avea asupra lui.

În mod justificat a apreciat instanța de fond că situația minorului este una specială, determinată de vârsta și starea lui de sănătate. Acesta a fost și motivul, întemeiat, pentru care s-a apreciat că, momentan, autoritatea părintească trebuie să se exercite doar de unul dintre părinți, soluție în concordanță cu prevederile art. 398 alin. (1) NCC, care constituie o excepție de la regula custodiei comune prevăzută de art. 397 NCC. În fapt, prin respingerea cererii reclamantului, instanța de fond a menținut modalitatea de vizitare stabilită prin decizia Curții de Apel Craiova, apreciind că situația copilului nu a suferit modificări substanțiale, care să justifice o schimbare a modului de exercitare a dreptului de a avea legături personale cu minorul. De altfel, modul în care își formulează pretențiile reclamantul denotă lipsă de interes față de starea copilului, neputându-se prevala de necunoașterea acesteia, întrucât decizia civilă prin care a fost încredințat inițial copilul face referire inclusiv la starea de sănătate a acestuia. Pe de altă parte, de la data stabilirii acestui program de vizitare și până la introducerea cererii de modificare, reclamantul nu a lăsat să treacă decât câteva luni, perioadă în care nu se puteau schimba, și nici nu s-a făcut vreo dovadă în acest sens, temeiurile avute în vedere la acel moment.

Atât raportările la jurisprudența C.E.D.O., cât și cele la Legea privind protecția și promovarea drepturilor copilului sunt pertinente în cauză, instanța motivând în acest fel faptul că a stabilit anumite limitări ale programului de vizitare, justificate de starea specială confirmată, în care se află minorul, care are o vârstă fragedă și o serie de probleme medicale. Art. 8 din Convenția privind drepturile fundamentale ale omului apără viața privată de familie, dar permite anumite ingerințe (amestecul), dacă sunt prevăzute de lege, ceea ce s-a întâmplat în cauză, instanța înțelegând să limiteze programul de vizitare a minorului de către tată, în considerarea interesului superior al acestuia, constând în nevoia de stabilitate și de ușurare a modalității de luare a deciziilor în privința sa.

52. Modificarea măsurilor privitoare la copilul minor. Schimbarea împrejurărilor inițiale

1. În condițiile în care de la momentul pronunțării divorțului până în prezent, împrejurările avute în vedere de instanță la momentul luării măsurilor referitoare la persoana copilului s-au modificat, în prezent minorul aflându-se sub ocrotirea efectivă a celuilalt părinte decât cel căruia i-a fost încredințat spre creștere și educare, se impune reanalizarea măsurilor referitoare la persoana copilului, prin raportare la noile împrejurări.

2. Reținând că interesul concret al copilului nu poate fi analizat în abstract și că pentru viitor acest interes este determinat de împrejurările concrete în care copilul își desfășoară viața, instanța a respins ca nefiind în interesul copilului cererea având ca obiect desfășurarea relațiilor personale mamă/minor conform unui program de vizită prestabilit, urmând a menține neîngrădit dreptul minorului de a avea relații personale cu mama sa și lăsând posibilitatea reală părinților de a stabili împreună modalitatea în care se va exercita acest drept, astfel ca, numai în situația în care în exercitarea dreptului ar apărea neînțelegeri grave între părinți [art. 401 alin. (2) NCC], instanța să aprecieze asupra oportunității intervenției sale în viața privată a părinților, urmărindu-se astfel asigurarea respectării drepturilor copilului.

*Jud. Sectorului 6 București, sent. civ. nr. 2947
din 29 martie 2012, <http://ro.wikibooks.org>*

Prin cererea înregistrată la data de 31.01.2012, reclamanta B.M. a chemat în judecată pârâțul N.C.V., solicitând instanței să dispună ca autoritatea părintească asupra minorului M.N.A., născut în 2000, să fie exercitată în comun de către ambii părinți; stabilirea locuinței copilului la domiciliul tatălui; încuviințarea de către instanță ca reclamanta să aibă legături personale cu minorul la domiciliul acesteia după următorul program: lunar, în primul și al treilea sfârșit de săptămână, de vineri, orele 16:00, până duminică, orele 19:00; în anii impari: prima jumătate din vacanța de vară și vacanța de iarnă; sărbătoarea Crăciunului; ziua de naștere a minorului, iar în anii pari, a doua jumătate din vacanța de vară și vacanța de iarnă și sărbătoarea Paștelui.

Din actele și lucrările dosarului, instanța reține că minorul M.A. s-a născut în anul 2000, în timpul căsătoriei păților. Prin sentința civilă nr. 7977/03.12.2007 a Judecătoriei Sectorului 5 București, dispunându-se desfacerea căsătoriei păților, s-au dispus și măsurile referitoare la persoana copilului, respectiv minorul a fost încredințat spre creștere și educare mamei; s-a stabilit o pensie de întreținere în sarcina tatălui și în

favoarea minorului, în cuantum de 100 lei lunar și s-a stabilit un program de vizitare a minorului de către tată. Potrivit susținerilor ambelor părți și potrivit constatărilor reprezentantului autorității tutelare, începând din martie 2009, mama minorului s-a stabilit în Italia, minorul nu a acceptat a fi îngrijit de bunicii materni, din acel moment responsabilitatea părintească a fost asumată de către pârât, iar minorul s-a stabilit la domiciliul tatălui, rămânând în îngrijirea efectivă a acestuia.

Rezultă că, de la momentul pronunțării sentinței civile nr. 7977 /03.12.2007 a Judecătoriei Sectorului 5 București până în prezent, împrejurările avute în vedere de instanță la momentul luării măsurilor referitoare la persoana copilului s-au modificat, în prezent minorul aflându-se sub ocrotirea efectivă a celui alt părinte decât cel căruia i-a fost încredințat spre creștere și educare. Față de modificarea acestor împrejurări, se impune reanalizarea măsurilor referitoare la persoana copilului, prin raportare la noile împrejurări.

Sub aspectul exercitării autorității părintești potrivit actualei reglementări, instanța reține că, potrivit dispozițiilor art. 397 și art. 503 NCC, regula în materie este că autoritatea părintească asupra copilului se exercită de către ambii părinți, sub acest aspect fiind consacrat principiul egalității părinților; în mod excepțional, autoritatea părintească poate fi exercitată în condițiile art. 398 sau art. 399 NCC, dar aceste situații de excepție (care derogă de la principiul egalității și de la regula exercitării autorității părintești de către ambii părinți) nu pot fi reținute de instanță doar pe baza susținerilor unuia dintre părinți sau a unui acord între părinți, ci trebuie să fie argumentate și probate (art. 398 are ca situație premisă „pentru motive temeinice”, iar art. 507 NCC menționează cazurile în care autoritatea părintească se poate exercita de către un singur părinte). În cauză nici măcar nu s-a invocat un motiv care ar determina luarea unei astfel de măsuri (ca autoritatea părintească să fie exercitată de către un singur părinte, pârât în cazul de față), pârâtul argumentând cererea în sensul că el este în măsură a oferi copilului condiții optime de creștere și educare, însă nu a prezentat argumentul pentru care s-ar impune degrevarea reclamantei de responsabilitatea părintească, nemaipunându-se problema probării în instanță a situației ce impune luarea măsurii.

Față de principiile sus enunțate (decurgând din dispozițiile art. 397 NCC și art. 503 NCC), instanța a reținut că interesului copilului (de a fi ocrotit de ambii părinți) impune ca ambii părinți să-și asume această responsabilitate și a admis cererea formulată, dispunând ca autoritatea părintească asupra minorului să fie exercitată de ambii părinți.

Sub aspectul cererii având ca obiect stabilirea domiciliului minorului, instanța reține că învoiala părților pe acest capăt de cerere este în concordanță cu interesul minorului, astfel că, față de dispozițiile art. 263 și art. 396 teza finală NCC, instanța a luat act de această învoială.

Sub aspectul cererii având ca obiect stabilirea contribuției părinților la cheltuielile de întreținere a minorului, instanța, reținând principiul egalității părinților în drepturile și obligațiile asupra copiilor și constatând că reclamanta nu a prezentat dovezi referitoare la veniturile sale (singurele dovezi privind veniturile sunt cele rezultând din ancheta socială, conform căreia pârâtul realizează venituri din muncă de 1.100 lei lunar), a stabilit o contribuție egală a acestora, de 275,00 lei lunar (calculate la limita a 1/4 din venitul net lunar realizat de pârât).

Asupra cererii având ca obiect stabilire program de vizitare, instanța reține că, prin poziția exprimată în fața instanței, părinții minorului nu întâmpină dificultăți în exercitarea dreptului de a avea legături personale cu copilul; întrucât eventualele neînțelegeri ce se pot ivi în viitor urmează a fi abordate cu responsabilitatea necesară de către ambii părinți, în scopul urmăririi interesului copilului de a avea relații personale cu părintele de care este separat și având în vedere că dreptul de a avea relații personale cu copilul este un drept izvorât din lege (nu acordat prin hotărâre judecătorească), pentru a cărui realizare nu este necesară calea acțiunii în justiție [art. 401 alin. (2) NCC stabilește că instanța de tutelă va decide asupra modalității de exercitare a drepturilor personale doar când părinții nu se înțeleg asupra acestui aspect], instanța apreciază că interesul copilului impune ca exercitarea drepturilor personale să fie apreciate de către părinți prin raportare la împrejurările concrete în care se află minorul și părinții; aceste împrejurări sunt diferite în momente diferite ale vieții copilului și sunt, practic, imposibil de prevăzut (nici părinții și nici instanța nu pot aprecia dacă în viitorul apropiat sau îndepărtat poate să apară o împrejurare care să reclame prezența ambilor părinți lângă copil și să „dimensioneze” un program de vizită care să corespundă unei nevoi necunoscute, inexistente la momentul luării deciziei).

Suspiciunile părinților că în viitor pot să apară neînțelegeri referitoare la desfășurarea acestor relații personale sau lipsa de colaborare dintre părinți, uneori chiar „confortul” urmărit de părinți (în sensul că, pârându-le dificil să stabilească ei înșiși un program adaptat de fiecare dată nevoilor copilului, preferă să se conformeze unui program prestabilit, dispus de o instituție a statului, chiar dacă „prețul” acestui confort reprezintă, în esență, o intervenție a statului în viața de familie a părților, fără ca o astfel de intervenție să fie justificată de necesitatea ocrotirii

unui interes, ci doar de asigurarea „confortului” părinților) nu pot argumenta soluția solicitată de reclamantă, ca legăturile personale dintre copil și unul dintre părinți să se desfășoare conform unui program de vizită prestabilit de către instanță, chiar dacă acest program ar fi convenit de părinți. În esență, responsabilitatea părintească impune ca ambii părinți să analizeze interesul copilului lor în fiecare moment al vieții acestuia și să acționeze conform acestui interes.

Reținând că interesul concret al copilului nu poate fi analizat în abstract și că pentru viitor acest interes este determinat de împrejurările concrete în care copilul își desfășoară viața, instanța a respins ca nefiind în interesul copilului cererea având ca obiect desfășurarea relațiilor personale mamă/minor conform unui program de vizită prestabilit, urmând a menține neîngrădit dreptul minorului de a avea relații personale cu mama (prin stabilirea unui program, practic, s-ar aduce limitări acestui drept, ce ar urma să se desfășoare conform programului) și lăsând posibilitatea reală părinților de a stabili împreună modalitatea în care se va exercita acest drept, astfel ca, numai în situația în care în exercitarea dreptului ar apărea neînțelegeri grave între părinți [art. 401 alin. (2) NCC], instanța să aprecieze asupra oportunității intervenției sale în viața privată a părinților, urmărindu-se astfel asigurarea respectării drepturilor copilului.

Notă. În același sens, a se vedea și Jud. Sectorului 6 București, sent. civ. nr. 3221 din 5 aprilie 2012, <http://ro.wikibooks.org>.

53. Legături personale cu minorul. Modalitatea de exercitare a acestui drept

Exercitarea dreptului părintelui căruia nu i s-a încredințat minorul de a avea legături personale cu copilul, precum și exercitarea dreptului copilului de a păstra relații personale cu părintele său trebuie făcute într-o asemenea modalitate încât să nu se ajungă la negarea sau îngrădirea acestor drepturi.

C.A. Cluj, s. I civ., dec. nr. 5017/R din 2 decembrie 2011, nepublicată

Prin sentința civilă nr. 254/01.02.2011 a Judecătoriei Sighetu Marmăției, s-a admis acțiunea civilă formulată de către reclamanta-pârâtă K.C. împotriva pârâtului-reclamant B.R.D., a fost încredințată reclamantei-pârâte spre creștere și educare minora B.N., născută la data de 16.07.2007, și s-a stabilit domiciliul acesteia la reclamanta-pârâtă. Pârâtul-reclamant

a fost obligat să plătească pentru minoră o pensie de întreținere lunară în cuantum de 160 lei, de la data pronunțării hotărârii și până la majoratul minorei sau noi dispozițiuni. S-a admis în parte cererea reconvențională și a fost obligată reclamanta-pârâtă să-i permită pârâtului-reclamant să aibă legături personale cu minora B.N., cu respectarea următorului program de vizitare: în fiecare marți, între orele 16:00-18:00, în afara domiciliului minorei, cu obligația readucerii acesteia la domiciliu; în prima și a treia săptămână din lună, câte două zile, respectiv de sâmbătă, orele 12:00, până duminică seara, orele 18:00, la domiciliul pârâtului, cu obligația readucerii acestuia la domiciliu; prima săptămână din vacanța de iarnă și prima săptămână din vacanța de primăvară și trei săptămâni în vacanța de vară, la domiciliul pârâtului, cu obligația readucerii acesteia la domiciliu. S-a respins cererea privind stabilirea domiciliului minorei la pârâtul-reclamant.

Prin decizia civilă nr. 157/A/30.06.2011, pronunțată de Tribunalul Maramureș, s-a respins ca nefondat apelul declarat de către apelanta-reclamantă. Împotriva acestei decizii a declarat recurs reclamanta. Recursul nu este fondat.

Relațiile personale ale copilului cu părintele său se pot realiza prin diverse modalități și mijloace enumerate, cu titlu exemplificativ, de art. 15 din Legea nr. 272/2004, cum sunt: întâlniri ale copilului cu părinții ori cu o altă persoană care are, potrivit legii, dreptul la relații persoanele cu copilul, vizitarea copilului la domiciliul acestuia, găzduirea copilului pe o perioadă determinată de către părintele său, corespondență ori altă formă de comunicare cu copilul (...). Modalitatea în care se realizează legăturile personale este descrisă și în art. 2 lit. a) din Convenția asupra relațiilor personale care privesc copiii de la Strasbourg, ratificată de România prin Legea nr. 87/2007, și presupune inclusiv vizite și întâlniri, găzduire, schimb de informații cu privire la minor.

Din ansamblul acestor dispoziții legale, rezultă că legiuitorul consacră atât dreptul părintelui de a menține relații personale cu copilul său, având în vedere că părintele căruia nu i-a fost încredințat minorul are aceeași răspundere în ceea ce privește creșterea și educarea copilului, cât și dreptul copilului care, pentru a-și dezvolta armonios personalitatea ca viitor adult și a avea un psihic echilibrat, are dreptul de a menține legături personale nu numai cu ambii părinți, dar și cu rudele sale și cu celelalte persoane cu care a dezvoltat legături apropiate, dat fiind că între drepturile copilului se înscrie și acela de a crește în familie. Prin urmare, exercitarea dreptului părintelui căruia nu i s-a încredințat minorul de a avea legături personale cu copilul, precum și exercitarea dreptului co-

pilului de a păstra relații personale cu părintele său trebuie făcute într-o asemenea modalitate încât să nu se ajungă la negarea sau îngrădirea acestor drepturi. Exercițarea în concret a acestor drepturi trebuie realizată de o așa manieră încât să existe în mod efectiv o comunicare între părinte și copil, iar aceasta să fie benefică dezvoltării fizice, morale sau spirituale a copilului.

În acest sens nu poate fi însă reținută critica reclamantei referitoare la limitarea dreptului părintelui de a menține relații personale cu copilul său, deoarece este în interesul superior al copilului, dar și al părintelui căruia nu i-a fost încredințat, de a avea dreptul la o viață de familie, deziderat care se poate realiza numai prin menținerea legăturilor personale în mod efectiv, fără o ingerință din partea celuilalt părinte, astfel încât împiedicarea sau limitarea legăturilor firești dintre părinte și copil este de natură să afecteze dreptul la respectarea vieții de familie, garantat de art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În speță, reclamanta nu a dovedit că menținerea legăturilor personale dintre tată și copil dăunează interesului superior al acestuia din urmă și este de natură a primejdui dezvoltarea fizică, psihică, intelectuală sau morală a copilului.

Notă. Deși hotărârea este pronunțată anterior intrării în vigoare a noului Cod civil, considerentele privitoare la relațiile personale dintre părinte și copil sunt de actualitate.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Reclamantul s-a plâns în fața Curții Europene de încălcarea de către instanțele naționale a dreptului său la respectarea vieții de familie, având în vedere imposibilitatea sa de a pune în executare hotărârea care stabilea în favoarea sa un program de vizitare a fiicei sale. Alegerea reclamantului pentru varianta constrângerii penale, formulând plângere penală împotriva fostei soții la numai 4 luni după hotărâre, fără a exista indicii clare că aceasta se opusese la executarea acelei hotărâri, și insistențele sale privind reaua-credință a fostei soții nu au fost cea mai constructivă abordare pentru normalizarea relațiilor cu fiica sa. Infirmarile succesive ale soluțiilor de netrimitere în judecată s-au realizat ca urmare a cererilor repetate ale reclamantului, iar durata relativ mare a urmăririi penale nu reprezintă o problemă de natură să afecteze relațiile personale ale reclamantului cu fetița, în condițiile în care, în paralel, D.A.S.P.C. a desfășurat acțiuni ample de monitorizare. Legislația națională, respectiv Legea nr. 272/2004, prevede dreptul la opinie al copilului, acesta fiind cel care s-a opus în mod constant la reîntâlnirea cu tatăl său. Eforturile depuse de D.A.S.P.C. nu au fost de natură a afecta relațiile de familie ale reclamantului. Mai mult, refuzul

fostei soții a reclamantului de a participa la unele activități organizate de asistenței sociali nu au afectat relația fetei cu tatăl. În fapt, refuzul fetei de a nu-și mai vedea tatăl a fost constant, iar atitudinea serviciului de asistență socială de a limita presiunile asupra fetei a fost rezonabilă. Demersurile executării silite au fost tardive față de scopul urmărit, reclamantul dovedindu-se intolerant față de propunerea realizată de fiica sa în acest context. Astfel, avându-se în vedere eforturile constante și pe termen lung ale autorităților, necesitatea respectării interesului superior al copilului, precum și atitudinea și demersurile reclamantului îndreptate mai degrabă spre a obține recunoașterea oficială a influenței negative a fostei soții asupra fetei, s-a decis că autoritățile au reușit să păstreze echilibrul între interesele concurente și art. 8 din Convenția europeană nu a fost încălcat (*C.E.D.O., Sbârnea c. României, 21 iunie 2011, www.echr.coe.int*).

Capitolul al IV-lea. Obligația de întreținere

54. Obligația de întreținere a minorului. Venituri realizate în străinătate

În fața instanței de apel, cale de atac ce are caracter devolutiv și permite stabilirea stării de fapt, s-a făcut dovada veniturilor realizate de către pârât la un alt nivel decât cel al venitului minim pe economie și, firesc, a fost luat în calcul acel quantum ce rezultă din actul depus de reclamantă în copie și în traducere, pârâtul având drept de muncă pe perioadă nedeterminată. Pentru a nu se lua în calcul, pârâtul trebuia să facă dovada că nu mai realizează veniturile ce rezultă din actele depuse de reclamantă în apel.

C.A. Cluj, s. I civ., dec. nr. 2802/R din 1 iunie 2012, nepublicată

Prin sentința civilă nr. 3154 din 1.11.2011, Judecătoria Zalău a admis acțiunea de divorț introdusă de către reclamanta M.S. în contradictoriu cu pârâtul M.V.A. și s-a desfăcut din vina exclusivă a soțului pârât căsătoria încheiată între părți la data de 28.02.1998 și înregistrată la Primăria municipiului Z., județul Sălaj, sub nr. 61 din 28.02.1998. S-a dispus ca reclamanta să revină la numele avut anterior căsătoriei, acela de C. S-a dispus ca reclamanta să exercite singură autoritatea părintească cu privire la minorul M.H.V., născut la data de 18.01.2000. S-a stabilit locuința minorului M.H.V. la mama reclamantă. Pârâtul a fost obligat să plătească lunar în favoarea minorului suma de 165 lei, cu titlu de contribuție la cheltuielile de creștere și educare, începând cu data introducerii acțiunii, 07.09.2010, și până la majoratul minorului.

Împotriva sentinței civile sus-menționate a declarat apel reclamanta M.S. Prin decizia civilă nr. 6/14.02.2012, pronunțată de Tribunalul Sălaj, s-a admis apelul declarat de reclamantă contra sentinței civile nr. 3154/01.11.2011 a Judecătoriei Zalău, care a fost schimbată în ceea ce privește numele purtat de reclamantă după desfacerea căsătoriei și quantumul pensiei de întreținere. Rejudecând cauza sub aceste aspecte, s-a dispus ca reclamanta să mențină numele dobândit prin căsătorie, acela de M. Quantumul pensiei de întreținere la care a fost obligat pârâtul a fost de 400 lei lunar. Au fost păstrate restul dispozițiilor sentinței.

Împotriva acestei decizii a declarat recurs pârâtul. Recursul declarat nu este fondat.

În motivarea recursului, recurentul a arătat că instanța de apel nu a ținut cont de principiul potrivit căruia recalcularea cuantumului pensiei de întreținere trebuie să se facă numai în măsura în care s-au schimbat mijloacele celui care acordă întreținerea sau nevoia creditorului ei. Din considerentele deciziei nu reiese ca reclamanta să fi făcut dovada înregistrării unei majorări substanțiale a nevoilor minorului cu privire la cheltuielile necesare creșterii și educării acestuia de la data încuviințării de către instanță a plății pensiei de întreținere în sarcina pârâtului și până în prezent.

Curtea constată că acest motiv de recurs este nefondat, deoarece, atât sub vechea reglementare, cât și sub cea nouă, obligația de întreținere era stabilită atât în funcție de nevoile celui întreținut, cât și în funcție de veniturile debitorului obligației de întreținere. Instanța de fond a stabilit pensia de întreținere, din punct de vedere al veniturilor debitorului obligației de întreținere, la cel mai mic quantum posibil pentru o persoană care nu a făcut dovada că este în imposibilitate de a munci. Aceasta nu înseamnă că acela era nivelul nevoilor copilului, ci doar că stabilirea s-a făcut ținând seama de venitul minim pe economie, venit pe care orice persoană capabilă de muncă îl poate realiza, iar în ipoteza în care chiar este angajată, atunci evident că se face calculul în funcție de veniturile realizate în concret. Nu se poate susține că nevoile unui copil sau ale oricărei persoane se pot acoperi cu suma de 165 lei lunar, dar, nefiind făcută în fața instanței de fond dovada unui alt venit, s-a preferat stabilirea unui quantum minim al pensiei de întreținere decât stabilirea acesteia la nivel zero.

În fața instanței de apel, cale de atac ce are caracter devolutiv și permite stabilirea stării de fapt, s-a făcut dovada veniturilor realizate de către pârât la un alt nivel decât cel al venitului minim pe economie și, firește, a fost luat în calcul acel quantum ce rezulta din actul depus de reclamantă în copie și în traducere, pârâtul având drept de muncă pe perioadă nedeterminată.

Mai susține recurentul că argumentele instanței de apel nu menționează expres dacă veniturile realizate de pârât în Spania au caracter de continuitate sau sunt câștiguri bănești întâmplătoare, la care se adaugă sporadic și alte sume de bani cu titlu remuneratoriu, pentru a se putea dispune recalcularea pensiei de întreținere în limitele plafonului maxim de până la o pătrime din câștigurile din muncă, pentru un copil, prevăzute de lege.

Acest motiv de recurs este nefondat, deoarece recurentul trebuia să facă dovada că nu mai realizează veniturile ce rezultă din actele depuse de apelantă în apel.

55. Întreținere. Venituri realizate în străinătate

În contextul în care un părinte are posibilități financiare dobândite chiar ocazional, în afara existenței unui contract de muncă (în spețele de felul celei de față, ultimul element neavând vreo relevanță juridică), nu este suficient ca acesta să se rezume la fundamentarea cererii de reducere a pensiei pe venitul minim pe economia națională a României, dacă creditorul obligației contestă capacitatea debitorului de a realiza doar suma aferentă acestui venit.

Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ., dec. nr. 65/R din 23 februarie 2012, nepublicată

Prin sentința civilă nr. 3454/2011, pronunțată de Judecătoria Năsăud, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de reducere a pensiei de întreținere formulată de reclamantul T.C.A. în contradictoriu cu pârâtul minor T.C.D., prin reprezentant legal T.D.R.

Împotriva sentinței expuse a declarat recurs reclamantul. Recursul nu este fondat.

Pe bună dreptate s-au privit și li s-a acordat o valoare probatorie importantă declarațiilor martorilor. Aceste persoane lucrează în Italia, unde, de asemenea, trăiesc și muncesc reclamantul și reprezentanta legală a minorului în cauză, iar împrejurările de fapt pe care le-au relatat le-au cunoscut și perceput direct, personal. Împreună cu mama pârâtului s-au prezentat la locul de muncă al reclamantului și l-au văzut lucrând la încărcat și descărcat colete. Acest aspect a fost sesizat, în aceleași condiții, de trei ori pe parcursul unui an și jumătate, după cum afirmă martorul M.R. Cu ocazia uneia dintre întâlniri, între părinții lui C.D. au auzit discuții, cu replici dure la adresa mamei pârâtului, față de promisiunea tatălui de a-și achita datoria de plată a pensiei de întreținere restante. În schimb, depozițiile martorilor V.F. și V.L. nu sunt în măsură să înlăture realitatea redată de ceilalți doi, amintiți mai sus, în sensul că reclamantul prestează într-adevăr activități aducătoare de venituri. Primele două locuiesc în România și relatează circumstanțe de fapt cunoscute din spusele reclamantului și ale mamei sale, precum că recurentul nu se află în executarea unui contract de muncă în Italia, deci nu îi este asigurat un loc de muncă stabil și permanent, dar, totuși, menționează că „lucrează ocazional fără acte legale” și „este apt de muncă și poate munci, astfel că este în măsură să realizeze venituri”. Aceste date se corelează deci cu cele provenind de la prima categorie de probe testimoniale.

În condițiile date, reclamantului îi revenea datoria să dovedească cuantumul concret al câștigurilor din muncă, inferior celui de la nivelul anului 2006, când s-a fixat pentru prima dată pensia de întreținere

în favoarea copilului în cauză, lucru care însă nu s-a realizat. Trebuie observat că nici în acțiunea introductivă și nici în precizarea ei, incorect procedural, nu a amintit de vreo sumă concretă pe care o obține muncind, mai mică pe fondul crizei economice, și apoi să o demonstreze probator. În contextul în care un părinte are posibilități financiare dobândite chiar ocazional, în afara existenței unui contract de muncă (în spețele de felul celei de față, ultimul element neavând vreo relevanță juridică), nu este suficient ca acesta să se rezume la fundamentarea cererii de reducere a pensiei pe venitul minim pe economia națională a României, dacă creditorul obligației contestă capacitatea debitorului de a realiza doar suma aferentă acestui venit.

În concluzie, reclamantul nu a reușit să producă contradovezi prin prisma cărora să se poată îndepărta, în judecata cauzei, mijloacele probatorii ce i se opun, să se stabilească un câștig mai mic raportat la anul 2006, cu consecința reconsiderării pensiei de întreținere la care a fost obligat până acum.

Pentru cele ce preced, trimiterea la adeverința emisă de Primăria S.-B., din care rezultă că nu este înscris în evidențele agricole cu bunuri imobile sau mobile, nu mai poate aduce modificări soluției, din moment ce nici inițial și nici în prezent determinarea pensiei nu s-a făcut în corelație cu starea materială din această ultimă perspectivă.

Din al doilea punct de vedere, emiterea unei adrese la societatea italiană în care își desfășoară activitatea reclamantul, „fără forme legale”, adică în afara unor raporturi de muncă contractuale, nu-și mai avea rostul, de vreme ce nu putea aduce lămuriri diferite în litigiu. Recurentul este nemulțumit de modul în care judecătoria și-a exercitat rolul activ cu referire la ultima dovadă. Considerându-se lămurită asupra stării de fapt a speței, neadministrarea ei nu poate conduce la rezultatul preconizat prin recurs. Este de remarcat că adresa a fost cerută de adversar. Relativ la această problemă, reprezentantul reclamantului și-a exprimat la fond o părere inversă decât cea avansată în calea de atac. La termenul de judecată din 21.11.2011, „arată că, în ceea ce privește reclamantul, acesta momentan lucrează ocazional, iar această adresă nu s-ar mai impune, întrucât pârâta nu depune suficiente diligențe în efectuarea acesteia”. Într-adevăr, dacă o parte nu insistă într-o probă propusă, instanțele o pot administra din oficiu dacă o consideră utilă, în baza art. 129 alin. (9) CPC. Cu toate acestea, în conformitate cu alin. (5¹) din același articol, părțile nu pot invoca în căile de atac omisiunea instanței de a ordona din oficiu proba pe care părțile, reclamantul, la rândul său, nu le-a propus și nu le-a administrat în condițiile legii.

56. Obligație de întreținere. Neluarea în calcul la venituri-lunare a normei de hrană

Intenția legiuitorului cu privire la scopul normei de hrană a fost ca să asigure unor anumite categorii de salariați, datorită specificului activității, un anumit necesar caloric prin două modalități: asigurarea de alimente sau o sumă de bani necesară achiziționării alimentelor. Dacă s-ar reține că echivalentul normei de hrană ar fi socotit la veniturile lunare la care se aplică cota pensiei de întreținere, s-ar ajunge la situația deturnării scopului legiuitorului pentru care a fost stabilită această indemnizație cu destinație specială.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 242 din 15 ianuarie 2013, nepublicată

Prin sentința civilă nr. 242/2013, pronunțată de Judecătoria Bistrița la data de 15.01.2013, s-a admis în parte cererea formulată de reclamanta N.I. în contradictoriu cu pârâtul N.V., s-a admis cererea reconvențională și, în consecință, s-a dispus desfacerea căsătoriei încheiate la data de 02.06.2005 și înregistrate cu nr. 21/2005 în registrul de stare civilă al Primăriei P.B., prin acordul părților; s-a dispus ca reclamanta să poarte în continuare numele din căsătorie, acela de N., autoritatea părintească să fie exercitată în comun de ambii părinți. Totodată, locuința minorului a fost stabilită la mama acestuia. S-a dispus ca pârâtul să desfășoare relațiile personale cu minorul în cadrul unui program de vizită cu următorul program: în fiecare zi de miercuri a săptămânii, de la ora 19:00 la ora 20:30; în fiecare al treilea sfârșit de săptămână din lună, de vineri, de la ora 20:00, până duminică, la ora 17:00; în fiecare prima duminică din lună, de la ora 09:00 la ora 17:00; în fiecare a doua zi a sărbătorilor legale (de Paște și de Crăciun). A fost obligat pârâtul la prestarea obligației de întreținere față de minorul N.M.A. prin plata unei pensii lunare de întreținere de 193 lei, începând cu data de 11.04.2012 și până la majoratul minorului.

S-a reținut că părțile s-au căsătorit la data de 02.06.2005, așa cum reiese din certificatul de căsătorie înregistrat sub nr. 21/2005 în registrul stării civile al com. P.B. Reclamanta și pârâtul au împreună copilul minor născut la data de 10.10.2005, potrivit certificatului de naștere.

În ședința publică din data de 22.05.2012, reclamanta și-a modificat cererea în sensul că a solicitat desfacerea căsătoriei încheiate cu pârâtul prin acord, pârâtul exprimându-și, de asemenea, consimțământul în acest sens prin cererea reconvențională depusă. Față de data introducerii

cererii de chemare în judecată, instanța a constatat că, în cauză, sunt aplicabile dispozițiile Legii nr. 287/2009 privind Codul civil.

Referitor la cererea de divorț formulată de reclamant, potrivit art. 373 lit. a) NCC, divorțul poate avea loc prin acordul soților, la cererea ambilor soți sau a unuia dintre soți acceptată de celălalt soț. Prin art. 374 alin. (1) NCC se prevede că divorțul prin acordul soților poate fi pronunțat indiferent de durata căsătoriei și indiferent dacă există sau nu copii minori rezultați din căsătorie. Alin. (2) al aceluiași articol arată că divorțul prin acordul soților nu poate fi admis dacă unul dintre soți este pus sub interdicție, iar alin. (3) prevede obligația instanței de a verifica existența consimțământului liber și nevițiat al fiecărui soț. Deși prin cererea de chemare în judecată, reclamanta a solicitat desfacerea căsătoriei din culpa exclusivă a părților, în ședința publică din data de 22.05.2012, aceasta și-a modificat cererea, arătând că solicită desfacerea căsătoriei prin acordul părților, pârâul exprimându-și consimțământul în sensul desfacerii căsătoriei prin acordul părților. Astfel, instanța reține că niciunul dintre soți nu este pus sub interdicție și că părțile și-au dat consimțământul liber și nevițiat în sensul desfacerii căsătoriei prin acordul acestora. Față de cele arătate, se constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 374 NCC, impunându-se desfacerea căsătoriei prin acordul soților, fără a face mențiune cu privire la culpa soților, conform art. 617 alin. (5) CPC.

În ceea ce privește numele purtat de soți după desfacerea căsătoriei, în temeiul art. 383 alin. (3) NCC, dacă nu a intervenit o înțelegere sau dacă instanța nu a dat încuviințarea, fiecare dintre foștii soți poartă numele dinaintea căsătoriei. Instanța a constatat că, între părți, a intervenit o înțelegere în sensul păstrării de către reclamantă a numelui dobândit prin căsătorie. În consecință, în temeiul art. 383 NCC, reclamanta va păstra numele din căsătorie.

Potrivit art. 396 NCC, instanța hotărăște, odată cu pronunțarea divorțului, asupra raporturilor dintre părinții divorțați și copiii lor minori, ținând seama de interesul superior al copiilor, de concluziile raportului de anchetă psihosocială, precum și, dacă este cazul, de învoiala părinților, pe care îi ascultă. În determinarea interesului superior al minorului, instanța trebuie să ia în considerare întregul complex de împrejurări privind vârsta și sexul acestuia, atașamentul acestuia față de unul sau altul dintre părinți, de posibilitățile materiale și de moralitatea părinților și, în general, de existența celor mai adecvate condiții pentru creșterea și educarea minorului.

Conform art. 397 NCC, după divorț, autoritatea părintească revine în comun ambilor părinți, afară de cazul în care instanța decide astfel. Astfel, potrivit acestei dispoziții, regula este ca autoritatea părintească să fie exercitată de ambii părinți, excepția fiind exercitarea autorității părintești de către un singur părinte, însă doar în cazul în care există motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, conform art. 398 alin. (1) NCC. Față de aceste dispoziții legale și având în vedere că nu au fost invocate motive în sensul exercitării autorității părintești de către un singur părinte, instanța dispune exercitarea autorității părintești de către ambii părinți pentru minorul născut la data de 10.10.2005.

În ceea ce privește locuința minorului, potrivit art. 400 NCC, în lipsa înțelegerii dintre părinți sau dacă aceasta este contrară interesului superior al copilului, instanța stabilește, odată cu pronunțarea divorțului, locuința copilului minor la părintele cu care locuiește în mod statornic. Instanța constată că părțile au căzut de acord ca locuința minorului să fie stabilită la domiciliul reclamantei, apreciind că înțelegerea părților în acest sens nu este contrară interesului superior al minorei.

Cu privire la stabilirea programului de vizitare în favoarea pârâtului-reclamant reconvențional, potrivit dispozițiilor art. 401 alin. (1) NCC, părintele separat de copilul său are drepturi de a avea legături personale cu acesta. Conform art. 15 alin. (1) din Legea nr. 272/2004, relațiile personale se pot realiza, printre altele, prin întâlniri ale copilului cu părintele, vizitarea copilului la domiciliul acestuia, găzduirea copilului pe perioadă determinată, corespondență ori altă formă de comunicare și transmitere de informații cu privire la copil. Instanța subliniază că dreptul părintelui de a avea legături personale cu copilul izvorăște din însăși natura relațiilor de familie stabilite între cei doi, drept ce poate fi restrâns sau retras numai în condițiile vătămării intereselor copilului. Față de programul de vizitare stabilit, instanța reține manifestarea de acord a reclamantei-pârâtă reconvențional cu privire la programul solicitat de pârâtul-reclamant reconvențional, în concordanță cu art. 506 NCC. Cu toate acestea, în lumina dispozițiilor art. 6 lit. a) și art. 31 alin. (2) din Legea nr. 272/2004, precum și ale art. 263 NCC, criteriul unic ce se are în vedere în astfel de situații este interesul superior al minorului. Având în vedere vârsta minorului, instanța apreciază ca adecvat programul de vizitare asupra căruia părțile au căzut de acord, atât din perspectiva părintelui separat de copil, cât și din perspectiva interesului superior al minorului și dispune ca relațiile personale ale pârâtului cu fiul minor să se efectueze conform programului de vizită cu care părțile au căzut de acord.

Este de datoria părinților a se înțelege cu privire la modul în care se realizează aceste legături personale ale minorului cu mama sa, părțile fiind libere a stabili de comun acord și alte perioade în care pârâtul-reclamant reconvențional poate vedea minorul, ținând cont și de opțiunile acestuia. Acest ultim aspect trebuie să fie în concordanță cu relațiile firești dintre părinți și copil, consacrate și în dispozițiile legale ale art. 483 NCC, potrivit cărora părinții exercită autoritatea părintească numai în interesul superior al copilului, cu respectul datorat persoanei acestuia, și îl asociază pe copil la toate deciziile care îl privesc, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate.

Conform art. 402 alin. (1) NCC, prin hotărârea de divorț, instanța stabilește contribuția fiecărui părinte la cheltuielile de creștere, educare, învățătură și pregătire profesională a copiilor. Având în vedere că locuința minorului este stabilită la domiciliul reclamantei, care va contribui în natură la cheltuielile de creștere, educare, învățătură și pregătire profesională a minorei, instanța stabilește în sarcina pârâtului o pensie de întreținere lunară în favoarea minorului. Conform art. 525 alin. (1) NCC, minorul care cere întreținere de la părinții săi se află în nevoie dacă nu se poate întreține din munca sa, chiar dacă ar avea bunuri. În cauza de față, având în vedere vârsta minorului, respectiv 7 ani, este evident că nu se poate întreține din munca sa, fiind astfel îndeplinită condiția prevăzută de art. 525 NCC ca acesta să se afle în nevoie.

Instanța reține că, potrivit art. 529 alin. (1) NCC, întreținerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere și cu mijloacele celui care urmează a o plăti. În ceea ce privește nevoia minorului, având în vedere vârsta acestuia, instanța reține că este necesară efectuarea de cheltuieli pentru creșterea și educarea acestuia. Referitor la mijloacele pârâtului, instanța constată că pârâtul are o medie lunară a veniturilor nete de 773 lei. La calcularea mediei veniturilor nete, instanța nu a ținut cont de quantumul normei de hrană a pârâtului, raportat la art. 409 alin. (7) CPC și la reținerea instanței că norma de hrană este o indemnizație cu destinație specială. Pentru a reține astfel, instanța s-a raportat la art. 9 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, prin care s-a instituit dreptul militarului la uniformă, echipament specific, alocații pentru hrană, asistență medicală și psihologică, proteze și medicamente gratuite, în condițiile stabilite prin hotărâre a Guvernului. Intenția legiuitorului cu privire la scopul normei de hrană a fost ca să asigure unor anumite categorii de salariați, datorită specificului activității, un anumit necesar caloric prin două modalități: asigurarea de alimente sau o sumă de bani necesară achiziționării alimentelor. Dacă s-ar reține că echivalentul nor-

mei de hrană ar fi socotit la veniturile lunare la care se aplică cota pensiei de întreținere, s-ar ajunge la situația deturnării scopului legiuitorului pentru care a fost stabilită această indemnizație cu destinație specială.

Mai mult, s-ar ajunge la crearea unei diferențe între beneficiarii normei de hrană în natură prin primirea de produse alimentare și beneficiarii ce primesc norma de hrană în sumă echivalentă necesarului caloric, prin faptul că celor ce primesc o sumă echivalentă li s-ar opri din această sumă cota aferentă pensiei de întreținere, iar cei ce o primesc în natură nu li s-ar putea opri această sumă, din cauza faptului că ei primesc alimentele în natură.

Instanța a apreciat că pensia de întreținere în acest quantum este în conformitate cu criteriile prevăzute de art. 529 alin. (1) NCC. Pensia de întreținere astfel stabilită va fi plătită, potrivit art. 523 alin. (1) NCC, de la data introducerii cererii, respectiv 11.04.2012, și până la majoratul minorului.

Notă. Alimentația de protecție se acordă în mod obligatoriu și gratuit de către angajatori persoanelor care lucrează în condiții de muncă ce impun acest lucru. Ca atare, echivalentul valoric al acestei indemnizații poate fi considerat indemnizație cu destinație specială, care este exceptată de la orice fel de urmărire, potrivit art. 728 alin. (7) NCPD [art. 409 alin. (7) CPC]. Scopul acestei alimentații este acela ca angajatul să se bucure de o sănătate bună pentru a putea presta activitate aducătoare de venituri, din care să fie îndeplinită obligația de plată a întreținerii copilului.

57. Obligație de întreținere. Lipsă venituri

Între îndatoririle părintești ale tatălui, alături de aceea de a depune eforturi pentru o relație firească cu propriul copil, se numără și sarcina de a depune diligențe sporite pentru a presta activități, chiar ocazionale, aducătoare de venituri, astfel încât să aibă o contribuție financiară de natură a asigura un standard decent al creșterii și dezvoltării copilului său.

Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ., dec. nr. nr. 42/A din 22 martie 2012, nepublicată

Prin sentința civilă nr. 9581/2011, pronunțată de Judecătoria Bistrița, s-a admis cererea de chemare în judecată formulată și precizată de reclamanta C.A.A. în contradictoriu cu pârâțul G.P.T. și s-a dispus exercitarea autorității părintești față de minorul G.T.A., născut la data de 29.11.1997, de către ambii părinți, s-a stabilit locuința minorului G.T.A.

la domiciliul reclamantei din (...), iar pârâtul a fost obligat la plata în favoarea minorului G.T.A. a unei pensii de întreținere în cuantum de 167,5 lei lunar.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel pârâtul. Apelul declarat nu este fondat.

Modul de soluționare a pretențiilor enumerate în acțiunea introductivă, vizând exercitarea autorității părintești în privința copilului rezultat din căsătorie și obligarea tatălui la întreținerea copilului, a fost însușit de litiganti, cercetarea judecătorească în apel fiind limitată la verificarea întinderii obligației de prestare a întreținerii în modalitatea agreată de părți, plata lunară a unei sume de bani. Argumentul pe care se sprijină pretenția tatălui de reformare a sentinței este acela că nu este angajat în muncă și veniturile de care dispune nu-i permit îndeplinirea obligației stabilite de prima instanță. Acesta nu poate fi reținut.

Obligația de întreținere a părinților față de copiii lor minori este obligația legală ce își are temeiul atât în prevederile art. 44, art. 86, art. 94, art. 101 și art. 107 C. fam., cât și art. 499, art. 513, art. 525, art. 529 și art. 530 NCC, ce le-au preluat cuprinsul, reprezentând aspectul patrimonial al îndatoririi părinților de a se îngriji de creșterea, educarea, învățătura și pregătirea profesională a copilului. Limitele legale ale acestei îndatoriri, stipulate de art. 94 C. fam., identice celor prevăzute de 529 alin. (2) NCC, sunt stabilite în funcție de nevoia celui care cere și mijloacele celui care urmează să plătească, cele din urmă definite de art. 527 alin. (2) NCC, respectiv veniturile și bunurile deținute, precum și posibilitățile de realizare a acestora.

Între îndatoririle părintești ale tatălui pârât-apelant, alături de aceea de a depune eforturi pentru o relație firească cu propriul copil, se numără și sarcina de a depune diligențe sporite pentru a presta activități, chiar ocazionale, aducătoare de venituri, astfel încât să aibă o contribuție financiară de natură a asigura un standard decent al creșterii și dezvoltării copilului său. Totodată, se poate conchide că interesul superior al acestuia de a crește și de a se dezvolta corespunzător în condiții de o minimă decență prioritizează satisfacerea nevoii sale față de necesitățile părintelui.

Prima instanță a apreciat just circumstanțele cauzei și a aplicat corect dispozițiile legale evocate când a stabilit în sarcina tatălui, care nu este salariat și nu are alte obligații de întreținere, sarcina de a plăti lunar în favoarea fiului său în vârstă de 14 ani suma de 167,5 lei, cu titlu de pensie de întreținere, având în vedere cuantumul venitului minim pe economia națională. Este evidentă și de necontestat starea de nevoie a copilului

în cauză, aflat la o vârstă la care costurile lunare ale creșterii și educării sunt mult superioare sumei de 167,5 lei, la plata căreia a fost obligat tatăl. De altfel, după cum rezultă din actele dosarului, faptul că mama depune eforturi susținute să-i asigure copilului toate cele necesare unei dezvoltări corespunzătoare nu poate antrena consecința scutirii celui alt părinte de a proceda identic.

În ceea ce privește noțiunea de mijloace la care face referire legiuitorul în cuprinsul Codului familiei și al Codului civil, ea se referă atât la capacitatea material-financiară a părintelui debitor (ce include veniturile realizate de acesta din muncă și din valorificarea altor bunuri deținute), dar și la aptitudinea de a munci. În cauză nu s-a dovedit că tatăl debitor ar fi în imposibilitate de a presta activități aducătoare de venituri. Faptul că acesta nu are stabilite în prezent raporturi de muncă cu vreun angajator nu semnifică prohibirea desfășurării de acesta a altor activități, cu caracter nepermanent, aducătoare de venituri suplimentare, mai ales că acesta locuiește la țară. Dimpotrivă, motivul invocat de aceasta în apel reprezintă un pretext al pasivității, ce se impune a fi sancționată și o scuză pentru scutirea de la îndeplinirea obligației legale de întreținere a copilului, ce nu poate avea nicio relevanță. Din această perspectivă, în mod judicios prima instanță s-a raportat la nivelul venitului minim pe economia națională, singurul criteriu obiectiv și general reprezentând un etalon minim în materia câștigului din muncă ce poate fi realizat de debitorul obligației de întreținere care nu are calitatea de salariat, însă are capacitatea de a munci.

Este de remarcat că satisfacerea concurență a nevoilor personale, indiferent de tipul lor, și a celor ale copilului său îi impune părâtului-apelant, pe de o parte, diligență sporită în a presta activități aducătoare de venituri, iar, pe de altă parte, gospodărirea corespunzătoare a câștigurilor. Față de nevoile copilului, suficient de mari în raport de vârsta sa, și quantumul redus al cotei contributive de 1/4 părți calculate la venitul minim pe economia națională, corect a aplicat, în cauză, prima instanță limita maximă prevăzută de legiuitor, dată fiind raportarea la etalonul minim al câștigului debitorului obligației de întreținere. Indubitabil, pentru decența îngrijire a copilului, mama alocă resurse mult superioare celor pe care tatăl este obligat să le plătească, în quantum de 167,5 lei. În circumstanțele cauzei, reducerea acestei sume ar avea consecința desconsiderării interesului copilului la o creștere și dezvoltare decente.

58. Obligație de întreținere. Lipsa locului de muncă

Apărărilor pârâtului, potrivit cărora el nu are un loc de muncă și nici nu realizează venituri din muncă, nu pot fi primite de către instanță, deoarece stabilirea și executarea obligației de întreținere nu pot fi determinate de diligențele debitorului în găsirea unui loc de muncă sau în prestarea unor munci ocazionale aducătoare de venituri. Atât timp cât pârâtul este apt de muncă, el nu poate fi exonerat de obligația de a contribui la cheltuielile de creștere și educare a copilului său minor, aflat în stare de nevoie, potrivit prezumției instituite de art. 525 alin. (1) NCC.

Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ., dec. nr. 84/R din 8 martie 2012, nepublicată

Prin sentința civilă nr. 3513/265/2011, pronunțată de Judecătoria Năsăud, s-a admis acțiunea civilă formulată de reclamanta D.I.A.E. împotriva pârâtului S.T. și, în consecință, a fost obligat pârâtul S.T. să-i plătească reclamantei D.I.A.E. în favoarea minorului S.T.D., născut la data 15.05.2011, o pensie lunară de întreținere în cuantum de 167,5 lei, începând cu data de 24.11.2011 și până la majoratul acestuia.

Împotriva sentinței expuse a declarat recurs pârâtul. Recursul declarat de pârât este nefondat.

În mod judicios prima instanță a obligat pârâtul să plătească reclamantei în favoarea minorului S.T.D. o pensie lunară de întreținere, reținând aplicabilitatea în cauză a prevederilor art. 524, art. 525 alin. (1), art. 527 NCC. Prevederile legale arătate instituie în sarcina părinților obligația de a presta întreținere față de copilul lor, iar cuantumul acestei obligații este prevăzut de art. 529 NCC. Apărărilor pârâtului, potrivit cărora el nu are un loc de muncă și nici nu realizează venituri din muncă, nu pot fi primite de către instanța de recurs, deoarece stabilirea și executarea obligației de întreținere nu pot fi determinate de diligențele debitorului în găsirea unui loc de muncă sau în prestarea unor munci ocazionale aducătoare de venituri. Atât timp cât pârâtul este apt de muncă, el nu poate fi exonerat de obligația de a contribui la cheltuielile de creștere și educare a copilului său minor, aflat în stare de nevoie, potrivit prezumției instituite de art. 525 alin. (1) NCC.

În ceea ce privește cuantumul pensiei, tribunalul reține că prima instanță în mod corect s-a raportat la venitul minim pe economie națională, stabilit prin H.G. nr. 1193/2010. De altfel, în fața instanței de fond, pârâtul a fost de acord cu admiterea acțiunii și cu stabilirea unei pensii de întreținere în funcție de venitul minim pe economie.

Sușținerile din recurs referitoare la paternitatea copilului nu pot fi primite, față de mențiunile din certificatul de naștere al acestuia, o procedură de contestare a recunoașterii voluntare a paternității copilului nefiind urmată de către pârât ulterior eliberării actului menționat.

59. Pensie de întreținere. Limita maximă în cazul a doi copii minori

Potrivit art. 529 alin. (2) NCC, cuantumul obligației de întreținere poate fi stabilit până la maxim 1/3 din venitul lunar net al pârâtului, pentru ambii copii minori.

Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ., dec. nr. 213/R din 11 iulie 2012, nepublicată

Prin sentința civilă nr. 4027/2012, pronunțată la data de 6.04.2012 de Judecătoria Bistrița, s-a admis acțiunea civilă formulată de către reclamanta B.N.O. în contradictoriu cu pârâtul B.C.D. și, în consecință, a fost obligat pârâtul să achite în favoarea minorelor B.C.N., născută la data de 29.07.2007, și B.D.A., născută la data de 07.02.2009, suma de 240 lei lunar pentru fiecare, începând cu data introducerii cererii, respectiv 01.03.2012, și până la majoratul minorelor ori noi dispoziții.

Împotriva acestei sentințe a declarat recurs pârâtul. Recursul declarat este fondat, instanța de fond pronunțând o hotărâre nelegală, cu încălcarea prevederilor art. 529 alin. (2) NCC, pentru considerentele care urmează a fi relevate.

Conform adevărinitei nr. 150/2012, depusă la dosar, pârâtul realizează venituri nete în medie de 954 lei lunar și datorează întreținere pentru doi copii minori. În această situație, potrivit art. 529 alin. (2) NCC, cuantumul obligației de întreținere poate fi stabilit până la maxim 1/3 din venitul lunar net al pârâtului, ceea ce înseamnă că suma maximă ce poate fi alocată minorelor cu titlu de obligație de întreținere, în lipsa dovedirii existenței altor sarcini familiale, este de 318 lei, adică 159 lei pentru fiecare minoră. Stabilind în beneficiul fiecărei minore suma de 240 lei lunar (adică 480 lei pentru ambele minore), instanța de fond a încălcat limita maximă ce poate fi reținută pârâtului cu titlu de obligație de întreținere (în realitate, probabil din eroare, instanța de fond a împărțit venitul net lunar din luna februarie 2012 de 960 lei la 2).

60. Obligație de întreținere. Persoană majoră aflată în continuarea studiilor

Dreptul reclamantei de a primi întreținere de la pârât, tatăl său, a renăscut odată cu reluarea studiilor, drept ce se va întinde pe toată perioada studiilor, dar nu și după împlinirea vârstei de 26 de ani.

Jud. Beclean, sent. civ. nr. 1128 din 14 septembrie 2012, nepublicată

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamanta M.A.M. a chemat în judecată pe pârâtul M.V.I., tatăl său, solicitând instanței majorarea pensiei de întreținere stabilite prin sentința civilă nr. 3483/2008 a Judecătoriei Bistrița și continuarea acordării acesteia până la terminarea studiilor.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut faptul că, prin sentința civilă nr. 3483/2008, pronunțată de Judecătoria Bistrița, s-a dispus încredințarea către reclamanta M.V.L. spre creștere și educare a minorenor M.A.M., născută la data de 7.05.1991, și M.C., născută la data de 2.12.1994, și obligarea pârâtului M.V.I. să plătească reclamantei, în favoarea minorenor, o pensie de întreținere în cuantum de 114 lei pentru fiecare, începând cu data pronunțării hotărârii și până la majoratul minorenor. Reclamanta M.A.M. a devenit majoră la data de 07.05.2009, conform certificatului de naștere, moment de la care a fost sistată obligația de întreținere dispusă prin sentința civilă nr. 3483/2008, pronunțată de Judecătoria Bistrița. În prezent, reclamanta majoră în vârstă de 21 ani se află în continuarea studiilor, fiind înscrisă în anul 2 de curs la Universitatea din Dublin (Trinity College Dublin), așa cum rezultă din adeverința emisă de această universitate.

Potrivit art. 499 alin. (3) NCC, părinții sunt obligați să întrețină pe copilul devenit major, dacă se află în continuarea studiilor, până la terminarea acestora, dar fără a depăși vârsta de 26 de ani. Față de prevederile legale menționate și starea de fapt reținută, instanța apreciază că dreptul reclamantei de a primi întreținere de la pârât, tatăl său, a renăscut odată cu reluarea studiilor, drept ce se va întinde pe toată perioada studiilor, dar nu și după împlinirea vârstei de 26 de ani.

În ceea ce privește cuantumul pensiei de întreținere ce urmează a se stabili, se are în vedere că, potrivit art. 529 alin. (1) NCC, întreținerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere și cu mijloacele celui care urmează a o plăti. Raportat la costurile de întreținere ridicate ale reclamantei, care studiază în străinătate, dar și la veniturile pârâtului, care realizează un venit lunar net de 858 lei, potrivit adeverinței de venit emise de către D.S.P. Bistrița, unde pârâtul este angajat, reținând și îm-

prejurarea că pârâtul mai are un copil în întreținere, respectiv pe minoră M.C., născută la data de 2.12.1994, căreia îi plătește o pensie de întreținere de 114 lei lunar, instanța, față de dispozițiile art. 529 alin. (2) NCC, va stabili în favoarea reclamantei o pensie de întreținere în cuantum de 143 lei lunar.

Văzând și poziția procesuală a pârâtului, tatăl reclamantei, care a fost de acord cu admiterea acțiunii, instanța a admis acțiunea formulată de către reclamantă și, în baza art. 499 alin. (3) NCC, a obligat pârâtul la plata unei pensii de întreținere în cuantum de 143 lei lunar în favoarea fiicei sale majore, aflată în continuarea studiilor, începând cu data de 23.08.2012 (data introducerii acțiunii) și până la finalizarea studiilor, fără a depăși vârsta de 26 de ani.

61. Stabilire obligație de întreținere. Creditor major aflat în continuarea studiilor

Părinții sunt obligați să îl întrețină pe copilul devenit major, dacă se află în continuarea studiilor, până la terminarea acestora, dar fără a depăși vârsta de 26 de ani.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 11173 din 16 noiembrie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, reclamantul D.P.M. a solicitat să i se acorde pensie alimentară de către tatăl său, pârâtul D.M., cu motivarea că este student în anul I la Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca.

Analizând actele dosarului, plecând de la temeiurile juridice aplicabile în cauză, instanța a reținut că, potrivit art. 525 alin. (1) cu raportare la art. 529 alin. (2) și art. 530 alin. (3) NCC, obligația de întreținere există între părinți și copii, iar descendentul, cât timp este minor, are drept la întreținere de la ambii părinți, oricare ar fi cauza nevoii în care se află. De asemenea, potrivit art. 499 alin. (3) NCC, părinții sunt obligați să îl întrețină pe copilul devenit major, dacă se află în continuarea studiilor, până la terminarea acestora, dar fără a depăși vârsta de 26 de ani. Dacă întreținerea este datorată de un părinte pentru un copil, aceasta se stabilește până la o pătrime din venitul său de muncă, pentru doi copii, până la o treime, iar pentru trei sau mai mulți copii, până la jumătate din venituri, astfel după cum rezultă din prevederile art. 529 alin. (2) NCC.

Din certificatul de naștere a rezultat că pârâtul este tatăl reclamantului născut la data de 25.04.1993, în cauză neexistând vreo dovadă că veniturile pârâtului sunt afectate prin plata vreunei alte pensii de întreținere. Din adeverința nr. 217/09.10.2012, eliberată de Universitatea

Tehnică din Cluj-Napoca, rezultă că reclamantul, în vârstă de 19 ani, este student al acestei instituții de învățământ, în anul I, cursuri de zi. Ca urmare, pensia de întreținere ce poate fi stabilită în sarcina pârâtului pentru copilul său aflat în continuarea studiilor nu poate depăși o pătrime din veniturile sale nete lunare. În speță, pârâtul este pensionar și obține o pensie în cuantum de 552 lei/lună, acesta declarând în fața instanței că este de acord să-i plătească reclamantului pensie de întreținere, raportat la venitul realizat. Ca urmare, instanța a admis ca fiind fondată acțiunea și a obligat pârâtul la plata unei pensii lunare de întreținere în favoarea reclamantului în sumă de 138 lei lunar, reprezentând 1/4 din venitul net lunar realizat de pârât, începând cu data de 14.08.2012, data introducerii acțiunii, și până la terminarea studiilor de către reclamant, fără a depăși vârsta de 26 de ani.

62. Stabilire obligație de întreținere. Major aflat în continuarea studiilor

În ceea ce privește nevoile reclamantei, instanța apreciază că aceasta, fiind în vârstă de 18 ani, elevă în clasa a XII-a, are nevoi complexe, pentru asigurarea celor necesare traiului, cât și definitivării studiilor și pregătirii sale profesionale, pentru formarea sa ca adult.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 8409 din 7 septembrie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, reclamanta V.D.M. a solicitat să fie obligat pârâtul V.D. la plata unei pensii de întreținere lunare în favoarea acesteia, născută la data de 14.03.1994, în raport de veniturile pârâtului, de la data acțiunii și până la terminarea studiilor. Analizând actele și lucrările dosarului, instanța reține în fapt următoarele:

Prin decizia civilă nr. 204/R/2010, pronunțată de Tribunalul Bistrița-Năsăud, s-au admis recursurile declarate împotriva sentinței civile nr. 2826/2012, pronunțată de Judecătoria Bistrița, și s-a dispus majorarea pensiei de întreținere la plata căreia a fost obligat pârâtul V.D. în favoarea minorei V.D.M., născută la 14.03.1994, prin sentința civilă nr. 674/2009 a Judecătoriei Bistrița, de la suma de 150 lei lunar la suma ce reprezintă echivalentul în lei a sumei de 133 euro, începând cu data introducerii acțiunii, 18.10.2010, și până la majoratul acesteia, 14.03.2012. Reclamanta V.D.M. este fiica pârâtului, iar la data de 14.03.2012 a atins vârsta majoratului, astfel încât obligația de plată a pensiei stabilite în favoarea sa prin decizia civilă sus amintită a încetat.

Conform art. 499 alin. (3) NCC: „Părinții sunt obligați să îl întrețină pe copilul devenit major, dacă se află în continuarea studiilor, până la terminarea acestora, dar fără a depăși vârsta de 26 de ani”. Conform adeverinței emise de Liceul cu program sportiv Bistrița, reclamanta este, în prezent, elevă în clasa a XII-a la această instituție de învățământ, astfel încât în cauză devin incidente prevederile art. 499 NCC, părinții fiind obligați a presta în continuare întreținerea copiilor lor până la terminarea studiilor sau cel târziu până la împlinirea vârstei de 26 de ani de către aceștia. Apărările pârâtului, precum că reclamanta are o conduită necorespunzătoare, deoarece, sub influența mamei sale, a formulat plângere pentru abandon de familie și îl tratează pe pârât cu dispreț, vor fi înlăturate de instanță pentru considerentele ce urmează.

Art. 526 alin. (1) NCC prevede: „Nu poate pretinde întreținere acela care s-a făcut vinovat față de cel obligat la întreținere de fapte grave, contrare legii sau bunelor moravuri”. Astfel, textul de lege mai sus citat are în vedere săvârșirea de către întreținut a unor fapte grave (contrare legii sau bunelor moravuri), cum ar fi săvârșirea unor infracțiuni (lovirea, șantajarea etc.) sau a unor fapte contrare bunelor moravuri (aducerea de injurii grave, lăsarea în nevoie etc.). Or, faptele invocate de către pârât (chiar de ar fi dovedite) nu ar face parte din cele arătate la art. 526 NCC (formularea unei plângeri penale este expresia liberului acces la justiție, fiind un mijloc legal de apărarea a drepturilor unei persoane, iar nu o faptă contrară legii).

În privința celorlalte condiții de admisibilitate a acțiunii, instanța reține că, în conformitate cu prevederile art. 527 NCC: „(1) Poate fi obligat la întreținere numai cel care are mijloacele pentru a o plăti sau are posibilitatea de a dobândi aceste mijloace. (2) La stabilirea mijloacelor celui care datorează întreținerea se ține seama de veniturile și bunurile acestuia, precum și de posibilitățile de realizare a acestora; de asemenea, vor fi avute în vedere celelalte obligații ale sale”. Conform art. 529 NCC: „(1) Întreținerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere și cu mijloacele celui care urmează a o plăti. (2) Când întreținerea este datorată de părinte, ea se stabilește până la o pătrime din venitul său lunar net pentru un copil, o treime pentru 2 copii și o jumătate pentru 3 sau mai mulți copii. (3) Cuantumul întreținerii datorate copiilor, împreună cu întreținerea datorată altor persoane, potrivit legii, nu poate depăși jumătate din venitul net lunar al celui obligat”.

În ceea ce privește nevoile reclamantei, instanța apreciază că aceasta fiind în vârstă de 18 ani, elevă în clasa a XII-a, are nevoi complexe, pentru asigurarea celor necesare traiului, cât și definitivării studiilor și pregătirii sale profesionale, pentru formarea sa ca adult.

În privința mijloacelor pârâtului, instanța reține următoarele: prin decizia civilă nr. 204/R/2010, pronunțată de Tribunalul Bistrița-Năsăud, s-a reținut cu putere de lucru judecat că pârâtul a realizat, până la data de 1.05.2012, un venit din munca în străinătate de 800 de euro (conform recunoașterii acestuia prin declarația dată în dosarul penal nr. 4010/P/2010). Aceste rețineri au valoare probantă în prezentă cauză, având în vedere că există o suprapunere în ceea ce privește perioada pentru care urmează a se stabili pensia de întreținere (motiv pentru care au fost respinse și cererile în probațiune formulate de reclamantă, ce tindeau a dovedi împotriva situației de fapt reținute în mod irevocabil printr-o hotărâre judecătorească). Pentru perioada de după 1.05.2012, s-a reținut că pârâtul nu mai realizează venituri cu caracter de permanență, situația fiind neschimbată și în prezent. Astfel, pentru perioada de după 1.05.2012, valoarea pensiei de întreținere se va calcula prin raportare la salariul minim pe economie, stabilit la valoarea de 700 lei lunar, prin H.G. nr. 1225/2011, venit care se prezumă că îl realizează orice persoană aptă de muncă. De asemenea, se va avea în vedere la stabilirea pensiei de întreținere și faptul că pârâtul mai are de prestat întreținere și fiicei sale, V.D.T., astfel cum rezultă din aceeași hotărâre judecătorească ce a fost amintită mai sus.

Pentru toate argumentele înfățișate, instanța a admis în parte acțiunea reclamantei și a obligat pârâtul să plătească în favoarea acesteia o pensie lunară de întreținere egală cu echivalentul în lei a sumei de 133 euro, începând cu data de 05.04.2012 și până la data de 01.05.2012 și în continuare, în valoare de 116 lei lunar, începând cu data de 01.05.2012 și până la terminarea studiilor de către reclamantă, fără a depăși vârsta de 26 de ani.

63. Nașterea unui copil după pronunțarea sentinței. Consecințe

Evenimentul survenit după pronunțarea sentinței nu poate avea consecința preconizată prin cererea de recurs, fiind exclusă ipoteza efectului retroactiv. Reglementarea noii situații juridice nu se poate realiza în actualul cadru procesual, ci, eventual, se va putea reclama reducerea pensiei de întreținere, dacă se va dovedi că pârâtul se ocupă de întreținerea a doi minori și mijloacele sale materiale nu mai permit satisfacerea obligației de întreținere față de primul său copil, în cuantumul stabilit de prima instanță.

Prin sentința civilă nr. 3107/2011, pronunțată de Judecătoria Năsăud, s-a admis acțiunea civilă formulată de reclamanta M.A.R. împotriva pârâtului M.V.M. și, în consecință, s-a dispus majorarea pensiei de întreținere stabilite prin sentința civilă nr. 393/2006 a Judecătoriei Năsăud în favoarea minorei M.A., născută la data de 16.05.2005, de la suma de 77,5 lei lunar la suma de 167,5 lei lunar, începând cu data de 26.10.2011 și până la majoratul acesteia.

Împotriva acestei sentințe a declarat recurs pârâtul. Recursul declarat nu este fondat.

Pârâtul-recurent nu contestă, în calitate de părinte, existența obligației sale de întreținere a copilului rezultat din mariajul cu reclamanta-intimată M.A.R., respectiv a minorei A., născută la data 16.05.2005, ci doar întinderea acestei obligații. Argumentul pe care se sprijină pretenția tatălui de reformare a sentinței este acela că, începând cu data de 14.11.2011, a devenit și tatăl altui copil, al cărui nume este tot A., în care sens a depus la dosar certificatul de naștere.

Acesta nu poate fi însă împărtășit, fiind evident că evenimentul survenit după pronunțarea sentinței nu poate avea consecința preconizată prin cererea de recurs, fiind exclusă ipoteza efectului retroactiv. La momentul soluționării procesului, respectiv 10.11.2011, datele speței rămânând neschimbate din perspectiva numărului creditorilor întreținerii al cărei debitor este pârâtul, astfel că se impune a fi păstrată soluția primei instanțe, ce corespunde întru totul exigențelor textelor legale avute în vedere la adoptarea ei. Obligația de întreținere a părinților față de copiii lor minori este obligația legală ce își are temeiul atât în prevederile art. 499, cât și în cele ale art. 513, art. 525, art. 529 și art. 530 NCC, reprezentând aspectul patrimonial al îndatoririi părinților de a se îngriji de creșterea, educarea, învățătura și pregătirea profesională a copilului. Limitele legale ale acestei îndatoriri, stipulate de art. 529 alin. (2) din același cod, sunt stabilite de nevoia celui care cere și mijloacele celui care urmează să plătească, cele din urmă definite de art. 527 alin. (2) NCC, respectiv veniturile și bunurile deținute, precum și posibilitățile de realizare a acestora. Ca atare, se impune aprecierea că, în circumstanțele nemodificate ale pricinii la momentul soluționării ei din perspectiva evenimentului survenit ulterior, soluția primei instanțe este legală și temeinică. Între îndatoririle părintești ale tatălui pârât-recurent, alături de aceea de a depune eforturi pentru o relație firească cu propriul copil, se numără și sarcina de a depune diligențe sporite pentru a presta activități, chiar ocazionale, aducătoare de venituri, astfel încât să aibă o contribuție financiară de natură a asigura un standard decent al creșterii și dezvoltării

rii oricărui copil al său. Totodată, se poate conchide că interesul superior al copiilor de a crește și de a se dezvolta corespunzător în condiții de o minimă decență prioritizează satisfacerea nevoii lor față de necesitățile părintelui.

Era în sarcina exclusivă a tatălui pârât să-și formuleze toate apărările apreciate ca necesare și să încunoștințe instanța de judecată, fie personal, fie prin reprezentant legal ori în scris, în legătură cu toate aspectele considerate a avea relevanță în cauză. Din această perspectivă, pasivitatea manifestată îi este imputabilă, considerentele relevate în recurs nereprezentând împiedicări obiective în a aduce la cunoștința instanței evenimentul viitor al nașterii încă a unui copil, prin simpla formulare a unei întâmpinări pentru a cărei redactare nu erau necesare cunoștințe juridice. Oricum, impactul acestuia nu putea fi decât viitor, condiționat de existența copilului. Ca atare, reglementarea noii situații juridice nu se poate realiza în actualul cadru procesual, ci, eventual, se va putea reclama reducerea pensiei de întreținere, dacă se va dovedi că pârâtul-recurent se ocupă de întreținerea a doi minori și mijloacele sale materiale nu mai permit satisfacerea obligației de întreținere față de primul său copil, în cuantumul stabilit de prima instanță.

64. Reducere quantum obligație de întreținere minor. Condiții.

Dacă se ivește o schimbare în ceea ce privește mijloacele celui care prestează întreținerea și nevoia celui care o primește, instanța de tutelă, potrivit împrejurărilor, poate mări sau micșora pensia de întreținere sau poate hotărî încetarea plății ei. În speță, tatăl minorului nu mai este angajat în prezent, motiv pentru care la reducerea cuantumului pensiei se va avea în vedere venitul minim pe economie.

Jud. Beclean, sent. civ. nr. 618 din 2 mai 2012, nepublicată

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamantul S.A. a chemat în judecată pe pârâta S.V.M., solicitând instanței să dispună reducerea pensiei de întreținere stabilite în favoarea minorilor M.V. și A.A., la care reclamantul a fost obligat prin sentința civilă nr. 997/25.11.2008, pronunțată de Judecătoria Beclean.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut faptul că, prin sentința civilă nr. 997/2008 a Judecătoriei Beclean, s-a dispus desfacerea căsătoriei dintre S.V.M. și S.A., au fost încredințați minorii M.V., născută la data de 2.06.1998, și A.A., născut la data de 1.04.2003, către mamă și a fost obligat tatăl să plătească în favoarea minorilor o pensie de întreți-

nere lunară în cuantum de 240 lei pentru fiecare, începând cu data introducerii acțiunii, 24.07.2008, și până la majoratul minorilor.

În baza art. 499 alin. (1) NCC, tatăl și mama sunt obligați, în solidar, să dea întreținere copilului lor minor, asigurându-i cele necesare traiului, precum și educația, învățătura și pregătirea sa profesională, iar potrivit art. 529 alin. (1) NCC, întreținerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere și cu mijloacele celui care urmează a o plăti, alin. (2) al aceluiași art. 529 NCC instituind plafonul maxim până la care poate fi acordată întreținerea, în funcție de numărul creditorilor întreținerii. Conform art. 531 alin. (1) NCC, dacă se ivește o schimbare în ceea ce privește mijloacele celui care prestează întreținerea și nevoia celui care o primește, instanța de tutelă, potrivit împrejurărilor, poate mări sau micșora pensia de întreținere sau poate hotărî încetarea plății ei.

În cauză, creditorii întreținerii sunt minorii M.V. și A.A., aflați în îngrijirea părâtei. La data stabilirii pensiei de întreținere, reclamantul obținea venituri, fiind angajat la SC A. SA Bistrița, pensia fiind stabilită raportat la aceste venituri. După cum s-a arătat în acțiune, reclamantul nu mai este angajat în prezent, fapt care a fost contestat de către pârâtă, însă aceasta nu a fost în măsură să facă dovezi în acest sens. Raportat la venitul minim pe economie, care în prezent este de 700 lei, potrivit H.G. nr. 1225/2011, în considerarea faptului că reclamantul poate, în condițiile în care nu s-a susținut și nu s-a dovedit contrariul, și trebuie să depună eforturi suplimentare pentru realizarea unui câștig din muncă adecvat, în vederea îndeplinirii potrivite a îndatoririi legale ce-i incumbă, a satisfacerii corespunzătoare a interesului copilului său, tradus, în principal, în acoperirea cât mai reală a necesităților de creștere și educare, iar o eventuală atitudine de pasivitate în obținerea veniturilor nu poate fi admisă, atâta vreme cât și reclamantul este în egală măsură răspunzător de starea și evoluția copiilor săi, ar rezulta un cuantum de 116,66 lei lunar cuvenit fiecărui minor, deci mai mic decât cuantumul pe care-l plătește reclamantul în prezent.

Prin urmare, ținând cont că venitul minim pe economie este de 700 lei, că acesta are în întreținere doi copii minori (în cauză nefăcându-se vreo dovadă contrară), iar potrivit art. 529 alin. (2) NCC, pensia de întreținere stabilită în sarcina acestuia nu poate depăși cota de 1/3 din venitul realizat (sau cel puțin care ar fi trebuit să-l realizeze), instanța apreciază cererea ca fiind întemeiată și a admis-o în sensul că la reducerea cuantumului pensiei se va avea în vedere venitul minim pe economie, cum s-a solicitat în acțiune.

65. Reducere obligație de întreținere. Întreținere stabilită în procent

Data fiind maniera de determinare a obligației de întreținere, suma datorată de către reclamant este variabilă, în funcție de veniturile pe care acesta le realizează. Din acest considerent, soluția este una echitabilă, deoarece înlătură riscul dat de veniturile fluctuante, astfel că nici minorul nu este pus în situația de a primi mai puțin decât cota ce i se cuvine din venitul realizat și nici reclamantul nu este nevoit să achite o sumă mai mare decât cota de 1/6 părți din venitul său net pe luna pentru care achită pensia de întreținere.

Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ., dec. nr. 253/R din 27 septembrie 2012, nepublicată

Prin sentința civilă nr. 1513/05.07.2012, pronunțată de Judecătoria Năsăud, s-a admis în parte acțiunea formulată de reclamantul B.I. împotriva pârâtei C.V. și, în consecință, s-a dispus reducerea cuantumului pensiei de întreținere stabilite prin decizia civilă nr. 1288/A/2004 a Curții de Apel Cluj în favoarea minorului B.V.I., născut la data de 19.03.2004, de la cota de 1/4 din salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată la cota de 1/6 din veniturile actuale realizate de reclamant, începând cu data de 14.03.2012 și până la majoratul minorului.

Împotriva sentinței expuse a declarat recurs reclamantul. Recursul declarat în cauză este fondat.

În ceea ce privește cererea reclamantului de reducere a cuantumului pensiei de întreținere la care a fost obligat în favoarea minorului B.V.I., hotărârea instanței de fond, deși corectă în dispozitivul său, se fundamentează pe considerente eronate. Astfel, prin decizia Curții de Apel Cluj nr. 1288/A/2004, s-a stabilit în sarcina reclamantului obligația de a plăti în favoarea minorului menționat o pensie de întreținere de 1/4 din salariul de bază minim brut pe țară. Modalitatea de cuantificare a pensiei de întreținere nu a fost modificată printr-o altă hotărâre judecătorească și nici prin cererea de chemare în judecată din prezentul dosar nu s-a formulat o atare solicitare. Prin urmare, investirea instanței se referă la reducerea cotei din veniturile realizate de către reclamant în funcție de care se determină cuantumul pensiei de întreținere. Așa fiind, instanța nu are a se preocupa de câtimea pensiei de întreținere, ci verifică doar dacă cererea de reducere a cotei de la 1/4 părți la 1/6 părți din venituri este justificată.

Din copia certificatelor de naștere depusă la dosarul de fond rezultă că reclamantul, pe lângă minorul în cauză, mai are în întreținere doi

copii, pe B.N.T., născută la 2.01.2006, și B.O.M., născută la 8.10.2004. Potrivit prevederilor art. 529 alin. (2) NCC, când întreținerea este datorată de părinte pentru trei sau mai mulți copii, ea se stabilește până la jumătate din veniturile sale nete. Instanța de fond a avut în vedere aceste limite, stabilind că din jumătatea ce poate fi afectată întreținerii copiilor reclamantului, minorului în cauză îi revine o treime, respectiv cota de $1/6$ din veniturile nete ale reclamantului.

Statuările instanței de fond cu privire la veniturile ce pot fi luate în considerare la determinarea în concret a sumei datorate cu titlu de pensie de întreținere nu numai că exced cadrului procesual, dar sunt și eronate. Dată fiind maniera de determinare a obligației de întreținere, suma datorată de către reclamant este variabilă, în funcție de veniturile pe care acesta le realizează. Din acest considerent, soluția este una echitabilă, deoarece înlătură riscul dat de veniturile fluctuante, astfel că nici minorul nu este pus în situația de a primi mai puțin decât cota ce i se cuvine din venitul realizat și nici reclamantul nu este nevoit să achite o sumă mai mare decât cota de $1/6$ părți din venitul net al său pe luna pentru care achită pensia de întreținere. În această privință nu pot fi reținute ca fiind corecte susținerile recurentului cu privire la majorarea de către instanța de fond a pensiei la care a fost obligat prin decizia amintită, de vreme ce aceasta a constituit tot timpul $1/4$ din veniturile sale.

Tribunalul înlătură din motivarea instanței de fond considerentele vizând posibilitatea realizării de către reclamant a unor venituri lunare suplimentare egale cu venitul minim lunar brut pe economie. Așa cum s-a precizat și mai sus, investirea instanței nu viza și acest aspect, iar, pe de altă parte, în cazul de față, prezumția realizării venitului minim pe economie își găsește aplicabilitate. În cazul în care pârâta ar fi investit instanța cu o cerere de stabilire a unei baze de calcul mai mari decât cea avută în vedere anterior (constând în salariul reclamantului), motivat de realizarea de către pârât a unor venituri suplimentare, susținerea trebuia dovedită prin administrarea unor probe concludente, care să vizeze atât existența veniturilor suplimentare, cât și câtimea acestora. Împrejurarea că reclamantul beneficiază de sprijin financiar a cărui destinație este stabilită prin actele normative incidente nu poate duce în mod automat la concluzia că acesta realizează și venituri nete, respectiv profit, care să poată fi avute în vedere la determinarea cuantumului pensiei de întreținere. Nici înscrisul depus la dosarul de recurs, vizând preavizul reclamantului, cu consecința concedierii sale ulterioare, nu poate influența soluția prezentă, ci, în cazul în care evenimentul se va produce, va putea forma obiectul noii cereri.

66. Diminuare obligație de întreținere. Condiții

Poate fi obligat la întreținere cel care are mijloacele pentru a o plăti sau are posibilitatea de a dobândi aceste mijloace. Instanța va ține seama de nevoia copilului justificată prin vârstă și boală și va reduce cuantumul întreținerii la maximum posibil actual, respectiv 150 lei, mai exact $1/4$ din venitul minim pe economie lunar, raportat la art. 531 NCC, respectiv intervenirea schimbării în mijloacele celui ce prestează obligația de întreținere, mai exact nerealizarea niciunui venit față de realizarea unui venit de 905,50 lei la data primei sentințe.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 9834 din 9 octombrie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, reclamantul V.A.O. a chemat în judecată pe pârâta P.M., solicitând instanței să dispună diminuarea pensiei de întreținere la care a fost obligat prin sentința civilă nr. 1311/2011 în favoarea minorului V.P.O., motivat de faptul că nu are un loc de muncă, iar posibilitățile sale financiare sunt limitate.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța a reținut că reclamantul, prin sentința nr. 1311/2011, pronunțată de Judecătoria Bistrița, a fost obligat la plata unei pensii de întreținere de 226,38 lei, în motivare reținându-se că s-a făcut dovada realizării de venituri lunare de 905,50 lei. În prezent, reclamantul nu mai realizează venituri. Minorul V.P.O., pentru care reclamantul datorează pensie de întreținere, are probleme medicale și este în stare de nevoie, fiind evident că la vârsta și boala sa nu poate munci, îndeplinind cerințele art. 524 NCC referitoare la creditorul întreținerii.

Raportat la art. 527 NCC, instanța reține că poate fi obligat la întreținere cel care are mijloacele pentru a o plăti sau are posibilitatea de a dobândi aceste mijloace. În cauză, reclamantul nu are mijloacele de a o plăti, el nerealizând niciun venit, dar are posibilitatea de a le dobândi prin muncă, cuantumul acestora fiind evaluat la salariul minim pe economie, pe care o persoană dacă ar munci le-ar realiza, respectiv de 700 lei lunar. Raportat la art. 529 NCC, cuantumul întreținerii este de $1/4$ din venitul lunar net, pentru un copil, indiferent de ce nevoi are copilul; cuantumul nu poate depăși această fracție.

Instanța va ține seama de nevoia copilului justificată prin vârstă și boală și va reduce cuantumul întreținerii la maximum posibil actual, respectiv 150 lei, mai exact $1/4$ din venitul minim pe economie lunar, raportat la art. 531 NCC, respectiv intervenirea schimbării în mijloacele celui ce prestează obligația de întreținere, mai exact nerealizarea niciunui venit față de realizarea unui venit de 905,50 lei la data primei sentințe.

67. Majorare obligație de întreținere. Justificarea interesului

Promovarea unei acțiuni privind plata pensiei de întreținere se justifică doar dacă debitorul acestei obligații refuză în mod nejustificat să își execute de bunăvoie obligația de întreținere. Acțiunea reclamantului, debitor al întreținerii, în sensul majorării pensiei de întreținere este lipsită de interes.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 6032 din 1 iunie 2012, nepublicată

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamantul T.E. a solicitat în contradictoriu cu pârâta T.R. recalcularea pensiei de întreținere stabilite în favoarea minorei T.A.R., născută la data de 22.01.2002, prin sentința civilă nr. 11290/19.12.2011, pronunțată de către Judecătoria Bistrița, în sensul majorării acesteia.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, prin sentința civilă nr. 11.290/2011 a Judecătoriei Bistrița, a fost desfăcută căsătoria dintre cele două părți, totodată, fiind stabilit domiciliul minorei T.A.R. la pârâta T.R.F., cu obligarea reclamantului din prezenta cauză la plata unei pensii de întreținere în favoarea minorei în valoare de 239,74 lei lunar, începând din data de 25.08.2011 și până la majoratul minorei sau până la noi dispoziții. Reclamantul a formulat acțiunea de față, arătând că veniturile sale s-au majorat, iar pensia pe care o datorează minorei trebuie să fie recalculată, în sensul majorării pensiei în raport de veniturile actuale.

Conform art. 137 alin. (1) CPC, „instanța se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură și asupra celor de fond ce fac de prisos, în tot sau în parte, cercetarea în fond a pricinii”. Astfel, instanța va analiza cu prioritate excepția lipsei de interes în promovarea acțiunii de față de către reclamant, invocată din oficiu de instanță, la termenul din data de 1.06.2012, reținând că, pentru exercitarea acțiunii civile, este necesar a fi îndeplinite cumulativ patru condiții: capacitatea procesuală, calitatea procesuală, afirmarea unui drept și interesul. Prin interes se înțelege folosul practic urmărit de cel ce a pus în mișcare acțiunea civilă, acesta putând fi unul atât material, cât și moral. Orice demers în justiție, indiferent de forma pe care acesta o îmbracă sau de partea procesuală de la care el provine, trebuie să fie util, să urmărească, așadar, un „profit”, material sau moral ori material și moral. Pe scurt, el trebuie să se sprijine pe un interes. Interesul poate fi reperat sub două aspecte: justifică relația dintre situația juridică a părții și mijlocul procesual la care aceasta a recurs; justifică scopul judecății, „profitul” moral sau material pe care

partea îl urmărește în judecată. Astfel, prin exercitarea unei acțiuni pe fundamentul „interesului” se tinde la obținerea unui „remediu” de către reclamant, față de o situație juridică nefavorabilă lui și ale cărei efecte sunt resimțite de acesta (pe plan material sau moral).

Or, promovarea unei acțiuni privind plăta pensiei de întreținere se justifică doar dacă debitorul acestei obligații refuză în mod nejustificat să își execute de bunăvoie obligația de întreținere. În cazul de față, reclamantul este debitorul obligației de întreținere, astfel încât nimic nu îl împiedică pe acesta să plătească fiicei sale, de bunăvoie, o sumă de bani mai mare decât cea stabilită prin hotărârea judecătorească despre care s-a amintit mai sus sau să presteze în favoarea minorei întreținerea în alt mod, nefiind necesară o hotărâre judecătorească în acest sens. În aceste condiții, demersul reclamantului este lipsit de utilitate, acțiunea sa fiind respinsă ca lipsită de interes.

68. Majorare obligație de întreținere minor. Condiții

Întreținerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere și cu mijloacele celui care urmează a o plăti. La stabilirea cuantumului pensiei de întreținere, instanța a avut în vedere faptul că pârâtul nu mai are în întreținerea sa alți copii – așa cum însuși acesta a menționat –, respectiv cuantumul reprezentând venitul lunar obținut de către pârât.

Jud. Beclean, sent. civ. nr. 969 din 19 iulie 2012, nepublicată

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamanta A.E. a chemat în judecată pe pârâtul M.F.G., solicitând instanței să dispună majorarea pensiei de întreținere stabilite prin sentința civilă nr. 586/2010 a Judecătoriei Beclean.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța a reținut că prin sentința civilă nr. 586/186/2010 a Judecătoriei Beclean, a fost stabilită în favoarea minorului M.F.G. o pensie de întreținere, în cuantum de 150 lei lunar, începând cu data de 02.12.2009 și până la majoratul acestuia.

Potrivit art. 529 alin. (1) NCC, întreținerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere și cu mijloacele celui care urmează a o plăti. Având în vedere poziția exprimată de către pârât – persoană care s-a prezentat în instanță și a fost de acord cu admiterea acțiunii – și raportat și la prevederile art. 499, art. 513, art. 527, art. 529 și art. 530 și urm. NCC, instanța a admis prezenta acțiune și, pe cale de consecință, a stabilit o pensie de întreținere în favoarea minorului în cuantum de 185 lei

lunar, în sarcina pârâtului, începând cu data introducerii acțiunii și până la majoratul minorului. La stabilirea cuantumului pensiei de întreținere, instanța a avut în vedere faptul că pârâtul nu mai are în întreținerea sa alți copii – așa cum însuși pârâtul a menționat –, respectiv cuantumul de 740 lei, reprezentând venitul lunar obținut de către pârât.

69. Majorare obligație de întreținere. Plata în avans de către debitor a întreținerii datorate. Efecte

Faptul că debitorul întreținerii a achitat în avans pentru o anumită perioadă sumele de bani stabilite în favoarea celor două creditoare are relevanță în privința executării obligației de întreținere și nu împiedică formularea unei cereri de majorare a cuantumului stabilit și achitat în avans, urmând doar ca, în eventualitatea majorării cuantumului pensiei, sumele achitate anticipat să fie deduse din noul cuantum al obligației de întreținere.

Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ., dec. nr. 204/R din 27 iunie 2012, nepublicată

Prin sentința civilă nr. 2826/12.03.2012, pronunțată de Judecătoria Bistrița, instanța a admis ca fiind fondată acțiunea formulată de reclamantele V.D.T. și V.D.M. în contradictoriu cu pârâtul V.D. și, în consecință, s-a dispus majorarea pensiei de întreținere stabilite în favoarea reclamantei V.D.T., născută la data de 05.06.1990, și a minorei V.D.M., născută la data de 14.03.1994, de la suma de 100 lei lunar, respectiv 150 lei lunar, la suma totală de 500 euro lunar pentru ambele, respectiv câte 250 euro pentru fiecare, începând cu data introducerii cererii, respectiv 18.10.2010, și până la terminarea studiilor, dar nu mai târziu de 25 ani pentru reclamanta V.D.T., respectiv până la majoratul minorei V.D.M. ori noi dispoziții în privința acestora. S-a respins ca nefondată cererea reconvențională formulată de către pârâtul V.D. în contradictoriu cu pârătele reconvenționale V.D.T. și V.D.M.

În privința temeiurilor juridice aplicabile în speță, instanța a reținut că acțiunile au fost promovate anterior datei de 01.11.2011, dată la care au intrat în vigoare dispozițiile noului Cod civil, la acel moment fiind aplicabile prevederile din Codul familiei. Potrivit art. 94 alin. (2) C. fam., „instanța judecătorească va putea mări sau micșora obligația de întreținere, după cum se schimbă mijloacele celui care dă întreținerea sau nevoia celui care o primește”. Conform art. 86 alin. (1) și (3) cu referire la art. 107 alin. (1) și art. 97 alin. (1) C. fam., obligația de întreținere există între părinți și copii, iar descendentul, cât timp este minor, are

drept la întreținere de la ambii părinți, oricare ar fi cauza nevoii în care se află. Obiectul acestei obligații de întreținere îl constituie mijloacele necesare pentru creșterea, educarea, învățatura și pregătirea profesională a minorului. Dacă întreținerea este datorată de un părinte pentru un copil, aceasta se stabilește până la o pătrime din venitul său în muncă [art. 94 alin. (3) C. fam.].

Împotriva sentinței expuse au declarat recurs atât reclamantele, cât și pârâtul. Examinând sentința atacată, tribunalul reține următoarele:

Cererea reclamantei V.D.M., prin care solicită majorarea pensiei de întreținere până la terminarea studiilor, corect a fost respinsă de instanța de fond, critica formulată prin recurs în această privință nefiind întemeiată. Aceasta deoarece, în cadrul unei cereri de majorare a cuantumului pensiei, se analizează dacă s-au modificat veniturile debitorului obligației și dacă se justifică majorarea cuantumului pensiei stabilite, fără să se modifice celelalte elemente ale sentinței, printre care și data până la care a fost stabilită pensie, în speță, data împlinirii vârstei de 18 ani. Faptul că, la împlinirea vârstei de 18 ani, reclamanta V.D.M. se afla în continuarea studiilor nu determină majorarea pensiei stabilite și după vârsta limită de 18 ani, ci cel mult reclamanta este îndreptățită să solicite stabilirea unei pensii de întreținere în calitate de copil major aflat în stare de nevoie, justificată de continuarea studiilor. Prin urmare, în mod legal și temeinic pensia a fost majorată doar până la vârsta majoratului, așa cum a fost stabilit prin sentința civilă nr. 674/2009 a Judecătoriei Bistrița.

În ceea ce privește critica pârâtului referitoare la greșita soluționare a cererii de sistare a pensiei de întreținere în favoarea reclamantei V.D.T., tribunalul reține că nu este întemeiată, chiar dacă o perioadă de timp, respectiv în perioada 16.05.2011-01.09.2011, aceasta a fost angajată cu timp parțial de 4 ore pe zi, cât timp se afla în continuarea studiilor, veniturile încasate în baza contractului individual de muncă pe care l-a avut nefiind suficiente pentru acoperirea nevoilor pe care reclamanta le are.

Neîntemeiată este și critica pârâtului prin care acesta susține că nu se impune majorarea pensiei de întreținere, motivat de faptul că el a achitat pensia de întreținere până la data de 01.05.2011, potrivit chitanței din 23.08.2010 și, prin semnarea acestui înscris, reclamantele au recunoscut că, până la data de 01.05.2011, pârâtul nu mai are nicio obligație de plată. Este real faptul că, prin chitanța datată 23.08.2010, reclamantele recunosc că pârâtul nu mai are nicio obligație de plată până la 01.05.2011, dar tribunalul reține că pârâtul a achitat sumele de bani stabilite cu titlu de pensie de întreținere prin cele două sentințe judecătorești. Pârâtul a achitat câte 250 lei pentru fiecare lună, așa cum a fost stabilit prin cele

două hotărâri judecătorești (150 pentru o reclamantă și respectiv 100 lei pentru cealaltă reclamantă), astfel că recunoașterea reclamanților se referă doar la achitarea obligațiilor de întreținere stabilite prin cele două hotărâri judecătorești și nu reprezintă o renunțare la dreptul lor de a solicita majorarea pensiei de întreținere, în eventualitatea că veniturile pârâtului vor crește și în același timp și nevoile lor vor fi mai mari. Faptul că pârâtul-recurent a achitat în avans pentru o anumită perioadă sumele de bani stabilite în favoarea celor două reclamante are relevanță în privința executării obligației de întreținere și nu împiedică formularea unei cereri de majorare a cuantumului stabilit și achitat în avans, urmând doar ca, în eventualitatea majorării cuantumului pensiei, sumele achitate anticipat să fie deduse din noul quantum al obligației de întreținere.

Criticile pârâtului-recurent sunt întemeiate în ceea ce privește nivelul veniturilor reținute de prima instanță ca fiind realizate de pârât și cuantum lunar al pensiei stabilite, precum și moneda în care trebuie stabilită pensia. Astfel, chiar dacă martorii audiați au declarat că pârâtul realizează anumite venituri, aceste declarații trebuie privite cu rezervă, cât timp martorii nu au constatat efectiv faptul că pârâtul a realizat un venit de 1500 euro lunar, această sumă fiind declarată doar din auzite. Cum în declarația dată de pârât, în calitate de învinuit în dosarul de urmărire penală nr. 4010/P/2010 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Bistrița atașat, acesta a recunoscut că pentru munca prestată în Austria realizează un venit lunar de 800 euro, doar acest quantum al venitului lunar este un quantum cert și poate fi avut în vedere de instanță la stabilirea obligației de întreținere. Pârâtul datorează întreținere pentru cele două reclamante, astfel că fiecare este îndreptățită la o cotă de $\frac{1}{6}$, respectiv $\frac{1}{3}$ împreună, din acest venit, adică 133 euro lunar fiecare. Așa fiind, cuantum lunar al pensiei stabilit de prima instanță de câte 250 euro pentru fiecare reclamantă este greșit determinat, pe de o parte, fiind stabilit în euro, deși moneda națională este leul, România nefiind în zona euro și, pe de altă parte, este prea mare, tribunalul reținând că, pentru fiecare reclamantă, cuantum lunar al pensiei de întreținere se impune a fi majorat la suma ce reprezintă echivalentul în lei a 133 euro.

În privința perioadei pentru care fiecare reclamantă este îndreptățită la acest quantum al pensiei, tribunalul reține că pensia reclamantei V.D.M. va fi majorată începând cu data promovării acțiunii, 18.10.2010, și până la majoratul acesteia, 14.03.2012, iar pensia reclamantei V.D.T. va fi majorată la cuantum ce reprezintă echivalentul în lei a 133 euro începând cu data promovării acțiunii, 18.10.2010, și până la data de 30.04.2012.

Începând cu data de 1.05.2012, nu se poate reține că pârâtul realizează un venit cert, întrucât acesta nu mai lucrează în Austria, fiind plecat în Spania și, așa cum se arată în scrisoarea aflată în copie la dosarul din recurs, expedită la sfârșitul lunii aprilie 2012, pârâtul nu are un loc de muncă stabilit și nici nu lucrează constant, astfel că tribunalul poate lua în considerare doar venitul minim pe economia națională, de 700 lei. În funcție de acest venit, începând cu data de 1.05.2012 și până la terminarea studiilor, dar nu mai târziu de împlinirea vârstei de 25 de ani, pârâtul va fi obligat să plătească o pensie de 116 lei lunar.

Pentru aceste considerente, tribunalul a admis atât recursul reclamatelor, cât și recursul pârâtului, a modificat în parte hotărârea atacată, în sensul că a dispus majorarea pensiei de întreținere la plata căreia a fost obligat pârâtul V.D. în favoarea minorei V.D.M., născută la 14.03.1994, prin sentința civilă nr. 674/2009 a Judecătoriei Bistrița, de la suma de 150 lei lunar la suma ce reprezintă echivalentul în lei a sumei de 133 euro, începând cu data introducerii acțiunii, 18.10.2010, și până la majoratul acesteia, 14.03.2012; a dispus majorarea pensiei de întreținere la plata căreia a fost obligat pârâtul V.D. în favoarea reclamantei V.D.T., născută la 05.06.1990, prin sentința civilă nr. 510/2009 a Judecătoriei Bistrița, de la suma de 100 lei lunar la suma ce reprezintă echivalentul în lei a sumei de 133 euro, începând cu data introducerii acțiunii, 18.10.2010, și până la data de 30.04.2012 și, începând cu data de 1.05.2012 și până la terminarea studiilor, dar nu mai târziu de împlinirea vârstei de 25 de ani, la suma de 116 lei lunar; a fost menținută dispoziția privitoare la respingerea cererii reconvenționale formulate de pârât.

70. Transformare obligație de întreținere

Din faptul că minorul a locuit la tatăl său o anumită perioadă de timp rezultă că întreținerea s-a realizat efectiv în natură; o eventuală opoziție din partea tatălui de a achita mamei minorului pensia de întreținere stabilită pentru perioada cât minorul a locuit efectiv la acesta ar putea fi valorificată, eventual, pe calea unei contestații la executare, desigur, în măsura în care ar fi demarată o astfel de procedură de executare silită împotriva tatălui cu privire la cuantumul pensiei de întreținere datorate minorului de către acesta pentru perioada indicată.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 5770 din 25 mai 2012, nepublicată

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamantul C.F. a chemat în judecată pe pârâta R.D., solicitând instanței să dispună transformarea

obligăției de întreținere a minorului C.M.A. din obligația de a da suma de 200 lei în obligația de a presta întreținerea în natură pe perioada 29.09.2010-30.05.2011.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța reține că reclamantul a solicitat instanței ca prin sentința ce o va pronunța să dispună sistarea pensiei de întreținere, stabilită prin sentința civilă nr. 4901/2010, în favoarea minorului C.M.A., în ce privește perioada 29.09.2010-30.05.2011, cu motivarea că, în intervalul acestei perioade de timp, minorul a locuit la domiciliul său, iar reclamantul a prestat în natură obligația de întreținere pentru fiul său. Prin sentința civilă nr. 4901/2010, i-a fost încredințat pârâtei din acest dosar spre creștere și educare minorul C.M.A., reclamantul fiind obligat la plata sumei de 200 lei, cu titlu de întreținere în favoarea minorului, începând cu data pronunțării hotărârii. Pârâta a apelat la executor judecătoresc pentru punerea în executare a sentinței mai sus amintite, luându-l pe minor forțat de la locuința reclamantului.

Având în vedere că pensia de întreținere în ce privește perioada 29.09.2010-30.05.2011, a cărei sistare reclamantul o solicită, a fost stabilită printr-o hotărâre judecătorească rămasă irevocabilă, în acest dosar instanța nu poate, din punct de vedere legal, să dispună sistarea pensiei de întreținere stabilite printr-o altă hotărâre judecătorească, chiar și având în vedere motivele invocate de reclamant. Prin faptul că minorul a locuit la reclamant în perioada indicată, rezultă că întreținerea s-a realizat efectiv în natură; o eventuală opoziție din partea reclamantului de a achita pârâtei pensia de întreținere stabilită pentru perioada cât minorul a locuit efectiv la reclamant ar putea fi valorificată, eventual, pe calea unei contestații la executare, desigur, în măsura în care ar fi demarată o astfel de procedură de executare silită împotriva reclamantului cu privire la cuantumul pensiei de întreținere datorate minorului de către tată pentru perioada 29.09.2010-30.05.2011.

Având în vedere aceste considerente, instanța a apreciat că, în cauză, nu sunt aplicabile dispozițiile art. 531 alin. (1) NCC referitoare la modificarea și încetarea pensiei de întreținere, motiv pentru care a respins ca neîntemeiată acțiunea formulată de reclamant.

71. Sistare obligație de întreținere. Realizarea de venituri de către creditor

Dacă se ivește o schimbare în ceea ce privește mijloacele celui care prestează întreținerea și nevoia celui care o primește, instanța de tutelă, potrivit împrejurărilor, poate mări sau micșora pensia de întreținere sau poate hotărî încetarea plății ei. În condițiile în care

are drept la întreținere numai cel care se află în nevoie, neputându-se întreține din munca sau bunurile sale, în speță, se constată că a încetat starea de nevoie a pârâtului, în prezent, angajat în funcția de agent debutant și realizând venituri care îi permit să se întrețină.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 6741 din 22 iunie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, reclamantul B.S. a solicitat să se dispună sistarea obligării la plata sumei de 485,64 lei, reprezentând pensie lunară de întreținere pe seama pârâtului B.I.D., stabilită prin sentința civilă nr. 3705/2011, pronunțată de Judecătoria Bistrița.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța reține că, prin sentința civilă nr. 3705/18.04.2011 a Judecătoriei Bistrița, reclamantul a fost obligat să achite în favoarea pârâtului o pensie de întreținere în cuantum de 485,64 lei lunar, începând cu data de 15.02.2012, dar nu mai târziu de împlinirea vârstei de 25 ani de către pârât.

Potrivit art. 531 alin. (1) NCC, dacă se ivește o schimbare în ceea ce privește mijloacele celui care prestează întreținerea și nevoia celui care o primește, instanța de tutelă, potrivit împrejurărilor, poate mări sau micșora pensia de întreținere sau poate hotărî încetarea plății ei, iar potrivit art. 524 NCC, are drept la întreținere numai cel care se află în nevoie, neputându-se întreține din munca sau bunurile sale.

În conformitate cu adeverința nr. 7661/2012, pârâtul este, în prezent, angajat la I.P.J. Bistrița-Năsăud, în funcția de agent debutant la Secția I, Poliția Rurală Bistrița, prin urmare, realizează venituri care îi permit să se întrețină, chiar dacă nu a împlinit vârsta de 25 ani. În consecință, constatând că, în speță, starea de nevoie a încetat, instanța a dispus sistarea pensiei de întreținere la care a fost obligat reclamantul, în temeiul art. 531 NCC.

72. Încetare obligație de întreținere. Condiții

În condițiile în care reclamantul s-a recăsătorit cu fosta soție, de care anterior divorțase, ocazie cu care a început să presteze în natură obligația de întreținere a minorului în cadrul derulării relațiilor de familie, instanța a dispus încetarea plății pensiei de întreținere.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 9273 din 25 septembrie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, reclamantul M.C.C. a solicitat în contradicțoriu cu pârâta M.D.C. să se dispună încetarea obligației sale de plată în favoarea minorei D.C. a pensiei de întreținere în cuantum de 275 lei/

lunar, la care a fost obligat prin sentința civilă nr. 5145/2011, pronunțată de Judecătoria Bistrița, începând cu data introducerii acțiunii.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, prin sentința civilă nr. 5145/2011, pronunțată de Judecătoria Bistrița, reclamantul a fost obligat la plata obligației de întreținere pentru minora D.C., ca urmare a divorțului reclamantului. La data de 15.06.2012, reclamantul s-a recăsătorit cu fosta soție, de care anterior divorțase, ocazie cu care a început să presteze în natură obligația de întreținere. Raportat la art. 403 NCC, s-au modificat împrejurările existente la pronunțarea sentinței anterior menționate, astfel că instanța a admis acțiunea și a dispus încetarea plății pensiei de întreținere stabilite prin sentința nr. 5145/2011, reclamantul urmând să exercite această obligație în natură cu ocazia derulării relațiilor de familie.

73. Sistare întreținere între foștii soți. Divorț din culpă

Desfacerea căsătoriei părților s-a dispus din culpa exclusivă a soției, iar de la desfacerea căsătoriei a trecut mai mult de un an; în aceste condiții se impune sistarea pensiei de întreținere stabilite în favoarea soției, față de prevederile art. 389 alin. (4) NCC.

*Trib. Teleorman, dec. civ. nr. 525 din 20 iulie 2012,
<http://legeaz.net>*

Prin sentința civilă nr. 655/23.03.2012, Judecătoria Roșiorii de Vede a admis cererea reclamantului L.A. și a dispus sistarea pensiei de întreținere pe care acesta o datora pârâtei L.Z.

Împotriva acestei sentințe a declarat recurs pârâta. Recursul declarat nu este fondat.

Privitor la primul motiv de recurs, tribunalul a reținut că, potrivit art. 10 pct. 7 CPC, în cererile având ca obiect pensia de întreținere este competentă, în afară de instanța domiciliului pârâtului, instanța domiciliului reclamantului. Cum reclamantul are alegere între a se adresa instanței în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau se află domiciliul pârâtului, potrivit art. 12 CPC, și cum intimatul-reclamant a sesizat una dintre cele două instanțe, primul motiv de recurs a fost apreciat ca nefondat.

În ceea ce privește al doilea motiv de recurs, s-a reținut că desfacerea căsătoriei părților s-a dispus din culpa exclusivă a recurente-pârâte, prin sentința civilă nr. 303/14.03.2008, iar de la desfacerea căsătoriei a trecut mai mult de un an. Față de prevederile art. 389 alin. (4) NCC, potrivit cărora în situația în care divorțul este pronunțat din culpa exclusivă a

unuia dintre soți, acesta nu beneficiază de pensie de întreținere decât timp de un an de la desfacerea căsătoriei, în mod corect prima instanță a admis acțiunea intimatului-reclamant.

În fine, referitor la ultima critică, s-a constatat că decizia civilă nr. 489 R/25.06.2010, în baza căreia intimatul-reclamant a fost obligat la plata pensiei de întreținere, a fost pronunțată sub incidența Codului familiei, abrogat prin Legea nr. 71/2011, la data de 1.10.2011. Cum art. 6 alin. (6) NCC prevede că dispozițiile legii noi sunt aplicabile și efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acesteia, derivate din obligația legală de întreținere și din căsătorie, s-a apreciat nefondat și ultimul motiv de recurs.

Notă. 1. Competența teritorială este alternativă și în noile condiții procedurale, aceasta revenind, conform art. 113 alin. (1) pct. 2 NCPC, fie instanței de la domiciliul sau reședința pârâtului, în cazul în care domiciliul nu este cunoscut, conform art. 107 sau art. 108 NCPC, fie instanței de la domiciliul creditorului reclamant, potrivit art. 113 alin. (1) pct. 2 NCPC.

2. În ceea ce privește data de la care se datorează pensia de întreținere, a se vedea spețele nr. 10, 21, 43, 46, 77.

Capitolul al V-lea. Filiația

74. Stabilirea paternității. Recunoaștere voluntară. Copil din afara căsătoriei

Recunoașterea voluntară de paternitate realizată de tată în fața instanței este asimilată cu recunoașterea prin înscris autentic, act personal, unilateral, declarativ de filiație.

Jud. Beclean, sent. civ. nr. 1036 din 16 august 2012, nepublicată

Prin acțiunea înregistrată, reclamantul S.(P.)O. a chemat în judecată pe pârâta S.M., solicitând instanței să constate că el este tatăl minorei S.A.A., născută la data de 19.03.2011, în municipiul Bistrița; să efectueze mențiunile cuvenite în certificatul de naștere al minorei în sensul înscrierii numelui său la rubrica „tatăl”.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța a reținut că, potrivit certificatului de naștere seria NJ nr. (...), emis de Primăria municipiului B., înregistrat sub nr. 754 din 4.05.2011, la data de 19.03.2011 pârâta a dat naștere minorei S.A.A., persoană față de care nu a fost stabilită filiația paternă. Reclamantul a introdus la data de 03.05.2012 acțiunea de față, solicitând instanței ca minora să fie trecută pe numele său, el fiind tatăl biologic al minorei.

Din probatoriul administrat în cauză – înscrisurile existente la dosar și ancheta socială, respectiv poziția părților – reiese că părțile au avut o relație de concubinaj în perioada anilor 2007-2011, relație care ulterior (29.11.2011) a fost materializată prin căsătoria părților. Potrivit susținerilor reclamantului, confirmate de către pârâtă, minora S.A.A., născută la data de 19.03.2011, a rezultat din relația de concubinaj anterioară încheierii căsătoriei dintre părți. Personal, în fața instanței, reclamantul a declarat că recunoaște paternitatea minorei S.A.A., născută la data de 19.03.2011. Instanța reține incidența art. 57 C. fam. (aplicabil la data nașterii minorei, raportat la art. 47 din Legea nr. 71/2011), potrivit căruia copilul conceput și născut în afara căsătoriei poate fi recunoscut de tatăl său, iar recunoașterea se face la serviciul de stare civilă, prin înscris autentic sau testament.

Raportat la starea de fapt mai sus reținută și la recunoașterea voluntară realizată de reclamant în fața instanței, asimilată cu recunoașterea prin înscris autentic, act personal, unilateral, declarativ de filiație, in-

stanța a admis prezenta acțiune și, implicit, a luat act de recunoașterea reclamantului în sensul că este tatăl biologic al minorei S.A.A., născută la data de 19.03.2011, dispunând, potrivit dispozițiilor legale în materie (Legea nr. 119/1996), efectuarea cuvenitelor mențiuni în exemplarele I și II ale registrului de stare civilă al Primăriei municipiului B. și, totodată, în certificatul de naștere al minorei.

Având în vedere că, odată cu stabilirea filiației minorei față de tată, prin recunoașterea acestuia, instanța este obligată să se pronunțe și asupra cererilor accesorii, în ceea ce privește exercitarea autorității părintești, instanța, văzând și dispozițiile art. 505, art. 506 NCC (aplicabile față de data introducerii acțiunii), a constatat că exercitarea autorității părintești de către ambii părinți este în deplină concordanță cu interesul superior al minorei, copil din afara căsătoriei, care trebuie să se bucure de exercitarea autorității părintești de către ambii părinți, exact ca un copil rezultat din căsătorie, neexistând în acest moment niciun motiv temeinic pentru ca autoritatea părintească să fie exercitată numai de către mama minorei. Cât privește stabilirea locuinței minorei, instanța, având în vedere interesul superior al minorei și situația specială a tatălui, care este privat de libertate, precum și concluziile autorității tutelare consemnate în cuprinsul anchetei sociale, în temeiul art. 496 NCC (aplicabil la data introducerii acțiunii), a stabilit locuința minorei la domiciliul mamei, respectiv în localitatea B.

Raportat la dispozițiile art. 499 și art. 527 NCC (aplicabile la data introducerii acțiunii) și având în vedere faptul că locuința minorei a fost stabilită la mamă, prezumându-se că aceasta prestează în natură întreținerea minorei, tatăl a fost obligat la plata unei pensii de întreținere în favoarea minorei, în funcție de nevoile minorei și mijloacele de care reclamantul dispune. Având în vedere că reclamantul a fost de acord să plătească minorei pensie de întreținere raportat la venitul minim pe economie, față de principiul disponibilității, instanța a obligat reclamantul la plata pensiei de întreținere în sumă de 175 lei lunar în favoarea minorei S.A.A., născută la data de 19.03.2011, începând cu data introducerii acțiunii și până la majoratul minorei.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Când se pune problema stabilirii paternității copilului împotriva voinței presupusului tată, prin supunerea acestuia din urmă la teste biologice, apare un conflict între dreptul copilului de a-și cunoaște identitatea personală (ce intră în sfera dreptului la viața privată și de familie, protejat de art. 8 al Convenției europene) și dreptul presupusului tată de a nu fi supus la teste medicale împotriva voinței sale. Rezolvarea acestui conflict trebuie să se facă într-o așa manieră încât

să existe o proporționalitate între drepturile aflate în conflict (*C.E.D.O., Mikulić c. Croației, 7 februarie 2002, www.echr.coe.int*).

2. S-a pus în discuție refuzul înregistrării la starea civilă a unui transsexual operat, ca tată al unui copil căruia i-a dat naștere partenera sa în urma inseminării artificiale cu donator. X este un transsexual (născut femeie și devenit bărbat), care trăia cu Y, care, în anul 1992, îl naște pe Z, după inseminare artificială cu produs biologic de la un donator. La cererea lor de a fi înregistrați ca părinți, X este refuzat, dar copilul poate să-i poarte numele. Petenții s-au plâns de violarea art. 8 (dreptul la viață privată), art. 12 (dreptul de a se căsători), art. 13 (dreptul la un remediu efectiv) și art. 14 (care interzice discriminarea) din Convenția europeană. Curtea Europeană a reținut că X și Y se comportă ca o familie în societate, chiar dacă nu sunt căsătoriți legal, iar de la nașterea lui Z, X și-a asumat rolul de tată, astfel că art. 8 este aplicabil. Având însă în vedere coerența regulilor de drept existente și (conform dreptului familiei) primatul interesului copilului, Curtea nu dorește să creeze un precedent și să încurajeze transsexualismul. Mai mult, consideră că art. 8 nu implică obligația pentru stat de a recunoaște ca tată al copilului o persoană care nu-i este tată biologic, astfel că nici nu reține, în final, o violare a art. 8. Inconvenientele refuzului ar putea fi depășite prin redactarea unui testament de către X în favoarea copilului, prin solicitarea unei ordonanțe de luare în îngrijire comună a acestuia pentru a avea autoritate parentală conform dreptului englez și prin comportarea în continuare ca o familie (*C.E.D.O., X, Y, Z c. Regatului Unit, 22 aprilie 1997, www.echr.coe.int*).

3. Franța a fost condamnată de instanța europeană, întrucât instanța națională a decis că un copil adulterin nu putea veni la moștenirea părinților săi, decât pentru jumătate din cât ar reveni unui copil legitim. În ceea ce privește cererea referitoare la incompatibilitatea discriminării între copilul legitim și copilul adulterin cu dispozițiile Convenției, curtea de apel a reținut că dispozițiile art. 760 C. civ. francez, care limitează drepturile succesoriale ale copilului adulterin, au o legătură nemijlocită cu principiul ordinii publice din dreptul francez, conform căruia mariajul are un caracter monogam și conform căruia este necesar a proteja soția și copiii, care sunt victime ale adulterului. În aprecierea Curții, statele membre ale Consiliului Europei atribuie, în prezent, importanță egalității în materie de drepturi cu caracter civil între copiii născuți din căsătorie și copiii născuți în afara acesteia. O dovadă este Convenția europeană din 1975 cu privire la statutul juridic al copiilor născuți în afara căsătoriei, care nu a fost ratificată de Franța. Deci, numai din motive excepționale, o distincție fondată pe nașterea în afara căsătoriei ar putea să fie considerată compatibilă cu Convenția (*mutatis mutandis, Abdulaziz, Cabales și Balkandali c. Regatului Unit, 28 mai 1985*) (*C.E.D.O., Mazurek c. Franței, 1 februarie 2000, www.echr.coe.int*).

75. Stabilirea paternității. Copil născut anterior intrării în vigoare a noului Cod civil. Legea aplicabilă

Deși acțiunea a fost întemeiată pe prevederile art. 408 alin. (3) și art. 448 NCC, acestea nu sunt aplicabile în speță, raportat la art. 47 din Legea nr. 71/2011, potrivit căruia stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Jud. Beclean, sent. civ. nr. 1484 din 14 noiembrie 2012, nepublicată

Prin acțiunea înregistrată, reclamanta N.M. a chemat în judecată pe pârâtul S.T., solicitând instanței să constate că pârâtul este tatăl minorei N.I., născută la data de 25.10.2010, în Bistrița; să dispună efectuarea cuvenitelor mențiuni în registrul stării civile și în certificatul de naștere al minorei, seria NJ nr. (...), emis de Primăria municipiului B. la data de 27.10.2010, la poziția „tatăl – numele și prenumele tatălui”.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța a reținut faptul că la data de 25.10.2010 s-a născut minora N.I., în certificatul de naștere al acesteia fiind menționat doar numele mamei, reclamanta N.M. Din probatoriul testimonial administrat în cauză, coroborat cu răspunsul părților la interogatoriu, reiese că părțile au avut o relație și au întreținut relații intime începând din primăvara anului 2009, până la începutul anului 2010 (timp în care reclamanta nu a mai fost văzută cu alți bărbați), despărțindu-se în fapt la data de 29.03.2010. Anterior despărțirii în fapt, reclamanta a aflat că este însărcinată, însă de la despărțire pârâtul nu a mai căutat-o niciodată.

Din raportul de expertiză medico-legală nr. (...)/7.02.2012, întocmit de Serviciul Județean de Medicină Legală Bistrița-Năsăud reiese că, potrivit calculelor biostatistice, minora fiind născută la data de 25.10.2010, ziua cea mai probabilă a raportului fecundant a fost 27.01.2010 sau o dată situată în perioada 21.12.2009-5.03.2010, prin aplicarea abaterii maxime de plus-minus 40 zile. Potrivit raportului de expertiză medico-legală privind cercetarea paternității – examen serologic nr. (...)/2012 realizat de Institutul de Medicină Legală Târgu-Mureș, din examinările serologice efectuate, rezultă că tatăl copilului N.I. poate fi numitul S.T., în limita sistemelor serologice efectuate, sau oricare alt bărbat al cărui mozaic antigenic se încadrează în complexul serologic compatibil filiației.

Cum pentru stabilirea paternității este necesar să se dovedească nu numai legăturile intime dintre mama copilului și presupusul tată în pe-

rioadă de concepție a copilului, ci și că bărbatul care a avut asemenea legături este tatăl copilului, la termenul din 2.08.2012, instanța din oficiu a pus în discuție necesitatea efectuării unei expertize ADN, probă ce a fost încuviințată. Aceasta expertiză este necesară și pentru că minora, fiind născută în afara căsătoriei, nu beneficiază de prezumția legală de paternitate. Astfel, la data de 18.10.2012, Institutul Național de Medicină Legală Mina Minovici a comunicat la dosar raportul de expertiză medico-legală – examen ADN (...) /2012, concluziile acestuia fiind în sensul că analiza comparativă a profilelor ADN determinate, pornind de la eșantioanele de salivă aparținând numiților N.M., N.I. și S.T., indică la nivelul locilor ADN investigați, existența unei relații de înrudire biologică între numitul S.T. și minora N.I., iar numitul S.T. este tatăl biologic al minorei N.I. cu o probabilitate de 99,999843%. Prin urmare, examinând probele științifice administrate în cauză, coroborat cu celelalte probe încuviințate, se constată că reclamanta a dovedit cu certitudine că pârâtul este tatăl minorei. De altfel, după comunicarea la dosar a raportului de expertiză medico-legală – examen ADN, pârâtul a arătat că nu se opune admiterii acțiunii, în sensul constatării că el este tatăl minorei.

Față de considerentele expuse, în baza art. 56, art. 59, art. 60, art. 61 C. fam., având în vedere că reclamanta a dovedit că pârâtul este tatăl biologic al minorei, din probele științifice administrate în cauză rezultând fără putință de tăgadă că paternitatea minorei îi aparține acestuia, s-a reținut că pârâtul este tatăl minorei N.I. și s-a dispus înscrierea numelui și prenumelui acestuia în certificatul de naștere al minorei, precum și efectuarea cuvenitelor mențiuni în exemplarele I și II ale actului de stare civilă anterior menționat.

De menționat că, deși acțiunea a fost întemeiată pe prevederile art. 408 alin. (3) și art. 448 NCC, acestea nu sunt aplicabile în speță, raportat la art. 47 din Legea nr. 71/2011, potrivit căruia „stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare”. Or, minora fiind născută la data de 25.10.2010, anterior intrării în vigoare a noului Cod civil, prezentei acțiuni în stabilirea filiației îi sunt aplicabile prevederile Codului familiei.

În ceea ce privește numele minorei, raportat la prevederile art. 64 C. fam. și la poziția exprimată de pârât în răspunsul la interogatoriu, se va dispune ca aceasta să poarte numele mamei, acela de N. Referitor la solicitarea reclamantei din completarea de acțiune depusă la ultimul termen de judecată, de obligare a pârâtului la plata pensiei de întreținere,

se reține că, în baza art. 86 C. fam., obligația de întreținere există între părinți și copii, descendentul cât timp este minor are drept la întreținere, oricare ar fi pricina nevoii în care el se află. Astfel, având în vedere că minora locuiește separat de tatăl pârât, aflându-se în îngrijirea mamei, precum și poziția pârâtului, care a fost de acord cu stabilirea unei pensii de întreținere în sarcina sa, a fost obligat la plata pensiei de întreținere în favoarea minorei. Cum în cauză nu s-a depus vreo dovadă a veniturilor obținute de pârât, acesta a arătat că nu lucrează, iar reclamanta, prin reprezentant, a precizat ca pensia de întreținere să se stabilească în funcție de venitul minim pe economie, urmează a se lua în considerare salariul de bază minim brut pe țară de 700 lei, stabilit prin H.G. nr. 1225/2011.

Având în vedere cele sus arătate și prevederile art. 86 și art. 94 alin. (3) C. fam., s-a stabilit o pensie de întreținere pentru minora N.I., în cuantum de 175 lei lunar, în sarcina pârâtului, începând cu data formulării acestei solicitări, 14.11.2012 (data depunerii completării de acțiune), și până la majoratul minorei. Nu poate fi admisă solicitarea reclamantei de a se stabili pensia de întreținere începând cu data formulării acțiunii inițiale, întrucât prin acțiune nu s-a formulat capăt de cerere privind obligarea pârâtului la plata pensiei. Această solicitare a fost formulată abia prin completarea de acțiune depusă la ultimul termen de judecată din 14.11.2012, prin urmare, pensia se va stabili de la data cererii prin care a fost solicitată de reclamantă, considerându-se că aceasta este data de la care este în nevoie, motiv pentru care acțiunea completată a fost admisă în parte. De asemenea, instanța a avut în vedere la stabilirea acestui cuantum faptul că pârâtul nu mai are în întreținerea sa un alt copil minor, nefiind depuse la dosar dovezi în acest sens.

76. Stabilirea paternității. Condiții. Probe

1. Pentru admiterea unei cereri de stabilire a paternității trebuie dovedite următoarele împrejurări neechivoce: nașterea copilului, legăturile intime dintre mama copilului și presupusul tată în perioada concepției acestuia și stabilirea în mod cert că bărbatul cu care a avut asemenea legături este tatăl copilului.

Având în vedere declarațiile martorilor reclamantei care se coroborează cu prezumțiile ce s-au născut din refuzul pârâtei de a se prezenta la administrarea probei cu expertiza medico-legală, instanța a admis acțiunea, dând valoare probatorie declarației martorilor, în lipsa unei probe contrare, având în vedere că aceștia au constatat nemijlocit existența raporturilor intime între pârât și mama minorei,

în intervalul ce se circumscrie, din punct de vedere legal, în perioada de concepție a reclamantei.

2. Prin hotărârea C.E.D.O. în cauza *A.M.M. c. României* din 14 februarie 2012 s-a statuat că refuzul prezumtivului tată de a participa la administrarea probelor științifice poate constitui un început de dovadă, care să se coroboreze cu alte probe.

*Jud. Sectorului 1 București, sent. nr. 22478
din 28 noiembrie 2012, www.luju.ro, www.juridice.ro*

Prin cererea înregistrată la data de 17.05.2011, reclamanta B.A.M. a solicitat, în contradictoriu cu pârâții C.P., în calitate de soție supraviețuitoare a defunctului A.P., A.M.P., I.P., A.P., în calitate de fii ai aceluiași defunct, B.I.S., A.D., R.B.O.M. și autoritatea tutelară Primăria Sectorului 1 București, să se stabilească paternitatea față de defunctul A.P., decedat la data de 05.11.2010. În completarea obiectului cererii de chemare în judecată, reclamanta a solicitat instanței să constate că are calitatea de moștenitoare a tatălui său, defunctul A.P. Reclamanta a mai solicitat instanței să pronunțe o hotărâre prin care să poarte numele tatălui său A.P., precum și să dispună efectuarea cuvenitelor mențiuni pe marginea actului de naștere nr. 5623/18.07.1968, înregistrat în registrul stării civile al Consiliului local al Sectorului 1, în sensul modificării în certificatul de naștere a numelui la rubrica „nume” din B. în P., iar la rubrica „nume și prenume tată” din B.N. în P.A.

Cererea de chemare în judecată a fost introdusă la data de 17.05.2011, reclamanta fiind născută la data de 14.07.1968. În raport de modificările legislative, respectiv intrarea în vigoare a noului Cod civil la data de 01.10.2011, instanța reține că, potrivit art. 47 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicarea a Codului civil, tăgăduirea paternității, stabilirea filiației sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor noului Cod civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare. În speță, acțiunea este întemeiată pe prevederile art. 56, art. 59 alin. (1), art. 60 alin. (4) și art. 65 C. fam., care se aflau în vigoare atât la data nașterii reclamantei, cât și la data introducerii prezentei acțiuni, prin urmare, aceste prevederi legale sunt aplicabile în cauză.

Se stabilește în acest mod dreptul oricărei persoane de a-și cunoaște ascendența și legăturile de familie în situația copiilor născuți în afara căsătoriei, când ascendența este necunoscută sau nu corespunde realității. Pe fondul cauzei, instanța reține că, pentru admiterea unei cereri de stabilire a paternității, trebuie stabilite împrejurări neechivoce: nașterea copilului, legăturile intime dintre mama copilului și presupusul tată în

perioada concepției acestuia și stabilirea în mod cert că bărbatul cu care a avut asemenea legături este tatăl copilului.

În ceea ce privește îndeplinirea primei condiții, instanța reține că s-a făcut dovada nașterii copilului prin certificatul de naștere al reclamantei seria NL nr. (...) din data de 23.10.2002, din care rezultă că reclamanta s-a născut la data de 14.07.1968, în certificat fiind trecut la rubrica „tatăl” numitul B.N. Prin sentința civilă nr. 11190/20.06.2012 a Judecătoriei Sectorului 3 București, având ca obiect tăgada paternității, instanța a constatat că defunctul B.N. nu este tatăl biologic al reclamantei, fapt stabilit cu putere de lucru judecat, rezultând astfel că un alt bărbat decât soțul mamei de la acea vreme este tatăl biologic al reclamantei.

Perioada concepției, potrivit dispozițiilor art. 61 C. fam., este intervalul de timp legal cuprins între a trei sute și a o sută optzece zi dinaintea nașterii copilului, acest termen calculându-se zi cu zi. În cauză, reclamanta s-a născut la data de 14.07.1968, deci perioada de concepție este cuprinsă în intervalul septembrie 1967-martie 1968. În raport de aceste date și din analiza probelor administrate la dosarul cauzei, instanța constată că mama reclamantei și soțul acesteia, numitul B.N., au fost despărțiți în fapt din februarie 1967 și până după nașterea reclamantei, timp în care defunctul A.P. și mama reclamantei au avut o relație intimă exclusivă, fiind de notorietate că cei doi formau un cuplu [așa cum reiese din declarația martorului C.V.D., dar și din înscrisul aparținând numitei B.G.R., prin care arată că era încă căsătorită cu N.B. când a rămas însărcinată cu reclamanta, afirmând, totodată, că a locuit neîntrerupt în locuința mamei sale din str. (...) în perioada februarie 1967-iulie 1968].

Stabilirea cu certitudine că defunctul A.P. este cel cu care mama reclamantei a avut relații intime și că acesta este tatăl reclamantei ar fi fost posibilă prin efectuarea expertizei medico-legale-test AND. Instanța a acordat termen pentru efectuarea acestei expertize, în acest sens punând în vedere pârâtei A.M.P., fiica defunctului A.P., să se prezinte la I.N.M.L. Mina Minovici, pentru recoltarea probelor biologice necesare efectuării expertizei, însă aceasta nu s-a prezentat și nici nu a oferit vreo explicate privind neprezentarea. Prin urmare, instanța reține prezumția simplă de recunoaștere a paternității reclamantei față de defunctul A.P. prin atitudinea procesuală a pârâtei. În plus, instanța reține că pârâții din prezenta cauză nu au contestat niciodată pretenția reclamantei, iar din declarația martorei R.B.O.M. coroborată cu imaginile de pe DVD-ul atașat la dosar, reiese că reclamanta a fost chemată de către familia P. la parastasul de pomenire a defunctului A.P. la doi ani de la dispariție.

Atât martora R.B.O.M., cât și martorul C.V.D. au afirmat că defunctul A.P. a dorit să o recunoască pe reclamantă ca fiind fiica sa, în acest

sens fiind efectuate probe serologice în perioada în care reclamanta a locuit împreună cu defunctul A.P. și familia acestuia în locuința lor, timp de 6 luni. Astfel, în anul 1982 au fost prelevate probe de sânge și au fost efectuate analize din care a reieșit că reclamanta este compatibilă cu defunctul A.P., și nu cu tatăl său, B.N., care a fost trecut în certificatul de naștere ca fiind tatăl reclamantei. Deși defunctul A.P. a dorit să o recunoască în mod oficial pe reclamantă ca fiind fiica sa, mama acesteia s-a opus, neputând fi astfel îndeplinite formalitățile pentru a fi operate modificări în certificatul de naștere în sensul schimbării numelui tatălui biologic pentru a corespunde realității.

Din probele depuse la dosarul cauzei, rezultă că, cel puțin în familiile P. și B., era de notorietate faptul că defunctul A.P. mai are o fiică, fapt care reiese din declarațiile martorilor R.B.O.M. și C.V.D. Astfel, tatăl defunctului A.P. o vizita în mod regulat pe reclamantă, iar aceasta pleca împreună cu ceilalți copii ai defunctului. Chiar și după moartea defunctului, părâții au afirmat în mod public, în diverse publicații, că nu se opun acțiunii introduse de către reclamantă, așteptând ca justiția să soluționeze această problemă.

Din analiza coroborată a declarațiilor martorilor cu împrejurările cuprinse în înscrisurile depuse la dosarul cauzei, cărora instanța le-a dat valoare probatorie, rezultă că, în perioada de concepție a minorei, între defunctul A.P. și mama reclamantei au existat raporturi intime. De altfel, această reținere nu a fost răsturnată de părâți, aceștia nu au administrat probe în sens contrar.

Astfel, instanța, pentru a putea stabili cu certitudine dacă defunctul A.P. este sau nu tatăl reclamantei, a încuviințat proba ADN, probă care, deși a fost solicitată de reclamantă, profită și părâților în apărare, în sensul că l-ar fi putut exclude de la paternitate pe defunctul A.P., în situația în care ar fi susținut că acesta nu este tatăl reclamantei. Proba serologică dispusă în cauză are caracterul unei probe obiective, cu forță doveditoare absolută, ea neputând fi combătută decât cu o altă probă de aceeași valoare.

În ceea ce privește administrarea acestei probe, instanța reține poziția procesuală exprimată de părâți prin neprezentare, instanța reținând că părâta A.M.P. se prevalează de principiul disponibilității părților, fiind astfel imposibil de administrat această probă în lipsa consimțământului liber consimțit al părților, așa cum s-a reținut și mai sus. Însă, prin acest refuz de participare la administrarea probei cu expertiza medico-legală, se întărește situația reținută de instanță în considerentele expuse mai sus, părâții neputând invoca netemeinicia acesteia, atât timp cât din cauza

lor nu s-a realizat expertiza medico-legală, dovadă cu valoare probatorie absolută.

De asemenea, instanța reține că principiul disponibilității părților, care se circumscrie unui drept constituțional, respectiv drept fundamental al acelei persoane, nu poate fi opus unei alte persoane. Deși în cauză de față nu este vorba despre un minor, reclamanta fiind majoră, instanța va avea totuși în vedere jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a statuat în hotărârea *Mikulic c. Croației* din 07.02.2002 că interesul minorului este primordial, cu atât mai mult cu cât este vorba de stabilirea filiației acestuia, a propriei identități, aceasta neputând fi lăsată la latitudinea presupusului tată, aceea de a se prezenta sau nu la administrarea probelor. În speță, reclamantei nu îi poate fi refuzat dreptul de a-și stabili identitatea din cauza refuzului pârâtei de a se prezenta la I.N.M.L. în vederea efectuării expertizei medico-legale. Totodată, prin hotărârea C.E.D.O. în cauza *A.M.M. c. României* din 2012 s-a statuat că refuzul prezumtivului tată de a participa la administrarea probelor științifice poate constitui un început de dovadă, care să se coroboreze cu alte probe.

În consecință, având în vedere declarațiile martorilor, care se coroborează cu prezumțiile ce s-au născut din refuzul pârâtei de a se prezenta la administrarea probelor, instanța a admis acțiunea astfel cum a fost formulată. Ca urmare, instanța a dat valoare probatorie declarației martorilor reclamantei, în lipsa unei probe contrare, având în vedere că aceștia au constatat nemijlocit existența raporturilor intime între pârât și mama minorei, în perioada februarie 1967-iulie 1968, perioadă ce se circumscrie, din punct de vedere legal, în perioada de concepție a reclamantei (art. 61 C. fam., între a trei suta și a o sută optzeci zi dinaintea nașterii). În consecință, a constatat că defunctul A.P. este tatăl reclamantei B.A.M. și a dispus efectuarea cuvenitelor mențiuni în registrul de nașteri al Primăriei Sectorului 1 București, cu consecința eliberării unui nou certificat de naștere, în sensul că la rubrica numele și prenumele tatălui din certificatul de naștere al reclamantei urmează a fi menționate numele și prenumele defunctului, respectiv P.A.

În ceea ce privește capătul de cerere referitor la purtarea de către reclamantă a numelui de P., instanța a constatat că, prin sentința civilă nr. 11190/20.06.2012, Judecătoria Sectorului 3 București a constatat că defunctul B.N. nu este tatăl biologic la reclamantei. Prin urmare, a fost răsturnată prezumția de paternitate în privința soțului mamei de la data nașterii reclamantei, aceasta având astfel situația unui copil din afara căsătoriei, având filiația stabilită doar față de mamă. Având în vedere cele reținute deja mai sus de către instanță, precum și soluția pronunțată în

prezenta cauză, în sensul stabilirii filiației reclamantei față de defunctul A.P., în acord cu prevederile art. 64 alin. (2) C. fam., instanța judecătorească va putea da încuviințare reclamantei să poarte numele părintelui față de care și-a stabilit ulterior paternitatea. Prin urmare, instanța consideră că stabilirea filiației reclamantei și față de tată trebuie să se reflecte și în posibilitatea ca aceasta să poarte numele de familie al tatălui, ca o expresie a legăturilor stabilite între cei doi, în virtutea legii. Așadar, a încuviințat cererea reclamantei de a purta numele de familie al tatălui, respectiv acela de P. Față de capătul de cerere al reclamantei privind stabilirea calității de moștenitoare a defunctului A.P., decedat la 05.11.2010, instanța a luat act de renunțarea reclamantei la judecarea acestuia.

77. Stabilirea paternității. Admisibilitate. Probe

1. În situația în care reclamanta nu era căsătorită la data nașterii minorului și nici la data concepției acestuia, astfel încât, în cauză, prezumția de paternitate instituită de art. 53 C. fam. nu este aplicabilă, iar paternitatea minorului nu a fost recunoscută în condițiile art. 57 C. fam., singurul mijloc pentru stabilirea paternității este acțiunea reglementată de art. 59 și urm. C. fam., care a fost promovată de mamă în numele minorului, în calitate de reprezentant legal al acestuia.

2. Din concluziile expertizei de stabilire a paternității rezultă că pârâtul este tatăl biologic al minorului cu o probabilitate de 99,99999984%.

*Jud. Sectorului 2 București, sent. civ. nr. 14693
din 24 octombrie 2012, nepublicată*

Prin cererea înregistrată la data de 05.01.2012, reclamanta S.A.M. a chemat în judecată pe pârâtul S.P., pentru ca instanța să constate că pârâtul este tatăl minorului S.A.P., născut la data de 17.09.2007; să dispună ca minorul să poarte în continuare numele de S.; să se încuviințeze ca autoritatea părintească să fie exercitată în comun de către reclamantă, precum și de către pârât; să stabilească locuința minorului la reclamantă; să oblige pârâtul să contribuie la cheltuielile de creștere, educare, învățătură și pregătire profesională a minorului, în cota procentuală din venitul acestuia, începând cu data introducerii prezentei acțiuni. Analizând probatoriul administrat în cauză, instanța reține următoarele:

Minorul S.A.P. s-a născut la data de 17.09.2007, având stabilită, de la această dată, numai filiația față de mama sa, reclamanta S.A.M., conform dispozițiilor art. 47 C. fam., astfel cum rezultă din certificatul de naștere seria NV nr. (...), eliberat de Primăria Sectorului 2 București la data de

27.09.2007. Instanța reține faptul că reclamanta nu era căsătorită la data nașterii minorului și nici la data concepției acestuia, astfel încât, în cauză, prezumția de paternitate instituită de art. 53 C. fam. nu este aplicabilă. De asemenea, paternitatea minorului nu a fost recunoscută în condițiile art. 57 C. fam., singurul mijloc pentru stabilirea paternității fiind acțiunea reglementată de art. 59 și urm. C. fam., care a fost promovată de mamă, în calitate de reprezentant legal al acestuia, în numele minorului.

Instanța va avea în vedere că, potrivit dispozițiilor art. 47 din Legea nr. 71/2011, stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

În fapt, instanța reține că părțile au avut o relație în perioada martie 2006-ianuarie 2007, susținere a reclamantei necombătută de către pârât, care așa cum s-a arătat, nu a înțeles să probeze contrariul. În ceea ce privește efectuarea expertizei de stabilire a paternității, din concluziile acesteia rezultă că pârâtul este tatăl biologic al minorului S.A.P. cu o probabilitate de 99,9999984%. Astfel, din situația de fapt, astfel cum a fost reținută mai sus în temeiul probelor administrate, coroborată cu atitudinea procesuală a pârâtului, instanța constată faptul că minorul S.A.P. s-a născut la data de 17.09.2007, a rezultat din relația din afara căsătoriei dintre reclamantă, mama minorului, și pârât, pretinsul tată în acțiunea de față. În consecință, în temeiul dispozițiilor art. 59 și art. 60 C. fam., instanța a stabilit că pârâtul S.P. este tatăl minorului S.A.P., născut la data de 17.09.2007.

Cu privire la cel de-al doilea capăt de cerere, instanța a încuviințat ca minorul să poarte numele de familie al reclamantei. Instanța va avea în vedere în acest sens dispozițiile art. 64 C. fam., potrivit cărora copilul din afara căsătoriei dobândește numele de familie al aceluia dintre părinți față de care filiația a fost mai întâi stabilită, iar în cazul în care filiația este stabilită ulterior și față de celălalt părinte, instanța judecătorească va putea da încuviințare copilului să poarte numele acestuia din urmă. Cum filiația copilului s-a stabilit ulterior și față de tată, însă nu s-a solicitat ca minorul să poarte numele acestuia, cererea formulată de reclamantă se privește ca întemeiată.

Potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 272/2004, „principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești”. Acesta este singurul criteriu după care instanța

se va călăuzi pentru a decide cu privire la exercitarea autorității părintești asupra minorului. În consecință, instanța va avea în vedere interesul superior al minorului, reținând și poziția procesuală adoptată de pârât, care nu a formulat întâmpinare și nu a administrat probe în combaterea cererii formulate de reclamantă. Având în vedere cele expuse, precum și prevederile art. 398 NCC, instanța a dispus ca autoritatea părintească privind minorul să fie exercitată în comun de către păți.

Instanța reține, din cuprinsul referatului de anchetă socială, coroborat cu înscrisurile depuse la dosar, că reclamanta dispune de posibilități materiale și prezintă garanții morale, putând oferi fiului său condiții optime de îngrijire, creștere și educare, acesta locuind într-un imobil de două camere, corespunzător mobilat și curat întreținut. Se mai reține că reclamanta poate oferi minorului un nivel de trai decent, realizând un venit de 720 lei/lunar și un cadru stabil afectiv, fiind cunoscută ca o persoană serioasă, liniștită, în relații de bună vecinătate. În consecință, instanța a stabilit locuința copilului la reclamantă.

Cât privește contribuția fiecărui părinte la cheltuielile de creștere și educare a minorului, în ceea ce o privește pe reclamantă, având în vedere că la domiciliul acesteia urmează a se stabili locuința minorului, contribuția sa privind cheltuielile de creștere, educare, învățătură și pregătire profesională a copilului se va realiza în natură, potrivit dispozițiilor art. 530 alin. (1) NCC, prin asigurarea celor necesare traiului. Privind situația pârâtului, în vederea stabilirii pensiei de întreținere în favoarea copilului minor, instanța constată, pe de o parte, că sunt întrunite condițiile prevăzute de dispozițiile art. 525 alin. (1) NCC privind creditorul întreținerii, în favoarea minorului care cere întreținere de la părinții săi operând o prezumție relativă conform căreia ei se află în nevoie, aceasta nefiind răsturnată în situația din speță, minorul neputându-se întreține din munca sa, chiar dacă s-ar fi făcut dovada că ar avea bunuri. Pe de altă parte, relativ la debitorul întreținerii, instanța, ținând cont de dispozițiile art. 527 NCC, va avea în vedere posibilitățile materiale ale pârâtului. În ceea ce privește cuantumul întreținerii, instanța are în vedere prevederile art. 529 alin. (2) NCC, care fixează limita maximă până la care părintele unui copil datorează întreținere acestuia, ea fiind de 1/4 din venitul său lunar net. Instanța nu a reținut ca dovedită împrejurarea invocată de către apărătorul pârâtului privind existența a încă doi copii aflați în întreținerea pârâtului, care să fi impus aplicarea dispozițiilor art. 529 alin. (2) ultima teză NCC.

Relativ la durata pentru care se datorează pensia de întreținere, cât privește data de început, potrivit dispozițiilor art. 532 alin. (1) NCC,

pensia de întreținere se datorează de la data înregistrării cererii de chemare în judecată. Instanța consideră că textul de lege menționat instituie o prezumție legală relativă privind nevoia creditorului întreținerii în perioada cuprinsă între data introducerii cererii și data pronunțării hotărârii judecătorești, care poate fi răsturnată prin probă contrară, în sensul că nu a existat starea de nevoie a creditorului anterior pronunțării.

Având în vedere soluția exercitării autorității părintești de către ambii părinți cât privește copilul minor rezultat din relația părților, precum și faptul că nu s-a probat că pârâtul ar realiza venituri, instanța l-a obligat pe aceasta să contribuie la creșterea, educarea, învățătura și pregătirea profesională a minorului cu suma în cuantum de 150 lei/lună, cu începere de la data înregistrării cererii de chemare în judecată, respectiv 05.01.2012.2011, până la majoratul copilului, prin raportare la venitul minim pe economia națională.

Instanța a dispus efectuarea cuvenitelor mențiuni în registrul de nașteri al Consiliului local Sector 2, după rămânerea definitivă a prezentei hotărâri.

Notă. Soluția stabilirii filiației copilului din afara căsătoriei se menține și în condițiile incidenței dispozițiilor art. 424 NCC.

78. Contestarea filiației stabilite prin actul de naștere. **Legea aplicabilă**

1. Deși acțiunea este întemeiată pe dispozițiile art. 421 NCC, conform art. 47 din Legea nr. 71/2011, stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

2. Potrivit dispozițiilor art. 58 C. fam., recunoașterea care nu corespunde adevărului poate fi contestată de orice persoană interesată; aceste prevederile se aplică numai dacă paternitatea a fost stabilită potrivit dispozițiilor art. 57 C. fam., respectiv dacă recunoașterea s-a făcut prin declarație la oficiul de stare civilă, prin înscris autentic sau prin testament. Hotărârea prin care a fost stabilită paternitatea pe cale judecătorească nu poate fi reformată decât prin căile de atac legale, ea beneficiind și de autoritate de lucru judecat.

Jud. Drobeta-Turnu Severin, sent. civ. nr. 5/2012, <http://legeaz.net>

Prin acțiunea înregistrată la data de 8.11.2011, reclamanta M.N.G. a contestat, în contradictoriu cu pârâtii A.S. și M.O., filiația minorei A.F.L. față de tatăl A.S., filiație stabilită prin certificatul de naștere.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, deși acțiunea este întemeiată pe dispozițiile art. 421 NCC, conform art. 47 din Legea nr. 71/2011, stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare. Cum minora este născută anterior intrării în vigoare a Codului civil, în speță se aplică dispozițiile Codului familiei.

Potrivit dispozițiilor art. 58 C. fam., recunoașterea care nu corespunde adevărului poate fi contestată de orice persoană interesată, iar potrivit dispozițiilor art. 51 alin. (2), nimeni nu poate contesta starea civilă a copilului care are folosirea unei stări civile conforme cu certificatul său de naștere. În speță, filiația față de tată s-a stabilit prin hotărâre judecătorească irevocabilă, astfel că minora are folosirea unei stări civile conforme cu certificatul său de naștere. Prevederile art. 58 C. fam. se aplică numai dacă paternitatea a fost stabilită potrivit dispozițiilor art. 57 C. fam., respectiv dacă recunoașterea s-a făcut prin declarație la oficiul de stare civilă, prin înscris autentic sau prin testament. Hotărârea prin care a fost stabilită paternitatea pe cale judecătorească nu poate fi reformată decât prin căile de atac legale (Trib. Suprem, dec. nr. 764/1978), ea beneficiind și de autoritate de lucru judecat. Mai mult, din testul de paternitate depus la dosar, rezultă că analiza a stabilit o probabilitate de 99,99996672%, astfel că pârâtul este tatăl minorei.

Notă. Soluția contestării filiației se menține și în condițiile incidenței dispozițiilor art. 421 NCC.

79. Acțiunea în tăgăda paternității promovată după intrarea în vigoare a noului Cod civil. Legea aplicabilă

1. Art. 47 din Legea nr. 71/2011 stipulează că stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

2. Din raportul de expertiză medico-legală ADN efectuat în cauză a rezultat faptul că pârâtul este tatăl biologic al reclamantului cu o probabilitate de 99,99999895%. Față de o atare concluzie a examenului ADN, apare cu evidență de netăgăduit necesitatea admiterii acțiunii promovate de către reclamant.

*Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 5327 din 14 mai 2012,
nepublicată*

Prin acțiunea în contestarea filiației din căsătorie înregistrată la data de 01.02.2012, reclamantul S.H.R.C. a chemat în judecată pe pârâții S.H.C.I., L.H.C.M. și L.H.E., solicitând instanței să constate că este cu neputință ca pârâtul S.H.C.I. să fie tatăl reclamantului, născut la data de 30.12.1991; să constate că pârâtul de rândul 2 este tatăl biologic al reclamantului; să încuviințeze ca pe viitor reclamantul să poarte numele tatălui său, respectiv acela de L.H.; să dispună efectuarea cuvenitelor rectificări în actele de stare civilă.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, din materialul probator administrat în cauză, a rezultat că reclamantul s-a născut la data de 30.12.1991. La acea dată, mama sa era căsătorită cu pârâtul S.H.C.I., astfel că, existând prezumția legală că acesta este tatăl reclamantului, a fost înscris în actul de naștere la rubrica „părinții copilului” numele și prenumele tatălui.

În ceea ce privește dispozițiile aplicabile în speța pendinte, respectiv cele ale noului Cod civil ori, dimpotrivă, dispozițiile Codului familiei, instanța reține că art. 47 din Legea nr. 71/2011 stipulează că „stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare”. Astfel, având în vedere aspectul că reclamantul este major actualmente, se impune ca analiza acțiunii să se facă prin raportare la reglementările din Codul familiei.

Din raportul de expertiză medico-legală ADN efectuat în cauză a rezultat faptul că pârâtul L.H.C.M. este tatăl biologic al reclamantului cu o probabilitate de 99,99999895%. Față de o atare concluzie a examenului ADN, apare cu evidență de netăgăduit necesitatea admiterii acțiunii promovate de către reclamant. Ținând seama de aceste considerente, precum și de faptul că pârâtul a recunoscut paternitatea reclamantului în fața instanței de judecată, instanța, în baza art. 56 C. fam., raportat la art. 57, art. 59, art. 60 și art. 61 C. fam., a admis acțiunea, sens în care a constatat că este cu neputință ca pârâtul S.H.C.I. să fie tatăl reclamantului născut la data de 30.12.1991; a constatat că pârâtul de rândul 2 este tatăl biologic al reclamantului; a încuviințat ca pe viitor reclamantul să poarte numele tatălui său, respectiv acela de L.H.; a dispus, totodată, efectuarea cuvenitelor mențiuni în registrul de stare civilă al Primăriei municipiului B., în sensul menționării numelui pârâtului de rândul 2 la rubricile numele de familie și prenumele tatălui din actul de naștere al reclamantului.

80. Tăgada paternității. Prescripție

Nu poate fi reținut, ca moment al începerii termenului de prescripție a dreptului la acțiune în tăgada paternității pentru prezumtivul tată, momentul aflării „infidelității soției”, textul legal aplicabil (art. 55 C. fam.) stabilind foarte clar în acest sens că, pentru soțul mamei, termenul curge de la data la care a luat cunoștință de nașterea copilului.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. civ. nr. 6760 din 22 iunie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, reclamantul M.C. a solicitat să se constate că este cu neputință să fie tatăl pârâtei minore M.C.A., născută de pârâta M.L. la data de 23.06.1996; să se dispună rectificarea actului de naștere al minorei în sensul radierii numelui și prenumelui reclamantului de la rubrica privind identitatea tatălui copilului.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța reține că reclamantul este căsătorit cu pârâta din 22.12.1992. În perioada căsătoriei dintre cei doi, s-a născut minora M.C.A. la data de 23.06.1996.

Având în vedere temeiurile de drept invocate în acțiunea formulată de reclamant și față de recente modificări legislative, instanța va stabili mai întâi care este legea aplicabilă în cauză. Astfel, prin art. 230 lit. m) din Legea nr. 71/2011 de punere în aplicare a Legii nr. 287/2009 – noul Cod civil, a fost abrogată Legea nr. 4/1947 privind Codul familiei, începând cu data de 1.10.2011. Art. 47 din același act normativ prevede că stabilirea filiației sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor noului Cod civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare. Potrivit art. 220 din Legea nr. 71/2011, Legea nr. 287/2009 privind Codul civil a intrat în vigoare la data de 1.10.2011, minora s-a născut la data de 23.06.1996, înainte de intrarea în vigoare a noului Cod civil, astfel încât acțiunea privind filiația acesteia este cărmuită de prevederile Legii nr. 4/1953 privind Codul familiei (în prezent abrogată).

Astfel, conform art. 53 C. fam., „copilul născut în timpul căsătoriei are ca tată pe soțul mamei”. Prin acest articol a fost instituită, în Codul familiei, prezumția legală de paternitate, prezumție ce poate fi însă răsturnată, dacă este cu neputință ca soțul mamei să fie tatăl copilului, prin acțiunea în tăgăduirea paternității, acțiune care trebuie să fie exercitată în condițiile legii. Una dintre condițiile de admisibilitate a acțiunii în tăgăduirea paternității este ca ea să fi fost exercitată în termenul de prescripție.

Conform art. 137 CPC, instanța se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură și asupra celor de fond care fac de prisos, în totul sau în parte, cercetarea în fond a pricinii. Față de excepția prescripției dreptului la acțiune, instanța reține că, potrivit art. 55 C. fam., aplicabil în cauză, conform art. 47 din Legea nr. 71/2011, „acțiunea în tăgăduirea paternității se prescrie în termen de 3 ani de la data nașterii copilului. Pentru soțul mamei, termenul curge de la data la care a luat cunoștință de nașterea copilului”. Astfel, pentru reclamant, care este soțul mamei, termenul de prescripție a acțiunii în tăgada paternității curge de la data la care acesta a luat cunoștință despre nașterea minorei. Or, reclamantul, așa cum a arătat în acțiunea introductivă, a luat cunoștință de nașterea minorei la data de 23.06.1996, când a „fost anunțat” de către soția sa că „a născut o fetiță”. Mai mult decât atât, reclamantul s-a întors la domiciliul conjugal din ianuarie 2003 și a conviețuit cu soția sa, cunoscând deci faptul nașterii minorei căreia i-a prestat întreținere în toată perioada aceasta. Nicidecum nu poate fi reținut, ca moment al începerii termenului de prescripție a dreptului la acțiune pentru prezumtivul tată, momentul aflării „infidelității soției”, așa cu se susține în acțiune, textul legal fiind foarte clar în acest sens și nu lasă loc la interpretări.

Prescripția este o sancțiune îndreptată împotriva pasivității titularului dreptului subiectiv civil, care a lăsat să treacă o perioadă de timp considerată prea mare în lumina legii, fără să își realizeze dreptul, astfel că acest drept, din cauza intervenirii prescripției, nu mai poate să fie realizat cu ajutorul forței de constrângere a statului. În concluzie, având în vedere faptul că reclamantul a cunoscut faptul nașterii minorei încă de la data de 23.06.1996, termenul de prescripție a dreptului de a exercita acțiunea în tăgada paternității s-a împlinit față de acesta la data de 23.06.1999, fiind admisă ca întemeiată excepția invocată din oficiu de instanță și, pe cale de consecință, fiind respinsă acțiunea reclamantului.

Notă. Conform art. 430 alin. (1) NCC, acțiunea în tăgada paternității promovată de soțul mamei se introduce în termen de 3 ani, care curge fie de la data la care soțul a cunoscut că este prezumat ca tată al copilului, fie de la o dată ulterioară, la care a aflat că prezumția nu corespunde realității. În ipoteza soțului pus sub interdicție judecătorească, prescripția curge de la data ridicării interdicției, dacă acțiunea nu s-a promovat de tutore, întrucât pe perioada în care soțul este pus sub interdicție termenul de prescripție de 3 ani nu curge.

Alin. (2) al art. 430 NCC reglementează dreptul soțului de a promova acțiunea în tăgada paternității după ridicarea interdicției judecătorești, numai dacă o asemenea acțiune nu s-a promovat de tutorele său în

perioada în care soțul se afla sub interdicție judecătorească. Dimpotrivă, atunci când tutorele celui pus sub interdicție a promovat în numele acestuia din urmă o acțiune în tăgada paternității, o nouă acțiune, având același obiect, nu mai poate fi promovată de soț după ridicarea interdicției. Dacă soțul a murit înainte de împlinirea termenului de 3 ani menționat, fără a porni acțiunea, aceasta poate fi introdusă de către moștenitori în termen de un an de la data decesului. *Per a contrario*, moștenitorii soțului mamei nu pot promova acțiunea în cazul în care soțul mamei decedează după expirarea termenului de 3 ani prevăzut de lege pentru promovarea acțiunii în tăgada paternității, fără ca în acest interval de timp să fi introdus acțiunea, întrucât moștenitorii preiau drepturile și obligațiile defunctului, or, la data decesului când se preiau drepturile, dreptul la acțiunea în tăgada paternității nu mai exista în patrimoniul defunctului, fiind deja prescris dreptul la acțiune. A se vedea, în acest sens, *G.C. Frențiu*, op. cit., p. 460-461.

Instituirea unor termene de prescripție pentru acțiunea în tăgada paternității poate servi, în opinia Curții Europene a Drepturilor Omului, intereselor de siguranță juridică și intereselor copilului și, de aceea, limitările aduse dreptului tatălui prezumtiv de acces la o instanță nu sunt, ca atare, incompatibile cu dispozițiile Convenției europene (C.E.D.O., *Rasmussen c. Danemarcei*, 28 noiembrie 1984; *Mizzi c. Maltei*, 12 ianuarie 2006).

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Potrivit legislației daneze, soția poate să conteste în orice moment paternitatea, în timp ce acțiunea soțului este limitată în timp. Instanța de contencios european a stabilit că art. 14 din Convenția europeană nu este valabil decât în legătură cu drepturile și libertățile garantate de Convenție. Or, o acțiune în contestarea paternității îmbracă, prin natura sa, un „character civil”, căci ea privește dreptul familiei și vizează, fără nicio îndoială, viața privată a petiționarului, deci art. 6 și art. 8 din Convenție sunt aplicabile. În instituirea unei diferențe de tratament, statele se bucură de o marjă de apreciere care variază în funcție de circumstanțe, domenii și contexte; prezența sau absența unui numitor comun al sistemelor juridice ale statelor contractante poate fi pertinentă în această privință. Or, pentru acest gen de probleme nu există un numitor comun. Autoritățile naționale erau îndreptățite să gândească în acea perioadă că instituirea unor termene pentru introducerea acțiunii în contestare doar pentru soț se justifică pe țeluri legitime, adică garantarea securității juridice și protejarea intereselor copilului, care, de regulă, se unesc cu cele ale mamei. De altfel, autoritățile nu au încălcat principiul proporționalității. Curtea a concluzionat că diferența de tratament nu este discriminatorie în sensul art. 14 și nu a existat nicio violare a acestui articol combinat cu art. 6 și art. 8 (C.E.D.O., *Rasmussen c. Danemarcei*, 28 noiembrie 1984, www.echr.coe.int și în *D. Tițian, A. Constantin, M. Cîrstea, Codul familiei adnotat, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2008, p. 179-180*).

81. Tăgada paternității. Începutul termenului de prescripție

Simplul fapt că reclamantul ar fi auzit de la intimată afirmații repetate că nu el ar fi tatăl copilului, pe fondul relației tensionate dintre aceștia după desfacerea căsătoriei și la peste 10 ani de la nașterea copilului, nu face să se modifice data de la care se socotește termenul de prescripție în cazul acțiunii în tăgada paternității, aceasta fiind riguros prevăzută de legiuitor; termenul curge de la data la care soțul mamei a luat cunoștință de nașterea copilului, iar nu de la data la care a luat cunoștință de afirmațiile mamei potrivit cărora nu el ar fi tatăl copilului.

Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ., dec. nr. 106/A din 5 noiembrie 2012, nepublicată

Prin sentința civilă nr. 7060/2012, pronunțată de Judecătoria Bistrița, a fost admisă excepția prescripției dreptului la acțiune, invocată din oficiu și, în consecință, a fost respinsă ca fiind prescrisă acțiunea civilă formulată de reclamantul C.R. împotriva pârâților P.S.M. și C.D., având ca obiect tăgada paternitate.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel reclamantul. Apelul declarat nu este fondat.

În cauză, practic, apelantul-reclamant, prin acțiunea formulată, a susținut că nu este tatăl pârâtului-intimat, fiindcă pârâta-intimată a afirmat, după desfacerea căsătoriei părților, în mod repetat că nu apelantul ar fi tatăl pârâtului. Trebuie reliefat că pârâtul C.D.C. s-a născut la data de 25.02.1994 și a fost născut în perioada în care apelantul era căsătorit cu pârâta-intimată, având situația unui copil din căsătorie, caz în care sunt aplicabile prevederile legale specifice, respectiv art. 54 C. fam., iar nu prevederile legale privind situația copiilor care nu au fost născuți în timpul cât părinții erau căsătoriți. Așadar, trebuie subliniat faptul că, doar în cazul copiilor concepuți ori născuți în afara căsătoriei, legiuitorul permite recunoașterea acestora și doar în aceste cazuri este admisibilă acțiunea în contestarea recunoașterii de paternitate.

În speță, pârâtul-intimat C.D.C. fiind născut în timpul căsătoriei apelantului-reclamant cu pârâta, legea prezumă automat pe apelant ca fiind tatăl, nefiind necesară recunoașterea copilului de către soțul mamei, caz în care singura acțiune la îndemâna tatălui este cea în tăgăduirea paternității. Față de calificarea corectă a acțiunii deduse judecății de către reclamant ca fiind în tăgada paternității, iar nu o acțiune în contestarea recunoașterii de paternitate, așa cum eronat a susținut apelantul, în mod evident că nu se poate reține că această acțiune în tăgada paternității ar fi imprescriptibilă. Dimpotrivă, art. 55 C. fam., în reglementarea de la

data depunerii cererii, prevede expres faptul că acțiunea în tăgăduirea paternității se prescrie în termen de 3 ani de la data nașterii copilului. Pentru soțul mamei, termenul curge de la data la care a luat la cunoștință de nașterea copilului.

Având în vedere această prevedere legală imperativă, ținând cont de data nașterii pârâtului C.D.C., 25.02.1994, dată la care apelantul și intimata erau căsătoriți, în consecință, în mod evident reclamantul a luat la cunoștință atunci de nașterea copilului, astfel că, în mod corect, a admis prima instanță excepția prescripției dreptului la acțiune și a respins ca prescrisă acțiunea formulată. Simplul fapt că reclamantul ar fi auzit de la intimată afirmații repetate că nu apelantul ar fi tatăl pârâtului, pe fondul relației tensionate dintre aceștia după desfacerea căsătoriei și la peste 10 ani de la nașterea intimatului, nu face să se modifice data de la care se socotește termenul de prescripție în cazul acțiunii în tăgada paternității, aceasta fiind riguros prevăzută de legiuitor și curge de la data la care apelantul a luat cunoștință de nașterea copilului, iar nu de la data la care a luat cunoștință de afirmațiile intimatei potrivit cărora nu apelantul ar fi tatăl pârâtului.

Notă. Soluția se menține și în condițiile aplicabilității dispozițiilor art. 429 și art. 430 NCC.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Articolul 8 din Convenția europeană a fost încălcat în situația în care tatăl reclamant nu a putut să conteste paternitatea copilului născut în timpul căsătoriei prin intermediul unei a doua acțiuni, din cauza faptului că probele biologice au fost prelevate la mult timp după soluționarea primei acțiuni, iar potrivit instanțelor naționale, progresul științific nu reprezintă un caz de forță majoră care să determine reluarea procesului (*C.E.D.O., Tavli c. Turciei, 9 noiembrie 2006, www.echr.coe.int*).

82. Acțiune în tăgada paternității. Presumția de paternitate. Recunoașterea copilului de un alt bărbat. Efecte

Fiind vorba de o prezumție relativă, prezumția de paternitate poate fi răsturnată prin orice mijloc de probă, dacă este cu neputință ca fostul soț al mamei să fie tatăl copilului, urmând a se înțelege prin această „neputință” nu numai imposibilitatea fizică ori biologică de a procrea, ci și imposibilitatea care se poate datora unor cauze de ordin subiectiv, ce au dus la întreruperea conviețuirii, excluzând, așadar, continuarea unor relații intime între cei doi soți.

*Jud. Sectorului 2 București,
sent. civ. nr. 10357 din 27 iunie 2012, nepublicată*

Prin cererea înregistrată la data de 26.03.2012, reclamantul S.L.L. cheamă în judecată pe pârâta S.T., cauza având ca obiect tăgada paternității minorei S.G.A. și obligația de a face. La data de 06.04.2012 a fost înregistrată cererea de intervenție voluntară principală formulată de I.M., prin care se solicită să se constate că acesta este tatăl minorei S.G.A., născută la data de 11.09.2011, să se încuviințeze ca aceasta să poarte numele său de familie și să se dispună să se efectueze cuvenitele mențiuni în certificatul de naștere al copilului. Analizând probele administrate în cauză, instanța reține:

Prin sentința civilă pronunțată de Judecătoria Sectorului 2 București în dosarul nr. (...)/2011, a fost desfăcută căsătoria încheiată de părți, încetând de la data înregistrării cererii de desfacere a căsătoriei regimul matrimonial, respectiv la data de 28.04.2011, iar potrivit mențiunilor certificatului de naștere atașat în copie certificată pentru conformitate cu originalul, minorul S.G.A. s-a născut la data de 11.09.2011. În consecință, ținând seama de dispozițiile art. 61 C. fam., ce reglementează prezumția timpului legal al concepțiunii ca fiind cuprins între a trei sute și a o sută optzecea zi înainte de data nașterii copilului, minorul este un copil conceput în timpul căsătoriei reclamantului cu pârâta, beneficiind de prezumția de paternitate, reglementată de dispozițiile art. 53 alin. (1) și (2) C. fam. Fiind vorba de o prezumție ce are caracter relativ, aceasta poate fi răsturnată prin orice mijloc de probă, dacă este cu neputință ca fostul soț al mamei să fie tatăl copilului, urmând a se înțelege prin această „neputință” nu numai imposibilitatea fizică ori biologică de a procrea, ci și imposibilitatea care se poate datora unor cauze de ordin subiectiv, ce au dus la întreruperea conviețuirii, excluzând, așadar, continuarea unor relații intime între cei doi soți.

Prezent în ședința publică de la data de 19.06.2012, I.M. a răspuns la întrebările adresate de instanță, în sensul că locuiește cu pârâta din septembrie 2007, că minora rezultată din această relație se numește S.G.A. și este născută la data de 11.09.2011. Prin cererea de intervenție formulată și prin răspunsurile date de I.M. la întrebările adresate de instanță, acesta a recunoscut că minora este copilul său. Așadar, recunoașterea paternității făcută de acesta prin răspunsul la interogatoriul luat în cadrul cererii de stabilire a paternității are valoarea unei recunoașteri voluntare făcute prin înscris autentic, în sensul prevederilor art. 57 C. fam. Recunoașterea de paternitate, fiind un act declarativ de filiație, produce efecte retroactive. Față de considerentele expuse, instanța apreciază că prin probele administrate în cauză a fost răsturnată prezumția de paternitate.

Notă. Simpla separație în fapt a soților nu înlătură, prin ea însăși, prezumția de paternitate (Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 884/1976, în C.D. 1976, p. 172), însă în funcție de circumstanțele concrete ale speței, poate fi înlăturată o asemenea prezumție. Astfel, se impune a se verifica dacă separația faptică a fost temporară în intenții și acceptată de ambii soți, ca tribut adus pregătirii sau ascensiunii profesionale sau, dimpotrivă, constituie consecința neînțelegerilor dintre aceștia, indicii care, coroborate cu alte elemente de fapt, pot răsturna prezumția de paternitate. A se vedea, în acest sens, *E. Florian*, *Dreptul familiei*, ed. a 4-a, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 195-196.

Faptul că în perioada de concepție a copilului soții nu au coabitat este de natură a sugera că paternitatea soțului este improbabilă. Prezumția de paternitate nu poate fi înlăturată numai în baza mărturisirii mamei, a recunoașterii că soțul său nu este tatăl copilului, că, în perioada concepției copilului, aceasta a întreținut relații sexuale cu alt bărbat. Luând act de mărturisirea mamei, instanța are obligația de a continua probațiunea, dispunând chiar din oficiu administrarea altor probe, chiar științifice. A se vedea, în acest sens, *E. Florian*, *Dreptul familiei*, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p. 320. Instanța este, așadar, obligată să administreze probe pentru a stabili imposibilitatea pârâtului de a fi tată al minorului, pentru a stabili dacă, în perioada separației în fapt și în timpul legal al concepției copilului, soții au conviețuit sau nu.

Recunoașterea paternității copilului în cadrul interogatoriului luat de instanță intervine ulterior stabilirii de către instanța de judecată a împrejurării că persoana prezumată ca tată nu poate fi tatăl biologic al copilului, deoarece numai astfel copilul devine copil din afara căsătoriei și poate fi recunoscut.

Soluția se menține și în condițiile aplicabilității dispozițiilor art. 429 și art. 430 NCC.

83. Tăgada paternității. Acțiune promovată de mama copilului

Este în interesul minorului să-și stabilească adevărata paternitate, cu atât mai mult cu cât se bucură de afecțiune și îngrijire din partea tatălui biologic, iar pârâtul este părintele lui doar în certificatul de naștere.

În condițiile în care reclamanta a dovedit că este cu neputință ca pârâtul să fie tatăl minorului, întrucât de aproximativ 6 ani aceștia sunt despărțiți în fapt, reclamanta intrând într-o relație de concubinaj notoriu cu fostul soț, cu care a început să conviețuiască de la despărțirea în fapt, conviețuire care a fost neîntreruptă, și cu care este și în prezent, aspecte confirmate de ambii soți și de martor, în temeiul art. 54 C. fam., a fost admisă acțiunea. S-a avut în vedere

recunoașterea personală a pârâtului în fața instanței și, implicit, împrejurarea că, în cauză, reclamanta a reușit să răstoarne prezumția legală de paternitate prevăzută de art. 53 alin. (2) C. fam.

*Jud. Beclean, sent. civ. nr. 1314 din 17 octombrie 2012,
nepublicată*

Prin acțiunea înregistrată, reclamanta V.L. a chemat în judecată, în calitate de pârât, pe V.R., solicitând instanței să constate că pârâtul nu este tatăl minorului V.A., născut la data de 4.09.2011, și să se dispună radierea numelui și prenumelui pârâtului din certificatul de naștere al minorului de la rubrica „tatăl”.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut faptul că, la data de 14.08.2006, s-a încheiat căsătoria dintre părți în fața delegatului de stare civilă al Primăriei comunei P.R., în prezent, aceștia fiind despărțiți în fapt de mai mult timp, fără a fi desfăcută căsătoria prin divorț. Minorul V.A. s-a născut la data de 4.09.2011 și, fiind născut în timpul căsătoriei părților, în certificatul de naștere la rubrica „tatăl” a fost înscris numele și prenumele pârâtului V.R., minorul purtând numele soților V.

Din declarația martorului audiat în cauză, reiese că părțile sunt despărțite în fapt de vreo 6 ani, de când nu au mai avut nicio legătură, întrucât reclamanta a intrat într-o relație de concubinaj cu martorul R.P., cu care locuiește și în prezent. Acesta a mai declarat că, anterior, el a fost căsătorit cu reclamanta (cu care mai are doi copii – R.L., născut la 7.05.2002, și R.G.P., născut la 4.01.2004), dar au divorțat, aceasta s-a căsătorit cu pârâtul, însă, ulterior, ea s-a împăcat cu martorul, fostul ei soț. Martorul a arătat că, de fapt, el este tatăl minorului pe care îl recunoaște și se ocupă de creșterea și îngrijirea lui. Prin înscrisul depus la dosar, semnat de pârât la 3.09.2012, acesta a recunoscut că nu el este tatăl minorului V.A., ci martorul R.P.

Cum reclamanta a dovedit că este cu neputință ca pârâtul să fie tatăl minorului, întrucât de aproximativ 6 ani aceștia sunt despărțiți în fapt, reclamanta intrând într-o relație de concubinaj notoriu cu fostul soț, martorul R.P., cu care a început să conviețuiască de la despărțirea în fapt, conviețuire care a fost neîntreruptă, și cu care este și în prezent, aspecte confirmate de ambii soți și de martor, în temeiul art. 54 C. fam., a fost admisă acțiunea. S-a avut în vedere recunoașterea personală a pârâtului în fața instanței și, implicit, împrejurarea că, în cauză, reclamanta a reușit să răstoarne prezumția legală de paternitate prevăzută de art. 53 alin. (2) C. fam.

De menționat că minorul fiind născut anterior intrării în vigoare a noului Cod civil, acțiunii îi sunt aplicabile prevederile Codului familiei,

întrucât, potrivit art. 47 din Legea nr. 71/2011, stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor noului Cod civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

La adoptarea acestei soluții s-a avut în vedere și faptul că prin Decizia nr. 349 din 19.12.2001, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 54 alin. (2) C. fam., astfel că și mama, și copilul pot promova acțiunea în tăgăda paternității, drept cunoscut anterior doar tatălui prezumtiv (pentru introducerea acțiunii nu se prevede un anumit termen legal de prescripție). Pe de altă parte, este în interesul minorului să-și stabilească adevărata paternitate, cu atât mai mult cu cât se bucură de afecțiune și îngrijire din partea tatălui biologic, iar pârâtul este părintele lui doar în certificatul de naștere. Având în vedere poziția exprimată de pârât, cum în cauză s-a dovedit că pârâtul nu este tatăl minorului, întrucât cu aproximativ 5 ani înainte de nașterea lui, soții s-au despărțit în fapt, reclamanta intrând într-o relație de concubinaj cu fostul soț, R.P., instanța, în temeiul art. 54 C. fam., a admis acțiunea astfel cum a fost formulată. Pe cale de consecință, instanța a constatat că pârâtul nu este tatăl minorului V.A., născut la data de 4.09.2011, în Dej, județul Cluj și, implicit, a dispus radierea numelui și prenumelui acestuia din certificatul de naștere al minorului de la rubrica „tatăl”. S-a dispus efectuarea cuvenitelor mențiuni în certificatul de naștere al minorului și în exemplarele I și II din registrului de stare civilă Dej.

Notă. Simpla separație în fapt a soților nu înlătură, prin ea însăși, prezumția de paternitate (Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 884/1976, în C.D. 1976, p. 172), însă, în funcție de circumstanțele concrete ale speței, poate fi înlăturată o asemenea prezumție. Astfel, se impune a se verifica dacă separația faptică a fost temporară în intenții și acceptată de ambii soți, ca tribut adus pregătirii sau ascensiunii profesionale sau, dimpotrivă, constituie consecința neînțelegerilor dintre aceștia, indicii care, coroborate cu alte elemente de fapt, pot răsturna prezumția de paternitate. A se vedea, în acest sens, *E. Florian*, *Dreptul familiei*, ed. a 4-a, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 195-196.

În ipoteza conviețuirii soților în timpul legal al concepției copilului, infidelitatea mamei, care, în acest interval de timp, a avut relații și cu alți bărbați, chiar mărturisită în fața instanței de judecată, nu poate constitui decât un simplu element, care trebuie coroborat cu alte probe, inclusiv științifice, în scopul stabilirii adevărului și prevenirii modificării statutului civil al copilului pe baza conivenței soților. A se vedea, în acest sens, Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 1016/1984, în C.D. 1984, p. 166; Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 237/1977, în C.D. 1977, p. 112.

Faptul că, în perioada de concepție a copilului, soții nu au coabitat este de natură a sugera că paternitatea soțului este improbabilă. Prezumția de paternitate nu poate fi înlăturată numai în baza mărturisirii mamei, a recunoașterii că soțul său nu este tatăl copilului, că, în perioada concepției copilului, aceasta a întreținut relații sexuale cu alt bărbat. Luând act de mărturisirea mamei, instanța are obligația de a continua probațiunea, dispunând chiar din oficiu administrarea altor probe, chiar științifice. A se vedea, în acest sens, *E. Florian*, *Dreptul familiei*, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p. 320.

Soluția se menține și în condițiile aplicabilității dispozițiilor noului Cod civil.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Pentru formarea unor legături de familie legale între copil și tatăl său natural, trebuie să se recunoască și dreptul mamei copilului de a promova acțiunea în tăgăduirea paternității. La originea litigiului stă cererea adresată Comisiei de cetățeni olandezi care se plâng că nu pot obține recunoașterea paternității asupra unui copil născut din relația extraconjugală a mamei sale și că un bărbat căsătorit poate tăgădui paternitatea sa asupra unui copil născut în timpul căsătoriei, în timp ce o femeie căsătorită nu poate acționa în acest fel, deducând din aceasta o încălcare a art. 8 din Convenție, luat singur sau combinat cu art. 14. Curtea a statuat că noțiunea de „viață de familie” vizată de art. 8 din Convenție nu se limitează numai la relațiile bazate pe căsătorie și poate include și alte „legături de familie” *de facto*, atunci când persoanele conviețuiesc în afara căsătoriei. Cu toate că o conviețuire, ca regulă generală, poate constitui o condiție a unei asemenea relații, în mod excepțional și alți factori pot servi pentru a demonstra că o relație are suficientă constanță pentru a crea „legături de familie” *de facto*, iar un copil rezultat dintr-o asemenea relație se înscrie de plin drept în această „celulă de familie”. Curtea a constatat că o soluție care nu autorizează un tată să creeze o legătură legală cu un copil cu care are deja o viață de familie, decât dacă el se însoară cu mama acestui copil, nu poate trece drept compatibilă cu noțiunea de „respect” al vieții de familie. „Respectul” față de „viața de familie” cere ca realitatea biologică și socială să prevaleze asupra unei prezumții legale care lovește frontal atât faptele stabilite, cât și dorințele persoanelor în cauză, fără a aduce beneficii reale cuiva. Chiar având în vedere marja de apreciere de care se bucură, Olanda a omis să garanteze petiționarilor „respectul față de viața de familie” și prin aceasta a încălcat art. 8 din Convenție (*C.E.D.O., Kroon și alții c. Olandei*, 27 octombrie 1994, www.echr.coe.int și în *D. Tițian, A. Constantin, M. Cîrstea, op. cit., ed. a 2-a, p. 180-181*).

84. Tăgada paternității. Numele copilului

Cu privire la numele minorilor, acesta va rămâne numele pe care îl avea mama la data nașterii acestora, chiar dacă este numele pârâtului, soțul mamei, devenit nume comun al soților ca urmare a încheierii căsătoriei cu reclamanta.

Jud. Beclean, sent. civ. nr. 2223 din 13 decembrie 2011, nepublicată

Prin cererea înregistrată, V.C., în calitate de reprezentantă a copiilor săi minori V.A.M.D., născută la 24.02.2010, și V.S.D., născut la 06.05.2011, a chemat în judecată pe pârâtul V.C., solicitând instanței să constate că acesta nu este tatăl celor doi minori și să dispună radierea din actele de naștere ale acestora a numelui și prenumelui pârâtului.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut faptul că reclamanta este căsătorită cu pârâtul din data de 26.10.2002 și, în timpul acestei căsătorii, s-au născut minorii V.A.M.D., la data de 24.02.2010, și V.S.D., la data de 06.05.2011, în certificatele de naștere ale acestora figurând reclamanta în calitate de mamă și pârâtul în calitate de tată. Din declarația extrajudiciară depusă de pârât la dosarul cauzei rezultă că nu el este tatăl copiilor minori, aspect confirmat prin declarația martorului G.M., audiat în cauză, din care rezultă că el, martorul, locuiește împreună cu reclamanta din luna noiembrie 2008 și că minorii sunt copiii lui, rezultați din relația de concubinaj cu reclamanta.

Având în vedere starea de fapt prezentată, instanța constată că pârâtul nu este tatăl minorilor, drept pentru care a admis acțiunea și a dispus radierea numelui și a prenumelui sale de la rubrica „tatăl” din actul de naștere al minorilor și eliberarea unui nou certificat de naștere conform acestei modificări intervenite. Cu privire la numele minorilor, acesta va rămâne V., întrucât este numele pe care îl avea mama la data nașterii minorilor, chiar dacă acesta este numele pârâtului, devenit nume comun al soților ca urmare a încheierii căsătoriei cu reclamanta.

Notă. În speță, este esențial a se verifica dacă separația faptică a fost temporară în intenții și acceptată de ambii soți sau, dimpotrivă, a constituit consecința neînțelegerilor dintre aceștia, dacă, în timpul legal al concepției copilului, soții au conviețuit sau nu. Aceasta întrucât infidelitatea mamei, care, în acest interval de timp, a avut relații cu martorul audiat în cauză, chiar mărturisită în fața instanței de judecată, nu poate constitui decât un simplu element care trebuie coroborat cu alte probe, în scopul stabilirii adevărului și prevenirii modificării statutului civil al copilului pe baza conivenței soților. Totodată, declarația soțului mamei că nu

este tatăl copilului nu poate fi luată în considerare; în lipsa unor probe care să dovedească imposibilitatea absolută – de natură obiectivă sau subiectivă – a soțului mamei de a fi tatăl copiilor.

Soluția se menține și în condițiile aplicabilității dispozițiilor noului Cod civil.

85. Contestarea paternității copilului din căsătorie

Contestarea recunoașterii de paternitate are ca obiect revocarea mărturisirii efectuate prin eroare de fapt vizată de dispozițiile art. 1206 C. civ. 1864 [art. 349 NCPC], iar prin admiterea acțiunii se înlătură cu efect retroactiv filiația stabilită prin această recunoaștere.

*Jud. Năsăud, sent. civ. nr. 2578 din 6 octombrie 2011,
nepublicată*

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamanta P.F. l-a chemat în judecată pe pârâțul B.D., solicitând instanței să constate că recunoașterea de paternitate efectuată de către pârât nu corespunde adevărului, că pârâțul nu este tatăl minorului B.F.I., născut la data de 21 decembrie 2000, să se efectueze cuvenitele mențiuni în actul de naștere al minorului, să se dispună revenirea copilului la numele de familie purtat de către reclamantă înainte de căsătoria cu pârâțul, respectiv acela de C.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că părțile s-au căsătorit la data de 14.01.1989 la Primăria comunei R., iar despărțirea în fapt a acestora a intervenit, în perioada mariajului, de mai multe ori, pe fondul neînțelegerilor conjugale. În acest context, s-a reținut că, în perioada 1999-2000, în timp ce pârâțul era plecat la muncă în Austria, reclamanta a revenit la domiciliul părinților săi din localitatea R., iar ulterior, părțile s-au împăcat, reluând conviețuirea. Totuși în perioada de timp în care reclamanta a locuit la domiciliul părinților săi din R., aceasta a abordat o relație extraconjugală cu numitul P.V., actualul soț, conform certificatului de căsătorie anexat. Prin prisma relațiilor intime extraconjugale astfel stabilite, a rezultat minorul F.I., născut la data de 21.12.2000. Părțile, reluând conviețuirea, au continuat, practic, raporturile maritale, deși pârâțul i-a imputat reclamantei că aceasta era însărcinată în momentul reîntoarcerii din străinătate și, implicit, minorul astfel conceput nu este al pârâțului. Mai mult, acest aspect a constituit și elementul de separare a părților și temeiul pentru promovarea acțiunii de divorț.

Concomitent, s-a reținut că, prin sentința civilă nr. 542/9.12.2009 a Judecătoriei Făget, județul Timiș, s-a admis acțiunea de divorț și respectiv s-a dispus desfacerea căsătoriei dintre părți, din vina ambilor

soți, reluarea numelui avut anterior căsătoriei de către reclamantă, acela de C., și încredințarea spre creștere și educare a minorilor rezultați din mariaj, cu obligarea mamei la plata unei contribuții lunare de întreținere. Totuși, în considerentele acestei acțiuni s-a evidențiat că, în urma căsătoriei, au rezultat doi copii, dintre care unul minor (deci altul major), iar al treilea copil, practic, a rezultat dintr-o altă relație a reclamantei. Din probele administrate în cauză, s-a apreciat că este imposibil, în circumstanțele prezentate și în absența efectivă a pârâtului de la domiciliu, cât și a întreținerii unor relații intime între reclamantă și pârât în perioada concepției minorului (începutul anului 2000), ca acesta să fie tatăl minorului B.F.I., născut la data de 21.12.2000. Deoarece, în perioada de concepție și chiar în momentul nașterii minorului, pârâtul era încă soțul mamei, a operat prezumția legală de paternitate a pârâtului, astfel încât și în actul de stare civilă al minorului s-a consemnat la rubrica „tatăl” numele soțului mamei.

De asemenea, în speță, sunt incidente și dispozițiile art. 225 CPC, prin raportare la interrogatoriul formulat pentru pârât și absența acestuia. În mod corelativ, probele testimoniale au confirmat intervalul temporal în care reclamanta a abordat relația extraconjugală cu numitul P.V., cât și imputația pârâtului în legătură cu paternitatea acestui minor și circumstanțele obiective expuse. Raportat la această stare de fapt și prin prisma dispozițiilor art. 54, art. 55 C. fam., coroborat cu art. 44 lit. b) din Legea nr. 119/1996, ce vizează actele de stare civilă, cu modificările și completările ulterioare, instanța a admis prezenta acțiune.

Contestarea recunoașterii de paternitate are ca obiect revocarea mărturisirii efectuate prin eroare de fapt vizată de dispozițiile art. 1206 C. civ. 1864, iar prin admiterea acestei acțiuni se înlătură cu efect retroactiv filiația stabilită prin această recunoaștere. De asemenea, minorul dobândește situația unui copil din afara căsătoriei și, prin raportare la prevederile art. 64 alin. (1) C. fam., se impune clarificarea numelui de familie, reținându-se dobândirea acestui nume de familie de către minor prin corelare cu numele de familie al aceluia dintre părinți față de care si-a stabilit mai întâi filiația (în speță, mama P.F., născută C.). Minorul poate fi recunoscut ulterior de către tatăl său natural, fie în mod voluntar, fie prin hotărâre judecătorească sau se poate determina filiația acestui minor prin introducerea de către mamă a unei acțiuni de stabilire a paternității în contradictoriu cu prezumtivul tată biologic.

Notă. Credem că, în speță, este vorba de o veritabilă acțiune în tăgădarea paternității, promovată de mama copilului împotriva prezumtivului

tată, în condițiile în care instanța reține că părțile erau căsătorite din data de 14.01.1989, minorul s-a născut la data de 21.12.2000, iar căsătoria părților a încetat prin divorț ulterior, conform sentinței civile pronunțate la data de 9.12.2009. Nu suntem, așadar, în situația contestării paternității copilului din căsătorie, la care se poate recurge numai atunci când se invocă neîndeplinirea condițiilor de aplicare a prezumției de paternitate a unui copil născut din căsătorie.

Practic, acțiunea în contestarea paternității copilului din timpul căsătoriei poate viza neaplicarea prezumției de paternitate atunci când părinții copilului nu au fost niciodată căsătoriți, când copilul nu a fost nici conceput și nici născut în timpul căsătoriei, copilul s-a născut anterior încheierii căsătoriei ori s-a născut după 300 de zile de la încetarea sau desfacerea căsătoriei. La această acțiune se recurge, așadar, atunci când în mod greșit un copil a fost înregistrat în actele de stare civilă ca fiind născut din căsătorie, ceea ce a atras, în mod eronat, aplicarea prezumției de paternitate, nu și atunci când copilul a fost corect înregistrat ca fiind născut din căsătorie, când persoana interesată are la dispoziție acțiunea în tăgada paternității. Ipoteza vizează situația în care prezumția de paternitate s-a aplicat din eroare sau prin fraudă.

În condițiile în care instanța de fond și-a întemeiat acțiunea pe dispozițiile art. 54, art. 55 C. fam., ce reglementează tăgada paternității, considerentele referitoare la contestarea paternității nu se impuneau, fiind străine de natura pricinii.

Acțiunea în contestarea paternității copilului din căsătorie nu a fost legal reglementată sub imperiul Codului familiei, ea fiind însă unanim admisă de doctrină. În prezent, o asemenea acțiune este reglementată de art. 434 NCC.

86. Tăgada paternității. Răsturnarea prezumției de paternitate

Prezumția de paternitate nu are un caracter absolut; paternitatea poate fi tăgăduită dacă este cu neputință ca soțul mamei să fie tatăl copilului. Expertiza ADN reprezintă o probă concludentă pentru stabilirea filiației, al cărei grad de probabilitate este de aproape 100%.

*Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 6797 din 25 iunie 2012,
nepublicată*

Prin acțiunea civilă înregistrată la data de 22.11.2011, reclamantul M.I.D. a solicitat instanței, în contradictoriu cu pârâta M.E.P., să constate că reclamantul, soțul pârâtei, nu este tatăl minorei M.B.D., născută la data de 20.06.2009; să dispună efectuarea cuvenitelor mențiuni în actele de naștere ale minorei, la rubrica tată.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, din relația de căsătorie a părților, la data de 20.06.2009 s-a născut minora M.B.D., a cărei naștere a fost înregistrată în registrul de stare civilă al Primăriei municipiului B. sub nr. (...) / 23.06.2009. Minorul beneficiază de prezumția de paternitate prevăzută în art. 53 C. fam., în vigoare la data nașterii minorei, întrucât este copil născut în timpul căsătoriei părților, încheiată la data de 09.05.2009. Această prezumție nu are un caracter absolut, iar paternitatea poate fi tăgăduită dacă este cu neputință ca soțul mamei să fie tatăl copilului. În speță, pentru răsturnarea prezumției, reclamantul a solicitat efectuarea unei expertize ADN la nivelul Institutului Național de Medicină Legală Mina Minovici din București, expertiză care a concluzionat că reclamantul este tatăl biologic al minorei cu o probabilitate de 99,999988%.

Având în vedere că expertiza efectuată reprezintă o probă concludentă pentru stabilirea filiației, al cărei grad de probabilitate este de aproape 100%, instanța constată că prezumția de paternitate nu a fost înlăturată în cauză și, drept urmare, în considerarea art. 429-430 NCC, a respins acțiunea în tăgada paternității formulată de reclamant, ca fiind nefondată.

Notă. Considerăm că temeiul de drept îl constituie prevederile art. 54, art. 55 C. fam., și nu cele ale art. 429, art. 430 NCC. Prin art. 230 lit. m) din Legea nr. 71/2011 a fost abrogată Legea nr. 4/1947 privind Codul familiei, începând cu data de 1.10.2011. Art. 47 din același act normativ prevede că stabilirea filiației sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor noului Cod civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare. Potrivit art. 220 din Legea nr. 71/2011, Legea nr. 287/2009 privind Codul civil a intrat în vigoare la data de 1.10.2011, minora s-a născut la data de 20.06.2009, înainte de intrarea în vigoare a noului Cod civil, astfel încât acțiunea în tăgada paternității este cărmuită de prevederile Legii nr. 4/1947 privind Codul familiei.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Situațiile în care o prezumție legală prevalează în fața realității biologice nu sunt întotdeauna compatibile cu obligația statelor de a asigura respectul efectiv al vieții private și de familie, chiar ținând seama de marja de apreciere lăsată statelor contractante. În situația în care reclamantului nu i s-a dat posibilitatea de a contesta paternitatea copilului născut în timpul căsătoriei, nu a fost stabilit un echilibru just între interesul general privind protejarea legăturilor de familie, pe de o parte, și dreptul reclamantului de a răsturna prezumția de paternitate, având în vedere realitatea biologică stabilită în urma analizelor de sânge, pe de altă parte. Astfel că, în ciuda marjei de apreciere a autorităților naționale, acestea nu au reușit să asigure respectul vieții

private a reclamantului, fiind încălcat în acest mod art. 8 din Convenție (C.E.D.O., *Mizzi c. Maltei*, 12 ianuarie 2006, www.echr.coe.int și în D. Tițian, A. Constantin, M. Cîrstea, op. cit., ed. a 2-a, p. 181).

87. Tăgada paternității. Copil născut după intrarea în vigoare a noului Cod civil. Recunoașterea mamei

Din probele administrate în cauză (mărturisirea mamei) rezultă că este cu neputință ca reclamantul să fie tatăl minorului, cei doi neconviețuind în perioada în care a fost conceput minorul, fapt cunoscut și acceptat de către reclamant.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 9706 din 5 octombrie 2012, neregistrată

Prin cererea înregistrată, reclamantul S.I.F. a solicitat să se constate că este cu neputință să fie tatăl minorei S.Ș.I., născută la data de 27.01.2012 în Bistrița; să se dispună rectificarea actului de naștere al minorei în sensul radierii numelui reclamantului de la rubrica privind identitatea tatălui și rectificarea numelui de familie în S.Ș.I.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, potrivit certificatului de naștere seria NJ nr. (...) / 30.01.2012, emis de Primăria municipiului B., la data de 27.01.2012 s-a născut minora S.Ș.I., copil născut în timpul căsătoriei dintre cele două părți.

Conform art. 414 NCC, „(1) Copilul născut sau conceput în timpul căsătoriei are ca tată pe soțul mamei. (2) Paternitatea poate fi tăgăduită, dacă este cu neputință ca soțul mamei să fie tatăl copilului”. Conform art. 430 NCC: „Soțul mamei poate introduce acțiunea în tăgada paternității în termen de 3 ani, care curge fie de la data la care soțul a cunoscut că este prezumat tată al copilului, fie de la o dată ulterioară, când a aflat că prezumția nu corespunde realității”. Din probele administrate în cauză (mărturisirea mamei) rezultă că este cu neputință ca reclamantul să fie tatăl minorului, cei doi neconviețuind în perioada în care a fost concepută minora, fapt cunoscut și acceptat de către reclamant. Având în vedere cele expuse mai sus, coroborat cu poziția părților, se constată că cererea formulată de reclamant este întemeiată, fiind admisă ca atare.

Astfel, în temeiul art. 414 NCC, s-a constatat că este cu neputință ca reclamantul să fie tatăl minorei. Ca urmare, s-a dispus efectuarea convenițelor menționi în sensul radierii numelui și prenumelui reclamantului din actul de naștere al minorei, de la rubrica „tatăl” din registrul stării civile al Primăriei municipiului B.

Notă. Presumția de paternitate nu poate fi înlăturată numai în baza mărturisirii mamei, a recunoașterii că soțul său nu este tatăl copilului, că, în perioada concepției copilului, aceasta a întreținut relații sexuale cu alt bărbat. Luând act de mărturisirea mamei, instanța are obligația de a continua probațiunea, dispunând chiar din oficiu administrarea altor probe, chiar științifice. A se vedea, în acest sens, *E. Florian*, *Dreptul familiei*, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p. 320.

În mod corect, reținându-se că, în speță, minorul s-a născut după data intrării în vigoare a noului Cod civil, au fost aplicate prevederile acestui act normativ.

38. Tăgada paternității. Recunoașterea mamei

Înainte de desfacerea căsătoriei, părțile au fost separate în fapt, iar reclamanta a intrat într-o relație cu alt bărbat, care, fiind prezent în instanță, a recunoscut că este tatăl minorului în cauză.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 9591 din 4 octombrie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, reclamanta A.O.E. a solicitat să se constate că este cu neputință ca pârâtul M.A. să fie tatăl minorului M.F.L.R., născut la data de 11.01.2012; să se dispună radierea numelui și a prenumelui pârâtului din certificatul de naștere al minorului M.F.I.R. la rubrica „tatăl”.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța reține că reclamanta a fost căsătorită cu pârâtul. În perioada căsătoriei dintre cei doi, s-a născut minorul M.F.I.R. la data de 11.01.2012. Înainte de desfacerea căsătoriei, părțile au fost separate în fapt, iar reclamanta a intrat într-o relație cu alt bărbat, respectiv numitul C.F., cu care are împreună pe minorul M.F.I.R., ce figurează în actele de stare civilă ca fiind fiul lui M.O. și M.A.

Prin art. 230 lit. m) din Legea nr. 71/2011 de punere în aplicare a Legii nr. 287/2009 – noul Cod civil, a fost abrogată Legea nr. 4/1947 privind Codul familiei începând cu data de 1.10.2011. Art. 47 din același act normativ prevede că stabilirea filiației sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor noului Cod civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare. Potrivit art. 220 din Legea nr. 71/2011, Legea nr. 287/2009 privind Codul civil a intrat în vigoare la data de 1.10.2011. Minorul este născut după intrarea în vigoare a noului Cod civil, astfel încât acțiunea privind filiația acestuia este cărmuită de prevederile Codului civil.

Astfel, conform art. 414 alin. (1) NCC, „copilul născut sau conceput în timpul căsătoriei are ca tată pe soțul mamei”. Prin acest articol a fost instituită prezumția legală de paternitate, prezumție ce poate fi însă răs-

turnată, dacă este cu neputință ca soțul mamei să fie tatăl copilului, prin acțiunea în tăgăduirea paternității, acțiune care trebuie să fie exercitată în condițiile legii. Având în vedere cele expuse mai sus, coroborat cu poziția părților, se constată că acțiunea civilă formulată de reclamantă este întemeiată, urmând să fie admisă ca atare. Astfel, în temeiul art. 431 NCC, se va constata că este cu neputință ca pârâtul să fie tatăl minorului. Ca urmare, se va dispune efectuarea cuvenitelor mențiuni în sensul radierii numelui și prenumelui pârâtului din actul de naștere al minorului, de la rubrica „tatăl” din registrul stării civile al Primăriei municipiului B. Numitul C.F., fiind prezent în instanță, a recunoscut că este tatăl minorului în cauză.

Ținând seama de aceste considerente și având în vedere interesul superior al minorului, în sensul ca acesta să aibă stabilită filiația față de tatăl lui firească, în baza art. 425 NCC, raportat la art. 431 și urm., instanța a admis acțiunea, a constatat că este cu neputință ca pârâtul să fie tatăl minorului, a dispus ca minorul să poarte numele de C., a dispus efectuarea cuvenitelor mențiuni în registrele stării civile de la Primăria municipiului B.

Notă. Presumția de paternitate nu poate fi înlăturată numai în baza mărturisirii mamei, a recunoașterii că soțul său nu este tatăl copilului, că, în perioada concepției copilului, aceasta a întreținut relații sexuale cu alt bărbat. Luând act de mărturisirea mamei, instanța are obligația de a continua probațiunea, dispunând chiar din oficiu administrarea altor probe, chiar științifice. A se vedea, în acest sens, *E. Florian*, *Dreptul familiei*, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p. 320.

Din cuprinsul hotărârii nu rezultă că instanța ar fi administrat probe pentru a stabili imposibilitatea pârâtului de a fi tatăl minorului, pentru a stabili că, în perioada separației în fapt și în timpul legal al concepției copilului, soții au conviețuit sau nu. Pe de altă parte, în condițiile în care judecata acțiunii nu s-a realizat în contradictoriu cu numitul C.F., care nu a fost atras în proces, nu s-a solicitat de reclamantă stabilirea paternității copilului, ca efect al admiterii acțiunii, se modifică starea civilă a copilului, care este considerat copil din afara căsătoriei, retroactiv, de la data nașterii sale, respectiv de la data concepției, în ceea ce privește drepturile sale. Acțiunea în tăgăda paternității nefiind dublată de o acțiune în stabilirea paternității în favoarea numitului C.F., care trebuia chemat în judecată, instanța nu putea dispune ca minorul să poarte numele persoanei care, audiată fiind în calitate de martor, a recunoscut că ar fi tatăl copilului. Dimpotrivă, conform art. 450 NCC, copilul ia numele pe care mama l-a avut în momentul nașterii sale, cât timp nu s-a stabilit filiația sa față de tată.

În mod corect, reținându-se că minorul s-a născut după data intrării în vigoare a noului Cod civil, au fost aplicate prevederile acestui act normativ.

Capitolul al VI-lea. Adopția

89. Suplinirea consimțământului părintelui la adopție

Imposibilitatea aducerii mamei – singurul părinte al copilului, în condițiile nestabilirii paternității – în fața instanței pentru a-și exprima poziția față de deschiderea procedurii adopției poate fi apreciată ca un refuz abuziv. Deschiderea procedurii adopției trebuie făcută cu celeritate, întrucât, odată cu trecerea timpului și creșterea copilului, șansele de a fi adoptat se diminuează, pentru copiii de vârstă mare găsirea unei familii adoptatoare fiind mai dificilă.

*C.A. Cluj, s. I civ., dec. nr. 1532/R din 4 mai 2011,
nepublicată*

Prin sentința civilă nr. 464/C/02.12.2010, pronunțată de Tribunalul Sălaj, a fost respinsă ca nefondată cererea formulată de D.G.A.S.P.C. Sălaj în contradictoriu cu R.L. privind deschiderea procedurii adopției interne pentru copilul R.M., născut la data de 13.03.2008, în localitatea Zalău, din mamă R.L., fără filiație stabilită față de tată.

Împotriva acestei decizii a declarat recurs reclamanta. Recursul declarat este fondat.

Reclamanta a solicitat deschiderea procedurii adopției interne a copilului R.M., născut la data de 13.03.2008, mamă R.L. și paternitate nestabilă. Din starea de fapt reținută de prima instanță și reiterată în cadrul motivelor de recurs, din data de 30.05.2008 și până în prezent, copilul se află în plasament în regim de urgență în Centrul de Plasament în Regim de Urgență din cadrul Complexului de Servicii Comunitare C.S., mama și rudele abandonându-l total pe toată perioada plasamentului, copilul nefiind vizitat niciodată și niciuna dintre persoanele din familie neluând legătura cu personalul centrului pentru a se interesa de copil.

Din procesul-verbal de executare a mandatului de aducere a pârâtei R.L., mama copilului, încheiat în fața primei instanțe la 3.11.2010, reiese că acesta nu a putut fi executat, întrucât, în urma verificărilor efectuate, s-a constatat că pârâta este plecată în Spania de 2 ani. Aceleași împrejurări rezultă și din conținutul procesului-verbal de executare a mandatului de aducere a pârâtei R.L., încheiat la data de 26.04.2011, mandat de aducere emis în vederea prezentării acesteia la instanța de recurs. Totodată, reiese că familia pârâtei a înstrăinat imobilul în care locuia în urmă cu aproximativ un an, plecând în străinătate. Pârâta nu a mai fost văzută în localitatea R. de aproximativ 3 ani.

Reiese cu evidență din cele arătate că, în speță, este incidentă una dintre situațiile în care, în mod obiectiv, părinții naturali nu își pot da consimțământul la adopție. Mama este plecată din țară de aproximativ 3 ani, nemaifiind văzută în raza localității de domiciliu, iar procedura de citare prin afișare la ușa instanței și printr-un ziar răspândit, potrivit art. 95 alin. (2) CPC, nu a avut ca finalitate prezentarea acesteia în instanță. Paternitatea copilului nu este stabilită.

Potrivit dispozițiilor art. 13 din Legea nr. 273/2004, în mod excepțional, instanța judecătorească poate trece peste refuzul părinților firești sau, după caz, al tutorelui de a consimți la adopția copilului, dacă se dovedește, prin orice mijloc de probă, că aceștia refuză în mod abuziv să-și dea consimțământul la adopție și instanța apreciază că adopția este în interesul superior al copilului, ținând seama și de opinia acestuia dată în condițiile art. 11 alin. (1) lit. b), cu motivarea expresă a hotărârii în această privință. Instanța apreciază că imposibilitatea aducerii mamei – singurul părinte al copilului, în condițiile paternității nestabilite – în fața instanței pentru a-și exprima poziția față de deschiderea procedurii adopției poate fi apreciată ca un refuz abuziv.

Apreciind în raport de actele de la dosar că adopția este în interesul copilului R.M., instanța a suplinit existența consimțământului, conform dispozițiilor art. 13 din Legea nr. 273/2004, deoarece interesul superior al copilului este acela de a beneficia de o creștere și educare în condițiile unui mediu familial bazat pe afecțiune, sprijin material și moral, interes care nu poate fi realizat în familia naturală. Deschiderea procedurii adopției trebuie făcută cu celeritate, întrucât, odată cu trecerea timpului și creșterea copilului, șansele de a fi adoptat se diminuează, pentru copiii de vârstă mare găsirea unei familii adoptatoare fiind mai dificilă.

În conformitate cu art. 23 pct. 4 lit. a) din Legea nr. 273/2004, s-a suspendat exercitarea drepturilor părintești de către mama R.L. S-a delegat, în conformitate cu art. 23 pct. 4 lit. b) din Legea nr. 273/2004, exercitarea drepturilor părintești pe durata suspendării de către președintele Consiliului județean Sălaj.

Notă. Potrivit art. 8 din Legea nr. 273/2004, republicată în M. Of. nr. 259 din 19 aprilie 2012, instanța judecătorească poate trece peste refuzul părinților firești sau, după caz, al tutorelui de a consimți la adopția copilului dacă se dovedește, prin orice mijloc de probă, că aceștia refuză în mod abuziv să își dea consimțământul la adopție și instanța apreciază că adopția este în interesul superior al copilului, ținând seama și de opinia acestuia dată în condițiile legii, cu motivarea expresă a hotărârii în această privință. Se poate considera refuz abuziv de a consimți la

adopție și situația în care, deși legal citați, părinții firești sau, după caz, tutorele nu se prezintă în mod repetat la termenele fixate pentru exprimarea consimțământului.

90. Deschiderea procedurii adopției. Interesul superior al copilului

Interesul superior al minorului este acela de a beneficia de o creștere și educare în condițiile unui mediu familial bazat pe afecțiune, sprijin material și moral, interes care nu poate fi realizat în familia naturală, chiar în lipsa consimțământului părinților naturali la adopție, acesta fiind considerat abuziv prin prisma art. 13 din Legea nr. 273/2004, dat fiind că mama este suferindă de tulburări psihice, atitudinea acesteia punând în pericol integritatea corporală și viața minorei, iar tatăl și-a declinat faptic responsabilitatea în ceea ce privește creșterea minorei, doar declarativ afirmând că dorește reintegrarea acesteia. Cum părinții naturali nu se pot îngriji de copil, iar rudele din familiile extinse ale părinților nu pot să-și asume responsabilitatea creșterii și educării copilului, reiese că singura opțiune este deschiderea procedurii adopției.

C.A. Cluj, s. I civ., dec. nr. 7/RA din 22 octombrie 2010, nepublicată

Prin sentința civilă nr. 105/10.08.2010, pronunțată de Tribunalul Cluj, s-a admis cererea formulată de petenta D.G.A.S.P.C. Cluj în contradicțoriu cu intimații S.A., M.V., C.J. Cluj și, în consecință, s-a încuviințat deschiderea procedurii adopției interne privind pe minora S.A., născută la data de 06.05.2008, în municipiul Cluj-Napoca, județul Cluj, fiica lui S.A. și M.V., în lipsa acordului părinților naturali la deschiderea procedurii. S-a dispus identificarea, în termen de 1 an, de către D.G.A.S.P.C. a unei persoane sau familii de adopție corespunzătoare pentru copil. S-a dispus suspendarea exercițiului drepturilor și obligațiilor părintești ale părinților S.A. și M.V. S-a dispus exercitarea drepturilor și obligațiilor părintești față de copil pe durata suspendării de către Consiliul județean Cluj.

Împotriva acestei sentințe a declarat recurs intimatul S.A. Recursul declarat nu este fondat.

Recurentul arată că nu este de acord ca minora S.A. să fie dată spre adopție la o altă familie; în calitate de tată, ar dori să ia minora acasă, el având condiții de creștere, fiind posesorul unei case compuse din trei camere. Își ia angajamentul să o crească în condiții normale, să se ocupe

de minoră, fiind de acord cu verificarea la domiciliu în vederea constatării celor de mai sus.

Curtea reține că recursul nu poate fi admis, deoarece din actele dosarului, inclusiv din referatul de situație din data de 13.10.2010, depus în recurs, reiese că recurentul nu are condiții de creștere și educare pentru copil, situația familială fiind neschimbată față de data întocmirii referatului de situație de la fondul cauzei; postul de poliție, medicul curant psihiatru al mamei, precum și persoanele din comunitate nu recomandă reintegrarea minorei în familie, dat fiind comportamentul agresiv al tatălui, boala psihică a mamei, oscilația acesteia între concubin și tatăl copilului, faptul că nu sunt oameni gospodari, iar locuința nu este întreținută corespunzător. De asemenea, din același referat de situație reiese că nu există certitudinea că mama ia tratamentul prescris de către medicul psihiatru, aceasta afirmând că a uitat medicamentele la stână, ceea ce a însemnat că cel puțin două doze nu au fost luate. Mai apoi, nu și-au îndeplinit obligațiile cu privire la locuință, pe care și le asumaseră la ultima întâlnire cu reprezentanții direcției.

Având în vedere că este o certitudine că A. a fost abuzată fizic de către mamă cel puțin de două ori, o dată la vârsta de 2 luni și apoi la vârsta de 5 luni, și că, urmare a omisiunii luării tratamentului medicamentos, este oricând posibil un nou episod de abuz fizic, reiese că nu este deloc în interesul copilului ca acesta să fie reintegrat în familia sa naturală, mai ales că tatăl copilului, fiind cioban, este mai mult timp plecat și nu se poate ocupa efectiv de copil. Trebuie avut în vedere că mama a fost internată la secția de psihiatrie, pavilionul V, prezentând următorul tablou psihopatologic: halucinații auditive, ideatie delirantă de interpretare, de relație, de persecuție, iritabilitate, heteroagresivitate fizică față de fiică și soț, aversiune afectivă față de fiică și soț, impulsivitate și insomnii mixte, iar diagnosticul din biletul de ieșire al mamei din spital cu nr. (...) / 27.10.2008 este „tulburare psihotică acută poliformă cu simptome de schizofrenie”.

Tatăl a recunoscut că el, ca bărbat, nu este capabil să-și îngrijească copilul sugar, mai ales că lucrează ca îngrijitor de animale și este plecat toată ziua cu oile. Situația de la fond a tatălui nu s-a schimbat în fața instanței de recurs, acesta doar a afirmat că dorește să aibă grijă de copil, dar, având în vedere că acesta are tot ocupația de cioban și că este în continuare plecat, apare ca fiind evident că nu se poate îngriji de copil și că acesta ar rămâne cu mama, care este sub tratament medicamentos, pe care, uneori, omite să îl ia, ceea ce dă naștere posibilității reiterării episoadelor psihotice și a manifestărilor violente. Cum părinții naturali

nu se pot îngriji de copil, iar rudele din familiile extinse ale părinților nu pot să-și asume responsabilitatea creșterii și educării copilului, reiese că singura opțiune este deschiderea procedurii adopției. Rezultă că grija și afecțiunea față de minoră a părinților naturali au rămas doar la nivel declarativ.

Interesul superior al minorului este acela de a beneficia de o creștere și educare în condițiile unui mediu familial bazat pe afecțiune, sprijin material și moral, interes care nu poate fi realizat în familia naturală, chiar în lipsa consimțământului părinților naturali la adopție, acesta fiind considerat abuziv prin prisma art. 13 din Legea nr. 273/2004, dat fiind că mama este suferindă de tulburări psihice, atitudinea acesteia punând în pericol integritatea corporală și viața minorei, iar tatăl și-a declinat faptic responsabilitatea în ceea ce privește creșterea minorei, doar declarativ afirmând că dorește reintegrarea acesteia. Minora este instituționalizată, părinții nefiind în contact cu aceasta și manifestându-și interesul, din acest punct de vedere, doar la nivel declarativ.

Cum în speța de față a reieșit că nu este posibilă și nici recomandabilă, pentru chiar existența și integritatea fizică a copilului, reintegrarea acestuia în familie, având în vedere și interesul superior al minorului, instanța de fond a apreciat în mod corect că în speță se impune deschiderea procedurii adopției interne.

Notă. Deși hotărârea este pronunțată anterior intrării în vigoare a noului Cod civil și anterior modificărilor aduse Legii nr. 273/2004 prin Legea nr. 71/2011, Legea nr. 233/2011 și Legea nr. 76/2012, considerentele instanței se mențin după intrarea în vigoare a noului Cod civil, respectiv a Legii nr. 273/2004, republicată în M. Of. nr. 259 din 19 aprilie 2012, în forma actuală.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Importanța de a prevala interesele copilului față de cele ale părinților este sporită în cazul unei relații care are la bază adopția, deoarece adopția înseamnă „găsirea unei familii pentru un copil, iar nu a unui copil pentru o familie” (C.E.D.O., *Frétté c. Franței*, 26 februarie 2002, www.echr.coe.int).

91. Deschiderea procedurii adopției. Imposibilitatea redării copilului în familie

După instituirea măsurii de protecție specială, mama minorei a declarat în scris (în urma consilierii și informării de către reprezentanții reclamantei asupra drepturilor pe care le are ca părinte de a i se reda copilul spre creștere și educare ori de a fi dat spre adopție) că nu are posibilitatea să se ocupe de creșterea fiicei sale, deoarece-

ce nu are locuință și niciun venit și este de acord ca fetița ei să fie adoptată pentru a avea un viitor.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ.,
sent. nr. 110/CC din 29 noiembrie 2012, nepublicată*

Prin cererea înregistrată, reclamanta D.G.A.S.P.C. Bistrița-Năsăud, în contradictoriu cu pârâta C.M., a solicitat deschiderea procedurii adopției interne pentru copilul C.A.M. și delegarea exercițiului drepturilor părintești Consiliului județean Bistrița-Năsăud.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că minora C.A.M. s-a născut la data de 14.12.2011, în municipiul Bistrița, județul Bistrița-Năsăud și este fiica pârâtei, fără paternitate stabilită, așa cum rezultă din copia certificatului de stare civilă. Prin sentința civilă nr. 11/2012, pronunțată de Tribunalul Bistrița-Năsăud, irevocabilă prin nerecurare, minora a fost plasată la asistentul maternal profesionist R.M. După instituirea măsurii de protecție specială, pârâta a declarat în scris (în urma consilierii și informării de către reprezentanții reclamantei asupra drepturilor pe care le are ca părinte de a i se reda copilul spre creștere și educare ori de a fi dat spre adopție) că nu are posibilitatea să se ocupe de creșterea fiicei sale, deoarece nu are locuință și niciun venit și este de acord ca fetița ei să fie adoptată pentru a avea un viitor. Dintre rudele copilului până la gradul al patrulea a putut fi identificat doar bunicul patern, care, de asemenea, nu și-a asumat responsabilitatea de a-și crește nepoata, potrivit înscrisului de la dosar.

În termenul de 60 de zile, prevăzut de art. 26 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 273/2004, republicată, declarațiile amintite nu au fost retrase. În asemenea condiții, reclamanta a întocmit planul individualizat de protecție, în care se prevede ca finalitate adopția. De asemenea, pârâta s-a prezentat în instanță și și-a exprimat consimțământul la adopția fiicei sale.

Pentru cele ce preced, instanța consideră că în cauză sunt îndeplinite toate condițiile prevăzute în Capitolul III, Secțiunea a 2-a, art. 26 și urm. din legea mai înainte evocată, precum și ale art. 9, pentru a se încuviința deschiderea procedurii adopției interne a copilului în cauză, astfel că acțiunea introductivă a fost admisă. Întemeiat pe dispozițiile art. 29 alin. (5) lit. a) din Legea nr. 273/2004, republicată, s-a dispus ca drepturile și obligațiile părintești să fie exercitate și, respectiv, îndeplinite de către președintele Consiliului județean Bistrița-Năsăud.

92. Încuviințare adopție. Interesul superior al copilului

Măsura de protecție alternativă, adopția, este conformă cu interesul superior al minorei, acela de a fi crescută în cadrul unei familii de intelectuali, apte să îngrijească și să formeze un copil în spiritul unor veritabile valori socio-morale, asigurându-i și o bază materială adecvată satisfacerii nevoilor de acest gen.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ.,
sent. nr. 86/CC din 4 octombrie 2012, nepublicată*

Prin cererea înregistrată, reclamanta D.G.A.S.P.C. Bistrița-Năsăud, în contradictoriu cu pârâții C.N.R.L. și C.N.C., a solicitat să se încuviințeze adopția internă a copilului M.R. de către pârâți; să se dispună ca pe viitor copilul să poarte numele de C.N. și prenumele A.R., să se dispună efectuarea mențiunilor în registrele de stare civilă.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut faptul că, prin sentința nr. 74/CC/2011, pronunțată de Tribunalul Bistrița-Năsăud, s-a dispus deschiderea procedurii adopției interne pentru copilul în cauză, iar prin sentința nr. 44/CC/2012, dată de aceeași instanță, a fost încredințat în vederea adopției, pentru o perioadă de 90 de zile, familiei pârâților. Ambele hotărâri judecătorești au devenit irevocabile prin neexercitarea căii de atac a recursului. În perioada celor trei luni de zile, reclamanta a întreprins verificări asupra modului în care s-a derulat viața în familia C.N., prin includerea unui nou membru, respectiv a R. În această direcție s-au întocmit rapoarte bilunare și raportul final, cerute de prevederile art. 44 din Legea nr. 273/2004, republicată. Analiza acestora conduce cu certitudine și claritate că în acest interval de timp s-a reușit închegarea unei unități familiale adevărate, s-a reușit adaptarea reciprocă între pârâți și fetiță, celor dintâi realizându-li-se dorința împlinirii căsniciei prin apariția unui copil. Pe de altă parte, aceste dovezi nu lasă să se întrevadă niciun impediment, oricât de minor, care să împietzeze la legalizarea legăturii de rudenie prin adopție, soluție cerută de reclamantă prin acțiunea introductivă.

Din studiul dosarului reiese că s-au atașat cererii de chemare în judecată toate actele enumerate în art. 48 alin. (2) din Legea nr. 273/2004, republicată, care, împreună cu dovezile de mai sus, formează convingerea instanței că măsura de protecție alternativă, adopția, este conformă cu interesul superior al minorei R., acela de a fi crescută în cadrul unei familii de intelectuali, apte să îngrijească și să formeze un copil în spiritul unor veritabile valori socio-morale, asigurându-i și o bază materială adecvată satisfacerii nevoilor de acest gen. Profilul complet al cuplului,

descriș în termeni la nivel superlativ, este oferit de declarațiile extrajudiciare ce emană de la cunoscuții păraților.

În asemenea condiții, văzând și consimțământul la adopție dat de părați, tribunalul, în baza art. 47-49 din Legea nr. 273/2004, republicată, corelate cu dispozițiile art. 451-452, art. 455 alin. (1), art. 459-462 alin. (1), art. 463, art. 469, art. 471 NCC, a admis acțiunea introductivă și a încuviințat adopția. Potrivit art. 473 alin. (1) NCC, copilul va purta numele adoptatorilor, acela de C.N. Același articol, în alin. (3), dispune că, pentru motive temeinice, instanța poate dispune schimbarea prenumelui copilului adoptat. S-a pronunțat soluția întregirii prenumelui așa cum au cerut adoptatorii, considerându-se că această schimbare în statutul civil al minorei nu-i poate afecta în vreun fel interesele, iar viitorilor părinți li se creează încă o dată convingerea că au un copil al lor, cu identitatea agreată de ei.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Chiar dacă dreptul de a adopta nu figurează ca atare între drepturile garantate de Convenție, relațiile între adoptator și adoptat sunt, în principiu, de aceeași natură cu relațiile familiale protejate de art. 8 din Convenție. Nu este evident că noțiunea de viață de familie potențială ar trebui exclusă din sfera de aplicare a art. 8. Această dispoziție s-ar putea extinde și la relația potențială ce se poate dezvolta, de exemplu, între un tată natural și un copil născut în afara căsătoriei. Este adevărat că instanțele care au admis cererea de adopție a reclamantilor nu au cerut consimțământul minorelor la adopție. Totuși, nu este vorba de o omisiune. Minorele aveau 9 ani și jumătate la data la care instanțele naționale s-au pronunțat cu privire la cererea de adopție a reclamantilor, adică nu împliniseră încă vârsta la care consimțământul lor la adopție este obligatoriu pentru ca adopția să fie valabilă, această limită fiind de 10 ani, conform dreptului intern. Această limită de vârstă nu poate fi considerată nerezonabilă, convențiile internaționale în domeniu lăsând autorităților o libertate de apreciere cu privire la vârsta de la care copilul poate fi considerat suficient de matur pentru ca dorințele sale să poată fi luate în seamă. Deși nu poate fi vorba, în speță, de o viață de familie pe deplin stabilită, având în vedere absența coabitării și a unor legături *de facto* suficient de strânse între reclamanti și fiicele lor adoptive, atât înainte, cât și după pronunțarea deciziilor de încuviințare a adopției, acest fapt nu este imputabil reclamantilor, care, alegând minorele pe baza unei simple fotografii, fără să existe contacte veritabile cu acestea în vederea pregătirii lor pentru adopție, nu au făcut altceva decât să urmeze procedura stabilită în materie de statul român. În plus, reclamantii s-au considerat tot timpul părinții minorelor și s-au comportat mereu ca atare față de ele, folosind singura cale ce le era deschisă, și anume trimițându-le scrisori scrise în limba română. Din perspectiva

celor expuse anterior, o astfel de relație, având la bază o adopție legală și reală, poate fi considerată ca suficientă pentru a beneficia de protecția prevăzută de art. 8 din Convenție.

Când se analizează dacă autoritățile naționale au dispus toate măsurile necesare la care pot fi obligate în mod rezonabil pentru a asigura reunirea copilului cu părinții săi, o importanță deosebită trebuie acordată interesului superior al copilului, care poate, în funcție de natura și de importanța sa, să prevaleze față de cel al părintelui. Importanța de a privilegia interesele copilului față de cele ale părinților este sporită în cazul unei relații care are la bază adopția. Or, minorele au respins ideea de a se alătura părinților lor adoptivi și de a pleca în Italia din momentul în care au atins o vârstă începând cu care se putea considera, în mod rezonabil, că personalitatea lor era suficient de structurată și că ele dobândiseră maturitatea necesară pentru a-și exprima părerea cu privire la mediul în care doresc să fie crescute. Cât timp legalitatea adopțiilor era contestată în cadrul unor proceduri aflate pe rolul instanțelor competente, autorităților le revenea sarcina de a se asigura că orice incertitudine cu privire la acest aspect este înlăturată. Această concluzie se impune cu atât mai mult, deoarece, în cazul unei eventuale executări a deciziei pronunțate în favoarea reclamantilor, însoțită de plecarea minorelor în Italia, întoarcerea acestora în România, ca urmare a unei decizii ulterioare prin care este desființată sau desfăcută adopția, ar fi fost dificilă și dăunătoare interesului lor. Interesul copiilor impunea să se țină cont de opiniile lor din momentul în care au atins maturitatea necesară pentru a-și exprima punctul de vedere cu privire la acest aspect. Autoritățile naționale au putut aprecia astfel, în mod legal și temeinic, că, în ciuda aspirațiilor legitime ale reclamantilor de a întemeia o familie, dreptul acestora la dezvoltarea de relații cu minorele adoptate este limitat de interesul copiilor. În concluzie, art. 8 din Convenție nu a fost încălcat.

Din cauza neexecutării lor, deciziile de încuviințare a adopției a celor două minore, devenite definitive, au fost lipsite de forța lor obligatorie și au fost, astfel, transformate din acel moment în simple recomandări. Prin omisiunea, timp de 3 ani, de a lua măsuri eficiente, necesare pentru a asigura respectarea hotărârilor definitive și executorii, autoritățile naționale au lipsit, în speță, prevederile art. 6 paragraf 1 din Convenție de orice efect util. Această concluzie se impune cu atât mai mult în speță, având în vedere consecințele – fără îndoială, ireversibile – ale trecerii timpului asupra eventualei relații dintre reclamanti și fiicele lor adoptive. Sub acest aspect, șansele de a dezvolta această relație par a fi, dacă nu compromise în mod serios, cel puțin improbabile, dată fiind puternica împotrivire manifestată recent de către minore – în prezent, în vârstă de 13 ani – cu privire la adopție și la plecarea lor în Italia. În consecință, acest articol a fost încălcat (*C.E.D.O., Pini și Bertani și Manera și Atripaldi c. României*, 22 iunie 2004, M. Of. nr. 1245/2004).

93. Încredințare în vederea adopției. Compatibilitate între adoptat și adoptator

Existând premisele unei compatibilități între adoptat și potențialii adoptatori, instanța a încuviințat încredințarea în vederea adopției, pentru o perioadă de 90 de zile, a copilului la familia părâților.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ.,
sent. nr. 87/CC din 4 octombrie 2012, nepublicată*

Prin cererea înregistrată, reclamanta D.G.A.S.P.C. Bistrița-Năsăud, în contradictoriu cu pârâții B.D.L.G. și B.D.O.M., a solicitat să se încuviințeze încredințarea în vederea adopției pentru o perioadă de 90 de zile a copilului C.M.G. la familia părâților și să se dispună cu privire la exercitarea drepturilor părintești.

Analizând actele dosarului, tribunalul reține că, prin sentința civilă nr. 20/CC/2012, pronunțată de Tribunalul Bistrița-Năsăud, s-a încuviințat deschiderea procedurii adopției interne pentru copilul C.M.G., născut la data de 5.04.2011, în municipiul Bistrița, județul Bistrița-Năsăud, fiica numitei C.A., fără paternitate stabilită. Sentința a devenit irevocabilă prin neexercitarea căii de atac a recursului.

Ulterior, s-a demarat procedura identificării și selectării celei mai potrivite familii ca fiind aptă să o adopte. Dintre persoanele alese de Oficiul Român pentru Adopții din Registrul național pentru adopții s-a stabilit că pârâții răspund cu prioritate nevoilor copilului, între ei și fetiță existând o potrivire teoretică. S-a urmat apoi o etapă de verificare a potrivirii practice, inițiată de reclamantă prin organizarea a cinci întâlniri între pârâți și minoră, context în care s-a stabilit că M.G. are nevoie să fie îngrijită de o familie biparentală, cea a pârâților fiind cea mai potrivită și, prin urmare, încredințarea ei în familia secunzilor este oportună, sens în care s-a întocmit raportul prevăzut de art. 39 din Legea nr. 273/2004, republicată, și s-a depus la dosar.

În asemenea condiții, existând premisele unei compatibilități între adoptat și potențialii adoptatori, tribunalul, în baza art. 40 și art. 41 din Legea nr. 273/2004, republicată, a admis cererea introductivă, încredințând-o pârâților pe M.G. în vederea adopției, pentru o perioadă de 90 de zile, perioadă de timp în care angajații reclamantei vor urmări evoluția relațiilor dintre cei trei și va stabili dacă s-a realizat între ei adaptarea necesară legalizării relației de rudenie prin adopție, sesizând în final instanța, dacă va fi cazul. Asupra exercitării drepturilor și obligațiilor părintești s-a decis în conformitate cu art. 43 din Legea nr. 273/2004, republicată.

94. Revocarea încredințării în vederea adopției. Interesul minorului

În condițiile în care, în interiorul perioadei de încredințare de 90 de zile, familia pârâților s-a răzgândit în ceea ce privește asumarea responsabilității creșterii și educării minorei, fapt datorat imposibilității de integrare a acesteia în mediul familial, îngrijirea și creșterea minorei de către asistentul maternal ales de reclamantă sunt în deplin acord cu interesul fetei, întrucât asistentul maternal este atestat ca având capacitatea de a desfășura o asemenea activitate și, nu în ultimul rând, de educarea minorei s-a ocupat și anterior demarării procedurilor de adopție.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ., sent. nr. 51/CC
din 17 mai 2012, nepublicată*

Prin cererea înregistrată, reclamanta D.G.A.S.P.C. Bistrița-Năsăud, în contradictoriu cu pârâții L.A. și R.A.D., a solicitat să se dispună revocarea încredințării în vederea adopției dispuse pentru copilul L.I.V. la familia pârâților și să se dispună cu privire la exercitarea drepturilor părintești.

Analizând actele dosarului, tribunalul a reținut că, prin sentința civilă nr. 87/CC/2011, pronunțată de Tribunalul Bistrița-Năsăud, s-a încuviințat deschiderea procedurii adopției interne pentru copilul L.I.V., născut la data de 26.06.2009, în municipiul Bistrița, județul Bistrița-Năsăud, fiica numiților L.G. și L.M. Apoi, prin sentința civilă nr. 33/CC/2012, dată de aceeași instanță, s-a dispus încredințarea acesteia în vederea adopției, pe o perioadă de 90 de zile, la familia L.A. și R.A.D. La data de 3.05.2012, Tribunalul Bistrița-Năsăud, prin sentința civilă nr. 43/2012, a dispus înlocuirea plasamentului de urgență instituit prin dispoziția nr. 120/2012, emisă de directorul general al reclamantei, în favoarea aceluiași copil cu plasamentul la asistentul maternal profesionist M.E.

Pentru a hotărî astfel, instanța a subliniat că, în interiorul perioadei de încredințare de 90 de zile, familia pârâților s-a răzgândit în ceea ce privește asumarea responsabilității creșterii și educării fetei, fapt datorat imposibilității de integrare a secunde în mediul familial arătat, astfel că directorul general al reclamantei a instituit în favoarea acesteia măsura plasamentului în regim de urgență, prin dispoziția nr. 120/4.04.2012, la asistentul maternal profesionist M.E. S-a mai avut în vedere că minora este lipsită total și definitiv de ocrotire părintească ca efect al deschiderii procedurii adopției interne și al abzicerii familiei L.A. și R.A. la măsura încredințării în vederea adopției, astfel că este imperios necesar să fie reintegrată în sistemul de protecție specială reglementat prin Legea

nr. 272/2004. Îngrijirea și creșterea acesteia de către asistentul maternal ales de reclamantă sunt în deplin acord cu interesul fetei, întrucât M.E. este atestată ca având capacitatea de a desfășura o asemenea activitate prin înscrisul de la dosar și, nu în ultimul rând, de educarea ei s-a ocupat și anterior demarării procedurilor de adopție.

Observând susținerile reclamantei din acțiunea introductivă, sprijinite probator de raportul asupra anchetei sociale, declarația extrajudiciară a părților, raportul de constatare, raportul de situație corelat cu considerentele sentinței civile nr. 43/2012, se consideră că sunt îndeplinite condițiile art. 45 din Legea nr. 273/2004, republicată, și, în consecință, a admis cererea introductivă așa cum a fost formulată. Asupra exercitării și îndeplinirii obligațiilor părintești s-a dispus prin ultima hotărâre judecătorească amintită.

95. Adopție major. Condiții

Persoana cu deplină capacitate de exercițiu poate fi adoptată dacă a fost crescută în timpul minorității de cel ce dorește să o adopte.

*Trib. Constanța, s. I civ., sent. nr. 139 din 6 august 2012,
www.juridice.ro*

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată sub nr. (...) /2012 pe rolul Tribunalului Constanța, reclamantul X, în contradictoriu cu pârâta Y, a solicitat încuviințarea adopției acesteia, persoană majoră, fiica dintr-o căsătorie anterioară a soției sale.

Potrivit dispozițiilor art. 455 alin. (2) NCC, în condițiile legii, persoana cu deplină capacitate de exercițiu poate fi adoptată, dacă a fost crescută în timpul minorității de cel ce dorește să o adopte. Din ansamblul probator administrat, se reține că pârâta s-a născut la data de (...) 1993, în (...), având ca părinți pe (...) și (...). La data de 23.09.1993, părinții firești ai pârâtei ce se cere a fi adoptată au divorțat. În acest sens, stă sentința civilă nr. 3785/23.09.1996 a Judecătoriei (...). Ulterior, în anul 1998, mama firească a adoptatei s-a căsătorit cu reclamantul din cauză. Încă înainte de acest moment, reclamantul s-a ocupat de creșterea și îngrijirea pârâtei, iar între aceștia s-au stabilit legături afective puternice specifice relației tată-fică, împrejurări ce rezultă din declarația martorului (...), considerente pentru care instanța constată că sunt întrunite și condițiile art. 460 alin. (1) NCC cu referire la diferența de vârstă dintre adoptat și adoptator.

Constatând că, în cauză, sunt întrunite condițiile art. 455 și urm. NCC, instanța a admis cererea, așa cum a fost formulată. În temeiul

art. 473 alin. (1) NCC, pârâta a dobândit numele de familie al reclamantului, acela de (...).

96. Nulitate adopție. Caracterul fictiv al adopției. Legea aplicabilă

1. Potrivit art. 49 al Legii nr. 71/2011, adopțiile încuviințate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil rămân supuse, în ceea ce privește validitatea lor, legii în vigoare la data când au fost încuviințate. Actele juridice nule sunt supuse dispozițiilor legii vechi, cauzele de nulitate fiind cele de la data încheierii adopției.

2. Martorii au relevat că adopția a fost prilejuită de nevoia adoptatului de a dobândi un alt nume, identitate care să-i permită să se deplaseze în străinătate, în Germania, de unde anterior a fost expulzat, el fiind crescut exclusiv de către părinții firești. În condițiile expuse se poate concluziona că adopția a fost una fictivă, neurmărindu-se în realitate scopul legitim pentru care a fost instituită instituția adopției majorului, adică aceea de a legaliza raporturile de fapt statornicite între părți în timpul minorității unei persoane, aparența transformându-se într-o veritabilă stare de drept, prin fixarea unor legături de rudenie.

Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ., sent. nr. 60/CC din 14 iunie 2012, nepublicată

Prin acțiunea formulată de reclamantul T.I. în contradictoriu cu pârâta T.E., s-a solicitat să se constate nulitatea adopției cu efecte depline a reclamantului de către pârâtă, dispusă prin sentința civilă nr. 3696/1996, să se dispună revenirea reclamantului la numele avut anterior încuviințării adopției, acela de G., precum și efectuarea mențiunilor corespunzătoare în actele de stare civilă.

Examinând lucrările dosarului, precum și cele din dosarul nr. 3696/1996 acvirat, tribunalul apreciază că cererea introductivă este întemeiată. Prin sentința civilă nr. 854/18.12.1996, pronunțată de Tribunalul Bistrița-Năsăud, definitivă și irevocabilă prin neexercitarea căilor de atac, s-a admis cererea formulată de T.E. și s-a încuviințat adopția cu toate efectele unei filiațiuni firești a numitului G.I., născut la 22.09.1970, în localitatea M.I., de către adoptatoarea T.E., născută U., la data de 20.08.1948, în Bistrița, adoptatul având același domiciliu cu cel al adoptatoarei. S-a mai dispus ca pe viitor adoptatul să poarte numele adoptatoarei, acela de T., precum și efectuarea mențiunilor corespunzătoare în actele de stare civilă. În considerente, s-a menționat că, în susținerea cererii, au fost depuse la dosar cazierile judiciare, adeverințe medicale, certificatele de naștere ale adoptatoarei și

adoptatului, declarații autentice ale celor două părți și s-a solicitat audierea de martori. Analizând actele și lucrările dosarului ce au fost menționate, precum și declarațiile martorilor, tribunalul a reținut că reclamanta T.E. l-a crescut și întreținut pe pârât în gospodăria sa, de la vârsta de circa 10 ani, stabilindu-se între cei doi relațiile specifice dintre părinți și copii. Martorii au mai relatat faptul că pârâtul face parte dintr-o familie numeroasă, având 12 frați și, în aceste condiții, reclamanta l-a luat la ea încă din perioada minorității, având condiții pentru a-i asigura întreținerea corespunzătoare. Având în vedere că la dosar au fost depuse toate actele prevăzute de art. 4 și urm. din Legea nr. 11/1991, că s-a făcut dovada întreținerii pârâtului de către reclamantă încă din perioada minorității până în prezent și că în cauză există diferența de vârstă peste 18 ani prevăzută de art. 68 C. fam., s-a admis acțiunea ca fiind întemeiată, așa cum a fost formulată în scris, potrivit dispozițiilor art. 67 și urm. C. fam. raportat la art. 4 și urm. din Legea nr. 11/1990, republicată.

În cercetarea judecătorească a dosarului prezent s-a încuviințat și s-a administrat proba cu martori. Aceste persoane l-au cunoscut pe reclamant fie în perioada copilăriei, fie ulterior, când cel din urmă a devenit major, aflându-se împreună în străinătate. Depozițiile lor sunt în deplină concordanță cu starea de fapt a acțiunii introductive, respectiv cu faptul că reclamantul a fost crescut exclusiv de către părinții firești, în localitatea P.I., județul Bistrița-Năsăud, că până la ajungerea la majorat nu a existat vreo perioadă în care să se fi aflat în grija și întreținerea altei persoane, din altă localitate, respectiv a pârâtei, pe care nici nu o cunosc, și a avut începând cu anul 1986 și are și în prezent domiciliul în localitatea Sighetu-Marmației, județul Maramureș, aspect atestat de înscrisurile de la dosar. Lipsa oricărui aport al pârâtei la educarea reclamantului și, implicit, asumarea acestei responsabilități doar de către părinții firești sunt ilustrate și de adeverințele de școlarizare emise pe numele secundului de către Școala din P.I., județul Bistrița-Năsăud, Colegiul Național L.R. Bistrița, județul Bistrița-Năsăud, Colegiul Economic D.P.M. Alba-Iulia, județul Alba.

Este important de reținut că martorii, și după adopție, îl cunoșteau pe reclamant tot sub numele de G. Martorii au mai relevat că adopția în discuție a fost prilejuită de nevoia reclamantului de a dobândi un alt nume, identitate care să-i permită să se deplaseze în străinătate, în Germania, de unde anterior a fost expulzat. Sinceritatea martorilor și adevrul spuselor lor sunt sprijinite prin altă categorie de probe, respectiv refuzul acordării vizei pentru ședere în Republica Federală Germania și avertismentul de expulzare, din aceeași țară, din datele de 2.02.1996

și, respectiv, 18.04.1995, care se corelează cu momentul în care s-a întrupat demersul judiciar din dosarul nr. 3696/1996. Trebuie amintit și elementul de fapt potrivit căruia martorii audiați în dosarul nr. (...) /1996 nu au putut fi ascultați din motive obiective, negăsindu-se în țară.

În condițiile expuse se poate concluziona cu certitudine că adopția a fost una fictivă, neurmărindu-se în realitate scopul legitim pentru care a fost instituită instituția adopției majorului, adică aceea de a legaliza raporturile de fapt statornicite între părți în timpul minorității unei persoane, aparența transformându-se într-o veritabilă stare de drept, prin fixarea unor legături de rudenie, cu toate efectele ce decurg de aici.

Actele juridice nule sunt supuse dispozițiilor legii vechi, cauzele de nulitate fiind cele de la data încheierii adopției. În speță, adopția s-a încuviințat sub prevederile Legii nr. 11/1990, republicată în 24.07.1995. Însă, legea nu conține norme cu referire la ineficacitatea analizată, prezentându-se identic și situația Codului familiei. Prin urmare, își găsesc incidența nulitățile de drept comun și în conformitate cu ele se stabilește că o adopție fictivă, dispusă cu nesocotirea cerințelor legale de valabilitate ale art. 67 alin. (1) C. fam., este nulă de drept întrucât încalcă ordinea generală a societății. Nu în ultimul rând, se are în vedere art. 49 din Legea nr. 71/2011 de punere în aplicare a noului Cod civil, care dispune că adopțiile încuviințate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil rămân supuse, în ceea ce privește validitatea lor, legii în vigoare la data când au fost încuviințate.

Ca urmare a constatării nulității, s-a dispus repunerea în situația anterioară, reclamantul va reveni la numele anterior adopției și se vor face mențiunile cuvenite în registrele de stare civilă.

Notă. Potrivit art. 479 alin. (1) NCC, adopția poate fi anulată la cererea oricărei persoane chemate să consimtă la încheierea ei și al cărei consimțământ a fost viciat prin eroare asupra identității adoptatului, dol sau violență.

Nulitatea absolută a adopției intervine, conform art. 480 NCC, în următoarele situații: a) dacă s-a încheiat în alte scopuri decât cel al ocrotirii interesului superior al copilului (adică este fictivă^[1]); bunăoară, atunci când consimțământul s-a dat în considerarea promisiunii său obținerii unor foloase; se are în vedere adopția persoanei minore, și nu a persoanei cu deplină capacitate de exercițiu; b) dacă s-a încheiat cu încălcarea oricăror condiții de fond sau de formă prevăzute de lege, exceptând cazul în care legea prevede expres sancțiunea nulității relative.

^[1] A. Bacaci, C. Hageanu, V. Dumitrache, *Dreptul familiei*, ed. a IV-a, Ed. All Beck, București, 2005, p. 218-220.

Doctrina a reținut drept cazuri de nulitate absolută următoarele situații: a) adopția unei persoane majore fără ca aceasta să fi fost crescută în timpul minorității de către adoptator; b) adopția încheiată fără ca diferența de vârstă dintre adoptat și adoptator să fie de minim 18 ani; c) adopția între frați, între soți, adopția a doi soți de aceeași persoană; d) adopția fictivă.

Prin derogare de la dispozițiile art. 479 NCC și art. 480 NCC, art. 481 NCC reglementează posibilitatea menținerii adopției nule sau anulabile. Astfel, poate fi menținută adopția anulabilă în cazul în care instanța constată că menținerea adopției este în interesul celui adoptat, care va fi ascultat întotdeauna, dacă a împlinit vârsta de 10 ani. Totodată, în cazul în care adopția s-a încheiat în alte scopuri decât cel al ocrotirii interesului minorului ori cu încălcarea cerințelor de fond și/sau de formă, instanța va putea respinge cererea privind nulitatea adopției, dacă va constata că menținerea adopției este în interesul celui adoptat, care va fi ascultat întotdeauna, dacă a împlinit vârsta de 10 ani. Ca atare, interesul superior al copilului primează față de acele împrejurări care ar justifica anularea/constatarea nulității adopției. Întrucât nu se face vreo distincție, menținerea adopției nule sau anulabile justificată de interesul celui adoptat poate privi atât adoptatul minor la data soluționării acțiunii în nulitate sau anulare, cât și copilul major.

Capitolul al VII-lea. Plasamentul

97. Plasament. Revocarea măsurii. Interesul superior al copilului

Având în vedere că este în interesul superior al copilului ca acesta să crească alături de părinții săi sau alături de părinții și frații săi, se constată că, la acest moment în care mama deține condiții satisfăcătoare pentru creșterea și educarea minorei, alături de ceilalți doi copii ai săi, poziția constantă manifestată de reclamantă fiind în sensul că nu dorește ca minora să fie adoptată, se impune încetarea măsurii plasamentului și reintegrarea minorei în familia mamei sale.

C.A. Cluj, s. I civ., dec. nr. 4473/R din 4 noiembrie 2011, nepublicată

Prin sentința civilă nr. 1591/14.10.2010, pronunțată de Tribunalul Suceava, s-a declinat competența de soluționare a acțiunii formulate de reclamanta S.G.I. în contradictoriu cu pârâtul D.G.A.S.P.C. Suceava, având ca obiect revocarea măsurii plasamentului minorei S.A.D., născută la data de 19.01.2009, și reintegrarea acesteia în familia naturală, la mamă, în favoarea Tribunalului Bistrița-Năsăud, în temeiul art. 124 alin. (1) coroborat cu art. 64 alin. (2) și art. 59 din Legea nr. 272/2004.

Prin sentința civilă nr. 39/23.06.2011, pronunțată de Tribunalul Bistrița-Năsăud, s-a admis cererea extinsă, formulată de reclamanta S.G.I. în contradictoriu cu pârâții D.G.A.S.P.C. Suceava și D.G.A.S.P.C. Bistrița-Năsăud, ca fiind întemeiată și, în consecință, s-a dispus încetarea plasamentului stabilit prin hotărârea nr. 440/08.07.2010 a Comisiei pentru protecția copilului Suceava pentru minora S.A.D., născută la data de 19.01.2009, în Milano, Italia, fiica reclamantei, neavând stabilită filiația față de tată, și redarea copilului în familia mamei; s-a dispus redarea exercițiului drepturilor și obligațiilor părintești în favoarea mamei.

Împotriva acestei sentințe au declarat recurs pârâtele D.G.A.S.P.C. Suceava și D.G.A.S.P.C. Bistrița-Năsăud. Recursurile sunt nefondate.

Art. 2 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 prevede că orice reglementări adoptate în domeniul respectării și promovării drepturilor copilului, precum și orice act juridic emis sau, după caz, încheiat în acest domeniu se subordonează cu prioritate principiului interesului superior al copilului, alin. (2) al aceluiași articol precizând că principiul interesului supe-

rior al copilului este impus inclusiv în legătură cu drepturile și obligațiile ce revin părinților copilului, altor reprezentanți legali ai acestuia, precum și oricăror persoane cărora acesta le-a fost plasat în mod legal. În conformitate cu art. 2 alin. (3) din aceeași lege, principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești. Prin urmare, în toate situațiile în care instanța judecătorească este chemată să dispună asupra vreunei măsuri în legătură cu un minor, ceea ce primează în mod absolut este interesul superior al minorului, orice decizie dispusă de instanța de judecată trebuind să aibă în vedere cu prioritate acest interes.

Raportând acest principiu, al interesului superior al minorului, la starea de fapt stabilită în cauză de prima instanță, Curtea constată că interesul superior al minorei este acela de a crește alături de mama sa, în măsura în care o astfel de realitate este posibilă. În speță, prin hotărârea nr. 440/08.07.2010 a Comisiei pentru protecția copilului Suceava s-a stabilit măsura de plasament pentru minora S.A.D., născută la 19.01.2009, fiica lui S.G.I., la familia M.S.I. și M.M., la stabilirea măsurii de plasament fiind avute în vedere, la acel moment, următoarele considerente: mama minorei locuiește fără forme legale în Italia; nu există rude până la gradul IV care să se poată ocupa de creșterea și educarea minorei; prin declarația autenticată sub nr. 31/20.01.2010 de BNP M.S., mama minorei și-a dat acordul ca fiica sa să fie lăsată în plasament la familia M.S.I. și M.M., arătând că „sunt de acord să las în plasament pe fiica mea, minora S.A.M., familiei M., respectiv domnului M.S.I. și soției sale M.M.”, arătând, în argumentarea acestei declarații, „am ales măsura plasamentului pentru fiica mea, minora S.A.D., familiei M., întrucât nu dispun de posibilități materiale pentru întreținerea și îngrijirea fiicei mele, cu precizarea că mai am în întreținerea mea încă patru copii minori, cu vârste cuprinse între 2 ani și respectiv 12 ani”.

Prin cererea introductivă de instanță, înregistrată inițial pe rolul Tribunalului Suceava, reclamanta a arătat că atacă hotărârea Comisiei pentru protecția copilului din data de 8.07.2010 și dorește să își ia copilul înapoi acasă. Din ancheta socială efectuată de D.G.A.S.P.C. Suceava – Compartimentul Plasament, Reintegrarea Familială și Ajutoare de Urgență nr. 1449/14.01.2011, rezultă faptul că, la data efectuării anchetei sociale, reclamanta era însărcinată în luna a șaptea, existând condiții materiale minime pentru a crește minorul, neputându-se însă preciza dacă după nașterea copilului va mai rămâne la domiciliul său – casa părintească renovată – sau va căuta alte locații în care să se mute.

Din raportul de consiliere nr. 1306/13.01.2011, întocmit de D.G.A.S.P.C. Suceava, rezultă faptul că reclamanta a fost contactată pentru a-și exprima opinia cu privire la viitorul minorei, respectiv cu privire la adopția minorei de către familia M., reclamanta arătând că nu este de acord cu adopția minorei și că dorește reintegrarea minorei în familie. Din ancheta socială nr. 353/28.01.2011, întocmită de Primăria comunei I.S., rezultă că, în prezent, reclamanta locuiește în casa părintească, compusă din două camere de locuit și un hol, încălzirea se face pe bază de lemne, este electrificată, se află în extravilanul localității, aceasta figurând în evidențele Primăriei cu următoarele bunuri: 5,23 ha teren agricol total, 1 ha pădure, 0,02 curți-clădiri, o casă de locuit de 55 mp, construită în 1962, un grajd de 42 mp; remize, șoproane – 9 mp. Reclamantei i-a fost luat un interogatoriu de către instanța de fond, poziția manifestată de reclamantă cu această ocazie relevând faptul că deține condiții satisfăcătoare pentru creșterea și educarea minorei, alături de ceilalți doi copii ai săi, poziția constantă manifestată de reclamantă fiind în sensul că nu dorește ca minora să fie adoptată.

Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 272/2004, „copilul are dreptul să crească alături de părinții săi”, în timp ce art. 33 din aceeași lege prevede: „Copilul nu poate fi separat de părinții săi sau de unul dintre ei, împotriva voinței acestora, cu excepția cazurilor expres și limitativ prevăzute de lege, sub rezerva revizuirii judiciare și numai dacă acest lucru este impus de interesul superior al copilului”. În conformitate cu art. 55 din Legea nr. 272/2004, măsurile de protecție specială a copilului sunt: a) plasamentul; b) plasamentul în regim de urgență; c) supravegherea specializată. Art. 56 din aceeași lege arată în ce condiții pot fi instituite măsurile de protecție specială a copilului, stipulând faptul că „de măsurile de protecție specială, instituite de prezenta lege, beneficiază: a) copilul ai cărui părinți sunt decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părintești sau cărora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părintești, puși sub interdicție, declarați judecătorește morți sau dispăruți, când nu a putut fi instituită tutela; b) copilul care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija părinților din motive neimputabile acestora; c) copilul abuzat sau neglijat; d) copilul găsit sau copilul abandonat de către mamă în unități sanitare; e) copilul care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și care nu răspunde penal”.

Condițiile în care se stabilește măsura plasamentului sunt reglementate în art. 61 din aceeași lege, text legal care stipulează următoarele: „(1) Măsura plasamentului se stabilește de către comisia pentru protecția copilului, în situația în care există acordul părinților, pentru situațiile

prevăzute la art. 56 lit. b) și e). (2) Măsura plasamentului se stabilește de către instanța judecătorească, la cererea direcției generale de asistență socială și protecția copilului: a) în situația copilului prevăzut la art. 56 lit. a), precum și în situația copilului prevăzut la art. 56 lit. c) și d), dacă se impune înlocuirea plasamentului în regim de urgență dispus de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului; b) în situația copilului prevăzut la art. 56 lit. b) și e), atunci când nu există acordul părinților sau, după caz, al unuia dintre părinți, pentru instituirea acestei măsuri". Totodată, art. 68 din Legea nr. 272/2004 prevede necesitatea verificării periodice a împrejurărilor care au stat la baza stabilirii măsurilor de protecție specială, după cum urmează: „(1) Împrejurările care au stat la baza stabilirii măsurilor de protecție specială, dispuse de comisia pentru protecția copilului sau de instanța judecătorească, trebuie verificate trimestrial de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului. (2) În cazul în care împrejurările prevăzute la alin. (1) s-au modificat, direcția generală de asistență socială și protecția copilului este obligată să sesizeze de îndată comisia pentru protecția copilului sau, după caz, instanța judecătorească, în vederea modificării sau, după caz, a încetării măsurii. (3) Dreptul de sesizare prevăzut la alin. (2) îl au, de asemenea, părinții sau alt reprezentant legal al copilului, precum și copilul”.

Din conținutul hotărârii nr. 440/08.07.2010 nu se desprinde cu evidență care ar fi fost temeiul precis, expres al stabilirii măsurii plasamentului minorei, însă, așa cum corect a reținut și prima instanță, prin raportare la dispozițiile art. 61 alin. (1) din Legea nr. 272/2004, se poate concluziona în sensul că acest temei este cel prevăzut de dispozițiile art. 56 lit. b) din lege, respectiv „copilul care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija părinților din motive neimputabile acestora”; în sprijinul acestei aprecieri stă faptul că, la momentul instituirii măsurii plasamentului, mama minorei s-a dus în Italia la muncă, la acea dată nu existau rude până la gradul IV care să se poată ocupa de creșterea și îngrijirea minorei, iar minora nu avea paternitatea stabilită. Este dificil de apreciat dacă nu cumva obținerea acordului reclamantei, dat în vederea instituirii măsurii plasamentului minorei, nu a fost urmărit tocmai cu scopul de a facilita în viitor adopția ulterioară a minorei de către familia de plasament și dacă nu cumva, procedându-se în această manieră, nu se ajunge, practic, la o eludare a dispozițiilor Legii nr. 273/2004.

Oricum, având în vedere că este în interesul superior al copilului ca acesta să crească alături de părinții săi sau alături de părinții și frații săi, Curtea constată că la acest moment se impune încetarea măsurii plasa-

mentului și reintegrarea minorei în familia mamei sale. În măsura în care circumstanțele de fapt concrete, intervenite în viitor, vor determina din nou luarea unei măsuri de protecție specială pentru minoră, nimic nu se va opune ca D.G.A.S.P.C. să procedeze din nou în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 272/2004.

Notă. Deși hotărârea este pronunțată anterior intrării în vigoare a noului Cod civil, considerentele instanței sunt de actualitate.

98. Reintegrarea minorului în familie

Împrejurările care au stat la baza luării măsurii de protecție specială a plasamentului la bunica paternă s-au modificat, părinții au conștientizat erorile făcute, colaborează cu reprezentanții Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, situație în care se impune reintegrarea copilului în familie.

*C.A. Cluj. s. I civ., dec. nr. 4527/R din 31 octombrie 2012,
nepublicată*

Prin sentința civilă nr. 573/21.08.2012, pronunțată de Tribunalul Cluj, a fost respinsă cererea formulată de petenții T.F. și T.C.M. în contradictoriu cu întimații D.G.A.S.P.C. Cluj, T.E. și Parchetul de pe lângă Tribunalul Cluj, având ca obiect reintegrarea minorului T.K.D. în familie. Împotriva acestei sentințe au declarat recurs petenții. Recursul declarat este fondat.

Prin sentința civilă nr. 480/12.06.2012, pronunțată de Tribunalul Cluj, s-a înlocuit plasamentul în regim de urgență cu plasamentul la bunica paternă T.E. pentru copilul T.K.D., părinții au fost obligați la consiliere psihologică în vederea reintegrării copilului în familie și s-a dispus ca părâții să-și viziteze copilul la domiciliul bunicii paterne. Părinții au participat la ședințele de consiliere, împrejurare rezultată din raportul de consiliere nr. 3253/14.08.2012. Din referatul de situație întocmit la data de 16.08.2012 rezultă că, în urma stabilirii diagnosticului de fracturi osoase multiple vechi consolidate și fracturi costale VIII, X, XI și XII recente – suspiciune de abuz, poliția a fost sesizată și efectuează cercetări sub aspectul săvârșirii acestei infracțiuni. Această suspiciune de abuz nu a fost confirmată, iar investigațiile medicale nu au exclus existența unei boli congenitale, o osteopatie genetică, cu oase fragile congenital.

Copilul a fost internat în spital în perioada 17.04.2012-04.09.2012 în vederea tratării anemiei, diareei cronice, recuperării ponderale, iar la ultima spitalizare a fost diagnosticat cu malnutriție cronică, intoleranță

la proteinele laptelui de vacă, wheezing recurent, anemie prin mecanism mixt, deficit imun despicătură de palat moale stânga, fracturi multiple consolidate. Scrisoarea medicală care atestă spitalizarea copilului în perioada 05.04.2012-10.04.2012 recomandă dietă cu lapte fără lactoză, fapt care indică o intoleranță la lactoză. Anumite carențe în dezvoltarea fizică a copilului se pot datora comportamentului părinților, dar altele derivă din problemele medicale – intoleranță la proteinele laptelui de vacă, anemia prin mecanism mixt. Deși, inițial, părinții au fost refractari la indicațiile medicale și la sugestiile angajaților D.G.A.S.P.C. Cluj, ulterior au început să colaboreze cu aceștia. Au participat la ședințele de consiliere psihologică, evidențiindu-se dorința recurenților de a-și asuma condiția de părinți pentru a putea fi reintegrat copilul lor în familie.

La data depunerii întâmpinării în fața primei instanțe, copilul era internat, abia din 04.09.2012 (ulterior pronunțării sentinței), copilul a fost dus la locuința bunicii. După ce copilul a fost dus la bunica paternă, s-a putut verifica de către asistentul social modul în care relaționează părinții cu copilul. Din referatul de situație din 18.10.2012 (depus în recurs) rezultă o îmbunătățire a relațiilor intrafamiliale, bunica paternă declarându-și sprijinul și pe viitor pentru recurenți la creșterea copilului. Recurentul T.F. lucrează, în prezent, ca paznic, părinții declarând că își vor împărți timpul pentru creșterea copilului. Au fost evaluate condițiile de locuit ale familiei recurenților de către asistentul social și s-a constatat că locuința este corespunzătoare din punct de vedere igienico-sanitar și al nevoilor de creștere a copilului. Opinia psihologului care semnează referatul de situație a fost în sensul reintegrării copilului în familie, părinții având puternice sentimente de atașament și afecțiune față de copil.

În cazul de față a fost necesară scoaterea copilului din mediul familial și plasarea la bunica paternă, însă separarea copilului de părinți se face numai în situații extreme, iar această măsură nu este irevocabilă, putând fi revizuită judiciar, după cum rezultă din dispozițiile art. 33 din Legea nr. 272/2004. D.G.A.S.P.C. Cluj a acordat asistență specializată părinților în vederea creșterii capacității acestora de a se ocupa de copil.

Astfel, Curtea constată că împrejurările care au stat la baza luării măsurii de protecție specială a plasamentului la bunica paternă s-au modificat, pârâții au conștientizat erorile făcute, colaborează cu reprezentanții D.G.A.S.P.C., situație în care se impune reintegrarea copilului în familie, potrivit dispozițiilor art. 68 din Legea nr. 272/2004. Chiar dacă copilul revine în familia naturală, părinții trebuie să continue programul de consiliere instituit. De asemenea, părinții vor fi obligați să respecte prescripțiile medicale referitoare la alimentația copilului, medicație,

vaccinările obligatorii pe care copilul trebuie să le facă. Părinții trebuie să înțeleagă că sunt obligați să asigure copilului cea mai bună stare de sănătate pentru ca dezvoltarea fizică și psihică să fie optimă, or, în acest caz, vor trebui să fie foarte atenți la regimul alimentar, ținând seama de intoleranța la proteinele din laptele de vacă pe care copilul o manifestă, să-l supravegheze pe copil în permanență, având în vedere osteopatia, care nu a fost exclusă și să continue investigațiile medicale în acest sens.

În temeiul art. 70 din Legea nr. 272/2004, Curtea a dispus ca monitorizarea procesului de reintegrare a copilului în familie să fie făcut de către Centrul județean de intervenție pentru copilul abuzat, deoarece în această instituție există persoane specializate în acest domeniu.

Pentru aceste considerente, în temeiul art. 312 CPC, Curtea a dispus admiterea recursului declarat, a dispus încetarea măsurii de protecție specială a plasamentului la bunica paternă, a dispus reintegrarea copilului în familie și a sistat plata alocației de plasament stabilite în favoarea bunicii paterne. Totodată, a dispus monitorizarea reintegrării copilului în familia naturală de către Centrul județean de intervenție pentru copilul abuzat pentru o perioadă de 3 luni.

99. Plasament minor. Necesitatea menținerii sistemului de protecție specială

Minora trebuie menținută în sistemul de protecție specială reglementat de Legea nr. 272/2004, măsura plasamentului la asistent maternal profesionist atestat să desfășoare această activitate fiind concordantă cu interesul minorei, acela de a beneficia de privilegiile unei vieți în familie, în condițiile în care mama suferă de afecțiuni psihiatrice grave, de natură a-i pune în pericol viața și sănătatea minorei, dacă ar fi lăsată în grija părintelui, mama prezintă și episoade de violență pentru care a fost necesară intervenția organelor de poliție, obișnuind, totodată, să lipsească nejustificat de la locuința bărbatului cu care trăiește în concubinaj.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ.,
sent. nr. 109 din 29 noiembrie 2012, nepublicată*

Prin cererea înregistrată, reclamanta D.G.A.S.P.C. Bistrița-Năsăud, în contradictoriu cu pârâta R.A., a solicitat să se dispună înlocuirea plasamentului în regim de urgență cu plasamentul la asistent maternal profesionist S.S. pentru copilul R.C.N. și să se dispună cu privire la exercitarea drepturilor părintești.

Examinând dovezile spetei, tribunalul reține că R.C.N. s-a născut la data de 18.08.2012, în municipiul Bistrița, județul Bistrița-Năsăud și este fiica pârâtei, fără paternitate stabilită, așa cum reiese din copia certificatului de stare civilă. Prin dispoziția nr. 405/31.10.2012, directorul general al reclamantei a plasat-o în regim de urgență la asistent maternal profesionist S.S., motivat de faptul că, în data de 19.08.2012, a fost abandonată de mamă în Spitalul județean Bistrița-Năsăud și că mediul familial și starea de sănătate a mamei pun în pericol viața și siguranța copilului.

Evaluând cauzele care au condus la emiterea dispoziției indicate și luând în considerare raportul asupra anchetei sociale, întocmit de reclamantă, planul individualizat de protecție, procesul-verbal adresat la 3.09.2012 de către reprezentanții poliției, ai reclamantei și ai unității medicale, biletele de externare, referatele medicului psihiatru din cadrul Spitalului județean de urgență Bistrița-Năsăud, rapoartele de vizită, declarația olografă extrajudiciară, adresa Postului de Poliție Lechința, instanța constată că fetița în cauză a fost abandonată de mamă la naștere în Spitalul județean de urgență Bistrița-Năsăud, că pârâta suferă de afecțiuni psihiatrice grave, de natură a pune în pericol viața și sănătatea minorei, în situația în care ar fi lăsată în grija părintelui, că mama prezintă și episoade de violență pentru care a fost necesară intervenția organelor de poliție, obișnuind, totodată, să lipsească nejustificat de la locuința bărbatului cu care trăiește în concubinaj.

Întreaga stare de fapt subliniată conduce fără dubii la concluzia că fetița trebuie menținută în sistemul de protecție specială reglementat de Legea nr. 272/2004, măsura plasamentului la asistent maternal profesionist S.S. atestată să desfășoare această activitate fiind concordantă cu interesul minorei, acela de a beneficia de privilegiile unei vieți în familie, așa încât cererea introductivă a fost admisă în baza art. 66 alin. (2) corelat cu art. 55 lit. a), art. 56 lit. d), art. 58 alin. (1) lit. b) din legea citată. Asupra exercitării drepturilor și obligațiilor părintești s-a dispus în sensul art. 62 alin. (2).

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Măsura plasamentului, bazat pe motivul că părinții nu aveau capacitatea intelectuală necesară pentru creșterea și educarea copiilor, reprezintă o ingerință severă în dreptul la respectarea vieții de familie. Ingerința este ineficăce în raport cu nevoia socială imperioasă pe care se presupune că o servea (*C.E.D.O., Kutzner c. Germaniei*, 26 februarie 2002, www.echr.coe.int).

100. Plasament de urgență. Menținerea măsurii de protecție specială

Menținerea minorei în cadrul instituționalizat și pentru viitor este, neîndoielnic, conformă cu interesul acesteia, de vreme ce se află în situația unui copil neglijat de ocrotitorul legal și abuzat de terțe persoane. În centrul ales de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, minora va putea beneficia de condiții normale de viață, de consiliere psihologică necesară în vederea atenuării efectelor traumei prin care a trecut.

Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ., sent. nr. 22 din 15 martie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, reclamanta D.G.A.S.P.C. Bistrița-Năsăud, în contradictoriu cu pârâta M.P.G., a solicitat să se dispună încetarea plasamentului în regim de urgență stabilit în favoarea copilului M.E. prin dispoziția nr. 551/2011 a directorului general al reclamantei, să se fixeze aceeași măsură la Serviciul de Intervenție în Regim de Urgență, Abuz, Neglijare, Trafic, Migrare, Telefonul Copilului, cu sediul în Târgu-Mureș și să se dispună cu privire la exercitarea drepturilor părintești.

Verificând lucrările dosarului, instanța reține că M.E. s-a născut la data de 27.03.1998, în orașul Târnăveni, județul Mureș și este fiica pârâtei, după cum rezultă din actul de stare civilă. Prin dispoziția nr. 551/21.12.2011, emisă de directorul general adjunct al reclamantei, s-a instituit în favoarea acesteia măsura plasamentului în regim de urgență la Centrul de primire în regim de urgență din cadrul C.S.S.C. Beclean. În considerentele dispoziției se arată că E. este lipsită de ocrotire părintească, ar fi practicat cerșetoria, că tânăra relatează că a fost victima unui abuz fizic și sexual, că în acest sens s-a depus o plângere la Inspectoratul de Poliție Bistrița și că se fac cercetări. Pârâta nu a adus contradovezi în ceea ce privește starea de fapt enunțată de reclamantă, iar fata a confirmat-o în întregime în procedura audierii în camera de consiliu a instanței. În același timp, a fost de acord cu măsura instituționalizării la centrul indicat prin modificarea de acțiune.

Analizând motivele care au condus la luarea față de minoră a măsurii de protecție specială, tribunalul reține că menținerea ei în cadrul instituționalizat și pentru viitor este, neîndoielnic, conformă cu interesul minorei, de vreme ce se află în situația unui copil neglijat de ocrotitorul legal și abuzat de terțe persoane. În centrul ales de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Mureș va putea beneficia de condiții normale de viață, de consiliere psihologică necesară în vederea atenuării efectelor traumei prin care a trecut.

Soluția de admitere a acțiunii introductive se întemeiază pe dispozițiile art. 66 alin. (2) coroborat cu art. 55 lit. b), art. 56 lit. c) din Legea nr. 272/2004. Asupra exercitării și îndeplinirii drepturilor și obligațiilor părintești s-a dispus în sensul arătat de art. 64 alin. (3) din aceeași lege.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Motivele invocate de autorități în sprijinul măsurii plasamentului unui nou-născut (mama, ca urmare a bolii sale psihice – sindromul SMPP, reprezenta un pericol pentru copil) nu erau pertinente și suficiente, deoarece boala nu prezenta un pericol imediat și nu era atât de gravă încât să justifice măsura plasamentului (*C.E.D.O., P., C. și S. c. Marii Britanii*, 16 iulie 2002, www.echr.coe.int).

101. Plasament de urgență. Înlocuirea măsurii

În condițiile în care s-a făcut dovada certitudinii săvârșirii de către tată asupra fiicei sale a infracțiunilor de viol și incest, apare cu evidență necesitatea luării fetei din mediul familial și a protejării ei specializate într-un centru rezidențial, în vederea înlăturării sau cel puțin a atenuării traumei ce i s-a produs de către însuși tatăl său, măsura cerută de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului găsindu-se pe deplin potrivită cu interesul minorei.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ.,
sent. nr. 94 din 1 noiembrie 2012, nepublicată*

Prin cererea modificată, reclamanta D.G.A.S.P.C. Bistrița-Năsăud, în contradictoriu cu pârâții I.L.F. și I.R., a solicitat să se dispună înlocuirea plasamentului în regim de urgență stabilit în favoarea copilului I.D.R. cu plasamentul la Centrul de plasament din cadrul C.S.S.C. Năsăud și să se dispună cu privire la exercitarea drepturilor părintești.

Analizând actele și lucrările dosarului, tribunalul a reținut că I.D.R. s-a născut la data de 15.06.2004, în localitatea Năsăud, județul Bistrița-Năsăud și este fiica pârâților I.L.F. și M.R., căsătorită I., după cum reiese din copiile certificatelor de stare civilă. Prin dispoziția nr. 366/2012, emisă de directorul general adjunct al reclamantei, s-a stabilit în beneficiul acesteia, cu acordul părinților, plasamentul în regim de urgență, cu motivarea că fetița se află într-o situație de risc, întrucât a fost abuzată sexual, în urma examinării medico-legale constatându-se că prezintă o deflorare veche, a cărei dată nu poate fi stabilită. S-a mai apreciat că minora are nevoie de consiliere psihologică și asistență de specialitate, astfel că interesul ei impune plasarea într-un centru rezidențial până la finalizarea cercetărilor și clarificarea situației.

În temeiul art. 66 alin. (1) din Legea nr. 272/2004, reclamanta a sesizat instanța cu prezenta cerere, pe care tribunalul o consideră întemeiată

și o va admite, în conformitate cu art. 66 alin. (2), art. 55 lit. a), art. 56 lit. c), art. 58 alin. (1) lit. b) din aceeași lege, pentru considerentele ce urmează.

Dacă inițial au existat doar suspiciuni cu privire la abuzul sexual la care a fost supusă D. din partea tatălui, pe parcursul cercetării judecătorești a cauzei, prin scriptul de la dosar, s-a făcut dovada certitudinii săvârșirii de către tată asupra fiicei sale a infracțiunilor de viol și incest, motiv pentru care s-a luat față de acesta măsura arestării preventive pe o durată de 29 de zile, începând cu data de 13.10.2012 și până la data de 10.11.2012. În acest context, apare cu evidență necesitatea luării fiței din mediul familial și a protejării ei specializate într-un centru rezidențial, în vederea înlăturării sau cel puțin a atenuării traumei ce i s-a produs de către însuși tatăl său, măsura cerută de reclamantă găsindu-se pe deplin potrivită cu interesul copilei. Asupra exercitării drepturilor și obligațiilor părintești s-a dispus în acord cu art. 62 alin. (2) din Legea nr. 272/2004.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Curtea Europeană a constatat încălcarea art. 3 al Convenției, deoarece autoritățile britanice nu au luat, timp de patru ani, măsurile de ocrotire ce se impuneau pentru a proteja cei patru copii de actele de rele tratamente la care erau supuși în domiciliul familial, consacrand astfel obligația pozitivă a luării măsurii de plasament, atunci când situația o impune (*C.E.D.O., Z. și alții c. Marii Britanii, 10 mai 2001, www.echr.coe.int, în rezumat în A. Mateescu, Protecția copilului și adopția. Practică judiciară, Ed. Hamangiu, 2008, p. 293*).

102. Reintegrarea minorului în familie. Interesul superior al copilului

Redarea copiilor în familia mamei corespunde pe deplin interesului superior al acestora, acela de a fi crescuți de către mamă, care în prezent dorește să se ocupe de creșterea și educarea celor doi copii și deține mijloacele materiale pentru a le asigura acestora condiții decente de trai, având în vedere, totodată, că planurile individualizate de protecție revizuite, prezentate instanței, prevăd ca finalitate reintegrarea copiilor în familia mamei, precum și consimțământul copiilor, care au împlinit vârsta de 10 ani, exprimat în fața instanței.

Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ., sent. nr. 73 din 16 august 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, reclamanta D.G.A.S.P.C. Bistrița-Năsăud, în contradictoriu cu pârâta M.S.T., a solicitat instanței să dispună înce-

tarea măsurii plasamentului la Centrul de plasament din cadrul C.S.S.C. Teaca pentru copiii M.C.V. și M.S.M. și reintegrarea acestora în familia mamei M.S.T.

Analizând actele și lucrările dosarului, tribunalul reține următoarele:

Copiii M.C.V., născut la 31.05.1998, și M.S.M., născută la data de 10.09.1996, ambii în Bistrița, sunt fiii pârâtei M.S.T., așa cum rezultă din copia actelor de stare civilă depuse la dosarul cauzei. Prin sentința civilă nr. 832/F/2007, pronunțată de Tribunalul Bistrița-Năsăud, s-a stabilit în favoarea acestora măsura plasamentului la Centrul de plasament de tip familial din cadrul C.S.S.C. Teaca. Din dovezile cauzei, respectiv raportul asupra anchetei sociale, efectuat de reclamantă, ancheta socială efectuată de Primăria municipiului B., cererea mamei, cererile celor doi copii, adeverința medicală care atestă starea de sănătate a mamei, precum și cea a copiilor, copia contractului de închiriere a unei locuințe sociale de către pârâtă, procesul-verbal de primire-predare a locuinței, tribunalul reține că, în prezent, mama copiilor este în măsură să asigure acestora condițiile materiale și morale necesare creșterii, îngrijirii și educării. Redarea copiilor în familia mamei corespunde pe deplin interesului superior al acestora, acela de a fi crescuți de către mamă, care, în prezent, deține mijloacele materiale pentru a asigura copiilor săi condiții decente de trai. Audiați fiind în camera de consiliu, atât S.M., cât și C.V. au fost de acord cu reintegrarea lor în familia mamei.

Având în vedere faptul că mama dorește să se ocupe de creșterea și educarea celor doi copii, că aceasta are în prezent condiții materiale și morale să o facă, că planurile individualizate de protecție revizuite, prezentate tribunalului, prevăd ca finalitate reintegrarea copiilor în familia mamei, precum și consimțământul copiilor, care au împlinit vârsta de 10 ani, exprimat în fața instanței, tribunalul, în baza art. 68 și art. 124 din Legea nr. 272/2004, a admis acțiunea așa cum a fost formulată, a dispus redarea celor doi minori în familia pârâtei, dispunând în același timp și redarea exercițiului drepturilor și obligațiilor părintești către mamă.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Deși trebuie atins un just echilibru între interesul copilului de a rămâne în plasament [familial] și cel al familiei naturale de a trăi cu el, Curtea acordă o importanță particulară interesului superior al copilului, care, astăzi, în vârstă de 14 ani, și-a manifestat întotdeauna dorința fermă de a nu părăsi familia substitutivă. În acest caz, interesul copilului predomină asupra interesului bunicilor săi (C.E.D.O., *Bronda c. Italiei*, 9 iunie 1998, www.echr.coe.int).

2. Curtea a reținut că separarea imediată a copilului de familia substitutivă ar fi putut avea efecte negative asupra sănătății sale fizice și men-

tale. Totuși, ținând seama de faptul că reclamantul este tatăl biologic al copilului și dorește, indiscutabil, să aibă grijă de el, Curtea nu este convinsă de faptul că instanța a examinat toate soluțiile posibile ale problemei [din moment ce a respins cererea reclamantului], (...), instanța s-a concentrat, aparent, pe efectele iminente pe care o separare de familia substitutivă le-ar fi avut asupra copilului, dar nu a luat în considerare efectele pe termen lung pe care o separare permanentă de tatăl natural le-ar putea avea asupra copilului. Soluția (...) de a facilita și a înmulți contactele între reclamant și copil, care, într-un stadiu inițial, ar fi continuat să trăiască cu familia substitutivă, nu a fost luată în considerare (C.E.D.O., *Görgülü c. Germaniei*, 26 februarie 2004, www.echr.coe.int).

103. Reintegrare în familie. Dispariția împrejurărilor care au determinat instituirea măsurii de protecție specială

În timpul derulării plasamentului, mama, aflată în străinătate, a menținut legătura cu fiica sa telefonic, iar după reîntoarcerea în țară, cu învoirea reprezentanților centrului, și-a luat copilul la domiciliul actual, petrecând împreună vacanța de vară. În această perioadă, prin eforturile amândurora, s-a restabilit relația părinte-copil, așa încât au cerut Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului redarea ocrotirii părintești întrerupte, primirea în familie fiind agreată și de concubinul actual al mamei, conform declarației extrajudiciare de la dosar.

În condițiile în care au dispărut temeiurile care au condus la instituționalizarea fetei, interesul ei reclamă să fie îngrijită și educată de mamă, care și-a reconsiderat atitudinea de părinte, răspunderea pentru creșterea și asigurarea copilului revine în primul rând părinților, s-a dispus încetarea măsurii de protecție specială prin reintegrarea minorei în familia mamei.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ.,
sent. nr. 102 din 15 noiembrie 2012, nepublicată*

Prin cererea înregistrată, reclamanta D.G.A.S.P.C. Bistrița-Năsăud, în contradictoriu cu pârâta M.A., a solicitat să se dispună încetarea plasamentului pentru copilul M.A.A.S., reintegrarea acestuia în familia mamei și să se dispună cu privire la exercițiul drepturilor părintești.

Analizând actele și lucrările dosarului, tribunalul reține că, prin sentința civilă nr. 4227/F/2010, pronunțată de Tribunalul Bistrița-Năsăud, s-a dispus înlocuirea plasamentului în regim de urgență stabilit prin dispoziția nr. 202/2010; emisă de directorul general al reclamantei, în favoarea copilului M.A.A.S., născută la data de 28.03.1997, în municipiul Bistrița, fiica pârâtei, fără paternitate stabilită, cu plasamentul la Centrul

de Plasament din cadrul C.S.S.C. Teaca, drepturile și obligațiile părințești dispunându-se a fi exercitate și, respectiv, îndeplinite de către președintele Consiliului județean Bistrița-Năsăud. Pentru a pronunța această sentință, instanța a reținut următoarele:

M.A.A.S. s-a născut la data de 28.03.1997, în municipiul Bistrița și este fiica pârâtei M.A., fără paternitate stabilită, așa cum rezultă din copia certificatului de stare civilă. Prin dispoziția nr. 202/29.04.2010, emisă de directorul general al reclamantei, s-a instituit în favoarea acesteia măsura plasamentului în regim de urgență, cu motivarea că S. locuiește de aproximativ 10 luni cu fostul concubin al mamei și că dorește să fie plasată într-un centru de plasament, întrucât mama ei este plecată în Spania, unde întreține o altă relație de concubinaj și de unde nu se știe când se va întoarce. Dovezile produse de reclamantă atestă cu evidență că minora se află în situația unui copil lipsit de ocrotire părintească, deoarece, în urmă cu 10 luni, mama acesteia a părăsit țara și îndatoririle în legătură cu creșterea și educarea fiicei sale au fost transferate în sarcina fostului său concubin. Prin urmare, este îndreptățită să beneficieze și în continuare de una dintre măsurile de protecție specială reglementate de legea mai sus indicată.

Plasamentul la centrul ales și cerut prin acțiune este conform cu interesele acesteia, mediu pe care-l agreează și unde susține că ar beneficia de securitate. Acordul în acest sens s-a exprimat atât anterior prezentului demers judiciar, cât și în procedura audierii prevăzută de art. 125 din Legea nr. 272/2004. În timpul derulării plasamentului, mama, aflată în străinătate, a menținut legătura cu fiica sa telefonic, iar după reîntoarcerea în țară, cu învoirea reprezentanților centrului, și-a luat copilul la domiciliul actual, petrecând împreună vacanța de vară. În această perioadă, prin eforturile amândurora, s-a restabilit relația părinte-copil, așa încât au cerut direcției reclamante, prin înscrisurile de la dosar, redarea ocrotirii părințești întrerupte, primirea în familie fiind agreeată și de concubinul actual al mamei, numitul P.I., conform declarației extrajudiciare de la dosar.

Pentru verificarea împrejurării dacă părintele deține, la acest moment, condiții material-financiare și garanții morale pentru creșterea copilului, s-a cerut de către reclamantă efectuarea unei anchete sociale de către autoritatea tutelară din cadrul Primăriei comunei F., județul Ialomița. Rezultatul verificărilor a fost unul favorabil. Se mai menționează că A. a fost audiată în camera de consiliu a instanței și și-a exprimat consimțământul de a fi redată mamei, poziție consemnată în practica prezentei hotărâri. În condițiile date, văzând că au dispărut temeiurile care au

condus la instituționalizarea fetei, că interesul ei reclamă să fie îngrijită și educată de mamă, care și-a reconsiderat atitudinea de părinte, că art. 5 alin. (2) din Legea nr. 272/2004 dispune că răspunderea pentru creșterea și asigurarea copilului revine în primul rând părinților și că art. 6 lit. d) instituie principiul primordialității responsabilității părinților cu privire la respectarea și garantarea drepturilor copilului, în temeiul art. 68 din aceeași lege, a fost admisă acțiunea introductivă, s-a dispus încetarea măsurii de protecție specială prin reintegrarea minorei în familia mamei, căreia i se va reda exercițiul drepturilor și obligațiilor părintești.

Capitolul al VIII-lea. Acte ce privesc minorul.

Măsurile de protecție a familiei

104. Înapoiere minor. Interesul superior al copilului

Instanța nu a contestat atașamentul minorei față de bunica sa, care, în lipsa prezenței părinților, a devenit persoana de referință pentru minoră, dar acest atașament nu poate să justifice prin el însuși separarea minorei de tatăl său, încălcând nu doar drepturile tatălui, dar contravenind și interesului superior al minorei.

Jud. Zalău, sent. civ. nr. 1105 din 13 martie 2012, nepublicată

Acțiunea reclamantului V.Z., formulată în contradictoriu cu pârâta R.L., a fost admisă; s-a respins cererea reconvențională formulată de pârâtă și, în consecință, a fost obligată pârâta să înapoieze de îndată pe minora V.A.S. tatălui reclamant.

Pentru a pronunța această hotărâre, instanța de fond a reținut că cererea a fost introdusă după intrarea în vigoare a noului Cod civil, astfel că instanța, făcând aplicarea art. 6 alin. (6) NCC, care prevede că „dispozițiile legii noi sunt de asemenea aplicabile și efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acesteia, derivate din starea și capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție și obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor, și din raporturile de vecinătate, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a legii noi”, urmează a soluționa prezenta cerere potrivit dispozițiilor noului Cod civil.

Analizând lucrările dosarului, în special concluziile anchetelor psihosociale efectuate în cauză, instanța de fond a reținut că, după moartea soției reclamantului, între acesta și pârâta a luat naștere o stare conflictuală, reclamantul fiind nevoit să părăsească localitatea Arad, minora rămânând în grija bunicii materne.

În speță, sunt incidente dispozițiile art. 496 alin. (1) NCC, care prevede: „Copilul minor locuiește la părinții săi”. Potrivit art. 487 NCC, „părinții au dreptul și îndatorirea de a crește copilul, îngrijind de sănătatea și dezvoltarea lui fizică, psihică și intelectuală, de educația, învățătura și pregătirea profesională a acestuia, potrivit propriilor lor convingeri, în susșirilor și nevoilor copilului; ei sunt datori să dea copilului orientarea și sfaturile necesare exercitării corespunzătoare a drepturilor pe care legea le recunoaște acestuia”. De asemenea, instanța de fond a reținut că, în

temeiul dispozițiilor Legii nr. 272/2004 (art. 30 și art. 34), copilul are dreptul să crească alături de părinții săi, neputând fi separat de părinți sau de unul dintre ei, împotriva voinței sale, cu excepția cazurilor expres și limitativ prevăzute de lege, sub rezerva respectării interesului superior al copilului. Raportat la aceste dispoziții legale, reclamantul, potrivit art. 495 NCC, „poate cere oricând instanței de tutelă înapoierea copilului de la orice persoană care îl ține fără drept, iar instanța de tutelă poate respinge cererea numai dacă înapoierea este vădit contrară interesului superior al copilului”.

În aprecierea cererii reclamantului, instanța de fond a avut în vedere și practica C.E.D.O. cu privire la aceste aspecte, așa cum apare aceeașta conturată și în cauza *Amanalachioai c. României*, hotărârea din 26.05.2009, prin care Curtea a decis că a fost încălcat art. 8 din Convenție, ca urmare a faptului că reclamantul nu a putut obține înapoierea fiicei sale. Referitor la încălcarea art. 8 din Convenție, Curtea a arătat că încredințarea creșterii și educării unui minor altor persoane decât părinții biologici nu trebuie permisă decât în situații excepționale. În opinia Curții, faptul că alte persoane pot oferi minorului condiții mai bune de creștere și educare nu poate constitui o justificare pentru a încredința minorul altor persoane decât părinții biologici. Nici atașamentul profund al minorului față de alte persoane nu constituie, în opinia Curții, „situații excepționale” care să justifice ruperea legăturilor familiale.

Instanța de fond a apreciat că niciuna dintre apărările pârâtei nu a dovedit existența unei situații excepționale care să justifice reținerea minorei și faptul că înapoierea acesteia către tată este împotriva intereselor sale. Dimpotrivă, din probele administrate s-a dovedit interesul tatălui pentru creșterea și îngrijirea fiicei sale. Astfel, acesta nu a rămas în pasivitate, adresându-se instanței în vederea înapoierii fiicei sale, ceea ce dovedește preocuparea acestuia față de soarta copilului său și dorința sa de a o avea alături de el pe minoră. Instanța de fond a apreciat, de asemenea, că acesta nu a abandonat minoră, fiind obligat, din cauza conjuncturii, să părăsească localitatea Arad, altfel nu s-ar justifica actualul demers juridic al acestuia. Instanța de fond a reținut, de asemenea, că reclamantul este încadrat în muncă, obținând venituri și bucurându-se de sprijinul familiei sale, în timp ce bunica maternă nu făcut dovada obținerii vreunui venit.

Potrivit probatoriului administrat, instanța, având în vedere în special concluziile anchetelor psihosociale, a căror obiectivitate nu poate fi pusă la îndoială, a reținut că reclamantul prezintă pe lângă garanțiile materiale arătate anterior și garanții morale, fiind bine integrat în societate

și neintrând în conflict cu legea, ceea ce nu se poate reține în privința familiei extinse a minorei pe linie maternă, bunicul acesteia fiind în executarea unei pedepse privative de libertate pentru săvârșirea unei fapte de violență. Or, este în interesul minorei să crească într-un mediu sănătos, în care conformarea și respectarea legii să reprezinte un mod de viață.

Instanța de fond nu a contestat atașamentul minorei față de bunica sa, care, în lipsa prezenței părinților, a devenit persoana de referință pentru minoră, dar acest atașament nu poate să justifice prin el însuși separarea minorei de tatăl său, încălcând nu doar drepturile tatălui, dar contravenind și interesului superior al minorei.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Marja de apreciere a autorităților interne și în mod deosebit cea a instanțelor în interpretarea și aplicarea legii va fi luată în considerare în analiza conformității măsurii litigioase cu cerințele de just echilibru.

Pentru a aprecia „necesitatea” măsurii litigioase „într-o societate democratică”, Curtea a analizat, în lumina întregii cauze, dacă justul echilibru ce trebuie să existe între interesele concurente de față, cele ale copilului, cele ale tatălui și, în circumstanțele speței, cele ale bunicilor, ținând cont în același timp și de respectarea ordinii publice, a fost păstrat în limitele marjei de apreciere de care se bucură statele în materie. Ea nu are ca obligație să se substituie autorităților interne pentru a reglementa problemele privind încredințarea, ci îi revine obligația de a aprecia din perspectiva Convenției hotărârile pe care acestea le-au pronunțat în exercitarea puterii lor de apreciere. În cazul în care Curtea recunoaște că autoritățile naționale se bucură de o mare marjă în aprecierea în special a necesității de a încredința un copil unei alte persoane decât părinților săi, în schimb, ea trebuie să exercite un control mai riguros asupra restricțiilor suplimentare. Aceste restricții prezintă riscul de a distruge relațiile de familie dintre părinți și un copil mic. Astfel de măsuri trebuie să se bazeze pe considerente inspirate de interesul copilului și care au suficientă greutate și soliditate.

Curtea a reamintit că, în cauzele de acest tip, interesul copiilor trebuie să aibă prioritate față de orice alt considerent. Curtea a subliniat totuși că acest interes prezintă un dublu aspect: pe de o parte, să le garanteze copiilor o evoluție într-un mediu sănătos; pe de altă parte, să mențină legăturile acestora cu familia, cu excepția cazului în care aceasta s-a arătat a fi nedemnă, deoarece distrugerea acestei legături determină ruperea copilului de rădăcinile sale. De aici rezultă că interesul copilului impune ca numai anumite circumstanțe cu totul excepționale să poată duce la o ruptură a unei părți a legăturii de familie și ca să se facă tot posibilul să se păstreze relațiile personale și, dacă este cazul, la momentul potrivit, „să se reconstituie” familia.

Curtea a analizat în primul rând motivele avansate de instanțele naționale pentru a justifica hotărârea de a o plasa pe minoră la bunici și, în al doilea rând, dacă autoritățile naționale au dat dovadă de preocupare pentru a menține o legătură părintească între minoră și tatăl său.

Cu privire la motivele hotărârilor instanțelor naționale pentru refuzul de înapoiere a copilului, Curtea a observat încă de la început că din dosar rezultă că înainte de apariția litigiului, încredințându-și copilul bunicilor săi pe perioada vacanței, reclamantul a avut un comportament normal, ce putea fi considerat ca fiind în interesul copilului, în scopul de a întări legătura de familie dintre fiica sa și părinții mamei sale decedate. De asemenea, Curtea a observat că, dacă deplasarea minorei la domiciliul bunicilor săi s-a făcut cu acordul reclamantului, neînapoierea copilului la domiciliul său înainte de data de 23.10.2001, perioadă în care reclamantul își exercita drepturile părintești, poate îmbrăca un caracter ilicit, cu atât mai mult cu cât o ordonanță președințială dispunea înapoierea sa imediată la tatăl său.

Curtea a observat că, în speță, instanțele naționale au pronunțat soluții contradictorii referitor la chestiunea dacă reclamantul își dăduse acordul pentru ca minora să rămână să locuiască la bunicii săi pentru o perioadă nedeterminată. Totuși, afirmația reclamantului conform căreia acesta își dăduse acordul pentru ca minora să rămână la bunicii săi numai pe perioada vacanței este întărită de atitudinea sa. Într-adevăr, acesta a început demersuri pentru a obține înapoierea minorei fără întârziere, după ce bunicii l-au informat despre refuzul lor de a o restitui. Pe de altă parte, referitor la această chestiune Curtea a constatat că, dacă copilul ar fi fost încredințat bunicilor pentru o perioadă nedeterminată, aceștia nu ar mai fi avut nevoie să facă acest demers. Așadar, Curtea a apreciat că prin aceasta cauza de față se diferențiază de cauzele *Hokkanen și Nanning c. Germaniei* (12.07.2007), în care s-a stabilit că părinții își dăduseră acordul pentru copiii lor să rămână să locuiască la bunici și, respectiv, la părinții adoptivi pentru perioade foarte lungi, fără să facă demersuri să obțină înapoierea lor.

Curtea a observat cu titlu introductiv că toate instanțele naționale au fost de acord cu faptul că reclamantul era capabil să îi ofere minorei condiții de viață normale și că afecțiunea sa pentru copil era sinceră. Totuși, pentru a refuza să dispună înapoierea minorei la reclamant, instanțele naționale și-au întemeiat hotărârile pe condițiile materiale și comportamentul reclamantului, pe posibilele dificultăți ale minorei de a se integra în noua sa familie și pe integrarea sa în mediul bunicilor, pentru care ea avea un atașament profund. Curtea a reamintit că faptul că un copil poate fi primit într-un cadru mai propice pentru educația sa nu poate justifica, în sine, sustragerea sa din îngrijirea părinților săi biologici (*Walova și Walla c. Republicii Cehe*). În speță, reclamantul, funcționar, beneficia de o locuință stabilă și de condiții materiale normale, cum de altfel au și constatat instanțele naționale. Capacitățile sale educative și afective

nu au fost aduse în discuție [a *contrario*, *Rampogna și Murgia c. Italiei* (dec.), 11 mai 1999, și *M.G. și M.T.A. c. Italiei* (dec.), 28 iunie 2005]. În ceea ce privește pretinsul comportament violent al reclamantului, Curtea a observat că toate hotărârile fac referire doar la incidentul ce a avut loc la data de 28.08.2001, care nu a dat naștere unei anchete penale sau unei anchete specializate pentru a evalua comportamentul reclamantului. În acest sens, Curtea nu poate decât să constate că din dosar reiese că, în niciun stadiu al procedurii și în ciuda obiectului litigiului, instanțele naționale nu au considerat necesar să solicite un raport specializat referitor la starea psihologică a tatălui și copilului, la raporturile existente între ei sau, ținând cont de vârsta tânără a copilului, la influențele pe care mediul în care trăia le putea exercita asupra sa. Curtea a admis că noile condiții de viață ale reclamantului trebuiau luate în considerare de instanțele naționale. Totuși, în măsura în care raportul de expertiză realizat la domiciliul reclamantului a constatat că noua familie a reclamantului oferea condiții afective și morale normale pentru a crește un copil, Curtea a apreciat că era necesară o motivație mai convingătoare pentru a nu lua în considerare un astfel de raport.

Argumentul decisiv reținut de instanțele naționale pentru a respinge cererea reclamantului ce urmărea înapoierea copilului a fost marele atașament ce exista între minoră și bunicii săi în ultimii ani; astfel, ele au apreciat că era în interesul superior al minorei să rămână să locuiască temporar în mediul în care a trăit în ultima vreme și în care s-a integrat. Un asemenea argument este de înțeles, având în vedere capacitatea de adaptare a unui copil și faptul că minora locuiește la bunicii săi de la o vârstă foarte tânără. Totuși, Curtea a reiterat principiul bine stabilit în jurisprudența sa conform căruia scopul Convenției constă în protejarea drepturilor nu teoretice sau iluzorii, ci concrete și efective. Conform acestei logici, ea a considerat că respectarea efectivă a vieții de familie presupune ca relațiile viitoare dintre părinte și copil să se stabilească numai pe baza tuturor elementelor relevante, nu prin simpla trecere a timpului.

Curtea a apreciat că, în cauza de față, motivele reținute de instanțele naționale pentru a refuza înapoierea copilului la tatăl său nu corespund circumstanțelor „cu totul excepționale” ce ar putea justifica o ruptură a legăturii de familie. Totuși, ea este de acord cu faptul că, din cauza trecerii timpului și integrării minorei în familia bunicii, instanțele naționale au putut să refuze „pentru moment”, după cum ele însele menționează, întoarcerea copilului. Totuși, în cazul în care Curtea admite că o schimbare în situația de fapt poate justifica în mod excepțional o decizie referitoare la preluarea în grijă a copilului, ea trebuie să se asigure că schimbările esențiale în cauză nu sunt rezultatul unei acțiuni sau inacțiuni a autorităților statului și că autoritățile competente au depus toate eforturile să mențină relațiile personale și, dacă este cazul, la momentul potrivit, „să reconstituie” familia. Cu privire la măsurile luate de autoritățile naționale pentru a asigura legătura de familie dintre reclamant și copilul său,

Curtea a apreciat că, în speță, trebuie acordată o importanță deosebită faptului că nimeni nu contestă că reclamantul are autoritatea părintească și custodia minorei. Mai mult, instanțele naționale sunt de aceeași părere, potrivit căreia copilul își are domiciliul la tatăl său. Totuși, reclamantul nu își poate exercita drepturile părintești. Curtea a reamintit, în primul rând, că, în cauzele referitoare la înapoierea copiilor, caracterul adecvat al unei măsuri se judecă în funcție de rapiditatea punerii sale în aplicare. Sub acest aspect, trebuie menționat că, deși reclamantul a formulat cererea de ordonanță președințială la data de 7.01.2001, ea nu a fost analizată de instanțe decât la 1.03. și 20.04.2001, adică după 10 săptămâni de la refuzul bunicilor de a restitui copilul și de la depunerea cererii reclamantului. Or, Curtea nu este convinsă că un astfel de interval de timp este adecvat pentru esența unei astfel de acțiuni, care presupune urgență și al cărei scop este să ferească individul de orice prejudiciu ce ar putea rezulta din simpla trecere a timpului. Dacă din partea autorităților se cere o diligență deosebită atunci când în discuție se află încredințarea unui copil, Curtea este de părere că această cerință de celeritate este cu atât mai strictă în cazul în care, ca și în speță, un părinte cere înapoierea copilului său de la o persoană care îl deține fără a avea acest drept și fără acordul său. De asemenea, Curtea a reamintit că, în ceea ce privește executarea hotărârilor referitoare la înapoierea unui copil, înțelegerea și colaborarea tuturor persoanelor în cauză reprezintă întotdeauna un factor important. În plus, atunci când apar dificultăți, datorate în principal refuzului persoanei la care se află copilul de a se supune executării hotărârii ce dispune înapoierea sa imediată, autoritățile competente au obligația să ia măsurile adecvate pentru a sancționa această lipsă de cooperare și dacă, în principiu, în acest domeniu delicat nu sunt de dorit măsuri coercitive în privința copiilor; recurgerea la sancțiuni nu poate fi înlăturată în caz de comportament vădit ilegal al persoanei cu care locuiește copilul.

Curtea a observat că, în speță, tentativele reclamantului de a-i constrânge pe bunici să execute ordonanța președințială cu ajutorul unui executor judecătoresc și urmând calea penală s-au dovedit a fi în zadar, în special din cauza atitudinii prea puțin active a autorităților competente. Mai mult, autoritățile penale au pronunțat hotărârea lor definitivă după 2 ani și jumătate de la depunerea plângerii de către reclamant împotriva bunicilor care refuzau să execute o hotărâre judecătorească definitivă. În plus, autoritățile specializate în protecția drepturilor copilului nu au reușit să coopereze în mod fructuos. Prin urmare, Curtea a apreciat că, neacționând cu diligență, autoritățile naționale, prin comportamentul lor, au favorizat integrarea copilului în noul său mediu și, în consecință, au contribuit într-un mod decisiv la consolidarea unei situații de fapt contrare dreptului reclamantului protejat de art. 8 din Convenție. De asemenea, Curtea a observat că părțile au formulat argumente similare în fața instanțelor naționale cu ocazia acțiunii având ca obiect înapoierea

copilului și cu ocazia celei referitoare la încredințarea minorei. Or, dacă aceste argumente nu au fost reținute de instanțele naționale pentru a-i retrage reclamantului custodia copilului, ele nu au fost totuși considerate suficiente pentru a dispune înapoierea copilului la tatăl său. Mai mult, instanțele naționale au statuat că afecțiunea existentă între copil și bunici nu era suficientă, ea singură, să justifice despărțirea unui părinte de copilul său. Prin urmare, această practică a instanțelor naționale a afectat previzibilitatea acțiunii reclamantului ce urmărea obținerea înapoierii copilului de la persoane care îl țineau fără a avea acest drept. În plus, Curtea a considerat că, dacă instanțele naționale refuză temporar înapoierea unui copil la tatăl său, ale cărui drepturi părintești nu au fost limitate, nu este mai puțin adevărat că trebuie luate măsuri pentru a crea și asigura un just echilibru între interesul copilului și cel al părintelui care trebuie să își exercite drepturile părintești. Acolo unde este stabilită existența unei legături de familie și unde motivele ce stau la baza refuzului de înapoiere a copilului sunt datorate lipsei de contact între părțile respective și trecerii timpului, statul trebuie, în principiu, să acționeze astfel încât să îi permită acestei legături să se dezvolte. Obligațiile statului nu se limitează la a veghea în sensul de a permite copilului să i se poată alătura tatălui său, ci ele cuprind și totalitatea măsurilor pregătitoare ce permit atingerea acestui rezultat.

Curtea a constatat că temeiul juridic pe care și-au întemeiat instanțele naționale refuzul de a i-o înapoi pe minoră reclamantului permite instanțelor să refuze înapoierea copilului și să îl încredințeze unei persoane ce nu mai avusese până atunci niciun drept asupra lui, fără să prevadă în același timp o modificare a drepturilor părinților asupra copilului. Or, o astfel de măsură poate duce la situații care, ca și în cazul de față, stabilesc relațiile viitoare dintre părinte și copil nu pe baza tuturor elementelor relevante, ci pe simpla trecere a timpului. În opinia Curții, o astfel de măsură temporară poate fi eficientă dacă este susținută de garanții și măsuri prevăzute de autorități pentru a împiedica ruperea legăturii dintre copil și părinte, căruia, în plus, i s-a recunoscut exercitarea drepturilor părintești. Curtea a observat că, în acțiunea sa de solicitare a înapoierii copilului, finalizată prin hotărârea din 20 iunie 2003, întemeindu-se pe prevederile de drept intern, reclamantul a arătat și imposibilitatea sa de a-și exercita drepturile părintești, lipsa oricărui contact cu copilul împiedicându-l să participe la educația și dezvoltarea sa. Or, instanțele naționale nu au analizat în niciun fel posibilitatea pentru reclamant de a-și exercita într-un mod efectiv drepturile părintești din care nu a fost decăzut. În acest sens, Curtea dezaproabă faptul că, pe o perioadă atât de lungă de timp, autoritățile nu s-au preocupat deloc de diluarea progresivă și chiar de ruperea relațiilor dintre copil și tatăl său, în special de lipsa contactelor concrete și efective între părțile interesate; astfel, în loc să dispună măsuri pentru menținerea și îmbunătățirea, dacă era cazul, a raporturilor dintre tată și copil, instanțele naționale au preferat să

lase timpul să rezolve situația, ceea ce a dus, având în vedere vârsta și atitudinea copilului, la riscul unei înstrăinări crescânde și definitive între cei doi, care nu poate fi deloc considerată ca fiind în interesul superior al copilului. Instanțele naționale nu au făcut decât să aprobe situația creată prin lipsa de diligență a autorităților în a asigura executarea ordonanței președințiale. De asemenea, Curtea a considerat deosebit de regretabil faptul că, în măsura în care reclamantul beneficia de exercitarea drepturilor părintești și în care minora nu era plasată la bunicii săi decât temporar, copilul nu a beneficiat în mod evident de sprijin psihologic pentru a-și menține și îmbunătăți raporturile cu tatăl său, sprijin susceptibil de a face posibilă întoarcerea sa la el. O astfel de măsură ar fi permis ca interesele reclamantului să conveargă cu cele ale copilului, și nu să concureze, cum s-a întâmplat în cazul de față.

Curtea a observat că în procedura provizorie a ordonanței președințiale reclamantul a solicitat în subsidiar un drept de vizită a copilului. După această procedură, este de înțeles că, având toate drepturile asupra copilului, spre deosebire de bunici, reclamantul a solicitat înapoierea imediată a minorei, și nu un drept de vizită. Prin urmare, Curtea a considerat că, în contextul foarte special al cauzei, reclamantul nu poate fi blamat pentru faptul că nu a cerut un drept de vizită după procedura provizorie. Curtea a observat că, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 272/2004, legislația națională prevede în favoarea copilului dreptul de a avea contacte cu părinții săi. În plus, această lege implementează un sistem de măsuri pentru prevenirea despărțirii unui copil de părinții săi, precum și pentru a asigura relațiile dintre copil și părinții săi atunci când este dispusă o măsură de plasament. În lumina celor de mai sus, Curtea a considerat că pasivitatea autorităților se află la originea rupturii relațiilor dintre copil și tatăl său. Rezultă că, în cazul de față, nu putem spune că dreptul la respectarea vieții de familie al reclamantului a fost protejat într-un mod efectiv, în ciuda aspirațiilor legitime ale acestuia de a-și vedea familia reunită, astfel cum prevede art. 8 din Convenție. Prin urmare, a avut loc încălcarea acestei prevederi (*C.E.D.O., Amanalachioai c. României*, 26 mai 2009, *M. Of. nr. 720/2009*).

105. Încuviințare nume minor. Copil rezultat din relații de concubinaj, recunoscut de tată

Promovarea unei astfel de acțiuni se justifică prin necesitatea clarificării situației legale a minorei și în scopul dobândirii unui nume de familie comun cu cel al tatălui în accepțiunea abordării perioadei preșcolare și școlare.

*Jud. Năsăud, sent. civ. nr. 1280 din 7 iunie 2012,
nepublicată*

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamanta C.A. l-a chemat în judecată pe pârâtul J.V., solicitând instanței să încuviințeze ca minora C.A.M., născută la data de 2.11.2010, în municipiul Bistrița, județul Bistrița-Năsăud, să poarte numele de familie al pârâtului, acela de J., cu efectuarea cuvenitelor mențiuni în actul de stare civilă al acesteia.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că părțile din litigiu au stabilit inițial relații de prietenie și apoi relații de concubinaj. Din relațiile intime ale părților și prin raportare la perioada de concubinaj a rezultat minora C.A.M., născută la data de 02.11.2010, a cărei naștere a fost înregistrată și recunoscută de către pârât, astfel încât s-a eliberat, la data de 04.11.2010, certificatul de naștere anexat, prin care se atestă paternitatea pârâtului față de minora prin recunoașterea voluntară la serviciul de stare civilă din cadrul Primăriei municipiului B. În același context, s-a reținut că, din cauza unor neînțelegeri survenite între părinții minorei, s-a sistat conviețuirea. Totuși, s-a subliniat, prin promovarea prezentei acțiuni, utilitatea ca minora rezultată din aceste relații de concubinaj să poarte numele de familie comun cu al pârâtului, respectiv acela de J. și cu consecința eliberării noului certificat de naștere, care să conțină mențiunile aferente pentru rubrica „numele de familie”.

După sistarea conviețuirii părților, reclamanta s-a preocupat prioritar de creșterea și educarea minorei, de asigurarea resurselor materiale, cât și de conturarea unui climat afectiv necesar pentru o dezvoltare armonioasă fizică și psihică, iar promovarea prezentei acțiuni se justifică prin necesitatea clarificării situației legale a minorei și în scopul dobândirii unui nume de familie comun cu cel al pârâtului în accepțiunea abordării perioadei preșcolare și școlare. Conform sentinței civile nr. 2235/2011 a Judecătoriei Năsăud, s-a stabilit în favoarea minorei A.A. o pensie de întreținere în cuantum de 167 lei lunar, în raport de venitul minim pe economia națională, aspect care denotă modalitatea de contribuție și participare a pârâtului la cheltuielile de creștere și educare a minorei. În consecință, raportat la starea de fapt redată, instanța a apreciat ca întemeiată prezenta acțiune. În temeiul art. 449 și art. 450 NCC și în absența unui acord al părinților, instanța a încuviințat ca minora A.M. să poarte numele de familie al pârâtului, respectiv acela de J., iar în temeiul dispozițiilor art. 44 lit. a) coroborat cu art. 45 din Legea nr. 119/1996, cu modificările și completările ulterioare, a dispus efectuarea cuvenitelor mențiuni în actul de stare civilă al minorei.

106. Încuviințare nume minor. Încheierea unei noi căsătorii de către mamă

Încheierea de către mamă a căsătoriei cu pârâtul nu poate influența în niciun fel statutul civil al copiilor, a căror paternitate li s-a stabilit la naștere, indiferent de legea aplicabilă situației deduse judecății.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ.,
dec. nr. 102/A din 25 octombrie 2012, nepublicată*

Prin sentința civilă nr. 7370/2012, pronunțată de Judecătoria Bistrița, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea formulată de reclamanta P.R.O. în contradictoriu cu pârâtul J.C.P.B. Împotriva sentinței expuse a declarat recurs reclamanta. Apelul nu este fondat și se va respinge ca atare.

Din certificatele de naștere depuse la dosarul de fond reiese că celor trei minore în litigiu li s-a stabilit paternitatea la naștere, fiind înscris în actele de stare civilă ca părinte al lor numitul L.R. Cum bine se sizează prima instanță, cererea introductivă nu are niciun suport legal. Încheierea de către mamă a căsătoriei cu pârâtul nu poate influența în niciun fel statutul civil al copiilor, indiferent de legea aplicabilă situației deduse judecății.

Atât sub imperiul Codului familiei, cât și al noului Cod civil, modificările ce pot interveni sub aspectul discutat se dispun numai ca urmare a acțiunilor privind filiația – în contestarea filiației, în stabilirea paternității din afara căsătoriei și în tăgada paternității sau a recunoașterii unui copil fără paternitate stabilită, ori a unei adopții, așa cum neîndoielnic se deduce din dispozițiile art. 54-65 C. fam., art. 421-439, art. 473 NCC. În speța de față nu este dată niciuna dintre ipotezele legale amintite, reclamanta urmărind ca pe cale ocolită, prin eludarea prevederilor indicate, să creeze o altă situație juridică pentru copiii săi, motiv pentru care se reține că soluția primei instanțe este întru totul corectă. În niciun caz nu se poate susține că interesele fetelor nu ar fi protejate, atâta vreme cât drepturile și obligațiile ce compun autoritatea parentală subzistă în persoana a doi părinți, din a căror relație au rezultat.

107. Încuviințare purtare nume. Relevanța momentului stabilirii filiației

Niciun text legal nu permite instanței să încuviințeze ca un copil născut în afara căsătoriei, a cărui filiație s-a stabilit la naștere față

de ambii părinți, să poarte numelui celui alt părinte, după ce părinții de comun acord au stabilit la naștere numele de familie.

În privința celor doi minori, este posibilă încuviințarea purtării numelui de familie al tatălui, pe considerentul că filiația acestora față de tată nu s-a stabilit, ca și în cazul surorii lor, la momentul nașterii, ci ulterior, astfel că la momentul nașterii celor doi minori nu exista vreo posibilitate de alegere a numelui de familie, minorii trebuind să poarte numele de familie al mamei, singura persoană față de care minorii și-au stabilit filiația. Pentru ca și minora să poarte același nume cu al celorlalți membri ai familiei sale, există posibilitatea de a se solicita schimbarea numelui pe cale administrativă, în condițiile art. 4 alin. (2) lit. h) din O.G. nr. 41/2003.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ.,
dec. nr. 41/A din 21 martie 2012, nepublicată*

Prin sentința civilă nr. 11130/2011, pronunțată de Judecătoria Bistrița la data de 14.12.2011, s-a admis în parte acțiunea civilă formulată de reclamanta M.C. împotriva pârâtului M.P.Ș. și, în consecință, s-a încuviințat ca minorii M.T.N., născut la data de 07.10.2003, și M.T.R., născut la data de 04.02.2002, să poarte în viitor numele tatălui lor, acela de M.; s-a dispus efectuarea cuvenitelor mențiuni în actele de naștere ale minorilor. Împotriva acestei sentințe a declarat apel reclamanta. Apelul declarat nu este fondat.

În mod corect instanța de fond, în raport de dispozițiile art. 47 din Legea nr. 71/2011, conform cărora dispozițiile noului Cod civil sunt incidente acțiunilor privitoare la filiație (acțiuni în care se cuprind și cele prin care se solicită încuviințarea purtării numelui de familie al unuia dintre părinți) numai în cazul copiilor născuți după data de 1.10.2011, a stabilit că în cauză sunt incidente dispozițiile Codului familiei și a soluționat cauza prin prisma acestor reglementări legale. Potrivit art. 64 C. fam., copilul din afara căsătoriei a cărui filiație a fost stabilită prin recunoaștere sau prin hotărâre judecătorească dobândește numele de familie al aceluia dintre părinți față de care filiația a fost mai întâi stabilită. În cazul în care copilul a fost recunoscut în același timp de ambii părinți, dacă părinții nu au un nume de familie comun, copilul va lua numele de familie al unuia dintre ei ori numele lor reunite. În acest caz, numele copilului se va stabili prin învoiala părinților și se va declara, odată cu nașterea copilului, la serviciul de stare civilă. În lipsa unei asemenea învoiei, autoritatea tutelară de la domiciliul copilului va hotări, ascultând pe părinți, dacă copilul va purta numele unuia dintre ei sau numele lor reunite.

Minora A.C. s-a născut la data de 18.07.2006, cu aproape 5 ani anterior căsătoriei părinților săi. Minora a fost recunoscută de tată la momentul înregistrării nașterii sale, părinții de comun acord stabilind ca minora să ia numele de familie al mamei sale. În schimb, filiația față de tată a fraților săi N. și R. nu a fost stabilită la momentul nașterii lor, ci ulterior, la data de 9.02.2010, conform adresei serviciului de stare civilă. Ca atare, minora nu se află într-o situație identică cu cea a fraților săi, tocmai din cauza momentului diferit la care a intervenit recunoașterea de filiație paternă. Fiind vorba de situații distincte, și dispozițiile legale privitoare la numele purtat sunt diferite.

Astfel, în timp ce în privința minorei sunt aplicabile prevederile art. 64 alin. (3) C. fam. raportat la art. 62 alin. (2) C. fam., în privința fraților săi sunt incidente prevederile art. 64 alin. (1) și (2) C. fam., care permit încuviințarea purtării numelui de familie al părintelui față de care s-a stabilit ulterior filiația. În privința minorilor N. și R. este posibilă încuviințarea purtării numelui de familie al tatălui pe considerentul că filiația acestora față de tată nu s-a stabilit, ca și în cazul minorei, la momentul nașterii, ci ulterior, astfel că, la momentul nașterii celor doi minori, nu exista vreo posibilitate de alegere a numelui de familie; minorii trebuind să poarte numele de familie al mamei, singura persoană față de care minorii și-au stabilit filiația. Ulterior, stabilindu-se și filiația față de tată, art. 64 alin. (3) C. fam. permite să se încuviințeze purtarea numelui de familie al tatălui, tocmai pentru a se asigura egalitatea în drepturi cu copilul din afara căsătoriei recunoscut la naștere de ambii părinți (în privința căruia încă de la momentul nașterii există posibilitatea de opțiune în privința numelui).

În cazul minorei, Codul familiei a permis părinților încă de la momentul nașterii sale să cadă de acord în privința numelui de familie al minorei. Prin urmare, odată exercitată această opțiune, părinții nu mai pot reveni asupra acesteia și solicita pe cale judiciară încuviințarea purtării numelui celui alt părinte, indiferent de motivele care stau la baza acestei solicitări. Întrucât niciun text legal nu permite instanței să încuviințeze ca un copil născut în afara căsătoriei, a cărui filiație s-a stabilit la naștere față de ambii părinți, să poarte numele celui alt părinte, după ce părinții de comun acord au stabilit la naștere numele de familie, tribunalul, în baza art. 296 CPC, a respins ca nefondat apelul declarat, menținând hotărârea instanței de fond ca fiind legală și temeinică. Pentru ca și minora să poarte același nume cu al celorlalți membri ai familiei sale, există posibilitatea de a se solicita schimbarea numelui pe cale administrativă, în condițiile art. 4 alin. (2) lit. h) din O.G. nr. 41/2003.

Notă. Deși hotărârea este pronunțată în temeiul reglementării anterioare, considerentele instanței se mențin după intrarea în vigoare a noului Cod civil, devenind aplicabile prevederile art. 84 și art. 450 NCC.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Refuzul guvernului britanic de a modifica registrele de nașteri sau de a elibera extrase cu un conținut diferit de ceea ce se menționa în registru, în ceea ce privește sexul persoanei, nu poate fi considerat ca fiind o atingere a respectului dreptului la viață privată. Nu există nicio obligație pozitivă care să impună statelor contractante să stabilească o modalitate juridică de schimbare a stării civile a unei persoane ce a suferit o operație de schimbare a sexului, în așa fel încât ea să-și poată dovedi noua identitate sexuală (*C.E.D.O., Rees c. Regatului Unit, 17 octombrie 1986, www.echr.coe.int*).

2. Ulterior, în anul 1992, Curtea și-a modificat jurisprudența, admitând că neregistrarea noii identități sexuale unei persoane constituie o încălcare a art. 8 din Convenție. Întrucât nu s-au operat modificările necesare în actele de stare civilă, reclamanta a întâmpinat mai multe dificultăți în viața personală, fiind nevoită să dea informații de ordin intim și personal. „Incontestabil, în materie de transsexualitate, mentalitățile au evoluat, știința a progresat”, astfel încât se ajunge la concluzia că persoana este pusă zilnic într-o situație incompatibilă cu respectul datorat vieții sale private (*C.E.D.O., B. c. Franței, 25 martie 1992, www.echr.coe.int*).

108. Măsuri de protecție a familiei în cazul violenței unui soț

Măsurile de protecție prevăzute de art. 23 alin. (2) din Legea nr. 217/2003, republicată, cum este și aceea a suportării de către agresor a chiriei pentru locuința temporară, nu pot avea o existență independentă, fiind necesar ca mai întâi să fie dispusă una dintre măsurile principale de protecție, prevăzute de art. 23 alin. (1) din același act normativ.

*Trib. Prahova, s. civ.,
dec. nr. 1608 din 21 noiembrie 2012, nepublicată*

Prin sentința civilă nr. 14169/22.10.2012, Judecătoria Ploiești a respins cererea formulată de reclamanta B.C. ca neîntemeiată. Împotriva acestei sentințe a declarat recurs reclamanta. Recursul declarat nu este fondat.

Conform art. 23 din Legea nr. 217/2003: „(1) Persoana a cărei viață, integritate fizică sau psihică ori libertate este pusă în pericol printr-un act de violență din partea unui membru al familiei poate solicita instanței ca, în scopul înlăturării stării de pericol, să emită un ordin de protecție, prin care să se dispună, cu caracter provizoriu, una ori mai multe dintre

următoarele măsuri – obligații sau interdicții: a) evacuarea temporară a agresorului din locuința familiei, indiferent dacă acesta este titularul dreptului de proprietate; b) reintegrarea victimei și, după caz, a copiilor, în locuința familiei; c) limitarea dreptului de folosință al agresorului numai asupra unei părți a locuinței comune atunci când aceasta poate fi astfel partajată încât agresorul să nu vină în contact cu victima; d) obligarea agresorului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de victimă, față de copiii acesteia sau față de alte rude ale acesteia ori față de reședința, locul de muncă sau unitatea de învățământ a persoanei protejate; e) interdicția pentru agresor de a se deplasa în anumite localități sau zone determinate pe care persoana protejată le frecventează ori le vizitează periodic; f) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod cu victima; g) obligarea agresorului de a preda poliției armele deținute; h) încredințarea copiilor minori sau stabilirea reședinței acestora. (2) Prin aceeași hotărâre, instanța poate dispune și suportarea de către agresor a chiriei și/sau a întreținerii pentru locuința temporară unde victima, copiii minori sau alți membri de familie locuiesc ori urmează să locuiască din cauza imposibilității de a rămâne în locuința familială. (3) Pe lângă oricare dintre măsurile dispuse potrivit alin. (1), instanța poate dispune și obligarea agresorului de a urma consiliere psihologică, psihoterapie sau poate recomanda luarea unor măsuri de control, efectuarea unui tratament ori a unor forme de îngrijire, în special în scopul dezintoxicării”.

La termenul din 9.10.2012, în fața instanței de fond, reclamanta a precizat că nu mai solicită evacuarea temporară a pârâtului din locuință. La termenul din 16.10.2012, reclamanta și-a precizat cererea în sensul că solicită emiterea unui ordin de protecție prin care să se dispună: obligarea pârâtului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de reclamantă; obligarea pârâtului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de reședința acesteia și locul său de muncă; interdicția pentru pârât de a se deplasa în zone determinate pe care reclamanta le frecventează sau le vizitează periodic; interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod; suportarea de către pârât a chiriei și întreținerii pentru locuința temporară, în cuantum de 150 euro. De asemenea, a solicitat emiterea unui ordin de protecție pentru sora și nepoata sa, în sensul ca pârâtul să păstreze distanța minimă determinată și față de acestea.

În cadrul răspunsului la interogatoriu, reclamanta a recunoscut că, din momentul părăsirii de către aceasta a domiciliului comun, pârâtul nu a căutat-o și nu a contactat-o telefonic. De asemenea, a recunoscut că lo-

cuiește în prezent la domiciliul surorii sale și că pârâtul nu a contactat-o pe aceasta sau pe nepoata reclamantei nici telefonic, nici prin corespondență și nu s-a prezentat la locuința acestora. Prin urmare, astfel cum în mod corect a reținut instanța de fond, nu apare ca fiind justificată emiterea unui ordin de protecție prin care să se dispună obligarea pârâtului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de reclamantă, față de reședința acesteia și locul său de muncă, interdicția pentru pârât de a se deplasa în zone determinate pe care reclamanta le frecventează sau le vizitează periodic sau interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod. Incidentele dintre părți au avut loc în locuința familiei, însă reclamanta, prin cererea modificatoare, nu a mai solicitat evacuarea pârâtului sau reintegrarea sa în domiciliul comun.

În mod temeinic s-a reținut, prin hotărârea recurată, că măsurile de protecție prevăzute de art. 23 alin. (2) din Legea nr. 217/2003, cum este și aceea a suportării de către pârât a chiriei pentru locuința temporară, nu pot avea o existență independentă, fiind necesar ca mai întâi să fie dispusă una dintre măsurile principale de protecție, prevăzute de art. 23 alin. (1) din același act normativ. O astfel de măsură însă nu se impune în prezenta cauză.

Celelalte probe administrate în cauză, înscrisurile depuse de către reclamantă, inclusiv plângerea înregistrată sub nr. 781078/2012, declarația martorei audiate sau înscrisurile depuse de către pârât, nu sunt de natură să ateste o altă situație de fapt decât cea care rezultă din chiar răspunsurile reclamantei la interogatoriu, menționate anterior. Susținerea recurente-reclamante în sensul că este imposibil ca pârâtul să achite o rată de 600 lei dintr-un venit de 780 lei nu prezintă relevanță în cauză.

109. Emitere ordin de protecție. Condiții

1. Un ordin de protecție se poate emite doar dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: a) se constată comiterea unui act de violență, care, conform art. 4 din Legea nr. 217/2003, republicată, poate fi: verbal, psihologic, fizic, sexual, economic, social sau spiritual; b) actul de violență este de natură să pună în pericol viața, integritatea sau libertatea victimei; c) actul este unul de violență în familie.

2. Actele de violență verbală nu sunt de natură să justifice luarea unei măsuri de instituire a unui drept de protecție, în condițiile în care reclamanta nu a făcut dovada stării de temere invocate și a existenței pericolului concret pentru viața, integritatea sau libertatea sa, cu atât mai mult cu cât din ansamblul probelor rezultă că

soțul său nu este o persoană violentă, iar din planșele foto cuprinzând mesajele trimise de reclamantă pârâtului pe telefonul mobil, anterioare incidentului, se observă limbajul jignitor folosit de reclamantă la adresa soțului său, precum și o atitudine provocatoare a acesteia.

Jud. Câmpina, sent. civ. nr. 3155 din 8 noiembrie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată la data de 09.10.2012, reclamanta C.F. a solicitat emiterea unui ordin de protecție împotriva pârâtului C.M.D.

Analizând acțiunea civilă, instanța a reținut că părțile sunt căsătorite, iar din relațiile lor a rezultat minora C.I., în vârstă de 8 ani, care, în prezent, locuiește cu reclamanta. Soții C. sunt despărțiți în fapt din data de 11.08.2012 și în proces de divorț, cerere care a fost promovată de pârât și care face obiectul dosarului nr. (...) / 2012 aflat pe rolul Judecătoriei Câmpina. Din întreg probatoriul administrat în cauză rezultă că există o relație tensionată între reclamantă și rudele acesteia, pe de o parte, și pârât și rudele acestuia, pe de altă parte.

În soluționarea prezentei cauze, instanța are în vedere dispozițiile art. 23 alin. (1) din Legea nr. 217/2003, potrivit cărora persoana a a cărei viață, integritate fizică sau psihică ori libertate e pusă în pericol printr-un act de violență din partea unui membru al familiei poate solicita instanței ca, în scopul înlăturării stării de pericol, să emită un ordin de protecție, prin care să se dispună, cu caracter provizoriu, una ori mai multe măsuri – obligații sau interdicții (...). Totodată, instanța reține că un ordin de protecție se poate emite doar dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: 1. se constată comiterea unui act de violență, care, conform art. 4 din Legea nr. 217/2003, poate fi: verbal, psihologic, fizic, sexual, economic, social sau spiritual; 2. actul de violență este de natură să pună în pericol viața, integritatea sau libertatea victimei; 3. actul este unul de violență în familie.

Raportând acestea la speța de față, instanța constată că nu sunt îndeplinite cumulativ cele trei condiții anterior menționate pentru emiterea ordinului de protecție, în sensul că unele dintre actele de violență în familie nici nu au fost dovedite, în plus, probele administrate nu au conturat existența stării de pericol pentru viața, integritatea sau libertatea reclamantei; aspecte față de care urmează a fi respinsă ca neîntemeiată cererea formulată de reclamantă.

Astfel, din declarațiile martorilor rezultă că pârâtul nu este o persoană violentă și nu consumă excesiv băuturi alcoolice. Au mai relatat martorii că nu l-au văzut niciodată pe pârât lovind-o pe reclamantă,

adresându-i cuvinte jignitoare sau amenințând-o, că este atașat de copilul său, față de care se comportă foarte frumos și pe care nu l-a pus în stare de pericol. Martorul V.I.C. a mai relatat că în iunie anul acesta a fost la mare cu părțile, că a fost foarte frumos și că nu i-a venit să creadă când a aflat că soții s-au despărțit. Totodată, martorul a relatat că lumea „pe stradă” vorbește că reclamanta ar avea o relație cu martorul G.R.F. Din declarația martorului G.R.F. rezultă că a asistat la discuții aprinse între părți, dar niciodată la vreun incident când pârâtul să se manifeste violent fizic față de reclamantă. A mai relatat martorul că a asistat când pârâtul i-a spus reclamantei că o va distruge dacă se urcă în mașină cu el și o să-i arate el ce-i va face.

În ceea ce privește relația pârâtului cu minora, declarațiile martorilor sub acest aspect se coroborează cu declarația învățătoarei minorei și adresa nr. 2713/17.10.2012, emisă de Liceul teoretic „A.V.”, din care reiese că pârâtul se interesează de situația școlară a minorei și de starea ei de sănătate, că vine frecvent la școală în timpul pauzelor, stă de vorbă cu minora, cu acordul și în prezența doamnei învățătoare, iar prin prezența sa la școală nu a deranjat buna desfășurare a procesului de învățământ. Totodată, instanța reține că minora, audiată fiind în camera de consiliu, a arătat că părinții săi nu au bătut-o și nu au amenințat-o niciodată și că știa că tatăl său nu vroia să-i facă rău.

Referitor la actele de violență la care ar fi fost supusă de către pârât, instanța reține că reclamanta invocă un singur incident ce a avut loc în data de 21.08.2012, iar din declarațiile reclamantei date în dosarul penal nr. 3257/P/2012 rezultă că aceasta a fost lovită atât de pârât, cât și de tatăl acestuia.

Astfel, din ansamblul probelor administrate în cauză nu rezultă că actele de violență în familie invocate au fost de natură să-i pună în pericol viața, integritatea sau libertatea, iar existența certificatului medico-legal nr. 1730/22.08.2012 nu poate constitui o probă în sensul că agresorul reclamantei a fost pârâtul, în lipsa coroborării cu alte dovezi certe.

Referitor la susținerile reclamantei privitoare la amenințarea sa, instanța constată că singura probă în acest sens este declarația martorului G.R.F., din care rezultă că pârâtul i-a spus reclamantei că o va distruge dacă se urcă în mașină cu acesta și o să-i arate el ce-i va face. Instanța reține însă că aceste acte de violență verbală nu sunt de natură să justifice luarea unei măsuri de instituire a unui drept de protecție, reclamanta nefăcând dovada stării de temere invocate și a existenței pericolului concret pentru viața, integritatea sau libertatea sa, cu atât mai mult cu cât din ansamblul probelor rezultă că pârâtul nu este o persoană

violentă. Totodată, din planșele foto cuprinzând mesajele trimise de reclamantă pârâtului pe telefonul mobil, anterioare incidentului din data de 21.08.2012, se observă limbajul jignitor folosit de reclamantă la adresa soțului său, precum și o atitudine provocatoare a acesteia.

Față de cele ce preced, instanța constată că nu sunt indicii temeinice referitoare la temerea reclamantei în ceea ce privește siguranța sa și a minorei, din probele administrate în cauză rezultând fără dubiu că pârâtul nu i-a cauzat niciun prejudiciu copilului său și nu l-a pus în stare de pericol.

110. Ordin de protecție. Condiții de admisibilitate

Potrivit art. 23 din Legea nr. 217/2003, republicată, persoana a cărei viață, integritate fizică sau psihică ori libertate este pusă în pericol printr-un act de violență din partea unui membru al familiei poate solicita instanței ca, în scopul înlăturării stării de pericol, să emită un ordin de protecție, prin care să se dispună, cu caracter provizoriu, una ori mai multe obligații sau interdicții.

Din certificatul medico-legal, care se coroborează cu declarațiile martorilor, instanța reține că reclamanta a fost, într-adevăr, victima mai multor acte de violență din partea pârâtului, atât de natură fizică, cât și de natură psihică, care i-au pus în pericol sănătatea, cel puțin unul dintre evenimente având loc chiar în prezența unui minor, fiul părților de doar 9 ani, iar din declarațiile de la dosar rezultă că aceste violențe i-au produs suferințe fizice și psihice, dar și reale temeri că se vor repeta. Prin urmare, având în vedere că pârâtul, autorul actelor de violență, este soțul reclamantei, sunt îndeplinite condițiile pentru emiterea unui ordin de protecție în condițiile Legii nr. 217/2003.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 3564 din 25 aprilie 2013, nepublicată

Prin cererea înregistrată pe rolul instanței, reclamanta P.L. a formulat o cerere privind emiterea unui ordin de protecție, prin care, în baza dispozițiilor art. 23 lit. a) și d) din Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, a solicitat să se dispună evacuarea temporară, pe durata a 6 luni, a pârâtului P.C.O. din locuința domiciliu comun situată în municipiul (...) și obligarea pârâtului să păstreze o distanță minimă de 200 m față de reclamantă și de locuința domiciliu comun, respectiv de locul de muncă al reclamantei, B. SA, Sucursala Bistrița-Năsăud, din Bistrița, (...), pe aceeași durată. Analizând actele și lucrările dosarului, instanța reține următoarele:

Părțile s-au căsătorit în anul 1999 și au împreună un copil în vârstă de 9 ani, iar în prezent se află în proces de divorț. Prin cererea formulată, reclamanta a solicitat emiterea unui ordin de protecție prin care să se dispună evacuarea temporară a pârâtului din locuința situată în Bistrița, str. (...) și obligarea acestuia să păstreze o distanță minimă de 200 m față de reclamantă și de locul său de muncă, B. SA, Sucursala Bistrița-Năsăud, pe aceeași durată, motivat de faptul că pârâtul a exercitat de mai multe ori acte de violență fizică, dar și verbală și psihologică, chiar și în prezența minorului, ultima fiind pe data de 02.04.2013, urmele loviturilor și agresiunilor fiind constatate de medicul legist și consemnate în certificatul medico-legal. La cererea părților, instanța a audiat un număr de șase martori, câte trei pentru fiecare parte, patru dintre ei fiind părinții părților, având în vedere art. 316 CPC, care permite audierea oricărei persoane, cu excepția descendenților, în cauzele ce privesc raporturi de familie, întrucât aceste evenimente se petrec de regulă la domiciliul sau locuința părților, și nu în public, instanța a încuviințat audierea părinților părților, urmând ca declarațiile acestor persoane să fie avute în vedere în măsura în care se coroborează cu celelalte probe.

Potrivit art. 23 alin. (1) din Legea nr. 217/2003, persoana a cărei viață, integritate fizică sau psihică ori libertate este pusă în pericol printr-un act de violență din partea unui membru al familiei poate solicita instanței ca, în scopul înlăturării stării de pericol, să emită un ordin de protecție, prin care să se dispună, cu caracter provizoriu, una ori mai multe dintre următoarele măsuri – obligații sau interdicții: a) evacuarea temporară a agresorului din locuința familiei, indiferent dacă acesta este titularul dreptului de proprietate; b) reintegrarea victimei și, după caz, a copiilor, în locuința familiei; c) limitarea dreptului de folosință al agresorului numai asupra unei părți a locuinței comune atunci când aceasta poate fi astfel partajată încât agresorul să nu vină în contact cu victima; d) obligarea agresorului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de victimă, față de copiii acesteia sau față de alte rude ale acesteia ori față de reședința, locul de muncă sau unitatea de învățământ a persoanei protejate; e) interdicția pentru agresor de a se deplasa în anumite localități sau zone determinate pe care persoana protejată le frecventează ori le vizitează periodic; f) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima; g) obligarea agresorului de a preda poliției armele deținute; h) încredințarea copiilor minori sau stabilirea reședinței acestora.

În consecință, instanța urmează să verifice îndeplinirea a trei condiții de admisibilitate: comiterea unor acte de violență (fizică, verbală,

psihică etc.), actele de violență să fie de natură să pună în pericol viața, integritatea sau libertatea victimei, iar violența să se manifeste în familie, în sensul că trebuie să fie comisă de un membru al familiei victimei.

Observând declarațiile martorilor, se poate constata că toți martorii audiați au arătat că există tensiuni și neînțelegeri între părți, fie din cauza serviciului reclamantei, fie din cauza discuțiilor referitoare la divorț și partaj. Instanța a reținut doar în parte declarațiile de martor, considerând că au un conținut în mod pronunțat subiectiv, ceea ce este normal într-o oarecare măsură, având în vedere gradul de rudenie al martorilor respectivi cu pârâtul, dar anumite elemente vin în contradicție evidentă cu chestiuni de necontestat, spre exemplu, afirmația acestor martori că au văzut reclamanta în ziua de 02.04. a.c. și nu prezenta urme de lovituri, lucru contrazis de certificatul medico-legal, care este o probă obiectivă și de necontestat.

Analizând condițiile de admisibilitate, din certificatul medico-legal, care se coroborează cu declarațiile martorilor, instanța reține că reclamanta a fost, într-adevăr, victima mai multor acte de violență din partea pârâtului, atât de natură fizică, cât și de natură psihică, care i-au pus în pericol sănătatea, cel puțin unul dintre evenimente având loc chiar în prezența unui minor, fiul părților de doar 9 ani, iar din declarațiile de la dosar rezultă că aceste violențe i-au produs suferințe fizice și psihice, dar și reale temeri că se vor repeta. Prin urmare, având în vedere că pârâtul, autorul actelor de violență, este soțul reclamantei, instanța a constatat că sunt îndeplinite condițiile pentru emiterea unui ordin de protecție în condițiile Legii nr. 217/2003.

În ceea ce privește stabilirea măsurilor de protecție solicitate, instanța apreciază că nu toate sunt justificate, astfel că a dispus evacuarea pârâtului din locuința familiei din Bistrița, str. (...) și a obligat pârâtul să păstreze o distanță minimă de 200 m față de reclamantă pentru o perioadă de patru luni, având în vedere că, pe de o parte, starea conflictuală din familie va persista, în condițiile în care urmează să se soluționeze cererile de divorț și partaj de bunuri comune, și că, pe de altă parte, părțile mai au încă o locuință, iar părinții locuiesc în aceeași localitate, considerând că atât divorțul, cât și partajul vor fi soluționate în acest interval de timp. Instanța a respins însă cererea de obligare a pârâtului să păstreze aceeași distanță față de locul de muncă al reclamantei, având în vedere că nu există probe care să conducă la concluzia că s-au săvârșit violențe față de reclamantă la serviciu sau că s-ar putea produce în viitor, cu atât mai mult cu cât paza instituției pentru care lucrează reclamanta este realizată de personal calificat.

III. Ordin de protecție. Condiții de admisibilitate. Lipsa stării de pericol

Legea nr. 217/2003 a urmărit, prin reglementarea „ordinului de protecție”, crearea unei modalități de protejare a victimelor violenței în familie, un instrument complex care să poată fi utilizat în regim de urgență pentru a înlătura de îndată expunerea la tratamentele agresive, prevăzând în art. 23 trei condiții de admisibilitate: a) constatarea comiterii unui act de violență; b) actul de violență este de natură să pună în pericol viața, integritatea sau libertatea victimei; c) actul este unul de violență în familie, în sensul că este comis de un membru al familiei victimei, în accepțiunea extinsă oferită de art. 5 din Legea nr. 217/2003.

În condițiile în care, după divorț, petenta a locuit în imobil, dar nu a solicitat prin acțiunea de divorț beneficiul folosinței locuinței, conform art. 613² CPC sau în temeiul art. 324 alin. (4) NCC, persoana care i-a blocat accesul în curte și imobil nu este fostul soț, ci fostul socru, în cauză neexistând starea de pericol la care face referire art. 23 alin. (1) din Legea nr. 217/2003, cererea privind emiterea ordinului de protecție este neîntemeiată.

*Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 1495 din 22 februarie 2013,
nepublicată*

Prin acțiunea civilă înregistrată pe rolul acestei instanțe, reclamanta O.R. a solicitat în contradictoriu cu pârâtul C.I.C. să se dispună reintegrarea acesteia în locuința de domiciliu stabilită prin sentința civilă nr. 5324/2012, împreună cu copiii săi minori, să se dispună limitarea accesului pârâtului în locuința comună, doar prin cele două intrări din spate și pe intrarea din față a două uși, iar prima ușă din față (accesul dinspre stradă) să-i revină în exclusivitate acesteia și copiilor săi pentru accesul în imobil, iar pârâtul să nu mai aibă dreptul să schimbe închizătoarea de la ușă. De asemenea, a solicitat să se dispună executarea ordinului de protecție fără somație sau trecerea vreunui termen și acordarea de asistență juridică de specialitate, deoarece nu dispune de resurse financiare pentru angajarea unui apărător. Analizând actele și lucrările dosarului, instanța reține în fapt următoarele:

Părțile s-au căsătorit la data de 6.05.1995, iar din căsătoria lor au rezultat minorii C.C., născută la data de 21.12.2002, și C.C.M., născut la data de 04.04.1996. Prin sentința civilă nr. 5324/2012 s-a desfăcut, prin acordul părților, căsătoria încheiată între părți, înregistrată în registrul stării civile al Primăriei comunei B.B. sub nr. 96/6.05.1995. Prin aceeași sentință a fost stabilită locuința minorilor la reclamantă. În data de

31.01.2013, în jurul orei 16:00, reclamanta s-a întors acasă cu fiica sa, însă a constatat că nu mai poate intra în curte, deoarece porțile de acces erau legate cu lanțuri și încuiate cu lacăte. A sărit peste poartă, dar și-a dat seama că nu poate intra nici în imobil, întrucât au fost schimbate yalele de la ușile de acces.

În conformitate cu prevederile art. 23 alin. (1) din Legea nr. 217/2003, „Persoana a cărei viață, integritate fizică sau psihică ori libertate este pusă în pericol printr-un act de violență din partea unui membru al familiei poate solicita instanței ca, în scopul înlăturării stării de pericol, să emită un ordin de protecție, prin care să se dispună, cu caracter provizoriu, una ori mai multe dintre următoarele măsuri – obligații sau interdicții: a) evacuarea temporară a agresorului din locuința familiei, indiferent dacă acesta este titularul dreptului de proprietate; b) reintegrarea victimei și, după caz, a copiilor, în locuința familiei; c) limitarea dreptului de folosință al agresorului numai asupra unei părți a locuinței comune atunci când aceasta poate fi astfel partajată încât agresorul să nu vină în contact cu victima; d) obligarea agresorului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de victimă, față de copiii acesteia sau față de alte rude ale acesteia ori față de reședința, locul de muncă sau unitatea de învățământ a persoanei protejate; e) interdicția pentru agresor de a se deplasa în anumite localități sau zone determinate pe care persoana protejată le frecventează ori le vizitează periodic; f) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima; g) obligarea agresorului de a preda poliției armele deținute; h) încredințarea copiilor minori sau stabilirea reședinței acestora”.

De altfel, Legea nr. 217/2003, prin reglementarea „ordinului de protecție”, a urmărit crearea unei modalități de protejare a victimelor violenței în familie, un instrument complex care să poată fi utilizat în regim de urgență pentru a înlătura de îndată expunerea la tratamentele agresive, prevăzând în art. 23 trei condiții de admisibilitate: a) constatarea comiterii unui act de violență; b) actul de violență este de natură să pună în pericol viața, integritatea sau libertatea victimei; c) actul este unul de violență în familie, în sensul că este comis de un membru al familiei victimei, în accepțiunea extinsă oferită de art. 5 din Legea nr. 217/2003.

Așa cum se evidențiază din probatoriul testimonial administrat în cauză, rezultă că, după divorț, petenta a locuit în imobilul situat în (...), dar că nu a solicitat prin acțiunea de divorț beneficiul folosinței locuinței conform art. 613² CPC sau în temeiul art. 324 alin. (4) NCC. Mai mult, persoana care i-a blocat accesul în curte și imobil nu este fostul soț, ci fostul socru, respectiv numitul C.I. Cum, în cauza pendinte, nu există

starea de pericol la care face referire art. 23 alin. (1) din Legea pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, instanța a respins cererea privind emiterea ordinului de protecție formulată, ca fiind neîntemeiată.

I 12. Înregistrare tardivă a nașterii. Lipsa certificatului medical constatator al nașterii minorului

Ulterior nașterii, mama nu a ridicat de la unitatea spitalicească certificatul medical constatator al nașterii minorului, în vederea înregistrării acestuia în registrul de stare civilă al Primăriei. Având în vedere rezultatul verificărilor efectuate în registrul de nașteri al Primăriei, precum și concluziile serviciului de medicină-legală, potrivit cărora minorul corespunde unei dezvoltări psiho-somatice de aproximativ 7 ani și 4 luni și, prin urmare, s-a putut naște la data de 28.06.2004, instanța a dispus înregistrarea tardivă a nașterii.

Jud. Beclean, sent. civ. nr. 895 din 28 iunie 2012, nepublicată

Prin acțiunea civilă înregistrată, petenta Primăria comunei P.R. a solicitat în contradictoriu cu intimata L.C.B. înregistrarea tardivă a nașterii minorului L.A., născut la data de 28.06.2004, la Spitalul Județean B.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța a reținut faptul că, potrivit certificatului medico-legal nr. (...) din 14.11.2011, emis de către SML Bistrița-Năsăud, și certificatului medical constatator al născutului viu, înregistrat sub nr. 982/2012, minorul L.A. s-a născut la data de 28.06.2004, în cadrul Spitalului Județean de Urgență B., având-o ca mamă pe intimata L.B.C. (actualmente căsătorită C.). Instanța a mai reținut că, ulterior nașterii, intimata L.B.C. nu a ridicat de la unitatea spitalicească menționată certificatul medical constatator al nașterii minorului L.A. în vederea înregistrării acestuia în registrul de stare civilă al Primăriei municipiului B.

Din cuprinsul adresei nr. 583/25.06.2012, emisă de SPCEP – serviciul stare civilă din cadrul Consiliului local B., instanța a mai reținut că nașterea minorului nu este înregistrată în registrele de stare civilă ale municipiului B. De asemenea, din cuprinsul cererii formulate de petentă, respectiv al cererii de intervenție formulate de intervenientul B.L. (născut L.), instanța a reținut că minorul L.A. este fiul intervenientului, persoană în a cărei grijă minorul se află de la vârsta de 4 luni (ajutat fiind în creșterea și educarea acestuia de către mama sa, numita L.S.).

Raportat la această stare de fapt și având în vedere rezultatul verificărilor efectuate în registrul de nașteri al Primăriei municipiului B., precum și concluziile serviciului de medicină-legală Bistrița-Năsăud

[consemnate în cuprinsul certificatului medico-legal înregistrat sub nr. (...) din 14.11.2011], potrivit cărora minorul corespunde unei dezvoltări psiho-somatice de aproximativ 7 ani și 4 luni (la data examinării acestuia, respectiv 14.11.2011) și, prin urmare, s-a putut naște la data de 28.06.2004, în temeiul dispozițiilor art. 21 și ale art. 17 alin. (1) din Legea nr. 119/1996, instanța a admis prezenta acțiune, sens în care a dispus înregistrarea tardivă în registrul de stare civilă al Primăriei municipiului B. a nașterii minorului L.A., născut la data de 28.06.2004. Totodată, potrivit dispozițiilor art. 52 și urm. CPC coroborat cu dispozițiile art. 415 alin. (2) NCC, a admis cererea de intervenție formulată de către intervenientul B.V. (născut L.), sens în care a constatat că intervenientul este tatăl minorului L.A., născut la data de 28.06.2004. Raportat la considerentele sus-menționate și la dispozițiile Legii nr. 119/1996, s-a dispus efectuarea cuvenitelor mențiuni în actul de naștere al minorului.

Jurisprudență C.E.D.O. 1. Orice persoană are dreptul de a cunoaște toate datele privitoare la propria naștere. S-a considerat atingere adusă vieții private refuzul autorităților britanice de a furniza unui tânăr, care își petrecuse copilăria în mai multe cămine de copii, dosarele cu privire la această perioadă din viața sa, aflate la asistența publică, pe motiv că informațiile cu privire la tânăr fuseseră furnizate de persoane care au solicitat păstrarea confidențialității. În acest caz, Curtea Europeană a pus în balanță interesul tânărului de a obține informații privind propria sa viață (dreptul la protecția vieții private) și cel al terților de a păstra caracterul confidențial al informațiilor (*C.E.D.O., Gaskin c. Regatului Unit, 7 iulie 1989, www.echr.coe.int*).

2. Refuzul mamei, care a născut în condiții de anonimat, de a permite, la cererea expresă a copilului astfel născut, minor sau major, divulgarea secretului nașterii sale și, pe cale de consecință, stabilirea atât a adevăratei lui identități, cât și a unor legături de rudenie cu familia biologică nu constituie o încălcare a obligațiilor pozitive care revin statelor în temeiul art. 8 al Convenției (*C.E.D.O., Odièvre c. Franței, 13 februarie 2003, cu comentarii de C. Bîrsan, în P.R. nr. 4/2003, p. 162-172*).

În speță, reclamanta s-a născut la 23.03.1965 în Paris, mama sa solicitând păstrarea secretului asupra nașterii și semnând în fața serviciilor de asistență publică un act privind abandonarea copilului său. În urma abandonului, reclamanta a fost declarată „pupilă a statului” și adoptată de familia Odièvre, al căror nume îl poartă. Luând cunoștință de dosarul său de fostă pupilă a statului, că părinții săi naturali au mai dat naștere la trei copii, băieți, reclamanta a reușit să obțină unele informații care nu identificau însă familia sa naturală. În aceste condiții, reclamanta a depus o cerere la tribunalul de mare instanță din Paris pentru a cere „să se ridice secretul nașterii sale prin a fi autorizată să i se comuni-

ce toate documentele, acte de stare civilă, acte civile și extrase de pe actele de naștere”. Grefierul tribunalului a restituit dosarul către avocatul reclamantei, notând pe margine următoarele: „După examinarea cauzei dumneavoastră, reiese că reclamanta ar trebui, eventual, să sesizeze tribunalul administrativ pentru a obține obligarea administrației la înlăturarea secretului, ceea ce ar reprezenta o situație contrară Legii din 8.01.1993”. Curtea a reținut că refuzul mamei, care a născut în condiții de anonimat, de a permite, la cererea expresă a copilului astfel născut, minor sau major, divulgarea secretului nașterii sale și, pe cale de consecință, stabilirea atât a adevăratei lui identități, cât și a unor legături de rudenie cu familia biologică nu constituie o încălcare a obligațiilor pozitive care revin statelor în temeiul art. 8 al Convenției. Hotărârea a fost pronunțată cu opinia separată a 7 judecători, care au votat pentru considerarea încălcării art. 8 al Convenției, întrucât legea franceză acceptă ca un obstacol absolut la orice încercare a reclamantei de a afla originile sale biologice decizia mamei sale de a menține secretul nașterii, oricare ar fi fost rațiunea sau legitimitatea unei asemenea decizii. S-a arătat că aceasta înseamnă că, în orice împrejurare și în mod ireversibil, refuzul mamei, concretizat într-o manifestare unilaterală de voință, se răsfrânge asupra situației copilului (oricare ar fi vârsta acestuia), care nu dispune de niciun mijloc juridic de a-l transgresa. Mama are un drept discreționar de a aduce pe lume un copil, care va trăi toată viața cu ignorarea originilor sale. Dreptul mamei care a decis să nască fără a i se divulga identitatea se răsfrânge în mod discreționar și absolut asupra dreptului copilului de a-și cunoaște identitatea biologică, ca aspect al dreptului la viață privată, apărat de art. 8 al Convenției, anihilând practic acest drept.

113. Înregistrare tardivă naștere. Condiții

Atunci când declarația de naștere este făcută după trecerea unui an de la data nașterii, întocmirea actului de naștere se face în baza hotărârii judecătorești definitive și irevocabile, care trebuie să conțină toate datele necesare întocmirii acestui act.

*Jud. Sectorului 2 București,
sent. civ. nr. 15456 din 7 noiembrie 2012, nepublicată*

Prin cererea înregistrată la data de 11.06.2012, reclamanta Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, în contradictoriu cu pârâta Primăria Sectorului 2 București, a solicitat instanței să dispună înregistrarea tardivă a nașterii numitei G.E., posibil născută la data de 26.03.1982, fiica lui G.I. și a lui S.P. Analizând înscrisurile de la dosar, instanța reține:

La data de 26.03.1982 s-a înregistrat, potrivit foi de observație clinică a nou-născutului, nașterea numitei G. la Maternitatea P. din București,

fapt ce reiese și din raportul de expertiză medico-legală antropologică pe persoană pentru stabilirea vârstei și sexului (...)/2012, întocmit de Institutul Național de Medicină Legală Mina Minovici. În raport de conținutul certificatului medical constatator al născutului viu, precum și de relațiile furnizate de Direcția de Evidență a Persoanelor Sector 2, instanța reține că mama numitei G. este G.I., născută la data de 17.06.1956, fiica lui G. și E., CNP (...), iar tatăl acesteia este necunoscut.

Potrivit dispozițiilor art. 18 alin. (1) din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, atunci când declarația de naștere a fost făcută după trecerea unui an de la data nașterii, întocmirea actului se face în baza hotărârii judecătorești definitive și irevocabile, care trebuie să conțină toate datele necesare întocmirii actului de naștere. Instanța, în temeiul art. 18 din Legea nr. 119/1996, precum și pentru motivele sus expuse, a admis cererea formulată de reclamantă și, prin hotărârea pronunțată, a dispus înregistrarea nașterii numitei G., de sex feminin, născută la data de 26.03.1982 în București, cu domiciliul în București, strada (...), fiica lui G.I., născută la data de 17.06.1956, fiica lui G. și E., CNP (...), cu tatăl necunoscut, în registrul de nașteri pe anul 1982 al Primăriei Sectorului 1 București. Instanța a respins cererea de înregistrare a nașterii numitei G. cu prenumele E., ca neîntemeiată, având în vedere că acest prenume nu rezultă că ar fi fost stabilit cu respectarea condițiilor impuse de lege, putând, eventual, face obiectul unei completări a actului de stare civilă, ulterior emiterii acestuia, cu respectarea condițiilor impuse de dispozițiile Legii nr. 119/1996.

114. Autorizare acte minor. Interesul superior al minorului. Apreciere

Punând în balanță proprietatea cotei-părți a unui hol și a unei băi, incomod utilizabile din cauza dispunerii subunităților locative față de dormitoarele minorilor, și obținerea unei sume de bani din vânzarea acestor subunități locative, instanța reține că este în interesul minorilor a se obține suma de bani din vânzarea subunităților locative, sumă ce poate contribui la asigurarea condițiilor optime de trai ale minorilor, față de folosirea incomodă a unui hol și a unei băi, autorizând astfel încheierea actelor juridice a celor doi minori.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 6383 din 12 iunie 2012, nepublicată

Prin acțiunea înregistrată, petentul I.G.I. a chemat în judecată pe întimații I.P.M., prin reprezentant legal, și I.M.I., solicitând instanței să autorizeze operațiunea de reapartamentare a imobilului casă și teren aferent,

compus din trei apartamente înscrise în C.F. (...) (504) Bistrița, nr. top. (...), prin dezlipirea de la apartamentul I a camerelor cu destinația hol și baie și vânzarea cotei de 3/16 părți care îi revine minorului I.P.M. din acest lot și a cotei corespunzătoare din terenul aferent și părțile comune, prin acordul părților, pentru prețul de 5.000 lei, conform documentației tehnice vizate de O.C.P.I. Bistrița-Năsăud sub nr. (...) /09.08.2011, minorul urmând să încheie actul personal, cu încuviințarea petentului, în calitate de ocrotitor legal (părinte); să autorizeze operațiunea de reapa-tamentare a imobilului casă și teren aferent, compus din trei apartamente înscrise în C.F. (...) (504) Bistrița, nr. top. (...), prin dezlipirea de la apartamentul I a camerelor cu destinația hol și baie și vânzarea cotei de 3/16 părți ce îi revine minorei I.M.I. din acest lot și a cotei corespunzătoare din terenul aferent și părțile comune, prin acordul părților, pentru prețul de 5.000 lei, conform documentației tehnice vizate de O.C.P.I. Bistrița-Năsăud sub nr. (...) /09.08.2011, minora urmând a fi reprezentată la încheierea actului deotent, în calitate de ocrotitor legal (părinte).

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța reține că, în cauză, a fost investită cu o acțiune având ca obiect autorizarea efectuării de acte juridice de dispoziție de către minorii I.P.M., în vârstă de 16 ani, și I.M.I., de 6 ani. Conform art. 41 NCC, actele juridice ale minorului cu capacitate de exercițiu restrânsă se încheie de către acesta, cu încuviințarea părinților și, în cazurile prevăzute de lege, și cu autorizarea instanței de tutelă. Raportat la prevederile art. 43 NCC, pentru cei ce nu au capacitatea de exercițiu, actele juridice se încheie de reprezentanții legali, în condițiile prevăzute de lege (în speța de față fiind necesară autorizarea instanței de tutelă).

Cu privire la vânzarea cotelor-părți a minorilor asupra holului și băii din apartamentul proprietate pe cote-părți a minorilor și tatălui lor, analizându-se din prisma interesului superior al minorului, se constată că holul și baia apartamentului sunt dispuse în partea opusă a imobilului față de partea în care sunt situate celelalte camere ale apartamentului, nefiind comod utilizabile, conform schiței apartamentului. Reprezentantul minorilor are în proprietate în indiviziune cu mama acestuia, P.M., apartamentul 2 din imobilul în care este situat și apartamentul în indiviziune cu minorii, aceștia urmând să folosească baia apartamentului 2, mai comod utilizabilă decât cea pe care intenționează să o vândă.

Interesul superior al minorilor a fost respectat prin numirea în cauză a curatorului special I.A.M., care să-i reprezinte. Punând în balanță proprietatea cotei-părți a unui hol și a unei băi, incomod utilizabile, și obținerea unei sume de bani din vânzarea acestor subunități locative,

instanța reține că este în interesul minorilor a se obține suma de bani din vânzarea subunităților locative, sumă ce poate contribui la asigurarea condițiilor optime de trai ale minorilor, față de folosirea incomodă a unui hol și a unei băi, folosire incomodă datorită dispunerii subunităților locative față de dormitoarele minorilor. În consecință, a fost autorizată încheierea actelor juridice a celor doi minori.

115. Autorizare încheiere contract de schimb de către minor. Aprecierea interesului acestuia

Conform raportului de evaluare, imobilul proprietatea petenților a fost evaluat la suma de 25.125 euro, iar imobilul proprietatea minorei a fost evaluat la suma de 25.000 euro, astfel încât instanța a apreciat că încheierea contractului de schimb privind cele două imobile prezintă un folos pentru minoră.

*Jud. Bistrița, s. civ., înch. nr. 2790 din 9 martie 2012,
nepublicată*

Prin acțiunea înregistrată, petenții D.C.C. și D.A.M. au chemat în judecată pe intimata D.M.C., prin reprezentant legal, Primăria municipiului B. – serviciul autorității tutelare, solicitând instanței, în principal, să autorizeze vânzarea cotei de 1000/4000 părți din bunul imobil teren pășune, situat în localitatea C., înscris în C.F. nr. 2401 a localității B.B., sub A+I, având nr. top. 2348/3/5/1, proprietatea minorei D.M.C., născută la data de 18.05.1997, și depunerea sumei rezultate, pe numele minorei, într-un cont bancar, iar în subsidiar, să autorizeze înlocuirea cotei de 1000/4000 părți din bunul imobil teren pășune, situat în localitatea C., înscris în C.F. nr. 2401 a localității B.B., sub A+I, având nr. top. 2348/3/5/1, proprietatea minorei D.M.C., născută la data de 18.05.1997, cu un alt bun imobil de valoare egală.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, potrivit extrasului de carte funciară pentru informare, emis de Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Bistrița-Năsăud, minora D.M.C., născută la data de 18.05.1997, este proprietara cotei de 1000/4000 părți din bunul imobil teren pășune, situat în localitatea C., înscris în C.F. nr. 2401 a localității B.B., sub A+I, având nr. top. 2348/3/5/1. Asupra cotei de 3000/4000 părți din acest teren dreptul de proprietate a aparținut părinților minorei care, la data de 18.10.2011, au înstrăinat acest drept numitei P.G. Prin cererea de față se solicită autorizarea încheierii între minoră și părinții săi a unui contract de schimb privind imobilul descris mai sus și imobilul

situat în Bistrița, b-dul R., FN, înscris în C.F. nr. 10174 Bistrița, nr. top. 1695/1 și 1696/1, proprietatea acestora.

În ceea ce privește autorizarea încheierii de către minoră a contractului de schimb privind imobilele descrise mai sus, instanța reține următoarele: potrivit art. 145 NCC, „(1) Instanța de tutelă acordă tutorelui autorizarea numai dacă actul răspunde unei nevoi sau prezintă un folos neîndoielnic pentru minor. (2) Autorizarea se va da pentru fiecare act în parte, stabilindu-se, când este cazul, condițiile de încheiere a actului”. Conform raportului de evaluare efectuat în cauză de expertul D.N., imobilul proprietatea petenților D.C.C. și D.A.M., situat în Bistrița, b-dul R., FN, înscris în C.F. nr. 10174 Bistrița, nr. top. 1695/1 și 1696/1, a fost evaluat la suma de 25.125 euro, iar imobilul proprietatea minorei a fost evaluat la suma de 25.000 euro, astfel încât instanța apreciază că încheierea contractului de schimb privind cele două imobile prezintă un folos pentru minoră.

În ceea ce privește modalitatea de încheiere a actului, instanța reține că art. 502 alin. (1) NCC prevede: „Drepturile și îndatoririle părinților cu privire la bunurile copilului sunt aceleași cu cele ale tutorelui, dispozițiile care reglementează tutela fiind aplicabile în mod corespunzător”. Art. 150 alin. (1) NCC, în materia tutelei, prevede „Ori de câte ori între tutore și minor se ivesc interese contrare, care nu sunt dintre cele ce trebuie să ducă la înlocuirea tutorelui, instanța de tutelă va numi un curator special”. Astfel, având în vedere considerentele de fapt și de drept mai sus expuse, contractul de schimb urmând a se încheia între minora D.M.C., pe de o parte, și părinții acesteia D.C.C. și D.A.M., pe de altă parte, se poate aprecia că între aceștia există interese contrare și se impune numirea unui curator special pentru minoră pentru a o asista pe acesta în fața notarului public cu ocazia încheierii actului de schimb în condițiile arătate mai sus.

Conform art. 180 alin. (1) NCC, „poate fi numită curator orice persoană fizică având deplină capacitate de exercițiu și care este în măsură să îndeplinească această sarcină”. Art. 182 din același act normativ reglementează procedura de instituire a curatorului. Cererea de instituire a curatelei a fost formulată de părinții minorei, numitul C.F.S. fiind de acord cu această cerere, acesta având capacitate de exercițiu deplină, astfel încât instanța apreciază că îndeplinește condițiile prevăzute de art. 180 NCC pentru a fi numit curator special al minorei.

I 16. Autorizare eliberare pașaport. Competență teritorială

Deoarece în lumina dispozițiilor art. 159 pct. 3 CPC [art. 129 alin. (2) pct. 3 NCPC], necompetența teritorială exclusivă este de ordine publică, rezultă că excepția de necompetență poate fi ridicată atât de către părți, cât și de instanță, din oficiu, în orice fază a judecății, iar potrivit dispozițiilor art. 158 CPC [art. 132 NCPC], când în fața instanței de judecată se pune în discuție competența acesteia, ea este obligată să stabilească instanța competentă, fără a fi în măsură să se pronunțe asupra cererilor care vizează fondul cauzei.

*Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 10465
din 25 octombrie 2012, nepublicată*

Prin acțiunea civilă înregistrată, reclamanta P.F.A. a chemat în judecată pe pârâtul M.G., solicitând instanței să dispună autorizarea eliberării pașaportului pentru minorul M.A.G., născut la data de 22.11.2005, fără acordul pârâtului; să autorizeze plecarea în străinătate a minorului împreună cu reclamanta, fără acordul pârâtului.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța reține că, potrivit dispozițiilor art. 137 alin. (1) CPC, instanța are obligația de a se pronunța cu precădere asupra excepțiilor de fond și de procedură care fac inutilă cercetarea în tot sau în parte a pricinii, iar potrivit dispozițiilor art. 5 CPC, instanța competentă a soluționa acțiunea este judecătoria în a cărei circumscripție își are domiciliul pârâtul. În speță, domiciliul pârâtului este în orașul Turda, str. (...). Deoarece în lumina dispozițiilor art. 159 pct. 3 CPC, necompetența teritorială exclusivă este de ordine publică, rezultă că excepția de necompetență poate fi ridicată atât de către părți, cât și de instanță, din oficiu, în orice fază a judecății, iar potrivit dispozițiilor art. 158 din același act normativ, când în fața instanței de judecată se pune în discuție competența acesteia, ea este obligată să stabilească instanța competentă, fără a fi în măsură să se pronunțe asupra cererilor care vizează fondul cauzei.

Față de aceste dispoziții legale, instanța apreciază că excepția necompetenței teritoriale a Judecătoriei Bistrița pentru soluționarea prezentei acțiuni este întemeiată și, în consecință, în considerarea temeiurilor juridice anterior reținute, a dispus admiterea acesteia, declinând competența de soluționare a cauzei în favoarea instanței în a cărei circumscripție își are domiciliul pârâtul, neexistând o competență alternativă, respectiv Judecătoria Turda.

Capitolul al IX-lea. Tutela

117. Tutelă minor. Lipsire de ocrotirea părintească

Minorul este lipsit de ocrotirea părinților săi, întrucât mama sa a decedat la data de 01.02.2003, iar tatăl său la data de 10.03.2012, situație în care se impune instituirea măsurii alternative de protecție – tutela. Conform raportului de anchetă socială întocmit de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, în locuința pârâtului, minorul beneficiază de toate condițiile necesare unui trai decent, iar relațiile calde stabilite între copil și rudele sale evidențiază faptul că aceștia pot și doresc să îi asigure dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală și socială.

*Jud. Sectorului 2 București, s. civ., înch. camerei de consiliu în
din 20 iunie 2012, nepublicată*

Prin cererea înregistrată pe rolul Judecătoriei Sectorului 2 București la data de 31.05.2012, reclamanta D.G.A.S.P.C. Sector 2 a solicitat instanței de judecată să instituie tutela pentru copilul L.E.I., născut la data de 08.07.2000, la fratele său, pârâtul L.A., urmând ca, în conformitate cu dispozițiile art. 119 din Legea nr. 272/2004, alocația de tutelă să fie plătită acestuia.

Cercetând înscrisurile depuse la dosar de reclamantă, instanța constată că minorul L.E.I., născut la data de 08.07.2000, este lipsit de ocrotirea părinților săi, întrucât mama sa, numita L.M., a decedat la data de 01.02.2003, astfel cum rezultă din certificatul de deces seria DR nr. (...), eliberat de Primăria Sectorului 4 București, iar tatăl minorului, numitul L.I., a decedat la data de 10.03.2012, astfel cum rezultă din certificatul de deces seria DZ nr. (...), eliberat de Primăria Sectorului 5 București, impunându-se instituirea măsurii alternative de protecție – tutela. Conform raportului de anchetă socială întocmit de D.G.A.S.P.C. Sector 2, în locuința pârâtului, minorul beneficiază de toate condițiile necesare unui trai decent, iar relațiile calde stabilite între copil și rudele sale evidențiază faptul că aceștia pot și doresc să îi asigure dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală și socială.

În consecință, constatând îndeplinite cerințele impuse de dispozițiile art. 110, art. 112 și art. 118 NCC pentru instituirea tutelei atât în privința minorului, cât și în privința pârâtului, instanța a admis cererea astfel cum a fost formulată, punând în vedere tutorelui dispozițiile art. 133-138, art. 140-163 și art. 488-507 NCC. Totodată, în temeiul prevederilor

art. 229 alin. (3) din Legea nr. 71/2011, a delegat Autorității Tutelare din cadrul Primăriei Sectorului 2 București exercitarea atribuțiilor privind întocmirea inventarului bunurilor minorei și pe cele privind controlul exercitării tutelei cu privire la bunurile acesteia, autorizarea actelor de dispoziție în condițiile art. 145 NCC urmând a fi dată de instanța de tutelă. În baza art. 119 alin. (4) NCC, încheierea se comunică în scris tutorilor și se afișează la sediul instanței de tutelă și la Primăria Sectorului 2 București.

113. Minor lipsit de ocrotire părintească. Instituire tutelă

Pot fi numiți tutore o persoană fizică sau soțul și soția, împreună, dacă nu se află în vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute de Codul civil. În lipsa unui tutore desemnat, instanța de tutelă numește cu prioritate ca tutore, dacă nu se opun motive întemeiate, o rudă sau un afin ori un prieten al familiei minorului, în stare să îndeplinească această sarcină, ținând seama, după caz, de relațiile personale, de apropierea domiciliilor, de condițiile materiale și de garanțiile morale pe care le prezintă cel chemat la tutelă.

Jud. Beclean, înch. civ. nr. 707 din 25 mai 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, petenții S.P.A.S. și A.T. din cadrul Primăriei B. au solicitat instanței să dispună instituirea tutelei pentru minora A.B.I., născută la data de 04.07.2001, în orașul B., fiica lui A.Ș. și A.I., deoarece minora este lipsită definitiv de ocrotirea părintească din cauza decesului ambilor părinți, petrecut în data de 19.06.2011 – tatăl și respectiv în 19.03.2012 – mama și să se dispună numirea ca tutore a d-nei S.N., sora minorei în cauză.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța a reținut faptul că minora A.B.I., născută la data de 04.07.2001, este fiica numiților A.Ș. și A.I., decedați la data de 20.06.2011, respectiv la 20.02.2012, astfel că se constată că, în prezent, minora este lipsită de ocrotire părintească, împrejurare care a determinat petenții, în conformitate cu dispozițiile art. 111 lit. d) NCC, să sesizeze instanța de judecată pentru instituirea tutelei minorei.

În conformitate cu dispozițiile art. 110 NCC, „tutela minorului se instituie atunci când ambii părinți sunt, după caz, decedați, necunoscuți, decăzuți din drepturile părintești sau li s-a aplicat pedeapsa penală a interdicției drepturilor părintești, puși sub interdicție judecătorească, dispăruți ori declarați judecătorește morți, precum și în cazul în care, la încetarea adopției, instanța hotărăște că este în interesul minorului

instituirea unei tutele”. Potrivit art. 112 alin. (1) NCC, pot fi tutore „o persoană fizică sau soțul și soția, împreună, dacă nu se află în vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute de prezentul cod”.

Din analiza probatoriului administrat în cauză, instanța constată că persoana propusă pentru a fi numită tutore, respectiv S.N., este sora minorei, nu se află în niciunul dintre cazurile prohibitive pentru exercitarea acestei calități, cazuri prevăzute de art. 113 NCC, și și-a exprimat în fața instanței acordul de exercitare a tutelei gratuite. Se constată, de asemenea, că S.N. este căsătorită și are și ea doi copii minori, gemeni, în vârstă de 5 ani, atât ea, cât și soțul său sunt persoane încadrate în muncă. Soțul numitei S.N. și-a manifestat acordul pentru ca S.N. să fie numită tutore al surorii sale A.B.I., iar aceasta din urmă și-a manifestat afecțiunea față de familia surorii sale.

Prin urmare, instanța văzând și concluziile raportului de evaluare întocmit în vederea instituirii tutelei de către D.G.A.S.P.C. Bistrița, a constatat că persoana propusă ca tutore, respectiv S.N., sora minorei, oferă toate garanțiile morale și materiale pentru a îndeplini această calitate. În acest sens sunt relevante dispozițiile art. 118 NCC, potrivit cărora „în lipsa unui tutore desemnat, instanța de tutelă numește cu prioritate ca tutore, dacă nu se opun motive întemeiate, o rudă sau un afin ori un prieten al familiei minorului, în stare să îndeplinească această sarcină, ținând seama, după caz, de relațiile personale, de apropierea domiciliilor, de condițiile materiale și de garanțiile morale pe care le prezintă cel chemat la tutelă”. Urmează ca tutorele numit să se îngrijească de minoră, potrivit art. 134 NCC. Domiciliul minorei va fi la tutorele numit S.N., iar exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului se va face potrivit art. 140 și urm. NCC.

119. Numire curator minor. Condiția existenței intereselor contrare

Nefiind constatate interese contrarii între minor și tatăl său cu privire la dezbaterea succesiunii ce urmează a se face după defuncția, bunică minorului, petentul minor poate fi reprezentat de către tatăl său, astfel că nu este necesar ca instanța să numească un tutore/curator.

Jud. Năsăud, sent. civ. nr. 21 din 9 ianuarie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată la data de 24.11.2011, petentul minor P.R.C., prin reprezentantul său legal P.F., a formulat o cerere prin care a solicitat instanței să numească ca tutore/curator pe tatăl său P.F. pentru a-l re-

prezenta la dezbateră succesiunii după defuncta P.C., care este bunica acestuia.

Instanța reține că, în considerentele deciziei de îndrumare nr. 8/1959 a Plenului Tribunalului Suprem, se arată că „ori de câte ori se ivesc interese contrare între minor și părinți, se va numi un curator. Noțiunea de interese contrare cuprinde nu numai pe acelea care au și dat naștere unui conflict, ci și acele interese concurente care sunt susceptibile de a intra în conflict. În sensul mai sus-arătat, în cauzele în care sunt în prezența mai multe părți, există întotdeauna interese contrare”. Drept urmare, prin decizia menționată anterior, Plenul Tribunalului Suprem a dat următoarele îndrumări: „1. Când la o moștenire, copilul minor vine în concurs cu unul sau cu ambii părinți, trebuie să se numească de către autoritatea tutelară, un curator, spre a reprezenta, respectiv asista pe minor. 2. Prezența curatorului este necesară atât în cursul procedurii succesorale notariale, cât și în instanța judecătorească, în cazul în care cauza succesiunii a ajuns în fața acesteia”.

Cu privire la cererea pendinte, instanța reține că pe rolul BNP I.D.G. există întocmit un dosar succesor al pentru dezbateră moștenirii după defuncta P.C., decedată la data de 13.06.2011, care este bunica petentului minor. De asemenea, potrivit certificatului de deces existent la dosar, numita P.L.L., născută P., mama petentului minor, este decedată de la data de 30.04.2003. Analizând poziția petentului, instanța reține că nu există interes contrarii între minor și tatăl său P.F. în ceea ce privește dezbateră succesiunii după defuncta P.C., iar acesta nu vine la moștenire în concurs cu fiul său, astfel că nu are calitate, în niciun caz, de moștenitor.

Conform art. 41 alin. (2) NCC, actele juridice ale minorului cu capacitate de exercițiu restrânsă se încheie de către acesta, cu încuviințarea părinților sau, după caz, a tutorelui, iar în cazurile prevăzute de lege, și cu autorizarea instanței de tutelă. Așadar, în aceste condiții, nefiind constatate interese contrarii între petent și tatăl său P.F. cu privire la dezbateră succesiunii ce urmează a se face după defuncta P.C., petentul minor poate fi reprezentat de către tatăl său, astfel că nu este necesar ca, în speță, instanța să numească un tutore/curator. Mai mult decât atât, din motivele invocate în cerere și având în vedere și poziția orală a petentului minor, care a arătat că tatăl său P.F. nu are niciun interes contrar cu acesta în ceea ce privește acceptarea succesiunii după defuncta P.C., bunica petentului minor, instanța apreciază că, în speță, cererea petentului nu îndeplinește condițiile prevăzute de art. 110 și urm., art. 178 și urm. NCC.

Pentru motive temeinice, în cadrul procedurilor succesoriale, notarul public, la cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu, poate numi provizoriu un curator special, care va fi validat ori, după caz, înlocuit de către instanța de tutelă, așa cum prevăd dispozițiile art. 150 alin. (3) NCC, însă, în cazul de față, instanța nu a fost investită cu soluționarea unei astfel de cereri întemeiate pe dispozițiile legale mai sus amintite.

120. Punere sub interdicție. Instituire tutelă. Dispoziții legale aplicabile

Interdicția judecătorească este un mijloc de ocrotire judiciară a persoanelor lipsite de discernământ, aflate în imposibilitatea de a se îngriji de interesele lor sau de a-și exercita drepturile civile. În prezent, această instituție este reglementată de prevederile art. 164-177 NCC, ce se completează cu prevederile art. 30-43 din Decretul nr. 32/1954.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 11595 din 29 noiembrie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, precizată la termenul din 07.09.2012, pe-tenta S.M. a solicitat instituirea interdicției asupra intimatei I.M., mama acesteia, întrucât aceasta din urmă suferă de demență senilă, formă severă, diagnostic stabilit de medicul de specialitate și în baza căruia a fost încadrată în grad de handicap grav de către Comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap, în data de 21.06.2012.

Analizând actele și lucrările dosarului, prin prisma probelor administrate și a temeiurilor juridice aplicabile, instanța reține că, prin art. 230 lit. m) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, a fost abrogată, începând cu data de 1.10.2011, Legea nr. 4/1953 privind Codul familiei. În ceea ce privește procedura de soluționare a cererilor având ca obiect „punerea sub interdicție”, art. 168 NCC face trimitere la Codul de procedură civilă, însă până la intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă, rămân aplicabile prevederile Decretului nr. 32/1954.

Interdicția judecătorească este un mijloc de ocrotire judiciară a persoanelor lipsite de discernământ, aflate în imposibilitatea de a se îngriji de interesele lor sau de a-și exercita drepturile civile. În prezent această instituție este reglementată de prevederile art. 164-177 NCC, ce se completează cu prevederile art. 30-43 din Decretul nr. 32/1954. Potrivit dispozițiilor art. 164 NCC, „persoana care nu are discernământul necesar pentru a se îngriji de interesele sale, din cauza alienației ori debilității mintale, va fi pusă sub interdicție judecătorească”. În cauză au fost res-

pectate cerințele impuse de prevederile legale incidente, art. 30, art. 31 și art. 33 alin. (2) și ultim din Decretul nr. 32/1954, în sensul că procurorul care a efectuat cercetările a cerut și a obținut părerea unei comisii de medici specialiști, concretizată într-un raport de expertiză medico-legală psihiatrică, iar instanța de judecată a ascultat pe cea a cărei punere sub interdicție s-a cerut. Astfel, conform raportului de expertiză medico-legală psihiatrică, efectuat în cauză, s-a concluzionat că intimata I.M. suferă de demență în boala Alzheimer cu debut tardiv – formă severă, având discernământul abolit cu privire la conținutul și consecințele faptelor sale, deci are capacitatea de exercițiu pierdută în totalitate.

Reținând cele arătate mai sus, starea de boală a intimei și lipsa discernământului acesteia, instanța, în baza art. 164 și urm. NCC și art. 30-34 din Decretul nr. 32/1954, a admis cererea petentei și a dispus punerea sub interdicție a intimei. În conformitate cu dispozițiile art. 34 din același act normativ (Decretul nr. 32/1954), instanța a dispus publicarea unui extras din prezenta sentință rămasă irevocabilă într-un cotidian local și comunicarea prezentei hotărâri, după rămânerea definitivă, către autoritatea tutelară de la domiciliul intimei, instanței locului de naștere, spre a fi transcrisă în registrul anume destinat acestor mențiuni, și Direcției de Sănătate Publică Bistrița-Năsăud.

Conform art. 170 NCC, „prin hotărârea de punere sub interdicție, instanța de tutelă numește de îndată un tutore pentru ocrotirea celui pus sub interdicție”. În temeiul art. 118 NCC, în calitate de tutore al intimei, pentru a îngriji de persoana și bunurile acesteia, va fi numită petenta S.M., aceasta prezentând garanțiile morale pentru aducerea la îndeplinire a acestei sarcini. În conformitate cu prevederile art. 229 alin. (3) din Legea 71/2011, coroborate cu art. 171 NCC, în ceea ce privește supravegherea modului în care tutorele administrează bunurile celui pus sub interdicție, această obligație revine autorității tutelare de la domiciliul celui ocrotit, Autoritatea tutelară Bistrița, sens în care îi va fi comunicată prezenta hotărâre.

Notă. În ceea ce privește competența numirii tutorelui, în practica judiciară opiniile sunt diferite. Astfel, într-o opinie, competența revine instanței de tutelă, pe considerentul că art. 229 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 71/2011, conform căruia autoritățile și instituțiile cu atribuții în domeniul protecției drepturilor copilului, respectiv a persoanei fizice continuă să exercite atribuțiile prevăzute de reglementările în vigoare la data intrării în vigoare a Codului civil, cu excepția celor date în competența instanței de tutelă, este incident numai atunci când competența nu este prevăzută expres în favoarea instanței de tutelă. Or, conform

art. 107 alin. (1) NCC, „procedurile prevăzute de prezentul cod privind ocrotirea persoanei fizice sunt de competența instanței de tutelă și de familie stabilite potrivit legii, denumită în continuare *instanța de tutelă*”. Totodată, potrivit art. 108 alin. (1) NCC, „ocrotirea persoanei fizice prin tutelă se realizează de către tutore, desemnat sau numit, în condițiile prezentului cod”.

Într-o altă opinie, competența revine **autorității tutelare**, și nu instanței de tutelă. Prin art. 230 lit. o) din Legea nr. 71/2011 s-a prevăzut abrogarea prevederilor Decretului nr. 32/1954 odată cu intrarea în vigoare a noului Cod civil, adică începând cu 1.10.2011, cu excepția prevederilor art. 30-43, prevăzute ca abrogate numai odată cu intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă (respectiv de la data de 15.02.2013). Este vorba de menținerea în vigoare, până la intrarea în vigoare a Legii nr. 134/2010, a Capitolului 3 din Decretul nr. 32/1954 referitor la dispozițiile de procedura civilă legate de Codul familiei și Decretul persoanelor fizice și juridice. Aceste dispoziții legale reglementează procedura punerii sub interdicție a unei persoane. Conform art. 34 alin. (2) din Decretul nr. 32/1954, instanța judecătorească comunică autorității tutelare, de la domiciliul celui a cărui punere sub interdicție este cerută, hotărârea dată asupra cererii de punere sub interdicție, pentru ca autoritatea tutelară să dispună ridicarea curatelei, dacă aceasta a fost instituită, iar în caz că instanța a hotărât punerea sub interdicție, să dispună numirea unui tutore. Ca atare, această normă prevede expres competența autorității tutelare în numirea tutorelui celui interzis.

Opiniile divergente au fost generate de intrarea în vigoare imediat a prevederilor art. 107 alin. (1) NCC, care reglementează expres competența instanței de tutelă, și de menținerea în vigoare, în același timp, a prevederilor art. 34 alin. (2) din Decretul nr. 32/1954, ce stabilesc competența în favoarea autorității tutelare. Suntem, așadar, în prezența a două norme care se exclud reciproc, ambele în vigoare până la data de 15.02.2013, și pe deplin aplicabile, dintre care una este cuprinsă într-o lege specială și alta într-o lege generală, însă ulterioară.

Credem că un asemenea conflict trebuie rezolvat în favoarea normei speciale cuprinse în art. 34 din Decretul nr. 32/1954, dat fiind că, având caracter special, norma derogă de la regula generală cuprinsă în art. 107 NCC. Norma specială se aplică prioritar față de norma generală, chiar și atunci când norma specială este mai veche decât norma generală (a se vedea, în acest sens, *G. Boroș*, Drept civil. Partea generală, ed. a II-a, Ed. All Beck, București, 1999, p. 16). O normă de drept civil specială nu poate fi modificată sau abrogată decât expres de o normă generală ulterioară (*Ibidem*, p. 16). Prin urmare, prevederea cuprinsă în art. 34 din Decretul nr. 32/1954 referitoare la competența autorității tutelare de numire a tutorelui nu poate fi considerată modificată de art. 107 NCC, deoarece, deși dispoziția din art. 34 al Decretului nr. 32/1954 este anterioară, aceasta constituie o normă specială incidentă exclusiv la ipoteza

la care se referă – aceea a interzisului judecătoresc –, în timp ce dispozițiile art. 107 NCC au aplicabilitate generală, referindu-se nu numai la ocrotirea interzisului judecătoresc, ci și la ocrotirea minorilor și a persoanelor majore capabile care din cauza bătrâneții, a bolii sau a altor motive prevăzute de lege nu pot să își administreze bunurile și nici să își apere interesele în condiții corespunzătoare.

Conform art. 107 NCC, măsurile de ocrotire a persoanei fizice, în cadrul cărora se include și interdicția judecătorească, sunt de competența instanței de tutelă. Totodată, art. 935 NCPC prevede că cererea de punere sub interdicție judecătorească a unei persoane se soluționează de instanța de tutelă în a cărei circumscripție aceasta își are domiciliul. Potrivit art. 94 pct. 1 lit. a) NCPC și art. 114 alin. (1) NCPC, instanța de tutelă și de familie competentă material să judece o astfel de cerere este de regulă judecătoria, dacă prin norme speciale nu se dispune altfel. Sub aspect teritorial, așa cum rezultă din art. 935 NCPC, competența revine judecătoriei de la domiciliul persoanei a cărei punere sub interdicție se solicită. Dacă domiciliul nu este cunoscut, competența revine, conform art. 108 NCPC, instanței în a cărei rază teritorială se află reședința celui a cărui punere sub interdicție se solicită.

121. Punere sub interdicție. Aplicabilitatea prevederilor Decretului nr. 32/1954

În temeiul dispozițiilor art. 30 și urm. din Decretul nr. 32/1954, s-a dispus efectuarea cercetărilor necesare de către Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 București, concluziile Ministerului Public fiind în sensul admiterii cererii de punere sub interdicție.

*Jud. Sectorului 2 București,
sent. civ. nr. 16614 din 27 noiembrie 2012, nepublicată*

Prin cererea înregistrată la data de 04.11.2011, reclamantul E.I., în contradictoriu cu pârâtul D.M., a solicitat punerea sub interdicție a acestuia din urmă. În temeiul dispozițiilor art. 30 și urm. din Decretul nr. 32/1954, s-a dispus efectuarea cercetărilor necesare de către Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 București. Prin referatul nr. 1990/IV-7/2011 din data de 01.11.2011, concluziile Ministerului Public au fost în sensul admiterii cererii de punere sub interdicție. S-au înaintat declarațiile martorilor C.E.A. și S.M.C., aceștia confirmând susținerile reclamantei și raportul de expertiză medico-legală psihiatrică nr. (...) /2011, din care rezultă că pârâtul prezintă diagnosticul „cod boală F20”, conștând în tulburări schizofrenice ce sunt caracterizate, în general, prin distorsiuni caracteristice ale gândirii și percepției și afecte care sunt adecvate și slăbite.

La data de 05.06.2012, reclamantul depune la dosar o precizare a cererii introductive, prin care indică persoana care solicită a fi numită tutore ca fiind A.P.E. Se atașează la dosar înscrisuri: carte de identitate a numitului A.P.E., adeverință medicală emisă de A.S. Medical Service SRL, certificat de cazier judiciar, fișă fiscală, adeverință.

În temeiul art. 33 alin. (2) din Decretul nr. 32/1954, s-a încercat ascultarea pârâtului, care a arătat că știe anul în care este, că are studii superioare, că a muncit ca inginer și că are cunoștință că a fost depistat și diagnosticat cu o depresie atipică, din cauza faptului că a plâns foarte mult din pricina decesului părinților și a copilului acestuia. A fost administrată proba cu înscrisuri. Cercetând înscrisurile depuse la dosar, instanța constată că sunt întrunite cerințele impuse de dispozițiile art. 164-170 NCC pentru punerea sub interdicție a pârâtului, iar numitul A.P.E. îndeplinește condițiile prevăzute de art. 112 în referire la art. 113 NCC pentru a fi numită tutore.

În consecință, văzând și prevederile art. 222 din Legea nr. 71/2011, s-a dispus punerea sub interdicție judecătorească a pârâtului; s-a numit ca tutore A.P.E.; s-a pus în vedere tutorelui dispozițiile art. 133-135, art. 140-145, art. 147-163, aplicabile în temeiul art. 171 NCC, art. 173-177 NCC. În temeiul art. 229 alin. (3) din Legea nr. 71/2011, s-a delegat Autorității tutelare Sector 2 atribuțiile prevăzute la art. 140 și art. 151-153 NCC și a fost obligată autoritatea tutelară să depună la prezentul dosar un exemplar al avizelor acordate și al înscrisurilor întocmite în exercitarea acestor atribuții. S-a dispus efectuarea cuvenitelor mențiuni și comunicări prevăzute de art. 34 din Decretul nr. 32/1954 și art. 9 alin. (2) din Legea nr. 119/1996, după rămânerea definitivă și irevocabilă a prezentei hotărâri.

Notă. Procedura punerii sub interdicție judecătorească este reglementată în art. 935-942 NCPD. Soluționarea unei cereri de punere sub interdicție judecătorească a unei persoane revine, sub aspect material, instanței de tutelă, respectiv judecătoriei, conform art. 114 alin. (1) NCPD, raportat la art. 94 pct. 1 lit. a) NCPD și la art. 106 alin. (2) NCC, care include interdicția judecătorească în cadrul măsurilor de ocrotire a persoanei majore. Sub aspect teritorial, conform art. 935 NCPD, competența revine judecătoriei în a cărei rază teritorială se află domiciliul celui ocrotit. Dacă domiciliul nu este cunoscut, competența revine, conform art. 108 NCPD, instanței în a cărei rază teritorială se află reședința celui a cărui punere sub interdicție se solicită.

122. Punere sub interdicție. Obligativitatea îndeplinirii cerințelor art. 164 NCC

Punerea sub interdicție a unei persoane este condiționată imperativ de lipsa discernământului datorată exclusiv stării de alienație sau debilitate mintală. Art. 211 din Legea nr. 71/2011 definește alienația sau debilitatea mintală ca fiind o boală psihică ori un handicap psihic ce determină incompetența psihică a persoanei de a acționa critic și predictiv privind consecințele social-juridice care pot decurge din exercitarea drepturilor și obligațiilor civile.

Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ., dec. nr. 44/A din 24 aprilie 2013, nepublicată

Prin sentința civilă nr. 733/2013, pronunțată la data de 31.01.2013 de Judecătoria Bistrița, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea civilă formulată de petentul N.R.V. în contradictoriu cu intimatul N.R.N., asistat de curator special G.D.G. Împotriva acestei sentințe a declarat apel petentul.

Analizând hotărârrea atacată prin prisma motivelor de apel formulate, tribunalul reține că aceasta este legală și temeinică, neexistând niciun motiv care să ducă la anularea sau schimbarea acesteia, pentru argumentele care urmează a fi relevate.

Potrivit art. 164 NCC, în vigoare la data promovării acțiunii, va fi pusă sub interdicție persoana care nu are discernământul necesar pentru a se îngriji de interesele sale, din cauza alienației ori debilității mintale. Art. 211 din Legea nr. 71/2011 definește alienația sau debilitatea mintală ca fiind o boală psihică ori un handicap psihic ce determină incompetența psihică a persoanei de a acționa critic și predictiv privind consecințele social-juridice care pot decurge din exercitarea drepturilor și obligațiilor civile. Prin urmare, punerea sub interdicție a unei persoane este condiționată imperativ de lipsa discernământului din cauza exclusiv a stării de alienație sau debilitate mintală.

Așa cum rezultă din certificatul de încadrare în grad de handicap deus la dosar, intimatul suferă de întârziere mentală medie, de tulburări de comportament, stare existentă din momentul nașterii. Conform raportului de expertiză medico-legală psihiatrică întocmit la data de 11.05.2012, intimatul are discernământul diminuat cu privire la conținutul și consecințele faptelor sale, iar capacitatea de exercițiu, deși diminuată, este prezentă. În aceste condiții în care medical s-a stabilit că discernământul său este doar diminuat, și nu abolit, punerea sub interdicție nu poate fi dispusă. Așa cum rezultă din procesul-verbal întocmit cu ocazia audierii intimatului, acesta redă cu ușurință aspecte ale vieții

sale, astfel că nu se poate reține lipsa discernământului. Nici din depozitiile martorilor audiați nu rezultă cerințele limitative necesare punerii sub interdicție, și anume: lipsa discernământului, pe de o parte, starea de alienație sau debilitate mintală, care afectează discernământul, pe de altă parte. Este de necontestat faptul că intimatul este o persoană bolnavă, încadrată în grad accentuat de handicap, însă așa cum a constatat comisia de expertiză medico-legală psihiatrică, intimatul are discernământ, chiar dacă diminuat.

În condițiile în care, în cauză, nu s-a dovedit absența totală a discernământului, cercetarea locală, reiterată ca probă în apel pentru a se constata condițiile materiale insalubre și condițiile morale în care locuiește intimatul, a fost apreciată ca nefiind relevantă sub aspectul obiectului litigiului.

123. Punere sub interdicție judecătorească. Condiții

Din actele medico-legale existente la dosar și din concluziile raportului de expertiză medico-legală psihiatrică, instanța reține că intimatul nu are capacitatea psihică de a evalua critic conținutul și consecințele faptelor sale, având discernământul abolit și capacitatea de exercițiu pierdută în totalitate.

Jud. Beclean, sent. civ. nr. 876 din 27 iunie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, petenta S.S., în contradictoriu cu intimatul B.I., a solicitat instanței să dispună punerea sub interdicție a acestuia, în baza art. 164 și art. 165 NCC. În virtutea dispozițiilor art. 30 din Decretul nr. 32/1954, prin sentința civilă nr. 587/2012, instanța a dispus comunicarea prezentei cereri și a actelor anexate procurorului, în vederea efectuării cercetărilor necesare emiterii de concluzii raportat la obiectul prezentei cauze, sens în care a fost trimisă cauza la Parchetul de pe lângă Judecătoria Beclean.

La solicitarea Parchetului de pe lângă Judecătoria Beclean a fost întocmit un raport de expertiză medico-legală psihiatrică de către Serviciul județean de Medicină Legală Bistrița-Năsăud nr. (...) din 23.05.2012, prin care s-a constatat că intimatul B.I. prezintă diagnosticul „Întârziere severă în dezvoltarea mentală cu tulburări de comportament. Encefalopatie sechelară. Epilepsie GM. Tulburare a personalității pe fond organic”. Comisia de expertiză a apreciat că sus-numitul are discernământul abolit privind conținutul și consecințelor faptelor sale, deci are capacitatea de exercițiu pierdută în totalitate.

Raportat la concluziile raportului de expertiză medico-legală psihiatrică și având în vedere că, prin punerea sub interdicție, se urmărește ocrotirea persoanelor care nu au discernământul necesar pentru a se putea îngriji singuri de interesele lor și de a participa la viața juridică normală, organul de urmărire penală a apreciat că cererea formulată de petentă este întemeiată și, pe cale de consecință, în temeiul dispozițiilor art. 33 și urm. din Decretul nr. 32/1954, a propus admiterea cererii de punere sub interdicție a intimatului B.I.

Cauza a fost din nou înregistrată pe rolul instanței ca urmare a înaintării dosarului de către Parchetul de pe lângă Judecătoria Beclean, după efectuarea cercetărilor. Analizând cererea petentei prin prisma probelor administrate în cauză, instanța a constatat că, în speță, sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 164 NCC, respectiv intimatul nu are discernământul necesar pentru a se îngriji de interesele sale, având discernământul abolit asupra conținutului și consecințelor faptelor sale. Din actele medico-legale existente la dosar și din concluziile raportului de expertiză medico-legală psihiatrică, instanța reține că intimatul nu are capacitatea psihică de a evalua critic conținutul și consecințele faptelor sale, având discernământul abolit și capacitatea de exercițiu pierdută în totalitate. În urma audierii intimatului, s-a constatat că acesta comunică greu, nu este orientat în spațiu și timp (spunând că se află la „Miliție”, nu știe de când este aici și nu-și cunoaște vârsta), însă a recunoscut-o pe sora sa, petenta, și a spus că mai are un frate S. (aspect confirmat în declarația dată de petentă la 14.05.2012 în fața organelor de urmărire penală).

În virtutea considerentelor anterior expuse, a dispozițiilor art. 30 și urm. din Decretul nr. 32/1954, raportat și la propunerea Parchetului de pe lângă Judecătoria Beclean, instanța a admis ca fiind întemeiată cererea formulată de petentă. În baza art. 170 NCC, s-a numit tutore pentru ocrotirea celui pus sub interdicție judecătorească petenta S.S. În baza art. 34 din Decretul nr. 32/1954, s-a dispus ca prezenta hotărâre, după rămânerea ei definitivă, să fie publicată în extras într-un ziar de circulație națională.

Notă. În privința competenței numirii tutorelui, a se vedea nota de la speța nr. 120.

124. Instituire tutelă la cererea notarului public, pentru minori care vin la succesiunea defunctului în calitate de fii

Instituția tutelei, potrivit art. 110 NCC, se aplică în condițiile în care ambii părinți sunt, după caz, decedați, necunoscuți, decă-

zuți din exercițiul drepturilor părintești sau li s-a aplicat pedeapsa penală a interzicerii drepturilor părintești, puși sub interdicție judecătorească, dispăruți ori declarați morți, precum și în cazul în care, la încetarea adopției, instanța hotărăște că este în interesul minorului instituirea unei tutele. În cauză sunt incidente dispozițiile art. 150 alin. (3) NCC, potrivit cărora, pentru motive temeinice, în cadrul procedurilor succesoriale, notarul public, la cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu, poate numi provizoriu un curator special, care va fi validat ori, după caz, înlocuit de către instanța de tutelă.

Jud. Bistrița, s. civ., înch. nr. 11326 din 20 decembrie 2011, nepublicată

Prin cererea înregistrată, petentul BNP D.M. a solicitat instanței, în contradictoriu cu intimata R.M., în scopul soluționării cauzei succesoriale privind pe defunctul R.M., decedat la data de 20.11.2011, ca, în baza art. 110 NCC, să numească un tutore pentru minorii R.M.D., născută la data de 28.08.2001, și R.M.I., născut la data de 21.09.1998, care vin la succesiunea defunctului în calitate de fii.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța reține că, la data de 20.11.2011, R.M., tatăl minorilor R.M.D., născută la data de 28.08.2001, și R.M.I., născut la data de 21.09.1998, a decedat. Pentru soluționarea cauzei succesoriale privind pe defunct, BNP D.M. a sesizat instanța ca, în temeiul art. 110 NCC, să numească un tutore pentru cei doi minori.

Instanța a respins ca neîntemeiată această sesizare, motivat de faptul că instituția tutelei, potrivit art. 110 NCC, se aplică în condițiile în care ambii părinți sunt, după caz, decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părintești sau li s-a aplicat pedeapsa penală a interzicerii drepturilor părintești, puși sub interdicție judecătorească, dispăruți ori declarați morți, precum și în cazul în care, la încetarea adopției, instanța hotărăște că este în interesul minorului instituirea unei tutele. Situația în care se află minorii nu este similară cu reglementarea dată de legiuitor prin acest articol, în cauză devenind incidente dispozițiile art. 150 alin. (3) NCC, potrivit cărora „pentru motive temeinice, în cadrul procedurilor succesoriale, notarul public, la cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu, poate numi provizoriu un curator special, care va fi validat ori, după caz, înlocuit de către instanța de tutelă”.

125. Autorizare pentru încheiere acte de dispoziție de către tutore. Interzis judecătoresc. Dezbateri succesorală

Procedura dezbaterii succesoriale implică, pentru participanți, efectuarea de acte care depășesc sfera celor din categoria actelor

de administrare, astfel încât ele nu pot fi efectuate de către tutore fără autorizarea instanței de tutelă.

Jud. Beclean, înch. civ. nr. 635 din 8 mai 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, petentul G.F., în calitate de tutore al numitei S.V.T., persoană pusă sub interdicție, a solicitat autorizarea dezbaterii succesiunii după defunctul S.V.A., decedat la data de 15.05.2006, moștenitorii săi fiind S.V.T., în calitate de soție supraviețuitoare, și G.S., în calitate de fiică.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, prin sentința civilă nr. 37/2010, pronunțată de Judecătoria Beclean, s-a dispus punerea sub interdicție a numitei S.V.T., iar prin dispoziția nr. 298709.04.2010, autoritatea tutelară din cadrul Primăriei orașului B. a dispus instituirea tutelei față de persoana pusă sub interdicție și numirea în calitate de tutore a lui G.G. La dosarul cauzei a fost depus certificatul de căsătorie al persoanei puse sub interdicție, S.V.T., cu S.V.A., precum și certificatul de deces al acestuia din urmă, din care rezultă data încetării sale din viață, 15.05.2006.

Potrivit art. 171 NCC, regulile privitoare la tutela minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani se aplică și în cazul tutelei celui pus sub interdicție judecătorească, în măsura în care legea nu dispune altfel. Potrivit art. 144 alin. (2) NCC, tutorele nu poate, fără avizul consiliului de familie și autorizarea instanței de tutelă, să facă acte de înstrăinare, împărțeață, ipotecare ori de grevare cu alte sarcini reale a bunurilor minorului, să renunțe la drepturile patrimoniale ale acestuia, precum și să încheie în mod valabil orice alte acte ce depășesc dreptul de administrare. Conform art. 145 NCC, instanța de tutelă acordă tutorelui autorizarea numai dacă actul răspunde unei nevoi sau prezintă un folos neîndoielnic pentru minor. Autorizarea se va da pentru fiecare act în parte, stabilindu-se, când este cazul, condițiile de încheiere a actului.

S.V.T., persoană pusă sub interdicție, are calitatea de soție supraviețuitoare a defunctului S.V.A. și, prin urmare, vocație succesorală față de acesta. Însă procedura dezbaterii succesoriale implică, pentru participanți, efectuarea de acte care depășesc sfera celor din categoria actelor de administrare, astfel încât ele nu pot fi efectuate de către tutore fără autorizarea instanței de tutelă. Instanța apreciază că solicitarea de către petent, în calitate de tutore al lui S.V.T., a dezbaterii succesiunii după defunctul S.V.A., precum și participarea la această procedură răspund unei nevoi a persoanei puse sub interdicție, motiv pentru care a acordat autorizarea cerută, sub rezerva ca actele îndeplinite de petent să prezinte un folos neîndoielnic pentru persoana aflată sub tutela sa.

126. Cerere de autorizare a tutorelui de încheiere a unui act de vânzare a unui bun la care o persoană pusă sub interdicție are vocație succesorală

În cazul în care se solicită autorizarea tutorelui pentru a face acte ce depășesc dreptul de administrare, trebuie să se dovedească existența pe rolul unui birou notarial a unui dosar succesoral având ca obiect dezbateră succesiunii sau eliberarea unui certificat suplimentar de moștenitor al unei persoane care are, printre succesibili, o persoană pusă sub interdicție, cu enumerarea succesibililor și indicarea bunurilor din masa succesorală. În cadrul unei cereri de autorizare, instanța de tutelă nu poate stabili aceste elemente, nu poate face verificări în acest sens și nu poate dispune cu privire la succesibili, bunuri, ci doar cu privire la temeinicia cererii de autorizare deduse judecății.

*Trib. Brăila, dec. civ. nr. 83 din 14 februarie 2012,
<http://www.euroavocatura.ro>*

Tribunalul a respins recursul declarat împotriva încheierii Judecătoriei Brăila prin care s-a respins cererea de autorizare a tutorelui de încheiere a unui act de vânzare a unui bun la care o persoană pusă sub interdicție are vocație succesorală.

În motivare, s-a reținut că tutela în persoana recurentei a fost instituită prin decizie administrativă, și nu de către instanța de tutelă. Regimul juridic al actelor de dispoziție este reglementat de art. 144 NCC, care prevede că tutorele nu poate, fără autorizarea instanței de tutelă, să facă acte de înstrăinare, împărțeală, ipotecare ori de grevare cu alte sarcini reale a bunurilor celui pus sub interdicție, să renunțe la drepturile patrimoniale ale acestuia, precum și să încheie în mod valabil orice alte acte ce depășesc dreptul de administrare.

Prin titlu de proprietate, defunctul D.V., decedat la data de 1.12.2001, a dobândit, alături de alte persoane, dreptul de proprietate asupra suprafeței de teren de 50 ha, situată în Brăila, com. T. În certificatul de moștenitor s-au menționat bunurile care fac parte din masa succesorală, ca moștenitoare figurând bolnava D.R. (soție supraviețuitoare), recurenta, M. (fică), și C.C. (fică). În masa succesorală nu a fost inclusă și cota-parte de teren ce i se cuvine defunctului D.V. în baza titlului de proprietate menționat.

Instanța de fond a făcut direct aplicarea dispozițiilor art. 145 NCC, reținând că nu s-a făcut dovada că actul răspunde unei nevoi sau prezintă un folos neîndoielnic pentru cel pus sub interdicție, în recurs, recurenta depunând copie de pe promisiunea de vânzare-cumpărare a cotei de 7/12

din terenul în suprafață de 50.000 mp, situat în extravilanul com. T., jud. Brăila, dobândit în baza titlului de proprietate. S-a apreciat însă că, înainte de a verifica dacă completarea certificatului de moștenitor răspunde unei nevoi sau prezintă un folos neîndoielnic, trebuie stabilit dacă sesizarea cuprinde elementele necesare pentru a pronunța o soluție de autorizare a tutorelui pentru a face acte ce depășesc dreptul de administrare.

Astfel, în cazul în care se solicită autorizarea tutorelui pentru a face acte ce depășesc dreptul de administrare, s-a considerat că trebuie să se dovedească existența pe rolul unui birou notarial a unui dosar succesoral având ca obiect dezbaterrea succesiunii sau eliberarea unui certificat suplimentar de moștenitor al unei persoane care are, printre succesibili, o persoană pusă sub interdicție, enumerarea succesibililor, indicarea bunurilor din masa succesorală. În cadrul unei cereri de autorizare, instanța de tutelă nu poate stabili aceste elemente, nu poate face verificări în acest sens și nu poate dispune cu privire la succesibili, bunuri, ci doar cu privire la temeinicia cererii de autorizare deduse judecății.

Mai mult, recurenta a solicitat să fie autorizată în calitate de tutore să facă demersurile necesare pentru completarea certificatului de moștenitor, însă s-a reținut că și aceasta are vocație succesorală și deci interese contrare cu ale bolnavei, motiv pentru care ar deveni aplicabile dispozițiile art. 150 alin. (1) NCC, potrivit cărora, ori de câte ori între tutore sau cel pus sub interdicție se ivesc interese contrare, care nu sunt dintre cele ce trebuie să ducă la înlocuirea tutorelui, instanța de tutelă va numi un curator special. Astfel că, în acest caz, autorizarea pentru completarea certificatului de moștenitor trebuie dată unui curator special, și nu tutorelui.

În ceea ce privește autorizarea vânzării, s-a reținut, pe de o parte, că aceasta a fost solicitată de recurentă pentru prima dată cu ocazia dezbaterilor și apoi în fața instanței de recurs, iar, pe de altă parte, că nu se poate dispune cu privire la această cerere până la eliberarea suplimentului la certificatul de moștenitor privind masa succesorală cuprinzând cota din terenul în suprafață de 50 ha situat în com. T., jud. Brăila, proprietatea defunctului D.V., act în care se va menționa și cota ce va reveni bolnavei D.R.

127. Autorizare pentru încheiere acte de dispoziție de către tutore. Interzis judecătoresc. Constituirea consiliului de familie

Pârâta deține în proprietate, conform inventarului întocmit de către serviciul de autoritate tutelară a Primăriei, o locuință în legă-

tură cu care reclamanta, în calitatea sa de tutore, solicită autorizarea vânzării, astfel că, în raport de dispozițiile art. 124 alin. (1) NCC raportat la art. 171 NCC, se impune constituirea consiliului de familie care să avizeze înstrăinarea solicitată.

Instanța de tutelă acordă tutorelui autorizarea pentru încheierea unui act de dispoziție numai dacă actul răspunde unei nevoi sau prezintă un folos neîndoielnic pentru persoana pusă sub interdicție. În condițiile în care locuința deținută de pârâtă poate fi închiriată contra cost de către tutore, astfel că din banii obținuți din chirie să se asigure atât plata întreținerii locuinței, dar și diferența de sumă necesară pentru întreținerea pârâtei, care, la rândul său, este beneficiară a unei pensii de stat, instanța a apreciat că vânzarea imobilului nu se face exclusiv în folosul pârâtei.

*Trib. Mehedinți, dec. civ. nr. 73/R/MF
din 28 septembrie 2012, <http://legeaz.net>*

Judecătoria Strehăia, prin încheierea pronunțată la data de 10.08.2012, în temeiul art. 124 alin. (1) NCC raportat la art. 171 NCC și art. 144 alin. (2) NCC, a dispus constituirea consiliului de familie și a numit în funcția de membru pe intimatii N.I., G.E. și B.I.D., iar în funcția de membri supleanți pe intimele I.E. și B.S. și a respins cererea formulată de reclamanta B.M. cu privire la autorizarea vânzării garsonierei pârâtei B.C., situată în Craiova.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut în esență că, potrivit art. 144 alin. (2) NCC raportat la art. 171 NCC, tutorele nu poate, fără avizul consiliului de familie și autorizarea instanței de tutelă, să facă acte de înstrăinare, împărțeală, ipotecare ori de grevare cu alte sarcini reale a bunurilor, să renunțe la drepturile patrimoniale, precum și să încheie în mod valabil orice acte ce depășesc dreptul de administrare, iar potrivit art. 145 alin. (1) NCC, instanța de tutelă acordă tutorelui autorizarea sus-menționată numai dacă actul răspunde unei nevoi sau prezintă un folos neîndoielnic pentru persoana pusă sub interdicție. Pe de altă parte, potrivit art. 124 alin. (1) NCC raportat la art. 171 NCC, consiliul de familie se poate constitui pentru a supraveghea modul în care tutorele își exercită drepturile și își îndeplinește îndatoririle cu privire la persoana și bunurile persoanei puse sub interdicție.

În speță, prin sentința civilă nr. 2392/10.02.2010 a Judecătoriei Craiova, s-a dispus punerea sub interdicție a pârâtei B.C., la cererea reclamantei B.M., iar ulterior, prin dispoziția nr. (...) / 29.11.2010 a Primăriei municipiului C., s-a dispus instituirea tutelei pentru pârâta B.C., numindu-se în funcția de tutore al acesteia reclamanta B.M. Pârâta deține în proprietate, în municipiul C., conform inventarului întocmit

de către serviciul de autoritate tutelară a Primăriei municipiului C., o locuință compusă dintr-o cameră de locuit și vestibul, precum și acces la dependințe comune, situată în Craiova, județul Dolj, imobil în legătură cu care reclamanta, în calitate sa de tutore, solicită autorizarea vânzării, astfel că, în raport de dispozițiile art. 124 alin. (1) NCC raportat la art. 171 NCC, se impune constituirea consiliului de familie care să avizeze înstrăinarea solicitată. Audiați fiind în acest scop de către instanță, intimații N.I., G.E., B.I.D., I.E. și B.S. au precizat că sunt de acord să fie numiți în consiliul de familie și, cu excepția intimatului B.I.D., au susținut că este în interesul pârâtei ca vânzarea imobilului aflat în proprietate să fie vândut. Intimatul B.I.D. a susținut însă că reclamanta dorește să procedeze la vânzarea imobilului proprietatea pârâtei nu în interesul acesteia, ci în interesul său exclusiv, întrucât aceasta nu dispune de mijloacele necesare pentru a-și întreține fiica aflată la studii în municipiul Timișoara.

Cu privire la autorizarea vânzării locuinței proprietatea pârâtei B.C., solicitată de către reclamanta B.M., în raport de dispozițiile art. 145 alin. (1) NCC, instanța a arătat că vânzarea imobilului nu se face exclusiv în folosul pârâtei. Instanța a apreciat că locuința deținută de pârâtă în municipiul Craiova poate fi închiriată contra cost de către tutore, astfel că din banii obținuți din chirie să se asigure atât plata întreținerii locuinței, dar și diferența de sumă necesară pentru întreținerea pârâtei, care, în prezent, la rândul său, este beneficiară a unei pensii de stat.

Împotriva acestei sentințe a formulat recurs reclamanta B.M. Recursul este nefondat.

Numita B.C. este persoană pusă sub interdicție față de care, prin dispoziția nr. (...) /29.11.2010 a Primarului municipiului Craiova, s-a dispus instituirea tutelei, tutore al acesteia fiind desemnată, prin aceeași dispoziție, petenta. Se reține că, în calitate sa de tutore, petenta are nu numai dreptul, dar și îndatorirea de a administra bunurile persoanei puse sub interdicție, ca și dreptul de a o reprezenta pe aceasta în actele civile ce se referă la administrarea bunurilor persoanei ocrotite, în acest sens fiind art. 171 raportat la art. 142, art. 143 NCC, prin urmare, apare drept lipsit de interes demersul petentei de a solicita o autorizare din partea instanței în sensul reprezentării surorii sale incapabile în fața autorităților enunțate în acțiune.

Neîntemeiată se găsește a fi și critica ce vizează soluția dată de către instanță cererii de autorizare a vânzării bunului imobil aparținând persoanei puse sub interdicție. Sub acest aspect, se reține că, în cauză, nu s-a dovedit de către tutore împreriurarea că un asemenea act de dispoziție

ar răspunde unei nevoi curente a persoanei ocrotite prin tutelă sau că ar prezenta un folos neîndoielnic pentru aceasta, astfel cum impune art. 145 alin. (1) NCC.

Nici motivul de recurs ce privește includerea fratelui B.I.D. în consiliul de familie nu poate fi primit, invocarea unor neînțelegeri existente între acesta și petentă fiind irelevante, câtă vreme persoana în discuție este fratele persoanei ocrotite, iar potrivit art. 125 NCC, poate fi numit în acest consiliu.

128. Tutore. Interzis judecătoresc. Descărcare de gestiune

Regulile privitoare la tutela minorului se aplică și în cazul tutelei celui pus sub interdicție judecătorească, în măsura în care legea nu dispune altfel.

Având în vedere darea de seamă anuală dată de tutore și constând că socotelile privitoare la veniturile celui pus sub interdicție judecătorească și cheltuielile făcute cu întreținerea acestuia și cu administrarea bunurilor sale sunt corecte și corespund realității, fapt confirmat și de compartimentul autoritate tutelară din cadrul Primăriei, instanța a dat descărcare de gestiune tutorelui.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 8439 din 7 septembrie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, trimisă spre competență soluționare de către D.A.P.J. al Primăriei B., prin adresa nr. (...) / 17.08.2012, petenta Primăria municipiului B. a solicitat în contradictoriu cu intimatul M.V. să se încuviințeze darea de seamă pe anul 2011 privind modalitatea în care acesta a gestionat bunurile și veniturile numitei M.M., persoană pusă sub tutelă prin dispoziția nr. (...) / 17.05.2007 a Primarului municipiului B. și, în consecință, să i se dea descărcare de gestiune, conform protocolului de colaborare nr. 220/A/09.03.2011 și nr. 19273/09.03.2012 încheiat între Judecătoria Bistrița și Primăria municipiului B.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, potrivit sentinței civile nr. 486/2006, pronunțată de Judecătoria Bistrița, și dispoziției nr. 1007/17.05.2007, emisă de Primarul municipiului B., numita M.M. a fost pusă sub interdicție, fiind numit tutore intimatul M.V.

Potrivit art. 151 NCC, instanța de tutelă va efectua un control efectiv și continuu asupra modului în care tutorele și consiliul de familie își îndeplinesc atribuțiunile cu privire la minor și bunurile acestuia. Potrivit art. 152 alin. (1) NCC, tutorele este dator să prezinte anual o dare

de seamă în acest sens, iar conform art. 153 NCC, instanța de tutelă va verifica socotelile privitoare la veniturile minorului și la cheltuielile făcute cu întreținerea acestuia și cu administrarea bunurilor sale și, dacă sunt corect întocmite și corespund realității, va da descărcare tutorelui. Potrivit art. 171 NCC, regulile privitoare la tutela minorului se aplică și în cazul tutelei celui pus sub interdicție judecătorească, în măsura în care legea nu dispune altfel.

Având în vedere darea de seamă pentru anul 2011 prezentată de petent și constatând că socotelile privitoare la venituri și cheltuieli sunt corecte și corespund realității, fapt confirmat și de compartimentul autoritate tutelară din cadrul Primăriei municipiului B., instanța a admis cererea și a dat descărcare de gestiune acestuia.

129. Încetare tutelă. Descărcarea tutorelui de gestiune

Tutela încetează în cazul în care nu se mai menține situația care a dus la instituirea tutelei, precum și în cazul morții minorului, astfel că funcția tutorelui încetează.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 3215 din 19 martie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată la data de 16.03.2012, petenta S.M. a solicitat instanței să dispună încetarea tutelei instituite prin dispoziția nr. 1323/23.09.2011 a Primarului municipiului Bistrița pentru numita S.C.Z., persoană pusă sub interdicție prin sentința civilă nr. 5235/2011 a Judecătoriei Bistrița, ca urmare a decesului acesteia la data de 08.03.2012, conform certificatului de deces seria DZ nr. (...) / 09.03.2012, de către Primăria municipiului B., precum și descărcarea de gestiune a tutorelui S.M.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, prin dispoziția nr. 1323/23.09.2011 a Primarului municipiului Bistrița, reclamanta a fost numită tutore al numitei S.C.Z., persoană care a decedat la data de 08.03.2012, conform actului de deces depus la dosar în probațiune.

Potrivit art. 156 NCC, tutela încetează în cazul în care nu se mai menține situația care a dus la instituirea tutelei, precum și în cazul morții minorului, astfel că funcția tutorelui încetează. Potrivit art. 151 NCC, instanța de tutelă va efectua un control efectiv asupra modului în care tutorele și consiliul de familie își îndeplinesc atribuțiunile cu privire la minor și bunurile acestuia. Potrivit art. 152 NCC, tutorele este dator să prezinte anual o dare de seamă în acest sens, iar conform art. 153 NCC, instanța de tutelă va verifica socotelile privitoare la veniturile minorului

și la cheltuielile făcute cu întreținerea acestuia și cu administrarea bunurilor sale și, dacă sunt corect întocmite și corespund realității, va da descărcare tutorelui. Potrivit art. 171 NCC, regulile privitoare la tutela minorului se aplică și în cazul tutelei celui pus sub interdicție judecătorească, în măsura în care legea nu dispune altfel.

Având în vedere darea de seamă pentru anul 2011 prezentată de petentă și constatând că socotelile privitoare la venituri și cheltuieli sunt corecte și corespund realității, fapt confirmat și de compartimentul autoritate tutelară din cadrul Primăriei municipiului B., instanța a admis cererea și a dat descărcare de gestiune acestuia.

Capitolul al X-lea. Curatela

130. Cazuri de instituire a curatelei. Desemnare curator

Dacă, din cauza bătrâneții, a bolii sau a unei infirmități fizice, o persoană, deși capabilă, nu poate, personal, să își administreze bunurile sau să își apere interesele în condiții corespunzătoare și, din motive temeinice, nu își poate numi un reprezentant sau un administrator, instanța de tutelă poate institui curatela.

Persoana indicată spre a fi numită curator este responsabilă și una dintre puținele persoane în care tatăl reclamantei are încredere. Aceasta a arătat că este în măsură să îndeplinească această sarcină, iar din adeverința medicală rezultă că este aptă a îngriji un bolnav, fiind clinic sănătoasă, și nu prezintă antecedente penale, potrivit certificatului de cazier judiciar.

Jud. Sectorului 2 București, înch. civ. fn din 21 noiembrie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată la data 27.07.2012, reclamanta T.E., cu citarea autorității tutelare din cadrul Primăriei Sector 2 București, a solicitat instanței să dispună numirea drept curator a numitei S.M. Analizând înscrisurile atașate la dosar, instanța reține următoarele:

Articolul 178 lit. a) NCC prevede că, dacă, din cauza bătrâneții, a bolii sau a unei infirmități fizice, o persoană, deși capabilă, nu poate, personal, să își administreze bunurile sau să își apere interesele în condiții corespunzătoare și, din motive temeinice, nu își poate numi un reprezentant sau un administrator, instanța de tutelă poate institui curatela. Astfel, în cauza de față, potrivit susținerilor petentei, persoana indicată pentru a fi numită curator este o persoană responsabilă și una dintre puținele persoane în care tatăl său are încredere. Numita S.M. a arătat că este în măsură să îndeplinească această sarcină, iar din înscrisurile atașate la dosar rezultă că este aptă a îngriji un bolnav, fiind clinic sănătoasă, aspect ce reiese din adeverința medicală eliberată la data de 06.11.2012, și nu prezintă antecedente penale, potrivit certificatului de cazier judiciar nr. (...) / 09.11.2012. În privința lui T.I., se reține că prezintă diagnosticul de demență cu etiologie mixtă (de tip Alzheimer și vasculară).

Prin urmare, față de considerentele expuse, instanța apreciază cererea întemeiată, astfel că a admis cererea, a instituit curatelă pentru numitul T.I., fiul lui D. și M., născut la data de 17.06.1930, și a numit curator al numitului T.I. pe S.M., cu domiciliul în (...), născută la data de 10.10.1958.

131. Cerere numire curator special. Persoană având discernământul diminuat

Dacă din cauza bolii sau din alte motive, o persoană, deși capabilă, nu poate nici personal, nici prin reprezentant să ia măsurile necesare a căror rezolvare nu suferă amânare, instanța de tutelă poate numi un curator pentru aceasta. În condițiile în care partea vătămată din cadrul unui dosar penal ce are ca obiect un viol a fost expertizată psihiatric, iar, potrivit concluziilor medico-legale, s-a apreciat că, în prezent, acesta are discernământul diminuat, prin urmare, nu are capacitate de exercițiu deplină pentru a putea sta singur în judecată, instanța a apreciat că sunt îndeplinite condițiile art. 178 lit. b) NCC.

*Jud. Năsăud, înch. civ. nr. 919 din 23 aprilie 2012,
nepublicată*

Prin cererea înregistrată, președintele completului specializat în judecarea cauzelor penale a solicitat instanței de tutelă din cadrul Judecătoriei Năsăud ca prin hotărârea ce se va pronunța să se dispună cu privire la numirea unei persoane în calitate de curator special, care să îl reprezinte pe numitul A.A. în cadrul dosarului penal nr. (...)/2011, ce are ca obiect un viol.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut faptul că pe rolul Judecătoriei Năsăud se află spre soluționare dosarul penal nr. (...)/2011 ce are ca obiect un viol, părți în proces fiind inculpatul A.F. și partea vătămată A.A. (major). Din piesele dosarului penal sus-menționat instanța reține că partea vătămată A.A. a fost expertizată psihiatric, iar, potrivit concluziilor medico-legale, s-a apreciat că, în prezent, acesta are discernământul diminuat. Prin urmare, nu are capacitate de exercițiu deplină pentru a putea sta singur în judecată. În aceste condiții, instanța apreciază că în speță sunt îndeplinite condițiile art. 178 lit. b) NCC. În concret, dacă, din cauza bolii sau din alte motive, o persoană, deși capabilă, nu poate nici personal, nici prin reprezentant să ia măsurile necesare a căror rezolvare nu suferă amânare, instanța de tutelă poate numi un curator pentru aceasta.

Dat fiind faptul că, în ședința din data de 23.04.2012, numita A.M. s-a declarat de acord cu numirea sa drept curator al intimatului A.A., în vederea reprezentării acestuia în cadrul procesului penal înregistrat la Judecătoria Năsăud sub nr. (...)/2011, coroborat și cu consimțământul dat în acest sens de către intimatul A.A., instanța, în baza art. 180-183 NCC, a admis cererea.

132. Instituire curatelă. Persoană suferind de demență senilă. Lipsa discernământului

Pentru a se putea numi un curator, persoana pentru care se solicită instituirea curatelei trebuie în primul rând să fie capabilă. În caz contrar, petenta are la îndemână posibilitatea legală de a solicita instanței de judecată punerea sub interdicție a persoanei incapacabile, potrivit dispozițiilor art. 164 și urm. NCC, raportat la starea sa de boală, și numai în cadrul acelei proceduri să solicite numirea sa ca tutore al bolnavei.

Jud. Năsăud, sent. civ. nr. 2044 din 24 septembrie 2012, nepublicată

Prin cererea formulată și înregistrată la Judecătoria Năsăud, petenta S.M. a solicitat instanței să dispună pe cale de urgență instituirea curatelei față de numita H.M., cu consecința numirii sale drept curator.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța a reținut că petenta S.M. a solicitat instanței numirea sa drept curator pentru intimata H.M., față de faptul că aceasta este suferindă de demență senilă și din cauza vârstei sale și greutății de comunicare este necesară instituirea curatelei, în vederea reprezentării sale legale pentru promovarea unei acțiuni civile care va avea ca obiect rezilierea unei donații cu sarcină de întreținere, invocând drept temei legal în susținerea cererii dispozițiile art. 178 NCC, care reglementează instituția curatelei.

Potrivit art. 178 NCC, instanța de tutelă poate institui curatela numai în anumite cazuri, respectiv „dacă din cauza bătrâneții, a bolii sau a unei infirmități fizice, o persoană, deși capabilă, nu poate, personal, să își administreze bunurile sau să își apere interesele în condiții corespunzătoare și, din motive temeinice, nu își poate numi un reprezentant sau un administrator ori dacă, din cauza bolii sau din alte motive, o persoană, deși capabilă, nu poate, nici personal, nici prin reprezentant, să ia măsurile necesare în cazuri a căror rezolvare nu suferă amânare”. Așadar, pentru a se putea numi un curator, persoana pentru care se solicită instituirea curatelei trebuie în primul rând să fie capabilă. Or, din coroborarea poziției procesuale luate numitei H.M. prin interogatoriu cu actele medicale existente la dosar, prin care se atestă că H.M. suferă în prezent de demență senilă ș.a., instanța apreciază că această persoană în prezent nu mai este capabilă și nu mai poate avea discernământ pentru a se îngriji de interesele sale.

În aceste condiții, instanța a apreciat neîntemeiată cererea petentei de instituire a curatelei pentru numita H.M., această cerere neîndeplinind

condițiile art. 178 și urm. NCC, motiv pentru care, în baza textului legal menționat, a respins-o. Petenta are la îndemână posibilitatea legală de a solicita instanței de judecată punerea sub interdicție a numitei H.M., potrivit dispozițiilor art. 164 și urm. NCC, raportat la starea sa de boală, și numai în cadrul acelei proceduri să solicite numirea sa ca tutore al bolnavei.

133. Instituire curatelă. Condiții. Imposibilitatea exprimării consimțământului

1. Noțiunea „capabilă” trebuie interpretată în sensul de capacitate juridică, or, existența capacității juridice este prezumată, neputând fi ridicată decât în cadrul procedurii punerii sub interdicție. Chiar și boli precum alienația sau debilitatea mintală nu constituie, prin ele însele, un caz de incapacitate, dacă persoana nu a fost pusă sub interdicție.

2. Curatela se poate institui la cererea celui ce urmează a fi reprezentat, a soțului sau a rudelor sau a celor prevăzuți la art. 111 NCC, însă doar cu consimțământul celui reprezentat. În situația în care consimțământul nu poate fi dat, numirea curatorului se poate face de către instanța de tutelă, cu acordul celui desemnat, numai în cazurile în care persoana reprezentată a lipsit timp îndelungat de la domiciliu sau este dispărută. În speță, persoana pentru care se cere curatela, deși este prezumată de lege capabilă, nu își poate exprima un consimțământ valabil în vederea numirii unui curator, discernământul său fiind pus sub semnul întrebării.

Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ., dec. nr. 10/A din 25 ianuarie 2013

Prin sentința civilă nr. 2044/24.09.2012, pronunțată de Judecătoria Năsăud, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea petentei S.M. privind instituirea curatelei față de numita H.M. Împotriva acestei sentințe a declarat apel petenta. Examinând sentința atacată prin prisma motivelor de apel invocate, Tribunalul constată că soluția instanței de fond este corectă, dar pentru alte considerente decât cele reținute în cuprinsul hotărârii judecătorești atacate.

Potrivit art. 178 lit. a) NCC, „în afară de cazurile prevăzute de lege, instanța de tutelă poate institui curatela dacă, din cauza bătrâneții, a bolii sau a unei infirmități fizice, o persoană, deși capabilă, nu poate, personal, să își administreze bunurile sau să își apere interesele în condiții corespunzătoare și, din motive temeinice, nu își poate numi un reprezentant sau un administrator”. Curatela este o instituție temporară și subsidiară de ocrotire, nu este specifică ocrotirii persoanelor lipsite de capacitate

de exercițiu, ci poate interveni în cazul persoanelor capabile, care din diferite motive nu-și pot îngriji interesele.

Instanța de fond, raportat la diagnosticele din actele medicale privind-o pe intimată, a statuat că aceasta nu ar fi capabilă. Tribunalul reține însă că noțiunea „capabilă” trebuie interpretată în sensul de capacitate juridică, or, existența capacității juridice este prezumată, neputând fi ridicată decât în cadrul procedurii punerii sub interdicție. Chiar și boli precum alienația sau debilitatea mintală nu constituie, prin ele însele, un caz de incapacitate, dacă persoana nu a fost pusă sub interdicție. Tribunalul apreciază că intimata este prezumată a fi capabilă cât timp nu s-a cerut și obținut printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă punerea acesteia sub interdicție, însă ea nu își poate administra singură bunurile și apăra interesele în mod corespunzător din cauza bolilor de care suferă, respectiv demență senilă și ateroscleroză sistemică.

În ceea ce privește procedura de instituire a curatelei, textul art. 182 NCC arată că se poate institui curatelă la cererea celui ce urmează a fi reprezentat, a soțului sau a rudelor sau a celor prevăzuți la art. 111, însă doar cu consimțământul celui reprezentat, în afară de cazurile în care consimțământul nu poate fi dat, iar numirea curatorului se face de către instanța de tutelă, cu acordul celui desemnat, printr-o încheiere care se comunică în scris curatorului și se afișează la sediul instanței de tutelă, precum și la primăria de la domiciliul celui reprezentat. În cauză, cererea de instituire a curatelei a fost formulată de nepoata persoanei pentru care se solicită măsura de ocrotire, fiind îndeplinite condițiile art. 182 NCC sub acest aspect. Pe de altă parte, Tribunalul constată îndeplinite condițiile art. 180 alin. (1) NCC, conform căroră „poate fi numită curator orice persoană fizică având deplină capacitate de exercițiu și care este în măsură să îndeplinească această sarcină”.

În ceea ce privește însă condiția exprimării consimțământului de către cel reprezentat, respectiv de intimată, Tribunalul reține că, în cazul de față, intimata, deși este prezumată de lege capabilă, nu poate să își exprime un consimțământ valabil în vederea numirii unui curator, discernământul acesteia fiind pus sub semnul întrebării, așa cum rezultă din răspunsurile date la întrebările instanței de fond. Prevederile art. 182 teza a II-a NCC, de unde rezultă că poate fi instituită curatela și fără consimțământul persoanei ocrotite, „în cazul în care consimțământul nu poate fi dat”, nu au aplicabilitate în cauză, întrucât se referă la cazurile de instituire a curatelei prevăzute de art. 178 lit. c) și d) NCC, când persoana a lipsit timp îndelungat de la domiciliu sau este dispărută. A îmbrățișa interpretarea contrară înseamnă a accepta că nu există nicio distincție

între cele două instituții de ocrotire, respectiv „curatelă” și „punere sub interdicție”, ceea ce este de neconceput.

Întrucât, conform art. 104 NCC, orice măsură de ocrotire se stabilește numai în interesul persoanei, iar conform art. 109 NCC, ocrotirea prin curatelă are loc numai în cazurile și condițiile prevăzute de lege, soluția în cauză constă în respingerea cererii ca nefondată.

134. Curatelă major. Condiții. Motive temeinice

Quantumul redus al veniturilor de care beneficiază familia intimă, împrejurarea că intimata are nevoie de asigurarea unor condiții de viață adaptate bolii de care suferă, ce implică, printre altele, medicamente, îngrijire, condiții corespunzătoare de locuit, constituie, în opinia instanței, motive întemeiate care împiedică intimata să-și numească un reprezentant sau un administrator, în condițiile în care desemnarea acestuia pentru îndeplinirea anumitor acte presupune un mandat în formă autentică, ce implică o serie de costuri, care ar fi de natură să-i afecteze existența.

Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ., dec. nr. 42/A din 3 aprilie 2013, nepublicată

Prin sentința civilă nr. 12337/2012, pronunțată de Judecătoria Bistrița la data de 14.12.2012, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea formulată de reclamantul M.G. împotriva pârâtei M.A., prin curator special M.I. Împotriva acestei sentințe a declarat apel reclamantul.

Analizând hotărârea atacată prin prisma motivelor de apel formulate, Tribunalul reține că instanța de fond a fost sesizată cu o cerere de instituire a curatelei unei persoane bolnave. Conform certificatului de încadrare în grad de handicap nr. 5387/14.11.2012, intimata a fost încadrată în grad de handicap grav, permanent, nerevizibil, având nevoie de asistent personal. Contrar concluziei instanței de fond, care a reținut că intimata nu a fost în măsură să răspundă întrebărilor instanței (fără a se releva în cuprinsul încheierii de ședință întrebările puse, răspunsurile oferite), astfel încât nu poate consimți valabil pentru instituirea curatelei, din întrebările puse intimătei, Tribunalul a constatat că aceasta poate exprima un consimțământ valabil. Întrebată fiind, intimata a arătat că dorește instituirea curatelei în favoarea sa, fiind de acord ca soțul său să fie desemnat curator. Astfel, intimata a relevat instanței care este numele său, faptul că știe că este bolnavă, că este în fața instanței pentru ca soțul său să fie desemnat să o îngrijească, deoarece uită unde pune lucrurile. Totodată, a arătat că are opt copii, că boala a debutat odată cu nașterea

ultimului copil și a oferit date cu privire la copiii săi. Prin urmare, Tribunalul nu poate reține cu deplin temei că intimata nu este în măsură să exprime un consimțământ valabil.

Conform anchetei sociale efectuate în cauză, intimata locuiește într-un imobil-apartament compus din două camere, alături de soțul său, reclamantul-apelant din prezenta cauză, împreună cu trei copii ai săi, de vârstă școlară. Singura sursă de venit a familiei o constituie alocațiile copiilor, în cuantum total de 126 lei, și indemnizația de handicap de 234 lei, veniturile totale ale celor cinci membri care locuiesc împreună fiind de 360 lei, ceea ce înseamnă 72 lei/membru de familie. Cuantumul redus al veniturilor de care beneficiază familia intimei, împrejurarea că intimata are nevoie de asigurarea unor condiții de viață adaptate bolii de care suferă, ce implică, printre altele, medicamente, îngrijire, condiții corespunzătoare de locuit, constituie, în opinia instanței, un motiv întemeiat care împiedică intimata să-și numească un reprezentant sau administrator, în condițiile în care desemnarea acestuia pentru îndeplinirea anumitor acte presupune un mandat în formă autentică, ce implică o serie de costuri, care ar fi de natură să-i afecteze existența.

Întrucât intimata și-a exprimat consimțământul pentru ca soțul său să fie desemnat curator, este prezumată ca având capacitate de exercițiu în lipsa unei hotărâri de punere sub interdicție, este o persoană care din cauza bolii de care suferă nu poate să-și administreze bunurile și să-și apere interesele în condiții corespunzătoare, neputându-și desemna un reprezentant sau un administrator din motive temeinice, Tribunalul constată că, în baza art. 178 lit. a) NCC, se impune instituirea curatelei în favoarea intimei.

Pentru aceste considerente, făcând aplicarea art. 296 CPC, Tribunalul a admis apelul declarat, a schimbat în tot hotărârea atacată în sensul că a admis cererea formulată și, în consecință, a instituit curatela în favoarea pârâtei, numind în calitate de curator pe soțul pârâtei, M.G., reclamantul-apelant din prezenta cauză. În baza art. 182 alin. (3) NCC, prezenta decizie se va afișa la sediul instanței de tutelă, precum și la Primăria B., sens în care se va comunica o copie acestei entități.

Pe lângă instituirea curatelei, intimata mai poate beneficia de asistent personal în condițiile Legii nr. 448/2006 și H.G. nr. 427/2001, asistent care poate fi chiar soțul intimei dacă îndeplinește cerințele art. 36 din Legea nr. 448/2006, conform căruia poate fi încadrată cu contract individual de muncă în funcția de asistent personal persoana care îndeplinește următoarele condiții: a) are vârsta minimă de 18 ani împliniți; b) nu a fost condamnată pentru săvârșirea unei infracțiuni care ar face-o incom-

patibilă cu exercitarea ocupației de asistent personal; c) are capacitate deplină de exercițiu; d) are o stare de sănătate corespunzătoare, atestată de medicul de familie sau pe baza unui examen medical de specialitate; e) a absolvit cel puțin cursurile învățământului general obligatoriu, cu excepția rudelor și afinilor până la gradul al IV-lea inclusiv ale persoanei cu handicap grav, precum și cu excepția soțului sau soției, după caz. În acest scop, persoana interesată se adresează cu o cerere primăriei, întrucât, conform art. 39 alin. (1) din Legea nr. 448/2006, între primăria localității de domiciliu sau reședință a persoanei cu handicap grav și asistentul personal se încheie un contract individual de muncă în termen de maximum 30 de zile de la data înregistrării cererii. Numai în baza acestui contract asistentul personal va beneficia de un salariu.

135. Numire curator pentru minor. Condiții

Desemnarea curatorului se impune atunci când, datorită unor motive temeinice, o persoană nu poate nici personal și nici prin reprezentant să ia măsurile necesare în cazuri a căror rezolvare nu suferă amânare și deci nu poate să-și apere interesele în condiții corespunzătoare (în speță, minora nu-și poate reprezenta singură interesele atât din cauza vârstei sub 14 ani, cât și din cauza absenței reprezentantului legal, astfel încât se impune desemnarea unui curator care să-i reprezinte interesele și să exercite corespunzător drepturile și obligațiile procesuale în cauză având ca obiect succesiune și partaj).

Jud. Năsăud, înch. civ. nr. 1290 din 7 iunie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, petentul M.M. a solicitat instanței de tutelă să dispună cu privire la desemnarea în calitate de curator a numitei O.A.I., care să o reprezinte pe minora M.C.D., lipsită de capacitate de exercițiu, în cadrul procesului civil ce constituie obiectul dosarului nr. (...)/2010 al Judecătoriei Năsăud, având ca obiect succesiune și partaj și prin prisma gradului de rudenie existent.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că pe rolul Judecătoriei Năsăud s-a înregistrat dosarul nr. (...)/2010, având ca obiect succesiune și partaj, iar pe parcursul derulării cauzei a decedat pârâțul M.C., motiv pentru care s-au introdus în cauză urmașii acestuia, printre care și minora M.C.D. S-a reținut concomitent, din ansamblul probatoriului administrat, că pârâta este minoră, iar mama sa, Z.F., în calitate de reprezentant legal, este plecată din țară (în Spania de cca 5 ani) și, în această ipoteză, minora nu-și poate reprezenta singură interesele atât din cauza vârstei

(sub 14 ani), cât și din cauza absenței reprezentantului legal, astfel încât se impune desemnarea de către instanța de tutelă a unui curator care să-i reprezinte interesele și să exercite corespunzător interesele și obligațiile procesuale ale pârâtei minore lipsite de capacitate de exercițiu, născută la data de 09.07.1998, conform certificatului de naștere anexat. Mai mult, în acest context s-a reținut că părinții minorei au divorțat din cauza comportamentului deficitar al numitului M.C.S. în mariaj, anterior deplasării în străinătate a reprezentantei legale Z.F. și a fiicelor rezultate din mariaj. Astfel, petentul a efectuat demersurile necesare pentru desemnarea și numirea unui curator care să-i reprezinte pârâtei minore în mod adecvat interesele în litigiul de fond dedus judecătii.

În temeiul dispozițiilor art. 178 NCC, se impune sesizarea instanței pentru desemnarea curatorului în circumstanțele în care, datorită unor motive temeinice, o persoană nu poate nici personal și nici prin reprezentant să ia măsurile necesare în cazuri a căror rezolvare nu suferă amânare și deci nu poate să-și apere interesele în condiții corespunzătoare. Prin interviuarea de către instanța de tutelă a persoanei desemnate, prezumată pentru numire drept curator, O.A.I., s-a reținut că aceasta este verișoara primară pe linie paternă a minorei M.C.D. Prin prisma vârstei, numita M.C.D., născută la data de 09.07.1998, este minoră lipsită de capacitate de exercițiu (sub 14 ani) și în prezent se află în Spania cu reprezentanta sa legală – mama, Z.F., iar prin prisma gradului de rudenie și a raporturilor armonioase, s-a reținut că numita O.A.I. poate să-i reprezinte corespunzător interesele minorei, aceasta exprimându-și acordul în legătură cu numirea sa în calitate de curator al acesteia și în cadrul procesului civil ce constituie obiectul dosarului nr. (...) /2010 al Judecătoriei Năsăud.

Prin corelare cu procedura de instituire a curatelei, conținutul, efectele, condițiile și atribuțiile ce trebuie să le îndeplinească un curator, instanța de tutelă a apreciat că în speță se regăsesc circumstanțele prevăzute de art. 178 și urm. NCC, prin raportare la prevederile art. 150 alin. (2) NCC, astfel încât a admis ca întemeiată cererea formulată de petent. În consecință, prin raportare la art. 182 alin. (3) NCC, se impune numirea în calitate de curator a persoanei desemnate de către petent, respectiv O.A.I., reținându-se acordul persoanei desemnate. De asemenea, prezenta încheiere se va comunica în scris curatorului desemnat și implicit se va afișa la sediul instanței de tutelă, respectiv Judecătoria Năsăud, precum și la sediul primăriei de la domiciliul persoanei reprezentate – M.C.D., respectiv Primăria comunei N., pentru informare și respectarea dispoziției instituite.

Instanța de tutelă pentru curatela instituită stabilește aplicarea regulilor de la mandat în scopul exercitării drepturilor și îndeplinirii obligațiilor aferente de către curatorul numit pentru pârâta minoră M.C.D. în dosarul nr. (...) /2010 al Judecătoriei Năsăud. În speță, prin raportare la data sesizării instanței (26.03.2012) cu soluționarea acestei cereri, s-a considerat că este o cerere de investire legală și se impune pronunțarea de către instanța de tutelă, deși a intervenit o modificare legislativă în procedura curatelei și a tutelei instituite prin noul Cod civil și cu delegarea anumitor atribuții către autoritățile tutelare.

136. Numire curator special. Interese contrare între părinte și minor

1. Având în vedere faptul că tatăl minorului este precedat, iar mama minorului refuză să reprezinte minorul care are vocație la moștenirea bunicului, potrivit declarației date de aceasta în fața notarului, se poate aprecia că între mama minorului și acesta din urmă există interese contrare.

2. Poate fi numită curator orice persoană fizică având deplină capacitate de exercițiu și care este în măsură să îndeplinească această sarcină.

*Jud. Beclean, sent. civ. nr. 675 din 18 mai 2012,
nepublicată*

Prin cererea înregistrată, petentul BNP E.L. a solicitat instanței să dispună numirea provizorie a unui curator special în persoana numitei N.S., pentru a reprezenta interesele minorului Ț.C.I., care vine la succesiunea defunctului Ț.A.V.T. în calitate de nepot de fiu precedat, respectiv numitul Ț.F.R.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, potrivit actelor de stare civilă depuse la dosar, minorul Ț.C.I., născut la data de 06.10.1998, este nepotul de fiu precedat al defunctului Ț.A.V., decedat la 28.12.2011. Așa cum rezultă din certificatul de deces seria D.S. nr. (...), tatăl minorului, numitul Ț.F.R., a decedat la 25.09.2010, iar mama minorului refuză să reprezinte interesele minorului la dezbaterile succesiunii bunicului minorului, potrivit declarației date de aceasta în fața notarului, depusă la dosar. Minorul are vocație la moștenirea bunicului său Ț.A.V. în calitate de descendent, făcând parte din clasa I de moștenitori (conform art. 964 NCC) și vine la moștenire prin reprezentare (conform art. 965 NCC).

Articolul 501 NCC dispune: „(1) Părinții au dreptul și îndatorirea de a administra bunurile copilului lor minor, precum și de a-l reprezenta în actele juridice civile ori de a-i încuviința aceste acte, după caz”. În cauză, având în vedere că tatăl minorului este precedat, iar mama minorului refuză să reprezinte minorul care are vocație la moștenirea bunicului, se poate aprecia că între mama minorului și acesta din urmă există interese contrare. În acest sens, art. 502 NCC prevede: „(1) Drepturile și îndatoririle părinților cu privire la bunurile copilului sunt aceleași cu cele ale tutorelui, dispozițiile care reglementează tutela fiind aplicabile în mod corespunzător”, iar art. 150 alin. (1) NCC, în materia tutelei, prevede: „Ori de câte ori între tutore și minor se ivesc interese contrare, care nu sunt dintre cele ce trebuie să ducă la înlocuirea tutorelui, instanța de tutelă va numi un curator special”. De altfel, potrivit art. 150 alin. (3) NCC, în cadrul procedurilor succesoriale chiar și notarul poate numi provizoriu un curator special care să fie apoi validat de instanța de tutelă.

Față de considerentele expuse și dispozițiile legale în materie, instanța apreciază că se impune numirea unui curator special pentru minorul Ț.C.I., pentru a-l reprezenta pe acesta în fața notarului public cu ocazia dezbaterii moștenirii după defunctul său bunic Ț.A.V.T. Conform art. 180 alin. (1) NCC, „poate fi numită curator orice persoană fizică având deplină capacitate de exercițiu și care este în măsură să îndeplinească această sarcină”. Numita N.S. a arătat în fața instanței că este de acord să ducă la îndeplinire această sarcină, iar instanța a apreciat că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 180 NCC, astfel că urmează a-l numi pe N.S. în calitate de curator special pentru a-l reprezenta pe minor în fața notarului public, în cadrul procedurii succesoriale privindu-l pe defunctul Ț.A.V.T.

137. Instituire curatelă persoană minoră

În condițiile în care mama minorului, din cauza minorității, nu poate exercita drepturile cu caracter patrimonial ale acestuia, se impune numirea unui curator special în vederea exercitării drepturilor și îndatoririlor privind bunurile copilului.

*Jud: Bistrița, s. civ., sent. nr. 8991 din 20 septembrie 2012,
nepublicată*

Prin cererea înregistrată, petenta S.L. a solicitat instituirea curatelei asupra nepotului său, numitul S.D.Ș., născut la data de 25.08.2012, în vederea reprezentării acestuia la Direcția municipală de servicii sociale din cadrul Primăriei municipiului B. pentru întocmirea dosarului privind

indemnizația de creștere a copilului/stimulentul de inserție și alocație de stat pentru copii, respectiv pentru ridicarea sumelor de bani cuvenite acestuia; numirea petentei în calitate de curator al minorului.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, potrivit certificatului de naștere seria N.H. nr. (...) /22.02.2012 emis de Primăria municipiului B., la data de 27.08.2012 s-a născut minorul S.D.Ș., fiul numitei S.D.N., neavând stabilită filiația față de tată. Mama minorului, S.D.N., este, la rândul ei, minoră (în vârstă de 17 ani), fiind născută la data de 02.05.1995.

Conform art. 490 NCC, „(1) Părintele minor care a împlinit vârsta de 14 ani are numai drepturile și îndatoririle părintești cu privire la persoana minorului. (2) Drepturile și îndatoririle cu privire la bunurile copilului revin tutorelui sau, după caz, altei persoane, în condițiile legii”. Din aceste dispoziții legale rezultă că părintele minor nu poate exercita drepturile părintești cu privire la bunurile copilului, fiind necesară numirea unei alte persoane care să exercite drepturile patrimoniale ale minorului. În ceea ce privește drepturile și îndatoririle părinților cu privire la bunurile copilului, sunt aplicabile dispozițiile din materia tutelei, conform art. 502 NCC. Articolul 150 alin. (2) NCC, din materia tutelei, prevede: „Dacă din cauza bolii sau din alte motive tutorele este împiedicat să îndeplinească un anumit act în numele minorului pe care îl reprezintă sau ale cărui acte le încuviințează, instanța de tutelă va numi un curator special”. Astfel, având în vedere faptul că mama minorului, S.D.N., din cauza minorității, nu poate exercita drepturile cu caracter patrimonial ale acestuia, în cauză se impune numirea unui curator special pentru a exercita drepturile și îndatoririle cu privire la bunurile copilului.

Conform art. 180 alin. (1) NCC, „poate fi numită curator orice persoană fizică având deplină capacitate de exercițiu și care este în măsură să îndeplinească această sarcină”. Cererea de instituire a curatelei a fost formulată de bunica maternă a minorului S.D.Ș., aceasta având capacitate de exercițiu deplină; astfel încât instanța apreciază că îndeplinește condițiile prevăzute de art. 180 NCC pentru a fi numită curator special al minorului.

138. Instituire curator persoană cu handicap. Consimțământul celui reprezentat. Procedura

Se poate institui curatela, la cererea celui care urmează a fi reprezentat, a soțului său, a rudelor sau a celor prevăzuți la art. 111 NCC, însă doar cu consimțământul celui reprezentat, în afară de cazurile în care consimțământul nu poate fi dat. Numirea curatorului se face

de instanța de tutelă, cu acordul celui desemnat, printr-o încheiere care se comunică în scris curatorului și se afișează la sediul instanței de tutelă, precum și la primăria de la domiciliul celui reprezentat.

*Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 9141
din 24 septembrie 2012, nepublicată*

Prin cererea înregistrată la data de 30.08.2012, petentul D.I. a solicitat să fie numit curator al fiicei sale, intimata D.R., care suferă de handicap de gradul I, iar acesta este însoțitorul său.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, potrivit certificatului de încadrare în grad de handicap nr. 843/13.12.2000, emis de Consiliul județean Bistrița-Năsăud – Comisia de expertiză medicală a persoanelor cu handicap, intimata se încadrează în gradul de handicap I, tip permanent, cod boală A0, având deficiență funcțională gravă cu însoțitor.

În conformitate cu prevederile art. 178 lit. a) NCC, în afară de cazurile prevăzute de lege, instanța de tutelă poate institui curatela dacă, din cauza bătrâneții, a bolii sau a unei infirmități fizice, o persoană, deși capabilă, nu poate, personal, să își administreze bunurile sau să își apere interesele în condiții corespunzătoare și, din motive temeinice, nu își poate numi un reprezentant sau un administrator. În ceea ce privește procedura de instituire a curatelei, instanța reține că textul art. 182 NCC prevede că se poate institui curatela la cererea celui care urmează a fi reprezentat, a soțului său, a rudelor sau a celor prevăzuți la art. 111 NCC, însă doar cu consimțământul celui reprezentat, în afară de cazurile în care consimțământul nu poate fi dat. Numirea curatorului se face de instanța de tutelă, cu acordul celui desemnat, printr-o încheiere care se comunică în scris curatorului și se afișează la sediul instanței de tutelă, precum și la primăria de la domiciliul celui reprezentat.

Având în vedere textele de lege menționate, analizând și înscrisurile depuse la dosar de reclamant, din care rezultă că fiica acestuia, intimata D.R., este încadrată în grad de handicap în formă gravă, cu valabilitate permanentă și având nevoie de asistent personal, precum și văzând consimțământul intimei, dar și al petentului, dat în fața instanței de judecată, instanța a apreciat că aceasta nu este în măsură să-și administreze bunurile și să-și reprezinte interesele personale, motiv pentru care, în considerarea dispozițiilor art. 182 NCC, a admis cererea formulată de petentul D.I. și l-a numit pe acesta în calitate de curator special în vederea administrării bunurilor și reprezentării intereselor personale ale intimei D.R.

139. Validarea curatorului special desemnat de notarul public

Prin raportare la dispozițiile art. 150 alin. (3) NCC, validarea de către instanța de tutelă a curatorului special desemnat de către notarul public în cadrul procedurilor succesorale notariale este oportună în ipoteza în care între tutore (sau reprezentantul legal) și minor se ivesc interese contrare.

Jud. Năsăud, sent. civ. nr. 822 din 5 aprilie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, petentul BNP I.D.G. a solicitat instanței să dispună cu privire la validarea numelui P.F., în calitate de curator special, pentru a-l asista pe fiul său, P.R.C., născut la data de 25.09.1996, la dezbaterile succesiunii defunctei sale bunici, P.C., decedată la data de 13.06.2011, cu ultimul domiciliu în Gherla, jud. Cluj.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că pe rolul BNP I.D.G. se află spre soluționare dosarul succesor al privind-o pe defuncta P.C., decedată la data 13.06.2011, cu ultimul domiciliu în Gherla, județul Cluj. Prin sentința civilă nr. 21/09.01.2012 a Judecătoriei Năsăud, s-a apreciat că nu există interese contrare între minor și tatăl său, P.F., în ceea ce privește dezbaterile succesiunii defunctei P.F., iar acesta nu vine în concurs cu fiul său, astfel încât s-a respins acțiunea ca lipsită de interes. În considerente s-a reținut că, potrivit art. 150 alin. (3) NCC, pentru motive temeinice, la cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu, se poate numi provizoriu un curator special, care va fi validat ori, după caz, înlocuit de instanța de tutelă. Deși prin aceste considerente s-a explicat că nu se impune desemnarea unui curator special pentru minorul P.R.C., prin raportare la absența intereselor contrare și asistarea care poate fi îndeplinită în mod legal de către tatăl său, P.F., care nu are calitate de moștenitor legal și o participare în concurs la dezbaterile succesiunii după defuncta P.C., totuși s-a insistat prin promovarea acestei cereri.

Instanța a invocat excepția autorității de lucru judecat a sentinței civile nr. 21/2012, reținând că, în speță, se regăsește tripla identitate de elemente: părți, obiect și cauză. De altfel, în mod cert, prin raportare la dispozițiile art. 150 alin. (3) NCC, validarea de către instanța de tutelă a curatorului special desemnat de notarul public în cadrul procedurilor succesorale notariale este oportună în ipoteza în care între tutore (sau reprezentantul legal) și minor se ivesc interese contrare. În speță, prin raportare la vârsta minorului – 16 ani, se apreciază că acesta este o persoană cu capacitate de exercițiu restrânsă, sens în care se impune antrenarea instituțiilor reprezentării (asistării) și autorizării în funcție de circumstanțe.

Reprezentarea intervine întotdeauna în cazul persoanelor lipsite de capacitate de exercițiu, respectiv în cazul minorilor sub 14 ani și al majorilor puși sub interdicție judecătorească. Asistarea intervine în cazul persoanelor cu capacitate de exercițiu restrânsă, respectiv în cazul minorilor cu vârsta între 14-18 ani. Într-o atare ipoteză, reprezentanții legali sunt părinții minorului, reținând și regula care vizează exercitarea autorității părintești în comun de către ambii părinți. Autorizarea intervine în cazul în care reprezentantul legal al celui lipsit de capacitate de exercițiu sau minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă și ocrotitorul legal care îl asistă îndeplinesc acte de dispoziție.

În prezentul caz, asistarea minorului poate fi efectuată cu succes de către reprezentantul său legal, tatăl P.F., pe de o parte, întrucât nu se sizează interese contrare între minor și tatăl său, iar la dezbateră succesiunii după defuncta P.C., minorul P.R.C. participă prin antrenarea instituției reprezentării succesoriale, în calitate de nepot de fiică precedată (mama P.L.L., născută P, decedată la 30.04.2003). Pe de altă parte, P.F. nu participă la dezbateră acestei succesiuni, deoarece nu are calitatea de moștenitor, fiind doar soțul numitei P.L.L., născută P., decedată la data de 30.04.2003. În consecință, instanța a apreciat că nu poate fi reanalizată cererea reiterată de BNP, chiar dacă este formulată direct de acesta după emiterea încheierii de desemnare a curatorului special, considerându-se că această cerere se axează pe același obiect, aceeași cauză și implicit aceleași părți ca în dosarul nr. (...) / 2001 al Judecătoriei Năsăud. În concret, dezbateră masei succesoriale se poate realiza prin asistarea minorului de către reprezentantul său legal, P.F., fără să necesite procedura reclamată de prevederile art. 150 alin. (3) NCC, care are conotație facultativă în raport de întrunirea cumulativă a condițiilor prevăzute de aceste dispoziții legale, și nu obligatorie.

Notă. 1. Sentința civilă nr. 21/2012 ce a stat la baza reținerii autorității de lucru judecat este prezentată la pct. 119. În opinia noastră, nu există identitate de obiect. Astfel, acțiunea soluționată prin sentința civilă nr. 21/2012 a avut ca obiect numirea unui curator pentru reprezentarea intereselor unui minor în procedura dezbaterii succesoriale, întemeindu-se pe prevederile art. 110 și urm., art. 178 și urm. NCC.

Obiectul prezentei cauze îl constituie validarea de către instanța de tutelă a curatorului special desemnat de notarul public în cadrul procedurilor succesoriale notariale, temeiul de drept constituindu-l dispozițiile art. 150 alin. (3) NCC. Credem că, în cauză, se pune problema efectului pozitiv al puterii de lucru judecat, care se manifestă ca prezumție, mijloc de probă de natură să demonstreze ceva în legătură cu raporturile

juridice dintre părți, venind să demonstreze modalitatea în care au fost dezlegate anterior anumite aspecte litigioase în raporturile dintre părți, fără posibilitatea de a se statua diferit. Cu alte cuvinte, efectul pozitiv al lucrului judecat se impune în cel de-al doilea proces, care nu prezintă triplă identitate cu primul, dar care are legătură cu aspectul litigios dezlegat anterior, fără posibilitatea de a mai fi contrazis.

Reglementarea puterii de lucru judecat în forma prezumției vine să asigure, din nevoia de ordine și stabilitate juridică, evitarea contrazicerilor dintre considerentele hotărârilor judecătorești. Prezumția nu oprește judecata celui de al doilea proces, ci doar ușurează sarcina probațiunii, aducând în fața instanței constatări ale unor raporturi juridice făcute cu ocazia judecății anterioare și care nu pot fi ignorate (*I.C.C.J., s. civ., dec. nr. 3028/2012, www.scj.ro*).

Autoritatea de lucru judecat cunoaște două manifestări procesuale, aceea de excepție procesuală (conform art. 166 CPC, respectiv art. 432 NCPC) și aceea de prezumție, mijloc de probă de natură să demonstreze ceva în legătură cu raporturile juridice dintre părți. Dacă în manifestarea sa de excepție procesuală (care corespunde unui efect negativ, extincțiv, de natură să oprească a doua judecată), autoritatea de lucru judecat presupune tripla identitate de elemente, obiect, părți, cauză, nu tot astfel se întâmplă atunci când acest efect important al hotărârii se manifestă pozitiv, demonstrând modalitatea în care au fost dezlegate anterior anumite aspecte litigioase în raporturile dintre părți, fără posibilitatea de a se statua diferit. Altfel spus, efectul pozitiv al lucrului judecat se impune într-un al doilea proces, care are legătură cu chestiunea litigioasă dezlegată anterior, fără posibilitatea de a mai fi contrazis (*I.C.C.J., s. civ. și de propr. int., dec. nr. 995 din 4 februarie 2009, www.scj.ro*).

2. Potrivit art. 229 alin. (1) și (3²) din Legea nr. 71/2011, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 60/2012 (M. Of. nr. 255 din 17 aprilie 2012), până la intrarea în vigoare a reglementării privind organizarea, funcționarea și atribuțiile instanței de tutelă și de familie, numirea curatorului special care îl asistă sau îl reprezintă pe minor la încheierea actelor de dispoziție sau la dezbaterea procedurii succesorale se face, de îndată, de autoritatea tutelară, la cererea notarului public, în acest din urmă caz nefiind necesară validarea sau confirmarea de către instanță.

140. Validare curator. Existența unor interese contrare

În temeiul dispozițiilor art. 150 NCC, se impune sesizarea instanței de tutelă pentru desemnarea curatorului special în circumstanțe care vizează existența intereselor contrare între tutore (reprezentant legal) și minor sau pentru motive temeinice în cadrul procedurilor succesorale notariale, când notarul public poate numi, din oficiu,

provizoriu, un curator special, care va fi validat sau înlocuit, după caz, de către instanța de tutelă.

Jud. Năsăud, sent. civ. nr. 908 din 12 aprilie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, petentul BNP A.M.I. a solicitat instanței de tutelă să dispună cu privire la validarea unei persoane în calitate de curator special, care să o reprezinte pe succesibila minoră D.S.M. la dezbateră succesiunii notariale inițiate după defunctul D.V.D., decedat la data de 15.09.2011.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că pe rolul BNP A.M.I. din orașul Năsăud se află spre soluționare dosarul succesoral nr. 19/10.02.2012 privindu-l pe defunctul D.V.D., decedat la data de 15.09.2011, ai cărui succesibili sunt soția supraviețuitoare, D.A.M., respectiv fiica minoră D.S.M., iar pe considerentul că între acestea există interese contrare se impune ca prin intermediul instanței de tutelă să se dispună cu privire la desemnarea sau validarea curatorului special. Din piesele dosarului succesoral și considerentele redată în cerere s-a reținut că în masa succesorală a defunctului D.V.D., decedat la data de 15.09.2011, au fost declarate bunuri imobile, iar pentru efectuarea demersurilor ce se impun în dosarul succesoral nr. 19/10.02.2012 după eliberarea certificatului de calitate de moștenitor nr. 99/27.09.2011, este oportună validarea curatorului special pentru minora în vârstă de 4 ani.

În temeiul dispozițiilor art. 150 NCC, se impune sesizarea instanței de tutelă pentru desemnarea curatorului special în circumstanțele care vizează existența intereselor contrare între tutore (reprezentant legal) și minor sau pentru motive temeinice în cadrul procedurilor succesorale notariale, când notarul public poate numi, din oficiu, provizoriu, un curator special, care va fi validat sau înlocuit, după caz, de către instanța de tutelă.

În speță, prin raportare la vârsta minorei D.S.M. (4 ani), născută la data de 12.04.2008, se apreciază că aceasta este o persoană lipsită de capacitate de exercițiu, sens în care se impune antrenarea instituției reprezentării. Reprezentarea intervine întotdeauna în cazul persoanelor lipsite de capacitate de exercițiu, respectiv în cazul minorilor sub 14 ani și al majorilor puși sub interdicție judecătorească. Într-o atare ipoteză, reprezentanții legali sunt părinții minorului, reținându-se și regula care vizează exercitarea autorității părintești în comun de către ambii părinți. Prin corelare cu prevederile art. 150 NCC, apreciind că sunt motive temeinice pentru dezbateră procedurii succesorale din cadrul dosarului succesoral nr. 19/10.02.2012, notarul public, din oficiu, a desemnat provizoriu drept

curator special pe numitul D.M., sesizând concomitent instanța de tutelă pentru validare (invalidare) și prin raportare la calitatea evidențiată.

Instanța, după interpelarea persoanei desemnate de notarul public și verificarea cerințelor care se impun pentru numirea unui curator special în circumstanțele sesizate prin dezbateră masei succesoriale între succesibilii defunctului D.V.D. (soția supraviețuitoare și fiica minoră) și pentru evitarea contradictorialității de interese care subzistă între reprezentanta legală (mama) și minoră, a apreciat că sarcina curatorului poate fi îndeplinită de către numitul D.M. și prin raportare la atașamentul acestuia față de minoră și relațiile de rudenie apropiată (fratele bunicului minorei), percepția situației de fapt concrete și oportunitatea ocrotirii intereselor minorei (patrimoniale și personale).

Notă. A se vedea art. 229 alin. (1) și (3²) din Legea nr. 71/2011, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 60/2012 (M. Of. nr. 255 din 17 aprilie 2012).

141. Instituire curator. Încheiere de acte juridice. Validarea numirii curatorului special

1. Părinții au dreptul și îndatorirea de a administra bunurile copilului lor minor, precum și de a-l reprezenta în actele juridice civile ori de a-i încuviința aceste acte, după caz. În condițiile în care între tatăl și mama minorei și aceasta există contrarietate de interese, este necesară numirea unui curator special pentru a o asista pe minoră în vederea încheierii unui act juridic translativ de proprietate.

2. Din interpretarea *per a contrario* a dispozițiilor art. 229 alin. (3²) din Legea nr. 71/2011, potrivit cărora numirea curatorului special care îl asistă sau îl reprezintă pe minor la încheierea actelor de dispoziție sau la dezbateră masei succesoriale se face de îndată, de către autoritatea tutelară, la cererea notarului public, în acest din urmă caz nefiind necesară validarea sau confirmarea de către instanță, rezultă că, în cazul actelor de dispoziție, este necesară validarea numirii curatorului special.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 10671 din 1 noiembrie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, petentul S.M. a solicitat numirea numitului T.A. în calitate de curator al intimatei minore S.D.M. pentru a o reprezenta pe aceasta în fața notarului public la semnarea contractului de vânzare-cumpărare.

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța a reținut că, potrivit actelor de stare civilă depuse la dosar, minora S.D.M., născută la data de 06.11.1998, este fiica numitului S.M. și a numitei S.E.O. Conform art. 501 alin. (1) NCC, „(1) Părinții au dreptul și îndatorirea de a administra bunurile copilului lor minor, precum și de a-l reprezenta în actele juridice civile ori de a-i încuviința aceste acte, după caz”. În cauză, tatăl și mama minorei sunt cei care au îndatorirea de a o asista pe minoră cu ocazia încheierii actelor juridice, dar având în vedere contrarietatea de interese dintre ei, ca reprezentanți legali, și minoră, este necesară numirea unui curator special pentru a o asista pe minoră în vederea încheierii unui act juridic translativ de proprietate. În acest sens, art. 502 alin. (1) NCC prevede: „Drepturile și îndatoririle părinților cu privire la bunurile copilului sunt aceleași cu cele ale tutorelui, dispozițiile care reglementează tutela fiind aplicabile în mod corespunzător”. Art. 150 alin. (2) NCC din materia tutelei prevede: „Dacă din cauza bolii sau din alte motive tutorele este împiedicat să îndeplinească un anumit act în numele minorului pe care îl reprezintă sau ale cărui acte le încuviințează, instanța de tutelă va numi un curator special”.

Astfel, având în vedere considerentele de fapt și de drept mai sus expuse, în cauză se impune numirea unui curator special pentru minoră, pentru a o asista pe aceasta în fața notarului public cu ocazia încheierii unui contract de vânzare-cumpărare având ca obiect imobilul înscris în C.F. Bistrița nr. (...), având nr. top. 8127/4 și constând în apartamentul nr. 4, împreună cu cota indiviză de 1565/34000 părți din părțile comune indivize și cota de 1519/72400 părți din terenul situat în Municipiul Bistrița. Conform art. 180 alin. (1) NCC, „poate fi numită curator orice persoană fizică având deplină capacitate de exercițiu și care este în măsură să îndeplinească această sarcină”. Numitul T.A. a fost desemnat prin dispoziția nr. 727/08.10.2012 a primarului Municipiului Bistrița pentru a o reprezenta pe minoră în fața notarului public, care a arătat că este de acord să îndeplinească această sarcină.

Prin interpretarea *per a contrario* a dispozițiilor art. 229 alin. (3²) din Legea nr. 71/2011, cu modificările și completările ulterioare, numirea curatorului special care îl asistă sau îl reprezintă pe minor la încheierea actelor de dispoziție sau la dezbaterile procedurii succesorale se face de îndată, de către autoritatea tutelară, la cererea notarului public, în acest din urmă caz nefiind necesară validarea sau confirmarea de către instanță, astfel încât a fost admisă cererea formulată, rezultând că, în cazul actelor de dispoziție, este necesară validarea numirii curatorului special.

În ceea ce privește cererea de autorizare a încheierii de către minoră a unui contract de vânzare-cumpărare, instanța reține că art. 145 NCC prevede că „instanța de tutelă acordă tutorelui autorizarea numai dacă actul răspunde unei nevoi sau prezintă un folos neîndoielnic pentru minor”. Văzând aceste dispoziții legale, instanța apreciază că încheierea actului de vânzare-cumpărare prezintă un folos neîndoielnic pentru minoră. Pentru argumentele înfațișate, instanța a încuviințat cumpărarea de către minoră a imobilului înscris în C.F. Bistrița nr. (...), având nr. top. 8127/4 și constând în apartamentul nr. 4, împreună cu cota indiviză de 1565/34000 părți din părțile comune indivize și cota de 1519/72400 părți din terenul situat în Municipiul Bistrița.

Capitolul al XI-lea. Ordonanța președințială în raporturile de familie

Notă. În temeiul art. 996 NCPC, în raporturile de familie ordonanța președințială poate fi utilizată în materia divorțului, pentru luarea de măsuri vremelnice cu privire la stabilirea locuinței copiilor minori, la obligația de întreținere, la alocația de stat pentru copii, la folosirea locuinței familiei, potrivit art. 919 NCPC; în raporturile dintre soți, pentru reintegrarea celui izgonit din locuință, pentru restituirea bunurilor de uz personal sau necesare exercitării profesiei sau meseriei, pentru inventarierea bunurilor comune când există pericolul înstrăinării de unul dintre soți, pentru stabilirea locuinței minorului ai cărui părinți sunt despărțiți în fapt, pentru exercitarea dreptului părintelui de a avea legături personale cu minorul său (a se vedea *G.C. Frențiu, D.-L. Băldean*, op. cit., p. 1403).

142. Suplinire acord al părintelui. Ordonanță președințială. Condiții

Părăsirea țării pentru o perioadă relativ îndelungată de timp și începerea studiilor într-o limbă străină de către minoră nu reprezintă măsuri care ar putea fi stabilite doar pe baza unei aparențe de drept, fără administrare de probe și fără a prejudeca fondul cauzei.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ., dec. nr. 306/R
din 26 octombrie 2012, nepublicată*

Prin sentința civilă nr. 8743/17.09.2012, pronunțată de Judecătoria Bistrița, s-a respins ca neîntemeiată cererea de ordonanță președințială formulată de reclamanta P.C.E. împotriva pârâtului P.I. Împotriva sentinței expuse a declarat recurs în termen legal reclamanta. Recursul declarat nu este fondat.

În mod judicios a apreciat prima instanță asupra neîndeplinirii în cauză a condițiilor de admisibilitate a cererii de ordonanță președințială prevăzute de art. 581 CPC. În ceea ce privește urgența cererii, Tribunalul constată că înscrisurile prezentate de către reclamantă nu atestă faptul că, în lipsa măsurii solicitate, minorei i s-ar produce un prejudiciu care nu ar putea fi reparat în alt mod. Susținerile din recurs privind continuitatea studiilor fetei, păstrarea cercului de colegi sunt simple afirmații, lipsite de suport probator. Mai mult decât atât, nicio dovadă produsă în cauză nu atestă împrejurarea că începerea școlii, de altfel un pas deosebit de important în viața oricărui copil, în limba italiană și într-o țară străină, ar fi în interesul minorei P.G.C.

În virtutea rolului său activ, instanța de fond a pus în discuția părților necesitatea administrării unor probe în vederea dovedirii susținerilor, însă reclamanta a apreciat că asemenea dovezi sunt inutile cauzei și nu le-a propus. Simpla adeverință care atestă înscrierea copilului la o școală din Italia, coroborată cu certificatul de ședere legală și chiar cu adeverința depusă în recurs nu sunt de natură a dovedi urgența cererii și nici prejudiciul ce l-ar suferi minora, respectiv imposibilitatea înlăturării acestuia în alt mod, ci atestă doar actul voluntar al mamei de a înscrie minora la o unitate de învățământ din această țară. De altfel, aceeași reclamantă a solicitat, în urmă cu doar câteva luni, înscrierea fetei la o unitate de învățământ preșcolar din țară, iar la numai două luni s-a răzgândit, susținând că interesul minorei este de a studia în străinătate. Nicio dovadă depusă la dosar nu atestă împrejurarea care în cca două luni de zile să fi determinat urgența începerii de către minoră a școlii în străinătate, cu atât mai mult cu cât, la data începerii școlii, aceasta se afla încă la vârsta preșcolară, neavând șase ani împliniți.

De asemenea, în mod legal prima instanță a stabilit că în speță nu s-a îndeplinit nici cerința neprejudicării fondului cauzei. Părăsirea țării pentru o perioadă relativ îndelungată de timp și începerea de către minoră a studiilor într-o limbă străină nu reprezintă măsuri care ar putea fi stabilite doar pe baza unei aparențe de drept, fără administrare de probe și fără a prejudica fondul cauzei. În realitate, în prezentul cadru procesual, reclamanta a urmărit stabilirea pe cale ocolită a felului și locului învățaturii copilului, fără acordul pârâtului, ceea ce este inadmisibil în procedura sumară a cererii de ordonanță președințială reglementată de art. 581 și urm. CPC. Așa cum corect a reținut prima instanță, soluționarea neînțelegerilor dintre părinți cu privire la părăsirea țării de către copilul lor minor se efectuează de instanța de judecată, însă pe calea unei măsuri definitive.

În speță nu este îndeplinită nici condiția vremelniciei cererii, cel puțin în ceea ce privește solicitarea de suplinire a consimțământului pârâtului până la pronunțarea de către instanță a unei soluții pe fond în același sens. Reclamanta nu a făcut dovada că în cadrul dosarului de divorț sau pe cale separată ar fi solicitat suplinirea de către instanță a consimțământului pârâtului la părăsirea țării de către fiica sa minoră. Prin urmare, măsura solicitată, în cazul admiterii acesteia, s-ar transforma într-una definitivă, instanța de divorț, în lipsa unui petit expres formulat în acest sens, neputând, în virtutea prevederilor art. 129 alin. ultim CPC, să dispună asupra suplinirii consimțământului pârâtului.

Restul susținerilor reclamantei-recurente referitoare la dezinteresul manifestat de către pârât față de obligațiile sale părintești de a contribui la creșterea și educarea minorei, maniera în care acesta a părăsit domiciliul conjugal, chiar reale de ar fi (întrucât nu s-au produs probe în sensul celor afirmate), rămân lipsite de relevanță, în lipsa îndeplinirii celor trei condiții esențiale în procedura ordonanței președințiale. În plus, criteriile vizând situația personală a reclamantei, posibilitățile acesteia de a accede la un loc de muncă, excedând cadrului procesual, nu au fost analizate de către instanța de control judiciar.

143. Stabilire locuință minor. Ordonanță președințială. Condiția urgenței

Măsura schimbării temporare a locuinței copilului trebuie să aibă un caracter excepțional și să fie temeinic justificată, simpla prezumție că acesta se află la o vârstă la care ar avea nevoie de mamă mai mult decât de tată nefiind suficientă.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ., dec. nr. 85/R
din 9 martie 2012, nepublicată*

Prin sentința civilă nr. 434/12.01.2012, pronunțată de Judecătoria Bistrița, s-a respins ca neîntemeiată cererea de ordonanță președințială formulată de reclamanta A.M.D. în contradictoriu cu pârâtul A.C.I. Împotriva sentinței expuse a declarat recurs reclamanta. Recursul declarat nu este fondat.

În ceea ce privește apărarea intimatului vizând excepția inadmisibilității acțiunii, ce se impune a fi analizată cu prioritate, deoarece premerge analizei motivelor recursului, Tribunalul reține că, și după intrarea în vigoare a prevederilor noului Cod civil, stabilirea temporară a domiciliului minorului pe calea ordonanței președințiale este posibilă în temeiul dispozițiilor art. 581 CPC. Este real că dispozițiile procedurale cuprinse în art. 613² CPC vizează doar măsurile de încredințare a minorului, pensia de întreținere, alocația pentru copii și folosirea locuinței comune a soților, nu și măsura stabilirii domiciliului minorului, însă contrar opiniei exprimate de intimat, această enumerare, chiar limitativă de ar fi, nu exclude posibilitatea ca în orice altă situație, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 581 CPC, pe calea ordonanței președințiale să se poată lua măsuri temporare cu privire la un minor rezultat din căsătorie.

Verificând criticile aduse hotărârii prin motivele de recurs, Tribunalul constată că în cauză nu sunt motive care să conducă la modificarea

soluției date de instanța de fond. În mod judicios prima instanță a stabilit că în cauză nu este îndeplinită condiția urgenței cererii, așa cum pretind dispozițiile art. 581 CPC. Reclamanta nu a probat în cauză existența unui pericol iminent pentru dezvoltarea copilului, care să nu poată fi înlăturat în alt mod decât prin schimbarea locuinței acestuia. Măsura schimbării temporare a locuinței copilului trebuie să aibă un caracter excepțional și să fie temeinic justificată, simpla prezumție că acesta se află la o vârstă la care ar avea nevoie de mamă mai mult decât de tată nefiind suficientă.

Deși reclamanta a susținut că minorul nu ar fi fost îngrijit corespunzător de către părât și mama acestuia, aceste susțineri nu au fost probate în cauză, martora audiată de instanța de fond la cererea reclamantei nerelatând vreo împrejurare care să conducă la o atare concluzie. Nici afirmația referitoare la îngrijirea copilului de către mama reclamantei, atunci când părâtul ar fi plecat la distracție, nu a fost confirmată de către prima, cu ocazia audierii sale în cadrul dosarului de divorț. De asemenea, nu s-a probat vreo legătură de cauzalitate între rahitismul incipient atestat de biletul de trimitere depus în copie la dosar și vreo neglijență a părâtului sau a mamei acestuia care ar fi determinat apariția deficitului de calciu în organismul copilului. De altfel, singura recomandare a medicului a constatat în monitorizarea creșterii și administrarea vitaminei D, ceea ce nu necesită vreo intervenție care să nu poată fi efectuată de tată. Pe de altă parte, atitudinea pasivă a reclamantei, care a introdus cererea de ordonanță președințială doar la data de 25.11.2011, cu toate că minorul a rămas în îngrijirea părâtului din data de 14.09.2011, confirmă concluzia că în cauză nu există vreo urgență care să determine schimbarea mediului în care copilul a crescut până în prezent.

Verificând sumar, atât cât permite procedura specială din materia ordonanței președințiale, condițiile pe care reclamanta le poate oferi în prezent copilului, Tribunalul reține că situația locativă de moment a acesteia nu poate fi calificată drept una stabilă, cât timp ea ocupă o locuință în baza unui contract de comodat, fără termen, iar comodantul are dreptul de a rezilia unilateral contractul, cu un simplu preaviz de 14 zile. În schimb, părâtul dispune de o locuință, în care copilul a crescut și s-a dezvoltat de la naștere și până în prezent și în care îi poate oferi tot ce este necesar unei îngrijiri adecvate, până când instanța investită cu soluționarea acțiunii de divorț va dispune asupra modului în care autoritatea părintească se va exercita de către cei doi părinți și va stabili și domiciliul minorului.

Concluzionând, Tribunalul a reținut că, față de starea de fapt dovedită și reținută în cauză, interesul superior al copilului este de a rămâne în locuința în care a fost crescut și până în prezent, nefiind date motive urgente și temeinice care să justifice mutarea sa cu caracter temporar la locuința mamei.

144. Stabilire domiciliu provizoriu minor. Ordonanță președințială. Urgență

Condiția urgenței rezultă din nevoia de stabilitate a minorului, în vederea asigurării unui trai decent și a unei educații și supravegheri corespunzătoare, or, prin lipsa acestei stabilități, s-ar putea cauza minorului un prejudiciu ce nu ar mai putea fi reparat, fiindu-i pusă în pericol sănătatea, educația și dezvoltarea armonioasă.

*Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 10286 din 22 octombrie 2012,
nepublicată*

Prin cererea înregistrată, reclamantul P.M.C. a solicitat în contradictoriu cu pârâta C.V. să se dispună ca, până la finalizarea procesului de stabilire a domiciliului minorului și exercitarea autorității părintești, acesta să aibă domiciliul la reclamant, în Bistrița, str. (...).

Analizând actele și lucrările dosarului prin prisma probelor administrate și a temeiurilor juridice aplicabile, instanța reține că, potrivit certificatului de naștere seria NV nr. (...) / 26.03.2007, emis de Primăria municipiului B., minorul P.L.C., născut la 27.06.2007, este fiul reclamantului P.M.C. și al pârâtei C.V., rezultat din relația extraconjugală a acestora.

Conform art. 505 alin. (1) și (2) NCC, „în cazul copilului din afara căsătoriei a cărui filiație a fost stabilită concomitent sau, după caz, succesiv față de ambii părinți, autoritatea părintească se exercită în comun și în mod egal de către părinți, dacă aceștia conviețuiesc; dacă părinții copilului din afara căsătoriei nu conviețuiesc, modul de exercitare a autorității părintești se stabilește de către instanța de tutelă, fiind aplicabile prin asemănare dispozițiile privitoare la divorț”. În ceea ce privește domiciliul minorului, art. 92 NCC prevede: „(1) Domiciliul minorului care nu a dobândit capacitate deplină de exercițiu în condițiile prevăzute de lege este la părinții săi sau la acela dintre părinți la care el locuiește în mod statornic. (2) În cazul în care părinții au domiciliu separat și nu se înțeleg la care dintre ei va avea domiciliul copilul, instanța de tutelă, ascultându-i pe părinți, precum și pe copil, dacă acesta a împlinit vârsta de 10 ani, va decide ținând seama de interesele copilului. Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, minorul este prezumat

că are domiciliul la părintele la care locuiește în mod statornic”. Probatoriul testimonial administrat în cauză a evidențiat faptul că cele două părți, părinții minorului, au conviețuit și locuit împreună până la data de 30.08.2012, când pârâta a părăsit domiciliul comun, lăsându-l pe minor la tată. Minorul este, în prezent, elev în clasa 0, având asigurate la domiciliul tatălui condiții decente pentru o bună creștere și educare.

Articolul 581 CPC prevede că instanța va putea ordona măsuri vremelnice în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept care s-ar păgubi prin întârziere, pentru prevenirea unor pagube iminente și care nu s-ar putea repara, precum și pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi cu prilejul unei executări. Din reglementarea legală menționată rezultă condițiile de admisibilitate a acțiunilor formulate pe calea ordonanței președințiale, respectiv: urgența, vremelnicia și neprejudicarea fondului, condiții ce urmează a fi analizate în cele ce urmează.

În ceea ce privește condiția vremelnicii măsurii de stabilire a locuinței minorului, instanța apreciază că aceasta este dată în cauză, deoarece se solicită stabilirea locuinței doar în mod provizoriu până la data soluționării definitive a dosarului privind exercitarea autorității părintești, nr. (...) /2012 aflat pe rolul Judecătoriei Bistrița. În ceea ce privește condiția urgenței, instanța apreciază că aceasta rezultă din nevoia de stabilitate a minorului, în vederea asigurării unui trai decent și a unei educații și supravegheri corespunzătoare acestuia, or, prin lipsa acestei stabilități, s-ar putea cauza minorului un prejudiciu ce nu ar mai putea fi reparat, fiindu-i pusă în pericol sănătatea, educația și dezvoltarea armonioasă. Privitor la condiția neprejudicării fondului, aceasta este îndeplinită, măsura de stabilire a locuinței minorului având caracter provizoriu; pe calea ordonanței președințiale instanța va analiza doar aparența dreptului.

Astfel, având în vedere probatoriul administrat în cauză, concluziile anchetei sociale efectuate în cauză, instanța a admis cererea reclamantului și, în temeiul art. 400 alin. (1) NCC, raportat la art. 581 CPC, a stabilit în mod provizoriu locuința minorului la domiciliul tatălui din Bistrița, până la soluționarea pe calea dreptului comun a cererii având ca obiect „exercitare autoritate părintească”; obiect al dosarului nr. (...) /2012 aflat pe rolul Judecătoriei Bistrița.

145. Stabilirea provizorie a domiciliului minorilor. Ordonanță președințială. Condițiile care trebuie verificate

În situațiile în care legea prevede posibilitatea luării unor măsuri pe calea ordonanței președințiale, nu mai trebuie verificată urgența

disponerii acestora, însă instanța este chemată a verifica celelalte două condiții prevăzute de art. 581 CPC, caracterul vremelnic și neprejudicarea fondului.

Măsura stabilirii provizorii la domiciliul tatălui a locuinței celor doi minori s-a cerut până la soluționarea cererii de divorț, astfel încât este întrunită condiția caracterului vremelnic al unei asemenea măsuri. Cât privește interdicția prejudicării fondului, aceasta oprește instanța de a verifica condițiile materiale concrete, legătura afectivă care există între tată și copiii săi minori, precum și garanțiile morale pe care acesta le prezintă și care, toate, ar justifica stabilirea locuinței minorilor la domiciliul tatălui.

Jud. Beclean, sent. civ. nr. 1200 din 2 octombrie 2012, nepublicată

Prin cererea înregistrată, reclamantul M.V.M. a chemat-o în judecată pe pârâta M.J.L., solicitând instanței să dispună încredințarea provizorie spre creștere și educare, până la soluționarea irevocabilă a dosarului nr. (...) /2012 aflat pe rolul acestei instanțe, a minorilor M.M.I., născută la 15.04.2005, și M.V.I., născut la 27.11.2008.

Analizând actele dosarului, instanța a reținut că, potrivit art. 613² CPC, instanța poate lua, pe tot timpul procesului, prin ordonanță președințială, măsuri vremelnice privind încredințarea copiilor minori, obligația de întreținere, alocația pentru copii și folosirea locuinței. Potrivit art. 581 CPC, instanța va putea ordona măsuri vremelnice în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept care s-ar păgubi prin întârziere, pentru prevenirea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara, precum și pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi cu prilejul unei executări. Potrivit art. 2 din Legea nr. 272/2004, reglementările adoptate în domeniul respectării și promovării drepturilor copilului, precum și orice act juridic emis sau, după caz, încheiat în acest domeniu se subordonează cu prioritate principiului interesului superior al copilului, acest principiu trebuind să prevaleze în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești.

Pe rolul instanței a fost înregistrată cauza ce are ca obiect divorțul dintre reclamantul M.V.M. și pârâta M.J.L., în care a fost stabilit primul termen de judecată la 21.11.2012, cauza fiind amânată pentru 12.12.2012. În situațiile în care legea prevede, așa cum este cazul în speță, posibilitatea luării unor măsuri pe calea ordonanței președințiale, nu mai trebuie verificată urgența disponerii acestora, instanța este însă chemată a verifica celelalte două condiții prevăzute de art. 581 CPC,

caracterul vremelnic și neprejudicarea fondului. Măsura stabilirii provizorii la domiciliul reclamantului a locuinței celor doi minori s-a cerut până la soluționarea cererii de divorț, astfel încât este întrunită condiția caracterului vremelnic al unei asemenea măsuri. Cât privește interdicția prejudicării fondului, aceasta oprește instanța de a verifica condițiile materiale concrete, legătura afectivă care există între reclamant și copiii săi minori, precum și garanțiile morale pe care acesta le prezintă și care, toate, ar justifica stabilirea locuinței minorilor la domiciliul reclamantului.

Instanța este abilitată în speță să verifice doar aparența dreptului, cu observarea principiului interesului superior al celor doi copii minori. Or, din adeverințele nr. 841 și 842 din 19.11.2012, emise de Liceul Tehnologic T., rezultă că minorii sunt înscriși în anul școlar 2012-2013 și frecventează cursurile acestei instituții de învățământ, instanța apreciind că mutarea lor în timpul anului școlar în C.C., localitatea de domiciliu al reclamantului, situată la o distanță de aproximativ 30 km de domiciliul reclamantei, ar fi în măsură să perturbe activitatea școlară a acestora. Din interogatoriul părții, necontrazis de alte probe, reiese că minorii locuiesc în prezent împreună cu mama lor și cu bunicii materni în localitatea T. și nu s-a dovedit în cauză că ei ar fi lipsiți aici de condițiile necesare unei bune creșteri și educări, astfel încât să se justifice mutarea lor la domiciliul reclamantului.

146. Program de vizită minor. Ordonanță președințială. Admisibilitate

1. Art. 613² CPC se referă la luarea pe calea ordonanței președințiale, pe tot timpul procesului de divorț, a unor măsuri vremelnice și cu privire la încredințarea copiilor minori. Faptul că textul legal nu face trimitere și la posibilitatea stabilirii legăturilor personale dintre părinți și copii nu împiedică instanța să considere admisibilă și o astfel de cerere, pentru că, dacă norma legală citată permite încredințarea unui copil către unul dintre părinți, ceea ce echivalează cu o scindare a autorității părintești în favoarea unuia dintre părinți, cu atât mai mult poate dezlega raporturile dintre aceștia privind dreptul fiecăruia de a-și vedea copilul, de a veghea îndeaproape la creșterea și educarea lui prin fixarea unui program de vizitare în favoarea părintelui la care copilul nu locuiește, măsură cu efecte mai atenuate, mai puțin severe decât cea dintâi.

2. Programul propus de pârâtă nu este conform cu obiectivul ce se vizează a fi atins, acela de a se respecta dreptul copilului, dar și al tatălui de a se cunoaște bine, de a se stabili și consolida

o relație strânsă și durabilă, care în mod necesar trebuie să existe între fiecare dintre părinți și copilul lor.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ., dec. nr. 389/R
din 13 decembrie 2012, nepublicată*

Prin sentința civilă nr. 10534/2012, pronunțată de Judecătoria Bistrița, a fost admisă în parte cererea formulată de reclamantul-pârât R.R.M. în contradictoriu cu pârâta-reclamantă R.C. și, în consecință, pârâta a fost obligată să permită reclamantului să aibă legături personale cu minorul R.M.A., născut la data de 18.04.2011, după următorul program de vizitare, stabilit în favoarea reclamantului-pârât, până la soluționarea acțiunii de divorț și a cererii privind stabilirea programului de vizitare pe calea dreptului comun: în fiecare a doua zi (o dată la două zile – o săptămână luni, miercuri, vineri, duminică, o săptămână marți, joi, sâmbătă), de la ora 17:00 la ora 20:00, prin preluarea minorului de la locuința mamei. A fost admisă cererea reconvențională formulată de pârâta-reclamantă R.C. în contradictoriu cu reclamantul-pârât R.R.M. și, în consecință, reclamantul-pârât a fost obligat să plătească în favoarea minorului R.M.A., născut la data de 18.04.2011, o pensie de întreținere lunară de 244 lei, începând cu data de 23.08.2012 și până la data soluționării irevocabile a dosarului nr. (...) /2012 al Judecătoriei Bistrița, având ca obiect divorț. Împotriva sentinței expuse a declarat recurs pârâta. Recursul este fondat în limitele și pentru considerentele ce se vor arăta în continuare.

Soluția respingerii cererii introductive preconizată de pârâtă în principalul recursului nu poate fi îmbrățișată. Într-adevăr, art. 613² CPC se referă la luarea pe calea ordonanței președințiale, pe tot timpul procesului de divorț, a unor măsuri vremelnice și cu privire la încredințarea copiilor minori. Faptul că textul legal nu face trimitere și la posibilitatea stabilirii legăturilor personale dintre părinți și copii nu împiedică instanța să considere admisibilă și o astfel de cerere, pentru că, dacă norma legală citată permite încredințarea unui copil către unul dintre părinți, ceea ce echivalează cu o scindare a autorității părintești în favoarea unuia dintre părinți, cu atât mai mult poate dezlega raporturile dintre aceștia privind dreptul fiecăruia de a-și vedea copilul, de a veghea îndeaproape la creșterea și educarea lui prin fixarea unui program de vizitare în favoarea părintelui la care copilul nu locuiește, măsură cu efecte mai atenuate, mai puțin severe decât cea dintâi.

Referitor la problema ce trebuie dezlegată în cauză, punctul de pornire trebuie să-l constituie obligatoriu vârsta copilului, în funcție de care se evaluează în concret interesul său, principiu ce guvernează toate de-

mersurile administrative ori judecătorești ce privesc copiii. Acesta este mic la momentul de față, având vârsta de 1 an și aproape opt luni. Astfel, este obișnuit doar cu același mediu și mod de viață, schimbările majore bruște putându-i dăuna cel puțin emoțional. Stabilitatea din toate punctele de vedere îi conferă confortul necesar unei dezvoltări corespunzătoare. Aceste lucruri impun ca tatălui să i se acorde doar dreptul de a-și vizita fiul la domiciliul său, respectiv cel al reclamantei, urmându-se regula art. 496 alin. (5) NCC.

Tot în acest context este de observat, cum bine sesizează recursul, disponibilitatea ambilor părinți ca relația dintre reclamant și băiat să se deruleze la locuința pârâtei, împrejurări deduse din întrebarea și răspunsul nr. 8 din interogatoriul luat reclamantului. Reclamantul, răspunzând afirmativ la întrebarea (oferta) pârâtei, recunoaște implicit că este cel mai bine pentru copil ca ei doi să se vadă în locul obișnuit de viață al celui din urmă. Astfel, se constată că prima instanță în mod netemeinic nu a ținut cont de această circumstanță.

A doua critică vizează frecvența vizitelor. Programul propus de pârâtă nu este conform cu obiectivul ce se vizează a fi atins, acela de a se respecta dreptul copilului, dar și al tatălui de a se cunoaște bine, de a se stabili și consolida o relație strânsă și durabilă, ce în mod necesar trebuie să existe între fiecare dintre părinți și fiul lor. Întrevederea reclamantului cu M.A. doar de două ori pe lună îl va face pe primul să aibă în ochii băiatului statutul doar al unei persoane cunoscute, străină de nevoia unui băiat de a comunica în mod specific cu un tată.

Tot în acest context sunt de remarcat două lucruri: ambele părți s-au dovedit a fi părinți buni, concluzie dedusă din mărturisirea judiciară a pârâtei în cadrul administrării probei cu interogatoriul, aceasta arătând că soțul său obișnuia să scoată copilul la plimbare după terminarea programului de lucru, participa uneori și la hrănitul, spălatul, schimbatul și adormitul copilului, a fost alături de fiu și de soție atunci când minorul a avut nevoie de intervenții chirurgicale, era atașat de tată, nu exagerat, dar egal față de amândoi părinții. În atare sens, se va acorda valoare probatorie corespunzătoare declarațiilor de martori, întrucât se coroborează cu mijlocul de probă analizat mai înainte, precum și cu ideea de atașament dintre reclamant și copil ce transpare din fotografiile de la dosar, a căror autenticitate nu a fost contestată de pârâtă. Pe de altă parte, tocmai întâlnirea dintre cei doi la un interval mai mare de timp a provocat reacția de plâns a copilului, la care face referire martora P.M., în intervalul în care nu s-au văzut pierzându-se atașamentul reciproc existent anterior. Este adevărat că părinții trebuie să-și reconstruiască fiecare un nou stil

de viață determinat de separarea lor și dorința de a divorța, dar, în același timp, calitatea de părinte implică cu evidență și necesitate, ce nu poate fi pusă la îndoială, anumite restrângeri ale programului și chiar incomodități ori privațiuni în propria viață. Dreptului și dorinței de a-și crește cât mai bine copilul le corespunde îndatorirea de acomodare la unele limitări în activitate, în programul de odihnă, de recreere și alte asemenea.

Totuși, programul sentinței apare ușor excesiv. În primul rând, se observă numărul mare de zile afectate vizitelor și alternanța între zilele a două săptămâni consecutive, nu tocmai obligatorie. Privind cazul concret, se stabilește de către instanța de control o constanță a întrevederilor tată-copil în următoarea modalitate: luni, miercuri și sâmbătă în fiecare săptămână, suficientă pentru reacomodarea în primă fază, apoi pentru cunoașterea îndeaproape a celor doi, pentru dezvoltarea unor relații de apropiere și dragoste, cu specificul celor natural consfințite dintre tată și băiat. Astfel, și părinții se vor putea organiza mai bine, asigurându-li-se dreptul la o viață privată construită după propriile reguli, dar cu luarea în seamă a dispozițiilor prezentei decizii. În al doilea rând, și timpul unei vizite de trei ore este prea mare, fiind suficiente doar două, de la 17:00 la 19:00. Un copil atât de mic nu va putea obiectiv să se găsească o perioadă prea mare în prezența doar a unuia dintre membrii familiei. Va dori schimbarea locului din casă, a jocurilor, a persoanelor din preajma lui, caz în care s-ar putea ivi și alte neînțelegeri sau conflicte între soți, pe lângă cele deja existente.

Prin modificările aduse în recurs, s-a urmărit, pe cât posibil, realizarea unui echilibru între drepturile, îndatoririle și interesele părinților și ale copilului în cauză. Acest program al legăturilor personale se justifică la momentul prezent, putând, însă, pe parcurs, să fie modificat în funcție de schimbările ce vor surveni odată cu creșterea băiatului.

147. Program de vizită minor. Legăturile personale ale bunicilor cu nepoții lor, element fundamental al vieții de familie

Posibilitatea bunicilor materni și a copiilor de a se bucura reciproc de compania celorlalți reprezintă un element fundamental al vieții de familie, iar relația cu buncii materni, care i-au crescut pe copii alături de fiica lor, inclusiv cât timp tatăl era în străinătate, nu se sfârșește odată cu decesul mamei. Programul stabilit de prima instanță în care să aibă loc legăturile personale ale bunicilor cu nepoții lor este singurul care răspunde temporar dezideratului interesului celor doi copii la o viață de familie corespunzătoare,

în accepțiunea dată acestei sintagme de art. 8 din Convenția europeană.

*Trib. Bistrița-Năsăud, s. I civ., dec. nr. 50/R din 10 februarie 2012,
nerepublicată*

Prin sentința civilă nr. 3441/2011, pronunțată de Judecătoria Năsăud, s-a respins ca neîntemeiată excepția inadmisibilității cererii de ordonanță președințială invocată, s-a admis în parte cererea de ordonanță președințială formulată de reclamantii C.I. și C.V. împotriva pârâtului P.Ș. și, în consecință, s-a dispus stabilirea unui program de vizitare pentru minorii P.A.G., născut la 12.12.2005, și P.Ș.M., născută la data de 21.04.2008, astfel: în a doua și a patra săptămână din fiecare lună, pe perioada de week-end, începând de vineri, de la ora 16:00, și până duminică, la ora 16:00, prin luarea-preluarea minorilor de la domiciliul pârâtului la domiciliul reclamantilor și ulterior prin revenirea la domiciliul pârâtului; o săptămână în vacanța de iarnă în perioada 27.12.-30.12.2011, respectiv în perioada 07.01.-10.01.2012, în aceeași modalitate, respectiv prin luarea-preluarea minorilor de la domiciliul pârâtului la domiciliul reclamantilor și ulterior prin revenirea la domiciliul pârâtului, cu menținerea că aceste dispoziții subzistă până la soluționarea dosarului de fond înregistrat la nr. (...) /2011 al Judecătoriei Năsăud. Împotriva acestei sentințe a declarat recurs pârâtul. Recursul declarat nu este fondat.

Pentru încuviințarea unei cereri de ordonanță președințială trebuie întrunite cumulativ două condiții: urgența, impusă de păstrarea unui drept care s-ar păgubi prin întârziere, prevenirea unei pagube iminente, înlăturarea piedicilor la executare, și neprejudicierea fondului. Ordonanța președințială neavând drept scop rezolvarea fondului litigiului, rezultă că instanța investită cu soluționarea unei asemenea cereri se mărginește să stabilească, în raport de probele prezentate de părți, în favoarea căreia dintre ele există aparența de drept.

Disputa dintre tată și bunicii materni referitoare la instituirea, în procedura ordonanței președințiale, a unui program de vizitare a celor doi copii rămași fără mamă ca urmare a decesului acesteia a fost rezolvată judicios de prima instanță, pentru argumentele expuse în sentința atacată, a căror evocare nu se impune a fi reluată. Divergența se circumstanțiază, cum corect s-a stabilit de judecătorie, efectelor Legii nr. 272/2004, care, în cuprinsul art. 14, stipulează: copilul are dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu părinții, rudele, precum și cu alte persoane față de care copilul a dezvoltat legături de atașament, are dreptul de a-și cunoaște rudele și de a întreține relații personale cu acestea, precum și cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de

familie, în măsura în care acest lucru nu contravine interesului său superior, părinților sau reprezentanților legali ai copilului fiindu-le interzis să împiedice relațiile personale ale acestuia cu bunicii, frații și surorile ori cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie, decât în cazurile în care instanța decide în acest sens, apreciind că există motive temeinice de natură a primejdui dezvoltarea fizică, psihică, intelectuală sau morală a copilului. Prin urmare, fără a pretinde un tratament juridic identic cu cel al părintelui față de copilul său, bunicii materni care au creat, conviețuind o perioadă îndelungată cu nepoții lor în anii în care mama lor era bolnavă și tatăl plecat în străinătate la muncă, legături de atașament profunde și autentice cu aceștia, pot pretinde cu succes păstrarea legăturilor personale, relațiile de atașament conferind copiilor sentimentul de securitate și contribuind decisiv la dezvoltarea psihologică și emoțională armonioasă în circumstanțele survenirii decesului mamei, părintele alături de care au trăit copiii zi de zi. Bunica maternă constituie pentru cei doi nepoți o figură de sprijin, persoana de atașament care i-a crescut și îngrijit consecvent perioade îndelungate de timp, astfel încât gestul tatălui, revenit din străinătate, de a-i izola pe copii nu face decât să creeze un dezechilibru cel puțin pe plan afectiv.

Impedimentul în exercitarea drepturilor conferite de textul legal citat se impune a fi înlăturat în procedura ordonanței președințiale, cum just a conchis prima instanță. Eliminându-se formalismul excesiv, impropriu exigențelor art. 8 al Convenției europene a drepturilor omului și art. 14 și art. 15 din Legea nr. 272/2004, și acordând prevalență interesului superior al celor doi copii de a păstra relația de atașament cu bunicii materni, sentimentele de afecțiune reciprocă nefiind contestate, în detrimentul tensiunilor existente între tată și foștii socri, Tribunalul conchide că programul stabilit de prima instanță în care să aibă loc legăturile personale ale bunicii cu nepoții lor este singurul care răspunde temporar dezideratului interesului celor doi copii la o viață de familie corespunzătoare, în accepțiunea dată acestei sintagme de art. 8 din Convenția europeană. Ca atare, se impune protejarea vieții de familie a celor doi copii, în sensul că posibilitatea reclamanților-intimați și a copiilor de a se bucura reciproc de compania celorlalți reprezintă un element fundamental al vieții de familie, iar relația cu bunicii materni, care i-au crescut pe copii alături de fiica lor, inclusiv cât timp tatăl era în străinătate, nu se sfârșește odată cu decesul mamei. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a recunoscut existența vieții de familie între copil și familia substitutivă, apreciind că se impune protejarea legăturii efective născute ca urmare a conviețuirii îndelungate a acestora, astfel că și

instanța națională va recunoaște și va acorda protecție dreptului copiilor de a păstra legături concrete și efective cu bunicii materni, persoane față de care au dezvoltat un puternic atașament, nefiind în interesul superior al copiilor să întrerupă această legătură, pe care au privit-o ca pe un element de stabilitate în viața lor, mama fiind foarte bolnavă și tatăl fiind în străinătate.

Dovezile administrate au probat că menținerea acestei legături nu este de natură a afecta integritatea copiilor, ci, dimpotrivă, contribuie la dezvoltarea armonioasă a acestora, bunica maternă fiind persoana care, în prezent, cunoaște cel mai bine copiii și preferințele lor. Din această perspectivă nu subzistă niciun motiv de reformare a programului de vizitare stabilit în primă instanță, modalitatea decisă întrunind concomitent exigențele protecției efective a dreptului copiilor la o dezvoltare armonioasă și menținerea legăturii de atașament născute din conviețuirea nepoților cu bunicii, ca element fundamental al vieții de familie.

148. Autorizare efectuare acte. Măsură provizorie până la partaj. Ordonanță președințială

În procedura specială a ordonanței președințiale nu se pot lua măsuri definitive care să rezolve în fond litigiul dintre părți. Aceste măsuri sunt chemate să mențină o situație de fapt, până când se va soluționa fondul litigiului, având deci o durată limitată în timp.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 1245 din 9 februarie 2012, nepublicată

Prin cererea de emitere a unei ordonanțe președințiale înregistrată, reclamanta C.I. a chemat în judecată pe pârâții C.A. și SC F.E.E. E.F. Transilvania N. – Agenția de furnizare Bistrița, solicitând instanței să dispună de urgență obligarea pârâtului de rang 1 să-i permită reclamantei alimentarea cu energie electrică la camera din imobilul din D. nr. (...), în care aceasta din urmă locuiește împreună cu fiica sa și să autorizeze pârâta de rang 2 să îi instaleze un contor separat pentru energie electrică, la partea din imobil în care locuiește cu minora, până la soluționarea partajului de bunuri aflat pe rolul Judecătoriei Bistrița, în dosarul nr. (...)/2011.

Analizând actele dosarului, instanța reține că reclamanta a fost căsătorită cu pârâtul, căsătorie ce a fost desfăcută prin sentința civilă nr. 366/19.01.2011, pronunțată de Judecătoria Bistrița, ocazie cu care minora C.B.L. a fost încredințată spre creștere și educare mamei. Pârâtul i-a permis reclamantei și fiicei sale să se instaleze într-una dintre came-

rele imobilului situat în D., fără însă a le permite să folosească curentul electric. În aceste condiții, fica păților, urmând cursurile primare de învățământ, a fost nevoită să se întoarcă la sfârșitul vacanței de vară 2011 la domiciliul bunicilor din R., unde beneficiază de condiții mai bune decât cele oferite de tatăl său. Din semestrul al doilea, respectiv în luna ianuarie 2012, minora s-a întors să urmeze școala din nou la Bistrița, locuind din nou în camera pusă la dispoziție de tatăl său la D. Prezent în instanță, pârâtul a învederat că este de acord cu acțiunea formulată.

Având în vedere dispozițiile art. 581 CPC, pentru admisibilitatea ordonanței președințiale se cer a fi întrunite următoarele trei condiții: urgența, cerința ca măsura luată să aibă caracter vremelnic și condiția de a nu prejudica fondul dreptului. Astfel, în procedura specială a ordonanței președințiale nu se pot lua măsuri definitive, care să rezolve în fond litigiul dintre părți. Aceste măsuri sunt chemate să mențină o situație de fapt, până când se va soluționa fondul litigiului, având deci o durată limitată în timp. Datorită faptului că ordonanța presupune urgența și luarea unor măsuri vremelnice, instanța nu are căderea să prejudice fondul dreptului, putând cerceta doar aparența acestuia.

În speță, instanța a apreciat că sunt întrunite condițiile de admisibilitate a ordonanței președințiale, astfel că a obligat pârâtul să permită alimentarea cu energie electrică a reclamantei la camera deținută în imobilul situat în D. și a autorizat pârâta de rangul 2 SC E.D. Transilvania N. SA – Sucursala Bistrița să instaleze contor separat pentru energie electrică la partea din imobil în care reclamanta locuiește cu minora C.B.L., până la soluționarea definitivă a dosarului nr. (...) /2011, având ca obiect partaj.

149. Exercițarea autorității părintești. Ordonanță președințială

Exercițarea de către ambii părinți a autorității părintești și stabilirea locuinței minorului la tată, astfel cum a fost stabilit printr-un acord de mediere, ținând seama de vârsta copilului, precum și de contextul în care se realizează, corespunde interesului său și nu se impune să fie modificate pe calea ordonanței președințiale.

*Jud. Sectorului 2 București, sent. civ. nr. 14980
din 31 octombrie 2012, nepublicată*

Prin cererea înregistrată la data de 11.07.2012, astfel cum a fost precizată și completată la data de 04.09.2012, reclamanta D.G.R., în contradictoriu cu D.G.S. și cu autoritatea tutelară din cadrul Primăriei Sectorului 2 București, a solicitat instanței ca pe calea ordonanței președințiale

să dispună exercitarea autorității părintești de către ambii părinți asupra minorului D.C.M., născut la data de 10.05.2010, să stabilească domiciliul minorului la adresa din București, acesta fiind domiciliul reclamantei, obligarea părinților la a întreține copilul, iar în subsidiar, obligarea pârâtului la plata unei pensii de întreținere, suplinirea acordului tatălui D.G.S. pentru deplasarea copilului în străinătate însoțit de reclamantă, fără a impieta asupra exercitării dreptului pârâtului de a avea legături personale cu minorul, conform programului stabilit prin hotărâre judecătorească, obligarea pârâtului să predea pașaportul minorului cu 20 de zile înainte de plecarea din România, atunci când copilul se deplasează în străinătate împreună cu mama lui, în perioada în care mama are stabilit dreptul de a sta cu minorul, informând în prealabil, de fiecare dată, tatăl copilului despre perioadă, destinație, condițiile de cazare și masă, până la soluționarea definitivă și irevocabilă a cauzei ce face obiectul dosarului nr. (...)/2012, aflat pe rolul acestei instanțe, cu motivarea că programul stabilit prin înțelegerea părților nu este respectat de către pârât, acesta având un comportament agresiv și abuziv.

Prin intermediul cererii reconvenționale, pârâtul a solicitat stabilirea provizorie a locuinței minorului D.C.M. la pârâtul-reclamant și exercitarea autorității părintești asupra minorului exclusiv de către pârât până la pronunțarea unei sentințe definitive și irevocabile în dosarul de divorț înregistrat pe rolul judecătoriei, cu motivarea că reclamanta încalcă termenii acordului de mediere prezentat instanței, manifestând un comportament abuziv, și prin argumentarea unei conduite iresponsabile a mamei în raport cu minorul.

Analizând probele administrate în cauză, instanța reține următoarele: prin sentința civilă nr. 6137/20.04.2012, pe calea ordonanței președințiale a fost încuviințată înțelegerea soților D. cu privire la minorul D.C.M., născut la data 10.05.2010, concretizată în cuprinsul acordului de mediere prezentat instanței, acordul acestora reprezentând dispozitivul hotărârii menționate, respectiv:

„1. Autoritatea părintească va fi exercitată în comun, de ambii părinți, cu privire la fiul nostru D.C.M. Suntem de acord ca, împreună, să luăm decizii cu privire la creșterea și educarea fiului nostru: astfel, orice decizie importantă cu privire la copil va fi luată în comun, de către ambii părinți; toate deciziile privind monitorizarea stării de sănătate și tratarea medicală a copilului, evaluarea și consilierea psihologică se vor lua de către cei doi părinți de manieră consensuală, iar cei doi se vor informa reciproc imediat ce apar modificări privind sănătatea psihică și fizică a copilului; programele școlare și extrașcolare, curriculare și extra-curriculare vor fi

alese consensual de părinți, iar înscrierea copilului la orice curs va fi hotărâtă prin acord parental, ținându-se cont de interesul superior al copilului și de dreptul acestuia de a menține legături personale și a avea viață de familie cu ambii părinți; suntem de acord ca deciziile de zi cu zi să fie luate de părintele la care fiul nostru locuiește efectiv, potrivit programului de legături personale părinte-copil detaliat mai jos; prin prezentul acord convenim ca minorul să nu fie supus niciunei forme de abuz emoțional, fiecare dintre părinți având obligația de a sprijini relația acestuia cu celălalt părinte și de a nu prezenta o imagine negativă a celuilalt părinte; aceeași obligație le revine atât bunicilor paterni, cât și bunicilor materni, precum și altor membri ai familiei extinse; suntem de acord cu faptul că măsurile disciplinare nu pot fi luate de părinți decât cu respectarea demnității copilului; sunt interzise luarea unor măsuri, precum și aplicarea unor pedepse fizice, de natură a afecta dezvoltarea fizică, psihică sau starea emoțională a copilului; înțelegem că ambii părinți au atât dreptul, cât și îndatorirea de supraveghere a copilului, fiecare părinte pentru partea sa de program, stabilită potrivit prezentului acord; de asemenea, înțelegem că ambii părinți au obligația să asigure copilului, într-o manieră corespunzătoare capacității lui în continuă dezvoltare, orientarea și sfaturile necesare dezvoltării fizice, mentale, spirituale, morale și sociale; garantarea drepturilor copilului în general, dar și în raport cu părinții săi, se realizează prin respectarea principiilor consacrate atât de Codul civil, cât și de Legea nr. 272/2004, prin care se statuează principiul exercitării drepturilor părintești numai în interesul copiilor.

2. Locuința minorului va fi la tată, respectiv la adresa din România, București, (...), imobil aflat în proprietatea tatălui, bun propriu personal al tatălui.

3. Legăturile personale părinte-copil se vor derula de la momentul încuviințării prezentului Acord de mediere de către instanța de judecată în dosarul nr. (...)/2012, aflat pe rolul Judecătoriei Sector 2 București.

Mama va locui cu minorul la adresa din România, București, strada (...), având un drept locativ propriu, potrivit următorului program de exercitare a legăturilor firești cu minorul: a) copilul va locui alternativ, câte o săptămână cu fiecare părinte, prima săptămână de după încuviințarea acordului revenindu-i mamei; astfel, copilul va locui o săptămână cu mama la adresa din strada A. nr. (...), următoarea săptămână minorul locuind cu tatăl la adresa din strada E.R. nr. 33, Sector 2 (locuința de fapt a tatălui); la finalul fiecărei perioade, copilul va fi preluat de părintele la care urmează să locuiască, duminica la ora 19:00; b) în cursul săptămânii, de luni până joi inclusiv, în funcție de programul copilului și dispo-

nibilitatea părinților, acesta are dreptul să petreacă două ore cu celălalt părinte, la care nu locuiește, fiecare părinte având posibilitatea de a lua copilul de la domiciliul părintelui la care se află; c) în timpul vacanțelor școlare, stabilite prin Ordinul Ministrului Educației, cu excepția vacanței de vară, copilul va petrece prima jumătate a vacanțelor cu mama în anii pari și cu tatăl în anii impari; d) în vacanța școlară de vară, stabilită de Ministerul Educației, copilul va petrece alternativ câte 2 săptămâni cu fiecare părinte, primele două săptămâni revenind mamei, în anii impari, și tatălui, în anii pari, copilul fiind preluat de părinte duminică, la ora 19:00 și readus la domiciliul celuilalt părinte tot duminică, la ora 19:00, la finalul fiecărei perioade; e) prin excepție de la cele enunțate la pct. 4 c), de Crăciun și Paști copilul va petrece sărbătorile în mod egal cu părinții, după cum urmează: ajunul fiecărei sărbători și prima zi de sărbătoare copilul le va petrece cu părintele la care se află, potrivit programului stabilit, iar a doua zi de sărbătoare o va petrece cu celălalt părinte; astfel, copilul va avea posibilitatea ca ambele sărbători importante să le petreacă cu părinții săi; copilul va fi preluat de la părintele la care locuiește la ora 19:00, în prima zi de sărbătoare; ziua de naștere și ziua onomastică a copilului vor fi petrecute la domiciliul părintelui la care se afla copilul conform calendarului anual, celălalt părinte și bunicii având dreptul de a fi invitați și de a participa la sărbătoarea copilului; zilele de naștere ale părinților vor fi petrecute de copil la domiciliul părintelui sărbătorit, fiind preluat de acesta în preziua aniversării, la ora 19:00, și adus la domiciliul celuilalt părinte la finalul zilei aniversare, ora 20:00, în cazul în care copilul nu se află deja acolo, conform calendarului anual.

La adresa din strada A. nr. (...) Sector 2 București, va fi permis neîngrădit accesul bunicilor materni. Se recunoaște domiciliul legal al mamei în imobilul situat la adresa din strada A. nr. (...) Sector 2 București

Contribuția fiecărui părinte la cheltuielile de creștere, educare și pregătire profesională se va realiza în natură, fiecare părinte asigurând copilului toate cele necesare pentru perioada în care copilul locuiește efectiv cu părintele. Noi, părinții, vom contribui în mod egal la cheltuielile importante privind grădinița, școala sau activitățile recreativ-educative asupra cărora am convenit.

Părinții își vor da reciproc acordul cu privire la plecările în străinătate, cu condiția ca părinții să se notifice în scris cu privire la destinație, durata șederii, menționându-se unde este găzduit copilul și cine îl însoțește. Acordul celuilalt părinte va fi dat prin act autentic notarial. Nerespectarea înțelegerii de la prezentul pct. 5 poate îndreptăți pe celălalt părinte să solicite instanței ca părintelui care a încălcat înțelegerea să-i fie retras dreptul de a exercita autoritatea părintească cu privire la minor.

Având în vedere interesul superior al copilului, fiecare părinte are obligația să nu expună copilul în contact cu persoane ce nu prezintă garanții morale sau/și poate pune în pericol dezvoltarea fizică și psihică a copilului.

Data fiind vârsta minorului și faptul că trebuie să aibă un program organizat, care să nu implice schimbări bruște și repetate în rutina sa zilnică, fiecare părinte trebuie să îl informeze în prealabil pe celălalt părinte, în privința deplasării minorului în afara Bucureștiului și a județului Ilfov, care presupune rămânerea peste noapte a minorului în locul respectiv. Același lucru trebuie să se întâmple și dacă părintele la care se află copilul conform programului decide să rămână peste noapte cu minorul în alt loc din București decât cel prevăzut de acest acord. Dacă nu se respectă aceste obligații, prevăzute la pct. 6 și 7, părintele care observă încălcarea lor are dreptul să solicite copilul aflat în îngrijirea celuilalt și să ceară denunțarea acestei înțelegeri.

Această ne este voința, liber exprimată, prin care înțelegem să punem capăt litigiului ce face obiectul dosarului nr. (...) /2012, aflat pe rolul Judecătoriei Sector 2 București, așa cum ele au fost redactate anterior, de la pct. 1 la 7, pentru a preîntâmpina orice conflict dintre noi, până la soluționarea definitivă și irevocabilă a dosarului de divorț nr. (...) /2012, aflat pe rolul Judecătoriei Sector 2 București.

Înțelegem că prezentul Acord de mediere are valoarea unui înscris sub semnătură privată și că îl vom supune încuviințării instanței, în condițiile Codului de procedură civilă și ale Legii nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, așa cum aceasta a fost modificată și completată, cât și în vederea îndeplinirii tuturor condițiilor de fond și formă cerute de lege asupra tuturor aspectelor convenite în prezentul înscris. De asemenea, înțelegem că orice modificare a prezentului înscris se va face în condițiile acordului nostru comun. Totodată, în ipoteza în care unul dintre părinți încalcă prevederile prezentului acord, celălalt părinte se poate considera îndreptățit să ceară rediscutarea acordului de mediere și încuviințarea lui, în condițiile reglementărilor în vigoare”.

O primă analiză va fi realizată de către instanță sub aspectul admisibilității cererilor cu a căror soluționare a fost investită, raportat la procedura specială a ordonanței președințiale reglementată de dispozițiile art. 581 CPC, cale procesuală aleasă de către părți. Dispozițiile legale amintite stabilesc două dintre condițiile de admisibilitate în cazul unei cereri de ordonanță președințială, urgența și caracterul vremelnic al măsurii ce urmează a se dispune pe această cale, cea de a doua condiție impunând și o a treia cerință, și anume aceea de neprejudicare a fondului.

Instanța apreciază că în cauză sunt întrunite aceste trei cerințe, situația dedusă judecății prezentând un caracter urgent, deoarece trecerea timpului poate avea consecințe ireparabile asupra relațiilor dintre copii și rudele care nu locuiesc cu ei. Împrejurările relatate fac să fie întrunită și cerința neprejudicării fondului, iar caracterul vremelnic al măsurii ce urmează a fi luat este dat de faptul că situația legală a copilului urmează să fie reglementată, având în vedere că, așa cum s-a arătat, pe rolul Judecătorei Sectorului 2 se află cererea de desfacere a căsătoriei încheiate de părți, ce cuprinde și cereri accesorii privind minorul. Instanța, constatând condițiile de admisibilitate îndeplinite, va proceda la analiza apariției dreptului, urmând să statueze asupra cererilor părților cu caracter provizoriu, până la soluționarea cererii de divorț menționate.

Potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 272/2004, „principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești”. Acesta este singurul criteriu după care instanța se va călăuzi pentru a decide cu privire la cererile părților privind minorul rezultat din căsătoria acestora. Autoritatea părintească, conform prevederilor art. 483 alin. (1) NCC, reprezintă ansamblul de drepturi și îndatoriri care privesc atât persoana, cât și bunurile copilului și aparțin în mod egal ambilor părinți. De asemenea, potrivit alin. (2) din același articol, părinții sunt ținuti a exercita autoritatea părintească numai în interesul superior al copilului, cu respectul datorat persoanei acestuia, asociindu-l pe copil la toate deciziile care îl privesc, ținând cont de vârsta și gradul său de maturitate. Mai mult, ambii părinți răspund pentru creșterea copiilor lor minori – art. 483 alin. (3) NCC. Potrivit dispozițiilor art. 486 NCC, ori de câte ori există neînțelegeri între părinți cu privire la exercitiul drepturilor sau la îndeplinirea îndatoririlor părintești, instanța de tutelă, după ce îi ascultă pe părinți și luând în considerare concluziile raportului de anchetă psihosocială, hotărăște potrivit interesului superior al copilului.

Astfel cum s-a arătat, potrivit sentinței civile nr. 6137/20.04.2012, instanța a încuviințat înțelegerea părților privind exercitarea în comun a autorității părintești privind pe minorul D.C.M. În raport de dispozițiile legale enunțate, instanța apreciază că pârâțul nu a probat că exercitarea în mod exclusiv de către acesta a autorității părintești ar fi o măsură care ar satisface interesul superior al minorului rezultat din căsătoria părților, copil ce are o vârstă fragedă și care nu poate fi astfel privat de contribuția celuilalt părinte la dezvoltarea sa, acest concept incluzând, așa cum s-a arătat, și îndatoririle pe care fiecare părinte le are față de minor. În aceas-

tă ordine de idei, se reține și că din întregul material probatoriu administrat în cauză a rezultat că relația dintre părți este tensionată, astfel că limitarea exercitării drepturilor și a îndatoririlor pe care fiecare părinte le are față de copil nu ar satisface interesul superior al acestuia.

Cât privește cererea privind locuința copilului, art. 496 alin. (3) NCC prevede că, în caz de neînțelegere între părinți, instanța de tutelă hotărăște, luând în considerare concluziile raportului de anchetă psihosocială și ascultându-i pe părinți și pe copil, dacă a împlinit vârsta de 10 ani. În acest context, instanța reține că și această măsură a fost luată de instanță cu ocazia soluționării cauzei înregistrate sub nr. (...) / 2012, potrivit înțelegerii părților, precum și împrejurarea că reclamanta nu a probat că o astfel de măsură s-ar impune și ar fi în interesul superior al copilului. De altfel, numai în mod formal locuința copilului a fost stabilită ca fiind la domiciliul tatălui, deoarece, în raport de termenii înțelegerii părților, încuviințată de instanță în dosarul nr. (...) / 2012, copilul locuiește alternativ, în exercitarea dreptului părintelui de a păstra legături personale cu minorul, câte o săptămână cu fiecare dintre părinții săi. În această ordine de idei, instanța apreciază că motivele invocate de reclamantă în cererea principală, astfel cum a fost completată, ar fi putut justifica cel mult modificarea programului sau a modului de derulare a păstrării legăturilor personale cu minorul în raport de eventuale împrejurări survenite ulterior înțelegerii părților în acest sens și care ar fi perturbat termenii înțelegerii părților, și nu stabilirea locuinței copilului la aceasta. Instanța reține aceleași argumente expuse, respectiv neprobarea de către reclamantă a împiedicării exercitării dreptului său de a călători cu minorul în străinătate de către pârât, aspect reglementat prin înțelegerea părților și încuviințat de instanță.

În consecință, în raport de probele administrate, instanța apreciază că exercitarea de către ambii părinți a autorității părintești și stabilirea locuinței acestuia la tată, astfel cum a fost stabilit, ținând seama de vârsta copilului, precum și de contextul în care se realizează, corespunde interesului său și nu se impune să fie modificate pe calea ordonanței președințiale.

150. Reintegrare în imobil. Evacuare. Justificarea interesului

1. Cererea în evacuare a soțului din imobil până la soluționarea pe cale irevocabilă a acțiunii de divorț, pe motiv că soția nu mai poate conviețui cu acesta, deoarece manifestă un comportament deosebit de agresiv atât fizic, cât și psihic, nu poate fi considerată

drept lipsită de obiect prin plecarea acestuia din locuință, cât timp mai are lucruri în această locuință și poate veni oricând; soția fiind tot timpul speriată că se va întoarce și va provoca scandaluri, neputând să își exercite dreptul de folosință asupra imobilului în plinitudinea sa, justifică interes în promovarea sa.

2. Chiar dacă, în aparență, ar fi îndeplinită condiția urgenței cererii de reintegrare a reclamantului, determinată de faptul că acesta nu ar avea unde locui, în același timp, instanța observă că reintegrarea reclamantului în spațiul de locuit ar pune în pericol sănătatea ori chiar viața celuilalt soț.

*Jud. Bistrița, s. civ., sent. civ. nr. 1368 din 13 februarie 2012,
nepublicată*

Prin cererea de ordonanță președințială înregistrată, reclamantul C.C. a chemat în judecată pârâta C.L., solicitând instanței să dispună reintegrarea sa în locuința comună situată în Bistrița și să o oblige pe pârâtă să-i predea o cheie de la apartament, până la soluționarea pe cale irevocabilă a acțiunii civile de divorț din dosarul nr. (...) / 2011 al Judecătoriei Bistrița sau a acțiunii de partaj.

Analizând actele și lucrările dosarului prin prisma temeiurilor juridice aplicabile, instanța reține că, potrivit extrasului de C.F. nr. (...) Bistrița, proprietar tabular exclusiv asupra imobilului în care locuiește și reclamantul este pârâta C.L. Prin cererea ce face obiectul prezentei cauze, reclamantul a solicitat instanței să dispună reintegrarea sa în locuința comună din Bistrița și obligarea pârâtei să-i permită accesul în apartament până la soluționarea în mod irevocabil a acțiunii de divorț dintre cele două părți. Totodată, pârâta a solicitat, pe cale de cerere reconvențională, emiterea unei ordonanțe președințiale prin care să se dispună evacuarea reclamantului-pârât reconvențional din imobilul respectiv, invocând faptul că nu mai poate conviețui cu acesta, deoarece manifestă un comportament deosebit de agresiv atât fizic, cât și psihic. Pârâta a introdus la această instanță acțiune de divorț împotriva reclamantului C.C., prin care a solicitat și evacuarea acestuia din imobilul sus-arătat, acțiune ce face obiectul dosarului nr. (...) / 2011, atașat pe cale scurtă la prezentul dosar.

Analizând atât cererea principală, cât și cea reconvențională privind emiterea unei ordonanțe președințiale, instanța reține că procedura ordonanței președințiale, reglementată de prevederile art. 581-582 CPC, presupune îndeplinirea a trei condiții: urgența; măsura luată de instanță să aibă caracter vremelnic; condiția de a nu prejudica fondul. Legiuitorul prezumă că există urgență când măsura solicitată este necesară pentru

păstrarea unui drept care s-ar păgubi prin întârziere, pentru prevenirea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara, precum și pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi cu prilejul unei executări. În ceea ce privește vremelnicia măsurilor ce se cer a fi luate pe cale de ordonanță președințială, aceasta este dată în cauză, deoarece se solicită prin cerere atât reintegrarea în spațiul locativ, cât și evacuarea provizorie până la data soluționării irevocabile a dosarului de divorț nr. (...) / 2011. Privitor la condiția neprejudicării fondului, sub aspectul ambelor cereri, aceasta este îndeplinită; pe calea procedurii ordonanței președințiale instanța va analiza doar aparența vreunui drept de folosință asupra imobilului în cauză.

În ceea ce privește urgența, această condiție este îndeplinită doar în ce privește cererea reconvențională. Din întregul material probator administrat, rezultă că reclamantul, pe fondul consumului exagerat de băuturi alcoolice, provoacă scandaluri și are un comportament extrem de violent atât fizic, cât și psihic față de pârâtă, făcându-i cu rea intenție tot felul de farse, prin care încearcă vătămarea fizică și mentală a acesteia, fapt ce rezultă din declarațiile martorilor audiați în cauză, comportament ce face imposibilă conviețuirea celor doi și care pune în pericol grav integritatea și sănătatea pârâtei, prin care s-ar putea cauza acesteia un prejudiciu ce nu ar putea fi reparat, pârâta fiind diagnosticată cu „tulburare depresivă recurentă” din cauza acestui comportament.

Instanța mai reține că imobilul din care se solicită evacuarea a fost domiciliul comun al părților, reclamantul locuind în prezent – după spusele acestuia – la o pensiune din localitatea S., aflată la o distanță de aproximativ 10 km de Bistrița, deoarece, în perioada cât acesta a fost plecat la rude în județul Prahova, pârâta a schimbat yala la ușa apartamentului, de frica reclamantului și nu-i mai permite acestuia accesul în imobil. Nu se poate considera cererea în evacuare drept lipsită de obiect prin plecarea reclamantului din această locuință, cât timp acesta mai are lucruri în această locuință și poate veni oricând, pârâta fiind tot timpul speriată că se va întoarce și va provoca scandaluri, neputând să își exercite dreptul de folosință asupra imobilului în plinitudinea sa, justificând astfel interes în promovarea sa.

De asemenea, din actul medical existent la dosar, cât și din declarațiile martorilor audiați, rezultă că reclamantul are serioase probleme de sănătate, fiind de mai multe ori internat în spital – la secția psihiatrie, atât în trecut (în anul 1994 fiind diagnosticat cu „Bufeu halucinator delirant”), cât și la sfârșitul anului 2011. În acest caz, instanța, în baza rolului activ, are îndatorirea de a examina dacă faptul refuzului pârâtei

de a-i mai permite reclamantului accesul în spațiu este fără drept și dacă reintegrarea este necesară și posibilă, avându-se în vedere comportamentul reclamantului. Chiar dacă, în aparență, ar fi îndeplinită condiția urgenței cererii reclamantului, determinată de faptul că acesta nu ar avea unde locui în Bistrița, în același timp, instanța observă că reintegrarea reclamantului în spațiul de locuit ar pune în pericol sănătatea ori chiar viața celui alt soț, în speță, a pârâtei.

Pentru argumentele înfățișate, instanța a respins cererea de reintegrare, pe cale de ordonanță președințială, a reclamantului în locuința comună din Bistrița și a admis cererea reconvențională formulată de pârâta-reclamantă reconvențional în sensul că a dispus evacuarea provizorie a reclamantului-pârât reconvențional din imobilul situat în municipiul Bistrița, înscris în C.F. nr. (...) Bistrița, nr. top. (...), până la soluționarea irevocabilă a dosarului nr. (...) / 2011 al Judecătoriei Bistrița.

151. Evacuare. Ordonanță președințială. Caracterul vremelnic al măsurii

A se dispune evacuarea pârâtului pe calea ordonanței președințiale, fără a exista pe rolul instanțelor un litigiu între aceleași părți în care să se judece însuși dreptul pretins în baza normelor de drept comun, ar echivala cu luarea unei măsuri definitive în ceea ce îl privește pe pârât, aspect care ar conduce la încălcarea obligației de a nu se prejudeca fondul între părți prin măsura luată în cadrul ordonanței președințiale.

Jud. Bistrița, s. civ., sent. nr. 8467 din 10 septembrie 2012, nepublicată

Prin cererea de emitere a ordonanței președințiale înregistrate la 09.08.2012, reclamanta C.L. a solicitat evacuarea pârâtului M.I. din imobilul situat în Bistrița, str. (...).

Analizând cererea formulată prin prisma temeiurilor juridice aplicabile, instanța reține că legiferarea instituției procesuale a ordonanței președințiale s-a făcut în cadrul art. 581 CPC, din lecturarea acestei norme legale rezultând că, pentru a fi admisibilă o atare cerere, se impun a fi întrunite concomitent și cumulativ trei condiții, și anume vremelnicia, urgența și neprejudicarea fondului. Totodată, practica judiciară uniformizată în această materie a statuat că este necesară analizarea aparenței dreptului în cadrul acestei proceduri speciale. Astfel, după momentul la care se analizează întrunirea condiției urgenței, vremelniciei și neprejudicării fondului, instanța poate cerceta aparența dreptului prin administrarea unor probe care să dezlege raporturile dintre părți.

Măsura evacuării poate fi dispusă de instanță prin ordonanță președințială doar în măsura în care aceasta permite părâtului o repunere în situația anterioară, aspect cerut de condiția vremelniceii până la dezlegarea în baza dreptului comun a raporturilor dintre părți. Dacă în cadrul unui proces întemeiat pe dreptul comun instanța este în măsură să analizeze pretențiile reclamantului în detaliu prin administrarea unui ansamblu probațional care, coroborat, să conducă la o dezlegare a pricinii în respectul principiului aflării adevărului, nu aceeași este situația în cadrul cererii de emitere a ordonanței președințiale.

Din analiza îndeplinirii condițiilor anterior enunțate în speța pendinte, rezultă fără echivoc că, în speță, cererea reclamantei este neîntemeiată. Astfel, a dispune evacuarea părâtului pe calea ordonanței președințiale fără a exista pe rolul instanțelor un litigiu între aceleași părți în care să se judece însuși dreptul pretins în baza normelor de drept comun ar echivala cu luarea unei măsuri definitive în ceea ce îl privește pe părât, aspect care ar conduce la încălcarea obligației de a nu se prejudeca fondul între părți prin măsura luată în cadrul ordonanței președințiale.

Deși instanța a exercitat un rol activ în cauză în ceea ce privește cererea reclamantei, acordând acesteia un termen pentru a preciza temeiul juridic și solicitând în mod expres să indice de care norme se prevalează, reclamanta a insistat că dorește judecarea cererii sale în cadrul instituției ordonanței președințiale. Chiar dacă instanța nu este ținută de textul legal indicat de către părți cu privire la dreptul material, nu aceeași este situația în cazul dreptului procesual – ordonanță președințială sau acțiune întemeiată pe dreptul comun –, instanța fiind ținută de principiul disponibilității în conformitate cu care părțile sunt cele care stabilesc cadrul procesual. În speța pendinte, reclamanta nu a dovedit că instanța de judecată este investită cu soluționarea vreunui litigiu de drept comun având ca obiect evacuarea părâtului ca măsură definitivă, nu doar vremelnică, aspect pentru care cererea acesteia apare ca neîntemeiată, nefiind întrunită nici condiția vremelniceii, nici cea a neprejudicării fondului dreptului, astfel încât este inutilă cercetarea urgenței ori a aparenței dreptului, cererea de emitere a ordonanței președințiale putând fi admisă exclusiv în cazurile în care toate cele patru condiții sunt îndeplinite deodată.

Așa fiind, în considerarea dispozițiilor art. 581 CPC, instanța a respins ca neîntemeiată cererea de emitere a ordonanței președințiale formulată de către reclamantă.

Index¹⁾

Adopție

- deschiderea procedurii 90, 91
- fictivă 96
- încredințare în vederea adopției 93, 94
- încuviințare adopție 92
- legea aplicabilă 96
- major 95, 96
- nulitate 96
- suplînirea consimțământului 89

Alienat sau debil mintal 5

Autoritate părintească

- comună 19, 39, 46
- durată 46
- exercitată de un singur părinte 41-45
- modificare 47-52
- motive întemeiate 20

Autorizare acte minor 114-115

Autorizare acte tutelare 125-127

Autorizare căsătorie 1-3

Autorizare eliberare pașaport

- competență 116

Bigamie 6

Căsătorie

- lege aplicabilă 5
- minor 1-3
- nulitate 5, 6

Capacitate de exercițiu anticipată 4

Consiliu de familie 127

Contestarea filiației stabilite prin actul de naștere 85

- legea aplicabilă 78

Curatelă

- cazuri 130
- consimțământul celui reprezentat 133, 138
- discernământ diminuat 131
- interese contrare 119, 136, 140, 141
- lipsa discernământului 132
- major 134
- minor 135
- părinte minor 137
- persoană cu handicap 138
- procedura 138

Curator special

- validare 139-141

Divorț

- cereri accesorii 13
- competență 37, 38
- din culpă 12, 33, 73
- lege aplicabilă 7-11
- numele soților 14-16
- prezența obligatorie a reclamantului la judecată 28-31
- reclamant aflat în stare de detenție 32

¹⁾ Cifrele fac trimitere la numerele marginale ale spețelor.

- respingerea cererii ca nesuținută 28-31
- taxe de timbru 32
- Dreptul de a avea legături personale cu copilul 48, 53
- Evacuare 33, 34, 150, 151**
- Interesul superior al minorului**
 - 40, 43, 47, 51, 90, 92, 94, 97, 102, 104, 114
 - criterii de apreciere 48
- Înapoiere minor 104**
- Înregistrare tardivă a nașterii 112, 113**
- Jurisprudență C.E.D.O. 1-3, 6, 8,**
 - 12, 16, 17, 20, 25, 32, 35, 45, 53, 74, 80, 81, 83, 86, 90, 92, 99, 100-102, 104, 107, 112
- Locuința copilului 50**
 - stabilire 21
 - modificare 22, 23
- Măsuri de protecție a familiei 108**
- Nume minor 84, 105, 106, 107**
- Obligație de întreținere**
 - executare în natură 17, 18
 - lipsă venituri 57, 58, 66
 - norma de hrană 56
 - persoană majoră 61-63
 - transformare 70
- venituri realizate în străinătate 54, 55
- Ordin de protecție 109-111**
- Ordonanță președințială**
 - autorizare efectuare acte 148
 - evacuare 150, 151
 - exercitarea autorității părinți 149
 - program de vizită minor 146, 147
 - stabilire locuință minor 143-145
 - suplinire acord al părintelui 142
- Partaj bunuri comune 35**
 - competență teritorială 36
- Pensie de întreținere**
 - quantum 59
 - data de la care se datorează 10, 21, 23, 43, 46, 77
 - încetare plată 71-73
 - majorare 67-69
 - plată în avans 69
 - reducere 63-66
 - stabilită în procent 65
- Plasament 97-103**
 - înlocuirea măsurii 101
 - menținerea măsurii 100
- Prezumție de paternitate 82, 86**
- Program de vizită minor 24-27, 146, 147**
- Punere sub interdicție 120**
 - legea aplicabilă 120, 121
 - lipsa discernământului 122, 123, 132
- Reintegrarea minorului în familie 91, 98, 102, 103**

Stabilire paternitate

- legea aplicabilă 75
- probe 76, 77
- recunoaștere voluntară 74

Tăgada paternității 82, 84, 86

- acțiune promovată de mama copilului 83
- legea aplicabilă 79, 87
- prescripție 80, 81

- recunoașterea mamei 87, 88

Tutelă 117

- instituire la cererea notarului public 124
- încetare 129
- persoană care poate fi numită tutore 118

Tutore

- descărcare de gestiune 128, 129

B.C.U. „M. EMINESCU” IAȘI

- servicii sociale 27, 28
- prezenta 28-31, 711
- instituții de protecție a copilului
- dreptul de a avea un copil
- persoane cu handicap
- asigurare de sănătate

- persoane care poartă o anumită
- Turea 112, 113, 150, 151
- Turea 33, 34, 150, 151

- descriere de gesturi 128
- intervenții la nivel superior
- 40, 43, 47, 51, 92, 94, 97,
102, 104, 111

- cifrele de apăsare de la 48

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY
B.C.U. M. EMINESCU IASI
Lecții de psihologie

- intervenții tardive a părinților 112,
113

- Jurisprudență C.E.O. 1-4, 6, 8,
12, 16, 17, 20, 31, 35, 45,
53, 74, 80, 81, 83, 86, 90, 92,
99, 100-102, 104, 107, 111

- Locuința copilului 50
- stabilire 21
- modificare 23, 25

- Măsură de protecție
a familiei 108

- Nume minor 105, 106, 107

- Obligații de intervenție
- evaluare financiară 17, 18
- plata veniturii 57, 58, 59
- suma de bani 56
- persoană majoră 54-57
- transformare 77

- servicii psihologice
- servicii psihologice

- Ordin de protecție 120-121
- Ordin de protecție 120-121

- autorizare efectuată
- evaluare 150, 151

- evaluare 150, 151
- evaluare 150, 151

- evaluare 150, 151
- evaluare 150, 151

- evaluare 150, 151
- evaluare 150, 151

- evaluare 150, 151
- evaluare 150, 151

- evaluare 150, 151
- evaluare 150, 151

- evaluare 150, 151
- evaluare 150, 151

- evaluare 150, 151
- evaluare 150, 151

- evaluare 150, 151
- evaluare 150, 151

- evaluare 150, 151
- evaluare 150, 151

- evaluare 150, 151
- evaluare 150, 151

- evaluare 150, 151
- evaluare 150, 151

- evaluare 150, 151
- evaluare 150, 151

- evaluare 150, 151
- evaluare 150, 151

- evaluare 150, 151
- evaluare 150, 151

- evaluare 150, 151
- evaluare 150, 151

- evaluare 150, 151
- evaluare 150, 151

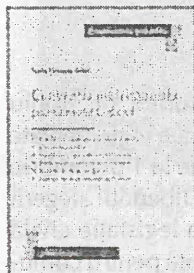
- evaluare 150, 151
- evaluare 150, 151

- evaluare 150, 151
- evaluare 150, 151

- evaluare 150, 151
- evaluare 150, 151

Convenția matrimonială potrivit noului Cod civil

Nadia Cerasela Aniței

978-606-522-757-6

23 lei, 176 p.

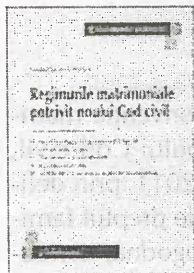
Lucrarea de față prezintă convenția matrimonială din perspectiva noului Cod civil, aplicabil de la 1 octombrie 2011, prin delimitarea ei de alte instituții de dreptul familiei: curtajul matrimonial, logodna, concubinajul, pactul civil de solidaritate.

Sunt analizate principiile acestei instituții, natura și caracterele juridice, condițiile de validitate, publicitatea și aplicabilitatea ei, posibilitatea modificării pe cale convențională, dar și judiciară, precum și efectele sale. De asemenea, sunt prezentate aspecte de drept internațional privat și de drept comparat privind convenția matrimonială.

Cartea este adresată, în primul rând, specialiștilor în drept mai ales avocați și notari care sunt chemați să interpreteze și să aplice dispozițiile noului Cod civil în materie, dar poate fi utilă, deopotrivă, și soților sau viitorilor soți aflați în situația de a încheia o convenție matrimonială.

Regimurile matrimoniale potrivit noului Cod civil

Nadia Cerasela Aniței

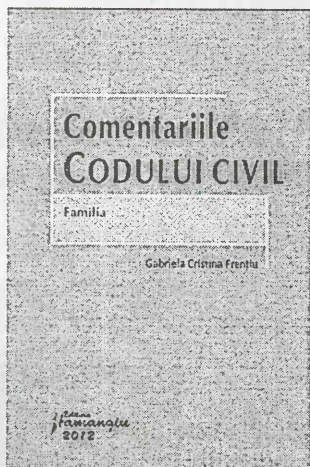
978-606-522-758-3

27 lei, 240 p.

Cartea aduce în atenția cititorilor un studiu asupra regimurilor matrimoniale reglementate de noul Cod civil, aplicabil de la 1 octombrie 2011. Consacrând principiul libertății alegerii regimului matrimonial, noua legislație civilă dă posibilitatea soților de a opta pentru comunitatea legală, separația de bunuri sau comunitatea convențională, dar și de a modifica, în timpul căsătoriei, regimul matrimonial ales.

Sunt prezentate atât dispozițiile comune celor trei tipuri de regimuri matrimoniale, cât și normele speciale, specifice fiecăruia în parte, fiind analizate atât probleme consacrate sub vechea reglementare, cât și instituții juridice noi pentru legislația noastră, cum ar fi clauza de preciput.

Lucrarea poate fi utilă atât practicienilor, îndeosebi notarilor publici, dar și tuturor celor interesați de dreptul familiei în general și de raporturile patrimoniale dintre soți în special.

ISBN 978-606-522-783-5
75 lei, 752 p.

Comentariile CODULUI CIVIL

Familia

Gabriela Cristina Frențiu

După publicarea unui prim comentariu, pe articole, al noului Cod civil, Editura Hamangiu inaugurează o nouă serie de comentarii, dedicate tuturor instituțiilor din Codul civil. Seria va fi structurată în mai multe volume – cel puțin 20, conform proiectului nostru inițial – care pot varia ca întindere, în funcție de complexitatea materiei și de relevanța practică a problemelor analizate.

Sistematizarea pe instituții oferă fiecărei cărți avantajul unei relative „independențe” față de celelalte volume din cadrul colecției și lasă autorilor libertate pentru analiza mai detaliată, mai amplă a subiectelor alese. Linia comună a întregii serii de comentarii o reprezintă, însă, abordarea practică a subiectelor, fiindcă toate aceste lucrări sunt gândite spre a servi ca instrumente de lucru pentru judecători, avocați, notari, consilieri juridici, registratori de carte funciară și celelalte categorii de practicieni ai dreptului.

În curând vor urma alte trei volume:

- Garanțiile personale. Privilegiile și garanțiile reale, autori Gabriel Boroi, Alexandru Ilie;
- Posesia. Uzucapiunea, autor Claudiu Drăgușin;
- Persoana juridică, autor Monica-Ana-Georgiana Dima.

Dreptul familiei conform noului Cod civil. Curs universitar

Maria Banciu

Adrian Alexandru Banciu

978-606-522-756-9

35 lei, 248 p.

Prezentul demers științific este un răspuns la nevoia de a oferi studenților, practicienilor dreptului, dar și cercetătorilor interesați de acest domeniu o înțelegere semnificativă a noii viziuni a legiuitorului asupra relațiilor de familie, care în prezent sunt cuprinse în reglementarea unitară a Codului civil. Am prezentat în acest curs toate instituțiile juridice consacra-

te, de-a lungul timpului, ca făcând parte din materia dreptului familiei, dar și unele instituții juridice noi, nereglementate până acum în legislația noastră.

Lucrarea se bazează, în primul rând, pe noile texte de lege, pe doctrina juridică în materie, incluzând în același timp o serie de cercetări aprofundate ale coautorului acestui curs, concretizate în studii, articole și comunicări științifice publicate în reviste de specialitate, dar mai ales în teza sa de doctorat privind „Raporturile patrimoniale dintre soți potrivit noului Cod civil”, de asemenea publicată de Editura Hamangiu.

Folosind un limbaj accesibil oricărui cititor, sperăm ca lucrarea să atragă studenții și orice persoană interesată să pătrundă în tainele noului tip de relații de familie și să rețină mesajul transmis în promovarea unor valori morale pe care trebuie construită familia - ca instituție juridică și ca formă specifică fundamentală de comunitate umană.

Prof. univ. dr. Maria Banciu

Dreptul familiei și actele de stare civilă

Cristina Codruța Hageanu

978-606-522-881-8

49 lei, 352 p.

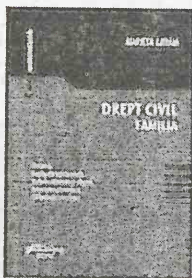
Cursul de față prezintă o analiză detaliată a dreptului familiei, ca ramură a sistemului de drept, raportat la noua viziune a legiuitorului român asupra relațiilor de familie și a celor asimilate acestora, care în prezent sunt cuprinse în reglementarea unitară a Codului civil.

Autoarea examinează instituțiile de bază ale dreptului familiei – căsătoria, logodna, regimurile matrimoniale, rudenția și afinitatea, filiația, obligația legală de întreținere, autoritatea părintească, adopția – și prezintă atât opiniile din doctrina de specialitate și practica judiciară în materie, cât și propriile opinii și propuneri *de lege ferenda*. De asemenea, sunt prezentate dispozițiile Legii nr. 119/1996 privind actele de stare civilă, recent republicată.

Prin acest demers se urmărește facilitarea dobândirii cunoștințelor și înțelegerea acestei discipline de către studenții facultăților de drept, dar cartea poate fi utilă și teoreticienilor, practicienilor, precum și tuturor celor interesați de problemele legate de familie în general.

Drept civil. Familia

Marieta Avram

978-606-678-572-3

75 lei, 544 p.

Cartea de față prezintă în detaliu dispozițiile din noul Cod civil cuprinse în Cartea a II-a „Despre familie”, organizând informația oferită după structura reglementării intrate în vigoare la 1 octombrie 2011 și luând în considerare modificările la zi ale legislației în domeniu.

Sunt analizate instituțiile clasice ale dreptului familiei – căsătoria, rudenia, filiația, adopția, obligația de întreținere –, dar și instituții noi, precum logodna și autoritatea părintească. În acest sens, este de subliniat analiza extensivă a regimurilor matrimoniale, element de noutate pe planul raporturilor patrimoniale dintre soți și de o importanță practică deosebită. Reglementarea actuală este explicată și analizată prin comparație cu cea anterioară, evidențiindu-se atât avantajele, cât și posibilele probleme care pot apărea sau au apărut deja în practică prin aplicarea acestora. Totodată, se fac conexiuni cu alte instituții de drept civil care au legătură cu materia analizată, precum bunurile, obligațiile sau succesiunile. În considerarea intrării în vigoare a noului Cod de procedură civilă, sunt relevate judicios normele de procedură pertinente domeniului familiei.

Lucrarea se adresează în primul rând studenților, dar poate fi utilă tuturor celor preocupați de domeniul raporturilor de familie.

Autoarea este titularul cursurilor de *Dreptul familiei, Regimuri matrimoniale* la Facultatea de Drept a Universității din București și a făcut parte din Comisia de redactare a Proiectului noului Cod civil.

Prof. univ. dr. Maria Bercu

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

2013/4

35

Jurisprudență

Lucrarea cuprinde o sinteză a soluțiilor de practică judiciară relevante în materia raporturilor de familie, care au fost pronunțate de instanțele naționale după data de 1 octombrie 2011, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor noului Cod civil.

Cele peste 150 de hotărâri judecătorești rezumate sunt structurate în funcție de problemele analizate, referitoare la căsătorie, divorț, exercitarea autorității părintești, obligația de întreținere, stabilirea, contestarea și tăgada paternității, adopția, plasamentul, autorizarea minorului sau a tutorelui pentru încheierea actelor de dispoziție, emiterea ordinului de protecție conform Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, instituirea tutelei sau a curatelei, sfera de aplicabilitate a procedurii ordonanței președințiale în aceste raporturi.

De asemenea, spețele sunt adnotate cu jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului și comentarii ale autorului.

Preț: 35 lei

reduceri de până la 30%
pentru comenzi on line

www.hamangiu.ro

ISBN 978-606-678-676-8

